

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/1

¶ Clarissimi ⁊ toto orbe terrarũ medici Celeberri-
mi Plinij Libri primi. De medella egritudinũ mẽ
broꝝ aĩalium ⁊ spũaliũ Tractatus primus. De egri
tudinibus Capitis feliciter incipit.

¶ Ad dolorem capitis. CAP. .I.

D capitis dolorem. ¶ Mẽtã
viridem ⁊ Laudanũ cũ aceto tri-
tum fronti inducito: curat mirifi-
ce. ¶ Jtẽ cui caput a dolore scin
di videtur: Facies succũ ex folijs
Hedere ⁊ admisces oleũ ⁊ acetum: vnges nares ⁊
statim dolor sedabitur. ¶ Jtẽ hedere nigre succuꝫ
cum oleo rosaceo ⁊ vino mixto tẽpera ⁊ fronti illi-
ni sanat cito. ¶ Jtẽ aduersus omnes dolores capi
tis vel ne: a sole doleat. Hedere folia mollissima ter
ra ex aceto oleo rosaceo fronti illinitur. ¶ Jtem hi-
rũdinis nidi aqua diluti lutum fronti ⁊ tympori illi
nitum dolorẽ capitis sedat. ¶ Jtẽ si ex frigore ca-
put doluerit laurinũ oleũ aut laurinũ cũ myrra cali-
dũ capiti illinitũ ⁊ lana ĩtincta supposita mire sanat.
¶ Jtẽ mali terre radicẽ cõteris ⁊ cõmisces cũ oleo
rosaceo ⁊ ex eo caput ⁊ tympora perunges: cõtinuo
dolor releuabit̃. ¶ Jtẽ Mẽtastri folia in cibo sum
pta ⁊ in aqua decocta ⁊ ea potui data: dolorẽ capi-
tis sedare manifestũ est. ¶ Jtẽ os de capite vultu-
ris erutũ ⁊ ex vino potui datũ statim dolorẽ sedat.
¶ Jtẽ ad dolorẽ capitis ⁊ insaniã. Quanq̃ pluri-
me cause sint dolores capitis q̃ faciũt: tã si sol acer-
rimus caput ꝑcusserit: subito mens aufert̃: ⁊ velut
insans efficit̃ homo: aliena loquẽs: ⁊ nullum agno-
scẽs: quod cũ videris: statim eũ in obscuro loco col
locari ⁊ cõprimi facies. Vinũ is vel puscã: nec ipse
odoret̃: nec qui ei ministrat: bibat. Post hec facies
excoqui anetũ in aqua ⁊ ex ipsa calida caput ei foue
bis septies in die: ⁊ ter in nocte. Lumẽ vero nec diẽ
videat nec ignẽ. At vbi cepit resipiscere offeres ei
lumẽ lucerne. Postea oleum rosaceũ calidũ impo
nes ei in cerebrũ cum lana: ⁊ ligas ei die ac nocte se
piusq̧ mutabis. cum iam ceperit cõualescere: tunc
eũ produces ad lumẽ: ⁊ dilutũ vinũ bibat: sed ante
oximel in aqua calida accipiat. Postea rosatũ: ⁊ sic
vinum hoc modo quasi de morte suscitabis hoĩeꝫ.
Res enim est saluberrima ⁊ experta. ¶ Jtẽ confe-
ctio vnguẽti ad capitis dolorem: siue ad hemigra
neum. Eusorbij. ℥. j. teris in mortario. addis cere
tres. olei optimi libram. j. facis cerotum lini igne
solutum. ⁊ inde permisces eusorbium. ¶ Jtem
ad capitis dolorem. Porri sectiui succum coclea-
ria duo melle permixtum: mitte in nares. ¶ Jtem
aloe tritum cum oleo fronti allines. ¶ Hederam
quoq̧ tũdes in oleo ⁊ exprimes per lintheũ ⁊ ex eo
frontem inunges ⁊ tempora ⁊ nares: quod vero su
perauerit cerebro impones. ¶ Jtem ad dolorem
capitis si de sole contingit Cypressi folia cõtrita im
ponunt̃: ⁊ hedere folia mollissima ex aceto teris ⁊
fronti illinis. ¶ Jtemq̧ panacis radicem in oleo
teris ⁊ caput perungis. ¶ Et item piganum ex ace
to ⁊ oleo tritum emigranee illigas. ¶ Jtem ex alio
⁊ stercore caprino pillulas in aceto resolues fron-
tẽq̧ illinies. ¶ Similiter papauer ex oleo trituꝫ vt
cerotum fronti illinies. ¶ Jtem ad grauedinem ca
pitis cum dormitum vadis: Hedere succum in na
res illinito. ¶ Jtemq̧ hedere folia ex aceto teres
⁊ cum albo oui crudo frontem illinias. ¶ Jtem vr
ticã minorem ex aceto ⁊ oleo coques ⁊ baccas lau
ri tres ita vt acetum non sapiat colabis: caput ⁊ na-
res vnges. ¶ Jtem veteres dolores ac vertigines
bete nigre succo tꝑibus illinito emẽdant̃. ¶ Vtilis
simũ est in dolore caput vngi succo intubi cum ro-
saceo aut myrtino aut acetum fronti imponitur aut
ruta ex vino bibit̃ ⁊ trite succus instillat̃ capiti cum
aceto aut rosaceo. rosacea etiam corona ⁊ de puleio
prodest imposita pollinem siliginis admixto albo
oui: simul ⁊ quidam salis albi conspergi oportet:
frontiq̧ illini: ⁊ super fasciã pedalem alligas anetũ
vti de horto sublatum est: decoquitur ex oleo: ⁊ suc
co eius dolor vngitur. ¶ Serpillum quoq̧ deco-
ctum in aceto illinitur fronti ⁊ temporibus ⁊ si dif-
ficilis somnus sit: amigdalino oleum caput perun
gi oportet. ¶ Tempora in dolore allio elixo illiniũ
tur. ¶ Nuclearumq̧ persici farina cuꝫ melle ⁊ ace
to capiti illinitur. ¶ Nuclei etiam amigdalini triti
fronti vtiliter imponuntur etiam in febre. ¶ Bac-
che quoq̧ lauri impari numero in oleo contrite ca
piti instillantur. ¶ Veretrum in rosaceo decoctum
⁊ contritum capiti instillatur. ¶ Herbaq̧ in capite
statue nascitur collecta in alicuius vestis panno: ⁊
lino ruso illigato cõfestim dolorem sedat: ⁊ ossa de
capite vulturis sub collo alligare prodest. ¶ Gal-
linaceus quoq̧ pullus inclusus abstinet die ac no-
cte: sed ⁊ is qui languet deinde eiusdem gallinacei
vel plume vel criste alligant̃ collo dolẽtis. ¶ Sur
culus nihilominus ex nido milui puluino subdit̃
nesciente egro. ¶ Murenarum pelliũ cinis ex ace
to fronti illinitur. ¶ Coclee matutino se pascẽti ca
put harundine ꝑcidit̃: ⁊ in lintheo licio alligat̃ col
loq̧ suspendit̃. ¶ Fracto capiti tela aranea ĩposita
ex oleo ⁊ aceto ñ recedit nisi dolorẽ sanet. ¶ Aqua
potata q̃ supfluit de bouis aut asini potiõe remedia
ꝑstat si ter potetur. ¶ Jteq̧ ceruini cornu cinis ex
aceto ⁊ rosaceo illinit⁹ ꝓdest. ¶ Jtẽ ad dolorẽ capi
tis Cerebellũ porcinũ ⁊ cedriã ꝯmisces ⁊ frõtẽ fri-
cabis: exq̃ ⁊ cilia apphẽdis. Ex tardo dolore capitis
toti⁹ aut dimidij fit dolor quẽ greci grotasitin vocãt.

¶ Ad Cephalargiã. CAP. .II.

D cephalargiã: Cerebellũ vulturis co-
clear dimidiũ ex vino bibat: quod si bi-
bere non patietur ipsum tritũ cum oleo
vetustissimo ⁊ modico cedrie commixtum exinde

frontem vnges: ⁊ in nares mittes. Si quis autem
cedrie odorem non substinet balsamum pro ea mit
tet. Est eniз res saluberrima ⁊ experimẽtata. ¶ Jtẽ
ad dolorẽ mãmillarũ que de cancro dolẽt cuius si-
gna hec sunt. Si dolor de humero exit facies lin-
theolũ latum digitis quattuor vt ab humero vsq;
ad mãmillã vbi dolet ptingat: ⁊ iduces medicamẽ
tum quod ꝯficitur sic. Amoniaci. ℥. iij. adipis anse-
ris vnã. therebẽtine quattuor. butyri decem. libani
duas. olei veteris decẽ. succi velini semine. x. addis
⁊ vitellos ouoꝝ numero octo: vt cum necesse fuerit
vteris. Quod si necesse uerit securse ꝯficies medi-
camẽtuз hoc quod secamẽtũ nõ sentiat strigno. ℥. j.
succi camie vnã. succi mãdragore vnã. croci vnam.
policis vnã torpedis sanguĩe vnã. turturis marine
sanguĩe vnã. figatũ pdicis cũ felle aut certe ꝺ vultu
re totũ isimul cũ alijs spẽbꝰ facies iductoriũ ⁊ vteris
quousq; velis vt nõ sentiat: ⁊ ita accedis ad curam.

¶ Ad Hemicraneã: ⁊ tẽpoꝝ dolorẽ. CAP. III.

Ad dolorẽ Emigranei siue tempoꝝ. La
ser cum lacte mulieris resolutum: ⁊ in al
tera parte auris qua dolet infusum tepe
factum: vt in ipsa pte incumbat: ⁊ in ea
que dolet agitet mãdibulam: emigranei dolore ca-
rebit. ¶ Jtẽ minute coclee trite ⁊ frõti illinite emẽ
dãt. Cornus quoq; ceruini cinis cuз aceto rosaceo
mixtus ac fronti impositus magnifice vitia corrigit.
¶ Jtem viridis rute folia cyphum plenũ cum gra
nis sinapis coclear plenum teris. addis alborũ ouo
rum tantundem: vt spissum sit non satis: ⁊ exinde li-
nis pẽna: vel mellis: sed nõ ea parte que dolet. hoc
cum feceris remediabit. ¶ Jtem sinapis semẽ co-
clear plenuз. bacchas lauri. j. in puluerẽ redigis ⁊ te
ris cum lumbricis terrenis adiecto aceti acri tantũ
spissitudinem habeat mellis: ⁊ inducis fronti in emi
graneo. ¶ Jtem succum de radicibus bete purpu
ree admisces cum modico lasere: ⁊ in modũ trium
guttarum mittes in eam partem que dolet ⁊ statim
sanabitur. ¶ Jtem alliũ elixum tritum temporibus
in dolore impositũ illinis. siue in oleo frixum. si ex
eo oleo pungis emẽdat. ¶ Jtẽ opij deñ: dimidiuз.
Croci denariũ dimidiũ. colophonie deñ. dimidiũ.
iusqami ⁊ isopi semis deñ. vnũ. aneti semis deñ. di-
midiũ. crocũ vº seorsuз tũdis ⁊ ĩ mortario simul cõ
teris diutissime ex aceto optio ꝯspergis ⁊ formabis
collyria. Cũ vº opus fuerit ĩ cute cuз aceto ꝯteris ⁊
spissuз frõti vľ tẽpori iducis. Lauri quoq; bacchas
tritas ex aceto adiecto oleo illinis frõti vel tẽporibꝰ.
¶ Jtẽ ꝯfectio anacolima. Adipis castorij. ℥. j. myr
re. j. thuris masculi semiunc̃. opij semiunc̃. lauri bac
chas. xj. hedere bacchas. xv. hec oĩa diligẽter teres ⁊
ꝺ aceto tẽperabis acerrimo. ¶ Jtẽ ad emigraneuз.
Vrticã vnipetiã teres ex aceto acri ⁊ ouũ frãgis ⁊ p-
mixta frõti illinies. ¶ Jtẽ clinicã ĩ mortario minutis
sime ꝯteres ⁊ ouo crudo ouicabis ⁊ frontẽ illinies.
¶ Jtẽ tria grana allij ⁊. ix. g̃na pipis ĩ frõtẽ linis vel
ĩ ea pte q̃ dolet. ¶ Jtẽ balsamo ĩsundes lanã de q̃ ĩ
vtraq; aure inculcas. ¶ Jtẽ tria grana allij tũdes ⁊
ipso suo insũdes lanam ⁊ in vtraq; aure claudes.
¶ Jtẽ ad dolorẽ emigranei vel cerebri mũda alliũ
⁊ tere diligẽter ⁊ fac ex eo pastillos ⁊ in cerebro seu
emigraneo supligabis donec vstulet in vesicã faciẽ
quã actu aperies vt humor ꝺcurrat. ¶ Jtẽ ad emi
graneã. Rute sumes deñ. vj. facies exinde. succũ ⁊
in pte naris mitis q̃ nõ dolet ceterũ si nõ posset suf-
ferre lintheolũ tingis in succo ⁊ ĩponis sup emigra
neũ sepius. ¶ Jtẽ puluerẽ bacche lauri tẽperabis
cũ vino ⁊ illinies. ¶ Jtẽq; acatie puluerẽ cũ oui al
bo pmisces ⁊ vteris. Castoreũ itẽ ⁊ oleũ rosaceũ ⁊
acetũ ⁊ nitrũ teres ⁊ illinies. ¶ Jtẽ ad emigraneuз
Laseris gẽmã in aqua solues ⁊ in aureз eius ptis q̃
dolet tres guttas de digito exp̃mis ipsa tñ hora gra
uabit caput sз in ppetuo sanus erit. ¶ Jtẽ ad faciẽ
vlceribꝰ purgandã. Nitrũ cũ bubulo lacte ⁊ aceto
vsq; ad mellis crassitudinẽ coques ⁊ illinies. ¶ Jtẽ
pera cõfracta ⁊ cõtunsa idẽ prestat. ¶ Jtẽq; fel ca-
pre ⁊ nitrũ siccũ sulphur vinũ spõgie combuste ci-
nis equis portionibus illiniuntur.

¶ Ad ptyrias porrigines ⁊ pruritus. CAP. IIII.

Ad Ptyriã porrigines ⁊ Pruritus q̃ se
plerũq; in pnicieẽ solẽt vertere sũma cura
succurrẽdũ ẽ. Perungunt bulbis tritis
ex vino ⁊ sulphure illinit is alliũ cũ aceto ⁊ nitro. fa
rina quoq; feniculi cũ vino ⁊ nitro porrigines pur-
gat ⁊ fursures. Jdẽq; p̃stat radix veretri ĩ oleo ꝺco-
cta ⁊ trita ac suffusa. Prodest ⁊. Jsopum ⁊ oleo tri
tũ ⁊ instillatũ qꝺ ⁊ capitis ptyria si medet ⁊ pruriti-
bus. Oua ⁊ vinũ ⁊ oleũ cedrinuз ⁊ cedria ex scabie
pruritũ tollũt. Porrigines discutiũt. ⁊ fesse ouiũ cũ
creta necant. ⁊ lauatiõe aque marine necant. si illi-
niat. ⁊ samia terra cũ nitro ⁊ oleo alumine admixto
porrigines sanat. ¶ Jtẽ ad fursures capitis. Aque
vbi bete fuerint decocte cũ aphronitro caput laua-
bis. Et sero cũ dormitum vadis ex earum succo mi
xto rosaceo caput punges. ¶ Jtẽ ad porrigines ⁊
fursures. Semen nasturtij cũ adipe anseris lrituз ⁊
mixtũ abluit. ⁊ fursures capitis eijcit. ¶ Jtem bete
viridis succo caput qꝺ porriginosum lotũ frequen
ter in balneo celeriter emendat. ¶ Jtẽ malue agre
stis hoc est euisci manipulũ ĩ aque marine sextarijs
sex ad tertias. decoques ⁊ vteris. ¶ Jtẽ calchãtum
sulphur viuum aphronitrum equis põderibus cuз
vino veteri teris ⁊ vteris. ¶ Jtẽ elebori albi. ℥. iij.
sulphuris viui. ij. calchanti. iij. compone ⁊ vteris.

¶ Ad vlcera in capite manantia. CAP. V.

Vlcera in capite manantia tanquã pro-
prius morbus precipue infantibus na
scuntur. Sed ⁊ viros ⁊ mulieres si co-
operint grauiter infestant. que felle tau
rino efficacissime sanant. ¶ Jtẽq; felle vitulino cũ
aceto tepefacto illiniunt. Seuoq; vituli cũ sale vti-
lissime adiuuant. ⁊ testaꝝ maricũ vel purpurarum
cinere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

cinere ex melle illiniũtur. ¶ Alliũ cũ sua veste com
burit ⁊ cinis ei⁹ ex oleo imponit. ¶ Mẽta cõtrita ⁊
apposita siccat. ¶ Oleũ amigdalinũ cũ vino mixtũ
expurgat. ¶ Galbanũ cũ melle illinit: ⁊ folia rubi ĩ
q̊ mora nascũtur ꝯtrita ĩponunt. ¶ Malua erratica
in vrina trita humana valde exsiccat. ¶ Itẽ capitis
vulnera cũ purgata sunt iucũdissime ad cicatrices:
ꝑducit hoc cerotũ. ¶ Spume argẽti tũse ⁊ cribrate
librã.j.ceruse optĩe librã.j.⁊ cere albe tantũdem ex
olei rosati libra.j.remittis.⁊ dimittis refrigerare.de
inde radit ⁊ miscet cũ spuma ⁊ cerusa. adijciuntur
ouoꝝ quattuor lutea ⁊ cruda. ¶ Itẽ resine pituine
i.pini libre sex.cere albe vncie sex ĩ oleo decoquũ-
tur ita vt pistillo misceãtur ⁊ ocopi modo pũgant.
¶ Itẽ ad tineas. Stercus porcinũ combures sup
testam mũdissimã cui trito admisces acerrimũ ace-
tum: ⁊ facto medicamẽto lauas prius caput substi-
nentis ex vino. Post hec super linies: quo si vsus
fueris frequẽter capilli ei vt sano nascũtur. ¶ Itez
ad tineas capitis vel vulnera. nuces raucidas vstu-
latas cũ corticibus distẽperas cũ aceto: ⁊ imponis.
Similiterqꝫ stercus anseris. ¶ Itẽ ad eos qui ca-
put humidũ habẽt. Picis ℥.xl.resine sicce ℥.xl. ce-
re ℥.xl. striptirie hũide ℥.xx. aceti cocile ℥.j. ¶ Itẽ
cõfectio catartici. Piperis denarios decem ⁊ octo.
Scamonee optime cãdide cocte ℥.j.⁊ semis. Amei
denarios decem ⁊ octo. Feniculi seminis denarios
quindecim. Appij seminis denarios octo. Carei
denarios nouem. Epythymi denarios octo. Aga-
rici denarios nouem. dabis vero in potione dena-
rios sex. teris species singulas ⁊ cribras ⁊ colligis
in hemina mellis despumati soluis autem potio-
nem istam in calide aque coclearibus duobus. ⁊
addis coclear vnum liquaminis ⁊ aliud aceti: ⁊ ita
dabis. Reficiat qui accipit buccellam panis infu-
sam in vino puro. ¶ Itẽ pessus liuianus qua vte
bat Liuia Regina faciens ad secũdas ⁊ tumores
⁊ duritias ⁊ inflatiões: ⁊ quibus de loco mouetur
matrix: ⁊ ad omnes passiones matricis. Adipis An
serini ℥.iiij. Aneti semis ℥.iiij. Isopi ⁊ cerodie.iiij.
gallacie.iiij.adipis leonini.iiij.vrsini.iiij. strutionis
iiij.medulle ceruine.iiij.butyri recẽtis quattuor. sa
gapemi quattuor. myrre ⁊ stactis quattuor. folij.iiij.
silini.iiij.coconidij.iiij.terebynthine.iiij.dymini.iiij.
mastice.iiij.olei amarecini.iiij. Adipẽ autẽ soluens
igni lento cerã admisces ⁊ vteris.

¶ Ad Alopeciam. CAP. VI.

Alopitie magnam feditatẽ afferunt ⁊ pro
pter hãc seruorũ precia diminuũtur ne-
cessariũqꝫ ẽ eas q̃qꝫ emẽdare. ¶ Itaqꝫ
cinere pellium viperaꝝ sparso celerrime emẽdant.
¶ Itemqꝫ nasturtio cum sinapi trito ⁊ imposito.
¶ Itẽ citonia cocta ex vino ⁊ cũ cera trita ⁊ illinita
capillos restituũt. Roboris quoqꝫ pilule cum adi-
pe vrsino trite emẽdant. ¶ Glandis item fagine ci
nis cum melle ⁊ oleo cedrino illinitur. Fimi nihilo-
minus pecudis cinis vngularum mule vel muli ex
oleo myrtino. ¶ Itẽ cinis muricũ sparsus. ¶ Itẽ
cinis hermatij recens cũ pice liquida. ¶ Itẽqꝫ gal
linacij fimus illinit⁹ replet. ¶ Itẽ sandaraca ex ace
to fluentes capillos cõtegit. ¶ Itẽqꝫ leporinus ci-
nis cũ oleo myrtino. ¶ Itẽ fel taurinũ cũ alumine
egyptio tepefactũ illinit. ¶ Item adipẽ anserinũ ex
melle ꝯteris ⁊ vt supra mõstraui vteris. ¶ Itẽ epy-
thyma diapsicon: Seminis feniculi ℥.iiij.olei vete
ris libras.iiij.ceruse.ij.aque sextariũ.j.ea oĩa cũ be-
ne trita fuerint precipue litargirũ sic mittis in aqua
⁊ omnia simul permisces vt vnũ corpus perficiat:
⁊ ita mittes in caccabuz vbi oleũ miseris ⁊ coques
admoto lento igni.⁊ ita addes in caccabo cere albe
lib.ij.colophonie lib.ij.therebynthine.ij. Coquasqꝫ
modice ⁊ bene ꝑmisces. Post hec supmittis pi
nicellos debuccellatos quos cõficis ita buccellati
optimi bene cõditi tunsi ⁊ cribrati farine lib.iiij.cõ
misces cũ succo quẽ conficis sic. Euisci ℥.sex.camo
mille sicce ℥.iij.melliloti ℥.ij. fenugreci ℥.vj.da-
ptiloꝝ purgatoꝝ pond.ij. Hec oĩa infundis in vi-
no siculo siue adriano siue sabiniẽse sexta.vj.ꝑ dies
tres: ⁊ ita coques quousqꝫ remaneãt sextarij.ij. Hoc
ergo apozima cõspergi facies buccellati farina: ⁊ sic
facies vt dixi punicellos latos ⁊ subtiles. ac si nouis
sime cerodariũ resoluis diligẽtissime. cumqꝫ solutũ
fuerit refundes in mortario: ⁊ diligentissime teres:
⁊ sic facies mandalia: ⁊ repones. facit hoc epaticis
spleneticis ⁊ ad duritiã stomachi. ⁊ ad febres ⁊ ad
pect⁹ cõtritũ ⁊ ad podagrã q̃ nõ nimis calida fuerit.

¶ Ad capillos denigrãdos. CAP. VII.

Potest videri superuacuũ inter reme-
dia corpis ponere ea que ad decorem
ꝑtinẽt: sed quosdã pudet aut ipsos ru-
beos esse: aut in tantũ luxurie indulgẽt
vt dilitie eoꝝ inter se dissentiãt volẽtiũ
in pueris rufos capillos: in viris recusantiũ. Quem
admodũ ergo denigrẽtur dmõstrabim⁹. ¶ Ouuz
coruinũ in eneo vase oleo ꝑmiscetur: deinde raso
capite in vmbra illinitur. Habere autẽ debet in ore
oleuz is qui curabitur donec siccescat ouũ ne ei dẽ
tes nigrescãt ⁊ quarto die abluat. ¶ Itẽ sextarius
sanguisugarũ in duobus sextarijs aceti diebus.xl.
macerat ex oleo tritus. derasoqꝫ capite in vmbra il
linit dũ siccescat: ⁊ sicut supius ꝑdixim⁹ ĩ ore oleuz
tenẽdũ est. ¶ Itẽ silique eruce cũ suis folijs ⁊ cau
libus cõterent: ⁊ capite raso illinient. ¶ Item cy-
pressi folia trita ex aceto efficiũt vt capilli nigri re-
nascãtur: sed spodilio puncti crispi fiũt. Opeprẽciũ
est his q erubescũt senes esse succurrere: ⁊ si canos
suos ĩficere volũt tãq̃ ãnos dtracturi sint hoc noie
etati vermiũ terrenoꝝ cinerem adijciunt.

¶ Ad morbũ comitialẽ. CAP. VIII.

Allium elixũ subinde ĩ cibũ ⁊ in potiõe
sumat. ¶ Itẽqꝫ fel agninũ cũ melle vel
cocleari vel ligula sumat. ¶ Lini semẽ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

⁊ vrtice ex melle illinitũ sanat. ¶ Coagulũ quoqꝫ vituli marini bibitur cũ lacte equo aut malo punico sicco aut mulsa aut aceto. ¶ Itẽ his qui sepius cadunt clystere ĩfundunt hec. Castorij.ʒ.ij.mellis hemina.j.aloe.j.aque sexta.si superatio erit vnguẽtum facies. ℞.crocũ ⁊ thus masculum ⁊ myrrã gallas albas acatia nigra helyotropia que appellant corium mali punici centauriã olosatri semẽ:equis ponderibus teres oĩa ex vino ⁊ vteris dabisqꝫ potionẽ bibere ei qui patit ⁊ abstineat a balneo ⁊ si vsus exegerit lauet. ¶ Itẽ testiculi vrsini in cibo ꝓsunt. ¶ Item qꝫ testes aprini crudi triti ex aqua bibũtur cũ primũ quis cecidit ĩ eo loco quo caput eius fuit clauus ferreus figatur nõ repetit. ¶ Dãtur itẽ carnes edẽde bestie occise eo ferramento quo homo ante occisus est. ¶ Itẽqꝫ hyrundinis sanguis cũ thure vel eiusdẽ cor recẽs deuoratur. ¶ Lapillus itidẽ hyrundinis e nido alligatur ad collũ iacẽtẽ recreat ⁊ ab hoc periculo tutũ prestat. ¶ Itẽ tenẽtes in manu anctũ comitiali morbo nõ appetũtur. ¶ Testiculi itidem arietini inueterãtur ⁊ ex his dimidij deñ.põdus datur in hemina aque tritũ. Abstinẽtia vero vtẽdũ est vini diebus.v.⁊ ante ⁊ totidẽ postea. ¶ Itẽqꝫ sanguis pecudis vel vituli ter bibitur:sed ⁊ humanus sanguis hoc vitio liberat. ¶ Catulus itẽ lactens abscisо capite ⁊ pedibus exectis interaneis ex vino ⁊ aceto coctus editur. ¶ Vinaria quoqꝫ sumpta in cibo ꝓdest. ¶ Coclearum cinis addito lini semine ⁊ vrtice ex melle illinit ex sale. ¶ Iecur itidẽ vulturis tritum cũ suo sanguine ꝓpinatur ter.vij.diebus meliusqꝫ ꝓdest si ea auis cum occidit satura sit humano cadauere. ¶ Itẽqꝫ fel testudinis naribus illinitũ iacẽtẽ erigit. ¶ Castoriũ itẽ in aceti mulsi cyathis tribus ieiunis datur. ¶ Mustele quoqꝫ iecur marine in cibo bene sumitur. ¶ Carnes etiã caprine in rogo hoĩs coste hũc depellũt morbum. ¶ Caprini similiter vl' ceruini cornus vsti nidor adhibet.

¶ Ad Lythargicos. CAP. IX.

Ex quibus lythargicum deprehẽdis ex febre acuta cum sensus oppressione:aut vt difficulter aut nihil sentiat pulsu magno raro ⁊ inani. Unde lythargia dicta est:ab obliuione mẽtis atqꝫ corporis vagatiõe. Greci enĩ lythen obliuionẽ:argiã vagationem vocauerũt. Hos itaqꝫ tali ordine curabis ferulã accẽsaꝫ naribus admoueto sumigatione facta si repente eger hunc morbum inciderit sicut alijs visum est celeriter emẽdabit. ¶ Itẽ nepete succus ex aceti ꝑte vna mixtus ⁊ capiti frontiqꝫ illinitus lythargycos dormiẽtes excitat. ¶ Itemqꝫ euforbiũ cũ castoreo suffumigatũ excitat. ¶ Calchantũ itẽ cum aceto tritũ ⁊ naribus illinitum dormire nõ sinit. ¶ Euforbiũ quoqꝫ ex aceto tritum ⁊ naribus cõfricatũ excitat. ¶ Capilli itidẽ mulieris incẽsi suffumigatõe sua liberãt dormiẽtes. ¶ Saturcia ẽt cũ aceto capiti frequẽter ĩfusa excitat. Caprina silr pellis vel cornu eiꝰ ꝯbustũ idẽ facit. ¶ Itẽqꝫ sanguis testudinis frõti illinitus. ¶ Itẽ peucedanũ cum oleo rosato ⁊ aceto tritũ ⁊ ĩcoctũ naribus ĩdit:⁊ iã videbis dolores capitis emẽdare. ¶ Ruta itẽ ex aceto odorat. ¶ Visibriũ quoqꝫ capiti ex aceto ĩfundit. ¶ Urtica etiã fronti ⁊ pedibus illinit. ¶ Itẽqꝫ cimices septẽ triti in aque cyatho vno dãtur si vir sit. Si puer in eodẽ modo aque cimices quattuor. ¶ Spõdiliũ itidẽ capiti ĩstillat. ¶ Mustele quoqꝫ iecur exurit ad olfaciẽdũ. ¶ Itẽ pulmo pecudis calidus circa caput alligat. ¶ Palũbi itẽ.iij.putrefacti lythargũ excitãt odore. ¶ Tolles itidẽ vulturis neruos ⁊ eos circa manus laborãtis ligabis. ¶ Itẽqꝫ apostolicũ rotũdũ cũ adipe vulturino teres ⁊ ex eo manꝰ fricabis.

¶ Ad somnum prouocãdum. CAP. X.

Opium in modũ fabe cũ oleo rosato mixtũ naribꝰ illinit. ¶ Coriãdri quoqꝫ semẽ tritũ colatũqꝫ ⁊ ex aqua calida potui datum ꝓdest. ¶ Itẽ ad eos qui nõ dormiũt. Styracis.ʒ.iij.glycirice tres.croci vnã.opij tres.castorij vnã.lycij ĩdici duas.spice nardi duas.mellis põdera duo. Hec oĩa trita cõmiscebis ⁊ naribus frõtiqꝫ illinies. ¶ Itẽqꝫ glycirice.ʒ.iij.stiracis duas.croci vnã.opij duas.castorij duas.lycij duas gingiberis.j.pipis lõgi vnã.spice nardi vnã.mellis põdera duo.ꝯficies ⁊ vteris vt supra. ¶ Itẽ cõfectio diacodion ad hec ⁊ ad febres. Codias.j.capita papaueris numero.xxx.ĩfundes ĩ aque sexta.tribus ꝑ triduũ.postea ad tertias decoques addesqꝫ in aquã ipsoꝝ mellis ꝑtẽ dimidiã hoc est sextarium vnũ ⁊ semis.dehinc coques ad carbones vel igneꝫ sine fumo:donec in mellis pinguitudinẽ redigatur. ⁊ ex hoc dabis ad noctẽ glutiẽdũ singula vel bina coclearia. ¶ Itẽ papauer ex aqua elixatũ ad tertias bibas statĩ somnũ adducit. ¶ Itẽ ad somnũ saluabis egrũ sic. Opij deñ.iij.myrre.croci thuris ana.deñ.j.cũ cera mixtis pastillos scipulares facies ⁊ ꝑ vẽ calefactos vmbilico ĩpones:que res tã somnũ ꝙ vẽtrẽ mollit. ¶ Itẽ antidotũ anetinũ ad somnũ ꝯcolicis exꝑtũ. ℞.anisi.ʒ.ij.apij seminis vnã.iusquiami duas.opij semiunc.mellis quãtũ sufficit dabisqꝫ ad magnitudinẽ fabe egyptiace cũ aqua calida. ¶ Itẽ hymnoticũ ad somnũ. ℞.bidellij.ʒ.iiij.galbani.quattuor rose sicce qttuor.myrre vero duas.croci duas.castorij vnã.que cũ oleo rosato teres ad spissitudinẽ mellis ⁊ ĩduces in nares in frontẽ ⁊ in aures.

¶ Ad Freneticos. CAP. XI.

Ex qbꝰ signis freneticũ deꝑhẽdis ex febre acuta cũ mẽtis alienatiõe ⁊ manuũ vano errore vt aliqd suis digitis apphẽdat:quẽ ita curabis. Succꝰ rute ex aceto tritꝰ ⁊ tẽporibꝰ ĩstillatꝰ mire ꝓdest. ¶ Castorio itẽ ⁊ peucedão ex rosaceo coctꝰ pũcto capite sõnꝰ accedit. ¶ Alliũ ꝙqꝫ elixũ edit. ¶ Itẽqꝫ suffumigatio lane succide ꝓdest. ¶ Hyeme ẽt oleo anetio caput infundit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

īfundit᷑. ¶ Itē ad freneticos siue ad eos q̄ vtiginē patiunt᷑. ℣ Hedere ramū cū suis folijs teres adijciēs oleū eiq̄z cerebro supfundes. ⁊ tēpora vnges. ¶ Itēq̄z rosaceo ⁊ castorio,ac peucedano simul mixtis caput punges ⁊ somnus sequit᷑. ¶ Itē ad vertiginē capitis. Rosam in aceto fricabis spissamq̄z capiti īpones. ¶ Itē ad insanos ⁊ mēte motos ⁊ si q̄ alia vitia in capite habuerint. Herbā titimallū capre lactarie solū manducare dabis postero die mulge:⁊ lac eius ieiuno da bibere q̄ vexat᷑. nā cordialū sine mora emendat. ¶ Itē grillis adipe frōtē lini ⁊ dormit. ¶ Pellem de lepore albo nesciētis sub capite pones. ¶ Itēq̄z lauri folia trita nesciētis capiti supponas:⁊ dormit. ¶ Semen itē lactuce ac papaueris cū daptilis tribus in aqua coques ad tertias:dabisq̄z bibere ⁊ ante expectatum dormit.

¶ Ad epylenticos. CAP. XII.

Ex q̄bus epylēticū deph̄ēdis ex accessiōe q̄ eū tz queq̄z ita curabis. ℣ Vulturis cerebellū teres cū oleo vetustissimo:⁊ post illō cetrie vel balsamo ac repōes ⁊ ex hoc in modū grani fabe cū potiōe vini veteris potui dabis p dies septē aut nouē. Balsamū aūt tūc mutes p cetria si odorē nō fert. ¶ Itē herbā sauinam dabis triduo i.ʒ.aq̄.iij. ℣ Mustelle eni epar sine felle assum dabis bibere cū aq̄.ʒ.iiij.hocq̄z cū biberit si intra septē dies nō fuerit vexatus scias illū sanum eē. ℣ Cerebellū quoq̄z agni assum dabis ad māducādum. ¶ Itēq̄z medulla camelli cū oleo rosato teres ⁊ frōtē stomachūq̄z punges. ¶ Itē apoflegmatismus. ℞.stafisagrie.ʒ.iiij. salis amoniaci.j. piretri duas sinapis.iiij.exide factū puluerē diuides ī partes tres ⁊ eum mastica per triduum masticet vnam partem in die.

¶ De egritudinibus neruorum. Trac. II.

¶ Ad hūeros cubitos brachia ⁊ manus. CAP. I.

Neruus vulturis de alis apponit᷑ ⁊ statiz dolor sedat᷑. hos aūt neruos vulturis:sz ⁊ de pedib⁹ eius diligēter seruare ōbes q̄z oēm hoīem curāt nō inquinant᷑ vsu nec peūt semp seruari pūt.⁊ cuz necesse fuerit semp aponi. ¶ Itē ad eadē mēbra si nimia pfricatiōe indoluerint de calastico.venditiā in balneo siue cum dormitū vadis loca dolētia fortiter cōfricabis ⁊ statiz senties curā. ¶ Itē ad humeros lana succida ex oleo calido īponit᷑ melius vero ex anxungia veteri. ¶ Itēq̄z vellere suffumigato vino sulphure efficaciter calefaciūt. ℣ Atq̄z itē mustelle cinis cū ouo lintheo grosso illinitus ⁊ ex aqua feruēte calefactus imponitur. ¶ Item cymini ethyopici deū.iiij. aneti. iiij.rute turgiones ad deū.ij. myrre.j.piperis.j. hec omnia trita ex aqua ⁊ collecta ⁊ ad deū.ij. potui data dolorem statim tollunt. ¶ Itemq̄z sal in sacco ex aqua ferventi calefactus ⁊ adhibitus.

¶ Ad neruos ⁊ scapulas ⁊ omnia. CAP. II.

Ad scapulas ⁊ ad oīa. Isopi ceroti.ʒ.ij. therebyntine.j.resine frixe.vj.galbani semiunc.adipis anserini siue fasiani.ij.nardi lib.j.butyri.ʒ.ij.cere.lib.j.hec oīa simul mittes ⁊ solues.⁊ dū fuerit necesse lintheo vel alude mollissime supinduces ⁊ īpones. ¶ Item si ex humore vel frigore aut sanguine scapule a dolore graui fuerint oppresse. Vitrū teres ⁊ in puluerez rediges. Puleij masticis ⁊ thuris masculi puluerē equis ponderibus simul miscebis deinde oleo scapulas confricabis ⁊ de pdicto puluere asperges ⁊ chartā purā desup pones ⁊ stricte fasciabis donec oēm humorē vel sanguinē siccēt p dies.iij.aut.v.in balneo chartā tollat ⁊ vngat oleo ⁊ sic lauet.atq̄z ita potes curari vt nec sanguisugas ponas nec carnificē medici patiaris. Leues eni cure si fideliter fiant possunt dare perpetuā sanitatē. ¶ Itē ad dolorem scapule vel cuiuscūq̄z mēbror locū melle punges: ⁊ farinā fabe supsparges ⁊ folia hedere supīpones.

¶ Ad Paralyticos. CAP. III.

Calasticū ad paralysiz. ℞.euisci.ʒ.iiij. tysane.iiij.lini semis.iiij. fenugreci.iiij.meliloti.iiij.q̄ coques in aq̄ fontana donec nāt spissa exprimes ⁊ mittes succi lib.j. olei cōis.j. cere.j. seui taurini.ʒ.vj. resine frixe.vij. resine therebyntine.v.isopi medicaminis.ij. galbani.j.⁊ semis:coques primū oleū cū succo lento igni donec excoquat᷑ pars dimidia succi:⁊ colabis: dehinc mittes reliqua infrascripta vt simul miscebis atq̄z soluat᷑. ¶ Itē vnctio ad paralyticos. ℞.baccarū lauri tritarū ⁊ cribratarum.ʒ.j.cymini tunsi ⁊ cribrati.j.satureie nō tūse.vj.cū surculis rute sicce tribus:q̄ infundes in vini veteris sexta.v.p triduū postea miscebis olei anetini nō flores sexta.octo ⁊ semis coques lēto igne agitās indesinēter. Cū autez vinū cōsumptū fuerit colabis illud ⁊ expressis herbis ex eo oleo vnges mane ⁊ sero eū q̄ patit᷑. Lino aūt nō vtat᷑ nec in lecto:hoc ēt oleo in balneo vti dz qū sine febre ē. Abstinere vero opz a bubula ⁊ porcina carne pisce ⁊ caulibus ⁊ malui ⁊ vtat᷑ pipione molli ac reliquis oleribus:si aquā calidā bibere nō possit vinū accipiat aquaticū:q si hyems fuerit aut infirmitas grauior vel senectus:addes hic oleo balsami pmi.ʒ.iij.piperis.j. ¶ Itē acopū ad paralysiz ⁊ neruorū tensionē ⁊ dolorē ⁊ ad oēm perfractionē ℞.nardi.lib.j.olei hyrini vnam.laurini vnam.cyprini vnam.styracini sex.panacis vnam.castorij vnam. euforbij semiunc.adarcis similiter piperis similiter amoniaci similiter medulle ceruine.ʒ.iiij. galbani. ij.ppolei.j.butyri tres.isopi ceroti.ij.cere lib.j. olei sansucini.ʒ. sex cucumeratij sex. resine therebyntine.ix. Conficies vero sic. Euforbium: adarcam amoniacum:piper:castorium insimul tundes ⁊ cribrabis galbanum ⁊ propoleum malaxabis contra focum ceram ⁊ medullam cuz omni oleo resolues

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

⁊ admiscebis puluerē dehinc panace tritū cū modi
co aceto. postea galbanū ⁊ propoleiū. ¶ Item ad
paraliticos ⁊ ad omnē neruoꝝ cām seu contractio-
nē siue stuporem. ℞. farine fabe lib. iiij. picis frixe.
iiij. pulueris vitri. ij. piperis duas aceti qꝺ sufficit.
Hec pariter coques ⁊ ī moduꝫ cataplasmi lintheo
grosso induces ⁊ locis dolentibus seu cōtractis im
pones ⁊ calabricis ligabis bis in die per triduum.
⁊ intermisso vno die iteruꝫ repetes per triduū: post
hec vteris vnguēto īfrascripto. ¶ Unguētū ad pa-
ralysim ⁊ ad omnes neruoruꝫ causas. ℞. cere. ℥. vj.
therebynthine. iiij. isopi ceroti. j. amoniaci. iiij. pipe-
ris. j. ⁊ semis. nitri. vij. piretri semis. galbani vnā ⁊ se
mis. mellis similiter. olei veteris lib. j. eufor bij. ℥.
iij. cyperi. iiij. olei hyrini. j. ⁊ deñ. xviij. vini veteris
cyatos. ij. amoniacū aūt in vino teres ⁊ cū tritū fue-
rit addes piper ⁊ nitruꝫ in puluerē redacta. piretrū
euforbiū ⁊ cyperū silr̄ ī puluerē redacta ꝑmiscebis
⁊ resolutis ceteris spēbus supfundes in mortario ⁊
pariter teres ⁊ cū opus fuerit vteris fricabisqꝫ vehe
menter bis in die ⁊ lanis inuolues ⁊ calabricabis.

¶ De egritudinibus oculorū. Trac. .III.

¶ Ad oculoꝝ dolorē vel si q̄ capitis sit. CAP. I.

Ante oīa si bene fuerit purgatū caput ⁊
vēter oculi nullam possunt inualitudi-
nem substinere: tñ si indoluerint vteris
cataplasmate hoc quod sine folio passo
cretico infundis. Melliloti semiunc. daptilos pin-
gues anapaticos numero. v. ⁊ seorsum infundis in
passo. opij drachmas. ij. croci. ij. simul teris ⁊ bñ cō
misces. melilotum ⁊ daptilos cocta simul ad carbo
nes ⁊ trita mittis ēt olei rosati coclearia. ij. ⁊ vitellos
ouoꝝ. ij. Postea vō ꝙ in vnū oīa cōmiscueris im
pones vt supra dixi. Sane si sic se cauerit ꝑ tēpore
soluis cū vitello oui ⁊ modico passo: ⁊ sic vteris. Fa
cit autem nō solū ad dolorem: sed ⁊ ad tumorem ⁊
emigraneū. ¶ Item ad dolorem ⁊ tumorē. Adipē
oui assi cum apio ⁊ croco ⁊ melle tritum: super im-
ponit᷑. ¶ Itemqꝫ laurus ex vino cocta dolorē ⁊ tu
morem releuat. ¶ Item celidonia in aqua decoq-
tur: ⁊ ex ea oculi dolentes fomentant᷑. ¶ Itēqꝫ ad
oculorum tumorem. Daptilus tritus in modū ca-
taplasmi oculis nocte ipōit᷑. ¶ Hordeacea itē fari
na cū galla contunsa abiecta aqua oculis imponit᷑.
tumores doloresqꝫ sedat. ¶ Item coriandrum viri
de tritū ⁊ mixtū lacte mulieris super tumorem ocu
lorum inūges: ⁊ statim sanat. ¶ Itē cucurbite viri-
dis ramēta trita ⁊ sup tumētē oculū īposita tumorē
⁊ dolorē emēdat. ¶ Itē caprinꝰ fimꝰ cuꝫ fimo spar
sus aut cū aq̄ tritꝰ ad modū colyrij oculꝰ circūlinit᷑.
¶ Itē ad epiforas oculoꝝ ⁊ tumores. Pastinacis
agrestis radices nō lotas ex aq̄ ꝺcoques: ⁊ ex ea aq̄
oculos fouebis. ¶ Itēqꝫ cocleas sine putamine tri
tas fronti illinire cū thure prodest. ¶ Itē tumores
oculoꝝ sedat mulsa tepida in penicello sup oculos
īposita. ¶ Itē corticis sepie farina in epiforis ex la
cte mulieris oculꝰ circūlinit᷑. ¶ Itēqꝫ beta alba tri
ta fronti imponit᷑: ⁊ eūdē effectū habēt bubli triti ⁊
oculis impositi. ¶ Itēqꝫ apium viride tritū cū pa
ne oculis imponit᷑. ¶ Ocimū itē ex vino optio tri
tū oculis circūlinit᷑. ¶ Itēqꝫ in polēta ruta cōtrita
⁊ īposita lenit. ¶ Itē ⁊ aneti radix ex vino trita illi-
nit᷑. ¶ Papaueris itē cauliculi sicci vel viridis cū
suo fructu triti īponunt᷑. ¶ Itēqꝫ lini semē cū thu-
re ex aq̄ tūsum circūlinit᷑. ¶ Siliginis itē grana in
ferro tosta ⁊ ex vino trita illiniunt᷑. ¶ Iteꝫ lenticu
la cum cotonijs cocta ⁊ vna trita adiuuat. ¶ Itēqꝫ
lentisci tenera folia ꝯtrita ⁊ fronti īposita epiforas
suspēdūt. ¶ Panē itē ex vino tūori oculoꝝ īponi
tur. ¶ Itē Mandragore radix tunsa cū rosaceo ⁊
ex vino trita epiforas sanat: ⁊ tollit dolorē. ¶ Itēqꝫ
folia cicute trita ⁊ imposita fronti epiforas ⁊ dolo-
rē ⁊ tumorem tollit. ¶ Item lana carminata cū al-
bo oui ⁊ thuris polline fronti applicat᷑. ¶ Itemqꝫ
oui albū infusum oculis epiforas curat: ⁊ vredines
mitigat. ⁊ facit refrigeratōes. ¶ Ut āt cicaterics de
oculis tollas adipe anserino sepius inunges: cicatri
ces tollit ⁊ fistulas. ¶ Itemqꝫ luthea ouorum cum
rosaceo ⁊ mulsa ī lana sup oculos īponunt᷑. ¶ Itē
molli caseo caprino ⁊ feruēti aq̄ supposito epifore
sedant᷑. ¶ Itē fimꝰ caprinꝰ cū melle illinit᷑. ¶ Itē
emathices lapis in lacte mulieris tritus intrinsecus
primū inūgit᷑. deinde sup epiforas sedat qdē: sed cū
maximo cruciatu. ⁊ si cui sanguis supfundit singula
riter purgat. ¶ Cataplasma ad oculos intumescen
tes optimū. Castorij drachmas. ij. miconij. vj. croci
j. iusquiami cysaici. iiij. ouorū assoꝝ vitellos. v. mel-
lis qꝺ sufficit. tūdis oīa ⁊ teris oua: ⁊ vteris ⁊ ī tpa
īponis si dolēt. ¶ Itē ad recētes maculas oculorū
siue caligines. Mel atticū ⁊ albū oui hyrūdis equa
lia: quod si vetus causa fuerit vitellū oui supradictū
cum melle attico ⁊ succo feniculi. oīa equalia teris.

¶ Ad oculos suffusos sanguine. CAP. .II.

Sanguis colūbinus instillat᷑. Perdicis
vero ⁊ turturis sup īponi dꝫ. Lana suc
cida ex oleo ⁊ vino. ¶ Itē hyrūdinis
pulli sanguis suffusiōi oculoꝝ exsectū
vngi ꝑdest: ⁊ īꝑpetuo oculi ñ dolebūt. ¶ Itēqꝫ ro-
sa ī vīo macerata: ⁊ ex eo vīo potui dato suffusos ex
aliq̄ cā oculos sanguīe credit᷑ emēdare. ¶ Itē bi-
thumē sulphur ⁊ thus ī vino miscet᷑. ⁊ oculi si ꝑcus-
si sanguinē fuderit ex eo fumigant᷑. ¶ Itē lacte ca-
prīo tepefacto sero assidue oculi fouent᷑. ¶ Itēqꝫ
verbene folia trita adiecto salis pusillo īposita ac po
stero die sublato exꝑssum sanguinē de oculo expur
gāt. ¶ Sagapemū itē cū rute suco ⁊ amigdala ama
ra pari pōdere trita ⁊ admixto melle inūges. Hyp-
poccicesqꝫ. i. suffusiōes ⁊ caliginē tollit. ¶ Itē agle
q̄ ī siluis morat᷑ ⁊ ē forme āplissime fel cū melle atti
co mixtū ⁊ inunctū oculis suffusis ⁊ caligini vtilissi-
mū est.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

mũ ẽ. ¶ Jtẽ ad suffusiões ⁊ albugies ꝺ oculis tol-
lendas. Fenugreci viridis succi coclearia.ij. mellis
cãdidi sine fumo.iij. cõmisces ⁊ colas ⁊ decoques
diligẽter suffundis ita vt gutte sup albugies cadãt.
¶ Ad lachrimas oculoꝝ stringẽdas. CAP. III.
Lachrimãtibus oculis sine fine reuma
suspẽdũt ⁊ exiccãt coclee sine putami-
ne rite diligẽtissime cũ faria thuris ac
myrre ⁊ albore oui mixtũ fronti super
linies. ¶ Jtẽ anacolima ad idẽ: myrre mastice cya-
thũ. albũ cui lũbrices terre cocleas aloe cũ aceto te
res ⁊ illinies. ¶ Jtẽ ricinos boui puto inter coxas
tollas ⁊ frõti illinies ⁊ sine mora lachrime strigunt.
¶ Enule itẽ radices tũse in puluerẽ ⁊ in aceto acri
infuse cocte ⁊ trite capite raso nocte ĩponunt. ⁊ vbi
cunqꝫ dolor fuerit ⁊ podagre reuma tollit, facit enĩ
vesicas aqua plenas: sed his cui fit dolorẽ substĩet.
¶ Jtẽ ad lachrymosos oculos. ruta sicca ⁊ melle at
tico equis põderibꝰ mixta oculos inũges certũ est.
¶ Jtẽ ad reuma oculoꝝ. Liuistici folia de ligno in
ligno tũdis ⁊ eiꝰ succũ cũ vĩo veteri ⁊ pẽna iunges.
¶ Ad lippitudines oculorũ vel ad eos qui cantos
ab humore contritos habent. CAP. IIII.
Feniculi radices ex aqua fontana ⁊ oleo
coques pari põdere donec aqua ꝯsuma
tur ⁊ ex eo oleo inunges certũ ẽ. ¶ Jtẽ
acatie deñ. vj. encausti sicci. xv. succi por
ri. ʒ .xxix. Hec coques donec fiat spissitudinis mel
lis ⁊ in pixidem mittes ⁊ vteris.
¶ Ad caligines oculorum. CAP. V.
Fumus colerũ anatymasiꝫ facit cuiꝰ acri-
tudo caliginẽ oculis ꝑstat. Succi ergo
celidonie ⁊ feniculi ⁊ abrotani coclearia
singula tolles ⁊ cũ mellis sine fumo stilla
tiui coclearibus. ij. cõmisces ⁊ exide pẽna suffũdes
mane ⁊ post meridiẽ ⁊ sero: sed post digestationem
lac mulieris q̄ puerũ nutrit supinfundes ꝓpter acer
bitatẽ medicamẽti vt refrigeret. Hoc ẽt maculas tol
let. ⁊ impetũ reumatis restrigit ⁊ oĩa vitia abstergit.
¶ Jtẽqꝫ balsamũ cũ melle stillatiuo eqs põderibꝰ
misces: ⁊ exĩde oculos ĩfundis. ¶ Jtẽ fel vulturis
cũ marrubij succo aut puluere ⁊ melle attico simul
mixtũ cũ pẽna oculis infundes omnẽ caliginẽ ocu-
loꝝ aufert. sꝫ ⁊ ĩcipiẽtis suffusiõis nõ patiet. ¶ Jtẽ
fel ꝑdicis cũ melle attico inũges ocl'os. ¶ Jtẽ vul-
turis ĩ lintheo sbtili ligabis ⁊ tota die oculos abster
ges nunq̄ꝫ inualitudinẽ patient ⁊ si dolẽtes oculos
sepius absterseris. ¶ Jtẽqꝫ myrrã cũ fenogreco pa
ri põdere in vino teres vt leue sit quasi collyriũ ⁊
inunges. Quidã enĩ filiã suã sic curauit. ¶ Jtẽ ce
lidonie succũ q̄ oculis plurimũ suffragat cũ colly-
rio siue aqua marina inungi oportet in vna vnctiõe
sanat ⁊ ĩ aqua decocta dolẽtes oculi fouent. Meliꝰ
si succus eiꝰ artemysie ⁊ rutte succo pari põdere ⁊
melle ⁊ balsamo: mira enĩ facit. ¶ Jtẽ cẽtaurie mi-
noris succũ adiecto melle equo põdere ꝑmisces ⁊
inunges: aciẽ extenuat ⁊ ipa herba ĩ aqua cocta ocu
li fouent. ¶ Jtẽ vt caligãtibus oculis claritas resti
tuat ⁊ ne facile hoc piculũ ĩcidat. Cẽtaurie herbe
manipulus in vini sextarijs. vj. coqt ac tritũ macera
tũqꝫ eximit ĩde quotidie hemina mixto melle ieiu-
no ꝓpinat. ¶ Jtẽ sal frixũ tritũ admixto melle atti
co inunges ⁊ caliginẽ tollit. ¶ Jtẽqꝫ roris marini
cinis cũ eius succo expresso ⁊ mello attico pari põ-
dere mixto inunges caliginẽ tollit. ¶ Ros itẽ cau-
liũ ⁊ rute collectꝰ ⁊ inũctus caliginẽ tollit. ¶ Jtẽ te
studis agrestis sanguĩe inũcto caligo tollit. ¶ Jtẽ
leporis fel cũ mellis attici parte vna mixtũ ⁊ sepius
inunctũ caligines abstergit. ¶ Jtẽ mel ⁊ succũ fe-
niculi ꝑtes singulas fel ꝑdicis semiunc. balsamũ ad
mẽsurã fellis mellis ⁊ succi. Alij oleũ vetustissimũ
ad mẽsurã mellis. Alij eufor biũ modicuꝫ miitu nt.
Postq̄ꝫ mixta fuerit oĩa mittes in mortariũ ⁊ teres
diligẽter. trãspones in ampullã ⁊ suspẽdes ad solẽ.
xl. diebus ⁊ tũc inunges frequẽter. ¶ Jtẽqꝫ cepaꝝ
cypriaꝝ acerrimarũ succũ vel si cyprie nõ fuerit ger
manaꝝ cũ melle attico equis põderibꝰ simul teres
⁊ mittes in ampullã signabis ⁊ in fumo suspẽdes ⁊
vteris. ¶ Jtẽ fenogrecũ vt bibi solet: ⁊ aquã mul-
saꝫ medietate paratã simul misces addis rose quã
tũ sufficit ⁊ feniculi radices mũdas. coques oĩa in
olla rudi: ⁊ cũ fuerit spissuꝫ colabis ⁊ repones in vi
treo vase ⁊ vteris ita vt nec fumũ nec aurã cõtigat.
¶ Herbã itẽ verbenã tũsam cũ axungia sup ocu
los noctu ligas ⁊ postero die tollis ⁊ oculꝰ erit mũ-
dus. ¶ Jtẽ ad caligines ⁊ oĩa oculoꝝ vitia. Hyrũ-
dinis pulli plena luna in nido suo excecant de acu
cyprina: notanturqꝫ vt cognoscant restituta acie ca-
pita eoꝝ vel ipsi ĩtegri ĩ olla noua vini cõburant in
cinerẽ: terũturqꝫ ĩ puluerẽ ex ligno ficulnee vel the
rebynthino: cinisqꝫ eoꝝ cũ felle canis latrantis die-
bus. vij. ꝑtibus duabꝰ balsami ⁊ castorij ꝑtibus sin-
gulis tritus bñ inunctus plurimũ facit. miraberisqꝫ
iaꝫ despatas sanare. ¶ Jtẽ hydra ad caliginẽ vel al
buginẽ vel vulnera. Gallas alexãdrinas nouas nõ
ꝑtũsas. viij. tũdes ⁊ cribrabis subtilissime: ⁊ postea
mittes in mortariũ thebaicũ. Addes croci denariũ
cũ dimidio: teres ꝑ triduũ diligẽter: ⁊ mittes attici
mellis mũdi q̄ꝫtũ sufficiat. ⁊ repões ĩ dolio ⁊ vteris.
¶ Jtẽ ad caligines oculoꝝ ⁊ ad vitia vetustissima
⁊ ad scabritudines ⁊ obscuritatẽ ⁊ ad eos q iaꝫ pro
pe nihil vident ⁊ quibus medicamentoruꝫ presidia
nulla inueniri pñt. Hoc remediũ expertũ visitabis
⁊ efficies vt videant clarissime sine oĩ vetusto vitio.
¶ Piperis albi deñ. ij. croci. ij. balsami. ij. fellis vi-
tuli seu vulturis siue pulli pugnacis. ij. mellis atti-
ci. ʒ. ij. vini veteris boni cyatos. iij. succi feniculi. j.
⁊ ita compones. ¶ Piper ⁊ crocum teres diligen
tissime ⁊ bene lene sit. deinde vinum admisces ⁊ suc
cum feniculi per partes dimidias: ⁊ quicquid su-
perauerit iterũ fundes: cum ita feceris iterum teris
bene. deide si qd vini aut succi supauerit adijcies ⁊

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

teres diutissime. Cumq̃ totũ medicamẽtum tritũ ⁊ lenigatũ fuerit vt colliriũ: oportet transponi illud in pixide cyprina: ⁊ repositũ seruabis. Cũq̃ volueris vti ex eo vnges: ⁊ iuenies esse potẽtissimum remedium: qđ multi luminibus ꝺ obscuritate restituti sunt. Hec cõpositio ex ꝯmentarijs Cesaris augusti descripta est qua ⁊ libentissime vtebatur ⁊ omnibus illã laudabat. Si cui autẽ acrior esse videatur colliriũ lene admisceat ⁊ nõ nocebit. ¶ Itẽ ad caligines ⁊ suffusiones stari pistis qđ est silij a fronte ⁊ felle diligẽter collecto iunges. ¶ Itẽ ad caligines Succũ feniculi fel perdicũ mel articũ aut thyminũ equis põderibus admisces ⁊ postea teris ⁊ ponis in sole diebus .xl. ⁊ inungis si nõ senserit curam vt fortius facias. fel ꝑdicis mittes ad duas partes: ⁊ balsami ⁊ olei vetustissimi parum mittes qđam ⁊ euforbiũ mittũt vt fortissimũ sit. Que oĩa supradicta diligẽter teres ⁊ mittes in ampullam ⁊ in solem suspendis ⁊ vteris cum volueris: curat mirabiliter. ¶ Itẽ cauliũ rorem cũ melle ꝺspumato mittes pari pondere ⁊ inunges prodest. ¶ Itẽ ad caliginem oculoꝝ. Feniculi radicem decoques ex aqua eius oculos eius fouebis celeriter omnes caligines discutit. ¶ Coriãdꝝ itẽ viride tritũ cũ lacte mulieris ⁊ mixtũ ⁊ super oculũ ĩpositũ ꝓdest. ¶ Pro certo etiam apiũ ⁊ ocimũ cum vino tritũ auxiliũ prestat. ¶ Itẽ ad oculoꝝ tumorẽ vel epiforas concitatas. Rosa viridi trita cũ aceto in careno infusa dactilo ⁊ oleo rosato ⁊ lacrima de ouo totũ simul teres ⁊ in litheolo ĩducis ⁊ tepidũ suꝑ oculos ĩponis. ¶ Itẽ salẽ candidũ ieiunus si quotidie gustauerit omnes oculoꝝ calignes cito tollit. ¶ Item qui sanguinem habent tunsam fabã ⁊ ciminũ ⁊ vuam passam simul trita impones suꝑ oculũ: ⁊ ligabis ꝑ triduũ sanitatẽ adducẽt. ¶ Itẽq̃ cocleas de cãpo tritas ĩsimul illinies fronti statĩ desinit. ¶ Itẽ ad maculas vel cicatrices oculoꝝ bacchas lauricũ lacte mulieris inunges .vij. diebus ⁊ .vij. intermittis: ⁊ iterũ inunges ⁊ sanat. ¶ Itẽ ad leucomata. Feniculi viridis deñ. iiij. ⁊ betonice tantũdem teres ⁊ facies collyria: ⁊ ex his inunges. ¶ Itẽ ad ꝑcussos oculos si sanguinẽ suderint. herbã nepetã cõmanducatã pones super oculos: ⁊ noli alligare ⁊ supinus iaceat. ¶ Ad oculoꝝ item dolorẽ. Laurus ex vino decocta oculis humorem tollit ⁊ dolorẽ omnẽ emendat. ¶ Itẽ ad caligines occuloꝝ. Feniculi ⁊ rose ⁊ rute succũ ⁊ mel atticũ ⁊ fel hircinũ mixta inunges. ¶ Itẽ ad albugines de oculis tollendas. Guttas amoniacis cum lacte mulieris inunges. ¶ Itẽq̃ ad lipitudĩes bette succũ cũ alumine modico frõti illinies. ¶ Itẽ cataplasma ad hec daptilos teres cũ vino ⁊ pane molli ⁊ calĩn ĩpones. ¶ Itẽ ad pilos eiciẽdos q̃ ĩ oculis

Lotiũ .i. vrina. nascunt. lotiũ vituli masculi sepe ĩducat. ¶ Itẽ ad hordiolũ iuxta oculũ natũ tollas hordeaceã farinã ex mulsa cõspersam calidã veluti cataplasma impones circa oculos. ¶ Itẽ vt liuores tollas ciminũ in ore masticatũ cum saliua impones. ¶ Item ad hec Ostream combustam ⁊ tritã ex vino veteri ĩpones. ¶ Itẽ ad maculas oculorũ tollẽdas. Sepie testam diligẽter in mortario thebaico teres ⁊ puluerẽ ipsiꝰ sepiꝰ ĩ oculos mittes. ¶ Itẽ ad caliginẽ. Balsamũ acre sepiꝰ inunges: hoc ⁊ maculas tollit. ¶ Ad caliginẽ iterũ oculoꝝ coclee viue cremãtur: ⁊ cinis eaꝝ melle mixtꝰ inungit̃ oculis. ¶ Itẽ ad claritatẽ oculoꝝ leporino felle subinde inunges ⁊ caliginẽ tollit.

¶ Ad aciem oculoꝝ. CAP. VI.

AQuile fel cum myrra ⁊ nitro vncia .j. inunges: visum clarum reddit: etiã vt acutissime videre se ĩtelligat. ¶ Itẽ passerini oui alborem cũ melle atrico mixtũ inunges: clareq̃ videbis.

¶ Ad Leucomata vel ad cicatricem ⁊ ad maculas. CAP. VII.

CArdui agrestis radicẽ ante solis ortum palo ligneo effodies: tundes ex ligno in ligno roboreo exceptumq̃ succũ ⁊ colatũ atq̃ in vase vitreo cõditũ inunges. Est enim succus gemini effectus. Primũ pelliculas membrane tollit de oculis: deinde curat vt mireris effectũ. ¶ Itẽ cedria ⁊ porri succus iunctꝰ leucomata ⁊ caligines tollit. ¶ Itẽ ad albũ vel leucomata ⁊ caligines tollit de oculis. Succũ cyperi longioris ⁊ oleastri folioꝝ ⁊ verbene equis partibꝰ cũ melle sine fumo stillatico misces ⁊ inde oculis ĩfundes. Res ẽ physica q̃ ẽt cicatricẽ oculoꝝ curat q̃ si hec q̃ dixi nõ fuerit inuenta reqres betã purpureã nigrã vel rubeã: quas si tardius inueneris plantaginis bete vt ex folijs coclear .j. verbene feniculi ⁊ abrotani succi tantũdẽ: ⁊ mel stillaticũ similiter ĩ vnũ cõmisces ⁊ exinde ꝯfundis tepidũ: maculas oculoꝝ mirifice curat. Ideo aũt parũ scripsimus vt que iuxta physici hoĩum cõprobaueris plus ꝯficias ⁊ reponas. ¶ Itẽ ad cicatrices ⁊ leucomata. Adipem anserinũ resolues ĩunctã cicatricẽ ⁊ leucomata extenuat ⁊ sanat. ¶ Itẽq̃ caprinũ fel cũ vino pari mẽsura mixtũ ⁊ in modũ mellis ꝑactũ cicatrices ⁊ albugines emẽdat. ¶ Itẽ ad albugines oculoꝝ tollendas. Sepie testa melle illinita cõburit̃ ⁊ cinis eius colyrij mõ tritus prostybio inungit̃ celeriter albugines de oculis tollit. ¶ Itẽ bulbis aphris tritis buccellaginẽ ex eis spissa cũ melle ⁊ nitro ꝯtritã in modũ colyrij inũges in triduũ albugines tollit. ¶ Itẽ mittes oleũ ⁊ mel modicũ super securi euersã ⁊ teres ꝺ cote aut aquaria aut olearia diutissime. Cũq̃ fuerint in modũ colyrij spissa inunges. Caue autẽ ne securis hẽat eruginẽ. ¶ Itẽ ad maculas de oculis tollendas. Nũmos nouos nouẽ numero mittes in vas cyprinũ cuẽ vino albo ⁊ veteri ⁊ mũdissime coopies ꝑ dies .xxx. addes salis amoniaci sicci albi puluerati deñ. iiij. ossa sepie rasa .iiij. eris floris .iiij. fumũ pulli albi .iiij. succũ rute colate coclear vnum mellis despumati ℥ .iij. oĩaq̃ in vnũ cõmisces ⁊ in ampulla

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

repones ⁊ inde inunges ꝑ dies singulos vsqȝ ad sa-
nitatē. ¶ Itē ad maculas eruēdas facit betonica ⁊
senecion ⁊ celidōia q̄ in mortario teris ⁊ collyrij mō
vteris. Sicui aūt subito leucomata se ī oculis suffu
derit semis ocimi.ij.aut.iij.gra.mittes ⁊ clausa pal-
pebra tenes donec coaguletᷣ humor ⁊ ī grana se col
ligat ⁊ post hec leuiter sordes q̄ emāserint frequen-
ter in die colliges: qd̄ si senserit curam iterabis do-
nec ad sanitatem perducas.

¶ Ad pilos oculorum adulteros vt sublati nō rena
scantur.
CAP.VIII.

Mense Junio sanguisugas nūero qnqua
ginta mittes ī olā fictilē nouā ⁊ coopies
ex argilla circūlinies ⁊ mittes in fornacē
ꝑ spaciū.vj.horaꝝ deīde cinerē sangui-
sugaꝝ teres ī mortario ⁊ quātū exīde duobꝰ digitis
apꝑhēdi pōt mittes ī mortariū puū cū.ij.vel.iij.gut
tis aceti acerrimi ⁊ teres donec siccū colyriū sit. tol-
lesqȝ a borsella pilū cū radice ⁊ in ipso tm̄ punctū cū
melle īpones de medicamīe supradicto ter aut qua
ter in ipsa hora. ¶ Itē hyrūdinū pulloꝝ cinis cū la
cte titimali ꝑmixtus ⁊ euulsis pilis īpositꝰ renasci
eos nō sinit. ¶ Itēqȝ cauliū stirpiū aridoꝝ cinis cuȝ
aceto laserato mixtꝰ ⁊ euulsis pilis īpositꝰ emēdat.
¶ Itē ex ligno caprifici ⁊ cerri ⁊ ilicis cinerē ⁊ lixi
uiū factū attertiatū acerrimū vt solēt saponarij facere
coquatᷣ sine axūgia ⁊ oleo ꝯfectū line loca q̄ voles ⁊
defluūt capilli vt ampliꝰ nō renascantᷣ. Itē ad pilos
oculoꝝ suffodiēdos. ¶ Gutta amoniaci albore oui
mixta pilos illinitos statuit. ¶ Itē ad pilos eradicā
dos.fellis vitulini deñ.j.castorij.j.gūmi.j.cū aq̄ ter-
ris ⁊ colligis reuersata priꝰ palpebra ī loco euulsoꝝ
radicitꝰ piloꝝ ⁊ ī die īducis ⁊ cōtinebis donec sic-
cetᷣ.⁊ hoc tādiu facies donec loca curentᷣ. ¶ Item
ad pilos oculoꝝ ligādos. Resine frixe.ʒ.j.aspalati.
j.mastice.j.cere.j.pumicis.j.⁊ semis Oīa igni reso-
luta ⁊ cōmixta vteris ꝺm ꝯsuetudinē. Itē ad pi-
los oculoꝝ.vo.ʒ.j.sarcocolle.j.styptirie.j.teres cuȝ
aceto ⁊ facies collyria ⁊ euulsis pilis luna decrescē
te cilio reuersato vteris.

¶ Ad caligines cecitates vel vt crassitudo absterga
tur.
CAP. IX.

Ceretrū ceruinū decoq̄s ⁊ ex ea aq̄ ocu
los fouebis ꝑ dies.xv.⁊ sanabitᷣ. Itēqȝ
sero ac lacte caprio calō ꝑ dies.xv.foue
bis ⁊ statī sanabitᷣ. Itē hedere succū cū
melle stillatiuo sine fumo ⁊ vinū ter iacū ī modū col
lyrij tēꝑabis ⁊ inūges cetū ⁊ ī loco tenebroso reclu
des ⁊ pꝰ dies.vij.paulatī apies fenestras ⁊ post alios
dies.vij.ꝑduces ī lucē ⁊ ꝑ hos dies mollibꝰ cibis ⁊
dulcibꝰ vtatᷣ.in quibus ēt ꝯsumēdis diebus nō la-
boret. Itē ꝓ sexu duritia. Ammoniacum thymma-
tum in vino teriaco teres ⁊ oculos inunges.

¶ Ad maturādas egilopas. CAP.X

Ad maturandas egilopas. Frumētū can-
didū masticatum imponitur. Itemqȝ ad
aperiendas eas ⁊ emendandas. stercus
colūbinum cū sapone gallico impones. ¶ Malue
itē hortūale siue agrestis folia purgata admixta salis
ꝑtevna ⁊ trita ⁊ īposita curat. ¶ Itēqȝ nucis ꝯbuste
cinis iniectꝰ sanat. ¶ Itē arnoglossa herba cū modi
co sale trita ⁊ apposita egilopas ꝺstruit. ¶ Plātagi
nis itē succꝰ cū lana mūda mollissima īpōitᷣ:⁊ ꝑ dies
ix.sanat. ¶ Itēqȝ vue passe purgate sine grano acci
tos.x.pipis grana.x.ī lintheolo illita īpones vsqȝ dū
sanet. ¶ Urine itē limꝰ spissus ꝺ castris collectꝰ ⁊ ī-
positꝰ mire purgat ⁊ claudit. ¶ Itē vmiculꝰ qvocatᷣ
Aratrafrāgis ꝯtūsus ⁊ cū sapone gallico ꝑmixtꝰ ap-
ponitᷣ ⁊ sup medullā cāne appōes. ¶ Itēqȝ nepetā
ꝯtunsam īpones mirifice sanat. Facit ⁊ ad syringiā.
¶ Itē ad egilopas. Saponē gallicū ⁊ cymas oliue
virides amigdalasqȝ amaras eq̄li pōdē teres ⁊ vteris

alš hortu lane.

¶ De egritudinibus aurium. Trac. IIII.

¶ Ad dolorē auricule vel aque īgressum. CAP. I.

Proxia mihi vr̄ cura auriū q̄ acutissimū
dolorē īferūt simul vt passe sunt vel mi
nimam offensam. Scio certe medicos
q̄sdā huiꝰ curatōis sibi summā sciaȝ vē
dicasse ⁊ magnas mercedes poposcis-
se: cū aduersus morbos auriū vnū aut alteꝝ noscent
remediū. Nos vō multa ꝓferimꝰ: vt cū res exegerit
possimꝰ vti: cū ex his aliq̄ occurrerit. Sari excellētis
cyathꝰ.i.aceti cyathꝰ.i.mellis cyathꝰ ⁊ dimidiꝰ ī cali-
ce nouo sensiȝ ꝺcoquitᷣ.spuma subīde alš pria pēna
tollitur: ⁊ cū spuma recesserit remouetᷣ ⁊ ex eo tepi-
duȝ infunditᷣ ad omnes infusiones auricule sȝ mox
cōquiliata lana obturāde sunt. ¶ Itē ranaꝝ adeps
remissus ⁊ instillatus dolorē statim tollit. Si tumēt
aures succo coriandri mitigande sunt.sed prius suc
cus hedere tepidus cū vino instillatᷣ. Mel cū rosa-
ceo inditᷣ.melqȝ cū rosaceo ⁊ māna thuris ad instar
coclearij adijciuntᷣ.hoc ⁊ vulnera sanat ⁊ humores
exiccat. Parū audientes: vtiliter acetū gargarizant.
Auriculaꝝ fracturis medentᷣ bulbi triti ⁊ appositi ⁊
quinto die soluti.foliorūqȝ rubri in quo mora nascū
tur succus tepidus instillatᷣ.fel pecudis cū melle au
res purgat. Canini quoqȝ lactis instillatio sedat do
lorē. Grauitateȝ auriū adeps remissus cū absynthio
trito cū oleo ⁊ infusus emendat. Muriū vero cinis
cū melle instillatus inhibet dolorem. Si aliqd̄ ani-
mal intrauit precipuū est remedium muriū fel ace-
to dilutum instillare. Si aqua intrauerit anserinus
adeps cum cepe succo illinitur. Deplorata autem vi
tia aurium sic sanantur. Gliri detrahitur pellis ⁊ in
testina eiusdē decoquūtᷣ in vase nouo cū mellis emi
nis tribꝰ vsqȝ ad tertias atqȝ ita seruatᷣ.⁊ cū opus est
strigili medicamētū tepefactū infunditᷣ. Ualde lau
dantᷣ ⁊ terreni vermes cū āseris adipe cocti ⁊ īstilla
ti. Uerberatis auribꝰ coclee q̄ inusti sunt cibi appo
nūtur: trita cum myrra ⁊ thure. Coclee iteȝ minute
⁊ late trite fracturis auriū illiniuntur. Senectus ser
pētis feruenti testa vsta ⁊ contrita instillatur ex oleo
rosaceo contra aurium vitia omnia. sed precipue
grauem olentiam. ⁊ si purulente sint aures: melius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

ex aceto ⁊ felle caprio ⁊ bubulo.hec senectꝰ post annū vires nō hꝫ.Mēbrane ex vētre gallinaceo q̄ ꝓijciunt ex vino trite ⁊ adipe gallinaꝝ tapefacte īfundunt.Blacte ēt sine capite ⁊ pedibꝰ ⁊ alis trite ⁊ illinite lintheolo ꝯtunsis auribꝰ īponunt.Nitrū ex vino liquatū purulētis auribꝰ medet.Sonitꝰ quoqꝫ ⁊ tīnitus discutit nitrū tritū ⁊ siccū sparsuꝫ ex rosaceo tepido ⁊ auribꝰ īmissuꝫ purulētis auribꝰ infundit. Fel tauricū porri sectiui succo:⁊ si grauitas sit auriū eodē felle cū lacte muliebre ꝓluēde sunt.Egni fimi cinis rosaceo instillat.Seuū vituli cū adipe anseris ⁊ ozimi succo fel taurinū vel caprinū cū rosaceo tepido auribꝰ indit.Dibusqꝫ q̄ īmittunt tepidis vtēdū est.Urina ēt apri tepida infundit ⁊ ad hos vsus seruat in vitreo vase.Aqua si intrauerit in auriculā dextrā sinistro pede ꝯsultare oportet capite ī dextrū humeꝝ inclinato.Si sinistrā ex diuerso.Si qđ animal ītrauerit ⁊ inspuat in aurem exire creditur.

¶ Ad dolorem aurium. CAP. II.

Coriādri succus cū lacte mulieris īmixtꝰ ⁊ auricule īfusus dolorē mirifice tollit. Lasarisqꝫ grana modicuꝫ auri inijcies ⁊ cessat Cardamomi q̄qꝫ succꝰ auribꝰ īstillatus dolorē auriū ⁊ molarioꝝ dētiū sedat. ¶ Iteꝫ ad acutissimos dolores auriū.Spuma argēti ⁊ myrra pari pōdere trita ex aq̄ ⁊ bene leuigata facies collyria ⁊ cū vti volueris remittes ea in rosa liq̄da ⁊ tepesacta auribꝰ infundes.Frigido quoqꝫ si qs vtat eodē medicamēto idē facit. ¶ Itē porcinū fel porri succo cōmixtū tepefactū auribꝰ instillabis.Adeps quoqꝫ gallinaceꝰ solutus ad horā ⁊ pedus auri infusus plurimū ꝓdest.Rute ēt succū si īmittis curabit. ¶ Itē ad dolorē auriū ⁊ pūctiones.Oleū rosaceū cū adipe anseris īfunde ⁊ trāsit.Aqua si in aurē intrauerit ⁊ dolorē exhibet.solꝰ succus coriādri ī aurē expressus sine dubitatiōe liberat ⁊ sanat. ¶ Iteꝫ rute tenere succꝰ auricule instillatꝰ sine dubitatione dolorē liberat ⁊ si ī mali granati cortice fuerit coctꝰ melius facit.Folioꝝ quoqꝫ salicis succꝰ cū rosa liq̄da in putamīe mali punici calefactꝰ ⁊ inditus auricule mire succurrit. ¶ Itē ad auriū vitia ⁊ repētina āntiquosue dolores.Aqua si īgressa fuerit ⁊ statī sublata facit īposteꝝ graues causas.Exīde.n.vētositas ⁊ abundātia reumatis in capite tīnitus quoqꝫ auriū q̄ dū nō curant exīde fiūt surdi.Alijs vulnera in aure nascunt alijs fetescūt.Quibꝰ rebus ita succurendū est.Gūmi hedere cū bethe nigro succo tritū ⁊ tepefactū auribꝰ infundis.ita tn̄ vt ⁊ rubi teneri succū misceas simulqꝫ antiquā aquaꝫ exiccat vētositatē ⁊ dolorē tollit. ¶ Itē trociscus maxīe necessariꝰ ad dolorē auricule:calco.ℨ.iij.⁊ semis.stafisagria.j.coconidio.j.sinape.j.careo.j.fimo colūbino.j.aristologia longa.j.cymino.ij.yo.j.ciprio.j.ozimi semine.j. nitro.ij.sale amōiaco.ij.bacchis lauri.viij.māne.thuris.vj.⁊ semis.yris.vij.⁊ semis.aceti sextarios .vj. Hec oīa tundis singillatiꝫ ⁊ cribras ⁊ prius mittas in mortariū puluerē chalcū ⁊ yriꝫ ⁊ teris cū aceti calice pleno.que cū trita fuerint post dies tres mittas reliquas spēs cuꝫ aceti acerrimi sextarijs duobus ⁊ terris.⁊ cum resiccauerint addis paulatim sexatriuꝫ donec compleat sextarios.vj.terendo per dies.xl.in sole:at vbi bene trituꝫ fuerit.facis trociscos.facit autem ⁊ ad vulnera.ita de ipso trocisco.ℨ.j.teris ī aceto diligentissime.⁊ facis seorsum cerotū sic.Olei rosati.ℨ.vj.cere tantūdem.resine frixe.ℨ.iiij.factūqꝫ cerotum mittis in mortariuꝫ ac permisces ⁊ vteris sic. Ad auris dolorem temperabis aquatius si vulnera alicubi fuerint paulum spissus vt quasi pro emplastro vtaris. ¶ Item ad aurium dolorem.Fellis caprini.ℨ.iij.⁊ mellis.ij.conteris ⁊ in strigili calefacias ⁊ infundas ⁊ lana obcludas ꝓdest ēt si ītrinsecus cācerauerit auris.Item oleum laurinum in strigili ferrea missum ⁊ tepefactum infusumqꝫ auribus omnē dolorem tollit. ¶ Item canabi succus ⁊ de folijs eius auribus instillatus vermes natos necat.etiam si animali impresseris vermes interficit. ¶ Item ad aurium dolorem liquaminis coclearia.iiii.⁊ mellis despumati.ij.tolles ⁊ mittes in calicem mundum:⁊ cinerem cineri calido suppones atqꝫ spumaꝫ tolles ⁊ cum tepidum fuerit auricule ad omnes dolores infundes.Si putruerit aut vermiculos fecerit fel taurinum ex melle despumatum equis mēsuris mittes in testam rudem quaꝫ suppones carbonibus vt lento igne ferueat donec in vnū admisceat.Hocqꝫ medicamē in vase vitreo colliges ⁊ cū necesse fuerit ad curam tepefacies in calice ⁊ mundata aure ex lana medicamentū infundis. ¶ Item mente succū ⁊ mel equis mēsuris cōmisces ⁊ tepefacies ex quo biduo aut triduo infundis auricule si senserit curā bene ⁊ optime.sin alr̄s.addito acetū ⁊ modicū aphronitrum ⁊ simili modo tepefactum infunde auricule. ¶ Item ad auris dolorem siue que vermes habet Calamenti permisces cū cedria ⁊ infundis.

¶ Ad dolorem aurium antiquum fetorem ⁊ dolorem. CAP. III.

Urgant ea omnia natura nucleoꝝ.De maioribus ergo nucibus nouellis tēpore suo plurimas colliges:⁊ in optīo oleo vase vitreo conditas contra solē macerabis:⁊ de ipso oleo mittes in testā mali granati siccā ⁊ excauatā:⁊ coques ad cinerē calidum:sed tepidum auribꝰ infundis omnia vulnera antiqua ⁊ fetorem ⁊ dolorē tollit. ¶ Item in excauatū malū granatū mittes mel ⁊ auripigmentū tritū ex gutta aceti. ¶ Item cepe succū cū melle qđ ī carbonibꝰ calefacies ⁊ auricule īfundis mire sanat. ¶ Itē folioꝝ porri virginis succū ī aurē mittes ⁊ cū crepuerit vulnus ip̄m cum adipe gallinaceo infundes ⁊ sanabitur. ¶ Item cepe aphre succus cum melle bene subacto instillatus auriculas grauiter audiētes emēdat.dolores sedat. purulētas expurgat vermes necat.aquā euocat ⁊ eijcit. ¶ Itē roris marini succꝰ cū oleo ro.⁊ sapōe gallico

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

lico simul resolutus ⁊ coctus repidusqꝫ ĩsusus ve-
tustissimũ surdis ⁊ pus extrahit ⁊ auditũ facile resti
tuit. ¶ Itẽ bubulũ lac cũ felle caprio mixtũ ĩsundit
auribus fetẽtibꝰ atqꝫ dolẽtibus. ¶ Itẽ ad vulnera
auriũ que intrĩsecus nascunt. in calicẽ mali granati
mittes mellis coclearia duo ⁊ sup cinerẽ calẽtẽ po-
nis vt leui calore subbuliat donec sensiꝫ decoctũ re
digat ĩ vnũ. ⁊ cũ tepefactũ fuerit auricule infundis.
Cõfectio thymiamatis. Stirace isaurice lib. j. styra
ce calami lib. j. mastice. j. vngelle ĩdice maioris. c. iij.
rose viridis lib. j. ⁊ semis. amomi. ʒ. j. sqnanti. j. ca-
riofili. iij. carpobalsami semiũc. j. cassia semiunc. cro
ci. ʒ. j. laudani. iij. bdellij semiunc. myrre. j. balsami
iiij. ⁊ de. iiij. ʒ. balsami. ij. mittes cũ puluere. ⁊. ij. ser
ues ad vngẽdũ pastillos. mellis. ʒ. vj. vini quãtum
sufficit sextariũ. j. cũ rosa ⁊ styrace tũdis. Xyromire
folia. ʒ. vj. amomi. vj. balsami. ij. styracis isaurice. vj
ad semiunc. cariofili. ʒ. ij. spice nardi. iij. rose viri-
dis. vj. lib. oĩa facies ĩ pastillos. dũ facti fuerit suffu
migabis de styrace ⁊ mastice bis in die vel quin-
quies ꝙ diu siccentur.

¶ Ad auriuꝫ imbecillitatẽ vel surdos ⁊ eos qui mi
nus audiunt. CAP. IIII.

Edere succꝰ mũdissimꝰ cũ vino ĩstillatꝰ
plurimũ facit. ¶ Itẽ ad surdos. alliũ ⁊
copĩas cũ adipe ãseris colas ⁊ ĩsundis.
¶ Itẽ ad surdos ⁊ q g̃uit audiũt oua
formicaꝝ ꝯtrita surditatẽ auriũ ꝙ vetu
stissima sic sanabũt. Capnũ q̊qꝫ fel ĩstillat g̃uit audi
entibꝰ ꝓdest. ac bubulũ lac cũ felle caprino mixtũ ⁊
infusuꝫ auriculis grauiter audiẽtibꝰ restituit audi-
tũ. ¶ Itẽ parũ audiẽtibꝰ vtile est acetũ gargarizare.
Brassice itẽ puluis in passo maceratꝰ ⁊ lintheolo
infusus auribꝰ inijcit mireqꝫ reddit auditũ. ¶ Itẽ
rute succus tepidus instillat. ¶ Itẽ lactãtis fel ad
dito grano salis ⁊ mellis vno cocleari calefactũ ane
ti surculo ĩstillabis ĩ aurẽ: ita vt mox aptus erit por
cellus anteꝙ tãgat ipsuꝫ fel auferat. ¶ Itẽ Car-
damomũ idẽ nasturtiũ cũ ficu tritũ ⁊ auricule indi
tũ eis q grauit audiũt ꝓdest. ¶ Itẽqꝫ bouis fel ad
mixtũ vrine capre ⁊ tepefactũ auribꝰ instillatũ au-
ditũ reddit. ¶ Itẽ ad surdos ⁊ q grauit audiunt.
Vuecis fel cũ butyro ⁊ vrina ipsius ieiuni pari por-
tõe mixtũ in aurẽ ĩsundis ⁊ surdos nõ naturales ꝙ
uis multos ãnos nõ audierit curat ⁊ alia eoꝝ vulne
ra sanat. ¶ Itẽ ad surdos multi tẽporis exꝑtũ. Ma
ioris cãne viridis folia ꝯtũdes ⁊ ꝑ lintheũ exprimis
succũ. tepidũqꝫ auribꝰ ĩsundis ꝑ dies. vij. vel. viiij.
est enĩ res saluberrima. ¶ Itẽ ad surdos. succũ cor
ticis ligni nucei tepidũ ꝑ triduũ ĩsundes. ¶ Itẽ ser
pẽtis tunicã ĩ vase nouo exoluis ⁊ sup cinerẽ cali-
dũ fricas. ex eo oleo tepidũ in aurẽ mittis. Hoc enĩ
ad grauitatẽ auriũ ⁊ dolorẽ ꝓdest. ¶ Itẽ brassice
succus cũ vino eqs ꝑtibus mixtus ⁊ tepidus instilla
tus auribus parũ audiẽtibus auditũ ꝓstat ⁊ dolorẽ
mitigat. ¶ Itẽ succũ raphani eis qbus subito au-
ditus aufert ⁊ nitri puluerẽ ⁊ aurẽ ⁊ acetũ supĩsun
des. De vino ẽt ⁊ de oleo rosato posteriꝰa pte capi
tis vngis: que vnctio etiã ⁊ ad dolorẽ capitis facit.

¶ De egritudinibus Nasi. Trac. V.

¶ Ad Catarrum vel abundãtiam humoꝝ capitis.
Et quid sit catarrus. CAP. I.

Portet diu ꝑmanẽte capitis dolore ꝑci
pue sine febre materiã detraheř ꝑ nares
vel ꝑ os que res ẽt auribus vel dẽtibꝰ
diutius dolẽtibus ꝓdest. ¶ Brassice
succus naribus ĩsusus caput purgat: doloreqꝫ mit Caput-
tigat. ¶ Itẽ bette nigre radicis succum minus ꝙ purgiũ.
dimidiuꝫ coclear: ⁊ mellis coclear mixtuꝫ: in nares
infundis ita vt palatũ trãseat: ⁊ pituita oĩs decurrit
⁊ cũ vis cessare: oleũ ĩ os accipiat. ¶ Itẽ trifoliũ in
aqua decoctũ: ⁊ ea aq̃ potui data pituitas extrahet.
¶ Itẽ sinapis. ʒ. j. rape semis. ʒ. j. pipis g̃na. xx. na Gargaris
sturtij semis. eruce. origãi. ⁊ appij semis tm̃dem ex mata.
aceto ⁊ melle colliges: ⁊ ex aq̃ calida ꝑ dies. vij. gar
garizabis. ¶ Itẽ origani vel isopi ⁊ herbã conilã ĩ Origani
mellitissima mulsa triduo macerabis. Deĩde coqui species.
facies ⁊ sereno celo tepidũ ieiunus ꝑ triduũ garga-
rizabis. ¶ Itẽ sinapis coclearia duo excoq̃: ⁊ mul-
se cyatũ. j. admisce ⁊ calefacies: ⁊ ĩ ore diutius cõti-
nebis tũc apto ore pituita defluit. ¶ Itẽ malue se-
mẽ ⁊ vino nigro cõtritũ gargarizas tepidũ ⁊ pitui
tã capitis extrahet. ¶ Itẽ mellis heminã. j. sepe he Al's sape.
minã. j. aceti acerrimi sexta. j. sinapis. ʒ. j. isopi tonsi
⁊ cribrati. ʒ. j. origani tõsi ⁊ cribrati. ʒ. j. simul oĩa
coq̃s: ita vt piguedinẽ aquatioris mellis accipiat: ⁊
colatũ diligẽter gargarizabis ad solẽ ꝙdiu potes.
¶ Itẽ isopi. ʒ. j. origãi. j. thymi. j. stafisagrie. j. pu- al's thimi.
scij. j. sepie optime sexta. j. aceti heminã. j. oĩa infusa
tertia die coq̃s carbonibꝰ lẽtis donec vnã ꝑtẽ de-
coquas ⁊ due remaneãt. Hic quartã ptẽ ꝯtra soleꝫ
hora tertia gargarizas: postea recẽtẽ teneas: sic hu-
moris abũdãtia restrĩgit ⁊ ieiunes vsqꝫ ad horã no
nã. ¶ Itẽ cretici isopi fasciculũ. j. ⁊ satureie sicce
fasciculũ. j. mittes ĩ ollã nouã: adde aq̃ fõtane sexta.
j. ⁊ passi cretici. j. decoq̃sqꝫ ad tertias ⁊ calidũ garga
rizabis: ita vt purgato capite: os mellicrate tepido
tertio colluas: ac postea ita facies d aqua fontana.
¶ Itẽ isopi fasciculũ ⁊ origani fasciculũ in sapa op
tia ꝑ triduũ macerabis. hoc colatũ vt potionẽ bo-
nã calidã ꝯtra solẽ triduo gargarizabis. Hoc si ꝑ
singulos mẽses seruãueris sanus eris non solũ ca-
pite sed etiam pectore ⁊ stomacho. ¶ Item caput
si flegmate vel frigoribus plenum fuerit aut catar-
rus obtinuerit mittis in ollam rudem sape sexta. ij.
aceti sexta. j. Isopi: organi: puleij: fasciculos singu-
los ⁊ coques ad tertias ⁊ exĩde ꝑ triduũ celo sere-
no tepidũ gargarizabis: sed pridie radicẽ piretri cõ
tra solẽ mastices ieiunus vsqꝫ ad horã diei sextam.
¶ Itẽ stafisagrie grana. xxv. cũ paucis granis ma-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

ſticis ꝯmaſticabis ⁊ apto ore oẽ flegma capitis ꝓijci
es. ℭ Itẽ bete rubee radix ꝯtũſa lintheolo teneᷓ ex
ꝓmiᷓ ⁊ ſuccꝰ naribꝰ trahiᷓ mirifice purgat. ℭ Itẽ
hedere ſuccus exſteritur flore hicnaribus infuſus
acerrie purgat. Sȝ qa vſtulat oleo roſaceo ĩſundis
⁊ ſtatĩ lenit. ℭ Itẽ ſtafiſagrie. ℥.j. piretri.j. puleij.j.
origani.ij. iſopi.ij. aceti acris ſexta.ij. ſape ſexta.j. hec
oĩa ꝓdie ĩſuſa aceto ⁊ ſapa die alia ꝺcoquũᷓ donec
virtꝰ herbaꝝ excoquaᷓ poſtea colaᷓ ⁊ tm̃ mel adijciᷓ
vt acetũ tpeᷓ. ℭ Itẽ alia piguior. origãi. ℥.j. iſopi.j.
ſtafiſagrie.j. ℭ Itẽ thimi ſemiunc. iris ſemiũc. pire
tri ſemi. pullei. ℥.j. fenogreci. ℥.ij. caricas nũero.v.
ſape ſexta.j. aceti ſexta.ij. ſinapis. ℥.j. ℭ Itẽ cũ pice
v̓ginia pauca gña maſticis tota die maſtica vt flegma
ꝓuoces altera die celo ſereno gargarizabis. ℭ Itẽ
gargariſmꝰ q ꝯficiᷓ ſic. Grana ſinapis. ℥.ij. maceras
toto die ĩ aceto dulcorato. ſtafiſagrie acimos. xxx. co
maꝝ iſopi. ℥.ij. tolles ⁊ oĩa ſimul teres addes mellis
ꝺſpũati. ℥.vj. ⁊ ꝯteres cũ aceto dulcurato ſufficienᷓ
exide ꝑ triduũ celo ſereno gargarizabis vteriſqȝ vĩo
modico aq̃to ⁊ dulcibꝰ cibis. Res ẽ ſaluberria abſti
nere ⁊ a vĩo ⁊ a clãore balneis ⁊ vẽto ⁊ frĩdis ita tñ
vt pꝰ paucos dies vẽtriget. ℭ Itẽ purgatoriũ capi
tis ad oẽs hũores ꝺponẽdos ꝺ toto corpe. iſopi. ℥.j.
origãi.j. ſinapis. ℥.ij. ſtafiſagrie.j. maſtice.j. careni ſe
xta.iij. caricas pigites nũero. xxx. ℭ Itẽ ad purgañ
caput. Radices bete rubee ꝺ gnulis eiꝰ ſucꝰ coclear
j. olei roſacei miſcebis coclear dimidiũ ⁊ ſubſtinẽs
ĩplebit os ſuũ oleo aut lacte. deĩde ꝛſupiabiᷓ ĩ ſcãno
ꝯ̃ ſolẽ ita vt caput ei ꝺpẽdeat atqȝ ad ſe ſpũȝ ꝛtrahat
donec iniecta res ĩ nares cerebrũ ꝯtigat q pꝰ paululũ
ꝛleuatꝰ ĩclinato capite ſedeat vt ille hũor ꝺcurrẽ vale
at. ℭ Itẽ purgatoriũ capitis. manũ plenã iſopi ĩ aq̃
ſextaᷓ.iij. coq̃s ad medietatẽ. deĩde mittes heminã
mellis ⁊ aceti cyathũ dimidiũ iſopũqȝ auferes ⁊ gar
garizabis ꝯ̃ ſolẽ celo ſereno. ℭ Itẽ ſi plus purgare
volueris. Sinapis puluerẽ cũ oximelle ꝯmiſces ⁊ ꝯ̃
ſolẽ gargarizabis. ℭ Itẽ purgatoriũ capitis tpe eſti
i.ſape, uo. ꝺfriti heminã aceti cyathũ iſopi cornã. Hec oĩa
ꝓdie ĩſundes alio die ĩ cacabo rudi feruere facies ⁊
tepidũ gargarizabis ⁊ poſtea ꝺ vĩo veteri auſtero te
pidũ ſemel gagarizes ⁊ os laues. ℭ Itẽ purgatoriũ
capiᷓ hyeme. ſinapis puluerẽ coclear.j. mellis cocle
ar dimidiũ mitte ĩ calicẽ ⁊ eũdẽ miſce calidum poſt
hec cola cũ lintheo ⁊ gargariza tepidũ. poſtea aqua
mulſa os laua ⁊ gargariza ſemel ⁊ ne rauceſcas oleo
frequẽter poſt cura ⁊ gargariza. ℭ Itẽ ad v̓tigineȝ
capitis. Aurugiã veterẽ excalefactã ĩponis vl̓ ad v̓ti
cẽ ꝯtra frõtẽ ⁊ cũ faſcia caput ligabis vt ꝯtineaᷓ ad
miraberis. ℭ Itẽ acetũ excellẽs potũ poſt cenã ad
v̓tiginẽ bñ facit. ℭ Itẽ ad catarrũ vel ad abũdãtiã
humoꝝ capitis. Nitrũ rubicũdũ cũ aceto acerrimo
teres diligenᷓ ⁊ ĩple totã cutẽ capitis ꝓdie ſero ⁊ ie
iunꝰ laua: ſi aũt veſpe ⁊ mane ĩducito. deinde infu
ſas vel die tertia tyſanas ꝺcoq̃s vt ſuccꝰ ſpiſſus fiat:
qbus additis oua recẽtia nũero ſex. vel. ix. ⁊ ꝯmixta

ſimul tepefacies vt calore balnei ⁊ exĩde caput laua.
ℭ Itẽ ſerucij vnciã tũſaȝ ⁊ cribratã ⁊ ĩ lĩtheo ſubti
li ligatã ꝯtra ſolẽ naribꝰ admouebis. ℭ Itẽ in ſole
fricari cutẽ balſamo vel pice liq̃da ſtatĩ ꝓdeſt. Itẽqȝ
piretro ⁊ coſto. ℭ Itẽ duabꝰ eq̃s ꝑtibus pipis albi
ptẽ dimidiã. ſtafiſagrie. ℨ.j. origani. ℨ.ij. nitri. ℨ.j. tun
des ⁊ cribrabis ꝯmiſces ⁊ dabis ĩ nares ei q patitur
vt ad ſeipſum ducat ⁊ ſtatĩ liberabiᷓ ſed ⁊ ĩ ore com
ꝓſſo mirabilr̃ humor ꝺtrahiᷓ. ℭ Itẽ puluis ad reu
ma capitis. Sanſuci. ℥.vj. ſinonij ſeminis.vj. balau
ſtij.ij. galle alexãdrie.iiij. ſpice celtice.j. galle curia
rie.ij. afrõitri matrõalis ꝯbuſti lib.j. Hec oĩa tũde ⁊
cribra ⁊ ſic vtere. Caput v̓o de aque rore decocto
laua. ℭ Itẽ puluis ad catarꝝ. Galle alexãdrie. ℨ.j.
ſini.j. roſe ſicce.j. Hec oĩa tũdas ⁊ cribras ⁊ ſic mit
tis in caput. ℭ Itẽ cyrino. ℥.ij. Sycione.ij. galle.ij.
croco.j. Aloe.j. ſpagno.ij. roſa ſicca.vj. balauſtro.ij.
hec tũſa ⁊ cribrata vteris. ℭ Itẽ ſapa Cõſtãtini.ni
tri rubei aſſi. ℥.j. galle.ij. coſti.iij. celtice laudani ſpi
ce indice mirre iris poliaris myrti ſicce folij croci
acacie afronitri vnicinaꝝ corticũ malogranati ſicci.
℥.iij. caſſie.j. ſape gallice lib.v. ⁊ ℥.ij. Omniũ ſpecie
rũ puluis ex aqua lupinoꝝ coctoꝝ colligiᷓ de q̊ fa
cies pillulas quas cũ vti volueris in vino reſolues.
ℭ Itẽ balauſtice. ℥.ij. mirre.ij. ſandarace.j. aloe.iij.
cytini.iij. laudani.iij. folij.iij. coſti.iij. roſe ſicce.iij.
ſpice nardi.ij. ſarcocolle.ij. ſape gallice lib.j. in vino
ſtiptico ſapa ſolues. Deĩde collige q̃ ſunt ſicca. facit
ad catarꝝ ⁊ humores exiccãdos. ℭ Itẽ ꝯfectio tro
ciſci ad humorẽ capitis exiccãdũ. Styrace. ℥.iij. lau
dãi.iij. bedellij.iij. myrre.iij. folij.iij. enule.iij. acatie
iiij. cãne aromatice.ij. amomi.ij. coſti.ij. galle ꝺ cer
ro.ij. laudanũ v̓o ⁊ mirrã ⁊ ſtyrace ĩfundes in vino
veteri ⁊ teres ⁊ admiſces alijs ſpẽbus ⁊ factos tro
ciſcos ſiccabis in vmbra ⁊ vteris. Et ita vt trociſcũ
ĩ puluerẽ ꝛdigas ⁊ ſic ĩter capillos ſpargas. ℭ Itẽ
ſapa Cõſtãtini ſimonij. ℥.ij. roſe.j. cypri.j. ⁊ ſemis.
balauſti.j. coſti.j. caſſie.j. libani.ij. opij.j. amomi.j. fo
lij.j. ſpice.j. ⁊ ſemis. mirre.j. aloe.j. ſandarce ſemi
unc̃. agãte egyptie.ij. ſape gallie. lib.j. aqua ꝺ lupio.
ℭ Itẽ ad cattarꝝ das beneficiũ. myrre. ℨ.j. ſtiracis.
ℨ.iiij. teris cũ ſapa ⁊ facis catapucias. ad magnitudi
nẽ erui ⁊ dabis in lecto ſcꝺo ſiue tertio ⁊ cũ accepe
rit ſorbeat de ipſo careno tꝑato coclearia quattuor.
ℭ Eſt qdẽ Catarrus homor fluẽs ad nares ad fau
ces ad pulmones: vñ catarrus dictus eſt a fluore.
Greci.n. hũc fluorẽ dicũt a qbuſdã alijs ſpẽbus ⁊
nominibꝰ catarrus appellat. Ad nares factꝰ Cariza.
Ad fauces brãchus. Ad pulmões ptyſis. Ex qbus
depꝛhẽdimus ad nares factũ catarrũ ⁊ grauedinem
ad os. Cõſtrictõe nariũ ⁊ frõtis ꝯiungi fluori humo
res tenues aut craſſos aut virides cũ ſternutatõibꝰ
ꝯtinuis ⁊ odoratis difficili ſenſu. Ad fauces ex pru
ritu quodã fauciũ cum titillatiõe voce obſcura aut
irata cum ſenſu prefocationis ⁊ tranſuorandi diffi
cultate cum tuſſicula. Ad pulmones cum graue
dine

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

dine thoracis cum tussicula vehementi:cum sputis spumosis aut pinguibus aut purulentis.

¶ Ad vlcera narium ⁊ omnia vulnera vetustissima. CAP. II.

ARistologie pulueris. ʒ. xxx. galbani. xxij. cere. xx. manne. x. therebyntine. l. yo. vij. olei veteris. ʒ. lx. sicca humectes ⁊ misce as vtarisqꝫ in omnibus vlceribus.

¶ Ad fetorem narium vel polypuz. CAP. III.

COstū in puluerē redactū mittes ⁊ cum melle mixtū pēna induces. ¶ Itēqꝫ carice cōtrite ⁊ in olla noua cū pusca decocte emēdant fetorez sup se succus cum melle imittatˀ. ¶ Itē hedere succū colatuz naribus infundes. ¶ Item astrologie succus cū cypero vel dracōtee semie cū melle inditˀ. ¶ Item ad polypū Examinis rubei limature. ℥. j. amoniaci. ij. alumis rotūdi aceti acri cotilas. vj. siccabis:teresqꝫ cū aceto diligēter ⁊ mittes in pyxidē ereā ⁊ agitabis de virga erea in sole vsqꝫ dū siccetˀ. Deinde teres diligenter in mortario. post hec repones in vase fictili. Qñ aūt curabis mittes de puluere in pēnā vel in cānam subtilē ⁊ inflabis in aures:ita tñ vt os eius prius aq̄ frigida ipleatˀ. Mēse vero decēbri curare incipias ita. ¶ Per dies tres ⁊ vino ⁊ carnibus ⁊ frigidis abstineat ⁊ quarta die nō cenet. Quinta vero accipiat geram antigonis. Post dies autem tres purgabis caput eius sic. Ieiunus ꝑ triduum mastice cōmasticet:⁊ cū iam expuere ceperit addes ei stafisagrie granū. j. ⁊ post modicū alteruz. deinde tertium. ad vltimū quartū. In die aūt secūda icipies ab vno per ordinē vsqꝫ ad. v. hoc quoqꝫ tertia die ⁊ quarta facies. istis quoqꝫ diebus a carnibus ⁊ vino abstineat. Quinta vero die rades ei caput ⁊ vnges a media frōte totū caput medicamēto hoc acatie. ℥. j. aluminis scissi semiunc̄. nitri alexādrini semiunc̄. cere semiunc̄. māne thuris deñ. ix. Hec teres cum aceto vsqꝫ ad spissitudinez mellis ⁊ vnges caput ⁊ post dies vero tres hoc ipsum facies ⁊ sic curare nares incipies. ¶ Itē ad nariū grauē olentiā. Dracōtee succus cū melle infunditˀ: que res ēt ceromata sanat. ¶ Item betonica in olla noua cocta naribus instipatur:⁊ ipsa herba trita parū salis adijcitˀ: inde quātū duobꝰ digitis tollitˀ colyriū formatū naribus īfunditˀ. ¶ Itē siqs agrimoniā mādu cauerit vt nō oleat aut aliqua alia olera:coriādri radices virides siue succas masticet. ¶ Itemqꝫ puleij ⁊ apij semen equalia commasticet.

¶ Ad profluuiuz narium. CAP. IIII.

ANguine pellis cinis ītritus naribus vel emaroidis impositus sistit vel idē cinis i aq̄ calida potatꝰ. Prodestqꝫ sanguisugis tribus suffumigare. ¶ Itemqꝫ teste ouoꝝ vnde pulli exeūt leuiter toste ⁊ in puluerem redacte ꝑ triduū naribus īsufflantˀ ac statī sanguinē sistūt. ¶ Itē auris cera ꝯcluditˀ ea ꝑte qua sanguis fluit ⁊ restringitˀ. ¶ Itēqꝫ spongie cōbuste cinerez in ipsam narē mittes ⁊ stringit. ¶ Stercoris itē asinini pullicinis naribꝰ insufflatus:⁊ idē porri sectiui triti naribus opponuntˀ. ¶ Itēqꝫ ruta ex aceto eq̄li trita ⁊ pennula inducta naribus. Eodem mō vrtice radice vtēdū est. ¶ Itēqꝫ succus vrtice fronti illinitˀ:⁊ lana succida in nares conijcitˀ cū rosaceo ⁊ auricule lana succida obturentˀ. ¶ Itē coagulū agninū mirū facit:subactū ex aqua ⁊ infusum. ¶ Item adeps anserinus cū butyro pari pondere pistillis inditˀ. ¶ Cocleas itē cōtritas illinire fronti prodest. ¶ Itē vētosaz in vertice vel in epate apponi vtile est. ¶ Itēqꝫ medulla nucis q̄ nucleū diuidit cōburitˀ:eiusqꝫ cinis naribus insufflatˀ. ¶ Item ad fluxū nariū fimū equinū dum recens est. cū fimo cōteres: adiūges picē virginē ⁊ teres vt vnū corpꝰ fiat. Postea frōti illinies ⁊ ī collū ac ceruicē pōes:mox clauduntˀ vene fluentes. ¶ Itē fimi porcini. ℥. j. thuris masculi semiunc̄. trita ex aceto frontē illinies ēt impetū oculoꝝ ꝓpe sanat. ¶ Itēqꝫ nariū gallulā teres ⁊ puluerē eius ꝑ fistulā in narē īsufflat. ¶ Lintheo itē exusto narē claudis. ¶ Et itē rafani radicis succū in aurē mittes ex ea ꝑte qua defluit ⁊ lana claudis. ¶ Item de porro virgine facies colyria ⁊ in narē mittes. ¶ Itēqꝫ glutē taurinū liquabis cū aceto ⁊ fronti illinies. Dicitˀ ꝓdesse q hoc malo vexabitˀ:vt osculetˀ nares mularū. Accidit plerūqꝫ vt ex naribus is modus sanguinis ꝓfluat q nisi reprimatˀ affert mortē neqꝫ alter exilit q̄ʒ solet e vena percussa erumpe. occurrēdū ē itaqꝫ tā varijs modis velocissimo ꝑiculo ⁊ magno impetu ⁊ subito seuienti.

¶ Ad sanguinē de naribꝰ eijciēdū. CAP. V.

NEpete succus naribus supino infunditˀ.

¶ Ad stillationē narium ex humore. CAP. VI.

OCimi semen tirtū naribꝰ īmissum distillationem minuit ⁊ sternutationem facit. ¶ Itēqꝫ porri capitati folia cruda sine pane eduntˀ. ¶ Ostree itē cū testa sua ita vt eiecte sunt in carbonibus assantˀ ⁊ in cibo dātur. ¶ Item oleū calidū eūti dormitū crebro infunditˀ ⁊ in nares mittitur.

¶ De egritudinibꝰ oris ⁊ gingiuaꝝ. Trac. VI.

¶ Ad vitiū oris. CAP. I.

SEpie ossa in cinerē redacta ⁊ ori insperso vitia emēdat. ¶ Itēqꝫ coclee vacue cineres cum myrra terres ⁊ sparges vitia oris emēdat. ¶ Sinapis itē semen vel rasani ex vino decoctū ⁊ obuli vnius pōdere datū emendat. ¶ Itē herba ciclaminis trita trociscos facies: ⁊ ex his cū opus est ex aceto ad crassitudinē mellis illinitum reprimit ⁊ sanat. ¶ Itēqꝫ seuū bouis vel vituli cū adipe anserino vel fissuras iūgit. Affirmāt

ēt qdā emēdari saporē oris murino cinere cū melle si fricent dētes:aliq vero admiscēt marati radices. Mero quoqꝫ ante somnos colluere ora pp halitum fetidū vtile dicit. ¶ Jtē folia fagina cōmanducant aduersus gingiuaꝝ ⁊ labioꝝ vitia. Aque ⁊ folia rubi in q̄ mora nascūtur. Eiusdē generis rubi teneri ⁊ pampini decoquūtur ex vino ad tertias idqꝫ vinuꝫ in ore continetur.

alias anhelitum.

¶ Ad vulnera oris. CAP. II.

Caprinꝰ fimꝰ cū melle tritꝰ ⁊ illinitꝰ certe sanat. ¶ Jtē curcubite exuste puluerē piper ⁊ sal cādidū rude parū satureiam coriandrū mētā exustā. similiter caput sardie cōbustū. Hec oīa in puluerem redacta cōmisces. deinde lauabis os cū vino veteri ⁊ sic īpones ¶ Jtēqꝫ plantaginis succus emēdat vel radix eius cōmasticata. ¶ Hedere itē bacche cū cassia ⁊ myrra pari pondere ex vino cōmanducate vlcera oris emēdat. ¶ Jtē murenarū ex capite cinis cuꝫ melle illinit. ¶ Jtē mēbrana ex iusquiamo cocto vel crudo detracta labioꝝ fissuris medet. Si feruētia os intus excusserint cōtinuo sanat gargarizatiōe lactis canini. ¶ Jtē aduersus fetorē oris folia myrthi ⁊ lentisci pari pōdere ⁊ galle syriace dimidiū pōdus trita simul ⁊ aspersa vino vetusto matutino mādun tur. Eadē rōe vlcera oris emēdāt;hoc ⁊ stomacho optime facit:sed melius si cū moroꝝ domesticoruꝫ vel certe eoꝝ q̄ in rubis nascūtur sexta .iij. leui vapore decoquant:vt ad spissitudinē mellis veniat:cum addit de myrra pōdus deñ. ⁊ tantūdē croci ⁊ ī vnū totū teritur. ⁊ inde prout visum fueritꝰ eger accipiat. ¶ Jtē succi moroꝝ sextarij .ij. cū vino attici mellis decoquunt. deinde stomaticus ꝓut visuꝫ fuerit accipiet. ¶ Jtem leporini capitis cinis addito nardo mulcet grauem olentiam vlcera ⁊ rimas. ¶ Jtem amurca ex oliua nigra oris vitijs subuenit.

¶ Ad vulnera oris siue tūorē gīgiuaꝝ. CAP. III.

Abrotanū viride teres ⁊ cū melle misce bis tāgesqꝫ loca deintus q̄ dolēt:⁊ desoris vbi tumor est appones : mirabiliter curat. ¶ Jtē ad oris vel gingiuaꝝ vulnera Mustū dulce recēs malū granatū siccū plenū mittes:⁊ alterū viride cū cortice coques in stagnato ad carbōes. donec spissitudinē mellis accipiat. Deinde lauabis de foco ⁊ addes myrre ⁊ styptirie ⁊ scistos puluerē tenuissimū ⁊ cōmisces ⁊ ex eo vulnera illinies. ¶ Jteꝫ antera ad os balauste .ʒ. vj. scisti, xviij. croci .iii. cicinorie .x. rose floris .x. cyperi .xxxii. myrre .viii. ¶ Jtē ad eos qbus subiti tumores fetorē faciūt siue putredinē gingiuarū ita vt dētes cadāt. yo. ʒ .i. cum mellis .ʒ. vi. coques ⁊ ita curabis.

i.meu.

¶ Ad putredinem oris siue palati ⁊ gingiuarum. CAP. IIII.

Aluminis scissi .ʒ .i. galle asine semiunē. myrre .ʒ .ij. piperis g̃na .xv. in mellis despumati .ʒ .ix. colliges ⁊ vteris. ¶ Jtē ad vsturā oris ex humore crocus cū nucleo ⁊ aqua frigida tritus in ore teneat. qđ si vulnera fecerit parū mellis addes. ¶ Jtē cui os ex tumore exarserit vel palatū. Cantabrū coques ⁊ ex eius aqua gargarizabis. ꝙ si ardor fuerit cū ipa aqua crocū tritū. Si aūt humor habūdauerit rosam siccā cū cantabro coques ⁊ ita gargarizabis. ¶ Jtē gera q̄ facit ad os cui reuma molestū ē ⁊ ad gingiuas reumatizantes siue ad vnā:vel qbus exit de auribꝰ ⁊ ad tpa dolentia cū hydromelle ⁊ ad syringiā cū vīo veteri ⁊ melle ⁊ ad vulnera q̄ intra nares generant. Croci .ʒ .j. myrre .j. allumis scissi .vj. alumis humidi .vj. hec in puluerē redacta seruabis ⁊ vteris cū vino ⁊ melle ꝑmixta. ¶ Jtē ad vlcera lingue folia olee cū sulphure terūtur ⁊ inde vlcera ꝑfricant. ¶ Jtemqꝫ lingue vlcera ⁊ labioꝝ hyrundines in mulsa cocte sanant. ¶ Adeps itē anserinus aut gallinus vlcera emendat. ¶ Jtē ad vsturam oris aut angiuarū vel gingiuaꝝ. Succū cū melle caulis gargarizabis. statim vlcera sanat. ⁊ cepe manducant que sanant. ¶ Jtem succi myrre. ʒ .j. croci .i. alluminis scissi .ʒ .i. mellis sextarium. Hec omnia permisces donec crassitudinem mellis accipiant: ⁊ sic crocum ⁊ alumenꝰ mittes ⁊ bene permixta repones ac de hoc medicamento os ⁊ gingiuas tanges si sanguinē fundūt ⁊ hoc gingiuas sanat ⁊ dētibus prodest ⁊ vue. Mēse Augusti cōficit ꝓpter succi morē. ¶ Jtē ad putredinem oris aloe .ʒ .ij. myrre .vj. calchanti .vj. croci .iiij. vini ⁊ mellis quantum sufficiat.

¶ Ad fetorem oris. CAP. V.

Pulleiū ⁊ serpillū siccū vel origanū cum melle mādụcatū benefacit. ¶ Jtē dormitū vadēs aceto bono lauet: masticet qꝫ ⁊ vino suaui os colluat. ¶ Jtēqꝫ arboris Pruni folia cū vino coques succū ex eo intra os tenebis. ¶ Jtē si halitus fetet cum dormitū vadis cyatū aceti boni ꝑ partes sorbeat:hoc ⁊ in coctionē facit. ⁊ si mane inde sorbeat ꝓdest. ¶ Jtēqꝫ radicē quinqꝫ folij ex aqua decoques:⁊ subide os collues:ita vt in ore aq̄ diu teneat. ¶ Serpillū itē herbā q̄ gallice dr̄ Laurio ieiunꝰ diu cōmāduces.

¶ Ad os saliuosum ⁊ plippidū. CAP. VI.

Lentisci fasciculū in vmbra siccatū tundes ⁊ cribrabis ⁊ de cortice pini tantūdē tritū ⁊ cribratū miscebis: ⁊ dētes inde fricabis. ¶ Origanū teres ⁊ cribrabis ⁊ exide dētes ac gingiuas fricabis. hoc ⁊ tumorē gingiuaꝝ tollit. ¶ Camomille herbe puluerem vino admixto coques donec ad dimidiū veniat:ex eo os collue statim medebitur.

¶ Ad os ⁊ labia. CAP. VII.

Os albū ⁊ teneꝝ ne rugosuꝫ fiat. Farinaꝫ cādidā lacte ⁊ oleo aꝑgito:⁊ inde cum dormitū ibis:labra subiūgito. ¶ Jtē labia si fuerint rupta Puleiū ⁊ acetū misceb ⁊ maxie cū dormitū vadis exide tāges. ¶ Jtē

adeps

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

adeps anserin⁹ vel galline rimas labioꝝ emendat.

¶ De egritudinibus gutturis ⁊ fautium ⁊ vue.
Tractatus. VII.

¶ Ad vuã distillãtẽ ⁊ ad fauces tumẽtes. CAP. I.

COrium de nuce viridi tũdes ⁊ exprimas succi ʒ.vj.mellis.j.⁊ coques donec spissetᷣ:⁊ ex eo coclear.j.patiẽs ieiunus gargarizet. ¶ Itẽ ad vuã. Cumularũ oliue fasciculũ.j.coque in aqua fontana ad medietatẽ ⁊ gargariza. ¶ Item ad reprimẽdam vuam ⁊ gingiuas tumẽtes. Betonicam ĩ aceto decoques ⁊ in ore diu ꝯtinebis calidũqꝫ gargarizabis. ¶ Itẽ ad vuã iacẽtẽ vel distillãtẽ. Succo herbe absinthij subleuabis. ¶ Itẽqꝫ testaꝝ ostree cinere addito melle illinies. ¶ Et item garum optimũ cocleari subijcito. ¶ Radicis itẽ brassice cinere tecta reprimitᷣ. ¶ Itẽqꝫ sinape gargarizato cũ aceto ⁊ melle. ¶ Itẽ rubi in quo mora nascũtur ꝯ cauliculi decoquãtur ex vino ⁊ ex ipso vino gargarizetᷣ. ¶ Itẽ qꝫ succus vrtice gargarizetᷣ. ¶ Heronis item cinis cum melle illinitᷣ. ¶ Itẽ puluere galle⁊ aluminis scissi ⁊ yris flore equaliter mixtis ieiuno vuã subleuabis. ¶ Itẽ cõfectio antera que ad vuã subleuandã ⁊ ad omne reuma facit. Recipit cyperi ʒ.iiij.croci deñ.iij.oĩa teres ⁊ cribrabis ⁊ ĩ puluerẽ rediges. ¶ Itẽ aliter anthera. Recipit deñ.j.yrcos.ʒ.j.florum rose.iiij.costi deñ.j.Galle tãtũdẽ. ¶ Item aliter. Florum rose.ʒ.ij.croci magnati,ij.Alumĩs scissi deñ.j.gallas numero.v.balaustij.ʒ.i.yris.i.sandarace deñ.j.⁊ semis. ¶ Itẽ yricon antheron. Recipit cyperi.ʒ.viij.myrre.ij.croci.j.balaustij.j.scisci.ij.florum rose.j.sandarace.v.yris.iiij. ¶ Item aliter. Cyperi.ʒ.ij.florum rose deñ.j.croci.j.Galle.j.myrre.ij.Sãdarace.ij.Aluminis scissi.ij.yris.ij. ¶ Itẽ cõfectio anthera ad vuã leuãdam. Recipit yris semiuñc.sandarace semiuñc.iunci radicis semiuñc.myrre deñ.iiij.florũ rose.vj.galle.vj.styptice.vj.croci magnati.vj.Oĩa teres ⁊ cribrabis. ¶ Itẽ vua ne molesta sit. Brassice foliũ crudũ leuissime tritũ exprime ex eo succo vuam tangito continuo subsilet. ¶ Itẽ ad vuam reprimendam. Pruni siluatici folia ꝯcoques ex vino austero ⁊ subĩde gargarizabis

¶ Ad sanguinem ex ꝑscisa vua nimium defluẽtem. CAP. II.

SUccũ e Cymulis Coriãdri gargarizet.

¶ Ad tolles ⁊ tonsillas reprimẽdas. CAP. III.

PRuna agrestia ex vino decocta gargarizet. ¶ Itẽ ad tõsillas que iã vulnerauerũt. Florũ rose.ʒ.iiij.croci.j,balaustij.iij.nuclei pinei bene purgati.ij.Oĩa diligẽter teres ⁊ melle addito tõsillas fricabis. ¶ Itẽ lac caprinũ cũ myrra ꝯcoctũ sale exiguo addito gargarizetᷣ. ¶ Itẽqꝫ lienẽ vulpis cũ melle teres ⁊ illinies.

¶ Hyrũdinis itẽ cinis ex melle ab ĩteriori ꝑte tonsillis illinitur. ¶ Item ad tonsillas ⁊ fauces. Pruni folia ex vino decocta ⁊ gargarizata omnem dolorem tollent. ¶ Item si quis fimum ouillum contriuerit manu sua tonsillis vel alienis medebitur. ¶ Itẽqꝫ lini semen ⁊ anetũ in oleo ⁊ aq̃ ꝯcoctũ ĩpones ⁊ acetũ gargarizabis. ¶ Itẽ rubi in quo mora nascuntᷣ caules tenerrimos tũdes ⁊ succũ ex his exprimes.quiqꝫ in sole ad crassitudinẽ mellis decoct⁹ ⁊ illinitus ab inferiori ꝑte mire ꝓdest. ¶ Itẽqꝫ herbã q̃ nascitᷣ suꝑ spineta rustica efficacissime bibes ĩ aqua vbi decoct⁹ mus fuerit. ¶ Et veminacia iteꝫ herba imposita prodest. ¶ Itẽ caninuꝫ corium ter collo circũdabis. ¶ Itemqꝫ fimum columbinum vinũ ⁊ oleum in vnum trita vtiliter illinies.

¶ Ad fauciũ dolorem. CAP. IIII.

AMonũ teres subtilissime ⁊ cũ melle articoveris. ¶ Itẽqꝫ foliũ costũ.alumẽ scissum spica nardi.crocũ florẽ rose gallam. Oĩa equis põderibus in puluerẽ mollissimũ rediges:⁊ cũ melle despumato vteris. Si aũt vulnera intra os quasi alba nata fuerint. Primum de vino veteri os collues ⁊ sic puluerem impones. ¶ Item lac ouillũ gargarizatũ ꝓdest. ¶ Itẽ qꝫ fimus colũbinus tritus ex passo gargarizatus ꝓdest. ¶ Itẽ cortex maligranati trita ⁊ cribrata ad.ʒ.iij.similiter roris marini.j.similiter fenotice granoꝝ qꝺ de aphrica venit.i.gallaꝝ asianaꝝ cribrataꝝ puluerẽ nũero.vi.piperis grana.xxiiii.trita oĩa simul miscebis cũ melle despumato ⁊ primo digito deduces:ꝺ hinc pẽna linies sed ⁊ de ipso puluere inflabis ꝑ cãnula in fauces:⁊ hoc facies vel ter quater in die:q꞉ optĩe curatᷣ. ¶ Itẽ emplastrũ ad siuãcẽ. Taurinuꝫ adipẽ ⁊ seuũ vrsinũ pari pondere cõficies ⁊ vteris. ¶ Furfures itẽ siliginaceas ĩ aqua mulsa decoq̃s ⁊ gargarizabis:⁊ si ĩflãs ẽ sanguis ꝺ ceruice extrahitᷣ.

¶ Ad fauces limpidandas. CAP. V.

DRaganti.ʒ.iii.vue passe inucleate.iiii.nuclei.ii.croci.i.mellis despumati quãtũ sufficit accipies ⁊ ex eo mane ⁊ sero coclearia singula sumes. ¶ Itẽ lini semis frixi.nuclei cardamomi.yris.glycirize succum añ.ʒ.i.cũ melle despumato miscebis.⁊ accipies vt supra. ¶ Itẽ glycirize succũ.ʒ.i.myrrᷣ deñ.ii.dragãti deñ.i.croci.iii.mellis thymini quãtũ sufficit.dragantum autem in passo infundes ⁊ sic teres miscebisqꝫ oĩa cum melle ⁊ accipies vt supra.

¶ Ad vsturã palati siue fauciũ. CAP. VI.

TEres crocũ ⁊ florẽ rose cũ nucleolo ⁊ pinee granis.xii.diligenter ⁊ miscebis cum melle despumato ⁊ vteris.

¶ Ad vulnera faucium aperta. CAP. VII.

REsina therebyntina ĩducta.optime facit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

¶ Ad synangem ⁊ ad oris vulnera ⁊ anginas.

CAP. VIII.

NPij semen stafisagrie gña.xij.laser pitiũ piperis.℥.ix.in cacabo rudi combures. Omniaqꝫ trita miscebis melle ⁊ penna vel digito induces. ¶ Itẽ alumis spani tintorij optimi.℥.j.⁊ mellis despumati.ij.aut amplius coques ĩ cacabo nouo lẽtis carbonibus agitãs diutissime. Cũqꝫ se vnũ corpus effecerit:colabis lĩtheo ⁊ pẽna vel digito illinies faucibus. ¶ Item nuces maiores tãdiu in patella assabis donec in carbones vertant̃. Postea teres ĩ mortario lasaris optimi ptẽ bonã diutissime ⁊ supmittes nucleoꝝ cõbustoꝝ.ij. manus plenas:⁊ tãdiu simul teres: donec in modũ croci mollissimi redigat̃:⁊ ex hoc digito vel penna curas. ¶ Itẽ cui fauces valde tumẽt. Galle lib.j. cõtundes in mortario:mittes ĩ vas lapideũ vel murreũ mũdũ cũ aque fontane sextarijs.xij.vbi per triduũ infundat̃.quarta die coques agitãs cũ ferula: due ptes donec decoquãt̃.postea colabis ⁊ addes mellis despumati ptẽ mediã.⁊ rursum coques ad carbones agitandũ donec spisset̃ in modũ mellis.ꝺ inde leuabis ⁊ agitabis q̃usqꝫ refrigescat ⁊ repones in doliolo ⁊ vteris vtsupra. ¶ Item puluis ad hec Gallas:foliũ:costũ:alumẽ scissum aloe: mastice singulas semiunc̃.cõteres ⁊ tãges. ¶ Itẽ cinis pullorũ hyrũdinũ tritus in olla noua cõbusta spicaꝝ nardi deñ.iiij.costi.ij.croci.v.cassie fistule.v.cucurbite sicce.v.mente sicce pulueris sex malue rustice pulueris sex.oĩa trita simul miscebis ⁊ vteris. ¶ Item lupini crudã farinã similiter ⁊ costi admixto succo herbe nasturtij teres ĩ modũ mellis:⁊ dũ opus fuerit vteris. ¶ Itẽ ad sinãcẽ vel ad fauces cãcro occupatas puluis. ℞.thuris masculi.℥.myrre trogoditice vnciam.floris rose vnciam.folij aromatici.℥. costi vnciã.galle aphre vnciam.mastice vnciam.galle alexãdrine decorticate.℥.yris.℥.Hec oĩa tundes ⁊ cribrabis ⁊ in doliolo vitreo repones ⁊ vteris:aut puluerẽ: aut si placuerit cũ melle. ¶ Itẽ aliud ad vulnera q̃ in faucibus nascunt̃. Galle.℥.j.Isopi.j. floris rose.j.costi.j.myrre.i.folii.semi.costũ v̓o in cacabo fictili igni subiectũ in carbonẽ vertes:⁊ dũ adhuc ardet in mortario marmoreo tũdes ⁊ teres. Similiter ⁊ de folio ⁊ de isopo puluerẽ facies: myrrã v̓o ⁊ gallas ⁊ florẽ rose teres ⁊ cribrabis ⁊ sic miscebis ⁊ vteris puro puluere:vel si hẽs cũ therebyntia. ¶ Itẽ cataplasma ad sinãcẽ. Unges bñ sartaginẽ de anxũgia porcina ⁊ mittes fimũ anserinũ tepefactũ ac resolutũ lintheo ĩpones:aliquotiẽs ĩ die quanto eni sepi⁹ ĩmutaueris:tãto magis ꝓdest. ¶ Itẽ emplastrũ ad sinãcẽ. Tetauius viu⁹ cũ anxũgia mixt⁹ ⁊ appositus vtiliter medet̃. ¶ Itẽqꝫ pulli hyrundis viui cõbusti cinis cũ myrra pari põdere ⁊ melle ꝑmixt⁹ mirabiliter curat. ¶ Cera itẽ cũ oleo rosato resoluta ⁊ emplastri mõ apposita prodest. ¶ Itẽqꝫ pulloꝝ hyrũdinis cinerẽ ⁊ cassie puluerẽ cũ therebyntina ⁊ melle cõmiscebis ⁊ cũ pẽna illinies fauces. ¶ Itẽ emplastrũ ad sinancẽ. Recipit pullorũ hyrũdis cĩeris ⁊ cassie semiũc.myrre trogrodite semi.aluminis scissi semi.nitri alexãdrini semi.olei v̓o rosati ⁊ cere q̃tũ sufficit mittes vt teneri⁹ ĩponatur. Si vero lactẽs ẽ q patit̃ abstineat nutrix eius ab oĩ carne:⁊ vino acrioribusqꝫ cibis.mulsam sane bibat Accipiat ẽt ipsa nutrix potionẽ mane ⁊ sero myrre trogodite scrypulos.ij.cũ aq̃ mulse vncijs tribus. Ois quoqꝫ q patit̃ dũ adhuc in thumore sint fauces vinũ nõ bibat ⁊ a carnib⁹ abstineat. ¶ Item ad synãcẽ. Sulphur viuũ cũ mẽta viridi ⁊ melle teres ⁊ fricabis tumores fauciũ: qꝺ si aggesseris alumen humidũ cõstringẽs dẽtes. ¶ Itẽ sal frixũ cũ aceto ⁊ oleo ⁊ melle vteris. ¶ Qꝺ si ceruix dolet ꝺ diachrismate calido opꝫ vngere. ¶ Fel quoqꝫ taurinũ ⁊ clateriũ resolutũ cũ aq̃ gargarizet ⁊ diameron cũ elaterio. ¶ Itẽ mori siluatici cymas myrthi daptilos cidonia folia cũ sapa decocta ⁊ dragãtũ gargarizet. Qñ aũt curat̃ appones spõgias in aq̃ salsa calida calefactas:mãducãdo bucellas mũdas latas cũ melle sorbilia oua. Ad hũc morbũ sub lĩgua sanguinẽ detrahi vel de brachio:ita vt alio die apoferisim faciat his abstinẽdo vino carnibus ac liquamẽ gargarizari ꝑcipuo ꝓmitto vinũ cũ melle cũ vulnerauerit.añ vulnera sapa pura frigida. ¶ Itẽqꝫ furfures rosam daptilos in aq̃ decocta simul aũt ⁊ vẽtrẽ sub ducũt clystere agro loca salmatica eligi diffiniũt ꝓꝑ aerẽ. ¶ Itẽ flebothomũ vel apoferisim secũdũ vires. ¶ Gargarismata acra assidue ex thymo:isopo: origano:caricis cũ mellicrate decocta. ¶ Itẽqꝫ abrotano ⁊ absynthio cũ mellicrate vti. ¶ Item oleo calido cũ lanis cataplasmari frequẽter nõ satis calidis vẽtosas poni in ceruicẽ abstinẽdũ balneo ⁊ ab escis frigidis. ¶ Itẽ absynthiũ cum nitro ⁊ melle ĩunges. ¶ Itemqꝫ amoniacum resolutum cũ melle.

¶ Confectio dyameron q̃ facit ad tumorẽ faucium ⁊ oris vulnera ⁊ anginas.

CAP. IX.

MOroꝝ succi sextariũ vnuꝫ ⁊ semis.succi vue acre deñ.vj. croci.vj.alumis scissi.xij.myrre.xij.mellis cotilã.j.gliceos cotilã.j.coques succũ donec ferueat.⁊ addes mel ac simul coques ad carbões lẽtos leuabis ⁊ agitabis vsqꝫ dũ frigidũ fiat ⁊ sic miscebis species tritas. ¶ Itẽ ꝯfectio diameron. ℞. succi mororum sextarios.iiij. mellis pondo.iiij. myre.℥.iij. aluminis scissi deñ.ij.croci.iij.myrre duos coques primo succum sine fumo in vase stagnato vel fictili mundo diutissime. Postea addes mel vt simul ferueat leniter donec ad mellis spissitudinem redigatur. Postq̃ꝫ de foco tuleris: trita pigmenta adijcies ⁊ diutius ferula agitabis:donec se vniuersa cõmisceant. ¶ Itẽ diamerõ. Recipit moroꝝ succi sextarios iiij.mellis põdo.iiij.myrre.℥.iij. aluminis scissi tres galle asine.iij.Croci.iij.coques succum vsqꝫ ad medietatẽ ⁊ mittes in refrigerata tũsa pigmẽta. ¶ Itẽ diameron

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

diameron ad os. ¶Recipit moroꝝ satiuoꝝ succi sed melius eoꝝ qui ĩ rubo nascunt̃ sexta.iij.leui vapore ad mellis crassitudinē rediges.tūc addes myrre denarios tres.⁊ tātūdē croci.⁊ ĩ vnū totū terit̃. ¶ Itē ad hec succi moroꝝ sextariū vnū cum aceto ⁊ melle hemis singulis decoquūt. ¶ Itē ꝯfectio diamerō. Recipit myrre deñ.vj.aluminis scissi sex.croci tres moroꝝ succi sextarios tres.mellis vnū.sepe heminā vnā.omphacij quātum sufficit.

¶ Ad vngendum anginam. CAP. X

MEnarū salsarū de capite cinis.j.salsorum pisciū ex melle illinit̃. ¶ Itē lini semen ⁊ anetū in oleo aqua decoctū ĩponitur. ¶ Acetū itē ⁊ sal gargarizet̃. Pix quoqꝫ brictia cū melle illinit̃. ¶ Itē rubi in qb⁹ mora nascunt̃ caules teneros tundes:⁊ ex eo succū exprimes ⁊ ĩ sole ad crassitudinē mellis coques. dehinc illinies ab inferiori pte mire ꝓdest. ¶ Itēqꝫ felle caprino ⁊ anserino cū elaterio ⁊ melle addito āgine celerrime succurrit̃. ¶ Isopū quoqꝫ cū vino ꝺcoctū gargarizat̃. ¶ Succū itē herbe quinquefolij cyathos.iij.gargarizes. ¶ Itēqꝫ allium tritū ex pusta gargarizes. ¶ Itē puluis hyrundinis si fieri pōt͛ riparie:si minus siluestris:si neutrū eius que ĩ domibus nidificat.deuoratas totū ānum securum ab angina facit. Eosdēqꝫ pullos quidā strāgulāt ⁊ cōburunt:cinerēqꝫ eoꝝ ĩ cibo dāt aut potōe. ¶ Itē mellepedas numero.xx. in vnū tritas ĩ aque mulse hemina aut aceti melle addito decoques donec lentescat totum qȯ coquit̃ ⁊ sic ĩpones. ¶ Itēqꝫ peucedanū cum coagulo vituli marini eqs pōderib⁹ illinies. ¶ Fel quoqꝫ caprinū aut vrsinum cū melle vtiliter illinies. Ipsius ēt hoīs quacūqꝫ ex pte sanguis emissus fuerit illinitus efficacissime ꝓdest.

¶ Confectio arteriaca ad raucedinem vocis. CAP. XI.

DRaganti deñ.ix.infundes in passo cretico seorsum ⁊ teres. Simil͛r ⁊ croci.iij. seorsum ⁊ daptilos pigues purgatos sepatim dragātumqꝫ ⁊ daptilos minutatim ĩfundes ⁊ sic teres. ¶ Itē cymini deñ.xviij.teres ⁊ cribrabis ⁊ qȯ asperū fuerit seorsum ĩfundes. myrre trogodite deñ.iiij.⁊ semis.piperis albi grana.xx.succi glycerize vel glycirize noue deñ.vj. Hec sigillatim tūdes ⁊ cribrabis cū melle que trita sunt miscebis addito passo quātum ad formādū sufficiat ⁊ sic facies collyria arteriaca in modum lupini minoris. que cū in vmbra siccaueris tenebis cum lingua ⁊ resoluta cum saliua paulatī gluties. ¶ Itē alit̃. Aluili deñ.iij. glycirze succi.vj.croci.iij. dragāti. ℥.j.in careno cretico ĩfundes seorsum vͦo singulas spēs teres diligēter. Postea dragātū ĩfusum ⁊ tritū cōmiscebis cū oīb⁹ his suprascriptis ⁊ facies arteriacā in modum lupini ⁊ vteris. ¶ Itē arteriaca ad raucedinē vocis. ℞.croci ℥.j.yris.iiij. dragāti sex.glycirize succi semiunc̃.v͛l surculos glicirize ad vncias.iij. Oīa tundes ⁊ cribrabis molliter. Dragantū autem infusum in aqua diligēter teres ⁊ reliqua simul rursum teres bene ⁊ facies quasi lupinos ⁊ ĩ vmbra siccabis ⁊ de aqua draganti eosdē temperabis. ¶ Itē ad raucedinem subitaneam vocis. Apij.semē.cyminum syriacum: Feniculum: Anetum: Puleium: coclearia singula plena simul terēdo in puluerē rediges:ex eo vnum coclear mittes in calicē plenum de succo fenogreci cocto siue in calice cōmiscebis.⁊ ter in die gargarizabis:hoc quoqꝫ per triduum facies. Res enim est saluberrima ⁊ experta. ¶ Itē ad raucedinē vocis subitaneam.olei florem tepidum gargarizet. ¶ Itē arteriaca. Recipe croci.ʒ.iiij.myrre.iiij.libani.ij.spicenardi.ij.cassie.iiij. therebynthine.ij.mellis vero quātum sufficit. ¶ Item arteriaca. ℞.draganti ⁊ myrre .ʒ.iiij.thuris masculi.ij.croci cilicij.iiij.spicenardi.ij.cinamomi.j.cassie.ij.resine thetebynthine.ij.mellis cotilas.iiij. coques ea in vase argēteo in vapore. ¶ Item arteriaca. ℞.mellis optimi cotilam vnam.therebynthine.ʒ.j.croci vnā:myrre trogoditice.ʒ.v.piperis grana decem ⁊ septem. ¶ Item alia que facit ad peripleumonicos ⁊ ad ptysicos. ℞.gūmi.ʒ.octo:quas ita ĩfundes vt aqua supernatet:⁊ addis mellis cotilam vnam.sape creti ce cotilam.myrre drachmam vnam.que omnia coques ad spissitudinem ⁊ accipies mane ⁊ post prandium.

¶ Ad gule ⁊ ceruicis dolorē. CAP. XII.

DEcalastico venditiam gulam confricabis hoc ⁊ ceruicis dolorem ⁊ neruorum contractiones curat. ¶ Itemqꝫ ceruicibus ⁊ his que mollienda sunt adeps anserinus siue gruinus inungitur vt emolliat. ¶ Farina item hordeacea cum ficu tunsa imponitur. Lēticula quoqꝫ in aceto cocta.itemqꝫ amoniacum cum melle impositum prodest. ¶ Folia nihilominus allij ex aqua feruenti imponi prodest. ¶ Quorum etiam luthea ex adipe anserino ⁊ rosaceo.fel quoqꝫ caprinum illinitum cum butyro seu adipe vrsino emendant. ¶ Item opistotonicis vrina capre auribus vtiliter iufunditur. Fimus itē caprinus cum bulbis illinitur. ¶ Itemqꝫ ex iecinore milui aridi.iij.obuli in tribus cyathis aque mulse bibendi dantur. ¶ Adeps similiter lupinus vtiliter illinitur. ¶ Sane in ceruicis dolore poplites vtiliter fricantur.⁊ in dolore poplitum ceruices vtiliter curantur. ¶ Item ad ceruicis dolorem ⁊ tumorem. Lini seminis farina addito nitro ex vino calido ad malaginatis modū imponitur.

¶ De egritudinibus dentium. Trac. VIII.

¶ Ad dentium dolorem. CAP. I.

ASparagi siluatici radicē ĩ vino decoqꝫs ex hoc in ore contineat.dolorē sedat succusqꝫ ei⁹ silr̃ facit. ¶ Brassica itē cruda

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

comanducata dolorem facile discutit. ¶ Itemqꝫ
radicem hedere coques ex vino quam ĩ ore teneat
⁊ transit dolor. ¶ Item succum hedere cum aceto
⁊ paruo sale indiuersa in nares mittes. ¶ Itemqꝫ
thimum ⁊ piretrum pari pondere tunsum dentibꝰ
adijcies. ¶ Piretri itẽ radix ex pusta ⁊ melle gar-
garizat: ⁊ teneat in ea ꝑte que dolet. ¶ Itẽ trocis-
cus ad dolorẽ dentiũ ⁊ ad laxationẽ eoꝝ. Aluminis
sciss'i. ℥.j. aluminis rotũdi.ij. castorij croci myrre gal
le aloe yo.ana. ℥.ij. sinopidis lib.j. vini styptici quã
tũ sufficit ad colligẽdũ hic facis trociscos. Postea
cũ opus fuerit resolues in vino styptico ⁊ ĩ ore tene
bis. Facit ⁊ ad dissentericos iniectꝰ. ¶ Itẽ ad prio
rẽ dẽtiũ dolorẽ. Cypssi pillulas ĩ vino ꝺcoqs ⁊ idẽ
vinũ tepidũ in ore tenebis bñ facit. ¶ Itẽqꝫ cucur-
bite satiue decocte succus dolorẽ minuit ⁊ mobiles
stabiliet in ore ꝯpressus. ¶ Itẽ trociscus ad dolorẽ
dentiũ. cadmie. ℥.ij. calceris cocte ĩ carbonibꝰ semi
unc. vtrũqꝫ separatĩ cũ aceto acri in modũ collyrij
teres ⁊ ꝯmisces ⁊ facies trociscũ ⁊ in aceto solues
⁊ tepefactũ in ore teneat. ¶ Itẽ iusqami radix cũ
aceto ꝯmasticet. ¶ Itẽqꝫ cyperi puluere dẽtes ⁊
gĩgiuas reple. ¶ Pẽtasili itẽ radix cũ aceto aut vi-
no decocta in ore ꝯtineat. ¶ Itẽqꝫ qnquefoliũ cũ
sua radice in aceto decoctũ aut ĩ vino dẽtibꝰ ꝯtinea
tur: q enĩ ꝯtinue ieiunus ĩ ore ꝯtinuerit donec lique
scat ñ dolet vnqꝫ. ¶ Apijcies itẽ ad ollã acetũ satu-
reiã ⁊ salẽ vt in vnũ ferueat ⁊ in maxilla ꝯtineatur.
¶ Itẽ feniculũ viride masticet ⁊ succũ cõtineat in
ore: ipsumqꝫ feniculũ ĩ ore ꝯtineat. ¶ Itẽ ad dẽtes
q reuma patiunt. Lucernã aretinã nouã ĩplebis sa
le ⁊ claudes eius foramina ⁊ tãdiu in carbonibus
viuis obruta sit q̃diu ipsa lucerna similis sit carbo-
ni viuo. ac postmodũ cũ refriguerit mittes in morta
rio folij. ℥.ii. ⁊ cũ ipso sale teres ⁊ frigabis dentes q̃
hora faciẽ laueris ⁊ facit dẽtes cãdidos ⁊ dolorem
tollit. ¶ Itẽ thus ⁊ bacche lauri in vino deferueãt
⁊ in ore substineat q̃diu potuerit. ¶ Itẽqꝫ ad dolo
rẽ dentium. Styptitie. ℥.ij. strutij.j. teres ⁊ vteris.
¶ Itẽ millefolij radix ꝯmasticet de ꝑte qua dolet.
¶ Itẽqꝫ oleũ cũ aceto tepidũ ĩ ore ꝯtineat. ¶ Vr
tice itẽ minoris radix ꝯmasticet. Et itẽ ad hec mal-
ue radix decocta ĩ ore cõtineat. ¶ Itẽqꝫ betonice
succũ cũ vino veteri ⁊ aceto ad tertias decoques ⁊
postea in ore ꝯtineat. ¶ Itẽ ad dẽtẽ canũ lũbricos
exustos ipsumqꝫ cinerẽ ĩpone. Et ad hec itẽ gũmi
hedere dẽti ĩpones. ¶ Itẽqꝫ ad hec plãtaginis ra-
dix ꝯmasticet. Et itẽ ad hec Malue radix decocta
in ore ꝯtineat. Ad hec itẽ brittonica herba ꝯmasti-
cet. ¶ Itẽ corticẽ roboris coques cũ aqua ⁊ suꝑ
quatriduũ gargarizet mire facit. ¶ Itẽ dẽtifrigiuꝫ
puluerẽ de lana succida ĩ lintheo ligabis ⁊ pones ĩ
testã ⁊ in carbonibꝰ vstulabis ⁊ duas de ipso pulue
re ꝑtes ⁊ salis cõmunis tertiã partẽ teres ⁊ de ipso
puluere fricabis dẽtes ⁊ gingiuas donec sanus sit
⁊ nõ doleat dẽs. ¶ Itẽ enula ab ieiunis ꝯmãduca

al's Acci-
pies.

ta dẽtes ꝯfirmat. ¶ Itẽ alliũ cauis dẽtibus ĩponi-
tur ⁊ aqua in qua coctũ est gargarizat. Acetũ itẽ si
in ore ꝯtineat gingiuas stringit ⁊ dẽtes cõtinet. Et
itẽ caprifici radicẽ ex vino decoques ⁊ ipsum vinũ
in ore ꝯtinebis ipsamqꝫ tritã maxille ĩpones aduer
sus dolorẽ ipsa aũt radix ꝑ messes incidit ⁊ hec mit
tit succũ aptissimũ dolori. ¶ Itẽ nucleꝰ galle ꝯmã-
ducatꝰ dolori medet. ¶ Itẽqꝫ tebas pigues ĩ astu-
lasc õcides ⁊ in aceto decoques idqꝫ acetũ in ore
ꝯtinebis. ¶ Itẽ aqua in qua lẽtiscus decoctus est
mobiles dẽtes ꝯfirmat. ¶ Itẽ ruborũ ĩ qbus mora
nascunt pampini decoquunt ĩ austero vino ⁊ ꝯmã
ducant aduersus mobilitatẽ. ¶ Idẽqꝫ vinũ in ore
tenebis. ¶ Isopo itẽ vtiliter collues. ¶ Itẽ canis
dẽtibus cinis murini simi indit. ¶ Itẽqꝫ vermes
terreni decocti ĩ oleo ⁊ triti ĩfundunt auricule ab
ea ꝑte qua dẽtes doleant. Eorũqꝫ vermiũ cinis exe
sis dẽtibus iniectis ⁊ ceteris cera obturatis ꝑfacile
eo cadere cogit. idẽqꝫ cinis ĩditus dolẽtibus iuuat.
¶ Itẽ ꝯburi debẽt harenule que ĩ cornibꝰ coclea-
rũ inueniunt in testa ⁊ cauis dẽtibus indite cũtinuo
finiũt dolorẽ. ¶ Idẽqꝫ ꝑstat fimus corui in lana al-
ligatus inuiolati aũt ꝑstant dẽtes si quotidie mane
ieiunus sub lĩgua habebis granũ salis donec lique
scat. ¶ Itẽ in dolore ceruini cornus farina colluũ
tur vel fricant. ¶ Itẽqꝫ albi bulbi cinis dẽtibꝰ fri-
tiũ ẽ ossaqꝫ ex angulis suis ꝯbusta eũdẽ vsum ꝑstat.
¶ Caprino itẽ lacte vtiliter colluunt. ¶ Itẽ ebuli
radicẽ ex aceto decoque ⁊ diu in ore tene. ¶ Itẽqꝫ
folia de buxo ⁊ aneti ramusculos teres in ollã mit-
te cũ aceto ad tertias ꝺcoque ⁊ tepefactũ ĩ ore tene.

¶ Ad dentes laxatos. CAP. II.

SI ex humore capitis se laxauerit dẽtes si
dolor fuerit infectus piretri radicẽ ꝯmasti
cet ⁊ in ore teneat omne decurrit reuma.
Est quidẽ radix vehemẽs sed postea do-
lorẽ sedat ⁊ refrigerat. ¶ Itẽ puluis ad reuma den
tium. Salis. ℥.ij. teres cum melle optimo diutius
⁊ colliges in ollam rudem quam gypsatam mittes
in ignem vbi vero in modum ignis canduerit tol-
les eam. ⁊ cum refrigerauerit iterum teres ⁊ facies
puluerem ⁊ vteris. ¶ Item ad confirmandos den
tes. Marrubij fasciculos.iij. cum aque sextarijs tri
bus decoques in olla noua ad tertias deinde gar-
garizabis tepidũ mane ⁊ meridie ꝑ dies.vij. Post
hec semen herbe galliculans quam alij dentalẽ alij
symphoniacam dicunt mittes super carbones ⁊ per
triuectorium totum fumum ore trahens omnes gin
giuas exsiccat ⁊ humores malos perducit ⁊ dentes
firmat. ¶ Itẽ myrthy fasciculum.i. cunotum rubi
fasciculum.i. ⁊ corticis mali granati in aceto ꝺcoqs
⁊ inde os sepiꝰ collues. ¶ Itẽ aristologiã tũsam in
puluerẽ dentibus laxatis iniicies confirmat. ¶ Itẽ
galle sinace. ℥.i. corticis maligranati croci deñ.iii. in
puluerẽ subtilẽ rediges ⁊ gingiuis ĩpones. ¶ Itẽ
puleii sine fumo lib.i. yris. ℥.vi. salis amõiaci.iii. oĩa
tunsa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

tunsa ⁊ cribrata ꝑ dẽtifricio habebis.¶ Jtẽ denti-
fricium ad hec folij ʒ.j.yo.j.masticis aphre.j.ostree te
stas numero.iiij.punicis.j.ʒ.panis cõbusti.j. cype-
ri.j.Omnia in puluerẽ redacta cõmisces ⁊ ex aceto
dẽtes fricabis.¶ Jtẽ puluis ad humorẽ dẽtiũ.Fa-
rina de sigala.ij.manus plenas tolles ac salis tantũ-
dẽ.facies pastã ⁊ coques ita vt in puluerẽ possis re-
digere.¶ Jtem costi semiunc̃.folij semiunc̃. capitis
sardene maioris cõbusti semiunc̃.auripigmẽti semi
unc̃.Hec omnia in puluerẽ redacta ⁊ cõmixta vte-
ris sic tamẽ vt prius de vino veteri os laues.¶ Jtẽ
ad dẽtifriciũ ad os quo omni tpe vteris lucernas sa
binẽses tres ĩplebis sale quarum foramina claudes
de cõpasso hordeaceo ⁊ mittes sub carbones ĩ aru-
la.ita vt triduo iugiter carbonibus sint opte.Quas
deinde tollẽs in puluerẽ mollissimũ rediges:addes
folij semiunc̃.costi.j.masticis.j.oĩa trita ⁊ cribrata in
vino miscebis ⁊ quotidie vteris.¶ Jtẽ ad dẽtiũ do
lorẽ.Quique foliũ in quo fraga nascũtur:elue aqua
marina.idqꝫ in ore ꝯtinebis.Quidã vero malũt ci
nere eius dẽtes fricare.¶ Jtẽ violã siccã invino co
ques.idqꝫ calidũ in ore cõtinebis.¶ Jtẽqꝫ vinũ pi
per ⁊ miscebis ⁊ tepidum in ore tenebis.Jn dẽtiuꝫ
aũt dolore qui ipse quoqꝫ ĩ maximis tormẽtis dinu-
merari potest.Vinũ ex toto arcẽdum aceto quoqꝫ
abstinendum.deinde in modico melle vtẽdum.ac
nemo dentes irritet.

¶ Ad dẽtium molariũ dolorẽ. CAP. III.

PRoserpine herbã quã alij camomillaꝫ
dicũt succus in aurẽ ĩstillatus sedat do
lorẽ.¶ Jtẽ agrestis lapatij qd alij ru-
micẽ dicũt radix cõmãducat:⁊ succus
in ore ꝯtinetur:statimqꝫ dolor tollit:ac cũ aceti cya-
this.v.cocta in ore aceto tento idẽ facit.¶ Jtẽ aco-
piũ calefactoriũ ⁊ valde summũ.facit enĩ ad eas va-
litudines que diuturne sint ad paraliticos straticos
⁊ opistoconicos sed ⁊ neruorũ cõtractiones ⁊ arte-
ricos ⁊ ad omnẽ dolorẽ totius corpis ⁊ turpitudinẽ
valde ꝓdest.Recipit herbe brathee ʒ.xlviij. samsu-
ci ʒ.cc. lxxxviij.rute seminis.xxiiij. Cardamomi ʒ.
xxiij.Squinantij ʒ.xij.Cacrij.xxiiij.baccharum lau
ri. xxiiij.piretri.xxiiij.cyperi.xxiiij.mel iloti ʒ.itj.
Hec oĩa tundes ⁊ cribrabis grosso cribello ⁊ ĩfun-
des ĩ vino summo ꝑ dies tres.quarta die vᵒ mittes
oleũ sauinũ vel spanũ:⁊ oĩa suprascripta coques cũ
oleo diligẽter molli igne.postea exprimes oĩa:⁊ in
oleum mittes cerã.⁊ oĩa reliqua in oleum mitti de-
bent.postea tolles myrre ⁊ stactis ʒ.xvj.cere rubee
lib.iij.terebynthine ʒ.vj.calami aromatici.iij.costi.
iij.styriacis.iii.yo.iii.piperis albi.iii.piperis cõmu-
nis.iii.sinapis ʒ.xlviii.spicanardi ʒ.iii.folii.i.afroni-
tri.iii.opo balsami.vi.adipis vituli marini.vi.medul
le ceruine.vi.gutte amoniace.iii.olei nardini lib.j.
olei sauini veteris.ij.olei cyprini pondo.iij.olei he
rini. iij.olei laurini.iiij.olei styracini libr.j. Jsta se-
quentia aromatica tundes ⁊ cribrabis ⁊ cõmisce-
bis cum omnibus suprascriptis ⁊ cum opus fuerit
vteris:⁊ super maxillã ĩposita sanat dẽtes molares.
¶ Jtem apocum ad scyaticos ⁊ dẽtes molares im
positum. Galbani ʒ.j. opoponacis.ij. euforbij. ij.
smyrne.ij.adarcis.ij.sagapeni.ij.castorij.ij.cere.iiii. Smyrne i. myrte.
axungie veteris.ij.piperis.j.oĩa contundes ⁊ cri-
brabis.Postea vero miscebis cum galbano ⁊ opo
ponace ⁊ axũgia ⁊ vteris oĩa suprascripta sed ⁊ dẽ
tes molares sanat.

¶ Ad dentes vitiosos aut cauos. CVP. IIII.

GAllas alexãdrinas.xx.folij quãtum suf-
ficit aduersus gallas masticis grana.l.
croci parom.piperis grana.lx. balaustij
cauliculos.v.floris rose quãtum suffi-
cit.Hec oĩa in puluerẽ redacta habebis ⁊ vteris.
¶ Jtem ad dentes cauos.Titimalli ⁊ caprifici lac
cum galbano resolutum ⁊ cauis dẽtibus inditũ tol
lit dolorẽ ita vt cerã superponas ne lingua adurat.

¶ D tifritiũ ad dẽtes cãdidos faciẽdos. CAP. V

PUnice combusto ⁊ trito ad dẽtifritiuꝫ
vteris.¶ Jtemqꝫ conchilii marini te-
stam sale plenã cõbures ⁊ vteris.Den
tesqꝫ inde fricabis.¶ Sepie item te-
stam tunsam cribrabis.⁊ candidi erunt:⁊ cum vino
candido piperato dentes lauabis.

¶ Ad dentes molares vel omnes vt sint incorru-
pti. CAP. VI.

VJtis albe butrionis succi cotilas. ij. ⁊
mori radicũ radices coques ad tertias
⁊ ĩ ore tenebis ⁊ dilues ꝑ dies septeꝫ ⁊
nũqꝫ dolebũt dẽtes:⁊ĩcorrupti ꝑstant.

¶ Ad dẽtionẽ quãdo ĩfantes dẽtiũt. CAP. VII.

LActe caprino ⁊ leporis cerebro gĩgiue
perfricant.¶ Jtẽqꝫ delphini dẽtium
cinis cũ melle gingiuis illinitur. ¶ Ce
rebrũ pecudis in cibo datur.¶ Jtẽqꝫ
folijs hedere prune ad sufficiẽdum supponuntur.
¶ Et itẽ butyrum cũ melle tẽperabis ⁊ gingiuas
inunges.¶ Jtẽ dẽtes equi qui primo cadũt alliga
ti facilẽ dẽtionẽ prestãt.ac melius si terrã non attin
gant.¶ Et itẽ canicule dẽte gingiue tãguntur:eũ-
dẽqꝫ effectũ habẽt dentes delphini.

¶ De egritudinibꝰ pectoris ⁊ pulmõis. Trac. IX.

¶ Ad pectoris dolorem. CAP. I.

PLurimis morbis obnoxiũ est pectꝰ ⁊ im
patiẽtissimũ frigoris:qd cũ vexatuꝫ est:
nõ vno genere seuit sed ĩfert tussim ⁊ pu
rulẽtas excreatões sanguis: vomitꝰ:pty
sim:sincãcẽ:qbꝰ singulis queãdmodũ placeat succur
ri explicari conabimur.¶ Nasturtiũ itaqꝫ ex lacte
caprino decoctũ ⁊ ĩ sorbitõe datũ patẽter pectoris
dolorẽ emẽdat. Jdẽ quoqꝫ prestat si in aqaa coqua
tur ⁊ ipsa aq̃ bibat.¶ Jtẽqꝫ rnta exvino coqtur ⁊ si
ipm vinũ bibit tollit dolorẽ.¶ Canapi item semẽ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

cōmāducatum similiter facit. ¶ Item si quis circa
cor vel pect⁹ dolet puleiū ieiunus māducet. ¶ Itē
ad pectoris siue thoracis dolorē si plenū fuerit fleg
mate vel ꝑfriguerit aut tussis fuerit cū crasso fleg-
mate coques in olla noua fenogreci heminā ī aque
sextarijs .iij. Isopi salsiculū .j. puleij feniculi origa-
ni ⁊ rorismarini tantundē donec succus ad vnū sex
tariū redigat᷑: exinde potionē ieiunus ⁊ sero alterā
bibes. hocqꝫ ꝑ triduū facies: sed ⁊ in balneo dū su-
das accipies potionē pectus quoqꝫ tunde vēditiā
calastico cōfricabis. Res enim est optima ⁊ stoma-
chum curat.

¶ Ad Tussim. CAP. II.

Lactuce seminis deñ .xx. panacis radicū
xxxvj. castorij .xvj. myrre .xij. croci. viij.
opij .ij. cū melle cocta colliges dabisqꝫ
in modum nucis auellana. ¶ Item pa
nacis radicis deñ .xxxvj. lactuce semis .xxx. rute .xiiij
myrre .xiiij. lini seminis .xvj. opij .x. croci .vj. castorij.
vj. Hec oīa cum melle cocta colliges ⁊ dabis ī mo
dū nucis auellane ⁊ sanus erit. ¶ Itē fenogreci fa
rina cū aqua ꝯcocta donec amaritudinē amittat ad-
iecto melle iterū coques ⁊ deuorata tantū tussim se-
dat ⁊ pectoris vlcera expurgat. ¶ Itēqꝫ sepe aphre
cum sinapi ꝑ triduum date tussim sedāt. ¶ Itē sa
uina herba tunsa in puluerē ⁊ cribrata cū viola ru-
stica ⁊ bacche lauri sicce pari portione trite admi
xto pipere equali ꝑte addito melle siue mulsa: ⁊ sic
potui data mox sanat. ¶ Itē vitellum oui durū ex
passo tritum adiectis calide aque cyathis .ij. anteꝙ
dormitū vadis: bibas nō solum eadē qua nocte tus
sim sentiebas sed ⁊ ꝑsonatus vitio molestissimo ca-
rebis. ¶ Itēqꝫ enule puluere lingula plena melle
mixto ⁊ cocto vnā mane ⁊ alterā sero accipies. hoc
tussim bulsis medet᷑ ⁊ arterias lenit. ¶ Itē feno-
grecum infundes in aqua fontana ⁊ alia die cū ipsa
aqua coques in vase nouo ⁊ quātū succi cocti exie
rit tantum mellis adiungis siculi nō despumati. ac
rursum leniter coques ad carbones agitādo semꝑ
fasciculo apuleij ānotini sine fumo ī virga ligato: ⁊
vt scias quādo sit coctum guttā in marmore pones
que si cito se strinxerit leuabis exinde ⁊ mittes ali-
quātum piperis triti vel pro voluntate accipiētiū
vel tēporis qualitate. Cū vero accipe volueris ca-
lefacies leniter ad cineres. ⁊ accipias mane coclear
vnum. ⁊ cum dormitū vadas alterꝫ. ⁊ noli cum īpe
tu vorare vt paulatim descēdat: ⁊ inferiora leniat.
¶ Itē fenogreci frixi in patella noua leniter. lētis
alexādrine silr̄ frixe equas portiones. Fabe quoqꝫ
solide similit᷑ frixe grana .x. teres diligēter Puleiū
ēt sine fumo mastici grana ⁊ costum. pipis albi gra-
na .xxij. in melle miscebis ⁊ dabis sero ⁊ mane co-
clearia singula. ¶ Itē ad tussim ⁊ si sanguinē emit-
tit. Enule pulueris. ℥ .ij. feniculi seminis .ij. Puleij
sine fumo .ij. Piperis .j. Hec oīa tundes ⁊ cribra-
bis: mitte sqꝫ in mel despumatū ⁊ accipies mane co-
clear .j. ⁊ sero .j. ¶ Item ad tussim. Thuris masculi
℥ .j. mastice .j. resine frixe meliorisqꝫ cyathum. Hec
oīa in puluerē redacta miscebis melle despumato
ponesqꝫ in focū ⁊ agitabis ⁊ hic dabis tussiēti mane
coclearia .iij. ⁊ sero .iij. ⁊ nō cenet. ¶ Itē sedat tus-
sis. Faba fricta desecta eaqꝫ faba ī cibo vel ex melle
sumpta tussicis expurulētis excreationib⁹ medetur.
¶ Itē bacchas lauri .xxj. ac piperis semiunc. teres
diligēter ⁊ adiecto melle despumato sufficienti da-
bis mane coclear plenū. ⁊ sero aliud. ¶ Itē aduer-
sus diuturnā tussim vinū phalernū vtiliter ieiunus
sorbebis. ¶ Itēqꝫ ficus aride coquātur cū isopo ⁊
aqua ⁊ ex ea aqua tussiētibus ꝓpinat᷑. ¶ Sūt item
mēbrane in vētribus gallinaceoꝝ que ꝓijciunt᷑ qua
rū cinis potioni īspersus distillatiōes ⁊ pectoris hu
midas tusses siccat. ¶ Itēqꝫ testas crudas tritas cū
aqua tepida cyathos tres sorbeat. ¶ Itē seuū oui-
num decoctū cū vino austero tussi medet᷑. ¶ Item
qꝫ oua cocta ⁊ in melle trita in cibo dant᷑. ¶ Oua
itē cruda ꝑmixta cū pari modo passi bibunt᷑. ¶ Sa
daraca nihilomin⁹ cū resina therebynthina ouo sor-
bili īdita edit᷑. ¶ Pulmo itē ceruinus cū gula sua
arefactus in furno. deinde tūsus ex melle quotidie
edit᷑. ¶ Itē elecmadiū ad tussim exꝑtum. Lini se-
minis purgati ac frixi. ℥ .iij. cymini purgati ⁊ frixi .ij.
nuclei frixi .iiij. vue passe īnucleate .iiij. piperis semi
unc. mellis optimi quātū sufficiat dabisqꝫ mane ⁊ se
ro coclearia singula. ¶ Itē elegmadiū. ℞. lini semi
nis purgati ⁊ frixi. ℥ .x. su. ℥ .j. yris deñ. vj. nucleos
numero .xx. mellis optimi despumati quātum suffi-
ciat. dabisqꝫ ī modū auellane sub lingua tenēdum ⁊
paulatim cū resolutū fuerit: glutiat. ¶ Itē elegma-
diū ad tussim. ad epar. ad splenē. ⁊ ad tēsurā venaꝝ.
℞. Cardamomi fricti heminā .j. piperis albi. ℥. vj. li
selij gallici .vj. mellis attici lib .j. rute viridis fascicu-
lū. coquesqꝫ mel agitādū ꝙdiu ferueat bis aut ter ⁊
ꝯmiscebis sicca. īterpositoqꝫ die postea accipias ma
ne. ℥ .j. ⁊ sero .j. ¶ Itē elecmadiū ad tussim. ℞. Iso
pi. ℥ .j. puleij .j. therebynthine .ij. yris .j. piperis .iij. li
ni seminis frixi .iiij. bacchas lauri numero .v. ama-
ras amygdalas .xx. mel qđ sufficiat. ¶ Itē elecma-
diū ad tussim. ℞. petrosilini. Isopi. yrcos. peganij.
piperis. nuclei leniter frixi. erui rubei. puleij. mastici
ana. ℥ .j. mellis despumati qđ sufficit. ¶ Itē cata-
putie ad tussim sedādam. ℞. galbani deñ. tres. styra
cis tres. opij .j. tundes oīa simul ⁊ cribrabis diligē-
ter ⁊ facies cataputias. ⁊ ī nocte accipiat vnā siccam
sed nō cenet ⁊ postea non bibet. ¶ Item cataputie
ad tussim. ℞. opij. ℥ .j. myrre trogodite .j. styracis ca
lamite .j. galbani .j. Omnia hec in pila tūdes: donec
fiant vt cera. ⁊ facies pillulas in modum pisi. Ex quī
bus ternas cū aqua calida dormitum eunti dabis.
¶ Item cataputie ad tussim. ℞. styracis ⁊ galbani ⁊
opij ana deñ .iij. miscebisqꝫ eas ⁊ facies cataputias.
¶ Item grana piperis maioris dabis ad noctē tria
vorāda. ¶ Item cataputie que ꝓsunt ad tussim hu
midam.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

midã. Galbani:styracis:yris:pini ⁊ ilicis. ℥.j. omnia qꝫ ea trita in puluerẽ melle bene cocto colliges ⁊ facies pillulas ad dimidias. dabisqꝫ ad noctez ternas vel quaternas. ¶ Itẽ cataputie ad tussim. ℞. pipis albi granũ. C. papaueris agrestis succi semiunc̃. croci deñ. ij. styracis duos. castorij tres. iusquiami semis tres: que oĩa teres ⁊ cribrabis miscebisqꝫ ⁊ addito melle iterꝫ teres ⁊ facies pillulas in magnitudinẽ Ciceris maioris. dabisqꝫ ieiuno tres ⁊ sero similit᷑: hoc experimẽtatũ est. ¶ Cataputie itẽ ad tussim siccaz. Myrre. ℥.j. piper: castoriũ: galbanũ: opiũ equali põdere castoriũ ⁊ piper tundes ⁊ cribrabis. Myrram leniter tundes ⁊ cedris tũsis admiscebis. Ubi omniũ vnitas fuerit formabis pillulas scrypuli magnitudine. dabisqꝫ ternas vel quaternas ad noctẽ aqua calida glutiẽdas. ¶ Itẽ cataputie ad tussim ⁊ antidotũ faucium summũ. Apij seminis ʒ. viij. aneti seminis octo. iusquiami deñ. v. opij spani ʒ. iiij. omnia colliges cũ melle. ¶ Itẽ ad tussim ei qui iã desperatus est. Lomẽtum fabe: puleiũ: sine fumo: Isopũ ⁊ petrosilinũ equaliter ℥.j. tundes: spice indice tãtũdẽ miscebis melle despumato cũ piperis triti granis. xxv. ex hoc dabis coclearia tria. ¶ Itẽ hedere gũmi resolutũ vino ⁊ in sorbitione sumptũ vetustissime tussi medetur. ¶ Itẽqꝫ sape sex cũ adipe porcino pari pondere ⁊ modico salis cocta ⁊ potui data veteres tusses sanat: ⁊ ceruicis dolori ꝓdest. ¶ Enule item puluis in vino potatus bulsis ⁊ inflationibꝰ ⁊ arterijs medet᷑. Piperis nihilominus deñ. vj. nuclei frixi ℥.j. daptyli tres. Isopi cretici sex. mellis despumati hemina. j. marrubij. j. isopi. j. gigiberis deñ. xij. mellis qđ sufficit. ¶ Itẽ antidotũ ad tussim: qđ magnã habet virtutem. ℞. croci deñ. xv. spicenardi ℥.j. euforbij. j. piretri deñ. ij. piperis albi ℥. ij. opij thebaici. j. iusquiami albi tres. mellis attici despumati quãtũ sufficit. Opiũ autem cũ melle teres. cetera quoqꝫ teres ⁊ tundes ⁊ cribrabis ⁊ cũ melle miscebis. indeqꝫ in modum auellane in aqua resolutũ dabis ita vt qui accipit non cenet. ¶ Itẽ ad tussim ⁊ ad eos de quibus desperatur. Recipe erui sextarium vnũ yris ℥.j. mellis discocti pond. j. hisqꝫ omnibus in se permixtis dabis ieiuno pillulas. iij. ex melle inuolutas ⁊ vespere similiter. ¶ Item myrrã sub lingua teneat ⁊ in ipso momẽto desinit tussis. ¶ Itemqꝫ ad tussim Herbã marrubium ⁊ piperis grana. xxv. fabam frixam tunsam in vinum teres ⁊ cribrabis adiecto melle commiscebis ⁊ vteris. ¶ Itẽ medicamentum ad tussim quod recipit sandaracã lybanũ medullam ceruinã tũdes aũt sandaracã ⁊ lybanũ ⁊ tẽperabis cũ medulla ceruina ⁊ facies trociscos in modũ oliue ⁊ mittes in testam cum carbonibꝰ ⁊ pones traiectoriũ suꝑ testã ⁊ cooperies de mappa ⁊ os tenebis in traiectoriũ ⁊ sic fumũ trahes. ¶ Itẽ bacchãrũ lauri cũ sinapi ʒ.j. pipis. j. nuclei. j. amigdale amar̃. j. mellis li. j. cũ dimidia dabis cũ succo fenogreci. ¶ Itẽ cataputie ad tuss. veterẽ

…omẽtũ. …arinã.

que faciũt stõ: steliacis: dissentericis: freneticis: epaticis: spleneticis. Recipiũt myrrã opiũ styracẽ ⁊ hec equalia. ¶ Itẽ cataputie ad tussim. ℞. dyastyracis ⁊ opij. ʒ. vj. iusquiami. vj. myrre. iiij. costi. iiij. croci. iij. styracis itẽ. ij. ⁊ hec de aqua fingis ad magnitudinẽ orobi maioris. dabisqꝫ. vij. aut. ix. ¶ Itẽ beticon pulei. ʒ. iiij. isopi. iiij. piperis. iiij. colligis cũ melle ⁊ dabis coclearia. ij. vel. iij. facit ⁊ ad pthysicos. beticos deñ. j. amei. ℥.j. opij. deñ. iij. nuclei. iij. mellis cocti qđ sufficit. ¶ Itẽ nuclei frixi. ʒ. vj. cymini frixi. j. piperis. j. ⁊ semis. vuue passe frixe. v. que oĩa colliges cũ melle ⁊ vteris. ¶ Itẽ ad tussim sedandã. Teste coclee crude trite cũ aque ciatis. iij. tepide sorbent᷑. ¶ Itẽqꝫ coclee cũ testis suis trite adiecto croco edunt᷑. ¶ Ursinũ quoqꝫ fel ꝑmixtũ cum melle. ¶ Saliue itẽ equi triduo potate ternis potionibꝰ ex aqua calida sanant. ¶ Itẽqꝫ sorbitiũculã ex alica seuo caprino perunctã dabis. ¶ Picẽqꝫ liquidam in ouo iecurqꝫ lupi coctũ esui dabis.

alias orobi.

alias bethion. i. saliua.

¶ Ad tussientium antiquas ⁊ diuturnas valitudines. CAP. III.

Therebyntine. ℥.j. butyri. j. melis olei. j. oĩa simul cõmiscebis: ⁊ in vnũ corpus rediges primoqꝫ accipies coclearia. ij. dehic tria donec saneris. ¶ Itẽ ad ptysicos. Amidalas purgatas nũero. xxj. piperis grana xxxi. sinapis coclearia. ij. tũdes ⁊ cribrabis. addesqꝫ portionẽ mellis atici: ⁊ dabis mane ⁊ sero coclearia singula. ¶ Itẽ ad tussiz cũ multo defectu. Pinias resinatas ꝯfractas nũero. iij. lini seminis lib. j. graminis viridis fasciculũ. j. pulei tãtũdẽ. coques in vini sextarijs. iij. ⁊ aq̃ celestis sextario. j. ad dimidias colabis ⁊ adijcies mellis libr. ⁊ dabis coclearia terna.

¶ Oximel ad flegmata icidẽda. CAP. IIII.

Squille i carduo. ℥.i. pullej. j. isopi. j. origani. j. mittes in acetũ ⁊ decoques ⁊ colabis: addesqꝫ mellis duplũ: ⁊ ad carbones lentos iterꝫ coques agitãdo diligenter donec spissitudinẽ aquatioris mellis sumat. Hũcqꝫ dabis ieiuno coclearia. ij. vel quantũ volueris: ⁊ post cenã similiter. ¶ Itẽ ad flegmata icidẽda salis cõis lib. j. salis amoniaci. ij. piperis cõis. ℥. iij. piperis albi. iij. gingiberis. iij. folij. ij. spice vo nardi semi. radicis lasaris semi. amei semi. thymi semi. opij semis semi. petrosilini semiunc̃. anisi semiunc̃. isopi semiunc̃. origani semiunc̃. eruce seminis semiunc̃. miconis seminis frixi semiunc̃. tũdes ⁊ cribrabis ⁊ vteris. ¶ Itẽ apozima ad incidẽda flegmata. Coques anetũ siccum ⁊ radices apij in aqua cui aque ad moduz potõis calide addes oximelis simplicis coclear. j. ⁊ bibes ieiunus per triduum ⁊ cum volueris. ¶ Item codiorobũ ad purgãda flegmata. Piperis. ʒ. j. petrosilini. j. mastici deñ. j. erui rubei. ℥. iij. yris. ij. isopi ii. nuclei. iiij. foliorꝫ rute viridis. ij. mellis põd. iiij. dabisqꝫ ieiuno coclearia singula vel bia ꝑ cã seu viribꝰ.
¶ Item ad flegmata incidẽda. Yris semiunc̃. isopi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

deñ.vj.mellis cytarchũ dimidium simul coques in aque sextario.j.⁊ semis.ita vt sextari⁹ remaneat po-stea collabis:⁊ accipies mane ⁊ sero coclearia singu la.¶ Itẽ elecma ad hec ⁊ ad ptysicos. Erui infusi ⁊ in vmbra siccati tũdes ⁊ cribrabis.℥.ij. selame.j. yris semiunc.mellis despumati q̃d sufficit. ¶ Itez oxiporiũ ad hec.Mellis heminã.j.aceti quartariũ. rute viridis fasciculũ.j.cymini coclear vnũ piperis g̃na.xx.nitri deñ.vj.¶ Itẽ epitima ad pectoris fle-gmata resoluẽda.Butyrũ:larycẽ:yrinũ: medullaz ceruinã:lini semen:fenogrecũ:cerã adipẽ anserinũ. oĩa equis põderibus mittes:adipẽ tãtum duplum mittes.¶ Itẽ epithima ad hec .Butyri.℥.ij. adi-pis anserini.ij.isopi ceroti.ij.olei anetini.iij.medul-le ceruine.ij.cere.iiij.¶ Itẽ ad flegmata.Pastina-ce seminis.℥.j.melonũ seminis.ij.teres ⁊ cribrabis ⁊ cum melle despumato ꝑmiscebis:⁊ dabis coclear vnũ vel duo.¶ Itẽ elecma ad hec ⁊ ad pthysicos.
Erui.i. orobi. Sesame.℥.ij.erui.ij. yris.ij. mellis despumati q̃d sufficit.¶ Itẽ ad eos qui purulẽta expuunt vel q apostema habent.Laricẽ:butyrum:eruuz ⁊ mel ad carbones vnũ corpus efficies:⁊ dabis coclearia sin gula vel terna ꝓ etatib⁹. Quidã vo succũ marrubij addũt qui flegma ⁊ pus in pulmonib⁹ hñt ⁊ tussiũt.

¶ Ad ptysicos. CAP. V.

TRadit vtile esse Ptysicis ⁊ longis lan guoribus morari in saltibus vbi pinus nascit. Aquosa vero ⁊ marina loca de-bent vitari.Prosuntq̃ ptysicis cancri fluuiales in cibo ⁊ iure sumpti.¶ Viridis item la-certa decocta in vini sextarijs tribus ad cyatũ vnuz redeat.exindeq̃ singula coclearia dabis ꝑ singulos dies.donec cõualescat. ¶ Itẽ ad pthysicos poma caprisisci nũero.xxj.cõbures ⁊ facies puluerẽ pipe ris grana.xx.⁊ vtrũq̃ melle despumato cõmiscebis ⁊ dabis mane coclear vnũ ⁊ vespere aliõ.¶ Itẽq̃ suis femine lardũ manducat.herba paste adipis itẽ recẽtis.℥.iij.in vini ciatis tribus decoquunt ⁊ mel le addito glutiunt. ¶ Itẽ pulmo vulturis combu stus sup sarmẽta ⁊ in puluerẽ redactus ⁊ cũ florib⁹ rose ⁊ croco equis partibus tritus cõmiscet ⁊ ĩ mo dũ dimidij coclearis cum vini potione bibitur sero ⁊ media nocte ⁊ ante lucem. Si autem febriunt:in aqua calida hocq̃ ⁊ ad sanguinis reiectionem facit. ¶ Item thus masculum teres bene ⁊ addes San darace tantundem : ⁊ teres postea medullam cerui nam.Similiter ex his trociscos factos longos ser-uabis in charta ⁊ cum opus fuerit facies carbones de vite valida ⁊ extingues:⁊ vnum carbonem exca-uabis quantum possit recipere medicamenti. Pil-lulamq̃ vt modum ciceris maioris formabis: ⁊ hũc rursum accendes:⁊ pillulaz suppones traiectoriũq̃ operies circũdato litheo vt tot⁹ fum⁹ ĩtroducat.Cũ vo respirar voluerit. ac tussir coopit digito claudat hocq̃.ter faciat singulas pillulas singulis imponen-do carbonibus:hoc ⁊ ad tussim ⁊ ad reiectionẽ san guinis facit.¶ Itẽ dragantũ album tenerũ eliges⁊ infundes in careno optio biduo vel triduo postea teres diligẽter.⁊ addes mellis attici quãtũ sufficit post meridiẽ.¶ Itẽ ad ptysicos vel ad eos qui pu rulẽta expuunt.ad eruptionẽ sanguinis ⁊ tussim ve terẽ hoc medicamẽtum bene facit.Opij denarius vnus aqua exigua diluit:⁊ cum aluminis scissi triti puluere sex miscet:⁊ fiunt globuli ciceris amplitu-dine.dãturq̃ ieiuno quaterni vel quini.¶ Itez ad secãdum renma ptysicoꝝ tẽporaliũ. Anisi.℥.j.apij seminis vnã.petrosilini vnã.myrre trogoditis dena rios duodeciz.piperis albi sex.spice nardi vnũ mel lis despumati quãtum sufficit dabisq̃ ĩ modũ auel lane cũ aqua calida.¶ Itẽ antidotum ptysicis in-cõparabile.Piperis deñ.tres.myrre vnus. opopo nacis.j.thuris masculi vnus.opij vnus gingiberis vnus.lasaris dimidius.rute sicce.℥.j.abrotani vna. nascici vna.puleij semiuncia.mellis optimi despu-mati sextarius vnus.vini aminei quartarius.papa-ueris quoq̃ triti ⁊ excocti hinc ptysicis ꝓpinare ꝓ desse memorat.¶ Itẽ antidotum ad ptysicos.℞. piperis albi.℥.j.cardamomi vnã.opij vnã.iusquia-mi.℥.j.myrre denariũ vnũ.clauci cretici dnarios.vj croci tres.sulphuris viui semiunciã gẽtiane deñ.vj ex quib⁹que debẽt tundi tundant:⁊ que teri terã-tur.⁊ cribrata vniuersa cũ melle attico quãtum suf ficit cõmiscebis.ita vt spissitudinẽ in modũ empla-stri efficias.hoc denuo in mortario teres : ⁊ ĩ vitro repones.Labis aũt magnitudine Bacche lauri nõ plures ex aqua calida cũ dormitũ vadit:ne aliquem supsumat humorẽ.¶ Itẽ ad ptysicos.Carnes asi-ni ex iure resumpte ptysicis ꝓsunt.suis femine cine res ex passo ꝓpinant.¶ Inueniq̃ iã desperatũ pty sicum sanatũ hoc modo.Radicis decoctio in puni ci mali cortice mixte ex aque cyatho.j.⁊ lactis men sura quotidie sumptum data profuit.

¶ Ad synthesim. CAP. VI.

SYnthesis quoq̃ nec periculo nec facie ptysi dissimilis morbus est:cui sic me-det.Alice cyathi.iij.ĩ passi sexta.j.⁊ aq̃ sextarijs.vj.cõijciũtur ⁊ sensim coquũ-tur:donec aqua cõsumat:tũc suffundũt lactis oui-lis ac caprini sextariũ:quod feruefactũ in vsu sorbi tionis accipit quoq̃ ꝑ se primis diebus curationis vtũtur.ꝓcedẽtibus diebus ⁊ mel adijciũt ⁊ vtilissi mũ putãt eos ĩ aqua marina lauari.¶ Itẽ oxipriũ ad synthesim vel ad tussim q̃d cõficitur sic. Pipe-re albo.℥.j.gingibere.ij.petrosilino.ij.libistico.℥.vj factũ puluerẽ cum melle despumato ꝑ dies octo in sole teres:⁊ hinc ieiunus coclear vnum accipies.

¶ Ad sanguinẽ excreãtes ⁊ ptysicos effectos. CAP. VII.

POrri sectiui succũ cum lacte mulieris si parũ cyathos.ij.ieiuno dabis tepefa ctũ.¶ Itẽ ad emoptoicos. Seminis cauliũ deñ.iij.myrre.ij.picis optime.ij. teres

teres diligēter.⁊ cribrabis dabis febricitāti cū aqua
sanis v̾o cū styptico vino coclear plenū. Sed dieb⁹
ipsis cerebellū porcoꝝ comedat ⁊ daptylos. ¶ Pa
nem aūt modicū micatū cū ipsis cerebellis accipiat.
¶ Itē qnq̧ crudoꝝ ouoꝝ luthea ī vini hemina pro
pinant̄. ¶ Prodest itē aquā bibere ī qua cytonia
decocta sunt. ¶ Itēq̧ spōgie aphre cinis cū porri
sectiui succo sorbet̄. ¶ Sāguinē nihilomin⁹ excreā
tib⁹ herbe seneciōis succū ad chyatū vnū potui da-
tus sanguinē sistit. ¶ Itēq̧ sāguinē excreātes mar
rubij ꝯtriti ī vini cyathis quattuor calicē vnū ieiuni
bibāt. ¶ Itē sanguinē ꝑ os q̄ iactat: vel pus. Bet-
tonice deñ.nouē.⁊ lactis capꝛini recētis cyathos tres
bibat ꝑ tridnū ⁊ ꝯtinuo san⁹erit. ¶ Itē ad emoptoi
cos. Porri sectiui succi coclearia.ij.plantaginis ma
ioris succi.ij.succi reumice.ij.aceti acri coclearia.iij.
oīa ꝑmixta ꝑ triduum dabis. ¶ Itē ad eos q̄ pus
expuūt. Lini seminis deñ.ij.gūmi veteris cyathos
sex.picis trite ⁊ cribrate deñ.iiij. abrotani triti ⁊ cri-
brati.ij.amigdalas amaras nūero.xv.thuris masculi
deñ.x.resine therebyntine.j.galbani.ij. mellis attici
ꝑ modo oīaq̧ simul ꝯmiscebis donec ad crassitudi
nē veniāt ⁊ dabis ad māducandū. ¶ Itē ad emo-
ptoicos. Fenogrecū purgabis diligent̄.⁊ in cacabo
nouo feruere facies ⁊ primo feruore effundes: sed
nō totū.postea addes aquā ⁊ ferueat vsq̧ dū exco-
quat̄. Postea colabis ⁊ mittes marrubium album
nuces pineas puleiū: eruū: ⁊ camephitin vt totū ī se
ferueat.diebusq̧. vi.bibēdū dabis. ¶ Itē trocisci
ad emoptoicos. ℞.ypocisti balausti citini aā.℥.j.om
phatij.ʒ.iij.gūmi.i.aque celestis qd̾ sufficit ad faciē
dum trociscos. Habeatq̧ trosciscus deñ.iij.febrici
tātib⁹ cū aqua calida: sanis v̾o cū vino. ¶ Itē tro-
ciscus diacātes ad emoptoicos. ℞.acātis.ʒ.vj.ypo
cisty.vi.lycij.indici.iiij.opij.iiij.balaustij.iiij.myrre.
ij.reupōtici.iiij.accipit hic rosaꝫ aut myrtū coques
cum sapa omnia ⁊ facies trociscos habentes.ʒ.j.⁊
dabis cum sapa cyatos.ij. ¶ Item trociscus emo-
ptoicis optimus. ℞.libani roris syriaci ypocisti: co
ralli ana.℥.j. tundes teres ⁊ cribrabis omniaq̧ si-
mul miscebis ⁊ facies trociscos habentes.ʒ.j. da-
bisq̧ cum oxicrate.

Oxicra- ... ē aceti ... mixtū.

¶ Ad sanguinem reijcientes. CAP. VIII.

Usgami seminis.ʒ.vj.lini seminis.ane-
ti seminis.styriacis. dauci cretici.croci
aā.ʒ.iiij. opij purgati ⁊ castorij ana.iij.
myrre.ij. mādragore.iiij.pipis.viij.oīa
teres diligent̄. addisq̧ mellis optimi qd̾ sufficit si-
mul miscebis ⁊ dabis. ¶ Itē rubi ī q̄ mora nascūt̄
caules teneri tūdunt̄ ⁊ ex his succ⁹ expmit̄ q̄ in sole
ad crassitudinē mellis siccat̄.hic haustus sanguineꝫ
efficacissime claudit. ¶ Itēq̧ ruboꝝ cauliculi ex vi
no austero decocti edunt̄. idq̧ vinū sumit̄. ¶ Itē
simphiti radicis.nocte sub cinere rase ⁊ trite.℥.ij.
masticis aphre.j.nuclei pinei.j.pipis.gña.xxj.trita
melle ꝺspumato miscebis ⁊ superadijcies betōice
herbe tūse pulueris.℥.ij.⁊ ex eo mane ⁊ sero dabis
coclearia.ij. ¶ Itēq̧ fimū caprinū tritū in puluerē
vel ipsuꝫ fimū recētē in lacte caprino dabis bibere.
¶ Itē herbe serpilli mōtane sice ⁊ tūse puluis deñ.
xij.⁊ cū vino potui datus sanguinē sistit. ¶ Itē ca-
prifici folia siue radices ī cīerē redacta.⁊ ad deñ.xij.
ī vini cyathis trib⁹ potui data ēt ⁊ dissētericis faciūt.
¶ Itē sulphuris viui deñ.iij.ī ouo crudo sorbeat.
¶ Itēq̧ feniculi folia trita ⁊ cū aceto mixta pectori
appōas ac potui des mirifice iuuāt. ¶ Pulmo itē
vulturis in sarmētis vitis ꝯbustus ⁊ in puluerē re-
dactus ⁊ cū florib⁹ rose ⁊ croco eqs pōderib⁹ tritus
in modū dimidij coclearis cū vini potiōe bibit̄.sero
⁊ media nocte ⁊ ante lucē febricitātibusq̧ cū aq̄ ca-
lida accipiāt.hoc ēt ptysicos mire sanat. ¶ Itē san
guinē reijciētib⁹ q̄ de alto ceciderūt. Verbasci radi
cis cortices ī ligno tūsos admixto vino dabis bibe
re facitq̧ iumēto rupto ea potio ꝑ cornu dat̄.facitq̧
ad eos q̄ aliqd interi⁹ ruperit. ¶ Itēq̧ ei q̄ ex alto
ꝑcipitat⁹ sanguinē vomit. Millefoliū ex aceto bibē
dū dabis. ¶ Itē ad reiectā sanguinis grauit̄ tussiē
tib⁹. Erui farie sexta.j.yris lib.j. anxūgie veteris qd̾
sufficit ex vino teres ⁊ ieiuno dabis. ¶ Itē cornus
ceruini cinis ī vino veteri potui dat̄. ¶ Coagulūꝫ
aūt ceruinū vel leporinū ex aceto bibit̄. Et si purulē
ta expuunt̄ ouū crudū cū pari mēsura succi porri se
ctiui sorbent̄. ¶ Itēq̧ coclee elixe terūt̄ ⁊ ex aqua
bibunt̄. ¶ Itidēq̧ coclee inlote ex aqua maria co-
quunt̄ ⁊ ita deuorant̄. Coclee rursus cū testis suis
trite addito croco edunt̄. ¶ Itē porri capitati suc-
cū cū faria thuris sorbebis. ¶ Farinā itē qua char-
te glutināt̄ calidā ī modū sorbitōis sumes. ¶ Itēq̧
aqua ī qua rosa ⁊ ruta ⁊ isopū decocta sunt vino mi
scebis ⁊ ita potui propinabis. ¶ Marrubij quoq̧
scopas cū pane ꝺcoq̄s: easq̧ ex aqua bibes. ¶ Itē
vue ī vinaceis seruate faciūt excreātib⁹ sanguinem.
¶ Oleastri itē folia ꝺcoquunt̄ ex melle dāturq̧ co
clearia.iij.palme q̄q̧ thebaice comedunt̄. ¶ Itēq̧
citonia matura cruda deuorant̄. ¶ Nuclei rursus
amigdalaꝝ cum anulo al̾s amilo ⁊ mentastro edun-
tur. ¶ Item semen vrtice vel myrti contritum in vi
no bibes. ¶ Gūmi item optimum cum vino resol
ues ⁊ dabis: ac si fieri potest gūmi ex amigdalis sit.
¶ Itemq̧ hedini sanguinis recentis tres cyathos
cum pari mensura aceti feruentis potui dabis.
¶ Bubulinus quoq̧ sanguis cum modico ace-
to sumptus iuuat.

Caprificus.i.ficus agrestis.

¶ Ad eos qui sanguinem de stomacho vel vena sa tis emittunt. CAP. IX.

Ummi alexandrinū teres diligēter ⁊ fa-
cies puluerē molissimū ⁊ ex hoc coclear
plenū mittes in puscā megelitā ⁊ bibes
sed de ipso puluere mittes in orizā siue
in similam ex lacte coctaꝫ ⁊ sic māducabis. ¶ Itē
gūmi optimū in ore soluat̄ ac sic paulatim glutiatur
multoq̧ melius si in amigdalinum fuerit.

Medicina Plinij.

¶ Ad pulmones. CAP. X.

Eniculi succi cyathus.j.potui dat⁹ mirifice pulmoni facit. nullūqȝ inest periculū ēt si febricitāti dat. ¶ Itēqȝ pētafolij herbe succus ad cyathos.iij.potui datus vitia pulmonis emēdat. ¶ Aceris iteȝ arboris succus ad.ℨ.iij.sepius sumptus pulmonū vlcera sanat. ¶ Itē cedrū integram decoques ⁊ ex ea aqua in potum cyathos.ij.assidue dabis. Ea enim pulmōibus vitiatis teterrimū spūm emēdat. ¶ Itē lac cū herbe cētaurie tunse puluere quasi cataplasma factū calidūqȝ pectori sinistro suppositūȝ ꝑ dies iiij.vitia pulmonū sanat. Lac vero quotidie bibet cum herbe suprascripte puluere ad deñ.ij. ¶ Itē butyrum ex melle pari mēsura decoques donec rufum colorē trahat.reponesqȝ in pixide:⁊ ieiuno ligulam plenā dabis ei qui pulmones vlceratos habet. ¶ Itēqȝ rafani succi cyathos.ij.passi cretici.iij bene ꝑmixtos tepidos dabis bibere.pulmōes vitiatos sanat. ¶ Itē ad pulmonū dolorē.Anetum siccum vetus teres atqȝ cribrabis. Resinā quoqȝ miscebis cum adipe veteri. ¶ Butyrū ēt ⁊ mel equali modo coquesqȝ vsqȝ dum rubeus color sit,repones in pixide:⁊ inde mane ⁊ sero ligulā edat cui vlceratus pulmo fuerit.idqȝ reddet eū sanuȝ. ¶ Itē ad eos qui pulmonum causa tussiunt vel flegmata spissa cū sanguine mixta proijciunt.infundes pridie dragātum in aqua.⁊ coques cum melle despumato ac supmittes croci triti quātum necesse fuerit,⁊ ex hoc dabis mane ⁊ sero coclear vnū. ¶ Item ad eos qui pulmonis vitio tussiunt. Squille pōdo.v. aceti optimi sexta.x.pineas.iij.puleij fasciculos.iij. coques ad tertias ⁊ colabis,addesqȝ mellis despumati sexta.ix.⁊ iterū coques vsqȝ dum bene se commisceat.⁊ accipies ad coclear ꝓ viribus. ¶ Itē coruí masculi.ℨ.j.eucinij spermatis.j. opoponacis.j. citaperi.j.isopi.j.aristologie rotūde.j.mellis qd̄ sufficit cōmiscebis.dabisqȝ in modū auellane maioris cū aque cyathis.iij. ¶ Itē ad vitia pulmonis. Corij cedri exterioris lib.j.mellis.iij.vini aminei.j.piperis.ℨ.j.gingiberis.ij.petrosilini.j.coques vero cedria in vino vsqȝ dū virtutē amittat.⁊ vinū ad dimidias redigatur:⁊ ita mittes mel ad spissitudinē mellis ita vt agitando refrigescat:⁊ superinfundes in siccum:⁊ terendo vnum corpus efficies: hoc facit ⁊ stomaticis.

¶ Ad suspirium. CAP. XI.

Erbe sauine deñ.ij. butyri. mellis.ℨ.ij.cōficies electauriuȝ ⁊ ieiuno dabis. ¶ Itemqȝ rafani semē ⁊ sulphur viuū pari portione trita ⁊ mellis admixta ieiuno ad coclear dabis.aut radicis succum cū aqua mulsa bibat. ¶ Item marrubiū cuȝ suis radicibus tundes ⁊ succum ex eo melle admixto equaliter coques ⁊ ex eo singulis diebus coclearia.ij.sumes suspirium aufert ⁊ concreta flegmata ex intimo pectore educit. ¶ Itēqȝ prestat eadē herba sicca in aqua decocta ⁊ similiter data. ¶ Itemqȝ betonice herbe pulueris denarios.ij.in nitro mellis vel oximellis cyathis.iij.dati suspirationes auferunt ⁊ omnia interiora flegmata sursum euocant.⁊ stomachū purgant ⁊ dolorem eius auferunt:si quotidie bibūtur. ¶ Idēqȝ facit eadē herba in aqua decocta ⁊ eadē aqua in nitro mellis data. ¶ Itē mel ⁊ butyrum simul decoques donec soluantur . deinde adijcies aphronitruȝ matronale ad dimidiū ⁊ vteris. ¶ Itē aristoloice rotunde radicis succum siue puluerē ad ij.deñ.in aque calide cyathis.ij,potui dabis suspiria ⁊ singultus emēdant. ¶ Itemqȝ super carbones fimum siccum carbonibus incensum pones ⁊ per traiectorium fumus eius ore ductus suspirium tollit. ¶ Roris itē marini viridis fasciculum bonū decoques in aqua cum.iij.caricis germanicis donec fiat quasi carenum indeqȝ dabis matutino calicē bonum.⁊ si volueris similiter post cenaȝ. ¶ Itē betonice sicce pulueris.ℨ.j.ex aque calide cyathis ij.bibat. ¶ Itē ad hoc ⁊ anhelitum. Cotomorū succi cyathos.iij.ex melle equali siue vino decoques. Sumpti enim suspirio laborantes releuāt ⁊ hydropicos ac spleneticos factos. ¶ Cocta similiter cotonea ⁊ tunsa ⁊ illinita vel in modum cataplasmi imposita emēdant. ¶ Item sulphuris viui deñ.iij.in ouo sorbili accipiat:ita vt frigidis abstineat. ¶ Itēqȝ aphronitri matronalis pastillum.j.aut. ij.vel.iij. cum mulsa bibat. Herba enim que in arborum lacuminis cauisqȝ corticibus consistit potata cito liberat. ¶ Fel quoqȝ vrsinum in aqua calida dilutū ieiunus bibat donec sanetur quod celerrime ꝯquiescit. ¶ Item betonice deñ.viij.in cyathis.iij.mulse ieiuno dabis cum dormitum vadit. ¶ Item trociscus ad pomon hoc est ad suspirium. ℞. āmoniaci triti.ʒ.viij.abrotani octo.castorij.iiij.omnibusqȝ tritis facies trociscos ⁊ dabis cum oximelle.

¶ Ad lateris dolorē idest pleuresim. CAP. XII

Vte ⁊ iunci radicuȝ fasciculi singuli ⁊ piperis albi grana.ix.trita in vini cyathis tribus ieiuno dabuntur. ¶ Itemqȝ succū eruce viridis ad modū potionis.vel sex grana piperis cuȝ salis grano tepefacta bibes:⁊ transibit dolor. ¶ Itē ad lateris ⁊ iecinoris dolorē. Tolles costi deñ.xij.eupatorij.xij.aloe sex.petrosilini.x.baccharum lauri.x.fenogreci quattuor.piperis.xij.⁊ hec omnia in puluerē rediges ⁊ dabis ex eo coclear plenū cum aqua calida ieiuno: ⁊ iaceat in ipso latere. ¶ Itē ad pleureticos qui in periculo sunt melius facit. Piperis.ℨ.j.myrre troclitis deñ.iij.mellis attici lib.j.mel vō ⁊ piper coques sup lētos carbones donec paululū spisset.postea depones:⁊ sic mittes tritā myrrā cum modico melle diligenter ⁊ dabis vt glutiat coclearia duo. ¶ Item antidotum ad pleureticos quod mox dolorem minuit ad tortiones etiam que remanent ex

dolore

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

dolore colli specialiter ⁊ ad omnes dolores frequẽter eo vtimur. ℞.castorij sicci denarios.xviij. dauci cretici seminis.xviij.panacis radicis.xviij. iusquiami albi nouẽ.opij thebaici nouẽ. Hec omnia tundes ⁊ cribrabis diligenter ac miscebis melle optio despumato ⁊ repones in vase stagnato:⁊ ex eo dabis quãtum est faba.cappadocie cũ aqua calida potiones tres. ¶ Item epythima pleureticon dyapecanum. ℞.cere.ʒ.nouem.olei ciprini lib.j.opoponacis.ʒ.ij.rute viridis sex.sulphuris viui duas. gutte amoniaci.iiij. ¶ Panacem vero ⁊ guttam cum vino veteri teres ⁊ ruta trita cõmiscebis:⁊ addes sulphur tritum.deinde facto ceroto ꝑmiscebis. ¶ Itẽ confectio pleuretica. ℞.isopi ceroti.ʒ.vj.therebynthine sex.cere sex.solues autem ceram ⁊ therebynthinam isopum cerotum ⁊ sic admiscebis yreos tũsum. ¶ Itẽ epythima pleureticon dyapecanuꝫ. ℞. cere libram vnam.therebynthine.j.olei cyprini vnã opoponacis.ʒ.ij.rute viridis vnam sulphuris viui duas. ¶ Item ad lateris dolorem. Stercus caprinum in silua inuẽtum resolutum in aqua ⁊ ꝑcolatũ ac potui datum celeriter ⁊ efficaciter q̃uis vehemẽtissimum dolorem mitigat. ¶ Itemqꝫ tritum apri stercus ⁊ ad motum lateris dolorẽ sanare certissimũ est. ¶ Item ad lateris dolorẽ qui respirare nõ potest. Fenugreci.ʒ.j.piperis denarios quattuor.croci duos in puluerẽ rediges ⁊ cõmiscebis: dabisqꝫ coclear plenum in potiõe:si febricitat dabis ex mulsa cyathum vnum ex aqua calida. ¶ Itemqꝫ coriãdri semen teres ⁊ cribrabis ⁊ cuꝫ melle coques donec spissum fiat:⁊ exĩde mane ac sero coclearia tria dabis. ¶ Itemqꝫ rape denarios.xv. exmulse cyathis quattuor dabis per diem. ¶ Item ad eos qui lateris dolorem patiũtur ⁊ sanguinem expuũt. Rapas tritas ex aqua:⁊ lac caprinum dabis in die ieiuno ⁊ cum dormitum vadit. ¶ Item herbe ebuli radicem dũmodo sine medulla sit ex aqua calida bibat:⁊ lumbricos eijcit. ¶ Item emplastrum ad lateris dolorem. Marrubiũ ⁊ ceram ⁊ oleum in vnũ conteres ⁊ panno illinies atqꝫ impones.

¶ De egritudinibus cordis. Trac. X.

¶ Ad cordis dolorem. CAP. I.

Betonice herbe ⁊ puleij ⁊ nepete fasciculos singulos equali pondere cuꝫ salis modico in vinoveteri decoques ad medias ⁊ ex eo cyathos.ij.potui dabis. ¶ Itemqꝫ suprascriptaꝝ herbarum pulueris deñ.j.in vini cyathis.ij.similiter bibat. ¶ In lacte item caprino nasturtium coques ⁊ ex eo dabis bibere. ¶ Item rubi folia trita pectori imponunt̃: ⁊ succus eoꝝ bibit̃. ¶ Itemqꝫ leporinus adeps cũ vino resolut⁹ bibit̃:⁊ cor ei⁹ siccũ in puluerẽ tritũ cũ vino dat̃. ¶ Acuculas itẽ piniviridis diligẽter tectas cũ vino optimo bibas.⁊ postea pinguib⁹ abstineas ⁊ liberaberis. ¶ Itẽ ad cordis dolorẽ potio mirabilissima. ℞.piperis albi grana.xxxvij.lauri bacchas.ix. nucleos.ix.rute sicce fasciculos.ix.testam cucurbite siccam tritã pensantẽ lib.ij. Hec oĩa simul tundes ⁊ cribrabis ⁊ exĩde dabis coclear.j.in aqua calida statim: enim liberat. Calculũqꝫ hec potio mirifice curat. ¶ Itẽqꝫ ad cordis dolorẽ siue pulsum. Cyminũ ethyopicũ cõmanducabis ⁊ succũ eius gluties.

¶ Ad cordis pulsum. CAP. II.

Costũ panace ⁊ fenugrecũ equis põderibus in puluerẽ rediges:⁊ cũ melle attico repones cõmixtum:⁊ cũ opus fuerit coclear plenũ ieiunus cum aqua calida bibas ꝑ triduũ. ¶ Aristologiã item rotundã in puluerẽ rediges ⁊ ex eo deñ.iij.ex vino ꝑ triduũ bibes. ¶ Item cataplasma ad cordis pulsum ac stomachi dolorẽ siue iecoris ⁊ splenis. ℞.mastice tritum palmulas tritas ordei ⁊ frumenti farinam: vinuꝫ vetus qđ sufficit q̃ oĩa miscebis ⁊ tepefactis illinies pannum ⁊ loco qui dolet appones. ¶ Item reuponticum ex vino veteri tritum ieiuno potui dabis.

¶ Ad p̃cordiorum dolorem. CAP. III.

Uniuersum p̃cordia appellamus: que aliq in plura diuidũt vocabula. vocantes mõ stomachũ. vbi in cã sit interduꝫ iecur. interdũ p̃cordia. Hec cum se grauauerunt p̃ter durissimũ dolorẽ velocissimã mortẽ ingerũt. ¶ His itaqꝫ caninus catulus lactens subinde apponit̃ in quẽ idẽ vitiũ transire constat:quo defuncto obrui moris est. ¶ Itẽ porri sectiui succũ cũ lacte mulieris pari potione in dolore ieiunus bibas. ¶ Ocimum itẽ tritum ⁊ impositũ p̃cordijs ꝓdest. ¶ Itẽ lini seminis sexta.j.⁊ fenugreci.j.in aq̃ mulse sextario.j.decoques ⁊ calida impones pãno sepiusqꝫ suppones. Sed aliq addunt feniculi farinam cũ pari mellis sicqꝫ decocta imponit̃. ¶ Itẽqꝫ citonia cruda vel cocta ceroti modo pãno illiniunt ⁊ calefacta p̃cordijs supimponũt. ¶ Radix itẽ aceris tũsa cum vino prodest. ¶ Itẽ ad p̃cordiorum ⁊ iecoris dolorẽ. Leporis epar tritum ex vino siue sicci puluis in aqua datus epatis simul dolorẽ ⁊ fastidium aufert. ¶ Itẽ antidotũ ad hoc. ℞.costum gingiber fenugrecũ cyperum ⁊ piper pari potione:adiecto epaturio cũ melle despumato:qđ in vitreo vase repones.⁊ exinde deñ.ij. dabis bibere in passo cretico cũ careno. ¶ Itẽ ad p̃cordioꝝ dolorẽ Bulbi triti ⁊ illiniti tumorẽ p̃cordiorum curant:⁊ vẽtrẽ molliunt. ¶ Lini itẽ semen deñ. pondere. feniculi quoqꝫ tantundẽ ex aqua mulsa decoctũ in pãno dũ adhuc calidum est p̃cordijs impones. ¶ Item ad coctionẽ. Isopum cum oximelle ieiunus vel post cenam bibat. ¶ Itẽ lasaris vini modicum ex aque frigide sex.iiij.dilues:⁊ dormitum eunti dabis bibere. ¶ Itẽ digestorium quod recipit mellis attici põde.j.betonice.ʒ.iiij.in vino hec ꝑmiscebis ⁊ feruefacies.⁊ cum refriguerit facies pastillos nucis auel-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

lane magnitudine ⁊ in cena manducabis. Si vo vẽ ter torquetur. Bette radices cum oleo coques ⁊ bibes. ¶ Itẽ ad eos quos linquit animus aut mẽs ⁊ alienãtur quibusq; vertigines fiunt. Cocleas singulas cum sua testa tritas ex passi cyathis .iij. calefacta potione per dies nouẽ dabis. Aliqui in eadẽ curatione dant per dies .v. in eadem passi mẽsura. prima die cocleã vnam. sequẽti duas. tertio tres. quarto duas. quinto .j. Eademq; curatione suspiria tolluntur. In his languoribus si febris nõ sit: marina aqua lauari vtile est. ¶ Itẽ iecinori prodest in cibo viuaria porcelli modo massata stomachoq; medet᷑. ¶ Et item si fieri potest coclee aphricane in cibo sumpte que coquunt᷑ intacte ex aqua. deinde ĩ primis torrẽtur tunc ex vino ⁊ garo edũtur impari numero. sicq; etiã stomachi dolori medẽtur. ¶ Prosunt item viue coclee ex aceto deuorate.

¶ Ad cardiacos. CAP. IIII.

Uta ex aceto ⁊ melle cum farina ordeacea mixta ⁊ pectori imposita emendat. ¶ Itemq; vinũ calefactum spongie infusum ⁊ mãme sinistre impositũ sudorem sistit. ¶ Cornus item caprini ⁊ ceruini cinerẽ oleo myrtino p̃miscebis: ⁊ ex hoc aduersus sudorẽ nimium corpus omne perungit᷑. ¶ Lactuce itẽ albe nomẽ est syris que trita ⁊ imposita mãme sinistre magnifice sudorem minuit. ¶ Aqua quoq; potui datur ĩ qua holera discocta sunt sale addito. ¶ Itẽ rute fasciculus in rosaceo ⁊ aceto decoquit᷑ ⁊ adiecta aloes .ʒ. j. in olei p̃unctione sudorẽ sistit. ¶ Radix itẽ ferule ex oleo ⁊ aceto p̃uncte sudorẽ minuit. ¶ Itẽ myrti semẽ cum polẽta ex vino mãme sinistre ĩponit᷑. ¶ Itẽq; folia rubi in quo mora nascuntur trita p̃ se ĩponunt᷑. ¶ Succus quoq; moꝝ rubi potui dat᷑. ¶ Puluis aũt ex myrta folijs testis ĩspersus sudorẽ sistit. ¶ Lapillus similiter q̃ in ventriculo hyrũdinis ĩuenit᷑. ¶ Itẽq; ad eos q̃ in ĩfirmitate nõ sudant. Cucumeres siluaticos ĩcides in oleum ⁊ in solem pones in vase vitreo forti ne crepet ⁊ exinde vnges vt sudet.

¶ Libri secundi. De medella egritudinum membrorum naturalium: generatiuorum: ⁊ extremoruz: Tractatus primus. De egritudinibus stomachi.

¶ Ad dolorem stomachi cuz accidia ⁊ nausea ⁊ ad inflationem ⁊ defectionẽ. CAP. I.

Astice aphre absynthij põtici succũ. puleiũ sic cũ pares portões tritas ĩ vase vitreo s̃uabis ⁊ dũ opus fuerit stomachũ nardo inunges ⁊ sic puluerẽ sparges ⁊ chartaz pones ⁊ sup̃ chartã lanã ⁊ fascias. ¶ Itẽq; ĩ dolore ⁊ vitio stomachi. Calastico vẽtidiani sepius stomachũ ꝯfricabis. ¶ Itẽ herbe betonice radicũ fasciculũ .j. verbene .j. agrimonie .j. coques in olla noua cũ aque sextarijs .ix. ad tertias ⁊ exĩde ieiunus potionẽ mane vnã ⁊ sero alterã bibat p̃ dies .vij. vexatũ stomachũ releuat. ¶ Itẽ cõfectio. Rute semis coclear plenũ. salis montani tantũdem. sulphuris viui similiter. Hec omnia teres diligẽter ⁊ cũ vino miscebis vt singulas potões p̃ triduũ ieiunus bibas. ¶ Itemq; terre malũ coctũ ⁊ tritum melle modico admixto coclear plenũ ieiunus mãduces accidiã tollit. ¶ Carnem itẽ vaccinã cũ aceto coctã ⁊ cõditã oleo: sane: aneto: porro: mãduces p̃ dies .vij. lassum stomachũ subleuat. ¶ Itẽ ad dolorẽ ⁊ fastidiũ stomachi qui nec cibo nec potu iuuat᷑ ructus quoq; amaros patit᷑. Cẽtaurie .j. fellis terre cõteres lib. j. ex aque calide ciathis quattuor. dabisq; ieiuno bibẽdum p̃ triduũ discutit᷑ ĩfirmitas. ¶ Itẽ fomẽtũ ad dolorẽ stomachi. Absynthij fasciculũ .j. aneti .j. mastice semunc. nardi celtici semiunc. storacis tantundẽ. olei pond. iiij. melum vel citoniuz viride vini veteris hemina. omnia hec infusa prius feruefacies ⁊ postea fouebis. ¶ Itẽ ad. dolorẽ stomachi quo in modũ epytimi vti debeas. Citonij purgati crudi triti .ʒ. iiij. aloe triti .ij. mastice aphre pulueris .j. daptilos pingues purgatos ⁊ tritos numero .v. His omnibus cõmixtis facies cerotuz de olei Camomillini .ʒ. sex. ⁊ cere .iij ⁊ in hũc cerotũ mittes suprascriptas spẽs ⁊ vteris. ¶ Itẽ ad inflationẽ stomachi ex qua defectus ⁊ angustia nascit᷑ bulbũ cruduz in pila tũdes. hũc ĩ mortario in modũ ceroti teres addesq; pulueris aluminis scissi quãtũ ad substringẽdũ sufficiat deinde pãnum ex eo illinitũ ⁊ tepefactũ stomacho suppones. ¶ Itẽq; ad ĩflationẽ stomachi. Rutã mãducabis. ¶ Itẽ potio ad vẽtositatẽ stomachi tollẽdam. Cecudaz: allium ⁊ lauri folia simul coques cuz aqua ⁊ bibes ieiunus ⁊ post cenã. ¶ Itẽq; enule pulueris coclear .j. ieiunus bibas in vino. ¶ Itez epithima ad vẽtositatẽ stomachi. Melliloti .ʒ. iiij. fenugreci. iiij. costi. cymini .j. apij semis .ij. cere .iij. olei .iiij. nardi .iiij. daptylorũ vino infusoꝝ quãtũ sufficit. ¶ Itẽ ad inflationẽ stomachi. Piperis deñ. ix. puleij sextliqua: ⁊ dabis coclearia .iij. mane ⁊ sero. ¶ Itẽ totiapizanõ ad stomachi ĩflationẽ facit ⁊ ad pleureticos cere lib. j. rute viridis .j. ⁊ semis. adipis porcini .j. ⁊ semis. pituine .j. teres aũt rutã cũ adipe porcino ⁊ sic mittes que soluta sunt.

¶ Potio ad dolorem stomachi splenis ⁊ epatis. CAP. II.

Ipis .ʒ. iij. piretri semiunc. cyperi deñ. xviij. spice celtice .ʒ. j. oĩa sep̃atim macerant᷑ cribrãt᷑ atq; pẽsant᷑: ⁊ facti ex his pulueris dat᷑ ĩ potõe vini absynthiaci coclear plenũ post curationẽ corpis ⁊ vnctionẽ: ita vt accipiat ĩ p̃rio triduo ⁊ biduo ĩtermisso rursuz accipiat biduo: ⁊ itex ĩtermissa vna die accipiat duas partes coclear .j. post .j. ¶ Cataputie ad dolorẽ stomachi que

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

chi que vētrē leniter laxāt. ℞. aloe. ʒ. ij. gētiane. j. mastice. j. facies ex his cataputias erui magnitudine ⁊ dabis īcipiēs a. iij. vsqꝫ ad. vij. ¶ Itē ad stomachi dolorē. Urticā summā semē habētē deme ⁊ diligēter laua ⁊ ex ea sorbitionē facito bñ ꝯditā sine pipere: vtilissime enī sumit ad omne genus valitudinis qđ in stomacho ꝓuenit: ac sine dubio curabis: ⁊ vt breuiter explicemus quātū enī ꝯstet de laude experimēti oēm librum possemus replere: hoc facias qđ infrascriptū est. ¶ Feniculi radicis illa que de foris est tenera sublata pond. j. ⁊ semis ꝑ triduū in aceto macerabis: tertia die decoques ipsas radices modicū colabisqꝫ ⁊ adiūges in ipso aceto mellis sexta. vnū: ita vt simul ferueat ipm mel cū aceto: ⁊ adiicito aloe semiunc. amei. ʒ. j. mastice semiunc. asari. j. oīa hec mixta ieiuno dabis coclearia tria: ꝙ si inflatio stomachi: vel ītestinoꝝ erit puleiū bibito vel mānducato. ¶ Itē ad inflationes. Rute hortēsis modicū in potione sarcillū mittes. ¶ Itēqꝫ ad stomachi dolorē. Folia rose. v. vel septē aut certe. ix. cum piperis granis totidē trita ex aq̄ calida bibas. ¶ Itē ex nuce pinea grana numero. xx. purgata: ⁊ cyminuꝫ qđ tribus digitis capere potueris cōteres bene in mortario additis aque frigide cyathis duobus: atqꝫ earum rerū vncia dimidia dāda velociter sanat.

¶ Ad calefaciēdum stomachum ⁊ angustias eius. CAP. III.

Ute: aneti: mēte: apij fasciculos singulos decoques ī aque calicibus tribus, ita vt ad vnū calicē redeat ⁊ eam aquā bibes. ¶ Itē ad defectionē ⁊ calefactionē stomachi vel nauseam. Absynthiū ⁊ anetum in aqua decoctū ad tertias accipias. detergit: calefacit ⁊ ꝯsolidat. ¶ Itē ad angustias stomachi. ¶ De melle oleo ⁊ vino farina ordei fenugreci meliloti: apij seminis sansuci camomille absynthij ana. ʒ. ij. accipies ⁊ facies cataplasma ⁊ vteris dieb⁹. v. ⁊ habebis horis ternis impositum. Bibas aūt ipsis diebus ieiun⁹ apozima radicū apij cū oximelle. Post cataplasma aūt vteris epytimo hoc. ℞. aloe. ʒ. iij. yreos. ij. apij seminis semiunciaꝫ. nitri. j. bacchaꝝ lauri iij. fenugreci. iij. sansuci. iij. cere semiunciā. mellis ꝓ oleo quātū sufficit. Post epitima aūt bibat hierā artegē. ⁊ post aliquot dies bibat costi coclearia singula interiecto biduo.

¶ Ad cōfortandum stomachum. CAP. IIII

Mittes ī frixoriū sape sextariū ex pte tertia ⁊ olei rosacei guttas. ij. vbi ceperit ferquere florē fenugreci ⁊ lētis equali mēsura addes: qđ cū fuerit spissatū pones super stōachū ꝑ triduū. ¶ Itē cataplasma ad stomachū ꝯfortādū ⁊ stringēdū vētrē post fluxū siue post catarticū. Panē fermētatū mūdū coqs ī vino veteri siculo si estas ē. ¶ Absynthij herbe puluis simł coquit ⁊ īducto pāno oleo rosaceo modico ⁊ manu suplinito īpōes. hyeme vō absynthiū ñ mittes ⁊ oleo cōi vteris. ¶ Itē ꝯfectio epythimi qđ ꝯfirmat stōachū. absynthij succi. ʒ. j. olei nardini. vj. mastice. iiij. cere. vj. ¶ Itē ꝯfectio rusticon ad confortāduꝫ stōachū ad nauseā ⁊ ad ventrē stringēdū que in modū epythimi cōficit. ℞. daptilos minores nūero. xx. infusos in vino veteri ⁊ tritos polente. ʒ. tres mastice ij. absinthij. j. ladani. ij. styracis. iij. Si aūt colicus ē addes meliloti. ʒ. ij. rose sicce. j. omphatij. j. olei lētiscini quod sufficit.

¶ Ad digestionem stomachi. CAP. V.

Aneti semen cum origano ⁊ piper equali portione in puluerem rediges: Recipiesqꝫ inde deñ. ij. ī vini cyathis tribus. Est enim magnificū. ¶ Iteꝫ ad hoc oxiporium: dyaciminos Piper cyminū ⁊ rutam siccam in puluerem redacta cōmiscebis: ⁊ cum oximelle đspumato. temperabis ⁊ in dolio recondes: ⁊ ieiun⁹ mane coclearia singula accipies. ¶ Item oxiporiū qđ facit ad digestionem malaxat ventrem. inflationem tollit facit ⁊ ad collum. ℞. cymini ethiopici. vncias. ij. rute viridis semi. piperis albi deñ. ix. petrosilini autonici. vj. gingiberis nō permisi semi. nitri rubicundi sex mellis quantuꝫ sufficit. Hec omnia vero excepta ruta tundunt in aceto tantum quantum possit a puluere bibi die vna: alia vero die terit ruta viridis diligenter ⁊ in mortario cum melle miscetur: ⁊ sic species que infuse sunt cōmiscentur: Accipiet autem coclear plenum ante prandiū ⁊ post prādium. ¶ Item ad hec Leuistici semi. gingiberis semiunc. piperis albi, i. sylini deñ. iij. lasaris radicis. iij. ¶ Item digestorium membrorum optimuꝫ. ℞. leuistici deñ. iiij. gingiberis. j. petrosilini. iij. piperis albi. j. cymini. j. careni sexta. j. Hec omnia tunsa ⁊ trita miscebis cum passo suprascripto. ¶ Item cataputie ad digestionē. Absinthij ⁊ yris equalia cum melle colliges ⁊ dabis in lecto ſm virtutem. ¶ Itē ad stomachū purgādū ⁊ ad vētrē molliēdum. Cymas de sambuco elixabis ⁊ manducabis cum impensa secundum vires.

¶ Ad fastidiū stōi ⁊ ad Carbunculū. CAP. VI.

Cyminuꝫ syriacum bonū in aceto infusum succiccabis: ⁊ teres in mortario: nucleos quoqꝫ infusos: tydartum: feniculi semen ⁊ aneti coclearia terna simul teres diligēter. addesqꝫ piperis coclearia. v. ⁊ rute folioꝝ. vij. ⁊ mellis despumati optimi lib. j. oīa simul cōteres ⁊ supaddes acetū: estimabisqꝫ vt sit in modum sinapis mediocriter tpati ⁊ repones in doliolo vitreo ⁊ exinde cum pane vel qbus volueris cibis vteris. ēt si cū cocleari sorbeas multum ꝓdest. Si aūt sup ipm in acetabulo liquamis coclear. j. melius sapit ⁊ hoc nō solū in prādio vteris: sed ⁊ in cena. Res enī ē optia: q̄ nō solū ad fastidiū facit. verū ēt corpi ꝓdest. ¶ Itē ad hoc oxiporiū. ℞. piperis albi semi. phu. semi. asari deñ. iij. gigiberis. ʒ. j. mellis libr. ij. ⁊ semis. vini phalerni sexta. ij. succi cedri alias su.

acerbi deintus lib.j.mel vero ⁊ succũ ⁊ vinũ coques simul donec mellis spissitudinē sumat ⁊ tũc spēs tũsas ⁊ cribratas admiscebis ⁊ vteris coclear plenũ ieiunus. ¶ Itē ad fastidiũ. Intubũ syluaticũ crudũ siue ex aqua decoctũ cũ aceto edat .fastidium tollit. ¶ Itē ad fastidiũ ⁊ marcorē stomachi. In musti ex vuis albis sexta.vj.mittunt citonia quinq̄ nõ purgata ⁊ totidē mala punica additurq̄ succi sorbarũ: rorisq̄ syriaci sexta.j.croci semiuncia.fici sex.q̄ omnia ad crassitudinē mellis coquũtur: seruãturq̄ ĩ vase vitreo atq̄ de ligula sumit. ¶ Itē porri capitati excocti ⁊ ĩ cibo sumpti cyathus ꝓdest stomacho laboranti. ¶ Itē antidotum ad fastidiũ stomachi ⁊ marcorē ⁊ dolorē colli. ℞.apij seminis.ʒ.vi.petrosilini deñ.tres spice nardi.ʒ.iiij.myrre.iiij.scini quattuor.piperis longi sex.piperis albi quinq̄.que omnia simul terũtur.deinde suffundit mellis greci despumati q̄d sufficit in vase seruat vitreo dat a balneo in potione mulsi mixti ex aqua calida ad.ʒ.ij. ¶ Itē ad eos qui ex egrimonijs fastidiũ patiunt. Bettõice pulueris denarios.vj.ex aque mulse cyathis tribus bibãt aut septē aut nouē.diebus ieiuni vt facile coquãtur. ¶ Itē Bettonice pulueris.ʒ.j.in melle ruso decoquito donec obdurescat.facito q̄ exinde pastillos quattuor ⁊ cum aque calide cyathis duobus bibant post cenã. ¶ Itē ad carbũculum stomachi lēticulas cētum crudas comedas. ¶ Item q̄ aceti acri coclearia tria cũ dormitum vadis accipias. ¶ Aque itē calide salse vel q̄nq̄ haustus bibas. ¶ Oui rursum duri medium arsuz cũ dormitum vadis mãducabis. ¶ Itemq̄ bettonice poli denariũ vnuz cum aque cyathis duob⁹ bibes.

¶ Puluis ad tēsuram stomachi vel ad defectionez siue vomitum. CAP. VII

Baccharum lauri denarios.iiij.cymini tres.roris marini.iij.puleij tres.absynthij tres.mastice duos: panis vstulati.xvj.hec omnia in puluerē rediges: ⁊ perunges stomachũ melle calido. ¶ Itē ad eos qui cibum nõ cõtinent. Sempuiuã herbã tritã in vini austeri cyatho vno ieiuno ⁊ post cenam potui dabis.
¶ Itē ad stomachi solutionē qui cibum non cõtinet. Glutem taurinũ ex aqua resolutũ ⁊ ĩ ceroti modũ charte inductũ ꝑcordijs imponit. ¶ Item ad stomachũ qui cibũ nõ ꝯtinet. Feniculi succi ptes.ij.⁊ mellis ptē.j.decoq̄s donec succus in mellis spissitudinē redeat.⁊ inde dabis ieiuno coclear.j.nauseã ēt strĩgit: ⁊ pulmonũ ac iecoris vitia sanat. ¶ Itē absynthiũ modicũ ĩ aq̃ ꝺcoctũ ⁊ ad cyathos.ij.potui datũ nauseã restrĩgit. Si vo tã ꝯcita sit vt ꝯtineri nõ possit. Eruce ramusculos.iij.vł.iiij.cũ mali granati succo contritos ad sorbēdum dabis statimq̄ sedat.

¶ Ad singultũ ⁊ vomitũ. CAP. VIII

Mente cacumina cuz succo mali granati trita ⁊ potui data restringũt. ¶ Itemq̄ ꝯtra singultos. Unges stomachũ melle aut oleo nardino ⁊ supsparges scopas cypressi in testa qui calefactas.deinde pones lanã sup fumũ tēta calidam ⁊ fascias. ¶ Itē epythima ad nauseã ꝯstringēdaz. ℞.mastice ʒ.j.nardi.ij.adipis anserini vel pullini.ij.cere punice liquate.ij.croci.j.hec in stagnato vase coques ⁊ in mortariũ vbi crocus tritus fuerit mittes ⁊ cõmixta in stomachũ mittes. ¶ Itē ad strĩgēdos vomitus.vel ad eos qui escas nõ digerunt ēt febre digesta cataplasma sic facies. Siliginē pridie in aq̃ recēti ĩfundes: ⁊ alia die herbam absynthij in mortario teres ⁊ sup pulpam siligine expressa de aqua mittes: quã simul cum herba absynthij teres: adijciesq̄ aque cyathũ.j.⁊ mittes in sartaginē ita vt bene decoquatur atq̄ induces pãno ⁊ calētē stomacho ĩpones: ita vt vtatur horis tribus vel quattuor. postmodũ tolles ⁊ floccũ lane tepidũ siccum ĩpones stomacho: ⁊ sic facies. ¶ Itē ad eos qui cibuz cõtinere nõ possunt ⁊ eijciunt.bettonice deñ.ij.mellis decocti q̄d sufficiat pastillos facito.⁊ ex his pastillum.j.glutiat ex aque calide cyathis.ij. ¶ Item ad vomitũ restringēdũ. Mastice.ʒ.j.cymini deñ.j.hec oĩa sepatĩ trita postea vua passa ĩnucleata pmisces ⁊ litheo ĩductũ stõacho suppões. ¶ Itē camephitis herbã mēse iunio collectã ⁊ tritã siue coctã si febricitet ex aq̃ calida.si ñ febricitet ex vino dabis.

¶ Ad ardorē stomachi ⁊ sitim. CAP. IX.

Aqua tepida cũ oleo optio mixta ⁊ data bibē sitim ꝯpescit. ¶ Itē aq̃ vbi capitella papaueris fuerũt ꝺcocta potui datur. ¶ Itē corticē ꝺ tremulo ⁊ absynthiũ viridē vł siccũ coq̄s ĩ aqua vsq̄ ad medietatē ⁊ dabis catamane.

¶ Ad ligulam ⁊ vomitum. CAP. X.

Thuris masculi ⁊ mastice equalia pondera trita cũ oui albore miscebis ⁊ impones ⁊ triduo directum sic esse pmittes. Hoc enim ⁊ vomitum sistit.

¶ De egritudinibus epatis. Trac. II.

¶ Ad epar. CAP. I.

Myrre.ʒ.j.aloes epatici.i.costi.i.fenugreci.i.omnia ĩ puluerē redacta ⁊ ĩ vino pmixta seruabis ⁊ dabis ĩ careno coclear plenũ calefactũ ita vt ĩ ipo latē diutissime iaceat. ¶ Itē aspalti.ʒ.i.costi denarios tres.folij scrypuli.iii.meliloti denarios tres.vini aphri sextarium vnum tollitur.primumq̄ alias species teres ⁊ bene diligenter.postea adiecto aspalto simul teres ⁊ simul misce commisceantur.superaddes vinum ⁊ simul miscebis ⁊ in ampullam mittes ⁊ ex eo teres potiones facies ⁊ cum volueris accipere ieiunus in solatio calefactum accipies: ⁊ cum exieris in ipso latere iaceas: ⁊ hoc per triduum facias. ¶ Item sal amoniacum: aloe ⁊ piperis grana vndecim trita cum vino bibuntur. ¶ Itemq̄ piper tritum ad coclear vnum ⁊ picem virginem ad coclear vnum commiscebis ⁊ in vino veteri per triduum dabis. ¶ Saxifragacem itē lapidē accēdes ⁊ in aqua calida extingues ⁊ añq̃ dormitũ vadat dabis ei bibere p triduũ ⁊ sanabit. ¶ Trifolij itidē albi succuz cũ lacte vaccino siue

siue cum vino ꝑ dies.iiij.potui dabis hocqz a dolo
re liberat. ¶ Itez viole rustice succi cyathos.ij.cū
melle modico ⁊ vini hemina calidos ꝓ piabis ꝑ tri
duū si qđ intus inepate malū est remediabit ac sa-
nat in quatriduo vbi miseris q etiam a medicis sue
rit desperatꝰ. ¶ Itez malue agrestis succi cyathos
iij.cū aque calide cyathis.ij.potui dabis ꝑ dies.iiij.
liberat ⁊ febrem auertit. ¶ Itemqz meliloti succus
cum melle partis vnius decoctus ⁊ sumptus dolo
res inhibet. ¶ Cyminum item mel ⁊ vinum crudū
teres diligēter dabisqz bibere. ¶ Item lupinos co
stum gingiber ⁊ herba que dicitur laccar vnde ver-
miculate pelles tinguntur. Horum omnium pulue
rem ad coclearia singula miscebis ⁊ exinde coclear
plenum hyeme incondita potione dabis. In estate
vero mane ⁊ sero. Febricitantes autem in aqua cali
da accipiant. Si vero per tempus locus epatis fue
rit induratus ante potionem ita duritiam conuenit
emolliri vt prosit. Gute āmoniaci.ʒ.ij.vel.iij. teres
⁊ cum aceto acerrimo miscebis ⁊ mittes in ollaz no
uam ⁊ superaddes parum aceti. ⁊ tamdiu coques
donec ad spissitudinem mellis perueniat ⁊ exinde
perlinies loca dura ⁊ si stomachus fuerit durꝰ plu-
rimum ei quoqz prodest suppones etiam chartam
puram atqz fascias statimqz tollet omnem duritiam
⁊ vinum satis nō bibat:⁊ carnem manducet donec
sanus fiat.ꝙ si habuerit pulsuz viscellatum edat. sin
vero bucellas anetatas cuz sale ⁊ oleo porro ⁊ apio
coctas orizam atqz bene conditam ac piperatā. Le-
gumina vero alia nō manducet nec holera exceptis
porris ⁊ apio coctis vnde ⁊ vinum bibat. ¶ Item
pentaphili radix ex aqua decoquitur ⁊ ea aqua cum
vino mixta bibitur si febricitat qui accipit mulsa ex
aqua facta propinabitur. ¶ Item ad epar cōfectio
℞.succi costi.ʒ.j.amomi.j.folij vnam stellas absyn
thij paucas stercoris hedi lactentis pillulas.xlij.lun
des omnia veteri sabateno calefaeto. ¶ Itē potio
ad epar mirabilis. Amoniaci semiunč.in vini spani
hemina decoques in olla noua donec soluatur pi-
gmentum ⁊ remaneat potio in calice bono: deinde
colabis ⁊ in ampullam mittes quam suspendes ad
noctem in aere ⁊ prima luce accipiat.ita tamen vt ni
hil accipiat sed purum bibat:⁊ iaceat in dextro late
re diutissime:atqz ita facies verni ⁊ autumni tempo
re. ¶ Item hedere bacchas collectas mēse Janua
rio numero.xxv.⁊ piperis tantūdem teres .⁊ cū my
ra calida ieiuno dabis. ¶ Itez costi semiunč.aloes
epatici.ʒ.j.mastice.ij.eupatorij vnam.piperis duas
amomi semiunč.reupontici tantūdem aloe vero ⁊
mastice simul tūdes cetera teres ⁊ cribrabis omnia:
⁊ cōmiscebis ⁊ dabis coclearia singula cum succo
fenugreci decocti. Quartum vero ante die succum
fenugreci īfundes:⁊ adiecta aqua decoques ita vt
prima aqua ⁊ secunda absumatur. tertia cum ꝯcepe
rit feruere addes fasciculum pulei ⁊ coques ipsum
qz succū seruabis:⁊ accipias ieiunus coclear.j. pu
ueris suprascripti quotidie in succo tepefacto. ⁊ si
amarizauerit adijcies mellis coclear vnuz.sed post
ꝙ biberis tenso brachio iaceas. ¶ Item fenugre-
cum purgatum vino veteri infundes donec intume
scat ⁊ iterum siccabis hocqz facies quotiens in die
potueris a mense Junio vsqz ad Augustum. Po-
stea in puluerē mollissimum rediges ⁊ addes pul-
ueris costi tantundem dabisqz ac simul miscebis co
clear plenum in careno optimo ieiuno. ⁊ sic iaceat.
¶ Item myrre aloe.costi fenugreci ana.ʒ.j.tolles
omniumqz puluerem in vnum mittes: ⁊ dabis co-
clear plenum in careni calice pleno ⁊ calefacto ac su
periaceat. ¶ Item potio ad hec.℞.bacchani.ʒ.j.
semiunč.piperis.semiunč.aloe.tundes hec ⁊ mol-
lissime cribrabis accipiesqz coclear plenum in mel-
lis cyathis tribus. ¶ Item alia caules virides in
carbonibus combures ⁊ in puluerez rediges in cu
ius vnam vnciam:piperis semiunč.mittes ⁊ dabis
coclear vnum in mellis cyathis tribus. ¶ Itez cau
lium tyrsos siccos cinerem repones ⁊ cuz opus fue
rit mittes coclear plenum cum piperis triti granis.
xj.in vini veteris calicem ac calefactum dabis bibe
re. Secunda vero die mittes piperis grana.ix. Ter
tia die octo. ¶ Item acori vnciam vnam amei vnā
in puluerem mollissimum rediges dabisqz coclear
vnum: sanis incondito:febricitantibus cum melli-
crate. ¶ Item piperis albi folij costi rute seminis:
spice:nardi:succini ana.deñ.iij.cōmiscebis ⁊ cocle
ar vnum cum vini calice potione calefacta dabis bi
bere. ¶ Item fenugrecum cum vino styptico in-
fundes:postea ad solem siccabis.hoc facies vel sep
ties vel octies:⁊ huius pulueris vncias quattuor.
piperis vnam eupatorij:folij:costi: petrosilini:gen-
tiane:anisi:amigdale amare:amei:ana:vnciam vnā.
Hec omnia sigillatim teres ⁊ cribrabis: miscebisqz
simul ⁊ iterum teres ac dabis coclear vnum ieiuno
incondito. Febricitanti vero in calida aqua. ¶ Itē
bacchas lauri.v.piperis grana.xx.vel.xxx.teres mol
lissime ⁊ mittes in calicem ⁊ postea vino veteri per
fundes ferrum candens super calicem commiscebis
qz ac si bibes ⁊ iacebis. ¶ Item aliud ad hec. In-
tyborum agrestium succi: quem greci dicunt cyto
xinū potionē vnācolatā miscebis cū potiōe ꝯditi: ⁊
addes pulueris costi coclear.j.⁊ piperis gña.x. da-
bisqz ieiuno bibere ⁊ iaceat ī latere horas.iij.vł.iiij.
¶ Itēqz laccar reupōticū ad deñ.ij.vel.iij.⁊ ex eo
puluere coclear plenū ī vino hadriano dabis febri
citātibus vero in aqua calida ⁊ superiaceāt. ¶ Itē
aloes epatici deñ.iij.folij.ij.in puluerem rediges ⁊
in aqua dabis ieiuno.modice tepefactum:⁊ deam-
bulet quantū potuerit. Lauet ieiunus:accipiat sane
mel:⁊ intermisso triduo iteꝝ accipiat.hoc eni. sple-
ni ē vtile. ¶ Itē siluestris rute fasciculos tres in ol
lam nouā cōijcies ⁊ cū tribꝰ heminis aque feruefa
cies:⁊ postea adijcies mellis.ʒ.tres ⁊ rursum sub-
feruefacies ⁊ ꝑ triduuz potui dabis. Hoc ⁊ iecoris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

dolorē sanat. ¶ Itē puluis ad epatis dolorem. ℞.
aloe. ℥ .i. pipis grana .xi. lupinos .xv. corticib⁹ suis
expoliatos torrebis ⁊ mittes p singl'os coclearia sin
gula p triduū i potiōe ꝯditi ⁊ calefacies ⁊ dabis po
tui. ¶ Itē pin⁹ acritule viridis i vino optio trite ac
potui date cito ꝓfūt. ¶ Saliuā itē eq quē tussis ito
lerabilis vexat ex aq̄ calida p triduū bibat. Hoc enī
potione q̄cūis eger sit sanabit. ¶ Itēq3 folij. ℥ .j.
costi semiunc̄. pipis ḡna .l. bacchas lauri .xxx. tūdes
⁊ cū succo intybi saluatici potionē maiorē p triduū
bibat ⁊ in ipso latere iaceat. ¶ Itēq3 p singulas po
tiones pulueris ptē tertiā accipiat. ¶ Itē ad epar
⁊ ad splen. Costū gentianā aristologias ambas bac
chas lauri ⁊ piper pari pōdere in puluerē redactas
seruabis ⁊ cū opus fuerit dabis in vini veterispo-
tione. ¶ Potio itē ad epar. ℞. eupatorij. ℥ .ij. costi.
ij. pipis .j. mellis qd̄ sufficit. ¶ Itēq3 ad epar ⁊ ad
renū dolorē ⁊ ad stomachi ībecillitatē. Cyperi. ℥ .j.
castorij .j. acori .j. Hec oīa tunsa ⁊ cribrata cū vino ⁊
melle dabis: febricitātibus vero cū mulsa coclearia
singula vel ɓm vires. ¶ Ad epar itē palme ⁊ carice
ī aceto cocte comedunt optiēq3 epar curāt. ¶ Itē
q3 brassice folia trita ⁊ in modū ceroti īposita p tri-
duū inueteratū epaticū sanant. ¶ Betonice item
herbe sicce puluis cū oleo sparsus ⁊ in modū cata-
plasmi calidi in pāno pectori ⁊ dextro lateri īposit⁹
quarto die sanat. ⁊ si p os sanguinē mittet. ¶ Item
ceruinos pulmones cū suis gurgulionibus virgu-
lis extēdes in fumo donec arescāt. deīde ꝯteres ac
ex melle colliges ⁊ dabis edendū epaticis. Est eni3
res saluberrima ⁊ p̄sentaneū remediū qd̄ despera-
tos sine dubio sanat. ¶ Itē ad epar ⁊ splē. Centau
rie maioris. ℥ .j. in vino decoques ⁊ potui dabis op
time sanat. ¶ Cōfectio olei epaticis. ℞. mirabolani
℥ .j. stafisagrie .ij. piretri vncie quartā ptē. nardi sex-
ta. ptē sextā. poliaris malignate. ℥ .ij. cysarij .j. absyn-
thij .j. mastice .j. croci .j. styracis .j. laudani .j. ⁊ semis.
folij .j. nardi celtice .j. sq̄nanti semiunc̄. amomi .j. cas-
sie fascicule .j. meliloti .j. yreos vncie partē sextā. enā
tis. ℥ .j. anisi comas .j. ⁊ sextā partē oīa vero hec sic-
ca infundes vino ⁊ cū vino coques in olei sexta .v.
⁊ post hec admiscebis nardū ⁊ sic vteris. Unges lo
cū cū ipso oleo ⁊ cū punxeris īpones desup flocos
lane ⁊ iteꝝ frigis ī oleo ⁊ cera addita pūges. ¶ Itē
emplastrū ad epar. ℞. picis. ℥ .ij. sulphuris .ii. nitri.
ij. ⁊ hec oīa in puluerē redacta ꝯmiscebis ⁊ in cartā
vel in pānū pones ⁊ triduo vteris ita vt in balneo ⁊
ponas ⁊ tollas. ¶ Itē ephythima ad epar. ℞. cere
lib .j. resine therebynthine .j. fenugreci tunsi. ℥ . viij.
sansuci floꝝ. viij. bacchaꝝ lauri. viij. nitri rubei .ij.
olei cyprini lib .j. ⁊. ℥ .iij. vini veteris heminā: oīa sic
ca tūdes ⁊ cribrabis ⁊ cū vino veteri teres horis tri
bus. deīde reliqua solues ⁊ colabis ⁊ siccabis: que
cōspersa sunt miscebis ⁊ colliges in vase vitreo vel
fictili ⁊ vteris: ita vt foueas epar cū oleo sansucino.
Si aūt voluere medicamentū ⁊ vnctionē facies mit
tes nardi. ℥ .iij. medicamēti .iiij. ¶ Item epythima
ad dolorē epatis ⁊ tensurā stomachi. ℞. croci .j. ⁊ se
mis aloes epatici .j. mastice .j. gutte amoniaci .j. be-
delli .j. storacis pinguis ⁊ cere lib .j. adipis anserini,
℥ .ij. isopi ceroti .iij. olei rosati ad estimationē vt nō
sit nimis durū vel molle. vini veteris quantū ad spe
cies terēdas sufficit. ¶ Itē elecmadiū ad epaticos
℞. costi. ℥ .j. eusorbij. deñ .j. eupatorij .ix. croci .iij. pi
peris .vj. oīa simul tundes ⁊ cribrabis addes mellis
despumati pond .ij. feruefacti tantū ⁊ ex eo dabis co
clear .j. ⁊ semis. ¶ Itē elecmadiū ad epar. Feniculi
radicis grossioris corticē tundes de ligno in lignu3
minutissime ⁊ eius lib .j. ⁊. ℥ .iiij. infundes in veteri
aceto acerrimo in vase mundo diebus septē deide
teres in mortario ⁊ addes paulatim acetū totū do-
nec mollitiā ceroti suscipiat ⁊ in ipso mortario aper
to maneat alio die colabis acetū ⁊ exp̄mes radices
p lintheū mundū in vas stagnatū ⁊ addes mellis op
timi sexta .iiij. ⁊ coques ad carbones semp agitādo
⁊ tandiu donec ad spissitudinē mellis redeat: ⁊ dū
adhuc in foco est addes īfrascriptū puluerem pig-
mētorum aloe. ℥ .iij. folij .ij. spice nardi .ij. gīgiberis
ij. lane singula mēbratim mittes ⁊ semp agitabis. ⁊
postq̄ lauaueris similiter donec refrigescāt repōes
in doliolo vitreo vel plumbeo claudes ⁊ signabis.
¶ Itē electuariū epaticis. ℞. piperis. ℥ .j gingibe-
ris .iij. epythimi .iij. rute viridis folioꝝ semiūc. aloes
epatici semiunc̄. costi. ℥ .j. fenugreci semiunc̄. aceti
albi. ℥ .vj. mellis optimi despumati pond .iiii. dabis
ieiuno coclearia .ij. ¶ Item trociscus ad hec. Amo
mi deñ .vj. spice nardi .iij. croci .iij. costi .iij. eupatorij.
xij. lupini pollis .iij. myrre .iij. glyarice .xij. ⁊ oīa tun
des ⁊ cribrabis diligēter. ex vino vero phalerno col
liges ⁊ facies trociscos in auellane modū quoꝝ sin-
gulos febricitantibus dabis cum aqua calida sanis
vero cum vino. ¶ Item antidotum epaticon. ℞.
prassium gentianam petrosilinum acitonicum. sina
pis semē ⁊ cucumeris hortulane radices enule oī3
ana. ℥ . dauci cretici seminis. ℥ .j. abrotani .j. seminis
caulium .j. aristologie .j. piperis albi similiter. eruce
seminis similiter. etingij similiter. castorij pontici si-
militer. folij similiter. opij radicum similiter. eupato
rij similiter. iuniperi similiter. omnia hec tundes ⁊
cribrabis subtilissime ⁊ cum melle attico despuma
to cōmiscebis ⁊ dabis in modum auellane maio-
ris in oximellis cyathis .ij. adduntq3 aliqui figatus
lupi ad deñ .j. ¶ Item trociscus epaticis. ℞. pipe
ris. ℥ .vj. gingiberis .iij. dauci cretici .iij. petrosilini .j.
anisi .ij. asari pontici .ij. petani .ij. vernigarii .ii. costi.
viii. aceti ⁊ mellis quantum sufficit. ¶ Item antido
tum Athanasii epaticis. ℞. styracis. ℥ .iiii. cassie simili
ter. glycirize .iii. croci similiter. opii .ii. spice nardi .iiii
mellis cotilam dimidiam. ¶ Item antidotum epa
tis. ℞. fenugreci. ℥ .i. eupaiorii similiter. costi similter
absynthii pontici comaꝝ simil'r. mellis optimi de-
spumati pond .ii. dabis aūt sic. Puleii sine fumo ⁊
apij

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

apij viridis fasciculos singulos in aqua fontana ad
tertias decoques: ⁊ in hãc aquam ex suprascripto
antidoto mittes ĩ modũ auellane. dabisq; ieiuno bi
bere: ita vt ĩ ipõ latere iaceat semi hora. hocq; facies
p triduũ. ¶ Itẽ cõfectio potionis ad epar de coto-
nijs. Intus ⁊ foris cotonia purgabis ⁊ cõfringes in
pila: ac pilo ligneo post biduũ tundes diligẽter: ⁊ ex
primes in pssorio ⁊ mittes in succi sexta. ij. mellis. ij.
⁊ aceti acerrimi dimidiũ sextariũ: ⁊ in olla noua ad
carbones diutissime decoques donec in mellis aq̃
tici modũ redigat̃ agitando semp dũ coquitur: ⁊ re
pones in vase vitreo. qð ⁊ si termanticum facere vo
lueris mittes in hunc modum. Piperis triti. ℥. j. gi
giberis similiter: ⁊ diligenter permiscebis. Si autẽ
maius termanticũ facere volueris maxime ad epar.
Mittes in hũc modum gingiberis nõ pertusi. ℥. iij.
⁊ piperis albi duas. tundesq; Cotonia ⁊ exprimes
succum ⁊ adiecto melle ⁊ aceto in vase duplici co-
ques donec ad mellis spissitudinẽ redigat̃ dabisq;
coclear plenũ mane: ⁊ si fuerit opus ẽt sero. ¶ Itez
ad epar oximel squiliticũ sic facies. Squille purga
te in cardo tenero. ℥. xx. petrosilini acetonici. iij. ori-
gani: thymi: pullei similiter. isopi. iij. pollipodij epy-
thimi tantũdem omnia hec infundes in acetuz acer
rimum. xij. sextariorũ mane ⁊ alia die coques: ita vt
tertia pars decoquat̃. deinde colabis acetum ⁊ ad-
des mellis thymini dspumati sextarios quattuor: ⁊
decoques lẽtos ad carbones in vase duplici ⁊ post
q̃ leniter coxeris in vase picato seruabis accipiesq;
ex eo coclearia duo vel tria. hoc autem ⁊ ventrẽ tẽ-
perat. ¶ Item epythima ad epar. ℞. spice nardi. ℥.
j. costi. j. aloe. ij. gutte amoniaci. ij. bdelli. ij. ⁊ semis.
nardi lib. j. ⁊ semis styriacis. ij. yreos. j. ⁊ semis. cere
lib. j. ¶ Item antidotuz diagẽtiane ad epar. ℞. gẽ
tiane. ʒ. j. helenij absinthij herbe spice aññ. semis. da-
bisq; cũ ɔdito coclear vnum: si febricitat cum aqua
calida. ¶ Item antidotum epaticon siue ad scyro-
sin eius. ℞. croci. ℥. ij. spice similiter. cassie quattuor
myrre vnã. costi ac squinãtij similiter. stactis simili-
ter. mellis vncias. xxxv. dabis scrypulos quattuor
cum oximelle. ¶ Item diatesseron epaticis. ℞. eu-
patorij. ʒ. iiij. fenugreci sicci ⁊ yreos similiter. da-
bisq; cũ oximelle de puluere coclearia duo. ¶ Itẽ
ad epar de lactucis agrestibus. Squille vncias du
as. ⁊ coclear vnum mellis miscebis: ⁊ addita aqua
calida temperabis ⁊ sic bibes. ¶ Itẽ pulueris co-
sti. ℥. j. piperis semiunciã. fenugreci vnciam vnam
si non sit febris dabis in vino: febricitanti vero ĩ aq̃
calida. ¶ Item baccharis. ℥. j. piperis semiunc̃. co
sti deñ. vj. fenugreci. ℥. iij. cũ oximelle dabis cocle
ar. j. ¶ Item picis spane trite coclear. j. piperis. j. ⁊
modicum rute dabis cuz vino adriano. ¶ Rubee
item sicce radicẽ collectam mense augusto in pul-
uerem rediges ⁊ miscebis ⁊ infundes coclear vnũ
ieiuno ⁊ ita facies per triduum abstinebit enĩ a po-
mis ⁊ oĩbus frigidis. ¶ Item ad epatis dolorẽ ca
taplasma. ℞. aphrõitri cysarij. ℥. xv. lini seminis ma
nũ plenã. farie ordeacee. ij. manus: ex qbus in oleo
cataplasma facies ⁊ impones. ¶ Itẽq; cetria locũ
vnges ⁊ sulphur tritum supmittes: ita vt totũ locuz
teneat. Lanã succidam superpones ⁊ fascias. cui ca
storiũ in potione dabis: si sit febris: in aqua: si vero
non sit: in vino: ⁊ supiaceat. ¶ Item epythima tol-
copini ad epaticos q: nõ est ei simile aliud. ℞. fenu
greci: sansuci bacchaꝛ lauri ana. ʒ. v. enule piperis
ana. vj. nitri. viij. cere. lxxv. olei cyprini lib. j. vini op-
timi cotilã vnam. ¶ Item ad epar. Caules virides
teres diligenter ⁊ cũ melle calido miscebis atq; ad
latus qð dolet pones. ¶ Itẽ potio ad epaticos ex
perta. ℞. costi semi. fenugreci. ℥. j. comarũ absynthij
ʒ. ij. baccharũ lauri silr. cymini frixi similiter. eupato
rij. j. dabis cum vino aut aceto. ¶ Item ad epar ex
pertum. ℞. fenugreci. ℥. ij. costi: piperis: eupatorij pi
cis sicce ana. ʒ. j. dabisq; ex eo secundum virtutem
accipientis cum mellicrate. Facies autez electuariũ
cũ melle despumato ⁊ si volueris sic dabis. ¶ Itez
ad epar expertũ. ℞. lacchari. ℥. j. aspalti iudaici deñ.
v. piperis g̃na. l. cariofili. xx. reupõtici. ℥. j. folij deñ.
iij. aloes epatici. vj. que ĩ vino veteri dabis ad deñ.
iiij. ¶ Item epythima epaticon. ℞. adipis anserini.
℥. vj. taurini ac porcini ⁊ medulle ceruine similiter
isopi. ℥. iij. therebyntine. ij. cere. vj. ¶ Item epythi
ma epaticon. ℞. medulle ceruine. ℥. ij. adipis galli-
nacei anserini ac porcini similiter: apozimati simili-
ter cere lib. j. ¶ Item cataplasma epaticis. ℞. masti
ce. ℥. j. cymini. ij. apij seminis duas. meliloti vnã ab
sinthij vnã. fenugreci sextarium. j. ordei vnum. lini
seminis vnum daptilos. xj. facies cum mulsa.

¶ Ad hydropis initium. CAP. II.

Quid est hydropis. Extensio ventris vl- *Quid hydrops ⁊ eius spẽs*
tra modum naturalem aquoso atq; cor-
rupto humore effecta. Unde hydropis
nomen accepit ab accidenti hoc est hu-
moris infusi materia. Quot vel que sunt species hy
dropis: Due: totius corporis ⁊ vẽtris. Prima leu
coflegmatia vel hypposarcha appellatur. Secunda
rursus in duas diuiditur species: est autẽ humoris
vel speciei commixta materies: sed humore superan
te thasides spiritu timpanides vocatur. Ex quibus *Signa.*
deprehendis leucoflegmaciam: Ex totius corporis
molli inflatione cum colore subalbido ⁊ grauedine
atq; impressis tumore digitis cedente: carnium resi
stente duritia cum mali odoris inspiratione. Hos *Cura.*
ita curabis. Bibere debent antequam epythima ac
cipiant feniculi seminis vncias duas. apij seminis
duas asari duas. petrosilini macedoni. j. anisi. j. Hec
omnia in olla noua aut stagnato aque fontane ple-
no decoques ad tertias quod refrigeratum repo-
nes in ampulla ⁊ inde potione calefacis: ⁊ cum vi
no hadriano vel piceno percalidã bibat. ¶ Itẽ pul
uis ante epythima corpori spargẽdus. ℞. apij semi
nis. ℥. j. pulei j. j. anisi. j. cymini. ij. sansuci. j. bacchas

Oximel squilliticus. *Alis macedonici.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

lauri numero .l. hec oīa tūdes ⁊ cribrabis ⁊ pri⁹ oleo cypꝛino malaxabis lenit̃ stomachū vētrē ⁊ renes ⁊ iterꝫ vnges puluereq̄ꝫ supspges ita vt vētrē ⁊ stomachū ipleas sꝫ ⁊ renes ⁊ linteis suppositis duplicabis fasciās: hocq̄ꝫ facies ꝑ dies .xv. ⁊ intermittes triduo ⁊ iterū repetes vsq̄ꝫ dū cures.

Tumori pedum, Si vero pedes tumuerit facies puluerē ꝺ cymini .ʒ .ij. nitri .ij. ⁊ vnctos pedes oleo cyprino ⁊ inde fricabis. ¶ Epythima ad initiū hydropis. ℞. apij .semis .ʒ .ij. amei .j. ⁊ semis. Anisi similiter. āreos. similiter. Cardamomi similit̃. Ciperi similiter. melitoti panacis radicis similiter. nitri alexādrini similiter. sqnātij. similiter. croci similiter. cere .ʒ .vi. amoniaci .vi. resine therebynthie .vi. seui taurini .vi. olei irini .vi. mellis .vi. Pigmēta vō tūdes ⁊ cribrabis ⁊ postea in mortario bñ teres addito vino veteri styptico qꝺ sufficiat vt sit velut cerotū. In cacabū vero mittes oleū mel cerā minutatā seuū ac resinā solues: ⁊ colata diligēter mittes in mortariū supspargēdo pigmēta ⁊ diu oīa terēdo ꝑmiscebis: ⁊ inde facta collyria repōes ⁊ cū opus fuerit induces pāno ⁊ ventri vel stomacho suppones. ¶ Itē malua rustica tūsa diligēter cū fermēto ⁊ eq̄li ex anxūgia facies cataplasma ⁊ tepefacto vteris a pulloꝝ cātu vsq̄ꝫ in horā tertiā ꝑ triduū intermisso triduo rursuꝫ ipones. Hoc facies vicib⁹ tribus ꝙ si ⁊ renes tumuerit ex vtraq̄ꝫ pte vteris. ¶ Itē fimus vituli masculi vētri illinit̃. ¶ Itēq̄ꝫ in sabulo marino calido obruit̃. ¶ In balneo itē salicib⁹ opiunt̃ in aluco ita vt ēt substratos folijs habeāt. ¶ Cācri quoq̄ꝫ marini vel fluuiatiles ex iure sumūt̃. ¶ Itē potio ad hydropisiꝫ. Sābuci radices i vīo decoq̄s ⁊ ex eo dabis potionem cyathos duos exinaniunt. ¶ Scylle itē bulbus terit̃. deinde circūpurgat̃ ⁊ mediū eius in aqua coqt̃: cū coctū est eximit̃ ac terit̃: ⁊ obulus potui dat̃ ex melle ⁊ aceto: euocat̃ ꝑ vrinā. ¶ Itē herbe betonice deñ .ij. sano ex mulsa febriēti ex aq̄ calida potui daturi succurūt ¶ Iteꝫ potio ad hydropisim expta. Cornu bubuli ea pte q̄ ad cardines est ꝯbures in patella ad carbones ⁊ teres i puluerē mollissimū ex hoc coclear vnū cū aceti acri cyathis duob⁹ ⁊ floris liquaminis cyatho .j. ⁊ aque calide cyatho .j. ieiūo dabis dieb⁹ .ix. ¶ Alliū itē viride cū vino duplici aluū euacuat ¶ Iteꝫ cataplasma. ℞. farinā ordei. farinā fenugreci. farinā fabe. nitrū fimū. bubuli succū duplū sulphur acetū mel ⁊ oleū. ¶ Itē epythima. ℞. cere lib .ij. fimi caprini .ʒ .iij. seminis apij .iij. sansuci .iiij. nitri alexandrini .ij. gutte amoniaci .ij. fenugreci frixi .iii. baccharū lauri .iij. pipis .ij. laricis siue therebynthie .iiij. olei cyprini siue ficyonū qꝺ sufficiat. ¶ Itē apozima ad hidropisiꝫ. ℞. radices apij asparagi asari ⁊ puleij q̄s coques simul in aqua ⁊ bibes vel vinum exide tēpabis. ¶ Itē cataplasma ad idē. ℞. fimi bubuli sicci pulueris ptē maiorē ⁊ farine hordei minorē que miscebis ⁊ coques ex mulsa ⁊ induces pāno q cingat totuꝫ vētrē: ⁊ supaspges sulfuris triti minutissime coclearia .iij. Cumq̄ꝫ iuerso pāno vēter caluerit desubtus manu ꝯfricabis: ⁊ cum videris substinere posse repones: facias. ⁊ vsq̄ꝫ in diē alteꝝ nō tollas. Cūq̄ꝫ mane tuleris sic alteꝝ ipones vsq̄ꝫ dū tumor cesset. Sane bibat ieiunus apozima de spica nardi ⁊ radicibus apij in aqua ꝺcoctis recētia penit⁹ nō bibat sed de pullo modico: ⁊ vinū mixtū cū apozimo. ¶ Itē ad hydropis duritiā. Salis ⁊ milij equas ꝑtes seruefacies ⁊ in saccello ipones cū iā humor erupꝫit. Lana cū sale ⁊ oleo tepido vulnerib⁹ iponit̃. ¶ Itē ad nimiā sitiꝫ q̄ ex hydropi nascit̃. Corticē vlmi iteriorē in aq̄ decoq̄s ad tertias ⁊ ipsaꝫ calidā vel purā vel cū vīo q̄tiēs sicierit bibat. ¶ Itē sterc⁹ bubuli recēs cū aceto cataplasmabis. ¶ Itē ad hydropicos. anisi .ʒ .vij. amei .vi. cymini .vi. diffinadonalꝭ daphnidō .vi. absynthij .vj. sandonice .vj. cardamomi .vi. brathei .vi. lybani .vi. resine frixe. lib .vi. cere .iij. olei glaucini quātū sufficit. ¶ Itē epythima hydropicis. ℞. carycaꝝ pinguiū. pōde .v. nitri lib .j. isopi gūmi .j. ⁊ semis. agarici .ʒ .vj. camilee .v. absinthij .vi. celuci .vi. coconidij purgati .iij. Caricas autē tūdes donec cerotū efficiant̃. postea coconidiū purgatū teres ⁊ miscebis cū carycis diligēter posthec sicca trita oīa mollissime ꝑmiscebis ⁊ addes oximel terēdo quādiu ad modū malagini efficiat̃ ⁊ vteris. ¶ Vrinā itē in potiōe sepius dabis: mirū ꝑstat auxiliū. ¶ Itēq̄ꝫ hebuli radicē sine medulla ex mulse sexta. dabis bibere ⁊ in sole deābulet. ¶ Itē lapidē gagatē hydropicus si secū portauerit liberabit̃. ¶ Itēq̄ꝫ vomitus canini vētri illiniunt̃. ¶ Spōgie itē aphre sicce apponunt̃. ¶ Adeps quoq̄ꝫ delphini liquatus ex vino bibit̃ ꝑpter grauē olētiā naribus obturatis aut vnguēto optio tactis. ¶ Sylla itidē subiecta lingue sitiꝫ ꝯpescit. ¶ Sinape ēt ficus ⁊ cyminū eq̄s ptibus tūsa vētri iponūt̃. ¶ Ficus nihilominus sicce coquunt̃ ⁊ ex vino ⁊ absynthio suffundunt̃. ¶ Farina quoq̄ꝫ ordeacea addita ⁊ nitro oīa in vnū ꝯterunt̃ ⁊ ita iponunt̃. ¶ Folia similiter myrti in vino decocta ꝯterunt̃ ⁊ ex vino cyathi .ij. potui dant̃. ¶ Est hedera que chrysocarpus appellat̃ propterea ꝙ fert grana aurei coloris: cui⁹ grana .xx. in vini sexta. terūtur: ⁊ ex eo vino tres cyathi bibuntur qui per vrinam exinaniunt.

¶ De egritudinibus splenis ⁊ fellis. Trac .III.

¶ Ad splenem. CAP. I.

Sulphuris viui cardamomi amoniaci thymiamatis bedelli mirabolani: cere: nitri rubei mundi ana .ʒ. singulas simul miscebis ⁊ facto ēplastro vteris. sollicitusq̄ꝫ eris ex die qua ceperis sanguinē ꝑ vrinā mittere: nec āpli⁹ q̄ꝫ triduo habeas impositum. ¶ Iteꝫ amoniaci thymiaci lib .iij. cere .iij. resine therebynthine .ʒ .viij. bidelli .viij. thuris .iiii. myrre .iiii. galbani .viii. olei cyprini lib .j. ⁊ semis. amoniacū aūt ⁊ thus cū aceto acerrimo teres

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

mo teres cũ vino vero optio veteri bdelliũ ⁊ myr-
rã therebyntinã ⁊ galbanũ cum oleo solues ⁊ oĩa si
mul miscebis ⁊ lintheo inductum spleni suppones.
¶ Itẽ cataplasma ad splenẽ. ℞. carycas germanas
pingues numero .xxv. quas mittes in ollã nouã ace
ti veteris accerrimi plenã: ⁊ tã diu feruere ꝑmittes
donec carice excoquant: ⁊ acetũ fiat. sicut mel aqua
ticũ ⁊ inde leuabis carycas ⁊ teres diligentissime ⁊
ex eo ꝑ triduũ splenẽ cataplasmabis. ¶ Itẽ catapla
sma ad splenẽ. ℞. rute trite ꝑtem vnã. herbe vetragi
nis trite partes duas. bulboꝝ ruboꝝ in aqua cocto-
rũ ⁊ tritoꝝ tantũ quantũ ambe herbe habuerũt po-
stea oĩa simul terendo cũ aceto ⁊ melle vnũ corpus
efficies ⁊ inductũ pãno tepidũ spleni superpones.
cum vero sudare ceperit tolles ⁊ alia die nouum ap
pones. ¶ Itẽ amoniaci. ℥. iij. aceti. iii. cere. j. olei. j.
coques ⁊ cum aluta suppones. ¶ Itẽ ad splenẽ ⁊
ad epar. Gypsi florem cũ aceto acerrimo in vase fi-
ctili cõspersum ⁊ in modũ cataplasmatis subsolutũ
tepidũq; pãno illinitũ impones: ita vt ẽt sanas ꝑtes
tegat. post triduũ solues ⁊ iteꝝ secundo impones: ⁊
tertio silr̃ oẽm duriciem splenis ⁊ epatis extenuat: ⁊
nulla holera neq; legumina edat sed carnes assas ⁊
vinũ stypticum bibat: miraberis huius rei effectuz.
¶ Item semen caulium cum aceto acri teres ⁊ lin-
theo illinitũ impones quantũ splenẽ tz. sz subter ad
carnẽ pones alia flagella ne cõburat ad horas qnq;
aut septẽ ꝑut ferre potuerit. lauet ẽt sane post vnam
aut duas ebdomadas. Iniiciat de adipibus ⁊ bu-
tyrũ cum oleo teneat iniectiõe q̃diu potuerit: quaz
cũ ingesserit iuenies aliquãdo simul carere splene.
¶ Item radicis Cicute lib. j. in vino veteri in mo-
dũ malagĩatis spleni superligabis: ⁊ ante quattuor
dies nõ soluas. Certissima enim est ista medicina ⁊
remedium laudabile. ¶ Itez cui supra herbã ver
benam quam greci probaticam vocant contundes
cum axungia veteri ⁊ inductam pãno albo mũdo
spleni suppones ⁊ dolorem sedat ⁊ videbis locum
sanguineum qui doluerat. ¶ Item cui supra Car-
damomi. ℥. j. piretri. viij. thuris deñ. ij. sinapis. j. fe-
nogreci. iiij. oĩa tunsa in aceto colliges ⁊ ex eo frica-
bis locum ipsum nitro ⁊ sic appones emplastruz su
prascriptum ⁊ ligabis hora prima ⁊ secunda ⁊ am-
plius si ferre potuerit. post hec vadat ad balneum te
pidum: ⁊ sublato foris cataplasmate lauet. post bal-
neum vero vteris ceroto. ¶ Item cui supra proba
tissimum. Sinapis: cardamomi: fenogreci: lini semi
nis: mirabolani añ. ℥. viij. colliges cetria cocta admi-
xto ceto syllitico ⁊ vteris ante balneũ: ⁊ postq̃ vsus
fueris per vrinam sanguinem egerit. ¶ Item cor-
nus cerui cinis potui ex aceto datur. ¶ Item cata-
plasma ad splenem: qd̾ in modum malaginatis im-
ponitur vel super inducitur. ℞. aceti acri calicem. j.
mellis tantundem farinam ordei ⁊ fenogreci equa-
li pondere. lini seminis mediam ꝑtem amoniaci. ℥.
iij. bedelli. iij. yris duas. absinthij. j. squinantij. j. hoc

q; tribus vicibus vteris. ¶ Itẽ malagina ad sple-
nẽ. ℞. puleiũ: abrotanũ: masticam: nepetam pari por
tione trita in puluerem cere ⁊ mellis lib. singulas. ni
tri vero. ℥. vj. gutte amoniaci lib. j. adipis taurini. ℥.
yris. vj. resine therebyntie lib. j. aceti qd̾ sufficiat cõ
fectũq; lateri impones. ¶ Itẽq; ad idẽ. Resine fri
xe lib. j. therebyntine. ℥. vj. pituine lib. j. alumis scis
si. ℥. j. auri pigmenti. ℥. j. ¶ Item malagina ad sple
nẽ optimũ. ℞. sinapis semiunc. mãne thuris deñ. vj.
rute semiunc. aphronitri silr̃ radicis capparũ deñ.
xviij. gutte amoniaci semiunc. mirabolãi. ℥. j. ⁊ deñ.
iij. ac de minoribus mirabolanis deñ. xxj. squinãtij
semi. fenogreci ⁊ cardamomi silr̃ cere. ℥. ix. ⁊ deñ.
ix. resine frixe lib. j. mellis quartariũ. olei yrini fecis
heminã. aceti acri ad terẽda pigmẽta sexta. j. ¶ Itẽ
ad splenẽ siue ad duriciam eius. Ex lolij mũdi fari
na cum sapa facies cataplasma ⁊ ĩpones ⁊ dabis bi
bere herbam artemesiam. ¶ Itẽ malagina spleneti
con. ℞. calcis viue. ℥. j. styptirie. j. cere lib. j. resine fri Pituine
xe. j. pituine. j. olei. ℥. j. ¶ Item malagina ad splene i. resine.
ticos hydropicos ⁊ epaticos. ℞. apijs eminis: anisi:
yreos: cardamomi cyperi mellilotí: panacis: radicis
nitri: squinantij vncias singulas ⁊ semis. cere. ℥. vj.
⁊ semis. amoniaci. vj. therebyntine similiter. seui tau
rini similiter. aceti sexta. ij. mellis. ℥. iiij. oĩa vero sic-
ca in puluerem redacta cũ reliquis permiscebis ⁊
vteris. ¶ Item potio ad splenem. illicis ramuscu-
lus cum folijs similiter ⁊ salicis in vino decoquitur
ad tertias ⁊ idem vinum in potione dat. curat enim
interiora omnia. ¶ Item rute agrestis manum ple
nam decoques ex vini conditi sexta. j. ⁊ semis, vt re-
deat hemina dabisq; ante lucem bibere per triduũ:
⁊ in eodem latere dormiat: ⁊ vsq; ad horam septi-
mam deambulet. ¶ Itemq; corticis ex radice cap
parum coclear plenum teres ⁊ dabis bibere cum
aqua calida addens si volueris permodicum ace-
tum hocq; per triduum facies ⁊ sanus eris. ¶ Itẽ Sacellũ.
sacellum ad splenis dolorem. Hedere folia in ace-
to decoques ⁊ ipso aceto surfures ⁊ seruefacies ⁊
ita saccellabis. ¶ Item vlmi radices virginis sine
ferro leuabis ⁊ ita torrebis in furno vt tundi pos-
sunt ⁊ cribrari ⁊ cum aceto acri commiscebis luna. Trocisci.
xvij. ⁊ per triduum potui dabis. ¶ Item trociscus
ad splenem. ℞. croci vncias duas. origani florum
duas piretri duas. rute duas. tundes omnia ⁊ cri-
brabis ⁊ colliges ex aceto ⁊ facies trociscos pen-
santes deñ. iij. ⁊ dabis cum pusca. alij addunt ⁊
eruce semen. ¶ Item ad duriciam vel dolorẽ sple
nis. Vesicam porcinam recentem aceti accerrimi
plenam pones super duricia splenis ⁊ ita fasciabis
⁊ non lauetur per triduum nec soluetur. postea sol-
ues ⁊ inuenies vesicam vacuã ⁊ duriciaz emollitã
⁊ dolores sedatos. est enĩ res physica ⁊ ꝓbatissima
postea dabis potionẽ talẽ Herbaz contrariã qualẽ
volueris ĩ puluerẽ rediges: ⁊ eius pulueris coclea-
ria tria. herbe sauine pulueris tria. picis virgis pul-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

neris tria oĩa cribrabis ⁊ inde dabis ieiuno in vini potiõe coclear plenū febricitāti vo in aq̄ tepida nec pix remaneat cū reliquo puluere. ¶ Itē amoniaci ʒ.v.mirice semis.j.capparis folioꝝ.j.nitri alexādrini.ʒ.semis teres ac ꝓmiscebis dabisqꝫ in oximelle. ¶ Itēqꝫ lupini amari farinā sauine quoqꝫ farinam. pari portiõe miscebis dabisqꝫ coclear vnū in oximellis cyathis tribus. ¶ Itē ad splenē acetū squiliticū facies sic Squille corticis cōminute pond.iij. mittes in doliū vitreū cū aceti acerrimi sexta.v. ac pones in sole calido diebus canicularibus vt macerētur ꝑ dies.xl.⁊ ex h̄ aceto dabis splenetico coclear plenū ⁊ post horā celerius māducet q̄ res ē valde vehemēs.q nunq̄ illo vsus fuit.addesqꝫ illi modicū mellis ⁊ hoc nō solū spleneticis saluberrimū est sed ⁊ stomaticis ⁊ ptysicis plurimū ꝓdest: necnō ⁊ sanguinē excreantibus: sed ⁊ ꝓ oēs morbos interaneos facies ⁊ ꝑunges. Fiet aūt sic.mittes ex ipo aceto in olam nouam coclearia.v. cū olei hemina atqꝫ simul coques ⁊ suꝑaddes sulphuris viui coclearia v.⁊ cere modicū iterūqꝫ simul ferueat dū excoquat̄ acetū.postea tolles ⁊ agitabis ⁊ ex eo infundes scabiē ⁊ pruriginē perunges. ¶ Itē epythima ad splenē. ℞.cere lib.j.⁊ semis gutte amoniaci silr.seui taurini lib.j.panacis radicis.ʒ.vj. cyperi.vj. cassie. iij. croci.j.cardamomi.iij.dauci cretici silr.olei cyprini lib.iij.cerā vero ⁊ therebinthinā ac seuū taurinum solues in vnū ⁊ admiscebis spēs tūsas ⁊ cribrabis. Crocū vero ⁊ succū absynthij infundes in vino veteri ⁊ teres in mortario ⁊ admiscebis. ¶ Itē amoniaci.ʒ.iij.⁊ thuris masculis.ij.teres cum aceto in modū ceroti ⁊ cū aluta suppones. ¶ Itē folia cauliū trita ⁊ calefacta pāno illinies ac suꝑsparges thuris masculi puluerem ⁊ impones. ¶ Florem itē salicis tūdes cum modico lacte caprio ⁊ in dolore impones. Alliū itidem expedit edere. ¶ Item malagina ad splenem. ℞.propolei.ʒ.iij.gutte amoniaci similiter.therebyntine similiter.roris marini similiter visci similiter. hec omnia in pila tundes ⁊ de aceto modicum admiscebis. ¶ Item ad splenem. Corticem alni coques in aqua donec tertia pars aque remaneat ⁊ ex ea bibes calicē plenū trib⁹ vicib⁹ interpositis diebus singulis. ¶ Item expertum. Cetriū coques in aceto pro magnitudine apposito in modum cataplasmi inducatur: ⁊ apponat̄ loco. ¶ Itēqꝫ farinam lupini cum aceto cōsperges ⁊ facies cataplasma ⁊ vteris. Alia vero die aphronitri albi in aceto infusi duas pillulas bibes. ¶ Item epythima ad splenem physicum. ℞.cere libram vnam.fricti vnam sulphuris vnam nitri.ʒ. tres daffinaduz ʒ.iij.styptirize.ʒ.tres nitrum vero ⁊ styptyriam ⁊ sulphur cum aceto infundes ⁊ postea superinfundes. ¶ Item epytima spleneticis. ℞. aristologie. vncias sex.cere libram vnam picis liquide vnam visci vnam intybi vncias tres olei cyprini librā vnaz opoponacis.ʒ.iij.galbani.ij.cysarij quātum sufficit

Alni,i.populi.

fricti.i. resine frixe.

castorij.ʒ.ij.vini optimi ⁊ aceti quantum sufficit. ¶ Item cataplasma spleneticis. ℞. aceti sexta. v. quos coques ad sexta.vnū.⁊ sic mittes picis sicce librā vnā.farine ordei tetarton ⁊ ita vteris. ¶ Item epythima spleneticon. ℞.caricarū piguiū.ʒ.vj.amoniaci vnā ⁊ semis.visci de quercu vnā.ꝓpolei vnā. folioꝝ cappari vnā ⁊ semis stercoris caprini vnam. Coques autē carycas cum aceto acri ⁊ ita tundes aut teres diligēter: ⁊ postea viscum ⁊ propoleium ⁊ amoniacum ⁊ stercus caprinum. hec omnia permisces in vnuz ⁊ vteris: sed quādo volueris suꝑindu cere aceto malaxabis. ¶ Ite epythima spleneticon ℞.amoniaci.ʒ.iiij.cere duas.visci d̄ quercu.ij.olei cyprini quod sufficit. ¶ Item epythima spleneticon mirabile. ℞.cardamomi: yreos: ciprini: miri: lybani: ana singulas vncias.bedellij.ʒ.iiij. amoniaci: therebynthine lib.singulas.cere.propolis ana.ʒ.iiij nardi miri sex.balsami duas. ¶ Itē epithima spleneticon. ℞.stiptirie aluminis scissi.ʒ. iij.tyu. similiter nitri similiter.cere.ʒ.vj.picis lib.j. resine.ʒ.vj. fricti similiter.aceti similiter.

CAP. II.

¶ Ad morbum regium.

Salsamētum in cibo ex pipere sumit̄ seruata carnis abstinentia. ¶ Itemqꝫ alliuz tritum in potione vini sumitur. ¶ Cicer item arietinum discoquat̄ in aqua.ij.cyathi potui dētur vel ex melle in cibo. ¶ Nuces itidem grece cum absynthio terūtur.deinde pillule ex aceto eduntur. ¶ Herba similiter sauina que habet folia quasi cypressus trita ex vino potui datur. ¶ Folia quoqꝫ oleastri ex vino trita imponunt̄: atqꝫ ipsum vinū bibitur. ¶ Itē sordes de auriculis aut māma pecudis deñ.pondere cū myrre pusillo ex duobus cyathis vini hauriunt̄. ¶ Vermes item terreni cum myrra in aceto mulso ꝓpinant̄. ¶ Itēqꝫ cerebrum ꝑdicis in tribus cyathis vini bibitur. Cineres quoqꝫ interaneoꝝ palumboꝝ ad coclearia duo bibunt̄ ex mulso. ¶ Eruce itē siluestris tria folia sinistra manu discerpta ex aqua mulsa bibuntur. ¶ Rubea etiam qua pelles efficiunt̄ in aqua mulsa bibit̄. ¶ Itē fimus pulli asini quem primū edidit a partu datur ex vino ad magnitudinē fabe,trīduo. ¶ Canini itē capitis cinis in mulso propinat̄. ¶ Gallina itidē si sit luteris pedibus aqua ei pedes purificantur: deinde vino bibit̄. ¶ Ad idē eadēqꝫ rōne ni pulli fimus ex vino ꝓpinatur. ¶ Eademqꝫ rōne cyminū ex vino albo in balneo datur.

CAP. III.

¶ Ad hyctericos.

Optima ⁊ certa rō est qua ego iam desperate salutis plurimos curaui.si rafani succū in balneo bibat ⁊ in quocūqꝫ potu mane ieiunus parū vrine sue bibat. ¶ Item lapatij radices conterat ex vino austero colabisqꝫ ⁊ potui dabis mire auruginem tollit. ¶ Itēqꝫ radices porri cum aqua quanta volueris ex vini hemina potui dabis. ¶ Radices item bete tundes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

tundes ⁊ exprimes succi cyathos.iiij.teres ⁊ dabis cū vino bono bibere sine mora sanabit. ¶ Rafani itē succū in solio vsqꝫ ad collū vsus bibat. ¶ Chrysolaginis quoqꝫ semis deñ.xj.cū aqua satis calida bibat ⁊ sanabit. ¶ Itē ad auruginem. Herbe fellis terre quam cētauriam vocant fasciculū vnū aneti.j. alij capita septē.atriplicis semiunciā. Hec omnia in olla noua ex careno coques ad tertias ⁊ dabis ieiuno in balneo ita vt in calida nō descēdat sed sudorē detergat:⁊ post balneū radiculas ex oleo sale edat ⁊ vinum accipiat modicū. ¶ Itē in pila radicē tūdes ac succū exprimes ⁊ in balneo ex eo succo fricato te vsqꝫquo descēdas in solio sine oleo lauare:⁊ statim aurugo sup aquaꝫ apparebit. ¶ Itē amigdale amare.℥.j.anisi semiunc.absyntij florum deñ.vj.insimul tere ⁊ fac trociscos duos.⁊ da cum vino ⁊ melle ad coclear vnū. ¶ Itemqꝫ prassium succū tūdes ⁊ cribrabis ⁊ dabis similiter cū vino ⁊ melle. ¶ Rafanos itē aut septē aut nouē.contundes ⁊ ex eo succo ꝑ lintheū colato dabis in solio stati cū vino bibere.

¶ De egritudinib⁹ vētris ⁊ itestinoꝝ. Trac. IIII.

¶ Ad os ventris stringendum. CAP. I.

Corticū granatoꝝ.℥.ij.galle duas.mirti tres.māne thuris.iiij.ordei farine sexta.ij.absenthij:pulueris.℥.ij.mastice duas aloe.iiij.sexta.vnū sape.aceti simili oīa hec coques ⁊ appones stomacho vel vētri.

¶ Ad vētris dolorem seu vitia. CAP. II.

Palum terre siccū.i puluerē rediges.⁊ ex eo deñ.j.ex vini ciathis quattuor potui dabis: dolorem efficacissime releuat. ¶ Itēqꝫ lini semis cotilā.j.i aceti acri cotilis duob⁹ ꝯtūsam ⁊ feruefactā ieiuno dabis mire iuuat. ¶ Panis itē cōbusti cinis tritus cuꝫ vini ciathis tribus:⁊ potui datus dolorē tollit. ¶ Puleium itidem cōmāducatum ⁊ ad vmbilicū appositum cōtinuo dolorē sedat. ¶ Item ad vētris vitia. Aneti semē paululum tritū ex aqua potui datur ⁊ cōtinuo dolorē vētris emendat. ¶ Itēqꝫ talum leporis si quis potauerit in totū hoc dolore carebit. ¶ Item ad vētris vitia vel omnes dolores interaneoꝝ. Siquidē de nimio frigore vēter difficilis fuerit: facies vt superius scripsimus. Si vero torsiones fuerint tres bacchas lauri teres:⁊ cymini ac petrosilini coclearia singula plena ⁊ piperis grana.xx.simul ꝯteres:⁊ tres pelliculas de vētribus pulloꝝ siccabis:⁊ exinde aquā anetatā ꝑ calidam bibat ꝑ potiones ꝗdiu dolor sedatur.

¶ Ad lumbricos ⁊ tineas necandas. CAP. III.

Pennaꝝ ꝯbustaꝝ cineris deñ.vj. Isopi albi.viij.nitri silr.salis.ij.lupinoꝝ ꝺ medio sex.cotilasqꝫ.ij. apij dabis bibē añ diē.⁊ reijciet. ¶ Itēqꝫ ficū cū lupio amaro tūdes ⁊ pāno i ductū vētri ipones. ¶ Itē herba camōilla cū aceto comesta lūbricos necat. ¶ Itēqꝫ corn⁹ ceruini ꝯbusti puluerem cū melle ꝑmiscebis ⁊ anuꝫ vmbilicūqꝫ illinies oēs descendunt. ¶ Cētauriam itē herbam siccā tritā i puluerem ⁊ lupinoꝝ farinā cū melle mixtā super vmbilicū impones: tineas necat. ¶ Betonice itidē herbe pulueris deñ.iij.in aq̄ calide cyathis tribus dati potui emendant. ¶ Itē costi tunsi puluis ad deñ.ij.in aqua calida potui datus lūbricos ⁊ tineas eijcit. ¶ Lupinoꝝ itidē farina cum felle hyrcino mixta ⁊ vmbilico illinita idem prestat. ¶ Itē ad tineas ⁊ lumbricos. Lentis hemina i aceto madefacta ⁊ in cibo vel potu data extinctos lumbricos eximit. ¶ Lupini itidem crudi cōtūsi ⁊ vmbilico impositi lumbricos penitus extirpant. ¶ Itēqꝫ stercus caprinum siccū ⁊ valde aridū tritum adiecto melle potui datur: oēsqꝫ tineas radicitus eximit. ¶ Item rafanos ad tertias decoques:⁊ eā aquam vino admixto ad extirpandas tineas dabis bibere. ¶ Itēqꝫ fel caprinū lane admixtū ⁊ vmbilico appositum:⁊ cornus ceruinus potui datus aduersus lūbricos ⁊ tineas magnū auxilium prestant. ¶ Item ad tineas ⁊ lūbricos. Coriādri seminis viridis.℥.j. ex aque sexta.j.in aqua lupini fuerint decocti bibat. ¶ Itemqꝫ ad lūbricos. Ex mēta cū melle bene trita factas pilluals glutiat. ¶ Herbam itidem nepetā viridē conteres ⁊ succum eius in vini cyathis tribus ieiuno dabis bibere. Si autem febricitat ex aq̄ calida dabis. ¶ Item ad lumbricos. Coriandrum ⁊ cardamomum equalia teres cū melle quātum sufficit dabisqꝫ bibere cum oximelle. ¶ Oleum item cibarium cū aceto permixtum equali mensura ac ꝑ triduū potui datum ꝯ lūbricos ⁊ tineas bene facit. ¶ Item emplastrum ad lumbricos. Folia ꝑsici viridis ⁊ absentium viride cōteres diligēter cūqꝫ trita fuerint addes fellis taurini aliquantum: radesqꝫ puluerem cornus ceruini vsti necnō ⁊ pollinis lupini atqꝫ aloe ⁊ facto cerotario tenerrimo supmittes quousqꝫ permisceatur ⁊ vteris.

¶ Ad tormina. CAP. IIII.

Aristologie radicis puluerē in aqua calida dabis bibere. Itēqꝫ ruta cuꝫ isopo decoquit in aqua ⁊ ea aq̄ in vini potione miscet. ¶ Panis itidē cū lacte caprino decoctus bis in die sumit more sorbitionis. ¶ In olei item sexta.v.ruta decoquit idēqꝫ oleum bibit. ¶ Itē malū punicū in ollā addit coopculo munit.dehinc exustū in furno tritūqꝫ ac datū in vini potiōe tormina discutit. ¶ Itēqꝫ palūbinū ouū in cibo ex pusca datū discutit. Malū itidē punicuꝫ tūsum heminā redeat: emēdat. ¶ Itē anas viua vētri iponit ⁊ in eādē morbus trāsit.itaqꝫ ⁊ moritur. ¶ Itēqꝫ aqua marina calida clystere infundit:⁊ satis auxilij putāt in vna potione tepidū vinū addito coagulo leporis. ¶ Itē ad strufū hoc est ad tortionē vētris. Folia lauri masticet:⁊ succū eius glutiat: ipsaqꝫ folia in vmbilicū ponat.⁊ stati pausat. ¶ Itē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

qꝫ lactuca discocta edit̃ ex oleo cymino sale sinapi. ¶ Ouũ itidẽ crudũ diffundit̃ in vase ⁊ putamen eius iplet̃ oleo qđ in vase diffundit̃. Eadẽqꝫ rõne vinũ ⁊ mel. Sit aũt vinũ austerũ: ⁊ hec pmiscentur in vnũ ⁊ ad quãtitatẽ coclearij vni⁹ bibunt̃. ¶ Itẽ ruboꝝ q serũt mora cauliculos teneros tũdes: ⁊ ex his exprimes succũ q in sole ad crassitudinẽ mellis excoctus atqꝫ potui datus efficassime pdest. Lien quoqꝫ pecudis totus tritus ⁊ in vino bibitus.

¶ Ad ventrem temperandum. CAP. V.

Betam gramine cũ radicib⁹ suis terges: sicqꝫ nõ lauabis. ⁊ tãdiu ĩcacabo buliat donec discoquat̃ sicut cerotuz ⁊ addes ibidẽ modicũ salis ⁊ mellis coclearia. v. olei vnũ: ⁊ ex eo dabis calicẽ bonuz. ẽt si febricitat. ¶ Itẽ ad laxãdũ vẽtrẽ. Bulbos aphros numero. xl. purgatos cum diligẽtia teres in mortario ⁊ cum mellis despumati pond. sex. in ollã nouam mittes. ⁊ cuz ceperit feruere lento foco tunc addes bulbos tritos: ⁊ postea cuz ceperit velut pastilos fieri tolles ⁊ cuz ceperit esse tepidũ addes piperis. ℥. j. pullei. j. isopi. triti. j. ⁊ semiũc. diagridij. aut polipodij deñ. iiij. ¶ Itẽ oxicaron qđ vẽtrẽ malaxat. ℞. gĩgiberis succi. ℥. j. piperis albi silr̃. salis amoniaci silr̃. diagridij. j. ⁊ semis. mellis optimi lib. j. opij cyrenaici deñ. iij. florũ lib. ij. aceti acri. j. gingiber aũt ⁊ piper tũdes ⁊ cribrabis molliter. salẽ teres. diagridion in fermẽto sub cinere calido coques. ⁊ sublatũ cũ resiccatuz fuerit teres ⁊ cribrabis. opiũ cyrenaicũ teres in mortario ⁊ illinc oĩa mittes: diligẽterqꝫ ac diutissime teres vt bene cõmisceant̃. vteris aũt sic sero cũ vngella aut cũ pede de ansere: ita vt sorbeas exinde cõgiũ plenũ: vel si quid amplius delectauerit: qꝛ nõ ledit. accipit̃ aũt ẽt cũ nascẽtijs vt de fenugreco aliud sane nõ tz: preter id qđ cũ oxigaro acceperit. ¶ Itez lapatij herbe ⁊ polipodij radices cũ aqua decoctas edat: simulqꝫ succũ bibat. aut herbe succũ q̃ in arbore nascit̃. ipsumqꝫ holus inter cibos mãducet. hec enĩ vẽtrẽ sine vllo dolore purgat: ⁊ patremfamilias nõ corrũpit. Est p̃terea herba quã greci thyon appellãt cuius decocti succi hauriunt̃ vtiliter: ita tñ vt a catarticis recedas. ¶ Itẽ mene salse cũ felle tauri no vmbilico illiniunt̃. ¶ Itemqꝫ lac caprinũ cũ sale ⁊ melle potui dat̃. ¶ Vẽtriculi itẽ suillus in q̃ sarda decocta ẽ edit̃. ¶ Porci itidez capitati decocti p se in cibo sumunt̃. ¶ Vrtice quoqꝫ semen costuz pane colligit̃: lens nihilominus nõ percocta sorbet̃. ¶ Itẽ mirabolanũ genus est cariote q̃ in egypto nascit̃ ⁊ os nõ hz: illud ex vino austero potui dabis aluũ mouet. ¶ Fel itẽ lupi cũ elaterio vmbilico illinit̃. ¶ Itẽ cytonia in melle seruata manducantur. ¶ Pruna itidẽ a ieiuno edunt̃. Mororum quoqꝫ maturoꝝ succus potui dat̃. Amoniacũ silr̃ in potione addit̃. ¶ Vlmi cortex tunsus deñ. põd. in hemina aq̃ frigide ẽt purgat. ¶ Aqua nihilominus ĩ qua galline pedes decocti fuerint potui data. ¶ Hyrũdinũ ẽt fimus adiecto melle supponit̃. ¶ Itẽqꝫ salicis succus ex vino mulso potatus valet. ¶ Asininũ itidẽ lac cũ melle potatũ purgat. ¶ Itẽ thalassomel iucũdissime purgat sine stõi vexatione ⁊ odore gratũ ac sapore: qđ sic fieri dz. ¶ Aqua maria ⁊ aq̃ celestis ⁊ mel oĩa equali portiõe permiscent̃. seruãturqꝫ optĩe ĩ vase fictili picato vsui laxatiuo. ¶ Itẽ diagridij seu scamõee semiunc̃. pullei sicci deñ. iij. piperis semi. nuclei sicci deñ. vj. Hec oĩa trita permixta cũ mellis despumati pond. j. dabis ieiuno ad coclearia tria. ¶ Item ad ventrem molliẽdũ. Plãtaginem in aqua decoques: ⁊ eaz aquam cuz melle mixtam dabis bibere. ¶ Itemqꝫ herbã mercurialem dabis in potione.

¶ Ad tenesinũ. i. tenasmon. CAP. VI.

Ab hoc vitiũ senectus anguiũ cũ rosaceo in vase stagneo decoquit̃ ⁊ vẽtri illinit̃ ⁊ si exulceratio sit. ¶ Itemqꝫ ostree ex mulsa decocte edunt̃. ¶ Lac itẽ bubulũ potatũ pdest. ¶ Ius itidẽ pisciũ maritimoꝝ in patina decoctoꝝ cũ lactucis sorbet̃: aut pane colligitur. Holus nihilomin⁹ discoctũ cũ sale edit̃. ¶ Itẽ aqua marina ex alto haurit̃ seruat̃qꝫ: vt vetustate vires accipiat postea bibit̃ cũ vino ⁊ aceto vomitu p̃cedente. Aliqui vero aquã marinã p se dant: sz rafanos supmãdi iubẽt ex mulsa ⁊ aceto vt vomatur. ¶ Itẽ pulticulã saliginis cũ sale tantum sine oleo condies: ⁊ adijcies cere punice deñ. vj. ⁊ agitabis bene ⁊ sic dabis edendam. Est aũt tenasmos cũ frequenter eleuat se quis vt digerat ⁊ nihil eijcit.

¶ Ad colerã. CAP. VII.

Colera vitiũ est vẽtris malũ ⁊ p̃ceps vt pote qđ ⁊ vomitũ puocet ⁊ p suã exhauriat: aduersus quã cytonia matura cruda in cibo sumũt̃. ¶ Itẽqꝫ lactuce caules maiores a mariorẽsqꝫ ex aq̃ ꝯcoquũt̃ ⁊ sic comedũtur. ¶ Itẽ petrosilinũ pip costũ ⁊ bacchas lauri parit̃ trita cũ vino dabis bibere. Ex vua itidẽ passa ⁊ contusa cymino malagina facies ⁊ adijcies vinuz ⁊ sic impones sup vmbilicũ ⁊ dabis ei vt bibat ex aq̃ calida. ¶ Itẽqꝫ pulegiũ siluaticũ ꝯteres cũ oleo greco ⁊ dab vt sorbeat. hoc eiz ⁊ vẽtrẽ soluit. ¶ Se mẽ itẽ aneti tritũ admixta aq̃ potui dat̃. ¶ Polion herba cũ aq̃ trita colerã sistit. ¶ Itẽ herbã cẽtauriã in aqua decoques ⁊ ex ea aqua per triduũ cyathos tres dabis bibere. ¶ Itẽqꝫ vitulinũ fimũ recẽtem ex vino potui dabis: ẽt melãcolicos liberat. ¶ Itẽ tamarisci siue fellis terre radices cõtunsa ⁊ ex aqua mulsa potui date ⁊ deorsum ⁊ desursum purgabũt oẽs biles: ⁊ postea toto ãno bene valebit. ¶ Item pullei pulueris coclearia tria cõmanducata ⁊ sup vmbilicũ posita oblitaqꝫ intempestiuos ⁊ cõtinuos vomitus mire continet: qꝫ si tanta concitatio stomachi in vomitu erit vt cõcineri nõ possit. eruce ramulos tres vel q̃ttuor cũ mali granati succo te res atqꝫ ad sorbendũ dabis continuo sedat̃. ¶ Item agrifolium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

solium tritū cū vino datur. ¶ Itēq̄ȝ succus moroꝝ
de rubo efficaciter bibit. ¶ Aqua itē marina cali-
da clystere infundit. ¶ Itē mūdatoriū colerū ꝛ pro
uocatoriū vētris. Epythimū decoques in aqua ad
tertias: addesq̄ȝ mel ꝛ facies simul feruere ꝛ dabis
bibere siue calidū siue frigidū. ¶ Itēq̄ȝ raphanū li
ni semen ac piper si qs ieiunus mādūcet fortissime
bilē inhibet. ¶ Puleiū itē cōmanducatū ꝛ in vm-
bilico positū mire colerā sistit. ¶ Semē itidē mal-
ue ex aqua calida ieiuno potui dabis: coleraȝ nasci
ꝓhibet ꝛ caput infundit. ¶ Itē ꝯfectio ad coleraȝ
reprimendā. ¶ Oliue que vetustissime sunt aqua
calida abluunt ita vt saporē salis amittāt ꝛ enuclea
te cum pipere terunt: quibus admiscent coria ma-
li in aceto decocta: oleūq̄ȝ ꝛ acetū acerrimū adijciū-
tur ac potui dant. Oportebit aūt eū q curabit po-
tione q̄ȝdiutissime abstinere quo ꝛ vomitū p sitim
exhauriat: ꝛ colerā dieta. Potio quoq̄ȝ cuius expo
sitionē cū de stomacho diceremus exposuimus op
tie facit. ¶ Itē ad restringēdā colerā cataplasma.
℞. apij seminis. ℥. ij. sansuci: myrre: camomille: sari
ne ordei: fenugreci: lini semis ana. ℥. ij. aqua ī q̄ ra
dices euisci decocte fuerit. mellis. ℥. vj. olei. iij. sape
tetartū. Per singulas aūt vices addesq̄ȝ mel aquam
oleū ꝛ sapā resolues ꝛ recoques. Cataplasmati ve
ro sabanū calidū īpones: faciesq̄ȝ hoc triduo: ꝛ inter
misso vno die: iterū triduo facies. ¶ Itē ad purga
tionē vētris ꝛ colerū deductiones. Mastice teres
℥. j. ꝛ puluerē mittes in aquā frigidā ꝛ dabis sero
eūti dormitū. ¶ Itē ad biles reprimēdas. Herba
mercurialis coquitur: ꝛ in cibo cum sale ꝛ oleo da
tur: ꝛ cum aqua mulsa bibitur hoc ꝛ egrotantem iu
uat: si ꝛ aqua eius cum condito bibatur.

¶ Ad ciliacos. CAP. VIII.

Quid ciliaca.

Ex quib⁹ ciliacū deprehēdas breuiter sit
dictū scilicet ex officio vētris p oīa turba
tū. Nā nūc aspa vel alba vel⁹ idigesta nūc
sanguinolēta aut purulēta atq̄ȝ inequalia
egerunt egrotātis stercora eodē die frequent ꝛ par
ua aut semel ꝛ coaceruata attestāte intestinoꝝ rugi-
ni cū inflatiōe ꝛ sonitu descendētis cibi qn̄ trāsuo-
rant egrotātes pallore cutis albida supficie: viriuȝ
debilitate: macie corpis toti⁹ cū fetore: pulsu crebro
parū ībecilli. vnde ꝛ ciliaci dicti sunt apte passionis
quā tenent. Vēter enī patit quē greci cilian appel
lāt: q̄s ita curabis. Bulbos aphricāos rubicūdos
ꝯtritos ex vino cādēti ferro calefacto potui dabis ꝛ
sanabūt. ¶ Itēq̄ȝ colūbus ex passo decoct⁹ donec
madescat: ꝛ ī cibo dat⁹ vtilissime succurit oībus vi
tijs. ¶ Oua itē ī aceto macerant: ꝛ ciliacis in cibo
dant. ¶ Ungula itidē porcina ꝯbusta ꝛ ī cinerē re
dacta: debēc ꝑdie ī vino austero īfusa bibit. ¶ Itē
q̄ȝ cinis calid⁹ cribrat⁹ restrīgit. ¶ Itē leporis coa
gulū ex vino vetustissimo dilutū ꝛ tepefactū ieiuno
dabis bibere: qd̄ remediū valde manifestū experi-
mētū ē. ¶ Iecur itē capnū pustuȝ ꝛ leuiter tritū vē
tri appositū. Sāguinis quoq̄ȝ fluxū torminosis ꝯti-
nebit. ¶ Itēq̄ȝ lutheo ouoꝝ tritū lardi veteris qua
drās mellis pondo quadrās ī vini veteris cyathis
trib⁹ simul ꝯterent in nucis auellane magnitudinē
ex aqua. Ciliacis dant. ¶ Bacche itidē oliuarū
in vino Ciliacis ꝓpinant. ¶ Itē mēbrane gallinaꝝ
toste fortiter cū oleo ꝛ sale ꝛ ī cibo sic date ciliacoꝝ
dolorē mulcēt. Abstinere aūt a frugibus oportet ꝛ
gallinā ꝛ hoīeȝ. ¶ Fimū aūt colūbinū coctū ꝛ trituȝ
ciliacis ꝛ dissintericis in cibo dabis. ¶ Itēq̄ȝ oua
in aceto macerabis ꝛ infricabis ex aqua panes qdē
ciliacis eadē hora resoluūt: ꝛ in pane cocta dant in
cibo. ¶ Seuū itidē ouilli in vino austero decoctū
bibit: hoc ꝛ dissentericis medet. ¶ Itē trocisc⁹ ad
ciliacos ꝛ dissentericos. ℞. herbe symphoniace al-
be seminis. ℥. j. anisi. j. apij seminis. j. amei. j. balau-
sti. j. hypocisti doscilo. j. opij. semiunc. oīa tūsa ꝛ cri
brata colliges cū aqua pluuiali ꝛ facies trociscos ha
bentes deñ. iij. dabisq̄ȝ in aque cyathis trib⁹. pluuia
lis trociscū. j. ¶ Itē epythima ad ciliacos. ℞. cere.
℥. iiij. mastice. j. myrre ꝛ aloe. j. māne thuris. j. ꝛ se-
mis. amerine. iiij. cyados. j. ꝛ semis. sydon. j. olei len
tiscini. iij. maginati egyptij q̄ȝtū sufficit vt sicca ipsa
ꝯmisceant in mortario cū maginate ad mellis spissi
tudinē ꝛ sic postea cerotariū pmiscebis ꝛ vteris an
te ꝛ retro. ¶ Itē cataplasma ad ciliacos. ℞. scisti. ℥.
ij. māne thuris acacie mastice cyados similiter. myr
ti cotilā. j. alsete qd̄ est polēta ordei sexta. j. ꝛ semis.
sape cretice ꝛ aceti quod sufficit spaltice hoc est cō
stringere. ¶ Item ad cyliacos. Rorē syriacum cuȝ
oriza coques ꝛ colatum succum inijcies.

Scisti. i. semen meu.

¶ Ad fluxū ventris stringendum. CAP. IX.

Nuniculos nucis siccabis ꝛ ex eis pul
uerē factū in vino dabis. ¶ Itēq̄ȝ co-
riū melonis ī puluerē rediges ꝛ ex pu
sca ieiūo dabis bibē ꝛ sanabit. ¶ Glu
ten itē taurinū mūdū rubeū solues ī aq̄ ꝛ charte in
duces ꝛ sup ligula īpōes. ¶ Itē cataplasma ad strī
gēdū vētrē īfantū. ℞. thuris. ℥. ij. sape ꝛ aceti qd̄ suf
ficit ac farie ordei. ¶ Itē ad vētrē strīgēdū. Ouū
ī aceto acri coq̄s ꝛ cū crepuerit purgabis ꝛ iteꝝ co
q̄s: ꝛ q̄ȝdiu colorē mutauerit dabis ei q patitur. Si
v̄o conatiōes cū rasura pmāserit ꝛ vēter strict⁹ fue
rit succ⁹ orize cū anulo inijcies. ¶ Itē ad cōatōes.
In vini aphri sarta. ij. mittes fasciculū cimaꝝ rubi ꝛ
folioꝝ lauri manū plenā: coquesq̄ȝ tādiu donec ex-
coquat. Deinde calicē mittes aliū ꝛ coq̄s ꝛ addes
vt supra ꝛ exīde spōgia fouebis. fac̄ hoc lenē vētrē.
¶ Itē ad vētrē sistēdū. Cācros fluuiales tritos ex
aqua bibes. ¶ Itēq̄ȝ mori succū ī caprino lacte po
tabis. ¶ Ocimū itē tritū vētri illinies. ¶ Paniciū
itidē in lacte caprino decoctū more sorbitiōis ī die
sumes. ¶ Itē ad vētrē restrīgēdū. Vet⁹ panis nau
ticus tūsos ꝛ iteꝝ coct⁹ ī aqua bibitur. ¶ Itēq̄ȝ cor
tices fabe ad tertias ꝺcocte ꝓsunt. ¶ Lēs itē celesti
aq̄ ꝺcocta sorbet. ¶ Acetū itidē merū sumit. Ma

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

la ēt siluestria edunt᷑. Aqua quoqꝫ in aq̄ pruna agre
stia cocta fuerint bibit᷑. ¶ Itē siluestrium prunoꝝ
bacche vel ex radice corticis in vino austero deco-
quunt᷑: vt tertia pars decidat idqꝫ vinū dabis merū
potui cyathum .j. in die. ¶ Itē moroꝝ satiuoꝝ ima
turoꝝ succū dabis bibere. ¶ Itē succū semis myr
ti sorbebis. ¶ Palūbū itidē ferū ex pusca coctum
edes. ¶ Fimū quoqꝫ colūbinum cū melle ventri il
linies. bibes ēt anatū masculorū sanguinē. ¶ Item
flores vel cincinnos de auellana colliges ⁊ mittes ī
furnū siccent᷑ ⁊ cuꝫ siccati fuerint teres ⁊ ex vino ꝑ
pinabis. ¶ Itēqꝫ iuniperi bacchas tritas ex vīo ni
gro .i. ex vuis nigris expresso potui dabis. ¶ Flos
itē hedere .iij. digitis sumptus in vino austero bibi-
tur in die. ¶ Ruboꝝ itidem in qbus nascunt᷑ mo-
ra cauliculi ex vino austero decoquūt᷑ ⁊ in cibo dā
tur. ¶ Coclee vero q̄ viua cremata est cinis potiōi
ex vino austero inspergit᷑. ¶ Plantago quoqꝫ edi
tur ex aceto cocta. ¶ Sansucci etiam radix ex vino
bibitur. ¶ Gallinacei nihilominus iecur assum in
cibo sumitur.

¶ Ad diss᷑intericos. CAP. X.

Dissinteriā deprehēdes a stercoꝝ qua-
litate aut macilenta vel pinguibus hu
moribus oblita aut cum rosura intesti
noꝝ nūc purulēta nūc sanguinolenta:
ita vero curat᷑. Rubi radices bene lotas mittes in
ollā nouā fictilē ⁊ aque sexta .j. ⁊ decoq̄s ad tertias
deiñ supmittes aceti acris heminaꝫ .j. ⁊ iteꝝ seruere
facies ad .iij. vt nigrū fiat: ⁊ dabis ieiuno pusillum.
Nam si plus dederis vētri nō facit. ¶ Itē muscū
qui in tegulis nascitur cōteres in puluerē ⁊ in vini
picati .j. nigri ieiuno dabis: eadē hora claudit vētrē
Nā si febricitat ex aqua calida bibat. ¶ Itēqꝫ pini
arboris corticē in aqua decoques ⁊ ex ea aqua dis-
sintericis dabis: hoc ⁊ ciliacis prodest q siłr vexant᷑.
¶ Item res experimentata. Styracē guttā amonia
caꝫ. specularia cōbusta pari potione. ac piperis gra
na in vini potione dabis bibere. Si vero venter ei
torquetur. bete radices ex oleo coques ⁊ dabis ei
ipsum oleum bibere. ¶ Itē sempuiue maioris suc
ci cyathos .iiij. in vini cyatho vno potui dabis hoc
enim dissintericos ⁊ ciliacos ⁊ lumbricos habētes
curat. ¶ Itē corticē agrifolij interiorē ⁊ exterioreꝫ
rades ⁊ mittes in cacabum nouum ⁊ pones super
carbones nō vt cōburat᷑: sed vt costet᷑. deiñ teratur
⁊ dabis coclear plenū febricitanti cū aqua calida: sa
nis vero in vino styptico. ⁊ strīgit mirifice. ¶ Iteꝫ
cocleaꝫ maiorē q̄ comedit᷑ assabis: ita vt testā semi-
ustā primū mittas ī mortariū. deinde carnē vstā si-
mul in puluerē rediges: ⁊ ex eo dabis coclear ple-
nū in vino calido: vel si minus edax fuerit: dimidiū
dabis. ¶ Itēqꝫ pruna agrestia: gallā: masticā: thus
masculū: myrrā: piper ⁊ flores rose ex vino styptico
ꝓpinabis. ¶ Itē ad dissinteriā. Costū: styracē: ori-
zā: panē aphrū: masticā: mali granati folia: fic⁹: testā

oui oīa tūdes ⁊ dabis puluerē in ouo sorbili aut in
vino mane ⁊ vespere. ¶ Itēqꝫ corticē arboris mo-
ri interiorē tenerā rades: ⁊ cū vino nigro coques in
pultario nouo donec excoquatur: ⁊ ex eo dabis co-
clearia tria mane ⁊ sero. ¶ Glādis iteꝫ rubee gña.
xiij. piperis .v. simul teres cū vino veteri ⁊ dabis tri
bus matutinis. ¶ Itē siqs in solio postq̄ꝫ sudauerit
olei spani si pōt heminā si nō vł potionē vnā bibat:
curat᷑. tāto aūt melius sentiet quāto plus biberit: la
uet vero ꝭm ꝯsuetudinē. ¶ Itē balaustiū. gallā. pu
micē. geras: tyrias ⁊ locuste asperas testas: oīa eqs
pōderibus teres ⁊ cribrabis. Dabis vō ex eo mane
⁊ sero coclearia singula si nō febricitat cū vino mixtū
febricitātib⁹ vero in aqua calida. ¶ Itē naxū fullo
nū teres diligēter ⁊ dabis in vino vel ouo vel aqua
calida mane ⁊ sero. ¶ Iteꝫ cauliculus mali granati
quos greci sydia vocāt pria die teres nūero .v. ⁊ pi-
peris gña .xj. ī mortario fictili ⁊ mittes vini potionē
in calicē minorē. exquo ꝑfundes ferrū cādens ⁊ sic
miscebis puluerem ⁊ dabis bibere. Scōa vero die
cauliculos .vj. ⁊ piperis gña .xv. ¶ Itē vuā q̄ ex se
in vite fuerit arefacta teres cū diligētia: tritāqꝫ in vi
no veteri dabis bibere: ita vt in vino panē intingat:
⁊ sic sumat ⁊ post ipsaꝫ potionē bibat. ¶ Itē fabas
solidas frāges ⁊ macerabis ī aceto acri ⁊ dabis mā
ducare ieiuno quātū pōt. ¶ Itēqꝫ oua cruda fran
ges ⁊ mittes ī patellā rudē ⁊ mali granati puluerē.
gallaꝝqꝫ pari portōe admiscebis ⁊ coques: ⁊ cū ace
to acri dabis bibere. ¶ Item iniectio ad diss᷑interi-
cos. ℞. pumicis cōbusti. ʒ. j. galle asiane. j. balāi bar
barici vñ coria cōficiunt᷑. j. gere. tyrie. j. Hec oīa tū-
des ⁊ cribrabis ⁊ hinc plenū coclear mittes in mor-
tario atqꝫ addes maginati. ʒ. iij. hoc ē vini austeri in
quo cocta sunt hec myrti ⁊ rubi fasciculi singuli co
riū mali granati ⁊ lentis manus plena. sed ⁊ seorsuꝫ
decoques succū orize cū seuo vrsino ⁊ colabis. hic
mittes. ʒ. j. ⁊ semis. ⁊ simul miscebis. pri⁹ aūt reficiat
⁊ sic iniȷciat᷑ tepidū. ⁊ teneat vero quātū pōt. ¶ In
iectio ad diss᷑intericos. Coques ex aqua lētē myrtū
⁊ corticē maligranati cymas rubi corticē roboris ⁊
lentisci modicū. ꝓ oleo vero seuuū capriuꝫ in aqua
coques ⁊ sic iniȷcies: qđ si in vase fuerit ex vino mit
tes quo accipiat. ¶ Itē iniectio. Cymaꝝ rubi fasci
culū vnū lētis manū plenā. orize tantūdē. ⁊ corticis
mali granati duos coques in olla noua in aq̄ sexta.
duobus donec succ⁹ fiat: quē colabis ꝑ lintheū di-
ligenter vt sit vel tertia ps sextarij. deīde teres mol
lissime gallā alexādrinā vnā. mittesqꝫ ouuꝫ vnum ⁊
olei. j. ʒ. salisqꝫ coclearia. ij. miscebis succum ⁊ iniȷ-
cies. Prima vero die tātū salē mittes. ¶ Colliriuꝫ
ad diss᷑intericos q sanguinē faciūt. ℞. thuris mascu-
li. ʒ. j. myrre. j. opij. j. q̄ teres in mortario diligenter:
addita paulatiꝫ aqua: donec se ī modū collyrij colli
gat: ⁊ facies collyria diuersa ꝓ etatib⁹ que in necessi
tate cum oleo rosato suppones. ¶ Item collyriuꝫ
dissintericum: quod recipit. ʒ. iiij. opij. iiij. myrre ⁊
libani

libani.iiij.succū arnoglosse ac vinū amineū. ¶ Itē
collyriū hypoticon. ℞.opij.℥.j.acacie.j.myrre.j.cro
ci semiunc̄.colliges cū omphaci melle. ¶ Itē colly
riū hypoticon laudatū ad qđ crocū libanum opium
equali pondere teres ⁊ cum succo arnoglosse colli-
ges. ¶ Item hypoticum gorgon hoc est agile: facit
ad eos q conatōes patiunt̄ ⁊ antiquas passiones. ℞.
cicidō.ʒ.iiij.libani.iiij.acatie.iiij.opij.iiij.cū succo la
ctuce colliges. ¶ Item trociscus dissintericis. ℞.
albesci.ʒ.xxiiij.aspalti.xvj.sandarice.xvj.arsenice.
xij.galle pulueris.ix.succi anoglosse quātū sufficit.
¶ Item picem liquidā ⁊ resinā oleūq; vetus ⁊ ce
ram.oīa mittes modicū in acetabulū ⁊ resolues ad
carbones vt fiat quasi cerotū molle ⁊ ex eo vnges ⁊
renes appositis hincinde floccis lane ⁊ fastijs: sed
intinges modicū lane in ipso accetabulo ⁊ inijcies
in intestina ita vt quotiens ventrē fecerit aliud mit
tes. ¶ Itē trocisci cōfectio pbatissimi. ℞. leppidi
cypri deñ.xviij.hypocisci.xviij.styptirie.℥.j.sanda-
race.j.croci magnati.j.opij.j.salis amoniaci deñ.vj.
epsemaci cretici quātū sufficit ad coagulāda pigmē
ta. Que oīa diligēter teres ⁊ cribrabis vt puluerē
facias: ⁊ postea tantū passum mittes vt constringat
nō vt liquefaciat. ⁊ facias trociscos habētes deñ.iij.
⁊ singulos iniicies. ⁊ si rosuras aut saniem facit: pri-
mum de aqua oliuarum inijcies: ⁊ postea de troci-
sco: coques quoq; cymas de rubo cum cortice mali
granati ⁊ orize pugillo ⁊ myrti que si non fuerit bu
xum mittes ⁊ coques omnia hec in vino styptico:
donec de tribus partibus due remaneant ⁊ mittes
in mortario quantum potio esse potest: ⁊ sic solues
trociscum. Si autem puram aquam facit venter nō
inicijes de aqua oliuarum: sed tantum de trocisco.
¶ Item ad dolorem ⁊ conationem cum pondere
facies fomentum sic. Fenugrecum bullies in aqua
⁊ inde souebis. ¶ Item inijcies butyrum ⁊ mel ⁊
oleum ⁊ modicum salem ⁊ exinde curabis. ¶ Itē
trociscus dissintericis ⁊ ad eos quibus venter san-
guinem facit. ℞. iusquiami semis.℥.j.apij semis.j.
balausti vnam acacie vnam amei vnam agantis egy
ptie vnam.vulgace seminis vnam roris syriaci vnā
opij thebaici semiunc̄.mandragore radicis.ʒ.duas
gere tyrie semi.q̄ omnia colliges cū aqua ⁊ facies
trociscos habentes drachmā dimidiā ⁊ dabis bibe
re ei q nō febricitat cū vino: febricitantibus vero in
aqua calida mane. ¶ Itē trociscus ad eos q sangui
nē faciunt cū conatiōe vel rosura vel corruptela. ℞.
sandarace pōtice.ʒ.viij.arsenici masculi.iiij. acacie
rubee lib.j.calcis viue.j. que oīa sigillatim tūdes ⁊
cribrabis miscebisq; in mortario cū vino veteri au-
stero in quo cocta sint hec.myrtus viridis rosa sic-
ca.cortices mali granati.cyme rubi ⁊ buxus tātūq;
mittes vinū vt ad spissitudinē redigat̄. ⁊ cū ceperit
siccari facies trociscos pro etatibus habentes deñ.
viij.vel senos seu.q̄ternos: quos siccabis in vmbra
⁊ repōes ⁊ vteris sic. priusq̄ inijcias aq̄ d olivis vl
aphra muria spissa in modū hemine dimidie tepefa
cta ablues intestinū mane ⁊ sero de trocisco curabis
Sufficit autē semel abluere intestinū trociscum ve-
ro quotidie inijcies: cum scimmate.i.in vino in quo
herbe suprascrtpte sunt cocte. Potionem hanc da-
bis quibus sanguis multū fluit ꝙ si dolor aut cona
tio multa fuerit cum succo orize vel lēticule inijcia
tur. Accipiat vero potionē de trocisco qui diaspar-
maton vocatur quotidie sero. ¶ Itē iniectio ad dis
sintericos. ℞.rubi cymulas: testas maligranati: vinū
stypticum: addes acatiā ⁊ seuū hyrcinum colatū ad
modū potionis tenēdum diutissime. ¶ Item tro-
ciscus ad dissintericos. ℞.licij indici.℥.j.quam sol-
ues in vino styptico: galle alexādrine vnā: ⁊ sulphur
viuū.sandarace vnā ⁊ semis: que tūdes ⁊ cribrabis.
calcis viue.℥.iiij.⁊ auripigmenti que similiter tun-
des ⁊ cribrabis.opij thebaici semiunc̄.īfundes ī vi
no aphro styptico ⁊ tunc in mortario oīa pmiscebis
⁊ facies trociscos quos sic inijcies. teres trociscū in
mortario mundo ⁊ mittes vini aphri quasi calicē bo
num: ⁊ sic curabis. ¶ Itē trociscus.ad hec. Balau
stij semiunc̄.galle silr̄.croci silr̄.styracis similiter.
myrre siliquas.ix.castorij tres .capsilaginis semis
quod ē iusquiami sil.xviij.apij semis semiunc̄.opij
siliquas octo.anisi semiunc̄.dauci silr̄.aque quātū
sufficit: facies trociscos habētes siliq̄s tres. ¶ Ca-
taplasma ad dissintericos. ℞.corticem mali granati:
rosam: myrtum: polētam: masticam: gallas: aloe: que
oīa in sapa coques ⁊ īpones. ¶ Item panē pulue-
ris aphri ⁊ fenugreci in melle ⁊ aceto coques ⁊ ī vē
trem ac renes pones. ¶ Item ad idē cataplasma ⁊
ad intestini dolorē. ¶ Daptilos in vino veteri infu
sos cum pane aphro ⁊ modico croco teres ⁊ in ca-
pite intestini pones. ¶ Item ad dissintericos. Da-
ptylos īfundes in melle ⁊ mittes vinum vetus vel
acetū acerrimū cū passo in cacabum: quod cū serue
rit: mittes daptylos tritos ⁊ pulverem panis aphri.
parum etiam farine ordei: sed ⁊ puluerē mali grana
ti.galle alexādrine: myrre mascule: māne que vēdi-
tur a pigmētarijs ⁊ cum factū fuerit cataplasma vn
ges oleo lētiscino ⁊ pones ex vtraq; pte. Sane ante
q̄ ad carnē ponas cataplasma asperges sup illā ma
sticā tritā ex oleo lentiscino vnges. ¶ Balaustium
itē rosam siccā: rorē syriacū: mala granata sicca ī vi
no austero vase nouo seruefacies: ⁊ ibi solues troci-
scū vel puluerē ad inijciēdū. ¶ Itē cataplasma ad
idē in modū epythimi. Gallas alexādrinas.corticē
mali granati.acatias.myrtū.myrrā ⁊ masticā teres ⁊
cribrabis. ¶ Itē citonia cruda itrinsecꝰ tātū purga
ta q̄ mollissime teres ⁊ cōmisceris puluerē vstū rur
sū renes addēs paulati acetū donec sīle sit epythi-
mo: mittes ēt parū olei rosacei vel myrtini cū aceto
modico ⁊ q̄si epythima sit ⁊ pōes ad vmbilicū ⁊ ita
deorsū ad renes. ¶ Itē cataplasma ad eadē. Ma
loꝝ granatoꝝ coria ⁊ galle decoquūt̄ ex vino. dinde
si mollia fuerit simul terunt̄: qbꝰ adijciūt̄ omphatiū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

hypocistis: ⁊ acacia rufa: sed ex aqua īfundit̃ pridie: eis ros coriarius ⁊ alumen scissum vtraqꝫ tūsa ⁊ cribrata: miscenturqꝫ ceroto ex myrtino oleo facto. ¶ Epythima toclydion qđ facit ad dissintericos ⁊ ciliacos. ℞. acacie. ℥ .j. cyados. j. omphatij .j. libani j. balaustij. j. scisti. j. aloe. j. roris syriaci. j. myrre. j. cenante. j. rose sicce. j. cere. ℥ .ix. picis. ij. olei myrtini. j. ¶ Item fomentatio ad dissintericos. Oleastrū. lybiscū. myrram laurū. ros marinū. cypressum equali pondere decoques. ¶ Item epythima ad dissintericos. ℞. cenantis. ℥ .j. fidios similiter aloe. ii ij. omphatij. j. omphaticon. j. rose. j. acatie lib. j. olei myrtini vnam picis. ℥. vnaꝫ. ¶ Item epythima ad dissintericos. bonum. ℞. myrre. ℥. vnam seminis myrti ⁊ thuris. j. galle. j. roris syriaci vnam acatie vnam balaustij. j. sydie semi. aloe. j. bdellij. j. cenātis. j. croci semi. cymarum rubi duas. mastice aphre semi. cymini silr̃ apij seminis similiter olei lentiscini lib. vnam ⁊ semis. cere cocto daptilos. xj. vini quantūm sufficiat. Si vero lentiscinū oleū non habuerit: myrtinū mittes aut melinum. ¶ Epythima item ad dissintericos. ℞. thuris vnciam vnam myrre. j. ⁊ semis mastice. j. absinthij. vnā balaustie. j. galle. iiij. cymini. j. apij seminis. j. rubi. j. croci. ij. spice nardi. ij. olei lentiscini lib. j. cere. j. therebyntine. j. ¶ Item fomentum gallas alexandrinas. sydiam. myrtum. buxum. rosam siccā ⁊ lētē alexādrinā simul in aqua coques ⁊ super ipsam aquam sedebis. ¶ Vinum itidem cilicense coques cum absentij herba ⁊ fouebis spongia. ¶ Iteqꝫ cauliū radices vstulatas dabis cū ouo ⁊ gallas syriacas teres. ¶ Item cataputie ad dissintericos explorate. ℞. galle vnciā vnā opij. ʒ. iiij. tundes gallas ac rerres ⁊ permiscebis cum lachryma oui ⁊ ex eo facies cataputias in moduꝫ Fasioli ⁊ dabis secūdū vires accipiētis. ¶ Item ad dissintericos ⁊ ad omnes dolores ⁊ rosuras ventris. Anisi. ʒ. ij. iusquiami. iiij. apij semis quattuor florū rose. iiij. hipocisti doscilo. ij. croci. j. opij. similiter myrre similiter opiū vero ⁊ hypocistiū infundes in aqua ⁊ omnia sicca tunsa ⁊ cribrata permiscebis sufficiēti melle ⁊ colliges ad spissitudinem epithimi. ¶ Iteꝫ epithima ad dissintericos ⁊ ad ciliacos. ℞. acacie. ℥. j. cicido ⁊ omphacidis vnam balaustij vnā cidon iocis similiter cere. ʒ. vj. rodion lib. j. daptilorum pinguium lib. j. daptilos vero vino infundes ⁊ simul teres. ¶ Iteꝫ epitima kaldion ad dissinteriaꝫ. ℞. ciadon. ℥. iiij. stiptirie similiter. sidion rosas quattuor roris siriaci quattuor. hipocisti doscilo vnam amoniaci vnam picis libram vnam ⁊ semis olei myrtini vncias quattuor vini parum. ¶ Item epitima ad dissintericos qđ dicit̃ didion. ℞. acatie vncias. iiij. cicidon roas. iiij. roris siriaci. iiij. hipocisti doscilo. j. amoniaci. j. picis lib. j. ⁊. ʒ. iiij. cere. iiij. olei myrtini. ℥. quattuor vini stimatici duas induces autem lintheo ⁊ impones ventri vsqꝫ ad vmbilicum ⁊ retro. ¶ Item epythima ad dissintericos. ℞. myrre. ʒ. iiij.

coclearuꝫ. xx. carnes: oleum cyprinum purum: albū ouoꝝ septē: aceti acris quantum sufficiat. ¶ Item herbā portaglā ex aqua feruefacies: ⁊ iterū adiecta aqua condies ⁊ aspersam polēta offas cōplures dabis edere: qꝛ mire curat. ¶ Picem item virginem tunsam ī cacabo impones renibus. ¶ Iteqꝫ holera discocta cū sale dabis edere. ¶ Bulbos itidem tritos per se dabis ⁊ ī vino austero potionē miscebis. ¶ Celesti quoqꝫ aqua coctuꝫ ocimū ī cibo dabis. ¶ Rutam nihilominus cum caseo teres in vino in modum meretis ⁊ ita ī escam dabis. ¶ Iteꝫ cera remissa ī potōe datur. ¶ Iteqꝫ puluis fit ex alica commissa prius q̄ꝫ detur ī quē subigit̃ cera remissa. ¶ Infundit̃ itē sarmēta ī qbus vuaruꝫ acini herent ⁊ acinoꝝ lapilli cōburunt̃. eoqꝫ cinis inspergit̃. ¶ Succus itidem pāpinoruꝫ ⁊ vitiū clystere īmittit̃. Citonia quoqꝫ matura cruda eduntur. ¶ Myrti ēt semis ponde. denarij in vino propinat̃. ¶ Vinum nihilominus in quo folia myrti discocta sunt: potui datur. ¶ Itē gallā comagenā combures ⁊ cineres eiꝰ extingues ⁊ vino illinies ventri: hoc ⁊ ciliacis facit. ¶ Iteqꝫ florem hedere teres ⁊ tribus digitis sumptum in vino austero bis in die dabis bibere. ¶ Item ad dissintericos. Ruboꝝ in quibus mora nascuntur cauliculi decoquunt̃ in vino austero ac per se edunt̃. luthea ouoꝝ tria. ¶ Lardi item veteris. ℥. tres ac mellis totidem vini cyathi. iij. vna pinis scent: ⁊ in nucis auellane magnitudine ex aq̄ dant̃.

¶ Ad dissinteriam ⁊ lyenteriam. CAP. XI.

Ctrem vetustissimū siccū nō putrē cōbures ⁊ in puluerē rediges ⁊ seruabis diligenter: ⁊ ex ipso pleno coclearia sex radicis ebuli. pul. coclea. v. specularis cocti ⁊ triti coclea. iij. folia qnqꝫ piperis albi tria. Hec oīa trita ⁊ cribrata ī vnū miscebis ⁊ exinde coclear plenum in vino styptico dabis: si nō iheres vino styptico: cortices de piro tolles pond. x. ⁊ mittes in stagneū vas grāde ⁊ cum ipsis vini sextarios. xx. ⁊ coques ad dimidias. Cuꝫ vero refriguerit mittes in vas mundū ex ipso vino ⁊ vteris ⁊ cū potiōibꝰ accipies ꝙ si antiquus ē lāguor ⁊ sanguinē habūdātē egerat īfirmus. ij. coclearia mittes in potionem vini calidi: sepiusqꝫ vtat̃. ⁊ in solio ipsam potionē bibat: ⁊ vnctiōe predicti calastici vtat̃. Manducet aūt ouaꝫ cū manu plena plantagīs bene cocte: ⁊ cum seuo caprino ibidē misso ⁊ exiguo salis anetum ⁊ porrū. Oleū ante oīa nō manducet assaturas caprinas per assas manducet: ⁊ ficatum ipsius assum pedes discoctos cum paruo sale comedat nō cuꝫ aceto: ⁊ oīa interanea caprina calida cuꝫ predicto vino mixta bibat. Curat enī ⁊ si escam quam manducauerit emittat: quod ipsum dicitur lienteria.

¶ Ad colicū dolorem. CAP. XII.

Fimuꝫ leonis diligenter colliges ⁊ sicca bis ad solē ⁊ seruabis qꝛ difficile inuenit̃. mittesqꝫ ex ipsiꝰ fimi puluē coclearia v. petrosilini

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

v.petrosilini puluere coclearia.v.gingiberis costi ⁊
pipis albi coclearia tria:⁊ oīa cribrata cōmiscebis ⁊
exinde coclear plenū ieiuno in potiōe ꝯditi tepidi
dabis in hyeme.in estate vero in veteri vino.Si au
tē antiqua passio est.ij.coclearia in solio dabis ⁊ hoc
ꝑ triduū facies.vnges vero vētrē ⁊ sub vmbilico d̄
supraſcripto calastico.⁊ si grauis dolor īminet am-
plius pone vngēti ⁊ suꝑ lana ⁊ fascias obseruet quo
qꝫ ne algeat ⁊ recētia nō bibat.nec carnes vel holera
seu legumina mādu cet:q2 passio pessīma est.Si au
tem repētinus dolor aduenerit:⁊ ꝑdicta potio para
ta nō fuerit.purgabis allij acerrimi capita.v.⁊ cōci-
des minutatim ⁊ mittes in ampullā cū olei gremia
lis hemina:⁊ macerabis die ac nocte;⁊ ex ipso bibat
oleo coclearia tria in cibo ēt pro oleo vtatur.Si ve-
ro in solio balnei ꝑdictū oleū biberit plurimū ꝓdest
¶ Itē potio ad colicū dolorē seu ad calculū que in
vna potōe colicū dolorē in ꝑpetuo liberet.℞.folij:
spice nardi.pipis albi.apij semis opij cretici siseleos
gingiberis:puleij:thymi:cassie:fistule:satureie: reu-
pontici ana.℥.singulas.pipis lōgi.iiij.piretri duas.
yris semiunc̄.petrosilini.℥.j.⁊ deñ.leuistici deñ.viij
croci.iiij.eruce semiunc̄.costi deñ.sex.fenugreci se-
miunc̄.Hec oīa tundes ⁊ subtiliter cribrabis ⁊ ī va
se vitreo recondes ⁊ ex ipso puluere coclearia tria
in condito siue careno:in solio mox vt descenderit
dabis:⁊ diu in solio foueatur ⁊ in perpetuum libera
bitur.¶ Item potio ad colicuz.℞.rute agrestis se-
minis semiunc̄.gentiane.℥.ix.cametrie libram vnaz
⁊ semis.aristoloice rotunde.℥.ix.quibus alij medi-
ci addebant squinantij tres.petrosilini tres.came-
petij tres.Hec omnia tunsa in mollissimū puluerē
repones vt dum opus fuerit:dabis coclear plenum
in aqua calida.¶ Item piperis.℥.iij.salis monta-
ni vnam.petrosilini acitonici duas.omnia in pulue-
rem rediges:⁊ in vino coclear plenum. ¶ Itemqꝫ
isopi cretici semiunc̄.seminis feniculi similiter.pipe
ris albi similiter.petrosilini similiter.cymini simili-
ter.salis montani simil̄r.anisi similiter apij seminis si
militer.omnia teres:dabis in dolore coclear plenuz
sanis in vino vel condito:febricitātibus vero ī aqua
calida.¶ Item pridie Idus martias Viole purpu
ree folia.xj.piperis grana.x.vini veteris calicem ple
num teres in mortario marmoreo ⁊ mittes in calicē
ipso die ⁊ pones sub diuo coopertum testa diligen
ter:vt ibi maneat ⁊ alia die mane ibi agitabis ⁊ mit-
tes in calicē herinū:stans cōtra oriētem:⁊ vno hau-
stu bibat.¶ Item expertū.Cocleas tres quas gre
ci vocant Corcotellas in olla noua clausas ⁊ circun
datas:in furno cōbures quarum puluerē in vino:
aut vbi volueris dabis.¶ Itemqꝫ tria grana allij
infundes aliquantisper in aqua.deinde ex condito
glutiēda dabis.¶ Item enema ad colicū quod ap
pellatur diacastoreum.℞.reupontici sicci.℥.j.croci
aphri vnam.nitri albi seminnc̄.rute viridis folia tri-
ta similiter.mellis quantum sufficit. Conficitur au-
tem sic.Myrra ⁊ castoreum seorsum terūtur seor-
sum ⁊ nitrum similiter ⁊ ruta.Crocum vero infun-
des in vino veteri tanto vt infundatur:non vt super
natet:teresqꝫ in mortario.Opium vero cū melle te-
res donec soluatur:⁊ sic cōmiscebis singula quousqꝫ
qꝫ oīa adimētur ⁊ superaddes mel ita vt ad spissitu
dinē redigatur reponesqꝫ in vase vitreo:vteris aūt
sic.Primū cum dolor cepit porrigiť intestino secū-
do de medicamēto calastici ad.℥.vj.quod cū iectū
est:si cessauerit dolor:intermittēdum est.Si v̄o mā
serit contra noctem inijcitur sic.Olei rutatij.℥.vj.
in acetabulo tepefacies.medicamēti vero in modū
fabe capadocie vel paulo amplius seorsum in cali-
ce solues cum vini veteris cocleari:⁊ oleum tepefa
ctum ſm modum estimationis miscebis ⁊ inijcies:
hoc autem ⁊ dolores tollit:⁊ somnū facit.Obserua
re vero debes ne modum quātitatis excedas.So-
let autem plus iniectum grauedinem nimiā capiti
afferre:que quidem celeriter cessat.¶ Itez enema
ad idē quod appellatur dyargopissuz.℞.aloes epa
tici.℥.ij.opij spani vnam.butyri recētis vnam.pecu
le viue sincere sex.Conficies autem sic.Aloe in pul
uerē rediges.opium cum pecula teres donec solua
tur.addes aloe ⁊ cum illa terēdo miscueris mittes
butyrum:⁊ rursus illud simul teres:⁊ hec oīa per-
mixta colliges ī vase ereo ⁊ vteris sic.Si refrigerari
passionē cōtigerit:primum clystere intestinū purga
bis:quod accipit oleum rutaceum ⁊ mel ⁊ butyruz
⁊ hec calida.dehinc de medicamento supraſcripto
ita curabis vt prius cyminum ⁊ rutam viridem in
oleo ⁊ aloe sine sale tam diu coquas donec ruta se
frigere incipiat.quod colatum ac tepefactum mittes
in acetabulum in modum potionis bone:vel certe.
℥.sex.⁊ medicamenti quantum pars tertia coclea-
ris est in ipso a digito solues ⁊ suꝑ calida pones vt
tepefiat:⁊ sic vteris.Facit preterea ad eos qui pro-
pter colicum cōfluxum ventrē patiuntur.tollit ⁊ li-
bidinem intestini. Si autē ⁊ coleribus color fuerit
medicamētum oleo roseo locum inijcito.¶ Item
enema ad colicum probatissimum:sed in nimio non
inijcies dolore.℞.cymini heminā vnam. centaurie
fasciculos tres.amei semiunc̄.folia lauri numero.xv
coloquintidā.j.Hec in aque sexta. tribꝰ decoques
ad tertias:colabisqꝫ ⁊ cū oleo ac modico melle inij
cies.Nam herbas supraſcriptas pridie infundes.
¶ Item enema ad dolorem collicum.℞.opij deñ.
xviij.castorei.xv. myrre.xij. croci.xiij.nitri.vj.rute
agrestis seminis similiter.euforbij similiter que om
nia tundes ⁊ cribrabis ⁊ colliges cum melle ⁊ cum
opus fuerit in modum auellane solues cum aqua
frigida adiungēs anetini olei.℥.sex ⁊ butyri coclear
j.admiscebis ⁊ curabis.¶ Item enema ad hec.℞.
bacchaꝝ lauri pulueris.℥.xij.cere pūice.vj.butyri
vj.medulle ceruie.vj.adipis āserini.vj.therebynthi
ne.vj.isopi ceroti.vj.hec oīa ꝯmiscebis ⁊ factas pillu
las siccabis ī vmbra:⁊ cū necesse fuerit teres ī oleo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

sauinense sufficiēte vna pillula ⁊ curabis. ¶ Itē ad
colicū dolorē ⁊ q̄liter ad itestini dolorē ⁊ eiusq̄ vi-
tiū medicamētū cōficere debeas. ℞.adipis anserini
adipis fasianoꝝ.isopi.ceroti. butyri therebynthine
ac cere an̄.℥.vj.resolues:⁊ ex eo mittes.℥.vj.addes
galbani.iiij.cymini bn̄ tūsi ⁊ cribrati.vi.bacche lauri
tūse ac cribrate.xij. folioꝝ rute bn̄ tritoꝝ.x.Hec oīa
cū suprascriptis.vj.℥.bn̄ cōmiscebis ⁊ facies māda
lia hoc est collyria bona:⁊ cū opus fuerit in oleo ru
tato ⁊ oleo sauinēsi sine sale addito parū mastice.de
collyrio in modū nucis auellane solues ⁊ heminaz
facies curabisq̄. ¶ Itē ꝯfectio medicaminis ad do
lorē colicū. ℞.adipis anserini.℥.j.basilicō semiunc̄.
butyri.j.olei sauinēsis.iiij.Cōficies aūt sic infundes
cymini cocl̄.j.in vino veteri dehic mittes oleū cū ru
te viridis semiūc.⁊ vini veteris cotila:⁊ feruefacies
donec ruta exfrigi icipiat colabisq̄ ⁊ repones in va
se vitreo ⁊ cū necesse fuerit pēsabis ex ipso oleo.℥.
iiij.⁊ miscebis cū medicamētis suprascriptis ⁊ cura
bis. ¶ Itē enema ad dolorē colicū. ℞.myrre.ʒ.iiij.
croci.ij.opij.vj.castorij.vj.cōmiscebis melle in do-
liolo ⁊ curabis. ¶ Itē enema ad dolorē colicū. ℞.
myrre.ʒ.iiij.croci.ij. opij.vj.castorij.vj.nitri.ij.rute
viridis folioꝝ.ij.ꝯmiscebis melle in doliolo ⁊ cura
bis cū oleo rutaceo. ¶ Olei cōfectio ad dolorē co
licū. ℞.olei sauinēsis lib.x.butyri recētis.℥.iiij.me-
dulle ceruine.ij.cere punice optime.ij.fenugreci no
ui sexta.j.cymini.j.bacchas lauri purgatas nūero.l.
aque fontane sexta.ij.rute viridis fasciculos.iij.adi
pis fasiani recētis.℥.ij.fenugreci vero infundes in
aqua tantū vt itumescat:qd legatū legabis i lintheo
lis tribus ⁊ cyminū similiter. Postea oīa mittes in
cacabū nouuz: vel in stagnatū optimuz ⁊ tādiu fer-
ueat in vase duplici donec decoquat̄ aqua: deinde
colabis oleū ⁊ cerā rades cultello minutissime:simi
liter ⁊ medullā mittes ⁊ butyrū cuz suprascriptis in
cacabū ⁊ supmittes oleuz calidū qd colasti ⁊ agita-
bis diligēter donec oīa misceant̄: ⁊ duz refriguerit
repones in vase vitreo ⁊ in necessitate duas vel tres
vncias calefactas inijcies. ¶ Item enema ꝓbatissi-
mum ad colicū. ℞.opoponacis radicis.℥.ij.aristo-
loice rotunde.j.⁊ semis.seminis symphoniace.ij.ca
storij.j.⁊ semis.opij.j.folij.ij.piperis albi.j.⁊ semis.
croci.ij.que oīa in puluerē rediges mollissimū ⁊ sic
reijcies in olei sauinēsis hemina.cymini manū ple-
nam ⁊ rute fasciculū coques i vase duplici:⁊ ex hoc
oleo mittes cygnos tres:⁊ de puluere.j. ⁊ diligēter
temperabis ⁊ inijcies. ¶ Item iniectio ꝓbatissima.
℞.opij.ʒ.vj.castorij.iiij.mirre.iiij.croci.j. nitri.ij.se
minis rute agrestis.ij.eu forbij.ij. que colliges cum
melle spisso ⁊ diligēter in doliolo vitreo repones:
⁊ cum opus fuerit solues ex eo in moduz auellane
parue cum aque modico ⁊ miscebis olei anetini.℥.
vj.⁊ butyri coclear plenū:ac cymini similiter.mixtis
q̄ oibus diligenter inijcies. ¶ Item iniectio dolo
rem tollat. ℞.castorij.℥.iiij. croci.j. nitri.ij.seminis
rute agrestis.ij.eu forbij.ij.quibus cū mellectis mit
tes olei anetini den̄.vj. ¶ Item ad colicū ⁊ itestini
dolorem. ℞.opij den̄.v.croci.ij.castorij.ij.myrre.ij.
rute.ij.nitri.iij.mellis despumati qd sufficit.postea
coclear vnū in potiōe olei cyprini vel reutacei sol-
ues ⁊ inijcies. Si aūt vstura fuerit cū oleo rosato tē
perabis. ¶ Itē iniectio ad colicū ꝓbatissima. ℞.al
lij capita tria.rute viridis fasciculos plena manu.ij.
olei cōmunis.℥.iiij.cōfriges alliū ⁊ cū ruta viridi cō
fricabis ⁊ colato oleo addes butyri mūdi.lib.j.pi-
cis liqde.℥.iiij.⁊ semis.⁊ cetrie mūde.iij.q̄ oīa com
miscebis ⁊ vase vitreo repones: subducesq̄ prius
vētrē simplici iniectione.dehic i oleū cōmune.℥.no
uē mittes medicaminis ⁊ si dolor maior fuerit ꝯmi
scebis ⁊ tepefactū inijcies. Sane nullus ieiunus in
iectione vtat̄ quin ēt ad horā iniectionis calix ple-
nus vino mixtus vel aqua calida hauriēdus est. In
iectionē v̄o q̄diutissime teneat. ¶ Medet̄ aūt re-
nū dolori calculo q harenā ꝓijcit colicis stomaticis
⁊ ꝑfricatiōibus caulis ēt matricis efficacissime sub-
uenit in catartico vtēda. ¶ Itē qualiter ex medica
mēto hoc qd colicū curat sit adhibēda:vt ⁊ vētrem
tēperet.Ex hoc medicamine facies pillulas i modū
nucis auellane duas vl̄ tres ⁊ postquā laueris ac de
terseris i capite itestini intromittes ⁊ ibis dormituz
⁊ ꝯtinuo senties beneficiū. ¶ Itē queādmodū alio
genere curandū sit colicū de hoc medicamine mit-
tes in acetabulū.℥.ij.vel tres Deide ꝯmiscebis olei
rutacei.℥.j.⁊ semis:⁊ sic inijcies si fieri potest bis in
die diluculo sero ⁊ nocte ꝯtinuis dieb⁹ quattuor vl̄
v.⁊ accipies ꝑpetuā sanitatē. ¶ Itē cōfectio dya-
scordi ad colicū ꝓbatissima. ℞.veretra porcoꝝ cuz
pinguedine sua in oleo soluta ad lib.j.folia rute se-
ptē den̄.purgati allij mūdi spicas maiores.v.olei cy
prini lib.j.olei yrini .j.nardi.j.adipis paste siue pha
siani.j.cere punice.j. Cōficies vero sic.Cōcides pi
guedinē porcoꝝ minutatiz ⁊ sic coq̄s cū citius sol-
uat̄:⁊ sic colabis ⁊ mittes in patellā supermittēs ru
tā ⁊ alliū donec ruta exarescat rursum colabis ⁊ sic
miscebis .reliqua omnia. iterumq̄ impones super
carbones molles ⁊ mittes ceram minutatam vt sol
uatur:quod cum gelauerit colliges in doliolo vel
pixide. Sic autez temperabis. Olei sauinensis pon
de.j.vel.ij.mittes in capetam cum rute fasciculo bo
no:⁊ cymini in lintheo ligati. denarios.tres ⁊ simul
ferueat donec ruta siccetur hinc mittes cignos.v.
nardi boni duo adipis pastarum vnū plenum medi
caminis suprascripti cignumq̄ dimidium commi-
scebis:calefacies:⁊ curabis. ¶ Item iniectio dia-
scordi ad colicū. ℞.adipis ceruini.℥.vij.adipis tau
rini.vij.picis liqde.vij.olei yrini.vij.laurini olei.iiij.
nardini lib.j.olei veteris.ij.cere.ix.rute viridis fasci
culū q̄tū man⁹ capit. aneti simil̄r.allij purgati sexta.
j.cymini.j. Cyminū v̄o rutā ⁊ anetū in oleo coques
vsq̄ dum virtutem ibidem amittat ⁊ postea colla-
bis. ¶ Itē confectio iniectionis. ℞.rute viridis.℥.
duas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

duas.bacchaꝝ lauri.x.cymini deñ.xx.butyri insulsi
ʒ.j.medulle ceruine basilicō.ʒ.j.dyacilon.j.olei cy
parei lib.ij.aque manū plenā.cyminū vero rutam ꝛ
lauri bacchas pridie in oleo infundes.alio die co-
ques:colabis:ꝛ ita butyrū medullā ꝛ medicamina
mittes resoluesqꝫ ita ne ꝯbures:ꝛ vteris.℄ Itē em
plastruꝫ colice ꝛ nefretice.℞.lybani.ʒ.sex.tinaperi
sex.mastice tres.tyleos tres.picis liquide lib.j.ꝛ se-
mis.picis sicce.j.cere.j.nitri.ʒ.sex.℄ Iteꝫ iniectio
ad inflationem coli matricis ꝛ omnium interaneoꝝ.
℄ Rutam ex oleo ꝛ butyro decoques:quod inie-
ctū stat inungat.His aliqui addunt oleū anetinuꝫ ꝛ
adipeꝫ phasianinū ꝛ anserinū ꝛ si habuerit strutioni
nū.℄ Itē iniectio ad colicū ꝛ renes.In oleo aneti
no adipē anserinū ꝛ medullā ceruinā simul solues
a digito:ꝛ cōmiscebis castorij bene triti deñ.j.ꝛ sic
inijcies.℄ Itē confectio pulueris ꝓbatissimi ad co
licū dolorem.℞.folij.ʒ.ij.croci duas.dauci cretici
ij.panacis.radicis tres.aristoloice rotūde.ij.iusquia
mi duas.pipis albi vnā.castorij duas.opij.ij.myr-
re duas.Hec oīa tundes ꝛ cribrabis subtilissime:
curabis vero prīo de cucurbitella agresti ꝛ cētauria
sic.Mittes vnā cucurbitellā ꝛ parū cētaurie in ca-
cabū ereū cū aque sextario vno ꝛ decoques ad me
dias:ꝛ in colata calida cū oleo rutaceo ꝛ melle de-
spumato ꝛ modico nitro vel aphronitro cōmisce-
bis:ꝛ sic curabis:circa horā nonā vt vētrē faciat.ve
spere vero mittes in mortariū coclear vnū de pulue
re cū oleo rutaceo quātū est ꝛ cōmixtuꝫ inijcies qd
teneat vsqꝫ ad lucē vel amplius. ℄ Item cōfectio
pulueris ad colicū dolorē.℞.folij.ʒ.ij.panacis ra-
dicis tres.iusquiami duas.dauci cretici.ij.castorij.
ij.croci.ij.opij.j.ꝛ semis piperis albi silr.aristoloice
rotūde.ʒ.ij.coques vero rutā in oleo ꝛ colabis.mit
tesqꝫ vnū coclear cymini trtti.ꝛ vnū coclear ipsiꝰpul
ueris ꝛ sic inijcies vt habeat olei cignos tres aut qt-
tuor.sed tūc curabis quādo in dolore est.℄ Itē ex
pertū.Spicā alij mundatā vnge ex omni pte sinbsci
des ꝛ balsamo intinctā inijcies.℄ Itē epythima ca
lefactoriū ad colicū.℞.anxūgie porcine lib.j.baccha
rū lauri quartariū.seui ceruini.ʒ.medulle ceruine.
iiij.resine therebynthine sex.nardi lib.j.solues ꝛ vte
ris.℄ Itē epythtima ad dolorē colicū.Butyrum
resinā cerā:resinā punicā ꝛ nitrū alexādrinū.omnia
equali pōdere coques:ꝛ in pāno pones ad locū do
loris.℄ Itē antidotum ad colicū.℞.iusquiami.ʒ.
xx.pipis albi.xx.opij.x.balsami.ij.cassie.iiij.croci.v.
euforbij.iiij.spice nardi.iiij.piretri.iiij.yreos.iiij.pe
trosilini.x.mellis attici quantū sufficit:cū aqne fon-
tane calide cyathis.iij.dabis ad magnitudinē fabe
egyptie.℄ Item antidotū ad colicū.℞.castorij.ʒ.j.
asari folioꝝ vnā iusqami albi deñ.xxj.croci.ʒ.vnaꝫ
ꝛ semis.mellis despumati sex dabis vt fabam egy-
ptiā in careno.℄ Itē colice cui nihil deest.℞.ani-
si.ʒ.ij.feniculi seminis duas.styracis duas,opij.ij.
hec omnia tunsa ꝛ cribrata colliges melle nō cocto:
dabis magnitudine nucis pōtice.℄ Itē emplastrū
ad flegmata coagulata de intestinis resoluenda.℞.
cere lib.j.amoniaci.ʒ.j.ꝛ semis.thuris similr.there
byntine silr.medulle vituline.ʒ.iij.picis vnam adi-
pis anserini semiunc.galbani deñ.sex oppoponacis
sex olei veteris lib.j.vel quantum sufficit:factumqꝫ
emplastrum lintheo induces spisso ꝛ īpones circa
vmbilicū atqꝫ subter vt no tāgat stomachū.℄ Itē
antidotū:ad colicū dolorē ꝛ ad calculum ꝛ ad stosi-
mi:Lauri baccharum.ʒ.j.petrosilini.j.piperis vnā.
teres ꝛ cribrabis ꝛ mellis despumati.ʒ.vj.admisce
bis ꝛ in dolio colliges ꝛ facies apozima sic.Apij ꝛ
feniculi radices:rutaꝫ:puleium sine fumo.brisci ra
dices equalia omnia coques in aqua ad tertias.ꝛ
mittes potionem de antidoto coclear plenum:ꝛ da
bis ieiuno.℄ Item antidotum colice.℞.anisi.ʒ.ix.
apij seminis.xvj.spice nardi sex castorij.iiij.piperis
albi sex longi sex.myrre.viij.squinantij.iiij.petrosili
ni.v.opij.viij.croci.iiij.mellis quantum sufficit da-
bisqꝫ mensura auellane maioris vespere vt reijciat
si potuerit.℄ Item antidotum colice expertuꝫ.℞.
myrre.ʒ.iiij.castorij.iiij.mormicarie.ij.rute folioruꝫ
vnam opij sex.croci.iiij.mellis despumati qd suffi-
cit.ꝛ dabis ad magnitudinem auellane maioris.
℄ Item catarticum colicis.℞.euforbij.ʒ.vnam
yris duas mastice tres dabis coclear cum aqua ca-
lida.℄ Item enema ad colicum expertum quo de
ponis ꝛ flegmata.℞.olei dulcis sexta.iij.quod mit-
tes ī stagnatū.rute viridis fasciculos.iij.feniculi sic
ci fasciculū.j.allij purgati ꝛ cōtunsi capita duo.fenu
greci manum plenam ita vt pridie infundatur in aq̄
ꝛ cum intumuerit effusa aqua granum cum oleo co
quatur ꝙdiu exiccetur.post hec colabis lintheo ꝛ
iterum impones in foco.addesqꝫ ibidem adipeꝫ pu
linum:anserinum:phasianinum.medulle ceruine:
ꝛ seui hyrcini parum ꝛ laricis.ʒ.j.ꝛ semis.post hec
colabis ꝛ in dolio repones:ꝛ cum vti volueris mit-
tes per singulas vices olei nardini coclearia duo ꝛ
de enema sexta.partem quintam:sed prius sane vē
trem curabis cum enema acceperit:accipiat ꝛ per
os.℄ Item oxiporium a maurenticon ꝛ oleum ru
taceum sic facies.Rute viridis libr.duas olei dul
cis.x.coques in vase duplici tam diu dum ruta pal
lescat ꝛ agitabis semper de ramo rute:postea cola-
bis:ꝛ repones in vase vitreo.℄ Enema sic facies
Tolles olei nardini ponde.ij.medulle ceruine vn-
cias quattuor.isopi ceroti tres.adipis anserini sex.
adipis vitulini sex.butyri quattuor castorij optimi
duas.laricis duas.Castorium vero tundes in pila
fortiter ꝛ sic permiscebis omnia:coquesqꝫ donec ca
storium quod tardius coquitur soluatur.coques
autem in vase duplici:ꝛ repones in vase stagneo.
Inijcies vero de medicamento hoc coclearia tria:
ꝛ olei rutacei coclearia sex:permixtum ꝛ calefactuꝫ
in vesicaꝫ mane ꝛ sero:ꝙ si adhuc dolor permaneat
inijcies meridie mane ꝛ sero.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

¶ Ad intestini vulnera cōdilomata vsturas ⁊ raga-
das. CAP. XIIII.

POlij.℥.j.butyri egydos vnaꝫ.stypeos
vnā.ceruse vnā.spume argēti vnā.thu-
ris vnā.cere punice sex.adipis anserini
sex.ꝯficies sic.oīa pigmēta simul teres
cū vino veteri austero sicut collyriū.postea solues
cerā adipē ⁊ oleū addes miscebisqꝫ ⁊ vteris.¶ Itē
ad itestini dolorē vel tūorē.Butyri.℥.iiij.⁊ cere.j.
solues simul ī carbonibꝰ:deīde teres aphronitri cā-
didi.℥.v.mittesqꝫ simul ⁊ agitabis donec misceat:
⁊ cū gelauerit facies q̄si collyriū vt cū opꝰ fuerit pa-
ratū sit. ¶ Itē iniectio ad rigorē itestini. Aq̄ euisci
fenugreci meliloti simul coctoꝝ bñ spissa. ¶ Itē in
oleū dulce mittes cyminū anetū ⁊ rutaꝫ coquesqꝫ ⁊
Alias dia quilon. mittes ibidē dyacilon ⁊ adipē anseris. silr̄qꝫ fasiani
butyri:ēt quantū estimas sufficere: miscebisqꝫ cū aq̄
suprascripta ⁊ vteris.¶ Itē iniectio calidioꝛ in olei
dulcis sexta.ij.mittes rute fasces.ij.cymini pugnos
duos.meliloti fascē.j.aneti tres.styracis lib.j.admi-
scebis vini veteris quātū possit decoquere ⁊ simul
decoques.deinde admiscebis butyri quartarium.
dyacilon quantū sufficit ⁊ adipem anseris recōdes-
qꝫ diligēter:⁊ vteris.¶ Item iniectio leuioꝛ.Oleū
anetinū:adipem anseris.adipem phasiani.dyacilon
retrapharmacon quātuꝫ existimaueris:si tñ necesse
fuerit simul miscebis ⁊ vteris.¶ Iteꝫ alia. In oleo
dulci coques abꝛotanum ⁊ absynthium ⁊ vteris.
¶ Itē ad itestini rigorē ac matricis ⁊ ad oīa īterio-
ra coꝛpis.Tolles iūci radicis.℥.iij.malue radicis.iij
fenugreci q̄rta.j.lini semis.j.meliloti semiunc̄.squi-
nātij silr̄ ⁊ hec infusa habebis in aque celestis sexta.
iij.ꝑ triduū.die tertia eadē hoꝛa qua īfudisti coques
in zema simul ⁊ hec succo pēsabis.℥.iiij.⁊ mittes in
stagnatū.⁊ adijcies olei āniculi lib.j.rute viridis.vj.
sansuci semiunc.⁊ decoques in pꝛimis lēto igne:cū
qꝫ hoc coctū fuerit in aliud vas mittes.isopi ceroti
℥.j.therebynthine semiunc̄.butyri capꝛini.℥.j.adi-
pis anserini.iij.adipis poꝛcini similiter.adipis pulli-
ni.℥.j.cere rubee dyacilon emplastri lib.j.cū supꝛa-
scriptis miscebis ⁊ resolues ⁊ sic coq̄s hec oīa mit-
tesqꝫ in vas in quod posterioꝛa pigmēta misisti:⁊ si-
mul coques donec vnū coꝛpus fiāt:⁊ in moꝛtario te
res vt se cōmisceāt:⁊ in olla rudi seruabis:⁊ cū inij
cere volueris pēsabis olei āniculi lib.j.⁊ medicami
nis.j.⁊ sic curabis.¶ Itē ad anū.lithargiri.℥.ij.ce-
ruse.iij.olei myrthini lib.ij.clinice cretice.℥.ij.teres
sicca ī moꝛtario ⁊ īmittes.¶ Itē picē pollinē oleuꝫ
vetꝰ decoq opꝫ ac ꝯcalidissimū īponi.¶ Itēqꝫ fo-
lia rubi ī quo moꝛa nascunt̄ cū cera ⁊ rosaceo sanāt.
¶ Radices itidē eiusdē rubi decoquūt̄ ex vino ad
tertias eoqꝫ vino fouet̄ ꝯdilomata ⁊ oīa sedis vitia.
¶ Arāeas itē dēpto capite pedibusqꝫ ⁊ ita īfricatas
optie sanat ꝯdilōata.¶ Adeps quoqꝫ āserinꝰ cū ce-
rosa ⁊ rosaceo ⁊ cera pōtica īponit̄.¶ Et adeps ni
hilominꝰ cycni ad idē facit ⁊ emoꝛroidas sanat.

¶ Ad intestina rupta. CAP. XIIII.

PEntastri purgati quantū tribus digitis
cōpꝛehendere potueris tolles: adijcies
feniculi seminis ⁊ apij seminis coclea-
ria duo.⁊ in vnū ꝯminutissime trita ⁊ ī
vini optimi cyathis.iiij. calefacta ꝙ digiti pati pos-
sint:ieiuno bibendū dabis ꝑ triduū:⁊ ꝯuis sit seda
bit doloꝛē. ¶ Itē de pilis lepoꝛinis in mellis ma-
nu plena decoctis facies pillulas ⁊ ꝯfrequētissime
ieiuno in melle dabis glutiēdas:⁊ sic itestina ꝯuis
periculose rupta sint celeriter ⁊ efficaciter mederis.
¶ Item stercus lepoꝛinū cuꝫ melle coctū ⁊ ad ma
gnitudinē fabe factū datūqꝫ frequenter interrupta
interioꝛa itestina cōglutinat.assidueqꝫ hac curatiōe
vtendū donec omni periculo liberet̄.facit ⁊ ad do-
lentia intestina.Et ad lumbꝛicos ⁊ tineas.¶ Item
herbe betonice sicce puluis ad deñ.j.⁊ vini cyathis
duobus ex aqua mulsa dat̄:qᵭ sanat illos q aliquo
ictu omēta lesere:vel de vehiculo lapsi sunt. ¶ Itē
ad intestinoꝝ doloꝛē. Semē coꝛiandri ⁊ parū salis
bene cōtrite ex vino austero ac ferro candente cale-
factū bibat:cōtinuo curat ⁊ defectionē tollit.¶ Itē
bꝛaxicā cōteres ⁊ succū expꝛimes.atqꝫ aque calide
cyathū.j.admiscebis.⁊ ieiuno dabis bibere ꝑ dies.
v.¶ Item ad toꝛsionē vētris. Rute.℥.iij.ex aq̄ cali
de cyathis.iiij.⁊ herba bꝛaxica dabis.¶ Itēqꝫ bꝛa
xice radices ꝯtunsas in pila cū axūgia veteri appo
nes.alligate eniꝫ oēm humoꝛem ⁊ doloꝛem tollunt.

¶ Ad ileon. CAP. XV.

GRauissimū ventris vitiū yleos appellat̄
cui ōsistit discerpti vespṫiliōis sanguis il
linitus ventri ⁊ facit disintericis. ¶ Itē
qꝫ oua pꝛidie in aceto macerant̄ ex his ⁊
farina ⁊ aqua panis ciliacis fit.Quidā vero eadem
oua resoluūt ⁊ in patinis tosta dant in cibo.¶ Itē
caseus vetus ouillus in cibo ꝓdest. ¶ Seuū item
ouillū in vino austero decoctū bibit̄ : qᵭ ⁊ ciliacis
medet̄.¶ Itēqꝫ coclee due terunt̄ cū suis testis ⁊
oua cruda ex passi cyathis duobus:⁊ aque cyathis
tribus.atqꝫ totū in nouo vase decoctū ad tempamē
tū potionis bibit̄:¶ Coclearum itidem cū suo pu-
tamine cōbustarū cinis addita pusilla resina ex vino
bibit̄.¶ Senectꝰ ēt serpētiū decocta cū rosaceo in
vase stagneo vētri illinit̄. ¶ Caseus quoqꝫ vacci-
nus recēs īmittit̄. ¶ Ad oēs vero epiforas vētris
caseū mollē in cibo poni iubēt.Veterē aūt trituꝫ in
modū farine mēsura cyathi addi in cyathos tres vi
ni cibarij ⁊ ita deuoꝛari.¶ Itē lac capꝛinū ad dimi-
dias ꝑtes decoctū infundit̄.¶ Itēqꝫ gluten tauri-
nū aqua calida resolutū addit̄.¶ Imponit̄ item in
flationi fimus vitulinus in vino decoctus.¶ Item
antidotū pema:qᵭ fac̄ ad yleon colicū ⁊ itestīa oīa
ita vt ad vnā potionē doloꝛes cessent.fac̄ ⁊ ad ptysi
cos q ēt sanguinē excreāt.sex potiōibꝰ datis ad late
ris doloꝛē ad sciā ad quartanas acceptum añ passio
nē suspiriosis ēt multum ꝓdest. ℞.autem hec Spi
ce nardi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

ce nardi.ʒ.v.amomi vnā.croci.xij.costi octo.euforbij sex.folij.xij.styracis septē.gingiberis octo.iusqa mi duas.opij duas.piretri sex.piperis.v.piperis albi.sex.piperis lōgi octo.reuponticj.xij.que oīa trita melle qđ sufficit cōmiscebis:⁊ dabis auellane magnitudine. Frequēter aūt euenit ex causa aliqua latēte vt vētri dolor subitus existat:quo nunqꝫ tentaṫ qui habet secū talum leporis vt aiūt muliercule.

¶ De egritudinibus renū ⁊ vesice. Trac. V.

¶ Ad lumbos dolētes. CAP. I.

ACinoꝝ nigroꝝ succi cyathus vnus cum mulse cyathis tribus potui datus lumbos dolētes sanat. ¶ Itēqꝫ enule foliorum siue radicis pulueris deñ.ij.ex vini cyatho vno bibiti emēdant. ¶ Pastinace itē radices siue semē deñ.iiij.in aqua mulsa decocta ⁊ potui data lūboꝝ ⁊ renū vitia emēdāt. ¶ Itē porri sectiui succus ad cyathos.ij.in vini cyathis.ij.bibitus sine mora sanat. ¶ Itēqꝫ asparagi semē ⁊ cymini pari pondere tritū ⁊ ex vino vel aqua calida potui datū emēdat. ¶ Apij itidem radicis succus ad cyathos.ij.⁊ vini cyathis tribus potui datus ꝓdest. ¶ Oleastri itez radix in vino coquiṫ ⁊ ad cyathos.ij.potui datur. ¶ Radix similiter asparagi trita ⁊ in vino potui data lumboꝝ dolori medeṫ. ¶ Itē cataplasma ad idē Nasturtiuz cū polenta teritur:calidūqꝫ imponitur. ¶ Itēqꝫ ferule viridis folia trita ⁊ in vino mixta ⁊ īposita mirifice sanāt. ¶ Lana sucida in oleo:pice liquida:sulphure viuo : nitro attico feruefactis:īntincta qꝫ fieri pōt calidissima bis in die poniṫ. ¶ Itez piloꝝ cypressi viridis sexta.iij.in aque sexta.iij.in olla noua decoques:vt sicut cera mollescat:⁊ sublatis granis que intus sunt atqꝫ ꝓiectis ipsos teres diligēter ⁊ vt cataplasma pānis īduces lumbisqꝫ impones:ac desuꝑ fascias ligabis:⁊ hoc ꝑ triduū facies ita vt quotidie muteṫ.⁊ de ꝑ̄dicto calastico sepius lūbos ꝯfricabis: ⁊ in balneo cum ipso sudet : sed ⁊ cum se collocat fortius de ipso calastico loca ꝑūgat quecūqꝫ doluerint. ¶ Itē sulphur viuuz imponiṫ cum adipe. ¶ Itē ꝯditū nefreticū hoc recipit. Petrosilini.ʒ.j.cassie.j.asari.j.spice nardi.j.gingiberis j.ac semis.leuistici similiter.bettonice.j.costi vō semiunc.piretri.j.maratri vnā.coconidij.j.saxifrigie.j. olemi.j.artioticis semiunciā.piperis quattuor.apij seminis.j.bacchaꝝ lauri semiunc.rute seminis vnā. prassij vnam cymini vnā.seminis asparagi semiunciā.de puluere aūt mittes semiunciā.piperis vnaz. mellis optimi quod sufficit: vini ascalonij sextaṙ. vj.⁊ vteris.

¶ Ad renum dolorem. CAP. II.

RAdix feniculi cū tysana decocta ⁊ in cibo data renū densitates relaxat ⁊ eiusdē radicis succus ad cyathos duos in vino potui datus mirabiliter vitia sanat. ¶ Item vrtice semē tritum ex vini cyathis.iij. bibitur. ¶ Itē bettonice pulueris deñ.ij.ex mulse cyathis.iij.febricitantibus cum aqua calida propinatus. ¶ Asparagi item radix teritur ⁊ ex ea deñ. iij.ex vini cyathis.iii.potui danṫ ꝓficue. ¶ Ocimi itidē succus sepius bibitus renum vitia emendat. ¶ Itē ius ciceris cū ꝯdito bibitur. ¶ Itemqꝫ lauri lace virides qꝫplurime trite suꝑ renes imponunṫ: ⁊ ex vini cyathis.iij.puluis eaꝝ bibiṫ. ¶ Itez ad renum dolorem vel ad lapides eijciēdos:⁊ ad vrinā ꝓuocandam. ℞.petrosilini. ʒ.j. piperis. ij. feniculi seminis.iij.helenij.iiij.dabis vero deñ.iij.cuz aqua calida. ¶ Itē antidotum ad renum dolorē qui lapillos colligūt:⁊ vix cum dolore ꝓijciunt. ⁊ interdum proijcere non possunt, ℞.men.semiunc̄.petrosilini similiter.spica nardi similiter yris similiter.baccharum lauri purgatarum semiunc̄.piperis deñ.vj. testarum oui ex quibus pulli nascuntur.ʒ. tres.seminis caulium semiunc̄.mellis optimi quod sufficit ad totum puluerē colligēdum.omnia enim tunsa cribrabūtur diligenter vt sint minutissima.dabis autem cum condito in modum auellane parue : febricitantibus vero cum aqua calida. ¶ Item ad renum dolorē siue ex frigore fuerit:siue ex casu siue de ictu: hoc physicum est ⁊ probatuz. Pollices pedū perunges pice liquida spissa ⁊ lana caprina suꝑ obuolues ⁊ ambulabis. Hocqꝫ medicamētū in diebis vl'ter mutabis ꝑ dies.ix.renes aūt nullo medicamēto tāges. ¶ Itē emplastrū malaginaticū ad renū dolorē. ℞.styriacis.ʒ.iiij.thuris.iiij.galbani.iiij. amoniaci.iiij.picis virginis lib.ij.cere.ij. Styracem vō ⁊ galbanū ⁊ cere ꝑtē mediā in pila tundes ⁊ facies collyria deīde picē ⁊ cerā simul solues.thus in puluerē rediges amoniaci puluerē cū aceto teres. In cacabo vō vbi pix ⁊ cera soluunṫ malaxabis collyria suprascripta vt se misceāt postea guttā tritā cū aceto ⁊ puluerē thuris suꝑmittes ⁊ agitabis bñ vt se ꝯmisceat deīde leuatis ꝑtibꝰ oībus ī recētē ollā mittes ⁊ facies collyria hoc idem ēt sciaticos sanat. ¶ Itē ad idē. ℞.therebynthie.ʒ.iii.galbani.ij.euforbij semiunc̄. panacis simil'r olei cyꝑni lib.j.cere. ʒ.vj. ¶ Itē cataplasma ad idē. Euisci radix ex vīo decocta ⁊ trita atqꝫ imposita dolores renum sanat. ¶ Itē serpillū ⁊ radices cauliū ꝯtūdes ⁊ teres ad mixta anxūgia ⁊ renibꝰ appōes. ℞. styracis.ʒ.ij.māne thuris.ij.galbani.ij.amoniaci.vj.terebynthie.vj. cere lib.j.picis.j. Cōficiṫ aūt sic. Amoniacū ⁊ thꝰ cū aceto vl' biduo terunṫ deīde styrax ⁊ galbanū ⁊ cere pars ī pila tūdunṫ vt vnū corpꝰ fiāt pix resina ⁊ residuū cere resoluūṫ ⁊ colanṫ ac sic ꝯmiscēṫ spēs suprascripte:hic fiūt mādalia ⁊ seruāṫ hocqꝫ ⁊ sciaticos curat. ¶ Itē ēplastrū ad idē. ℞.euforbij.ʒ.j. piretri.ij. castorij.j.stafisagrie.j. sansuci.j.amoniaci. iiij.cere lib.j.nardi.j. ¶ Itē epythima ad renū dolorem quod in modum collyrij colligitur. ℞.cere.lib. j.gypsi specularis cocti deñ.vj.colofonie frixe.ʒ.x.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

mellis boni.xx.spume argēti aurose.xxxvij.⁊ semis.
aceti acri sexta.viij.⁊ semis ⁊ deñ.vj.olei seuinēsis
vu.i.viri de eris. ʒ.j.vu.scysti.j. ❡ Item dyatesseron nefreticon.su.
meu.asarũ.nardũ.celticũ equalia teres ⁊ dabis in
Scysti.i. sem̃ meu. mellicrate. ❡ Itē elegma nefreticon. ℞.piperis al-
bi deñ.xiij.⁊ semis.petrosilini similiter.cassie fistule
iij.⁊ semis.betonice.iiij.⁊ semis.gingiberis.ix.nardi
pontici.ix.⁊ semis.saxifrici.ix.mellis despumati lib.
j.⁊ semis.dabis aũt cũ cōdito coclear.j. ❡ Itē em
plastrũ neufreticon. ℞.nardi.ʒ.ix.cere.vi.colofonie
ij.myrre.j.qđ facit ⁊ ad eos qui pulmonũ inflationē
patiunt̃:vel cui viscera tumēt qđ est plācia. ❡ Itē
emplastrũ ad qđ supra. ℞.amoniaci.ʒ.ij.lybani.ii.
bdellij.ij. myrre.ij.castorij.j.mastice.ij.nardi.viij.
❡ Itē epythima pleureticō. ℞.cere.ʒ.viij.yris.iiij.
piperis albi.ij.codion.iiij.cyprinũ rutatũ:que cum
cyprino rutato coques ⁊ ita cerotũ facies ⁊ omnia p
miscebis. ❡ Itē antidotũ ad renũ dolorem qđ ha-
renas detrahet. ℞. apij.seminis. ʒ.ij.petrosilini.ij.
anisi.iij.dauci.deñ.xij.scaonitis.xviij.croci.j.mellis
quantũ sufficit daturq; in modũ lupini cum coclea
ri mellis ⁊ aque cyathis tribus. ❡ Itē antidotũ ad
renũ dolorē ⁊ tumorē ⁊ ad iecinoris ac lienis tumo
rem ⁊ ad eos qui propter hec vitia mali coloris sint
facit ⁊ ad aquas matricis. ℞.croci deñ.vj.nardi ru-
Stactis. i.gutta myrre. stici.vj.costi.vj.scenitis.iij.cynamōi.iij.myrre ⁊ sta-
ctis.iii.mellis. ʒ.iii. ⁊ deñ.iii. datur vero in modũ
auellane ex mulse cyathis.ii.ita ⁊ febrientib⁹ dabis.
❡ Itē antidotũ ad renũ dolorē ⁊ ad vesicā ⁊ calcu
lũ cōminuēdũ ⁊ expellēdũ ad tumorē ⁊ exulceratio
nē renũ ⁊ ad oīa vitia eo℞ ēt si sanguinolentā vrinā
faciunt. Sicca rosa papaueris semen ⁊ nuclei pari
pondere coquunt̃ ⁊ trita miscent̃:⁊ hinc datur ī mo
dũ auellane amplioris ex aque cyathis duobus vel
tribus. ❡ Itē ad renũ ⁊ lumbo℞ dolorē in picē liq
dā lanulā intinges ⁊ super vmbilicũ pones. ❡ Itē
emplastrũ ad dolorē renũ a quo multi curati sunt.
Citonia omnia intus ⁊ foris purgata numero.x.co
ques in omphatio melle sine vino ascalonio aut sicu
lo.daptylos etiam optimos purgatos numero.x.co
ques simil̃r.addes aloes epatici triti.ʒ.iii. croci tri-
ti cũ vino semiunc̃.postea facies cerotũ de oleo me
lini lib.j.cere.j.qđ cũ refriguerit omnia simul misce
bis ⁊ īpones. ❡ Itē herba agrimonia trita ⁊ potui
data dolorē sedat. Si vero ex pondere sentiat pol-
linis fabe sexta.⁊ bete viridis succum simul coques
⁊ calidũ impones p triduũ. ❡ Itēq; betonice deñ.
xii.ex aque calide cyathis trib⁹ si febricitet si aũt nō
febriet in vini cyathis tribus. ❡ Itē ad renũ dolorē
Castorij deñ.iii.resinc.iii.seui taurini similiter.picis
dure similiter.styracis similiter. olei nardini quātũ
sufficit. Hec oīa in vnũ coques ⁊ impones:expertũ
est. ❡ Itē cataputie ad renũ dolorē. ℞.apij semis.
ʒ.ii.sisileos.ii.petrosilini.j. tordeli.iiii. piperis albi
j.eruce seminis.ii.nuclei sexta.ii.partē dictā farine
rubei heminas.iii.mellis sexta.j. ❡ Itē cōditum ne
freticũ. ℞.eupatorij.ʒ.j.petrosilini.j. squantij.j.spi-
ce nardi.j.asari.ʒ.j.maratri semis.vi.folii.j. cyperi.j.
pipis.x.reupōtici.iiii.dauci cretici.vi.vini optimi.xl
mellis lib.xxiiij.teres aũt diu siccatũ melle. Postea
mittes vinũ ⁊ cũ digestũ fuerit dabis in balneo ī so
lio:⁊ post balneũ agitabis ⁊ vteris. ❡ Itē conditũ
nefreticon hoc est ad renes. ℞. petrosilini spice nar
di saxifrice piperis betonice ana.ʒ.j.asari dauci su
ana.semiunc̃.singulas croci.ʒ.ij.vini sexta.xij.mellis
ij. ❡ Itē epythima nefreticon expertũ. ℞.euforbij.
ʒ.j.nitri.vj.adipis porcini.j.opoponacis.j.galbani.
ij.bituminis.j. cũ aceto aũt sicca teres permixtisq;
vteris pones sup lũbos ⁊ vmbilicũ. ❡ Itē ꝯfectio
ad renũ dolorē vel ad vesice ⁊ stomachi. ℞.mastice
ʒ.iij.cassie deñ.ix.⁊ dimidium folij similiter.costi si
mil̃r.amōiaci.xviij.absyntij.ix.rose sicce.ix. alice.ix.

❡ Ad vesice dolorem. CAP. III.

Petrosilini semiunc̃.fico℞ seminis simi
liter.apij similiter tũdes simul ⁊ cribra-
bis:adiecto paruo myrre optime cum
piperis grana.ix. Hec oīa cũ vini opti-
mi cyathis. ij.miscebis ⁊ dabis potui
in folio post sudorē:⁊ cũ redierit in calido mēbra cō
tineat. Hec enim potio sexum ⁊ etatē celerrime sa-
nat. ❡ Itēq; nasturtiũ tritũ cũ vino dulci cibario
ac valde spissum p triduũ potui datũ. ❡ Itē apij ra
dices ⁊ feniculi ⁊ asparagi bñ lotas ⁊ exiccatas eqs
ponderibus subcondes ⁊ hoc septē diebus in vino
calidissimo macerabis ita vti operiant̃ vino ⁊ hinc
merum cũ opus fuerit accipiat ieiunus. ❡ Itē alu
minis scisti.ʒ.j. ⁊ dragāti.ij.cōficies sic. Dragantũ
pridie in aqua maceratũ alumini trito miscet̃ hinc
facti pastilli in modũ scrypoli dimidij cũ passe cya
this.ij.dantur. ❡ Itē braxice seminis triti deñ.j.pi
peris.ij.admiscebis ⁊ ex eo coclear plenũ in careni
potione dabis per triduũ. ❡ Itēq; feniculi aspara
gi petrosilini ⁊ apij ⁊ herbe saxifrice vl' verbene ma
nipulos singulos cũ aqua ad tertias decoques ⁊ ex
hac aqua in vino ieiuno in vino optimo ꝓpinabis
per dies.ix. Est enim res salubris. ❡ Itē ad vesicā
vulneratā. Radices apij feniculi ⁊ asparagi infun-
des in vino veteri albo ⁊ ieiuno quātũ vnus est ca
lix dabis. ❡ Itē ad vesice dolorē vel vrine difficul
tatē. Puleiũ spicā nardi ⁊ foliũ trita mittes in sac-
cellum paruũ ⁊ plenũ appones vel vesice dolorē vl
qui sanguinem mingit. ❡ Itemq; marrubium con
teres ⁊ addes passum:ac tantundem aque decocte
⁊ bibes. ❡ Itē ad vesice dolorē vel si guttatī aquā
digerit. Cardi semen ex vini sexta.ij. decoctum vt
ad heminā redeat totum vitium tollere constat si fre
quenter fiat. ❡ Feniculum itidem decoctum ⁊ po-
tui datum.ʒ.x.nimis proficit ad omnes difficulta-
tes. ❡ Itemq; millefolium ⁊ acetum bibitur cōtra
omnes vesice difficultates. ❡ Trifolium item mi-
nutissimuz cum pipere ⁊ puleio potui datur. ❡ Itē
petrosilini cyathos.ij. olei rosati.ij. apij.seminis.iij.
simul

ſimul tundes ⁊ cribrabis tenuiſſime: ⁊ ex eo coclea-
ria tria in mortario trita tenuiſſime edes. ¶ Itē fo-
mētum veſice vt meatus anterior laxet. ℞. meliloti.
℥.j. fenugreci heminā.j. euiſci faſcē.j. maluaꝝ agre-
ſtiū ⁊ ſatiuaꝝ radices. camomille ſicce vel viridis.
℥.j. lauri quoqꝫ folia ⁊ herbā veſicalem ſimul deco
ques: ⁊ per triduū fouebis. ¶ Euiſcus ſane ⁊ lau
rus feminis moleſtior vt ſi mulier fuerit ſaluat ma-
trix. Si virgo reumatizet. ¶ Itē ad hoc fomentum
renum poſtea faciēdū Laurū: puleiū: myrtum: gra-
men: anetū ⁊ rutaꝫ decoques ⁊ ꝑ triduum fouebis.
¶ Item ad veſice dolorem: ꝗ iā grauiter afflicta ē:
ſed ⁊ ſi putreat ⁊ ad ſtranguiriā ad calculuꝫ quoqꝫ:
necnō ad loca mulierū ꝗ res ⁊ hoīes a morte reuo-
cat. Tolles aſparagi radices: graminis radices: apij
quoqꝫ cum ſuis folijs: maluas ⁊ ius maluaꝝ quod
exprimit. Subinde adijcies ros marinū: ramulum
cypreſſi. ramulū herbe ſauine. ramulū pulei veteris
faſcem allij. ceros reſtis vnius ſiccos coronā roſeā
ſiccā. lauri ramulū: nepete montane faſciculum. fe-
nugreci ſemen contūſum hedere ruteqꝫ ramos: ver
bene ramos cum ſuis radicibus. herbe ꝗ naſcit ſe-
cus aquā: ⁊ hꝫ folia ſimilia fabe faſciculū apium er
raticum: ⁊ hec omnia mittes in vas amplū vt aquaꝫ
plurimam capiat: ⁊ decoques vſqꝫ ad tertias ita vt
ter vas impleas ⁊ ex hac aqua ↄcocta dabis ieiuno
bibere: ⁊ in ipſa aqua calidiſſima ꝓut pati potuerit
ſedeat ī balneo ita vt teſticulos ⁊ verenda in aqua
habeat. ſedeat vero ꝙdiu potuerit ⁊ ſubīde ex eadē
calida adijcies donec ſentiat ſe ꝓficere. ac ſabulum
ꝑ vrinā digerere hocqꝫ facias ꝑ triduū ⁊ lꝫ vitiū ſit
vetuſtiſſimū ſanabit ī vtroqꝫ ſexu quelibet ſit etas
Mulier autē ꝗ his locis aut veſica laborauerit ex
ea intus vtat vt ſedeat ſimiliter: vt ſupra de viro di
ximus. explicabit enī ⁊ ſtranguriā ⁊ tortiōes oēs ve
ſice ſtatī ſoluet. ¶ Ad podiſin vero potionē ſic de-
mōſtrabis. Mittes in veſicā calculos ⁊ cū ipſo me
dicamento ſuſpendes in calore balnei vt tota nocte
pendeat ⁊ inuenies mane calculos vi medicaminis
reſolutos. ¶ Itē rute agreſtis grana. ix. trita ex ace
ti hemīa ſubſerue facies ⁊ dabis bibē ↄtinuis dieb⁹
ix. ſanuſqꝫ fiet. ¶ Itēqꝫ ouoꝝ putamīa vñ pulli nati
fuerit qꝺ ſufficiat ↄtūdes: ⁊ myrr̄ tūſe ⁊ cribrate ſe-
mi. cōmiſcebis ⁊ ī paſſo ieiuno dabis. ¶ Aſparagi
itē mōtāi ſiue ſiluatici faſciculū bonū aut certe radi
ces eius ↄcoqs ex aq̄ bñ ⁊ ex ea aq̄ bibat cū vio mi-
rifice ſanat. ¶ Porri itidē ſectiui virgis ſucci cya-
thū vnū ex paſſi cretici cyathis trib⁹ bibat. ¶ Item
amigdalas nūero. xxx. diligētiſſime teres. ¶ Bragā
ti ēt ſemi. ī ſapa īfuſaꝫ ⁊ bñ tritā ſimul miſceb ac col
liges. hīc dabis ī modū auellane cū dormitū vadat.

¶ Ad calculum. CAP. IIII.

Mili semiūc. ↄteritur ⁊ ouſi eiuſqꝫ puta
men ter implet paſſo idqꝫ balneo ſerue
factum datur aduerſum calculi dolorē
¶ Itemqꝫ cicer arietū ī aq̄ diſcoquit
cuꝫ ſale ⁊ ex ea aqua bibūtur bini cyathi per triduū
in difficultate vrine. ſicqꝫ ⁊ calculi pellūtur. ¶ Ca-
riote itē trite dolori imponūtur aduerſus vrine dif-
ficultatē. ¶ Murino itidem fimo dolorē illinire ꝓ
deſt. ¶ Vermes quoqꝫ terreni cōtriti bibūtur ex vi
no vel paſſo. ¶ Itē ad calculos cōminuendos pel-
lēdoſqꝫ. Coclee inanes combuſte conterūtur ⁊ ci-
nis earum in potōe datus calculos pellit. ¶ Lapil-
li aūt qui in gallinaceoꝝ aut palumboꝝ veſica inue-
niūtur contriti potioni inſpergūtur. ¶ Itēqꝫ fimus
palumboꝝ in ſorbitiōe ex faba fracta bibit. ¶ Tur
turum itidē fimus in mulſa decoctus imponitur.
¶ Itē in patella coctas das cicadas in veſice dolo
re. Utilis enim eſt cōtra oēs veſice dolores ſeu dif-
ficultates. cinis plumarū palumboꝝ ex aceto mulſo
bibitur. ¶ De nido itidē hyrūdinis glebula vti di
luta ex aqua calida bibit. ¶ Itēqꝫ turdoꝝ fimus ex
mulſo decoctus īponitur. ¶ Conuenit quoqꝫ tur-
dos eſſe cum baccis myrteis in qua decocti ſunt pe
des agnoꝝ. ¶ Itē ſcorpio marinus in vino necatus
veſice vitia ſanat. ⁊ calculos pellit. ipſe aūt ſane edi-
tur: ⁊ vinum bibit. ¶ Itēqꝫ lapillus qui inuenitur
in ſcorpionis marini cauda vtiliter potat. ¶ Inue-
niūtur in brancis capitis piſcis quaſi lapilli qui po-
tati ex aqua calculoſis p̄clare medētur. ¶ Echinni
etiam cum ſpinis ſuis tundūtur: ⁊ ſinguli ex hemi-
na vini bibuntur. ¶ Itēqꝫ difficultatibus vrine ſu
cinū potatum alligatumqꝫ ꝓdeſt. ¶ Plātaginis iti
dē vl' folia vl' radices potare ex paſſo ꝓdeſt. ¶ Ve
ſica quoqꝫ apri in cibo elixi ſumitur. ¶ Leporis ni-
hilominus renes inueterati in vino potati calculos
pellunt. ¶ Ungule etiā equi cinis ex vino vel aqua
bibitur.

¶ Ad incontinētiam vrine. CAP. V.

VErrini genitalis cinere ex vino potare
dulci opꝫ. ¶ Itēqꝫ valet in canis cubi
li vrinā facer. Itidēqꝫ remediū ne ipſe
vrinā faciat vt canis ī ſuo cubili. ¶ Un
gule itē apri vel ſuis cinis potioni īſpergit. ¶ Le-
poris quoqꝫ cerebrū in vino bibitur. ⁊ eiuſdē teſti-
culi toſti edūtur. ¶ Aſeruꝫ etiā triū ligule aſſe in ci
bo ſumūtur. ¶ Coclee ſimiliter aphricane cuꝫ car
ne ſua cōburunt: ac cinis eaꝝ ex vino bibitur.

¶ De egritudinibus virge ⁊ teſticuloꝝ. Trac. VI.

¶ Ad verendorū vitia ſi formicatio ſit vel verruce.
CAP. I.

ARietini pulmonis ſanies illinitur. Cete
ris vero vitijs arietinoꝝ vellerū cinis ex
aqua ⁊ ſeuū omēto pecudis p̄cipue ab
renibus admixto ⁊ pumicis cinere ⁊ ſa-
le īponit. ¶ Lana itē ſucida ex aq̄ frigida. ¶ Mu
larū itidē vngule cinis. ¶ Itē dētium caballinoruꝫ
turſoꝝ farina īſpergit: vlceribuſqꝫ īponit cū melle
iſopū ⁊ plūbi ſcoria. ¶ Muricū itidē vl' purpuraꝝ

cũ suis testis ⁊ carne cõbustarũ cinis cuꝫ melle car
bũculosqꝫ eoꝝ salsaméta cũ melle cocta cõfringunt
singulariter vero cerebrũ apricũ suis sanat ea q̃ ser-
punt. ¶ Fel itẽ bubulũ cũ alumine egyptio ac myr
ra ad crassitudinẽ mellis exactum illinit̃. ¶ Insup
beta cocta ex vino ⁊ trita imponitur.

¶ Ad testes atqꝫ ramices. CAP. II.

Holus cũ cocta saba equis ptibus dolo
ribus apponit̃. ¶ Itẽqꝫ bulbi triti ex
vino mulso ⁊ illiniti medẽtur. ¶ Ru-
tam itẽ cũ teneris ramis lauri ꝯtritã tu-
mori impouũt. ¶ Ciminũ quoqꝫ coctũ ꝯtritũqꝫ cuꝫ
cera ⁊ melle ac rosaceo. ¶ Farina itidẽ lini seminis
cũ resina ⁊ myrra ꝯtra dolorẽ facit in vino discocta
⁊ ꝯtrita. ¶ Inflationi vero beta ex aqua ĩponit̃ aut
ex melle. ¶ Itẽqꝫ fex vini aut saba ex vino illinit̃.
¶ Folia cypssi cũ polẽta trita ramici ꝓsunt. ¶ Pil
lule itẽ de cypresso tenere trite cũ axũgia ⁊ lomẽto
ĩponũtur. ¶ Itidẽ succus de pillulis cypressi si cũ
fico arida prius dẽptis granis ĩponit̃: iuuat. ¶ Fari
na quoqꝫ feniculi in hydromelle decocta addita an
xũgia facit ad omnia. Si vero decidit alter ex testi-
bus spuma cocleaꝝ illinitur. tetrisqꝫ vulneribus ibi
manantibus auxiliatur capitis canini recentis cinis.
¶ Senectus item anguiũ trita ex aceto atqꝫ hydro
melle. ¶ Stelliones quoqꝫ demptis pedibꝰ ⁊ inte-
raneis ⁊ capite ⁊ assati in cibo dãtur. ¶ Tumores
vero testiũ marina aqua vtiliter souent̃: q̄ si ⁊ dolor
⁊ tumor sit pusca calida ĩponitur in spongia.

¶ Ad inguina. CAP. III.

Negãtur inguina eius intumescere: que
habeat secũ surculũ ex miyrto: nec ferro
nec terra tactũ. ¶ Coclee vero minute
trite ex melle illinũtur: inguina priusq̄
exulcerant̃ vel ĩtumescant. in licio aũt facere. ix. no
dos opꝫ. atqꝫ ad singulos noĩare singulas mulie-
res viduas ac tum alligare liciũ ad talum vel cruri
vel infra genu. Si autẽ ex equitatu femina vexata
sunt spuma equi ex ore feminibꝰ illinitur: ⁊ ingui-
bus ĩponitur. ¶ Itemqꝫ fimus suillus sub testa ca
lefactus ⁊ tritus cum oleo. ¶ Oleo item de lucer
na intestini caput perfricabis ter. miraberisqꝫ effe-
ctum: sed posteaq̄ meatũ vnxeris aliquãtulum reij
cias. ¶ Lini itidẽ semẽ ex aceto ⁊ oleo decoquit̃:
⁊ tritum inguini ĩponitur. ¶ Itẽ myrtea virga que
ferro tacta nõ fuit in dolore inguini circũligatur ab
sentiũqꝫ habere ĩn vẽtrali ꝓdest. ¶ Itemqꝫ lupini
ex aceto cocti somẽtum optimum est. ⁊ tollis ⁊ pa-
rothetis vtile est.

¶ Ad intertrigenes. CAP. IIII.

Utredo ligni in puluerem redacta in-
spergitur. ¶ Itemqꝫ lentisic foliorum
puluis ad idem facit. ¶ Myrti item
folioꝝ puluis mirabiliter facit. ¶ Cor
ticis quoqꝫ granatoꝝ puluis mire facit.

¶ De egritudinibus apparẽtibus in extremitatibꝰ
mẽbrorum. Trac. VII.

¶ Ad sciam. CAP. I.

Picis pure pon. iiij. solues ĩ cacabo do
nec penitus liquescat: addesqꝫ sulphu-
ris viui triti. ℥. j. ⁊ semis. ordei pollinis
heminã: ⁊ aceti acerrimi heminã quod
qꝫ tamdiu misceri ⁊ cõfricari facies donec vnũ cor
pus efficiatur: ⁊ sic induces in aludam. ⁊ postq̄ bal
neum exieris in locum qui dolet impones ⁊ vteris
biduo. ⁊ post rursum lauaberis. ac post balneum re
nouata cataplasmata ĩpões. hocqꝫ tertia vice facias
⁊ recipies integram sanitatẽ. ¶ Itẽqꝫ capparis ra-
dices. in aqua decoctas ⁊ bene tritas pãnoqꝫ indu
ctas ad nocteꝫ impones: ⁊ alio die sanus leuabis.
¶ Item nepeta ante solis ortum sublata ⁊ imposi-
ta remedium prestat. hac etiam trita seu viridis in
balneo fricetur. ¶ Itẽ frustum enule viridis cum
vino albo bene teres ⁊ colabis p̱ lintheum ⁊ dabis
cui coxa vel scia dolet. Sed prius aliud frustum te
res ⁊ illinies vertebro vel coxe dolẽti ⁊ cum frica-
uerit bibet potionẽ suprascriptã: ⁊ in ipso latere iace
bit. ¶ Item ad sciaticos. Silfij coclear plenum cũ
aceto ⁊ aqua dabis bibere. ¶ Itẽ potio ad sciam
Herbam agrimoniã cum fuste ruboreo euelles te-
resqꝫ radices eius terges diligẽter ⁊ teres in potio-
ne vna cum vino quãtũ sufficit ⁊ sic dabis bibere p̱
triduũ. ¶ Itẽ bulbi albi succus potui datus mede
tur. ¶ Itẽqꝫ senetionis succi. ℥. j. cum oximelle po
tui data si mox deambulet ꝓdest. ¶ Porri itẽ capi
tati succus potui datus ad sanitatẽ efficaciter ꝑdu-
cit. ¶ Salis itidẽ amoniaci coclear. j. ĩ vini cyathis
duobꝰ bibit̃. ¶ Itẽ malagina galieni sciaticis. ℞. pi
retri. ℥. j. castorij. j. helenij adarcis. j. eu forbij. j. gigi-
beris. j. cere. j. vini quãtũ sufficit. ¶ Item potio ad
sciã. Plãtaginẽ porrũ virginẽ ⁊ heliotropij iuris fo
lia teres diligẽter: ⁊ expssum succũ dabis ĩ vino ve-
teri tepefacto luna decurrẽte p̱ ter dabis bibere: ⁊
qñ helyotropyũ folia nõ hꝫ radices eiꝰ tolles vel ce
tera. ¶ Itẽ potio ad sciã ad coxã ad artrisin ad pe-
des. Hibicini fimi pugnũ pipis g̃na. xxvj. teres diu
tissime: addesqꝫ mellis heminã. j. ⁊ vini sexta. ij. da-
bisqꝫ stãti p̱ dies septẽ. ¶ Séestre itẽ frõdes ⁊ cau
les cũ aceto madefactas sumẽ triduo ꝯuẽit. ¶ Itẽ
vnctio leonis ⁊ leopardi adipes ⁊ piretrũ pari pon
dere admiscebis aphronitro ⁊ eu forbio tãtũdẽ ad-
mixto ⁊ balsamo. ⁊ quotidie coxã ĩ sole p̱fricabis: ⁊
cũ meliꝰ senseris adijcies passuꝫ ⁊ oleũ rosatũ qd̓ suf
ficit. ¶ Curat ẽt neruoꝝ ⁊ articuloꝝ valitudines.
¶ Itẽ acopũ ad coxe vitia calidissimũ. ℞. olei the-
rebyntini lib. j. axũgie veteris. ij. cere. iiij. galbani. j.
⁊ semis. eu forbij duas ⁊ semis. panacis silr. adarcis
ij. sagapẽi. iij. castorij põtici. vj. Cõficies vo sic. Sa
gapemum ⁊ panace infundes in modico aceto: ⁊ te
res oleum therebynthynũ ⁊ axungiã ceramqꝫ si-
mul solues

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

mul solues cetera tundes ⁊ cribrabis ⁊ simul om-
nia miscebis ⁊ colliges in vase vitreo ⁊ vteris cōfri-
cando per vnam horam contra solem vel ad carbo-
nes. ¶ Item ꝯfectio lysopomi ad sciam. ℞. piretri
℥. ij. medulle ceruine. j. galbani. j. isopi. j. adarcis. ij.
therebinthine. j. pipis. j. balsami lib. j. olei cyprini. ℥.
vj. olei hyrcini lib. j. olei stiracini. j. olei amaricini. ℥.
iij. olei laurini. iiij. cere punice. iij. ¶ Item cōfectio
malagini sciaticis experti. ℞. cere lib. j. picis dure. ij.
therebynthine de cauliculis. ℥. vj. amoniaci. vj. sty-
racis optimi. ij. mãne thuris. ij. galbãi. j. ⁊ semis. ace
ti acerrimi qḋ sufficit. Cōficies sic. Ceraꝫ picē ⁊ re
sinam igne lento solues. styracē ⁊ galbanū admixta
modica cera tandiu tundes in pila donec malaxari
possint. Amoniacū vero leni manu teres vt puluis
fiat: addesq̄ꝫ acetū vt pinguiꝰ fiat. Deposito vero ca
cabo galbanum cum styrace supmittes: ⁊ de spatula
mouēdo cōmiscebis postea oīa: deinde in mortario
super oīa cōdimenta fundes vel manibꝰ permisce-
bis acetū: hocq̄ꝫ facies assidue spargēdo super quā
tum species possint cōbibere: ⁊ vteris. ¶ Item cō
fectio medicamēti sciaticis. ℞. salis cōmūis. ℥. iij. ⁊
deñ. iij. leppidi. ℥. j. ⁊ semis. amoniaci. vj. sinapis. vj.
piretri. j. strutij. j. ⁊ semis. aristoloice longe. vj. came
pitis. j. colophonie. iij. ⁊ deñ. x. olei veteris. ℥. ix. p-
polinis. vj. resine pituine sicce. vj. stercoris colūbini
semiunč. melibdene. iij. ⁊ deñ. iij. ¶ Item cōfectio
nitri sciaticis. ℞. adarcā: piretrū: sinapis semen: stafi
sagriā ⁊ nitruꝫ rubeū equis ponderibꝰ: que oīa con
tundes ⁊ cribrabis diligenter: in balneo vteris sine
vnguēto. ¶ Item ad coxarum dolorē ⁊ ad sciam.
Brusci radicē ꝯtundes ⁊ in vino veteri decoques
ad tertias: ⁊ tres cyathos exinde ieiuno dabis bibē.
¶ Itē herbe camipides quā piscariolā vocāt teres
si viridis ē deñ. iij. ⁊ ex aqua mulsa potionē dabis p
dies. xx. ¶ Itēq̄ꝫ ipsaꝫ herbā viridē ꝯtundes. panē
aūt nauticū pridie infundes in aceto acro. postea ip-
saꝫ herbā ꝯtunsaꝫ exprimes ⁊ adijcies salis tenera
p modo ⁊ saponis gallici pillulas ⁊ in modū cata-
plasmatis sciatico induces a vertebro coxe vsq̄ꝫ ad
geniculū ita ne subᵗfragmē tāgas ⁊ fascia cīges: ⁊ cū
sudare ceperit ī calida depones ⁊ ibi diutius faciat.
Cū vo exierit ⁊ ꝯsudauerit tolles ⁊ locū ipsuꝫ oleo
pfricabis mirū effectū est. ¶ Itē eocleas crudas cū
testijs. xix. bulbos crudos. xxi. piperis grana. xxiij. in
vnū ꝯmiscebis ⁊ teres vt fiat in modū ceroti ⁊ indu
ctū pãno exeūti ꝺ balneo induces in coxā ⁊ ligabis
⁊ post triduū solues eūti ad balneū. ¶ Itē apij vi
ridis siue apiastri radices ipsosq̄ꝫ verticulos rotun-
dos ad modū ceroti facies ⁊ eūti de balneo īpones
in pãno ⁊ post triduū solues in balneo. post pangra
pfricabis qḋ ꝯficies sic. Cerose. ℥. j. argēti spume. ℥.
j. cere quātū sufficit ⁊ post balneū īpōes. Hoc cero
tū aliq totion appellāt. ¶ Itē malagina sciaticō. ℞.
pecule. ℥. j. euforbij. iij. piretri. ij. sulphuris viui. iiij.
calefacies vero peculā vsq̄ꝫ dū regelet ⁊ tunsa oīa ⁊

cribrata pmiscebis ⁊ in aludā inductū impones li-
gabisq̄ꝫ ac die tertia solues ⁊ duces in balneū ⁊ post
balneū vtet̄ ceroto cyprino ⁊ oleo cyprino. ¶ Itē
acopū sciaticis. ℞. nitri. ℥. j. cinaperi. ij. stafisagrie. j.
alcionei. j. cere. vj. therebyntine. vj. cyprini. iij. tapsia
sicylon. ij. tapsiascylon vero cū aqua maria ⁊ sic alia
soluta pmiscebis. ¶ Itē herbe camitrie viridi col-
lecte mēse. Maio manū plenā teres diligēter cū pi
pere ita vt acrū sit. admiscebisq̄ꝫ vini acri sexta. j. ⁊
alterū seorsuꝫ pones ⁊ cū distemperatū fuerit in po
tione dabis calicē dimidiū ⁊ refundes de vino pu-
ro tātundē: ⁊ ita facies p dies. viij. sicq̄ꝫ facies vt am
bos sextarios adijciendo cōsumas. j. singulis diebꝰ
dimidiā heminā bene calefactā ⁊ iaceat in ipso late
re obuolutus pãnis vt sudet donec digerat potionē
abstineat vero a balneis ⁊ recētibus carnibus ⁊ sa-
nus erit. Alij parū mellis adijciūt ꝓpter asperitatē.
¶ Itē ad sciā que quomodo semp ex flegmate sit
dabis in primo gere semiunč. aut certe ꝯm vires ⁊
mensurā tenebis. ⁊ post dies quattuor iniectionibꝰ
curabis. Sed prima iniectio recipit hec. Cētaurie
deñ. vj. coloquintide. j. ꝯtunsuꝫ radicis cucuma sil
uatice. vj. radicis bete. ℥. j. sulphuris. j. aneti. deñ. vj.
aque sexta. j. coq̄sq̄ꝫ ad tertias ⁊ colabis: ⁊ in ipsam
aquā addes mellis potionē ⁊ inijcies hora pma ex
pectabisq̄ꝫ opus iniectiōis vsq̄ꝫ ad horā. iiij. vt bene
purget̄. Post hec facies iniectiōeꝫ alterā que habꝫ
olei ⁊ aneti potionē ⁊ adipis semiunč. castorij triti
deñ. iij. Cōmiscebis aūt hec ac tepida inijcies: ⁊ te-
neat q̄diu pōt. Cū vo hec oīa feceris exerceat̄ ābu
latio p dies. vij. Postea vt pcuretur vtat̄ iniectiōe
ista p dies plurimos vt cā disoluat̄. ℞. euforbij. ℥.
ij. tapsie. j. ⁊ semis. adarce. j. piretri. ij. sinapis. j. ⁊ se-
mis. eruce seminis. ij. piperis albi. ij. piperis nigri.
j. ⁊ semis. bulbi rustici albi. ij. cere albe. ij. olei cypri
ni. ij. Hec oīa ꝯmiscebis cū oleo suprascripto dili-
gēter ⁊ vngēdo fricabis diu lēta ī alijs locis durio
ribus vnguēto puro vteris in stomacho vel medijs
ꝯ frigꝰ cū nardo vnges ⁊ vteris. ¶ Itē vermis ter-
renus effodit̄ ⁊ īponit̄ in catillū ligneū fissuꝫ ferro
alligatū aq̄ pfundit̄. rursusq̄ꝫ ī eo loco ī quo erutꝰ ē
viuus suffodit̄: ⁊ ea aq̄ ī eodē catillo bibit̄. ¶ Itē
q̄ꝫ coclee crude trite ex vīo mero cū pipere bibunt̄.
¶ Itē lacerta viridis dēpto capite ⁊ pedibꝰ cū ite
raneis ꝯdita vt fastidiū abigat ī cibo dat̄. ¶ Itē ru
beā qua pelles ꝯficiunt̄ quotidie bibere vtile est.
¶ Lauri itē ⁊ genestre rami pluribꝰ diebus ī ace-
to macerant̄. deīde tundunt̄ ⁊ coquunt̄ ⁊ ex eo suc
co quotidie cyathus potui datur ¶ Fimus quoq̄ꝫ
bubuli calefactus in cinere feruēti locis dolētibus
in folijs cuiuscunq̄ꝫ holeris imponitur.

¶ Ad coxe dolorem. CAP. II.

STyracis optime. ℥. j. castorij. j. euforbij. j.
qḋ nō sit ptunsuꝫ. piperis. ij. cymini bar-
bari. ij. vini veteris ascalonij. fortis sexta.
semis. Hec oīa mittes in ollā nouā capiē

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

tem sexta.ij. addes quoqȝ stercus colũbinũ coq̃sqȝ
in carbonibus modice ⁊ ĩde vnges coxã siue renes
vbi dolor fuerit. ¶ Itẽ vnctio ad dolorẽ coxe siue
vtebri ꝓbatissima. ℞.panacis semiunc̃.lasaris opti-
mi deñ.vj.semis cauliũ tunsi ⁊ cribrati semiunc̃.cy-
mini tunsi ⁊ cribrati.ʒ.j.baccharũ lauri tunsaꝝ ⁊ cri
bratarũ.j. Panace vero ⁊ lasar infundes in vino ve-
teri ⁊ post biduũ nouũ cum vino veteri calidissimo
sufficiẽti ⁊ modice calefacies ad prunas ⁊ cõmisce-
bis simul panace ⁊ lasar ⁊ calefacies agitãdo in ca-
lido sole vero contra pilum diutissime confricabis.
¶ Itẽ ad coxaꝝ dolorẽ. Artemesia herba admixto
aceto imposita in triduo collit dolorẽ. ¶ Itẽ apo-
cum sciaticũ. ℞.euforbij myrre:tinaperi. lybani.cy-
prini ana.ʒ.j.que cõmiscebis ⁊ vteris.

¶ Ad geniculoꝝ dolorem. CAP. III.

Quinquefoliũ adiecto modico sale cõtri
tum aspersumqȝ aceto ⁊ genibus circũ-
ligatum efficaciter medet̃. ¶ Itẽqȝ bac
chaꝝ hemina ficus aphricane lib.j.an-
xũgie.ʒ.vj.cũ vino veteri simul cõtunsa ⁊ illinita ef
ficaciter ꝑsanant. ¶ Item ad genua ⁊ ad pedes.
¶ Neruus de cruribus vulturis cõtundes ac ta-
lis impones:⁊ alligabis statimqȝ dolor decidet. Est
enim res physica ⁊ cõprobata ꝙ si genicula forte cõ
tracta fuerint lomentũ ex faba in passo maceratũ im
pones ac desuꝑ cauliũ folia alligabis. ¶ Itẽ aphro
nitrũ maceratum cũ lana sucida imponitur.

¶ Ad tibiarum dolorem. CAP. IIII.

Cardamomi herbe folia cũ aqua tunsa ⁊
ĩposita sanãt. ¶ Itẽ ad tibiarũ tumorez
folia herbe anagallidis ꝑ triduũ alligata
tumorẽ tollũt. ¶ Itẽ ad vlcera in tibijs
⁊ cruribus. Lomẽtum fabatium ex aceto acerrimo
ↄspersum teres diligẽter ⁊ pãno inductũ impones.
⁊ cũ ceperit exiccari ex ipso aceto suffundes vsqȝ in
diẽ tertium. ¶ Itẽqȝ vrsino adipe admixta rubrica
⁊ ĩposita magnifice sanat:solusqȝ adeps facit idem.
¶ Caprinum itẽ fel vel aprinũ cum resina ⁊ ceroto
resolutũ vulnera que serpunt mirifice sanat. ¶ Itẽ
sordes casei sicci ⁊ fimus ouis mollis pari pondere
trita adiecto melle pusillo ĩtra dies.xx.curãt. ¶ Itẽ
qȝ si caprinũ fimum ex aceto subferuefacies ⁊ impo
nis sanat. ¶ Lenticula itẽ ex aqua decocta addito
exiguo mellis trita ⁊ imposita sanat. ¶ Ad maculas
aũt tibiarũ ex ictu recẽtes coriandrũ ex aceto trituz
⁊ impositũ eas inherere nõ patit̃. ¶ Itẽqȝ ad tibia
rũ vlcera resina cum cerosa imponit̃. ¶ Cinere au
tẽ maxillaꝝ apri vel suis inspergũtur.oĩaqȝ in his lo
cis vlcera purgãt̃.ↄplent̃ ꝑsanant̃.butyro ac medul
la ceruia felle itidẽ taurino cũ cyꝑno oleo ⁊ hyrcio.

¶ Ad talorum dolorem. CAP. V.

Musculus ex oleo tritus sedat vitiũ ⁊ tu
morẽ tollit. ¶ Itẽqȝ limus aquaticus
cum oleo subactus ⁊ impositus ꝓdest.
¶ Caprinus itez fimus siue bubulꝰ ex
aceto decoctus ⁊ cũ melle subactus vtiliter medet̃.
¶ Ad laxatos vero talos fimũ caprinũ siccũ siue bu
bulũ in puluerẽ redactũ ac cum melle mixtũ ⁊ impo
situm:laxatis tumorẽ ⁊ dolorẽ sedare certũ ẽ. ¶ Vi
tulinus itẽ fimus recẽs laxui ⁊ tortis talis aliquo ca
su ↄtinuo ĩpositũ non solũ dolorẽ veꝝ etiã collectio
nes ac tumores mire arcet vt reprobatũ est. ¶ Itez
mulieris capillus q̃plurimus in cinerẽ redactus ad
mixto ouiũ adipe veteri ceroti modo illinies celeri-
ter enim dolorẽ releuãt ⁊ pristinã restituũt sanitatẽ.
¶ Bubulas quoqȝ ĩpositas ac desuꝑ alligatas lu-
xaturã experti sanare ꝓmisere. ¶ Talis itẽ tumenti
bus fimus caprinus decoctus ⁊ subactus melle im
ponitur. ¶ Itẽqȝ pulmo marinus ĩponitur. ¶ Cã
cri quoqȝ marini cinis ex oleo vtiliterqȝ aqua fouẽ-
tur in aqua eoꝝ decoctus est.

¶ Ad tumorem pedum CAP. VI.

Squille purgate lib.iiij.puleij.ʒ.vj.aceti
sexta.ij.mellis lib.j.ↄficies ⁊ ĩpones mira-
berisqȝ eius rei effectũ. ¶ Lana itez cũ ci
nere calido oĩa vlcera pedũ sanãt̃. ¶ Itẽ
qȝ fimi gallinacei vel colũbini cinis ex oleo vlcera-
tionibus medetur. ¶ Tegmẽti idem testudinis ci-
nis ex vino ⁊ oleo tẽperatus vlceribus pedum me-
detur. ¶ Seuo quoqȝ pecudum cũ alumine si plu
ra sint vlcera sanant̃. ¶ Articulis vero fimus colũ-
binus tritus imponitur.

¶ Ad perniones. CAP. VII.

Malue folia in cinerẽ redacta vulnera per
nionũ sanãt sparsa. ¶ Itẽ fomẽtum la-
naꝝ feruefactũ ĩ passo cretico aut aphro
calidũz appones.hocqȝ ter facies vl.iiij.
⁊ scias te curasse. Mustus cocleaꝝ frequẽter ĩpo-
nitur. ¶ Item dragantũ infundes in mellicrate pri
die glycirizã quoqȝ ↄtũdes ⁊ ĩfundes ĩ mellicrate ⁊
coq̃s. Lauabis ⁊ teres dragãtũ eque tritũ diligẽter
admiscebis qͦ cũ ĩ modũ ceroti medie tẽꝑati fece-
ris linies ĩ pedibꝰ vel manibꝰ:qͦ si spissuz fuerit ad
des ꝺ ĩpo mellicrate ⁊ vteris. ¶ Itẽ styptiriã coq̃s
ĩ vino ⁊ ex hoc fouebis manꝰ ⁊ pedes ⁊ sic ꝺ ceroto
suprascripto illinies. ¶ Itẽqȝ aq̃ ĩ q̃ eruũ decoctũ ẽ
vtilit̃ fouebis. ¶ Ficꝰ itẽ aride discocta:⁊ cũ cera li
qda subacte ãbustis ⁊ ꝑnionibꝰ ĩponunt̃. ¶ Terre
noꝝ itidẽ vmiũ cinis cũ oleo ĩpõit̃. Silrqȝ cornꝰ ca-
prini ↄbusti cinis cũ oleo imponit̃. ¶ Item coclea
rũ que nude ĩueniunt̃ viuaꝝ ↄbustarũ cinere oĩa pe
dũ vulnera sanãt̃. ¶ Fimi itẽ murini cinis ex oleo
veteri ĩponit̃. ¶ Itẽqȝ agninꝰ pulmo vel arietinꝰ im
ponit̃. ¶ Bẽtis itidẽ caballini ↄtunsi farini subli-
uitẽ emẽdat. ¶ Lacerte quoqȝ viridis sanguis sub
tritus pedes illinitus sanat. ¶ Adeps aũt anserinꝰ
addito alumine omnes rimas sarcit peduz.

¶ Ad interdigitia. CAP. VIII.

Salem trituz cum oleo de lucerna ardẽ
ti bene mixtum inunges ⁊ miraberis.
¶ Vermiũ itẽ terrenoꝝ cinis ĩ oleo ve
teri

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

teri impositus optime sanat.

¶ Ad panaricij dolorem. CAP. IX.

TErmentũ cum sapone ⁊ ficu pingui tun
sum ⁊ subactũ ĩponit᷑. Si aũt caro excre
uerit ⁊ vngues separauerit flos lẽtis in-
fulcit᷑ ⁊ cataplasma de charte cinere ex
aceto mixto superponitur.

¶ Ad vngularum dolorem. CAP. X.

FEnugrecũ crudũ tritũ admixta aqua ꝑ
cataplasmate ĩponit᷑: ⁊ sanat. ¶ Ad vn-
guẽ lesum eijciẽdũ. Stafisagriã tundes
pꝛimo deĩde teres ⁊ admiscebis acetuꝫ
postea ĩpones vsqꝫ dũ sanat. Cũ aũt ceciderit fabaꝫ
impone mire facit. ¶ Jtẽ ad vngues si qd mali ha-
buerit alumẽ sciston in testulã mundã ĩmittes: ⁊ in
foco coq̃s: deĩde tolles ⁊ aceto sup̄sparso extingues
iterũqꝫ repões in focũ ⁊ cũ opus fuerit supꝛascriptũ
puluerẽ sparges aut solutũ cũ vino puluerẽ illinies
⁊ post lintheũ suppones ⁊ lintheolo vino ĩfuso digi
tũ obuolues ligabisqꝫ ⁊ sanabit᷑. ¶ Jtẽ vt vngues
lesos emũdos. viscũ cũ sulphure viuo tere ⁊ infun-
des vngues. ¶ Jtemqꝫ q̄nquefoliũ tritũ cũ adipe
ĩpones. ¶ Jtẽ emplastrũ ꝓ scadacãnata. hoc est cũ
de frigoꝛibus ĩ manibꝰ vel ĩ pedibus vulnus nasci
tur que sunt comedẽ. ℞. cerose lib. j. cere albe. j. fo-
lij ꝯmunis siue amigdalini. j. spume argẽti. Cerosaꝫ
vero ⁊ spumam argenti teres cum oleo diutius do-
nec colorem muttent.

¶ Ad podagram. CAP. XI.

POrcellũ dieꝝ. xj. nec minꝰ nec amplįꝰ oc
cides ⁊ coq̃s diligẽter: ita vt si fieri põt
ossã decoquant᷑: qbꝰ sublatis teres car
nes in moꝛtario in modũ cataplasmi ⁊
ĩpones. ¶ Jtẽ exptũ stercus duoꝝ vel
triũ poꝛcelloꝝ qd̄ inuenit᷑ in vẽtre occisoꝝ ferueat
in sartagine cũ aceti sexta. j. ⁊ in ipso doloꝛe pedibus
ĩponat᷑. ¶ Jtẽ ĩcipiẽteꝫ podagraꝫ mirifice discutit.
¶ Bette cõbuste cinis si leuissime admixta sangui
ne bubulo ĩponat᷑. ¶ Jtẽ ad ĩpetuꝫ doloꝛis. Salis
sexta. j. solues cũ aqua tepida ita vt totũ liquẽfiat. de
inde mittes aceti sexta. j. ⁊ agitabis diligẽter. postea
mittes aquã fontanã frigidã ⁊ tẽperabis ꝓut dele-
ctat ⁊ spõgia fouebis diutissime loca dolẽtia ⁊ ter-
ges ac linies medicamẽto subscripto. Defriti partes
quattuoꝛ quasi tessellas: ⁊ aphronitri ciuarij pastil-
los nũero. v. teres diligẽter ⁊ addes ouũ vnũ ⁊ rur
sum tãdiu teres donec in modũ ceroti mollis fiat
⁊ linies pẽna: qd̄ cũ siccauerit lintheũ suppositũ cale
ret. ¶ Jtẽ ad podagre doloꝛẽ ⁊ tumoꝛẽ. Fimũ co-
lũbinũ amoniacũ carycas egrenatas ⁊ nitrũ pari poꝛ
tiõe tũdes ⁊ cribꝛabis admixtis olei cypꝛini ⁊ meli-
ni singulis semiuncͤ. ⁊ oĩbus in vnũ mixtis in modũ
malagini ĩpones doloꝛẽ ⁊ tumoꝛẽ tollet ⁊ podagrã
annoꝝ. x. sanabit. ¶ Jtẽ fenugreci coclearia. ij. cum
aceti coclearibꝰ. ij. teres diligẽter ⁊ inductũ lintheo
ĩpones. ¶ Folia itẽ lactucaꝝ purgabis ita vt mediũ
thyrsuꝫ ⁊ venas tollas ac pꝛoijcias. folia vero elixa
bis in aqua infundes panẽ teresqꝫ semote. Postea
simul folia cocta mollissime teres ⁊ tepefactũ cata-
plasma cũ lintheo ĩpones. ¶ Jtẽ ceratoꝛiũ podagri
cũ expertũ qd̄ facit ad artridicos. ℞. seui hyrcini lib.
j. butyri. ℥. v. lini seminis fenugreci. altee aneti rose
meliloti añ. lib. j. soluẽda solues ⁊ ꝑmiscebis omnia
malaxabis. ⁊ vteris. ¶ Jtẽ emplastrũ faciẽs ad po-
dagricos qd̄ exiccat optime. ℞. melybdene lib. iiij.
salis amõiaci. ij. lyppidos sytherõ: qd̄ ⁊ facit ad scya
thicos. ¶ Jtẽ defrictũ ⁊ oua cruda ⁊ aphꝛonitrum
teres diligenter ⁊ tepefactũ lintheo illinitũ ĩpones.
Herba itẽ euisci tunsa cũ axungia veteri ⁊ imposita
tertia die sanabit. Huius herbe expimẽtatã viꝫ plu
res auctoꝛes annũtiãt: ¶ Jtẽ cucumeris siluatici ra
dices in aceto coctas teres ⁊ impones podagre. atqꝫ
articuloꝝ moꝛbo. Pꝛesens enĩ remediũ est ⁊ meliꝰ
si oleũ simul pari poꝛtiõe miscueris. ¶ Jtẽ toꝛpe-
donigia marina viua in oleo putrefiat siue in eo vi-
ua coquat᷑ ex qua cerotũ facies de quo manus ⁊ pe
des cõfricabis doloꝛẽ sine moꝛa tollit ⁊ neruos libe
rat: ꝙ si fel eius infricat᷑ pedibus doloꝛe similiter ca-
rebũt: ita vt coꝛiuꝫ eius supponas. qd̄ q ei detrahet
ocimo viridi manꝰ ꝯfricet. ¶ Jtẽ pullos ciconiarũ
teres in olei dulcis sexta. vij. decoq̃s ad tertias cola-
bisqꝫ ⁊ in ipsuꝫ oleũ adijcies adipis vrsini lib. iij. se-
ui taurini. ℥. vj. medulle ceruine. vij. olei laurini sex
ta. j. myrtini. j. stercoꝛis ciconie. ℥. j. ⁊ semis. ꝯficiesqꝫ
repones ⁊ vteris. ¶ Jtẽ ad aliud melius qd̄ in an-
nos. lxx. curat. Fimũ ciconie ⁊ axũgie veteris ꝑteꝫ. j.
ꝯmiscebis ⁊ vteris ⁊ miraberis. ¶ Jtẽ podagre: pi
tuita siue sanguis vbicunqꝫ se fixerit ⁊ doloꝛẽ nimiũ
fecerit. Fenugrecũ in olla noua ex aceto acri siue vri
na humana discoq̃s ⁊ teres in modũ ceroti: qd̄ lin-
theo inductũ quotidie ĩpones sepius renouatũ: qꝛ
cito siccat᷑ ⁊ dũ recẽs est viꝫ habꝫ ⁊ sanũ citius facit.
Alij vinũ ⁊ oleũ adijci debere tradũt ⁊ sic decoqui.
¶ Jtẽ ad podagrã curandã. ℞. cere lib. j. olei vete-
ris cinarij. j. resine frixe siue therebynthĩe siue pitui
ne q̃lẽ ĩueneris lib. j. nitri alexãdrini. j. ⁊. ℥. iij. aphꝛo
nitri albi. ℥. vj. lixiuie qua vtũt᷑ saponarij lib. j. ℥. iiij.
Nitrũ vero ⁊ aphꝛonitrũ teres diligẽter ĩ moꝛtario
addes lixiuiã sed paulatĩ augẽdo atqꝫ terẽdo donec
totũ expẽdas ⁊ fiat tanq̃ꝫ cerotũ. postea oleũ resinam
simul solues in trulla ac mittes sup̄ species pꝛius tri
tas ⁊ rursuꝫ simul oĩa teres donec diligẽter misceãt᷑
ex eo induces pãno ⁊ suppones pedi dolẽti donec
aperiatur ex semetipso ⁊ humoꝛ digerat᷑: ita vt aliud
nihil ponas nisi mane vel sero foueas pꝛius empla-
stro mutato ⁊ cum humoꝛ cessauerit tantum siccum
superponas lintheum vsqꝫ dum sanetur. ¶ Jtem
cerotuꝫ ad hec. ℞. fenugreci bene purgati sexta. iiij.
quos infundes aqua lini seminis. ij. infundesqꝫ seoꝛ
sum euisci pond̄. quinqꝫ seoꝛsuꝫ malue radiceꝫ plu
rimam: que omnia in aqua pariter coques: ita vt ad
maximam mollitiem perducas postea colabis ⁊ mẽ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

ſurabis ex eo ſexta.viij.admiſcebis olei.iiij.baccharum lauri tunſaruȝ.j.in vaſe duplici diutiſſime coques donec ad mẽſuram olei reuertat̃: colabiſqȝ ⁊ mittes reſine frixe.ʒ.iiij.laricis.iiij.iſopi ollaris.iiij. diu agitabis donec frigidũ fiat:de quo dolenti bis vel ter in die pedes confricabis.hocqȝ facies etiam cũ dolet bis in die. ¶ Itẽ cerotum ad hec.℞.herbe pſonate ſucci ⁊ vini veteris ſexta.ij.medulle ceruine.ʒ.iiii.ſeui ceruini.iiij.olei roſati.v.cere.ij.ſuccum aũt ac vinum ⁊ oleũ ſimul miſcebis in cacabo nouo fictili ⁊ ad carbones ad tertias decoques agitans cum canna.Seuũ vero ⁊ cerã rades de canna minutatim ⁊ ſupmittes.Cumqȝ liquefactũ fuerit:leuabis ⁊ in aquã frigidã pones:⁊ duȝ ſeſe colauerit quod ſupnatat manu colliges vinũ colabis ⁊ proijcies.qȏ vero in fundo de ſucco inueneris exprimes ⁊ cuȝ eo quod ſummo tuleris ſimul in mortario cõteres ⁊ ĩductũ lintheo appones dolẽti loco. ¶ Itẽ emplaſtrũ expertũ.℞.ceroſe.ʒ.iij.ſpume argẽti.iij. cere punice.vj.axungie porcine veteris colate lib.j. ceroſam vȏ ⁊ ſpumã in thebaico mortario tãdiu teras donec in puluerẽ redigas.Cerã autẽ ⁊ axungiã ſolues ⁊ puluerẽ totũ paulatim admiſcebis:⁊ leuato cacabo mittes manũ ⁊ agitabis tepidũ donec omnia ſoluant̃.⁊ ſic in patellã fundes vt regelet:ſeruetur qȝ mũde ⁊ cum opus fuerit malaxatũ oleo roſato ĩponatur. ¶ Itẽ ꝯfectio medicamẽti ad doloreȝ pedum.Nitrũ alexãdrinum ſine lapidibꝰ teres fortiter:⁊ admiſcebis oleo ſauinẽſi:⁊ coques lenit̃ donec ſe colligat ⁊ denſet:induceſqȝ lintheo ⁊ ſuppones.Hoc enim medicamẽtum dolores q̄ ſunt intrĩſecus citius foras ꝓducat.Si aũt ſellicitus eſt q̄ patitur ꝓ oleo ſauinẽſi roſaceuȝ mittes. ¶ Itẽ ad hec cõpoſitio.℞.aneti viridis.ʒ.xvij.ſcylle viridis.xvij olei gremialis ſexta.vij.⁊ ſemis.aque.vij. In oleo vero ⁊ aqua macerabis acetũ ⁊ ſcyllã ꝑ dies.iij.poſtea ſimul coq̃s donec aqua deficiet ⁊ colabis oleũ ⁊ mittes cere nouelle lib.ij.⁊ ſemis.ſeui porcini recẽtis.ij.medulle ceruine.j.ſeu ſeui ceruini.ij.liquefacies ⁊ ſuppones pedibꝰ. ¶ Itẽ aliud ad hec.℞. croci.ʒ.ij.cere.vij.ſpume argẽti.iij.olei roſati lib.j. ſeui porcini recẽtis.j.mellis.ʒ.iiij.lini ſemis ĩtegri piſati ⁊ infuſi ſucci.iij.ſpumã aũt teres ⁊ ſuccũ mittes lini ſemis in quo crocum ſimul triueris: dehinc oẽs ſpecies reliquas in cacabo reſolues ⁊ agitabis: que cũ ſe miſcuerint ⁊ refrigerauerit ſupmittes hec in mortario que trita ſunt ⁊ cõmiſcebis.factũqȝ medicamẽtum pãno ĩpones. ¶ Itẽ aliter ad dolorem pedum ſeu manuũ.℞.cere punice.vj.ʒ.aphronitri candidi.ij.ſtactis ⁊ olei roſati lib.j.⁊ ſemis gũmi ſauinẽſis.ʒ.vj.ſtyptirie.iij.Styptiriã vero cuȝ aphronitro teres molliſſime ceram ſolues cum oleo ⁊ pulverem admiſcebis addito ſuccu lini ſemis:⁊ agitabis donec ſe miſceat vel refrigeret:hinc malaxatum ad vaporem dolenti loco corporis impones:⁊ lintheum ſuperpoſitum faſcia ligabis. ¶ Item ad podagram medicamentuȝ.℞.ſeui taurini libras duas ⁊ ſemis.reſine marmoree ſimiliter.medulle ceruine ʒ.ix.lapatij.ij.mente.ij.marrubij vnam gypſi tres. herbarum vero puluerẽ ⁊ gypſum in vnuȝ rediges ⁊ cõmiſcebis.Medulla vero ſeuum ⁊ reſina miſcẽtur ⁊ omnia mixta faciunt medicamẽtum. ¶ Item confectio medicaminis ad pedum dolorẽ.℞.ſucci ſymphoniace herbe ſexta.vj.⁊ cetrie.iij.quos miſcebis ⁊ decoques ad tertias:poſt hec mittes oleuȝ ſauinẽſe vel aphrum ad ſexta.iij.adijcies ⁊ reſine frixe lib.duas.reſine marmoree.ij.axungie porcine ſine ſale.ij.Cum omnia hec ſoluta fuerint colabis ca: ⁊ poſtea addes cere lib.ij.⁊ ſoluta iterum ſimul bulliant.reponeſqȝ in cacabo fictili ⁊ cũ non dolet quotidie inde leniter vnges:quando dolor paulo amplior fuerit:amplius cõfricabis. ¶ Item emplaſtrũ armozos bene faciẽs ad tumorem.℞.lythargyri.ʒ. lxx.porcini adipis.lxxix.coques lẽto igni. ¶ Item emplaſtrum diaſtotion ad podagrã.℞.lexiue.ʒ.iiij nitri alexandrini lib.i.⁊.ʒ.iiij.cere libr.j.therebynthine vnam.olei veteris.j. ¶ Item emplaſtrum podagricum.℞.lythargiri lib.j.cere.j.cianij.ʒ.ij.calcãti cyprij.ij.nitri tres.ſalis fuſci tres olei veteris lib. tres.yu.ʒ.tres.aceti quod ſufficiat ad ſicca terẽda coques amolẽtum. ¶ Item ad hec.℞.herbe perſonate tunſe ⁊ manibus expreſſ꜀ ſucci ſexta.ij.medulle ceruine.ʒ.iiij.⁊ ſemis.cere rubee ſpane.ij.olei roſati.v.vini veteris ſauinẽſis ſexta.ij.omnia autem in oleo ſeparatim cale facta in ſtagnato coques: ita vt omnia ſoluantur:poſt hec depones ſtagnatum ſuꝑ aquam fontanam ⁊ cum regelauerit ſpecies tolles cruſtocalatas:⁊ in mortario marmoreo diligẽter teres ⁊ roſaceo perunctis manibus miſcebis. ¶ Itẽ medicamẽtuȝ ad hec quod appellatur dramas.℞. olei veteris lib.duas ⁊ ſemis.ſpume argẽti duas.ceroſe.ʒ.ſex.cere ſex.gutte amoniaci.iij.galbani.iiij. ⁊ ſemis.reſine laricis libr.vnam.meconij.ʒ.duas. Eſt autẽ ꝙ optimum ⁊ ꝓbatiſſimum. ¶ Itẽ ad podagricos.Micas infundes in aqua ⁊ teres:addeſq̄ȝ coriãdrum:aphronitrum:⁊ lachrymam oui ⁊ modicũ olei ⁊ tepidũ impones ſuꝑ pedẽ. Iterũ lenies ⁊ ſuppones maluarum folia ⁊ ſic ligabis.Si autem lintheũ poſueris areſcit. ¶ Itẽ emplaſtrum ad dolorẽ pedum.Micas panis in aqua infuſas teres ⁊ adiecto oleo coques ⁊ ſic pones in lintheo tenue. ¶ Item aliter Fenugreci farinam in aqua coques ⁊ poſt infuſum panem teres ⁊ miſcebis:quo illinitum lintheum impones adiecto modico ſeuo porcino. ¶ Itemqȝ aliter vt lomentum fabe ſubtile coquas:⁊ adiecto ſeuo porcino lintheo illinitũ imponas. ¶ Itẽqȝ radices maluarũ cocte ꝯtũſe ⁊ ſuppoſite idẽ ꝓſtãt. ¶ Herba q̄dẽ que policatus dicit̃ in aqua cocta ⁊ ſuppoſita bñ medet̃:humorẽ vaporare facit. ¶ Item ad nodos ſoluendos.℞.therebynthine libram vnam.aphronitri vnaȝ.galbani.ʒ. quattuor.ꝓpolei quattuor.gutte amoniaci.viij.lepi

ne quantum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

ne quantū sufficit. ℭ Itē vnctio sauij clementis ad
hoīes r̄solutos ⁊ ad oēꝫ mēbroꝝ resolōnē siue poda
grā. ℞.olei sauinēsis lib.xij.therebynthine.j.radicis
cucumeris agrestis.xij.cere.j.medulle ceruie.j.gal
bani.j.ranas maiores de flumine.vj. in oleo vero ra
dices cucumeris fricabis: postea colabis ⁊ sic mit
tes ranas in sportellā palmiceā ⁊ coques in oleo do
nec discoquāt̄ ossaqꝫ pura remaneāt. ℭ Istud me
dicamētū. Ualerius paulinus sic ꝯficiebat. ℞.sansu
ci li.j.⁊ semis.mirociocini.j.folij.j.balsami.ʒ.iij.san
guinis.x.testudinū. Si vero crocinū nō est: yriacuꝫ
mittes sanguinē testudinum in sansucum colligēs.
ℭ Itē vnguētū diacedriū ad dolorē pedū vel ma
nuū. ℞.cetria.ij.peucedanū aristologiā rotundam ⁊
ros marinū: ita vt he tres spēs ꝯ cetriā pensent.olei
sauinēsis lib.viij.qꝺ coq̄s vase duplici donec oleuꝫ
ad tertias decoquat̄ colabisqꝫ oleū diligēter: ⁊ cera
addita facies cerotū: exquo si laueris p̱ diē secundo
vnges: si minus semel. ℭ Itē trociscus physicꝰ ad
dolorem suspendendum podagre vel chyragre. ℞.
terre alexādrine lente.ʒ.ij.thuris masculi.j.⁊ semis
herbe lentigle q̄ in aqua nascit̄ succi coclear vnum.
aceti acri duo. Hec oīa simul teres ⁊ penna illinies
dolorē vehemēter leuat. ℭ Itē malagina. ℞.costi.
ʒ.j.folij.j.gingiberis.j.piperis albi.j.iusquiami se
mis.j.sulphuris viui.j.picis.v.pecule portionē vnā
nitri assi.ʒ.j.amoniaci.j.alcyonei vnā. Ex his q̄ sic
ca sunt tūdes ⁊ cribrabis ⁊ cū primum pix ⁊ pecula
resoluta fuerint mittes amoniacū vt simul soluatur
agitabis diligēter ⁊ cōmiscebis deinde cū tepefieri
ceperint mittes que tunsa sunt paulatim ⁊ agitabis
diligēter: ⁊ supra marmorē aqua lotū fundes medi
camē: qꝺ tepefactū colliges: vteris aūt sic. Primum
cataplasma facies de nitro albo ⁊ bulbis tritis dili
genter mixtū tēperatū cū vino leui: ita vt spissum sit:
qꝺ tepefactū ad carbones ⁊ pāno illinitū suppones
⁊ post triduū solues post qꝺ statim malaginata su
prascripta alute inducta pones medicamentūqꝫ me
the qꝺ facit post impetū podagre. ℭ Item ad ꝯfir
mādos pedes. ℞.picis spane pōd.j.⁊ semis spume
argenti.ʒ.j.⁊ semis therebynthine octo seui taurini
octo thuris octo cere.iiij.galbāi.j.⁊ semis ⁊ deñ.vj.
yu.ʒ.j.⁊ deñ.vj.opoponacis.ʒ.j.⁊ deñ.vj.olei rosa
ti.ʒ.iiij.olei veteris.x.vini veteris quātū suff.c.Fcm̄
medicamentū triduo in vino sit ⁊ postea malaxabis
cū oleo rosato ⁊ inductū lintheo pedibus appones
donec tumor q ex dolore restitit auferat̄. ℭ Itē an
tidotū podagricū. ℞.gētiane cretice.ʒ.ij.aristoloi
ce longe duas.⁊ rotūde tres.myrre troclitis q̄ttuor.
bacchaꝝ lauri purgataꝝ octo.reupōtici primi vnam
spice nardi deñ.vj.q̄ oīa simul tūdes ⁊ cribrabis: ac
cipit̄ autem mensibus continuis deñ.ij.in aqua ca
lida. Alijs vero in mēsibus die intermisso deñ.singu
lis ⁊ semis.alijs aūt duobus biduo intermisso sicqꝫ
facies donec cōpleant̄ petitiōes.cccclxv.cetero tp̄e
p̱ singulos mēses semel accipiat̄: estimabisqꝫ aquaꝫ

Lentigle articule

calidam quantum ē vini in calice minore. His autē
abstinēdū ē rebus pp antidoti huius virtutē.a por
cina: bubula: veruecina: caprina.pedibus oīum ani
malium: pipere: liquamine salso: oleo: menta: fascio
lis alexādrinis cicere alexandrino: cedro: rafano: fa
ba: rapis: porro: caulibus: cepis: cōdito p̄ter pullino
sine pipere ⁊ liquamine: sine adipe porcino: vinum
modicum bibat.nigrū vero acinaticū carenū ne bi
bat.mulierem ante oīa ne ꝯtingat: sed ⁊ si somniaue
rit tale aliqꝺ.lauet̄ ⁊ accipiat potionē habeat̄ auteꝫ
cū omni munditia vel ab eunucho in vestibulo hor
ti vel a puella seruatum. Sane si fortis fuerit acci
piēs vt citius curetur dꝫ vnius anni laborem. Hec
autē maxime in cibo accipienda sunt: pultes: fungi:
arbutus: seu eporeos: liquamine quoqꝫ fungoꝝ vta
tur. ℭ Itē conditum podagricum. ℞.costi.ʒ.tres
folij.j.⁊ deñ.sex spice nardi vncias tres.gingiberis.
j.⁊ semis gētiane.ij.⁊ deñ.sex aristoloice longe deñ.
sex ⁊ rotunde tres.seminis asparagi.ʒ.ij.⁊ deñ. sex
pione vncias tres baccharum lauri.ʒ.vj.⁊ deñ.sex.
mellis attici libr.v.⁊ semis.vini veteris sexta.octo.
ℭ Item emplastrum podagricon quod dicitur an
gelus. ℞.galbani vnciam vnam cere tres pice tres.
butyri pōdera duo colophōie.ij.saponis.ij. ℭ Iteꝫ
ad podagram. ℞.tapsie sicule lib.vnā gutte amonia
ci vncias octo resine pituine lib.vnam cere vnā olei
veteris vnam euforbij scrypulum. Tapsiam vero ⁊
guttam ante trita in vino veteri infundes: tertia die
teres diutissime resinam autem ⁊ ceram ⁊ oleum in
ollam nouam mittes vti soluantur: ⁊ cum soluta fue
rint mittes in mortarium vbi tapsia ⁊ gutta ⁊ sic oīa
commiscebis: ⁊ quoniam papula facit hoc ceroto
vteris. ℭ Item testudinis decollate sanguine pe
des fricantur. ℭ Itemqꝫ ranas ad tertias in oleo in
olla rudi q̄diu in modū ceroti fiant: ⁊ exinde pedes
vnges. ℭ Asinū aūt duabus ebdomadis furfure: ci
babis abūdāter ⁊ occides ⁊ mox vētreꝫ eius apies
⁊ pedes qui dolēt in vētrem eius mittes: ꝙ si in pri
cipio doloris hoc feceris sani erunt. Hūc aūt vētrē
sacho molli inuolutum in sportam pones ne refrige
scat. ℭ Itē ad podagrā frigidā que fuerit ac vetu
stissima. ℞.costi vnciā.j.folij vnā.gingiberis vnam.
sulphuris vnā.piperis albi vnā.iusquiami deñ.iiij.
picis dure semiunc. picis liquide portionem. que
vero sicca sunt tundes ⁊ cribrabis. Cumqꝫ pix vtra
qꝫ bullierit addes que tunsa sunt ⁊ miscebis diligē
ter. Postquam vero coxeris super marmor asper
ges aquam ⁊ sic effundes medicamentum qꝺ cū se
refrigerauerit: repones in alio vase ⁊ cum opus fue
rit induces alute ⁊ sic impones. ℭ Item antidotum
podagricum. ℞.cametrie vncias.ix.cētaurie ⁊ epi
carpi octo.aristolocie longe septem.gentiane pōtice
sex.hyperici quinqꝫ.petrosilini quattuor.fu.pontici
tres.albi asari.ij.meu adamantici vnā.mellis attici
sexta.vnū. ℭ Itē vnctio podagricis. ℞.anserini adi
pis.ʒ.quattuor cere sex therebynthine quattuor.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

succi lini seminis.x.colosonie.iiij. lactis bubuli.vj.
amoniaci.ij.lybani.ij.butyri.vj. vitellos ouoꝝ.viij.
factaqꝫ vnctione leniter vnges.¶ Ité emplastrū po
dagricuꝫ.℞.pulueris rose.℥.vj.corticis granati.vj.
misei.iij.calchāti.v.lythargiri.ij. cyperi.iiij.piperis
iiij.cere.iij.cocleaꝝ vstarū.iij.galle.iiij.porri lib.j.⁊
℥.iij.panis autopiri lib.j.diacilō.iij.succi lapatij sex
ta.j.olei veteris.j.⁊ semis.vini veteris silr̄.aceti he-
minā.j.Cōficiatur aūt sic.Prius mittes succū lapa
tij.oleū:porrū:lythargirū:cortices granati:⁊ moue-
bis in foco ꝙ̄diu bene discoquantur.postea mittes
dyacilō cum cera ⁊ miscebis ꝙ̄diu vnū corpus ef-
ficiatur ⁊ sic mittes ꝑ ptes dū coquit̄ ⁊ leuabis de
foco.¶ Ité emplastrū podagricuꝫ.℞.pecule lib.j.
cere.j.olosanti.℥.iij.galbani.ij.olei veteris.iiij.colo
sonie.iiij.¶ Ité epixis manethonos.℞.cere .℥.vj.
colosonie.iiij.⁊ semis.adipis anserini.iiij. butyri.x.
olei veteris.xiiij.succi lini semīs.iij.lactis bubuli.xij
⁊ semis.thuris.ij.amoniaci.iiij.ouoꝝ vitellos octo.
¶ Item pixis.℞.amōiaci.℥.ij.lybani.ij.terij.ij.suc
ci lini semīs.v.colosonie.ij.lactis bubuli.v.adipis
anserini.iij.olei veteris.v.butyri.v.cere.iij.galbani
ij.oua.v.¶ Item antidotū podagricum.℞.reupō
tici.℥.ij.⁊ deñ.xiiij.aristolocie longe.℥.j.⁊ deñ.xx.
spice nardi deñ.xij.gētiane.℥.ij.⁊ deñ.xiiij.myrre
troclitis.℥.ij.⁊ deñ.xviij.bettonice.℥.ij.⁊ deñ.xviij.
camitrie.℥.ij.costi deñ.x.baccharum lauri siccarum
℥.ij.folij denarios.x.que omnia tundes ⁊ cribrabis
⁊ in vase vitreo recondes ⁊ accipiat qui patitur per
totum annum diebus exceptis quando sunt cyno-
caumata.Potiones vero quas nō accepit primo an
no:sequēti āno accipiat.Mēsura potionis est deñ.
iij.Oportet vero accipiētem abstinere a venere.La
uacro vero vtatur in.v.dies.sumat vinū nigrū sti-
pticū ⁊ dulce ⁊ holera.A cepis v̇o cucurbitis apio-
qꝫ abstineat ⁊ piscib⁹ de stagno ac fluuialib⁹.Absti-
neat quoqꝫ ab āserib⁹ ⁊ anate ⁊ ab oībus carnib⁹ pi-
guib⁹ a carnib⁹ ēt bubulis ⁊ verueçinis ab oī gene-
re legumīs.¶ Ité ātidotū podagricū exptū.℞.reu
pōtici.℥.ij.⁊ deñ.xx.aristolocie longe vnā ⁊ deñ.xx.
gentiane.ij.⁊ deñ.xiiij.myrre troclitis duas ⁊ deñ.
xviij.bettonice cretice.℥.j.⁊ deñ.octo.Cametrie.℥.
ij.⁊ deñ.xviij.folij semiunc̄.bacchaꝝ lauri siccaꝝ ⁊
purgatarū.℥.ij.puleij cretici vnam.peucedani mō-
tani semiunc̄.que omnia simul teres ⁊ cribrabis ⁊
dabis per singulos dies denarios.ij.cum aqua ca-
lida a kaleñ.septēbris vsqꝫ ad kaleñ.maias.¶ Iteꝫ
muscus qui in aqua nascitur tritus ⁊ impositus ꝓ-
dest.¶ Farina ité frumenti cocta ex aceto imponi-
tur:vtiliter quoqꝫ dolor pungitur: in quo decocta
sunt ranarū intestina.¶ Itemqꝫ rane rupete cinere
cum adipe veteri.¶ In palustrib⁹ lens nascitur in
aqua nō ꝓfluēte refrigeratoria sine cōparatiōe:hec
īponit̄ vel ꝑ se trita vel cū polēta.¶ Adipe itidē vi
perino sanguīe quoqꝫ milui pedes pungūt̄.¶ Cui
sci item radices coctas cū axungia miscebis ⁊ cata-
plasma pedib⁹ īpones.¶ Ité vrtica trita cum colū
baꝝ sanguīe apponit̄.¶ Adipe quoqꝫ vitulini ma-
rini pedes pungunt̄.cui⁹ ⁊ pellib⁹ calciari cōuenit.
¶ Rane ité aquatice discerpete subinde recentes
īponunt̄.¶ Lenit ⁊ plātago cū axūgia.¶ Item li
mus aquatic⁹ cū oleo subact⁹ mire ꝓdest.¶ Vrsi
no ité adipe seuo taurino cū cere pari pōdere deco
ctis vtunt̄.¶ Bubulū ēt fimū cū aceti fece magni
ficāt fimi silr̄ caprini cinis cum axūgia veteri ꝓdest.
Cū vero plura malaginata adhibeāt hi q hoc malo
laborant:put illa apud vnūquēqꝫ cōmēdat mōstrā-
tis auctas ponā cōpositionē de qua nemo q vsus ē.
q̄stus est.℞.picis brutie.℥.vj.⁊ scrypulos septē ce-
re pontice silr̄ resine frixe silr̄.galbani scrypulos.xj.
amoniaci semi.q̄ oīa in cacabo nouo cōpones ⁊ co-
ques ad vnū feruorē bonū:ī mortario aūt teres hec
Euforbij.℥.j.styptirie scystos.j.thuris pollinis.ix.
opoponacis.ix.fellis taurini.viij.salis amoniaci.vj.
his suffundunt̄ aceti acerrimi cyathi tres:tū qđ ī ca
cabo coctū est:mortario īponit̄ ⁊ pistillo ꝑmiscetur.
Cū vero eo vtēdū ē alute illinies ꝙ si indurūit mo
dice ad ignē calefactū manib⁹ ꝑfricabis ⁊ sic molle-
scet.hoc medicamētū nō coinqnat vires in vsu nō
ꝑdit appositū reseruari pōt. Sunt ⁊ q potōe poda-
gra sint liberati.Cuius cōpositionē subijciā:⁊ quē-
admodū ea sit vtēdū pandā.℞.cametrie lib.j.cen-
taurie.℥.iij.aristolocie rotūde.iij.stechades.iij.aga
rici.iiij.cyperi semīs quadrātē.aloe.℥.iiij.⁊ hec pō
dera singulaꝝ spērū expēdi opꝫ ⁊ trita cribrataqꝫ ꝑ
misceri ex mellis attici lib.vj.⁊ in vitreo vase recon
di.Vsus aūt huius potiōis talis esse dꝫ vt sumat̄ a
ieiunis q bene cōcoxerint ⁊ ꝑ numerū dierum anni
adiecto vno die si dies continuari nō potuerint ꝑꝑ
cruditateꝫ aut languorē aliquāqꝫ causaꝫ:quotquot
intermissi fuerint totidē restituantur.Potionis ve
ro mensura erit vt deñ.argentei bibatur pond.ex
tribus cyathis aque semel in die.

¶ Ad neruos articulos ⁊ attridicos.CAP.XII.

Articuli ⁊ frigora ⁊ pruinas sustineāt ne
adurantur .malo terre contunso adiecta
axungia veteri perunguntur.¶ Item fi
mus caprinus in puluerem redactus ⁊
ex melle acetoqꝫ coct⁹ ⁊ ꝓ malaginate īpositus arti
culoꝝ dolores sanat.¶ Iteqꝫ vrsinū fel articulis in
fricatū dolorē sedat.¶ Vitulin⁹ quoqꝫ siue bubuli
fimus recens cū creta argētaria ex aceto coctus ⁊ ar
ticulis dolētib⁹ illinitus dolorē sedat.¶ Adeps itē
vulturis cū felle eius inungit̄.¶ Iecur etiaꝫ eius-
dē calefactū ⁊ tritū cū axūgia imponit̄.¶ Beta iti
dē ⁊ fic⁹ pari mēsura trita ⁊ imposita morbis articu
lorum medent̄.¶ Agrifoliū similiter tunsum addi
to sale ⁊ oleo prodest.¶ Idē seuū pecudis cuꝫ ci
nere capilloꝝ mullieris facit.¶ Neruorū vero no-
dis capitis viperini cinis cum oleo cyprino īponit̄.
¶ Terreni itē vermes triti cū melle imponūt̄.sty-
rax quoqꝫ illinit̄.fimus quoqꝫ caprinus decoctus ī
aceto

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

aceto tritus cum melle apponitur. ¶ Item tremulis inutile est mãducare holera ⁊ panē ex aq̃ ad balneũ quoqꝫ vngi opꝫ oleo qđ in castoreo additũ est. ¶ Itēqꝫ articuloꝝ fracturis cinis ex femorib⁹ pecudis cũ cera medetur. ¶ Articuloꝝ nihilominus dolori fimus caprinus ex melle seu passo potui datus ꝓdest ⁊ supuratis neruis medetur expurgatqꝫ ⁊ ad sanitatem ꝑducit. ¶ Itē potio ad morbũ articuloꝝ. ℞. lugibonis radices nũero. xv. plãtaginē rotũdam cũ radicibus ac folijs parte dimidia. rodonabis radicis quãtũ plantaginis est. herbe balsamarie folia ꝓpensius ardisse minoris ꝙ plãtagis verbene silr: quas oēs herbas simul teres addens mellis pōdera tria piperis semi. ⁊ temperabis ī vini sexta. vj. prius tñ ꝙ piper mittas lintheo colabis ⁊ addes piper singulasqꝫ potiones in balneo dabis. ¶ Itē potio ad attridicos. ℞. thymi deñ. vj. quos in aq̃. ʒ. tribus teres ⁊ grana piperis. viij. ⁊ dabis hoc p̃ria die bibere. secunda thymi deñ. iiij. piperis grana. v. in aq̃ suprascripta: liquamine vero abstineat ⁊ porcina qñ bibit. ¶ Itē ad attrisin ⁊ ad sciam. Herbã agrimoniã teres ⁊ cribrabis accipiesqꝫ coclear plenum ⁊ mittes in vinũ vetus potionē ⁊ tepefactũ in solio bibes ita vt ibi moram facias. ¶ Itē vnctio ad attridicos. ℞. euisci pondera duo castorij. ʒ. iij. panacis pond. duo. herbe donteze duo. que infundes ī vini veteris sexta. xij. ⁊ coques donec herbe bene cocte intumescent ⁊ teres quousqꝫ vinũ misceatur. postea iterũ sicca adijcies herbe sauine pōdera tria. rose sicce lib. j. adarce. ʒ. ij. eufoꝛbij. ij. cymini sex piperis. ij. trita prius ⁊ cribrata. ¶ Itē alia. ℞. isopi ollaris. ʒ. vj. terij. vj. seui taurini. vj. medulle ceruie. vj. olei rutacij pond. tria. q̃ sic ꝯficies. mittes rutam adipē ⁊ pulueres suprascriptos ⁊ oĩa diligenter admiscebis: q vero vngēdus est post balneũ calente corpore vtat: ⁊ eũ diligētia sibi attēdat ꝑ triduum: ⁊ sic hēat illam vnctionē. post hec lauet ⁊ eadē faciat similiter. ¶ Itē ad articuloꝛuꝫ. vel nodoꝛũ doloꝛem. Marrubiũ viride cũ sale teres succoqꝫ ex eo facto loca dolētia fricabis. ¶ Itē ad hec ⁊ ad eos q̄bus nerui expauescũt. Eufoꝛbij. ʒ. iij. ⁊ semis galbani similiter castoꝛij silr panacis silr. medulle ceruine. v. therebynthine. vj. resine frixe. j. ⁊ semis. resine pituine silr sulphuris viui. vj. betonice. iiij. cetrie. iiij. cere lib. j. ⁊ semis nardi. ij. olei cyfarij lib. v. ¶ Item amphisbena moꝛtua neruoꝛũ doloꝛibus alligatur. ¶ Senectus quoqꝫ serpētium in corio taurino appendit. ¶ Folia item vitium trita ⁊ admixta oꝛdeacee farie articularibus moꝛbis imponunt. ¶ Incisos vero articulos aranei tela cōmodissime curat.

¶ Ad syderatos. CAP. XIII.

ASinini pulli vrinã ⁊ asine matricis vngulasqꝫ posterioꝛes in cinerē redactas ⁊ axungiã eius admixto nardo coq̃s vt sit q̃si cerotũ: ex q̃ coꝛꝑe puncto liberabitur vt mireris: qđ ⁊ ad podagrã facit. Syderatis v̊o remediũ q̄bus manus: pedes ⁊ faciē euertit facies cōtinuo. ℞. herbe artemesie folia: mētã: bdelliũ: opoponace: oleũ ciprinũ: q̃ oĩa miscebis ⁊ coq̃s ⁊ vnges ꝑ dies. iiij. q ad se nō fuerit reuersus: dimittas: sciēs eũ ita ira dei eē ꝑcussuꝫ. Ad sideratos fel taurinũ ⁊ sulphur viuum coques ⁊ ex eo ꝑunges mirificum remedium est.

¶ Libri tertij. De medella febriũ quarũdaꝫ: Apatũ: solutiōis ꝯtinui: ⁊ moꝛsu venenatoꝝ aĩaliuꝫ. Tractatus primus. De febribus.

¶ Ad febres calidas intercidēdas. CAP. I.

Medulla ceruĩa adipe ãseris adipe poꝛcino recenti ⁊ exiguo cere ꝑunges sero: ac statĩ de succo lini semis. ¶ Itēqꝫ asine lac tepiduꝫ facit. ¶ Cotonia itē matura ⁊ rosaꝫ siccã ⁊ papaueris capita sicca in olla rudi cũ aq̃ decoq̃s ⁊ ex hoc dabis bibē. ¶ Itē poꝛtiagla ⁊ apiũ tũsuꝫ cum axũgia colata ⁊ oleo rosato ⁊ lactuce folijs ⁊ rasura cucurbitaruꝫ ⁊ ouis crudis permixtũ ⁊ in modũ ceroti pectoꝛi impositum ardoꝛes ac subitos doloꝛes emitritei ⁊ febres emēdat. ¶ Item ad ardoꝛem stomachi febriētis. Rosaceũ in aquã calidã mittes ⁊ agitabis in carbonibus quo platulã lineaꝫ infundes ⁊ stōacho suppones. ¶ Itē mellis lib. j. adipis poꝛcini recētis colati. j. olei rosati. j. cere. j. argēti spume. ʒ. ij. teres aũt spumã ⁊ simul decoques: deinde croci triti mittes. ʒ. ij. ⁊ teres in lintheolo inductũ suꝑ stomachuꝫ. impones. ¶ Item ad hec ambroꝛsia. ℞. olei rosati lib. j. ⁊ semis cere. j. ⁊ semis. croci. ʒ. ij. succi rasure cucurbite ꝗtũ sufficit medulle ceruine. ʒ. iiij. feruacies aũt cerã ⁊ medullã cuꝫ oleo tepefacto cerotario: addes succũ ꝑ ꝑtes ⁊ teres diligēter: postea addes crocũ ⁊ diutissime teres: ꝑmiscebis ⁊ facies pastillos seruabisqꝫ ⁊ cũ opus fuerit teres cuꝫ ouoꝝ vitello. Cũqꝫ vnũ coꝛpus fuerit lintheũ illinitũ impones super stomachũ. ¶ Itē ad ardoꝛē stomachi in febrib⁹ q̃ nō declinãt. Ex lini seminis farina cũ albo oui facies cataplasma ⁊ frigida super stomachũ pones. ¶ Lactucas autē ī calida coques ⁊ teres cũ albo oui ⁊ stō suppōes. ¶ Itēqꝫ rasure cucurbite ⁊ vue acerbe cũ albo oui īponunt. ¶ Rasura itidē cucurbite ⁊ crocũ equale cũ albo oui imponit. ¶ Itē ꝯfectio ambroꝛsie. Cere lib. j. olei rosati. ʒ. vj. olei camomille. vj. axũgie recētis lib. j. croci. ʒ. j. litargirij. j. meliloti. j. ⁊ semis. ¶ Itē iniectio ad febres calidas. Succus lini seminis cũ oleo rosato seu cãomille bñ faciet. Si v̊o nimiũ febris estuauerit. Plãtagĩs folia viridis ⁊ caules simul tũdes succoqꝫ eoꝝ coꝛp⁹ ꝑunges. ¶ Item ad ardētissimã febrē. Herbã que dicit Jouis barba cōteres ac succũ eius exprimes ⁊ miscebis cũ cinere aquatice lane ⁊ addito oleo rosato ꝑunges tũc egrũ cooperies

al' poꝛtulaca.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

inde somnus irruet ⁊ ardor cōpescetur. ¶ Itē ad
febres anxungiā leoninā manu subiges ⁊ totū cor
pus punges. ¶ Ruta itē cum oleo subacta totū cor
pus punges. ¶ Itemq lilij radices .iij. aut .v. croci
deñ. v. macerabis in aque quartario .j. ⁊ ouor .iij. vi
tellos teres bene ⁊ adijcies olei rosati quātū suffi-
ciat ⁊ ide totū corpus punges ꝓter manus ⁊ pedes.
¶ Item vt febrem tollas. Nucleos tritos ex aqua
calida dabis bibere. ¶ Itemq vt febres foris eij-
cias. Siliginē in aqua recentē macerabis ⁊ teres in
mortario cum tribus ouis duris ⁊ pāno īducto ad
stomachum ligabis. Si quis vero febres patit ⁊ fa
tigatur aut angustias patit daptylos ꝗplurimos ⁊
adipē aut recētē aut vetustū in recēti aqua macera-
bis donec exallescat. deinde ī mortario teres vt vnū
corpus fiat ⁊ pāno induces quasi cataplasma ⁊ sto-
macho impones nocte: sed prius daptylos tritos in
careno aut sapa macerabis. ¶ Itē vt febrem tollas
⁊ vt ex infirmitate pallidū ad bonū colorē ꝑducas
ciuaria ⁊ lupinos dulces ieiuno in cibum dabis.
¶ Succum itē calamēti ⁊ oleum rosatū equis pon
deribus ꝯmiscebis ⁊ sic punges. ¶ Itemq herbā
que vocatur canis lingua mense Junio tūdes ⁊ vuā
exprimes succoq eius egrum ꝑfundes.

¶ Ad hemytriteum. CAP. II.

RAnulas paruas virides capies ⁊ aper-
to vētre viuar harūdine intestina aufe-
res ac ꝓijcies. illas vero mittes in sta-
gnatū nouū ⁊ frigis: qbus sublatis mit
tes in oleū cerā ⁊ facies cerotū molle ⁊ ab auribus
vsq ad pedis vngulas triduo punges: ⁊ non lauet:
sanus erit q vulnera exeunt ꝑ corpus a qbus cito li
berabitur. ¶ Itē potio ad emytritheū siue ad leui
scos. Croci deñ. ij. nardi. ij. absentij pōtici. ij. enule
iij. que oīa cribrabis ⁊ cū opus fu erit: dabis coclear
dim. in aqua calida. ¶ Itē potio. ℞. costi deñ. dimi
diū. folij deñ. j. ⁊ semis. spice nardi. ij. croci. iij. sem
peruiue cauliculū. j. aut certe ꝓut videris magnitu-
dinē cauliculi dabis cū aq̄ calida. ¶ Itē herbā ca-
momillā cū rosa sicca coq̄s ⁊ ipsā aquā cū colaue-
ris mittes camomillinū oleū ⁊ farinā lini semis co-
ques ⁊ vteris tepido: sed alij tātū ꝺ farina ordei ⁊ li
ni semis ⁊ oleo camomillio faciūt. Alij daptylos ca
momillā ⁊ melilotū aq̄ īfūdūt ⁊ coquūt ī quā mittes
farinā lini semis ⁊ ordei coq̄sq ⁊ ita cataplasmabis
s eū q magnis laborat febribꝰ. ¶ Itē trociscus ad
hec ⁊ ad febricitātes vt ñ sentiāt. ad ardorē stomachi
ad febres ⁊ ad solis ardorē nimiū. ℞. succi glycirize.
ʒ. vj. semis cucūeris hortēsis. iiij. dragāti. ij. q̄ teres si
gillati ⁊ ꝑmiscebis cū albo ouor ⁊ facies cataputias.

¶ Ad febres periodicas. CAP. III

VTile est vngere cū oleo ⁊ sale. ¶ Can-
cros itē fluuiales teres in oleo ex aqua
hinc ante accessionem. ij. cere vnc. vj.
succi lini seminis sex. rodini. lib. vnam
⁊ semis. ¶ Item lyxoperita ambrosia valde optīa.
℞. litargirij lib. j. rodini. j. mellis. j. s prius facies ce
rotū. postea mittes lithargyr ⁊ feruefacies vt supra
fortius leuabisq de foco ⁊ cū spata agitabis donec
refrigescat. ¶ Itē delphini iecur añ accessionē gu-
stādū dat. ¶ Itēq ī aselli picis capite lapilli q ple-
na luna iuenti sunt alligant. ¶ Oculus itē lupi de
xter salsus alligat añ meridiē quoq dant hemie. iij.
potui ī qbꝰ addite sunt gutte. iij. sanguinis ex vena
asini quā ī auricula h recidiuas aūt febres ꝓhibet
lacerta viridis viua alligata ī vascello qꝺ eā capiat.

¶ Ad quotidianas. CAP. IIII.

DAbis bibere mentā tritā ex aq̄ cyathis
ij. statiq sanguis e naribꝰ exit. ¶ Itē
costū tritū ⁊ admixtū oleo añ accessio-
nē punctos a febribꝰ liberat. ¶ Beta
itē agrestis cū oleo rosato totū corpus perunges.
¶ Itēq rute succū cū vino bibat q pōt: q vehemē
tissimꝰ ē. ¶ Itē ad horrores Betonice deñ. vj. aq̄
calide cyathos duos ex vino austero sub accessiōe
dabis bibere ⁊ sudabit.

¶ Ad tertianas. CAP. V.

SVb accessione pauca grana apij semis cū
aq̄ calida bibat. ¶ Itēq succū trifolij ho
ra pria dabis bibēdū ei, q patit. ¶ Folia
item de ꝑsico ⁊ modicum lasari teres ⁊ da
bis potionē Rursumq ante accessionē tria ḡna co-
riādri deuoret. ¶ Melicratū item frigidum bibat.
¶ Itē añ solis ortū spōgie aphricane cinis ex oleo
vel aceto fronti illinit. ¶ Itēq cācri fluuialis ocu
li cruri alligant: ⁊ ipse cācer in aq̄ remittit. ¶ Pu-
lei silr ramus ī lana iuolutus ante accessionē olfaciē
dus dat aut strato subdit. ¶ Vrtice itē autūnalis
radix alligat. Is vero qui eā effodiet d noīare eū
cui medet: ⁊ qbus parentibꝰ natus sit. ¶ Itē her-
ba q̄ in fluminibꝰ aut riuis nascit alligata in leuo bra
chio qd sit nesciēti: tertianas discutit. Legi aūt d añ
solis ortū sicut eā q colligit nemo videat. ¶ Itēq
aranei tres cuilib emplo in fricant. ⁊ idē emplm vt
libet ī aluta tanꝗ anacolima īponit. Ante accessionē
quoq aque frigide. x. ℥. bibuntur.

¶ Ad quartanas. CAP. VI.

VIni optimi spateni vel peciniū vel pu-
to adriāi aphri ve seu burdi gallici pō
de. ix. pēsabis. hinc quotidie in maiori
calice potionem dabis vñi calefacti ie
iuno donec totum bibat ⁊ sanus erit. ¶ Item pa
rum croci quantum tribus digitis leuatur teres ⁊
ex aqua calida dabis sub hora accessionis iam su-
specta. Communiter autem ad omnes typos fa-
cies pannum talem. ℞. anxungie libram vnam picis
vnam absentij tenelli vnam primumq teres absen-
tiū ⁊ dehinc picem. postea simul oīa in pila tūdes in
modum ceroti ⁊ panno illinita per totum pectus ⁊
stomachum ac vētrem pones habēdum iugiter. v.
diebus ac noctibus. ¶ Item cataplasma ad quar-
tanas. ℞. farie bacchar lauri sexta. j. fenugreci. j. fari
ne lupi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

ne lupi .j. sape heminā .j. carycas nūero .xxx. oleū laurinū ad vngēdū stomachū habebis prius vero sacello de sursurc ꝑ ꝙ̄ triduum souebis ⁊ sic cataplasmabis. ¶ Itē apocus thermanticus ad quartanas. ℞. therebyntie. ℥. vj. cere similiter medulle ceruine silr gutte amoniaci silr galbani silr aphronitri silr isopi ℥. j. piperis. j. myrre. j. vini cyathos. ij. mellis attici ij. olei veteris. ℥. lxx. hyrini sexta. j. soluta vero resolues i olla ⁊ sic mittes sicca trita ⁊ cribrata: ⁊ sic oib⁹ ꝑmixtis vteris. ¶ Itē ad quartanas exꝑtum. ℞. castorij. vj. panacis regij. vj. opij. vj. iusquiami. ij. mellis quantū sufficit dabis ante horā dimidiā accessionis ad magnitudinē fabe egyptiace cū vino mixtuz. ¶ Itē caputclaui quo aliqs in crucez fixus est alligat pāno. ¶ Fimi itē bubuli cinis spargit. ¶ Itē qꝫ vrina pueri illiniuntur primi digiti i manibus ⁊ pedibus. ¶ Leporis itidē cor alligat coagulū quoqꝫ eius bibit ante accessionem. ¶ Leonis quoqꝫ i cibo dat. ¶ Vipere ēt caput abscisum in lintheolo alligat. ¶ Muri silr viuo rostellū ꝑmū ⁊ auricule sūme ꝑcidunt ⁊ in roseo pāno alligant: ⁊ ipse mus viuus dimittit. ¶ Rane nihilominus in triuio decoquunt cū oleo carnibusqꝫ earuz proiectis ⁊ oleo vtunt ad vnctionē. ¶ Allij elixi caput. j. cuz lasare trituz obulo in vino austero bibit. ¶ Hyrundinis item fimi. ℥. j. trita ex lactis caprini aut ouili aut passi cyathis tribus ante accessionē ꝑpiat. ¶ Rubete quoqꝫ rane cor vel iecur alligat in panno leucopo. ¶ Itēqꝫ semen aneti tribus digitis cōprehensum ⁊ feniculi tantundē ex aceti mulsi cyatho vno potui datur. ¶ Panem itidē ⁊ salē in lintheo de lyco liget ⁊ circa arborem licio alliciet ⁊ iuret per ter panē ⁊ salem: Crastino mihi hospites venturi sunt suscipite illos. hoc ter dicat.

¶ Tractatus secūdus. De apātibus ⁊ so. conti.

¶ Ad parotides. CAP. I.

Raro medici parotidū curationē nō deuocant a scapello cū reprimi possint: ⁊ si res exigat adaperiri molliori ratione. Reprimit eas radicū brassice cinis cuz melle illitus. ¶ Itēqꝫ lupini ex aceto decocti ⁊ triti discutiunt vitiū. ⁊ item cinis cum creta cymolia ⁊ resina pari pondere exiccat. ¶ Item apponit muricum testaꝝ cinis cū melle vel conchilioꝝ ex mulsa. ¶ Itēqꝫ sepie ossa cū anxungia vetere ꝯtunsa: ⁊ itē ficcus sicca ⁊ vino cocta ⁊ trita adiuuat. Itēqꝫ comprimit eas fimus colūbinus cuz farina hordeacea ⁊ melle. ¶ Multipeda itē cū resina tertia parte illinitur. ¶ Creta quoqꝫ tymolia exiccat ⁊ fimus capre cū anxūgia illinitus. ¶ Itē menta viridis cū polenta trita ⁊ imposita collectiones parotidū soluit: ⁊ mamaꝝ vsturas placat. ¶ Itē ad oē genus collectōis parotidū. Lini semis farina cuz melle ⁊ oleo cocta adijcies nitri puluerē ⁊ ligni caprifici cinerē equalibus portiōib⁹. qđ cū agitatū ē in cataplasma īponis ⁊ sanat. ¶ Itē plātagh cū anxūgia vetere ꝑsanat. ⁊ vrsinus adeps cū seuo taurino ⁊ cera pari pondere similibus. ¶ Itē: cere. ℥. vj. butyri. iiij. anxūgie. iiij. cyprini. iiij. bulboꝝ. iiij. Anxūriā vero ⁊ bulbos simul tūdes in pila ⁊ cū cera simul liquefacies ⁊ anxūgia ꝑmisces cepis. qđ colatū seruabis in vase fictili ⁊ vteris. ¶ Itē parotidis ⁊ strumis floris calcis deñ. iij. allij ḡna. ij. cū anxūgia vetere īponis. ¶ Itē qꝫ strumas. Coriandrū ⁊ faba cocta ⁊ īposita discutit. ¶ Itē radix gladiole cocta ⁊ trita cū sale ⁊ īposita ⁊ itē cucumeris siluatici radix decocta ⁊ cuz aq̄ mulsa trita ⁊ imposita ꝑdest. Mense aūt martio ⁊ Aprili colligēda est. ¶ Iē vt strumā oib⁹ radicib⁹ extractis ad sanitatē certissimā ꝑduces. Galbanum super īpositū strume humorē facile discutit. ¶ Itē qꝫ felle bubulo sup strumas imposito: tanta potētia discutit vt nihil supra sit. ¶ Item noctue cerebruz vel iecur cum oleo tepidū infundit auricule parotide. ¶ Itemqꝫ caput vipere in lintheolo inuolutuz ⁊ faucibus alligatum sanat.

¶ Ad mamille nucleos ⁊ cancrum. CAP. II.

Daptilū purgatum ablata interiori albugine teres cū cibulla germana ⁊ coriādro viridi apponesqꝫ ⁊ sanabit: si tamē initio est. ¶ Itē ad cācrum mām̄ille. Herbe que dicit cucubus folia ⁊ de tyrsu eius qcquid viride fuerit partem vnā ⁊ herbe q̄ dicitur pastellus partes duas tundes cum sūma diligētia deinde infusas micas panis recenter expressas cū herbis teres ⁊ facies quasi cerotum: ⁊ pones ī mām̄illam mane ⁊ sero frigidū ⁊ curabis cancruz qualiter vis. Herba autem pastillū ab vna radice ascendit ⁊ super. xiiij. vel amplius dispergitur super terram. ¶ Item ad dolorem mamille. Medullaz que sub cortice pini viridis est: siccabis ⁊ teres ⁊ cribrabis. ⁊ ex eo puluere coclear plenum dabis cum vino calido ieiuno ita vt i ipsa parte iaceat. ¶ Item ad dolorem mamillaꝝ q fit ex plenitudine lactis post partum. Cerusa cum oleo roseo bene trita ⁊ illinita statim dolorem sedat. ¶ Itē ad mamillaruz dolorem quem pregnantes aut post partuz patiuntur. Quorum putamina bene trita ⁊ ouorū coctoruz vitellos tres tritos admiscebis crocum etiam aliquantulum ⁊ rosacei ĉere pontice quod sufficit. factoqꝫ ex his ceroto lintheo impones: hoc ⁊ infantibus bene facit ad punctionem. ¶ Item cere libram vnam adipis leonini vnciam vnam adipis caprini. ij. medulle ceruine duas singulariter teres ⁊ simul miscebis: ⁊ exinde lintheolo molli induces ⁊ super mamillas pones vel infantes ⁊ ex eo perunges sicut supra precepimus. ¶ Item ad mamille duritiam vel dolorem compositio. ℞. adipis leonini libram vnaz adipis strutionis vnam adipis lupini vnam styracis vncias tres olei sauiniensis ponde. sex fontane sextarios duos herbe autem in oleo coquuntur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

donec aqua exiccetur deinde colantur cui oleo calenti admiscentur adipes suprascripti nouissime cera punica.i.aphra quātū sufficit ad cerotū. Oportet aūt in vitreo vase reponi. ¶ Itē herbe symphoniace foliorꝝ lib.j.colofonie.ii.anxūgie veteris sine sale.j.fermēti.℥.vj.accipies. ¶ Fermētū vero ī moria solues ⁊ miscebis. ¶ Resinaȝ itē ⁊ oleū solues cera addita ⁊ in doliolo vitreo repones ¶ Itē ad mulierū mamillas marmoratas. Herba paritaria cū anxūgia sine sale tunsa ⁊ īposita tertia die aperit.sicut a balneo vtat̄ tertia die claudit. Sic eniȝ Aurelia rustica curata est. ¶ Itē ad tumorē ⁊ dolorē mamillarꝝ. Styptiria herba viridis trita admixto pane in aceto infuso aut anxūgia īpositaqȝ sanabit. ¶ Itē ad mamillarꝝ dolorē. Marrubiū bene ꝯteres ⁊ cum anxungia veteri cōtunsuȝ ac īpositū ad tumorē mamillarꝝ ⁊ si fuerit vulnus purgat ⁊ curat. ¶ Itē ad tumorē mamillarū ⁊ ad febres presens remedium. Mellis.℥.ix. olei rosati.vj.cere.iiij. resolues colabis ⁊ teres quousqȝ albū efficit̄ ⁊ vteris. ¶ Ne vō mām̄e crescāt creta cymolia cū aceto cataplasmas.

¶ Ad costarꝝ fracturā. CAP.III.

Fimum caprinum ex vino veteri tritum costisqȝ fractis impositum aperit extrahit ⁊ sanat mirifice.

¶ Ad lychenam. CAP. IIII.

Greco nomine lychena appellat̄ qđ vulgus mentagrā vocat vitiū qđ ꝑ totā faciē solet serpere oculis tantū in manibus descendit vero in colla ⁊ pectus ac manus eosqȝ q sic vexant̄ osculari nō ꝯuenit:qm̄ cōtactus eorꝝ pnicio sus fore ꝓhibet̄ quos cōtharidis illiniūt cum succo vue aminee.⁊ seuo ouis vł capre. ¶ Itē muriū fimū illiniūt ex aceto. ¶ Cinerē itē herinatij ex oleo imponūt:sed in hac curatione prius faciem ex nitro ⁊ aceto foueri precipiūt. ¶ Illiniūt itideȝ ex adipe vituli marini. ¶ Itēqȝ delphini iecinoris cinerē ex aqua. ¶ Itē ficulnee caules in aceto cocti ⁊ triti illiniunt̄. ¶ Euisci itideȝ radix cum glutino lupino in aceto decocta ad quartas similiter adhibetur. ¶ Itēqȝ flos visci cum calce subactus laudatur. ¶ Titimalli quoqȝ flos cū resina decoctus adhibet̄. ¶ Lomentū etiā cuȝ thuris polline equis ponderibꝰ ex aqua adhibet̄ ⁊ illinit̄. ¶ Item trociscus lychenicon. ℞.gūmi scisti.℥.j. tinaperi.j.lybāi j.tytaneos lib.j.amoniaci.℥.j.litargyri.j.gumeos.ij. aceti quantū sufficit. ¶ Item ad lychenas. Lybani ʒ.x.tinaperi.x.bdellij.x.teres cū aceto. ¶ Itē cataputie ad lychenas experte. ℞.litargyri.℥.j. alcionei j.arsenici.j.aspalti.j.lybani.j. tinaperi.j. amoniaci.j. que omnia teres cū aceto ⁊ facies trociscos. ¶ Itē trociscus quo vtimur ad lychenas ⁊ ad excancimata hoc est ambusta ⁊ ad herpistigoden hoc est scabieȝ. ℞.psymitij.ʒ.viij.lithargyri.viij.calcis viue.ij.aceti ⁊ olei qđ sufficit. ¶ Item trociscꝰ lychenicon. ℞. cameleontis nigre.ʒ.iiij.piretri.ij.tinaperi.iiij. chrysocolle.iiij.aceti acri cotilas.ix. ¶ Itē trociscus. ℞. alcionei vstulati.ʒ.ij.cameleontis nigre.iiij.aspodeli radicis.iiij.tinaperi lybani piretri aphronitri ana.ij. tauro collis.iiij.aceti veteris quantū sufficit. ¶ Itē trociscus ad lycenas. ℞.yusyndcron.℥.iij.scordion purgati.j.⁊ semis cinaperi simił̄r gumeos.iiij.que i aceto acro teres in sole ⁊ facies trociscos.

¶ Ad elephantiasin. CAP. V.

Et hoc malū a capite īcipit mane primū surgit velut lenticula que celerrime ꝑ totū corpus surripiendo serpit maculis varijs:colore ⁊ īequali:cute.i.alijs crassa:alijs tenuis alijs dura locis quasi scabie aspa ad postremū nigrescente ⁊ ad ossa carnes apprimente extumescētibus manibus digitis pedibusqȝ. Quibus cinis mustelle ⁊ eius sanguis mixtus illinitur. ¶ Asparagi itē radix in aceto cocta ⁊ trita imponitur. ¶ Itēqȝ mentastri folia ꝯmasticata adhibent̄: cetria itidē illiniunt̄. ¶ Bulbi quoqȝ triti ī aceto ⁊ sulphure medent̄. ¶ Nitrū etiā ex melle ⁊ lacte bubulo trituȝ faciem purgat ⁊ erugat. ¶ Item sinegina ad elephātiacos. ℞.pumicis.ʒ.x. testarꝝ sepie.x. nitri.x.cimolie.x.gumes albi.v. cycidō omphation v.post hūc puluerē vteris ⁊ thure cū vino. ¶ Iteȝ trociscus heron optimus tollens hūores acerrimos idest lychenas. ℞.lybani.ʒ.viij.calchāti.viij.tinaperi.viij.calcideos similiter.acatie.iiij.myseicyrij.viij. gumeos.iiij.que cū aceto colliges ⁊ vteris.

¶ Ad corporis salubritatem. CAP. VI.

Beta siluatica sine semine cū aceto ⁊ vino cocta ⁊ suptensa mire salubritatē corporis prestat. ¶ Itēqȝ myrra cū vino trita sanitatē corporis viri mire seruat. ¶ Itē vt totū corpus hilare sit vini veteris feces cū oleo teres ⁊ pūges totū corpus in sole. ¶ Itē ne corpus male oleat vel putreat. Laterē antiquū ⁊ rosaȝ siccā tūdes primū ⁊ vteris in balneo. ¶ Ad seruandam iteȝ corporis sanitatem. Marrubij.℥.j.ex lacte ouillo calefacto bibat semel in mense.

¶ Ad vulnera. CAP. VII.

Si quis ceciderit aut vndecunqȝ vulnus habuerit siue vlcꝰ cyromū tolles argimonie partē.j.millefolij.ij.anxungie.j.cymarū rubi qui mora fert.j. tūdesqȝ oīa quasi cerotū quo illinito lintheo positoqȝ ad vulnꝰ sanat. Ut autem vulnus purges modicum mellis biduo pones sicqȝ curabis vulnꝰ vndecūqȝ fuerit. ¶ Itē ad vulnera siue vlcus cyromuȝ. Porcini fimi sicci ⁊ vsti cinerem rediges intus in vlcus cyromum ⁊ super impones medicamentum suprasriptum. Si vero quis aliunde cadens caput vel aliquod membrorꝝ ruperit aut ferro ꝑciderit.folia cardi nō de pomis mundabis ab spinis ⁊ omnem duritiem auferes.ipsam vero pinguedinem cum anxungia teres diligenter:⁊ vt cerotū impones:sed antea vel biduo aut triduo mel pones ⁊ đ medicamēto suprascripto.

¶ Si quis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

¶ Si qs ictu pugnũ vl' manũ leserit. CAP. VIII.

Vicunqz ita ictu pugni manũ leserit vel humão dẽte aut ð digito vt aut sanguis ꝓfluat vel p tunsurã fecerit aut tumorẽ: lũbricos terrẽos teres addito modico aceto acro donec sit in modũ ceroti: ex quo lintheum illinitum pones ad locum: ꝙ si minor dolor fuerit alute impones ⁊ ligabis manum.

¶ Ad fracturam seu rupturã pellis. CAP. IX.

Saponem impones ⁊ fascia stringes. tertiaqz die solues ⁊ sanus erit.

¶ Ad vulnera. CAP. X.

Radices cauliũ cõbuste ⁊ in puluerẽ redacte ⁊ insperse omni vulneri ꝓsunt: ẽt ferro facto. ¶ Itẽ ad oĩa vulnera facta vl' nata. Cinerẽ cribrabis subrabis subtiliter ⁊ cõsperges oleo atqz ipones: sed si fistula fuerit facta collyria intramittes mũdat ⁊ sanat. ¶ Item ad vulnera cõfectio medicamẽti ⁊ cicatrices nõ pereãt. ℞. olei. ℥. j. elcismados. j. aque marine. vj. colofonie. j. picis. j. cere. iiij. que oĩa coques ⁊ sic vteris. Si paruũ vulnus est lintheũ illinitũ impones ⁊ colligit ꝙ si scissura est prius consue ⁊ sic impones. Si aũt adhuc suppuratũ est prius lomẽto calefacto locũ vulneris ⁊ ita emplastrũ ipones facit hoc: ⁊ ad siringiũ. purgat eniz ⁊ colligit. Si aũt euenerit vt nõ colligat: tũc modicũ viridis medicamẽti solues cuz oleo rosato vt facias aquatum ⁊ carpta linthea ibi infundes: ⁊ ꝺm mẽsuram vulneris impones: ⁊ itrinsec⁹ emplastrũ molle ꝙ si difficile põt colligi empl'. collige de medicamẽto viridi spissius ac suppone qð medicamẽtũ viride sic ꝯficit. ℞. cere. ℥. vj. colofonie. ix. yu. j. ⁊ semis. olei semiunc. mãne thuris. ℥. iij. aceti q̃ntum sufficit que oĩa cõmiscebis ⁊ vteris. ¶ Itẽ vulnera recẽtia cõglutinãt vermes terreni triti adeo vt ẽt neruos icisos solidẽt i die. vij. ¶ Itẽ qz arefacti in sole ⁊ ex aceto triti vulneribus imponunt: ⁊ interposito biduo soluunt. ¶ Coclee quoqz exẽpte ð suis testis ⁊ crude trite mirifice solidãt. ¶ Coclee itẽ cũ suis testis vste cũ myrre ⁊ thuris pari põdere ex aqua precisos neruos sanãt. ¶ Efficaces sunt ⁊ bulbi triti p se ad vulnera glutinanda. Adijciebat tamẽ illis Damon medicus muscũ qui aqua gignit ⁊ die. v. soluebat. ¶ Mirabolanus vt diximus genus est cariote qð os nõ habet hec ex vino trita austero vulnera curat ⁊ solidat. ¶ Itẽqz cupressi folia trita ad eundẽ effectuz ꝓsunt. ¶ Rubi itẽ siue platani vl' flos vel mora sine collectionis piculo sanant. ¶ Millefoliũ quoqz tritũ vulneribus imponit. ¶ Cẽtaurie itẽ radix tam efficax est plagas cõglutinãdas vt ẽt carnes coherescãt que cuz ea coquũtur. ¶ Lana etiam sucida infunditur melle ⁊ aceto frigido ⁊ oleo dinde expressa imponitur. ¶ Spongia simil'r celesti aqua imposita recẽtia septa nõ patitur intumescere. ¶ Caro nihilominus vituli recẽs arcet tumorẽ: ⁊ fimus bubulus cũ melle prestat. ¶ Itẽqz recẽtes plagas a ferro factas gluten taurinũ liquefactũ calidũqz ipositũ nec ante diẽ tertiũ solutũ efficacissime iuuat. ¶ Marrubiũ cũ sale exiguo tritũ purgat omnẽ saniẽ. ¶ Itẽ ad vuln⁹ siue ẽt cancer sit. Vrtice trite ponð. j. ac salis. ℥. ij. impones ⁊ frequẽter mũdabis. sanat ⁊ vulnus recens ne tumorẽ habeat neqz cicatricẽ: faciat. ¶ Trifoliũ ieiunus ꝯmãducet ⁊ vulneri supernectat. ¶ Itẽqz folia rubi trita cũ melle ꝑmixta. ¶ Arthemysia quoqz iposita vulnera eadẽ die claudit. ¶ Bulbus nihilominus recẽs tenuiter incisus ⁊ ad vulnus apposit⁹ ꝯcite claudit ⁊ vestigia cicatricis extirpat. ¶ Misiaz itẽ ꝯtunsaz ipones que nõ soluta triduo solidat cicatricẽ ⁊ cũ solueris sanũ vulnus inuenies. ¶ Itẽ xeron polyticon ad ꝯplenda vulnera aut si est vstuz. ℞. psimithij. ℥. viij. lyppidi. viij. mãne. iiij. ¶ Psaron ad complenda vulnera. ℞. cicidon. ℥. x. chalcãti. x. lyppidos. viij. scystos. vj.

Psimithij. i. ceruse plũbi.

¶ Ad sanguinẽ ex vulneribus sistẽdũ. CAP. XI.

Hysopũ cuz ordei farina siue cinere eius sparsum ꝓdest. ¶ Itẽqz fimus eqnus cũ ouoꝝ putaminib⁹ crematur. isqz cinis admixto melle spatonule plage impositus mire sistit. ¶ Cortex itidẽ vitis ⁊ folia eius arida tũsa in farinã sanguinẽ sistũt. ¶ Bubulus quoqz fimus in cinerẽ redactus ac sparsus sanguinẽ ꝓfluentẽ sistit. ¶ De fundo ẽt cacabi suligo trita imponit. ¶ Leporis itẽ pili desubt⁹ mẽto mollissimi iponunt. ¶ Itẽ ad eũ cui sanguis ex p̃ciso nõ põt retinere. Spõgiã albã nouã de mari mittes in cacabũ supra picis spane optime resolute ⁊ colate põd. ij. ita vt opatur pice. Cũqz simul bñ coxeris leuabis spongiã ⁊ suspẽdes: que cũ siccata fuerit redigis eã in puluerẽ de quo tanges locũ ex quo sanguis fluit q facit ⁊ ad ꝓfluuiũ. ¶ Itez ad venas vel neruos precisos. Lũbricos de terra cõtundes ⁊ pones statim sanãt. ¶ Itẽ ad oĩa loca dolẽtia herbã cyclãnion cõtunsaz pones ⁊ statiz sanat. ¶ Itẽ ad sanguinez sistendũ. resinã frixã tritã locis sup̲sparges. ¶ Faciunt ⁊ linthea vsta ⁊ in pusta extincta. ¶ Itẽ calcitis in puluerẽ redactus sanguinem sistit. ¶ Persici autem folia trita ⁊ imposita hemorroidam sistunt. ¶ Vtris etiã vinarij cinis cum pari põdere resine ex aceto iposit⁹ sanguinẽ sistit ⁊ vulnera cõglutinat.

¶ Ad vlcera ⁊ vermes innatos vel ad nomas siue ad fistulas vlcerum. CAP. XII.

Hedera ex vino decocta iponit. ¶ Vermẽ itẽ q in ligno nascit teres ⁊ lintheo illinies ⁊ vlceri appones. ¶ Itẽqz radix peponis trita ⁊ iposita vlcera sanat. ¶ Olea quoqz cruda ꝯtrita ⁊ iposita vlcera sanat. ¶ Folia itidẽ olee ꝯmanducata ⁊ imposita vlceribus manãtib⁹ medent. ¶ Itẽ ad vlcera manãtia. Oleũ amigdalinũ expurgat. ¶ Glãdes sil'r de robore trite cũ axũgia emẽdãt. ¶ Fici itẽ ra

Symphitũ.i.cõsolida.

Carcinomata idest morbi cãcerosi.

erui idest orobi.

moꝝ teneri tunsi cauliculi imponunť cũ melle vlceribus que ceria vocãt. ¶ Pix quoqȝ brutia cũ melle vlcera purgat explet ⁊ sanat. ¶ Aqua vero in q̃ lẽtiscus decoctus ẽ: vlcera q̃ serpũt vtiliter fouenť. ¶ Itẽqȝ pillule platani tunsẽ emẽdant. ¶ Fimi itẽ pecudis cinis cuȝ cinere ex ossibus agnoꝝ aut intro adhibeť vlceribus que cicatricẽ nõ trahũt. ¶ Iteȝ pulmo arietis carnes excrescentes in vlceribus exequat. ¶ Symfitũ vero oĩa tũsa celerrime producit ad cicatriceȝ ⁊ sanat. ¶ Felle aũt taurino cum porri succo pari mensura carcinomata curanť. ¶ Lentis iteȝ farina eodẽ mõ carcinomata cũ axũgia veteri curat imposita: sed vlcera que serpũt ⁊ q̃ in his excrescũt cinis capitũ menarũ coercet. ¶ Itẽ allece lintheolis ꝯcerptis imposito purganť vlcera. ¶ Porri quoqȝ capitati ex melle contriti vlcera purgant. ¶ Lini etiam seminis farina ex vino decocta ꝓhibet serpere. ¶ Farina similiter erui serpere vlcera nõ patiť ſpato melle imposita. ¶ Item his q̃ purgãda sunt. Oleastri folia ex melle adhibenť. Vlcera aũt que serpunt. Salsamẽto veteri tunso in moduȝ emplastri curanť. ¶ Itẽqȝ serpentiũ vlcerum impositũ coercet calx viua temperata ex aceto ⁊ rosaceo atqȝ illinita mox cera ⁊ rosaceum permixta ꝓducũt ad cicatricẽ. ¶ Coagulũ item leporis cũ capparis pari põdere: qȝ vtrũqȝ aspersum vino simul teritur ⁊ penna illiniť. ¶ Fel quoqȝ vrsinũ his q̃ serpũt adhibeť. vlcera nihilominus que serpũt cohibet seuũ caprinũ cuȝ cera: id ẽt adiecto sulphure aspergitur. ¶ Item fistulas vlceruȝ Lenticula cocta rumpit ⁊ collectiões sedat: eadẽqȝ ad suppurantiã cũ polenta decocta imponiť. ¶ Alliũ item cũ sulphure ⁊ resinã fistularũ vitia extrahit. ¶ Itẽqȝ cinis vitis cũ axũgia veteri fistulas curat. ¶ Fistule vero aperiuntur siccãturqȝ salsamẽto cũ lintheolo ĩmisso ⁊ intra diẽ alterũ oẽm callũ auferunt. Carnes aũt que ab ossibus recedunt comprimuntur cauliculis oleastri decoctis ex melle ⁊ impositis. ¶ Cõtra collectiões vo folia oleastri ex vino trita ĩponunť. ¶ Ad vlcera autẽ sordida qualibet in parte corporis fuerint cognoscunť aũt cũ candicãt aut cũ crustã albã sụpduxerĩt purgatqȝ ea mel ĩfusum: aut puluis yris vel mali terre aut panacis radix. Mirificeqȝ purgat hoc medicamen etiã si cãcer tẽptauerit: est aũt lene: ⁊. ℞. auri pigmenti.ȝ.vj.yris.iij.elaterij.j.cineris charte combuste.iiij.⁊ cum opus est cocł.iiij.rose cyatho ꝑmisceť atqȝ vulneri supponiť. Hoc medicamẽtũ cito ⁊ sine vllo morsu expurgat vlcera sordida. ¶ Cortex itẽ cauliculoꝝ papaueris contunsus in puluereȝ ac melle ꝑmixtus sordidis vlcerib⁹ imponitur. Ad excrescẽtẽ vero carnẽ yris floris vsti.ȝ.vj.calcideos vsti.iiij.sed acre hoc est ⁊ quasi cauteriũ crustã ducit Crescentem ẽt cãcrũ ꝓhibet. ¶ Vlcera itẽ sordida optime mũdat lenticula cocta: ⁊ addito melle ĩposita sanat. ¶ Vermes vero vlceribus innati ranaꝝ felle tollunť. ¶ Itẽqȝ vermes q vocanť cosses cõbusti cũ aneti pari põdere ĩpositi nomas qȝ ẽ cãcer sistũt. ¶ Nomas itẽ sistũt coclee de sua testa eiecte ac trite ⁊ in lintheo imposite. ¶ Itẽqȝ fim⁹ ouiũ subtecta calefactus ⁊ subastus nomas sistit: hoc etiã tumorẽ sedat ⁊ fistulas purgat. ¶ Xerondyatesseron qȝ facit ad nomas. ℞.calcideos cocti.ȝ.calcanti.l.myseos vstulati.xxv.calcoci cauminos.xij.⁊ semis in aceto que oĩa teres donec sicca efficiantur ⁊ in puluerẽ ꝑueniãt. ¶ Itẽ xeron caroteten qȝ facit ad nomas. ℞.calcoci caumĩos.ʒ.j.calcidios.j.chalchãti.j.myseos vnã. ¶ Itẽ xeron catapastaton dyacorcon facit ad nomas: ⁊ ad paturam sparges ⁊ ligabis. ℞.lyppidi.ʒ.j.myseos.j.calcãti.j.scystos.j.cicidos.iiij. ¶ Itẽ lypara ad nomas ⁊ ad vstulatiões. ℞.albesci.ȝ.iiij.psymitij.iiij.cere.xvj. cerosam vero ⁊ albescũ teres cũ lacte mulieris donec habeat spissitudinẽ ceroti ⁊ sic permiscebis in mortario ⁊ teres diligenter. ¶ Item xeron ad nomas melãtiũ hoc ẽ ꝑp arsenicũ sandaracã calcocecauminuȝ equalia teres ⁊ vteris. ¶ Itẽ xeron ad qȝ supra. ℞.calcideos assi.ȝ.xl.chalcanti.xxx.myseos assi.xx.vstulati deceȝ. ¶ Itẽ xeron theodori vt supra. ℞. calcideos.ȝ.iiij. sandarace .iiij. arsenici.iiij. albesci.viij. que teres ⁊ sic vteris. ¶ Itẽ ad vlcera ad vulnera ad cãcromata ad vermes necãdos. Herba nepeta viridis trita adiecto modico salis ⁊ apposita vulneri qȝ ex neglegẽtia vermiculos habere ceperit oẽs eijcit ⁊ ꝑsanat. ¶ Item folia cannabis ⁊ millefolij ⁊ lactuce in vino teres ⁊ succuȝ eaꝝ vlceribus ĩmittes vermes necat ⁊ ad sanitatem perducit. ¶ Betonice itẽ pollinẽ bibat ex aqua calida statĩ spõte exeũt. ¶ Semẽ quoqȝ rafani tritũ ⁊ ex aqua impsiotuȝ vlcera sistit.

¶ Ad apostemata interiora. CAP. XIII.

Apostemata interiora vomicas vocam⁹. Erũpunt enim plerunqȝ e lateribus mẽbrane supuacue ex lãguoribus nate humore concreto intusqȝ cõuerso qui adeo secunde ĩnasciť: vt non tam exercetur q̃ euometur. ¶ Eos item qui hanc passioneȝ inciderint oportet ambulare vectari vngi lectos ⁊ requies: ⁊ ob hunc morbum maluȝ substentandi erunt cibis firmis glutionis auibus pinguibus operibus pistoriis plus equo militis: prout patiuntur facultates. ¶ Vomica sunt priuati melle in quo sint apes demortue. facit aũt ⁊ industrie potiõ hec. ¶ Ouum crudũ euacuabis ⁊ putamen eius implebis ex succo marrubij ⁊ in eodẽ vase colabis. repleatur item melle quod eodem abijcitur ⁊ ita permixta calefiant vsqȝ ad teporem. Hec enim vomicas rumpunt purgant ⁊ ad sanitateȝ perducũt: iõ ẽt curatio eius expetita est vt ẽt hyeme asperrima explicari potest ⁊ intra verni ⁊ estatis tempus. Aliqui tamẽ curati sunt intra finitũ tempus: compositione ea que infrascripta ẽ. ℞. mãdragore deñ.iij.iusquiami.iij.thuris.x. sigillatim tũsa teruntur ex vino ad spissitudinem plus grassiorẽ q̃ mellis. ex quo medicamento mitio pondere victoriadi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

ctoriadi in tribus cyathis aque euntibus dormitũ daẗ. mox deinde ex eodẽ modo aque pond. deñ. a prima vero potione sentitur ꝓfectus: deinde incredibilis in altera explicaẗ curatio. ¶ Itẽ ad apostemata interius. Braxice succi cyathi duo passi. j. tepefactus ⁊ potui datus mirifice prodest. ¶ Marrubij item succum cum butyri tantundem in potione conditi tepidũ bibat sanus erit ⁊ si vetus est passio succi minus mittas ⁊ plus butyri ne subita eruptione presocetur. ¶ Marrubium item cum mellis eq̃li mensura coques agitando donec vnum corpus efficiatur: ⁊ cum cocleari pro viribus dabis. Butyrũ quoqꝫ cum melle optimo ꝑmixtum ieiuno sepiꝰ ad comedendum dabis: hoc si frequenter feceris miraberis effectũ. ¶ Itẽ hortulane rute semen ex aqua tritũ ꝑ dies. vij. calida mixtum coclearis mensura ieiunus accipiat. ¶ Itẽqꝫ alia septimana lapatij radicem colligẽs ⁊ diligenter in pila tundes: ⁊ iacebit infusa in vino veteri diebus septẽ deinde ꝑ triduum singulas potiones bibat: mixta calida tẽperata ipsaꝫ vero radicem lintheo impositam ⁊ tepefactam stomacho superpones: qua enim hora imposueris accessio fiet.

¶ Ad omnia apostemata exteriora vel tumores. CAP. XIIII.

Cerosam: nitrũ: cerã. oleũ pari põdere sꝫ plus nitri adijcies. ¶ Cerosam vero ⁊ nitrũ teres: cerã ⁊ oleũ cerotũ facies miscebisqꝫ oĩa ⁊ teres diligẽter: qđ alute ĩpositũ mirabile est effectu. ¶ Agrimoniã itẽ verbenacã ⁊ qnqꝫfolium coques equis partibus ex aceto adiecto semꝑ vino dehinc trita ⁊ imposita sanãt. ¶ Itẽ ad vomicas exteriores. Charidas viuas in oleo necabis ⁊ ex hoc vnges liberant. ¶ Itẽqꝫ hebuli radices ac cortices cũ aceto teres: ⁊ in modum cataplasmi ĩpones sanãt. ¶ Itẽ ad oĩa apãta maxime ad parothecas. Herbas virides paredariã: symphoniacã: lapatiũ ⁊ marrubiũ sigillatim in creta ĩuolutas lento vapore coques ⁊ carnem que inter medullam ⁊ corticem est separatam diligenter teres ad crassitudineꝫ mellis: quod cum herba suprascripta admiscebis: deinde mãna thuris ⁊ stercus columbinum siccum cum nitro alexãdrino teres. Preterea facies cerotum de oleo simplici ⁊ cera quantuꝫ satis est: therebyntinam quoqꝫ adijcies ceroto cui ⁊ cetera omnia ad vnitatem corporis misceantur. omnibus autem pigmentis: ⁊ herbis exceptis cera ⁊ oleo equaliter vteris.

¶ Ad collectiões vel tumores. CAP. XV.

Fiscũ decoctum cum fenugreco impones. ¶ Adipem item cum allio mixtũ impões: oẽs tumores suspectos soluit. ¶ Itẽqꝫ cerifoliũ tritũ bñ faciẽ. ¶ Olistri quoqꝫ folia ex vino ꝯtrita ⁊ collectioĩbꝰ ĩposita ꝓsunt. ¶ Carnis ẽt caprie cõbuste cinis ex aq̃ illinitꝰ oẽs tumores soluit. ¶ Sysimbriũ itẽ tritum ⁊ impositum tumorẽ sedat. ¶ Ebuli silr̃ folia tunsa cuꝫ pane molli vino ĩfuso ꝑmixta ⁊ imposita oẽs tumores discutiũt. ¶ Lẽticula itidẽ cuꝫ lomẽto fabe puleio ⁊ sale pari portione aqua ꝯspersa ⁊ ĩposita collectiones quaslibet facillime soluit. ¶ Mali terre nihilominus radix cõtunsa ⁊ in aceto deferuefacta discutit ⁊ sanat. ¶ Itẽqꝫ pix liquida adiecto cinere cribrato ⁊ apposita omne genꝰ collectionis discutit. ¶ Juniperi quoqꝫ semẽ tunsum ⁊ in aqua decoctum ⁊ in panno impositũ tumorẽ sistit. ¶ Item ad tumorẽ ⁊ duritiam. Faba frixa cocta sine sale ⁊ mixta cũ melle vl̃ vua passa innucleata ⁊ imposita duritiam mollit ⁊ tumorẽ spargit. ¶ Farina quoqꝫ ordeacia in aceto discocta ⁊ cum fimo colũbino ac ficu sicca simul trita coctaqꝫ ⁊ ĩposita discutit. ¶ Itẽqꝫ lens cocta ⁊ cũ melle trita ⁊ imposita maxime vlcera tollit ac sanat. ¶ Ficus ẽt q̃ adhuc nõ maturauit admixto adipe anserino imposita mire sanat. ¶ Herbam itidẽ symphoniacam cuꝫ anxungia cõmiscebis.

¶ Ad schyrosim vẽtris vl̃ stomachi. CAP. XVI

Absentij pontici fasciculũ cassie manuꝫ plenã infundes in vini hadriani sexta. j. ⁊ gremialis sexta. iiij. coq̃sqꝫ ĩ vase duplici ⁊ fouebis. altera die rute fasciculũ breuissimũ. yris. ℥. iiij. squinãtij. ij. infundes in vini hadriani sexta. j. ⁊ olei gremialis sexta. iij. coquesqꝫ in vase duplici ⁊ suprascripto oleo ꝑmiscebis ⁊ fouebis diebꝰ. xij. ¶ Itẽ cataplasma ad eandẽ styrosin. ℞. fenugreci sexta. j. lini semis. j. meliloti. j. isopi ceroti librã. j. yris. j. sesilij sexta. j. que omnia tunsa cribrabis mollissime. postea carycas pingues optimas numero cẽtũ, infundes in aqua ⁊ discoques ita vt aqua spissa fiat sicut passuꝫ ⁊ adijcies mellis optimi heminã. j. ⁊ facies cataplasma diebus. viij. vel. x. aut quotquot necesse fuerit ex eadẽ aqua cataplasmata coques. addes ẽt resine therebynthine optĩe. ℥. j. sequẽti die. j. ⁊ semis tertia die. ij. vel accedẽtibus diebus. ij. rute sicce lib. j. ⁊ si viridis fuerit: siccetur in patella argẽtea suꝑ carbones butyri optimi ℥. j. accedẽtibus diebus duobus euisci cocti subꝰcinere lib. ij. cõmiscebis cum anxũgia non satis ita vt prius euiscũ tũdas ⁊ postea simul vtrũqꝫ ceroti modo spissum fiat. Hinc facies sperã grandẽ ex aqua ⁊ cataplasma semꝑ adijcies: ꝙ si hyems fuerit. xij. diebus fouebis ⁊ totidẽ cataplasmabis. Siuo estas fuerit vel senex diebus septẽ: vel ꝓ viribus egrotãtis. ¶ Itẽ epythima ad eandẽ scyrosin post cataplasma. ℞. yris. ℥. septẽ quas tũdes ⁊ cribrabis mollissime ⁊ in mortario duo viri a mane vsqꝫ ad vesperã terãt: dehinc cere minutissime de pingui, melle. ℥. vj. ⁊ solues cinere calidissimo: que cũ soluta fuerit addes therebynthine optĩe. ℥. vj. ⁊ diligẽtissime agitabis: vt nullã asperitatẽ habeat cũ soluta fuerit leuabis đ foco ⁊ mittes puluerẽ suprascriptũ ⁊ teres diligẽtissime: hinc facies collyria maiora ⁊ pones in

capsella munda.⁊ cum opus fuerit linies lintheum spissum ⁊ pones in stomachũ quottidie ita vt totum ventrẽ ⁊ sub vmbilico teneat. ¶ Itẽ epythima ad scyrosin:ad epar:ad splenẽ ⁊ stomachuz .℞.cere.ʒ. iiij.therebynthine.iiij.amoniaci.iiij.bdelij.iiij.myr re.iiij.propolei.iiij.yris.iiij.styriacis.iiij.hyrini fecis parũ.Amoniacũ vero bdelliũ ⁊ irim tũdes ⁊ cribra bis:styracẽ:propoleium ⁊ ceram in pila tundes ⁊ si mul cõmiscebis ⁊ postea therebynthinã atqȝ feces hyrini simul cõmiscebis ⁊ colliges. ¶ Itẽ epythima ad renes ⁊ ad scyrosim eoꝝ.℞. thuris masculi. ʒ.j.adiãti tres.galbani duas.styracis tres.butyri.ij. bdellij duas.yris sex medulle ceruine.j.olei cypri ni.viij.floris lapidis amoniaci.iiii.cere pinguis mel litine libram vnam.

¶ Ad paniculas. CAP. XVII.

Nasturtiuz cũ pice panas discutit. ¶ Itẽ qȝ maturis:aut maturescentibus lẽs im ponit̃ ex aceto decocta ipsaqȝ cocta ⁊ cũ melle trita ⁊ imposita ꝓhibet suppurare. ¶ Lupini itẽ ex aceto cocti aut minuunt aut matu rant. ¶ Fimus ẽt columbinus cũ ordeacea farina i ponit̃. ¶ Euiscus itidẽ resina ⁊ cera equis ponde ribus imponuntur. ¶ Galbanũ similiter ꝑ se impo sitũ ꝓdest.Aperit vero paniculas seuũ pecudis cuz sale costo discutit.nihilominus murinus fimus ad mixtus thuris pollini ⁊ sandarace ⁊ coclee cõtunse. ¶ Cinis quoqȝ muricũ vel purpurarũ ex oleo ve teri imponit̃.Quidã aũt vtuntur ad paniculas hac compositione.℞.cere atqȝ thuris.ʒ.xx.spume argẽ ti.xl.cineris muricum.x.q̃ oĩa ꝑmiscebis ex olei ve teris hemĩa.j. ¶ Itẽ ad pãiculas alia cõpositio.℞. herbe symphoniace folioꝝ lib.j.colophonie.ij.axũ gie veteris sine sale.j.fermenti.vj.ʒ. Fermentuz ve ro in mortario solues ⁊ suprascriptas spẽs miscebis resinãqȝ ⁊ oleuz solues ⁊ vteris. ¶ Itẽ de polline

erui idest orobi. erui ex melle cataplasmabis.sepius enĩ ipositũ spar git:si tñ nondum pus fecerit. ¶ Itẽqȝ caryce ex vi no cocte ⁊ imposite curãt. ¶ Feniculi itidẽ farina ex hydromelle cocta addita axungia dolorem miti gat:⁊ panas aperit. ¶ Item exꝑtuz .Gutta amonia ci tunsa cuz cera ⁊ apposita ligataqȝ ⁊ quarto die so luta paniculas discutit. ¶ Itẽ euisci radix ex aqua coquitur ⁊ q̃ exterior ꝑs est ac ꝑ hoc tenerior trita ⁊ admixto pane molli insusa cum axungia sine sale lin theoqȝ inducta ⁊ imposita sparget:aut si ruperit ex hoc ipso ipositũ claudit ⁊ sanat vt exꝑtum ẽ. ¶ La patium itẽ fimusqȝ gallinaceus cõmixta dirumpũt. ¶ Eruum quoqȝ cũ melle tritum ⁊ impositum sup purare ꝓhibet. ¶ Myrram ẽt ex aceto temꝑabis ⁊ linies locũ miraberis effectum. ¶ Itẽqȝ lacerta vi ridis diuisa ⁊ imposita discutit. ¶ Cinis quoqȝ ina niũ cocleaꝝ cere admixtus. ¶ Echinnoꝝ item teste ex aqua illinite. ¶ Cãcri ẽt fluuiales triti medent̃. ¶ Sal samenta item cocta ⁊ imposita. ¶ Creta si militer cymolia trita ex aceto cohibet. ¶ Sanguis vero vrsinus discutit:nec minus taurinus arid⁹ tri tus vnguleqȝ equine cũ oleo. ¶ Bubulus nihilo minus sanguis illinitur.Sed ⁊ fimus hircinus cuz melle decoctus. ¶ Itez ad paniculas sanãdas.Sa ponem cum adipe porcino recenti aceto accerrimo resoluta cum lana imponuntur. ¶ Itẽqȝ coclee mi nute mirabiliter faciunt.

¶ Ad cyratas q̃ sunt glãdule ⁊ ad tumorem anteq̃ apostemata fiat. CAP. XVIII.

Therebynthĩe.ʒ.iij.galbãi.iij.cere.iij.ci neris de sarmẽtis vitis mũdissime facti cãdidi.j.cineris a phrici.j.simul mittes in cacabũ cum cera minuta ⁊ olei hirci ni.ʒ.duabus.⁊ solues postea colabis ac teres panẽ qȝ facies:⁊ cum opus fuerit lintheo spisso illinitum impones. ¶ Item ad cyradas ⁊ stumas.Lolij siue hauene farinam cum lini seminis farine pari portõc ⁊ columbinum fimuz recens tantundez ex vino de coques ⁊ impones vtrũqȝ sanat. ¶ Strumis item ⁊ cyradis echinnorum teste contũse ⁊ ex aceto acri trite illiniuntur. ¶ Rane quoqȝ rubete cinis admi xto butyro inductus cyradas exiccat. ¶ Itẽqȝ cõchy scus calx ⁊ cera imposita maxime ꝓsunt. ¶ Cõchy lij etiam marini testa tunsa in puluerem admixta ve teri axungia imponitur. ¶ Mustele etiam viue cõ buste cinis cũ rosaceo ⁊ cera iponit̃. ¶ Columbi nus quoqȝ fimus recẽs collectus ⁊ in folijs bete vl braxice coctus:deĩde tritus ⁊ admixto aceto calido impositus sanat.qđ ⁊ carbũculos curat. ¶ Itẽ em plastrũ cyradicon.℞.perysterio.ʒ.iiij.piretri.iiij.ꝑ polinis.xiij.amõiaci.xvj.caccij ğna.viij.visci đ quer cu.ʒ.viij.nitri.iiij.therebynthine.viij.galbani octo. ¶ Item ad cyradas ⁊ paniculas.Ostree vste.ʒ.ij. calcis vnã cũ aceto diu teres ⁊ calefacies bene locũ ⁊ sic impones medicamentum.

¶ Ad strumas. CAP. XIX.

Vrtice radices in aceto cocte ⁊ trite ⁊ i modũ ceroti imposite discutiũt matu ras aperiunt:⁊ oẽs radices extrahunt. ¶ Itẽqȝ viride nasturtiũ cũ lomento fabatio ꝯtrituz adhibet̃ ⁊ desuper folia hedere vel brassice apponunt̃ strumas tollit. ¶ Bulbi quoqȝ ex melle triti tepidi imponuntur:⁊ alia die cauliculi ruborum teneri cum folijs suis ex vino decocti tri tiqȝ.Hec alternis diebus ⁊ vicibus imposita ad sa nitatem perducunt. ¶ Item sinapis semen cum fa be pari potione in aqua coctum ⁊ tritum atqȝ impo situm strumas sanat. ¶ Cancri quoqȝ fluuiatilis ci nis tritus cũ melle ⁊ impositus discutit. ¶ Itẽ tau rinum siue bubulum seuum cum cera ⁊ resina im positum discutit. ¶ Fimus item eius cum aceto co ctus idem facit. ¶ Item medicamentũ ad strumas ℞.aphronitri lib.j.resine frixe.j.therebyntine.ʒ.vj. cere.vj.amoniaci.iiij.calcis viue duas.olei rosati. iiij. ¶ Ad strumam vero claudendam.Axunxia cũ vrtica trita ⁊ imposita optime facit,⁊ claudit vuln⁹. ¶ Itẽ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

¶ Item radicis cortices cocte cū aceto ⁊ cōtunse imponunť strumis incipientibus.disentiunt:maturant:aperiunt ⁊ ita educūt ⁊ omnibus radicibus extractis ad certissimam sanitatem pducunt. ¶ Porro ad sugillationes. Urtice folia teres ⁊ impones. ¶ Itez empl'ad strumas. ℞.olei veteri.℥.vj.cere.vj.herbe cyclaminos.vj.floris aphronitri.vj.oleum vero resinā ⁊ cerā in cacabo resolues:postea mittes puluerem cidamis ⁊ agitabis donec vnitas fiat:deinde adijcies florem aphronitri ⁊ cōtinuo depones vbi refrigerauerit:finito nono iductū pones q̄zdiu pus reddat. Cū aūt videris exinanitū esse facto ceroto curabis. ¶ Caprifici item corticē intumescentē puer impubis si detracto ramo tollat dentibus ⁊ medulla ipsa alligeť ante solis ortum ꝓhibere strumas cōstat. ¶ Itē echinnoꝝ teste contūse cū alumine ex oleo:folia hedere marrubium cū adipe lens i aceto discocta. ¶ Lupini ex aceto cocti tritiq̄ȝ folia fici ⁊ ficus imatura vna tunsa iponunť. ¶ Succus vero pillule cupressi ex fermēto galbanum p se exulceratis strumis imponiť. ¶ Musteleq̄ȝ sanguis illiniť. ¶ Mustele ex vino discocta imponiť. ¶ Coclee cum suis testis tunse ad hoc faciunt optime q̄ salicibus adherent. ¶ Cinis vero aspidis cum seuo taurino imponiť. ¶ Adeps quoq̄ȝ anguis mixtus oleo. Anguiū cinis ex oleo esse eos quoq̄ȝ p̄cipiť abscisis a capita ⁊ cauda digitis.iiij.aut cinerez crematoꝝ bibere. Aliqui fimū columbinū imponūt Alij mixta ordeacea farina ex aceto acri. ¶ Talpe quoq̄ȝ cinis ex melle imponiť. ¶ Iecur talpe quidē inter manus tritū circūliniūt ⁊ triduo nō abluūt ¶ Talpe rursum capita preciduntur ⁊ cū terra egesta a talpis conterunť: ⁊ in pastillos rediguntur. sicq̄ȝ seruantur in stagnea pyxide vtiles ad oē apostema. ¶ Uermes terreni totidē quot sunt strume alligati cum his pariter arescūt. circūligať lino quo vipera suspēdio occisa ē.millepede iponuntur addīta resine quarta parte:⁊ nō solū strumas sic curari p̄cipiunt sed ⁊ omnia apostemata. ¶ Calx viua cum resina liq̄da vel adipe suillo addito melle strumas vtiliter auxiliatur. ¶ Cinis vngule asini vel equi ex aqua ⁊ oleo illinitur. ¶ Bubulum seuum ex oleo imponitur. ¶ Ebuli folia conteruntur:⁊ mixta cum fece ceruisie superadditis folijs eiusdem ebuli illud alligatur.

¶ Ad carbunculum. CAP. XX.

Cucumeris siluatici succus superinfusus ⁊ alligatus emendat. ¶ Item expertum. Mel cum lomento fabe mixtū imponitur.⁊ folia lactuce desuper hoc ad sanitatē pducit. ¶ Itēq̄ȝ nasturtium fermēto mixtū vtiliter medeť. ¶ Suppuratiōes dirūpit plantago sine lanugine cū sale cōtū sa. Cū autē purgauerit sine sale apposita ꝓcurat. ¶ Cepe itē acerrime sub cinere bn̄ cocte melli miscenť ⁊ loco empl'i mō admouenť. ¶ Titimallus quoq̄ȝ trita admixto sale cymino ⁊ melle equis portionibꝰ ⁊ in modū medicaminis iposita sanat. ¶ Itē vitrū cū oleo tritum ⁊ ipositū carbūculos ardētes sanat. ¶ Porri quoq̄ȝ succus cū cinere mixtus ⁊ ipositus. ¶ Calx ēt viua ex aceto soluta iponiť. Gutta itē amoniaci ex aceto teriť ⁊ vulneri supponiť:frequēter rūpit:⁊ foras ꝓtrahit. ¶ Itē ad carbūculos. Caseus caprinus viridis:siue siccus cū porri sectiui succo tritus iponiť. ¶ Pix brittia cū vua passa exēptis nucleis addita axūgia purgat. ¶ Nuces siue glādes pueteres teres ⁊ ipones. ¶ Itēq̄ȝ erui farina ex vino imposita carbūculos rūpit. ¶ Itē exptum ad antracas quod alij dicūt oculū pullinaticū alij carbūculū. Folia rute viridis.vuā passam pinguē purgatā.aphronitrū albū:oīa eq̄lia cū melle vteris. ¶ Itē empl'.ad antracas. ℞.galbani.℥.j.aspalti.j.nitri semiunc̄.arsenici simil'r.seui veruecini ꝺ renibus.℥.j.coques amolētu ȝ:facit ⁊ ad vulnera recētia seu pustulas malas. ¶ Colūbinus itē fimus cū lini semīe ex aceto mulso:carbūculis iponiť. ¶ Mulloꝝ quoq̄ȝ salsoꝝ cinis ꝓdest:rutaq̄ȝ ex aceto trita. ¶ Fimꝰ pecudis incipiētibus carbunculis imponiť. ¶ Ficus sicce in vino decocte aut trite ⁊ ꝯfricate extrahunt. ¶ Herba sauina que habet folia simillima cupresso cū melle illinitur. ¶ Cerebruz suis coctū ⁊ costū iponiť. al's tostū.

Erui.i. orobi.

¶ Ad papulam noxiam. CAP. XXI.

Ad papulā noxiam q̄ tertia die occidit. Bullos crudos teres mollissime addes coriādrum viride mel ⁊ acetum teresq̄ȝ simul ⁊ ipones. ¶ Itē porcinum fel siccabis in fumo ⁊ exinde tantā ptē p̄cides quātum spacij ipsa pustilla tenet in capite:quā calefactā foco in modum ceroti induces ⁊ sic impones cū heserit nō dimittit nisi secum pupulā extraxerit. Signum v̄o morituri est si medicamētum non hereat. Ante oīa de carycis germanis in vino aphro discoctis leuatis ac tritis adiecto paruo melle cataplasma facies ⁊ sup oēm curā ipones. ¶ Itēq̄ȝ poma caprifici sicca cōbures ⁊ cum sapone miscebis ⁊ impones. ¶ Ex virga itē ipsius interiorē albuginē rades ⁊ teres diligēter ⁊ sapone mixtā impones. ipsa enim vim eius mox necat ne āplius serpat. ¶ Galbanum itē p se iponiť aperit ⁊ extrahit. Postea vulnus factum curatur alio medicamēto.

¶ Ad furunculos. CAP. XXII

Nasturtium cum fermēto coquiť ⁊ imponiť. ¶ Fimus itē gallinaceus rufus vel albus recēs ex aceto tritus ⁊ impositus efficaciter sanat. ¶ Papauer quoq̄ȝ siluaticum cuz axungia tunsum suilla iponiť. ¶ Itēq̄ȝ bulbi triti ⁊ ipositi exiccanť. ¶ Daptylus ēt tritus ⁊ cum molli pane infusus iponiť. ¶ Fermētuz itidē cū sale mixtū iponiť. ¶ Pellis sil'r muris detracta. ¶ Seuū nihilominꝰ arietis cum farina punicis eq̄s pōderibꝰ ꝓdest. ¶ Nitrū cū resina mixtū detrahit. ¶ Seuū bubulū cū sale impōiť aut si dolor est sine sale lique

tur cū oleo simili mō seuū caprinū facit. ¶ Itē ad
furunculos ⁊ ad oēs tumores. Adipē caprinū recē
tē cū pice dura pari pondere tundes: subactūqꝫ mo
re malaginatis induces donec sanētur. ¶ Nitrum
quoqꝫ cum resina suppositum furunculos extrahit.
al' scisi. ¶ Item ad idē cōpositio bona. ℞. gutte amoniaci:
aluminis scysti: ꝑpolinis: stercoris palūbini aā. ℥. j.
seui taurini mundi. iij. resine. vj. cere. vj. ex his sicca
tūdi ⁊ cribrari oportet ac cetera in nouo cacabo len
to vapore solui ⁊ siccis misceri. ¶ Itē oē seuum si
ponatur vtile est. galbanū ꝑ se prodest. ¶ Uētricu
lus ciconie ex vino decoctus illinit᷑. ¶ Musce im
pari nūero infricantur: digito minimo sordes ex au-
riculis pecudū illiniuntur. ¶ Limacis cinis asper-
sus purgat. nouēqꝫ granis ordei si quis furunculuꝫ
circundat singula manu sinistra ⁊ omnia in ignem
cōijciat confestim sanat.

¶ Ad circinū qđ alij zonā vocāt. CAP. XXIII

Ircinus quē alij zonā vocāt talis ē. Ue
sice tāqꝫ cōbuste exeūt ⁊ crepāt: primum
pauce deinde cito multiplicant᷑: q̄ si ho-
minē cinxerit occidūt. Curant᷑ vero sic.
Succū cicute: coriādri: colopomis: ebuli ⁊ sambuci
radices cū vitello oui ⁊ oleo rosaceo miscebis ⁊ pē
na linies ac supsperges puluerē milij cōbusti ⁊ hoc
si frequenter feceris sanant᷑. ¶ Itē succi coriandri
calicē dimidiū ⁊ croci aqua infusi ac triti tantūdem
permiscebis ⁊ vteris a pēna ⁊ sic supsperges pulue
rem de carycis in area candenti combustis.

¶ Ad ignem sacrum. CAP. XXIIII

Lantaginis succū cerosam ⁊ cretam cy
moliā miscebis ⁊ īduces curat. ¶ Itē
albū cicer aut nigrū infundes in aqua
fontana post triduū teres diligenter vt
cerotū. dehinc in ipsam aquā infundes medullā pa
nis ⁊ seorsum diligēter teres. deinde in vinū misce-
bis ⁊ si durū fuerit adijcies. ij. vl'. iij. cocl'. ipsi⁹ aque
ita vt post illinitū panno vel lintheo īponas. ¶ Itē
teres cretā diligenter ⁊ seorsuꝫ bene teres coriādrū
⁊ cōmiscebis simulqꝫ teres. addito vino veteri mo-
dico. lauabis ēt vino veteri locum. atqꝫ a pēna indu
ces medicamētū. ¶ Itē terreni vermes ex aceto illi
niunt᷑. ¶ Lens quoqꝫ in aqua marina decocta im-
ponit᷑. ¶ Itēqꝫ herba sauina q̄ hꝫ folia q̄si cypres-
sus ex melle illinitur. ¶ Oua ēt cocta trita cū oleo
imponunt᷑ ⁊ folijs bete opiuntur. Ouorū itē. iij. cā
didū cū anuli pari mēsura imponit᷑. ¶ Isopū itidē
al' amili. cōtritū cum panis polline ⁊ rosaceo illinit᷑. ¶ Ac fi
mus vitulinus seu bubulus. ¶ Ramēta itē caprīe
pellis eiecta punice ⁊ ex aceto trita illiniūt᷑. ¶ Ser
pētiū senect⁹ cū bitumine ⁊ felle siue fimo agnino ex
aq̄ illinit᷑ a balneo allij cinis ex oleo ⁊ garo illinitur.
¶ Ruta quoqꝫ ex aceto ⁊ oleo amurca oliue nigre
infundit᷑. ¶ Grillus ꝯtrit⁹ q nō sit vitio illo apphē
sus: cū q hoc fecerit ī totū malū ab hoc malo liberat
opꝫ aūt eū erui ferro cū cauerne sue terra. ¶ Item
anseris adipe perungit᷑ vtiliter hoc vitio vipere ca-
put ariduꝫ adustū ex aceto suplinit᷑. ¶ Spōgia ex
aceto imponit᷑ tā grādis vt sanas quoqꝫ ꝑtes obte-
gat: vrsin⁹ adeps adijcit᷑. Est genus sacri ignis qđ
zoster vocat᷑ quō occidit eū queꝫ appetit si ꝑcingit.
Huic occurrit plantago imposita cū creta cymolia
aqua cysternina aut certe dulcis soluit᷑ ex oleo dei-
de pēna perungit᷑ eadem die liberat. ¶ Qui me-
diuꝫ qđ ē rusuꝫ teritur sublato albo in vase cupreo
deinde pistillo de cupro ⁊ sic dolor penna illinitur.
¶ Herba helyotropium sicca comburit᷑ cuius ci-
nis oui vitello ꝑmiscetur ⁊ pēna illinitur.

¶ Ad rubeam. CAP. XXV.

Lauabis primum vino veteri ⁊ puluerē
vermium terrenoꝝ supsperges: q ad so
lem sint arefacti ⁊ alligabis: q si locus
talis est vt alligari nō possit ipsos lum-
bricos recentes teres ⁊ linies.

¶ Ad combusturam. CAP. XXVI.

Ombustū polēta cū aqua subacta ⁊ im
posita sanat. ¶ Itēqꝫ malue folia ex aq̄
decoquunt᷑ ⁊ ex ea aq̄ fouent᷑ cōbusta.
¶ Folia quoqꝫ cruda trita admixta axū
gia caprina īponunt᷑. ¶ Myrti iteꝫ viridis folia cō
tunsa ⁊ imposita sanāt. ¶ Puluis folioꝝ eius si cū
rosa ꝑfundat᷑ exiccat ⁊ cutē nutrit. ¶ Terra quam
talpe eiecerint cum aceto mixta ⁊ trita imponitur.
¶ Ouum crudū cū sua testa tritum ⁊ illinitū sanat.
¶ Fimi colūbini cinis ex oleo illinit᷑. ¶ Cucurbi
te aride farina vtiliter asꝑgit᷑. Lens ex aq̄ semicocta
imponit᷑. Procedēte vero cura lens cruda cōterit᷑:
eiectoqꝫ fursure eius decoqt᷑ ⁊ sic īponit᷑: posteaqꝫ
mel adijcit᷑. ¶ Corticis vitis cinis ex oleo illinit⁹ pi
los reddit. ¶ Ordeū tostū tritū ex albo ouoꝝ illini
tur. ¶ Oua ī aq̄ ꝺcoquāt᷑: deinđ ī pruna torreant᷑
dōec putamia eoꝝ torreāt᷑ ꝯburāt᷑: tūc lithea eoꝝ ex
rosaceo illiniant᷑. ¶ Oleū addito sale pustillas rep
mit. Eis vero q̄ seruenti aqua cōbusta sunt ranaruꝫ
cinis īspersus adeo ꝓdest vt ēt pilos reddat. ¶ Ei
ficax est fibrinaꝝ pelliū cinis. ¶ Fimus leporis ⁊ ca
pre illinitur equis portiōibus. ¶ Gluten taurinuꝫ
remissum sicut solet a febris remitti sine cicatrice sa
nat. ¶ Emplastrū ad cōbustū. ℞. spume argenti. ℥.
ij. cere tres. adipis porcini mundati lib. ij. ⁊ semis.
¶ Itē emplꝫ qđ ad cōbustū mirifice facit: ⁊ cū mul
ta sint nullū magis ꝓbatū. Protinus enim imposi-
tuꝫ tollit dolorē ⁊ infinita celeritate persanat. ℞. spu
me argenti. ℥. ij. adipis porcini purgati sex cere. lib.
ij. ⁊ semis oui anserini vitello teres ⁊ miscebis spu-
me argenti tritā cerā cū adipe resolues. ¶ Ceram
iteꝫ in oleo rosato resolues ⁊ facto tenui ceroto ad-
miscebis bulbū lilij diligenter tritum. Alij tamē ad
dunt cerose puluerem mollissimū ⁊ panis micaꝫ in
fusaꝫ in aqua ⁊ tritā ⁊ spume argenti bene trite pul-
uerem. hoc facit ad faciē frigore vel calore exustam.
¶ Itē cerotū de rosaceo adiecto adipe porcino re
centi.

centi qđ satis est. Radices lilij cōteres: ꝛ cum opus
fuerit vteris. ¶ Itē ad cōbustū. Herbam cuculum
inuolutā coctā in cinere ꝯtundes ꝛ oleo atq3 aceto
ꝑmixtā induces cōbustū intra triduū sanat. ¶ He-
dere itē nigre folia ex vino vetustissimo cocta ꝛ cō-
trita īpones. ¶ Illinit̃ item canini capitis cinis: co
clearūq3 cinis ex oleo atq3 adeps verrinus garū in-
fundit̃ nec nominat̃. ¶ Cancroꝝ marinoꝝ vel flu-
uialiū cinis ex oleo ꝓdest ambustis illinita fex vini
siue sape: oliuaꝝ carnes terunt̃ ꝛ imponūtur. ¶ Ni
gra oliua ꝯtinuo si imponat̃ cōmanducata pustulas
gigni ꝓhibet. Flos hedere cū cera vtiliter imponit̃.
¶ Magnes lapis crematus tritusq3 inspergitur.
¶ Optimum vero est si ex auribus tauroꝝ ꝛ geni-
talibus sordes applicantur.

¶ Ad exusturā frigoris. CAP. XXVII.

Ad cōbusta a frigore Mori arboris suc-
cus cū oleo equali mixtus facit. mitigat
enī ꝑunctus vsturā. ¶ Itē ad ignis ꝛ fri
goris adustionē. Rute folia ex oleo co-
cta ꝛ trita colabis ꝑuncta deīde ꝛ īposita calefaciūt.
¶ Itē puluere aristologie ex oleo trito ꝯtra frigora
ꝛ algores perungi vtile est. ¶ Urticam item teres
ꝛ superpones ꝛ alligabis. hoc facito bis in die ꝛ in-
tra dies quinq3 sanus erit. ¶ Ituri vero per niue3
farina3 opoponacis bibere debēt: eaq3 ꝑungi. Uim
enim habet mirifice calefactoriam. Si autem facta
tostū. sint vulnera frumētum costum in ferro ac tritu3 e vi
no ꝑsentaneo remedio est.

¶ Ad scabiem. CAP. XXVIII.

Ad scabiem purgādā folia herbe parita-
rie cōteres diligēter ꝛ exprimes colabis
q3 ꝛ mittes in trullionē aut acetabulum
succum vt bulliat diligenter: ꝛ postea le-
uabis ac refrigerabis. Cumq3 gelatum fuerit: si qs
humoꝛ remansit ex illo succo fundat̃ de reliquo per
unges locū scabiosu3. ¶ Itē persici folia mittes in
oleum sabinēse: cum iam feruere ceperit vbi se con
stauerint: illis leuatis alia mittes: hoc facies ꝛ tertio
dehinc colabis oleum ꝛ cera addita factū cerotu3 re
pones ꝛ in necessitate vteris. Facit enim ad lateris
ac splenis ꝛ neruoꝝ doloꝛem. ¶ Item medulla asi
nina illinita plurimum ꝓdest. ¶ Itemq3 vrina asi-
ni cū suo luto imposita. ¶ Gluten taurinū cum ace
to tepefactū addita calce imponit̃. ¶ Itemq3 fimꝰ
bubuli alumen liquidū admixto nitro ex melle im-
ponitur. ¶ Nitrū cadēs ex vino extinguit̃. qđ tri-
tum ex oleo spargit̃ in balneo. hoc enim ꝛ pꝛuritu3
sedat. Folia fraxini coques ex aqua ꝛ inde sepius la
uabis. ¶ Resine cere sulphuris viui ꝛ picis den̄.
vj. cōteres sigillatim ꝛ sic miscebis. iterumq3 teres
vt lene sit ꝛ inde in sole calido coꝛpus illinies ꝛ pau
lisper morabit̃ donec bene sudet. ¶ Itē emplastrū
aliud siue medicamētum ad scabiē. ℞. spume argē
ti. ℥. j. cerose. ij. cere punice. vj. olei rosati. iiij. axun-
gie porcine recētis. vj. ¶ Item ad scabiē vel cōbu
sta. ℞. cerose. ℥. j. spume argenti semiunc̃. olei rosa-
ti. vj. cere. vj. facto ceroto tritum puluerē miscebis
ꝛ album duoꝛum ouoꝛum addes. ¶ Item physi-
cum eis quibus manus replentur. Micas panis in
recēti infusas cum lactuca teres ꝛ impones. ¶ Itē
cocyaton ad scabiē. ℞. cere libꝛam. j. rosati vnā. ly-
thargiri. iiij. cerose. iiij. medulle ceruine. iiij. ouoꝛum
trium vitellos. succū ptysane. que omnia scabiē cu-
rant. ¶ Itēq3 anulum cum melle mirabiliter curat. als amilū
¶ Sanguis quoq3 bubulus recēs impositus qui
cū aruit alter superillinit̃. postero die abluit̃ cinere
lexiuo. ¶ Sāguis caninus illinit̃. ¶ Trium locu-
starum pꝛatēsium pedes cū seuo hircino triti medē-
tur. ¶ Itē ad scabiē ꝛ pꝛuritū. Radicibus rumicis
hoc est lapatij medullatis non coctis sed cū sale tun
sis aceto acri admixto vteris in balneo.

¶ Ad papulas. CAP. XXIX

Coclee late minute trite imponuntur.
¶ Itemq3 aluminis liquidi pars tertia
cum duabus partibus mellis in balneo
illinitur. ¶ Creta cymolia similiter illi-
nit̃. ¶ Coꝛnus ceruini cinis ex aqua illinit̃. ¶ Itē
nitrum combures ꝛ conteres cu3 vino ꝛ ex hoc coꝛ
pus confricabis cum laueris.

¶ Ad pustellas que vocant̃ volatice. CA. XXX

Trociscus ad pustellas volaticas. ℞. yu yu. i. ru-
syderon. ℥. iij. allij purgati vnam ꝛ se- bigo fer-
mis. sulphuris viui vnam ꝛ semis. cy- ri
mi denarios. xij. aceti acri quātum suffi
cit. teres simul omnia ad solem ꝛ ꝑmiscebis.

¶ Ad varos. CAP. XXXI.

Folia poꝛri sectiui trita ꝛ imposita tol-
lūt varos. ¶ Itēq3 farina erui ex aqua i. oꝛobi.
imposita sanantur ꝛ toto coꝛpoꝛe emen
dantur. ¶ Oleum amigdalum ex mel
le illinit̃. ¶ Adeps gallinaceus cum creta tritus cū
cepa imponit̃. ¶ Itemq3 varos tollit farina haue-
ne ex aceto cocta ꝛ imposita. ¶ Lacerte quoq3 san
guine ieiunus illiniatur.

¶ Ad verrucas clauos ꝛ callos. CA. XXXII.

Agrimonia cum aceto imposita verru-
cas tollit. ¶ Fimus auium cum sangui
ne murino recenti illinitur. ¶ Itemq3
herinacij fel ꝛ sanguis lacerte: fimo ve-
ro gallinaceo cum oleo ꝛ nitro efficaciter tollūtur.
¶ Ocimo quoq3 cum attramento sutoꝛio. Imma
turoꝛum etiam ficoꝛum lacte cum axungia mixto.
¶ Similiterq3 capitum menarū cinere cū oleo tri-
to. ¶ Itēq3 fimi vituli cinere triti ex aceto. ¶ Asi
nine nihilominus vrine luto tollūtur. item sangui-
ne lacertarū que tyzelicole dicuntur: si perungunt̃
ipso. ¶ Item ad verrucas ꝛ clauos. Nitrum tritū
cum exiguo mellis illinitur donec cadāt. ¶ Clauū
autem qui pꝛimum surgit de sapone circumlinies ꝛ
in circuitu ꝛ in medio.

¶ Ad pꝛuritum coꝛpoꝛis. CAP. XXXIII.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

Lauri viridis folia cũ ſale ex vino veteri ꝯteres: ⁊ ĩ corp⁹ ꝑfricabis ⁊ nõ terges. ¶ Lauri q̃qʒ tymolas cũ oleo ꝯteres ⁊ ex eo corp⁹ perunges. ¶ Apiũ ꝯteres cũ oleo roſato ⁊ ĩde corp⁹ illinies. ¶ Urinã calidã ⁊ nitrũ coctũ ac tritũ ꝯmiſcebis ⁊ exĩde corp⁹ lauabis. ¶ Jtẽ nuces rãcidas ⁊ ſulphur eq̃lia teres ⁊ de liq̃mine optimo tẽꝑabis ac fricabis: dehĩc ꝑfundes ex aqua tẽperata corpus ⁊ poſtea de vino veteri ⁊ pane fricabis. ſulphur viuũ cũ liquaminis flore teres ⁊ ex hoc in balneo ꝑunges ita vt non ſcalpas. Cũqʒ diu moratus fueris in calore de mica panis in vino infuſa corpus ꝑfricabis ⁊ ſic deſcẽdẽs in ſoliũ. Herba cuculi cõtrita locũ q prurit̃ ſanabis. ¶ Feniculi itẽ viride cõcides minutatiʒ ⁊ nitrũ viride cõteres ⁊ ſulphur ex aqua coques ⁊ inde corpus fricabis. ¶ Jtẽ ad pruriginẽ. ℞. nitrum lib. j. ſulphuris viui ʒ. iij. axungie ſine ſale. iij. nuces rancidas nũero. xxx. liquaminis optimi quod ſufficiat.

¶ Ad impetiginem. CAP. XXXIIII.

Ucleũ pinee viridis teres diligẽter ⁊ mũdiſſime mittes vinũ vetus ⁊ terẽdo quaſi cerotũ molliſſimũ facies ⁊ locũ illinies. ¶ Silicẽʒ quoqʒ tritã cũ aceto ĩpones. ¶ Fauillã itẽ de foco cũ ſaliua induces. ¶ Jtẽ ſaliua ieiuni ꝑfricant̃. ¶ Similiterqʒ vua canina dragantũ in aceto infuſuʒ ⁊ illinitũ mire curat. ¶ Gũmi in aceto infuſuʒ ad vtrũqʒ facit. ¶ Myrra trita imponit̃. ¶ Herba cuculus inter manus cõfricat̃ ⁊ illinitur. ¶ Succus celidonie illinit̃ ruptis folijs expreſſus exptũ ẽ. ¶ Jtẽqʒ thuris maſculi nitri ac ſpume argẽti paria põdera cũ aceto cõterunt̃ ad ſpiſſitudinẽ mellis ⁊ illiniuntur.

¶ Ad maculas ꝺ corꝑe eximẽdas. CA. XXXV

Ente ſicce. ʒ. j. ⁊ ſulphuris viui ſemiũc. in puluerẽ molliſſimũ rediges ⁊ in balneo cũ ſudare ceperis ſuꝑ cutẽ aſꝑges ⁊ ex eo puluere ꝑfricabis. ¶ Ad eos vero q durioris ſunt cutis. Radicis cameleontis. ʒ. iij. nitri floris. ij. ſulphuris viui. j. ex aceto bñ cõtere ⁊ illini in ſole ſed nõ diu ꝑmaneat: ⁊ ne exulceris inde laua. ¶ Jtẽ ad varietates colli vel thoracis q̃ ex colera vel flegmate veniũt. Elleboꝝ albũ ſulphur nitrũ rubeũ ⁊ alcyonẽ equalia in puluerẽ redacta colliges ⁊ in balneo cuʒ ſudare ceperis loca maculoſa aſꝑges. ¶ Ad maculas vero albas vel nigras que exeũt in pectore vel in collo ſiue in brachijs aut vbicunqʒ de flegmate aut de felle aut vndecũqʒ de flegmate. Tinaperi. ʒ. iiij. folioꝝ fici. ij. aphronitri. iiij. alcyonei. iiij. cymole. xij. tere ⁊ in balneo vtere. ¶ Jtẽ ad maculas albas vel nigras. Alcyonei. ʒ. j. ſtrutij. j. ellebori nigri. ij. tinaperi. iij. nitri. iij. pumicis. iij. fecle. iij. ſinapis. vj. centron. vj. ceroſe. iij. teres ⁊ vteris in balneo. ¶ Jtẽ ad leprã. Galle omphacite. ʒ. iiij. chalcãti acacie miſei rubij aut marrubij ſucco eq̃li põdere vteris. ¶ Capparis itẽ cortices cũ aceto

i. ſulphuris.

coq̃s ⁊ vteris q̃ꝺ diu aũt tuleris medicamẽtũ vteris dyarodino. ¶ Jtẽ lapacij radicẽ decoctã cũ ſapa ⁊ tritã illinies. Elleboꝝ itẽ albũ tundes cribrabis ⁊ teres cũ aceto acri ⁊ vteris qñ autẽ deſudaueris ꝺ ſpõgia terges. ¶ Similit̃qʒ ſandaraca alumie rotundo cuʒ aceto vteris. ¶ Jtẽ ad leprã antiquã. ℞. pulueris yreos ꝯgiũ vnũ. cardomomi dimidiũ. nitri. ʒ. iiij. chalcãti. viij. aſpodeli radices nũero. iiij. Jſta oĩa trita ⁊ ꝑmixta repones. qñ aũt neceſſariũ eſt ad vſuʒ coq̃s cũ aceto acri ad ſpiſſitudinẽ ⁊ vteris ita vt prius corpus nitro diluas. ¶ Lapatij itẽ agreſtis radicis. ʒ. xij. gũmi. vj. coques ex aceti cotila vna ad quartas poſtea admiſcebis ſulphuris viui. ʒ. iij. myrre. ij. galle. ij. agitabiſqʒ ⁊ leuabis de foco citius ⁊ loto prius corꝑe de nitro ſic vteris. ¶ Jtẽ nitrũ. Cameleontis nigre radices cardamomũ chalchãtũ alumẽ ſcyſtũ yreũ: oĩa equo põdere teres cũ aceto ⁊ vteris vt ſupra. ¶ Jtẽ ad leprã. ℞. opij. ʒ. ij. camitrie. ij. tinaperi. ij. que teres cũ aceto ⁊ ſic de pẽna locũ ꝑunges. ¶ Jtẽ emplaſtrũ ad leprã ſiue ſcabiẽ. ℞. ituie folia vſtulata ad. ʒ. j. yu ſcyſton. j. cere ⁊ olei roſati qꝺ ſufficit: qꝺ ĩductũ lintheo ĩpones ⁊ ſolues poſt tridnũ poſtq̃ꝺ tuleris ẽplaſtrũ impones ſalẽ cũ aceto coctuʒ ⁊ tritũ bibe ⁊ vteris biduo hoc curat ⁊ ſplenẽ ſubſtẽtat. ¶ Jtẽ ad leprã valde bonũ facit aũt ⁊ ad antiqua vulnera. ℞. yu. ʒ. j. chalcanti. j. cere. j. adipis porcini. ij. ſicca teres ⁊ cõmiſcebis. ¶ Jtẽ emplaſtrũ Claudiani. ℞. lauine. ʒ. iij. ſandarace. ij. aluminis ſcyſti. ij. amoniaci. ij. ſulphuris. viui. ij. viſci. ʒ. j. ⁊ ſemis therebynthine quãtũ ſufficit ad colligẽdũ. Cõficies aũt ſtudioſe ⁊ facies vt malagina ⁊ impones ⁊ locũ inductũ in alutã ⁊ ſolues poſt dies. vij. vel octo impoſitũ ⁊ hoc vulnus non facit. ¶ Jtem aliud. ℞. ponꝺ. ſulphuris hellebori albi. ʒ. ij. adarci. j. nitri. iiij. alcyonei. j. tinaperi. j. folioꝝ fici ſiccorum. j. fecle. j. roſe ſicce. ij. ceſarei. quattuor.

¶ Ad colorẽ cicatricib⁹ redẽdũ. CA. XXXVI

Adeps leoninus cuʒ roſaceo imponitur. ¶ Jtẽqʒ arietis pulmo recẽs q̃ꝺ frequẽtiſſime. ¶ Seuũ itẽ eiuſdẽ ex nitro efficax eſt. ¶ Utẽdũ quoqʒ eſt anguiũ ſenectute ex vino decocta. ¶ Jtidẽqʒ felle ſcorpionis marini. ¶ Fimo ẽt colũbino ex melle eruceqʒ ſemine cũ melle bubulo. ¶ Lupini quoqʒ ex aceto cocti imponunt̃. ¶ Rurſuſqʒ ſeuũ aſini vl̃ vituli adiecta myrra oleo ⁊ croco extenuat: ⁊ in hos vſus ſeruatur in pixide erea ⁊ caleſactum imponitur.

¶ Ad liuores recẽtes ⁊ tũores. CA. XXXVII

Ecenti liuori cortex rafani ex melle tritus imponitur. ¶ Jtemqʒ allium tritum cum melle equali. ¶ Apiũ quoqʒ tritum viride cum albo oui imponitur. ¶ Sinape itẽ tritũ cũ melle ⁊ adipe ãſerio. ¶ Jtẽ liuori ⁊ tumori. Agrifolij radix decoquit̃ ⁊ trita imponit̃. ¶ Aqua maria vtiliter tumoꝝ fouet̃. ¶ Tumorẽ vero recẽtem aqua ſalſa calida ſepius cũ ſpõgia poſita

gia poſita tollit. ¶ Fimus quoqꝫ ſuillus ſub teſta calefactus ⁊ tritus cum oleo mire aduerſus tumores facit. ¶ Item ꝑcuſſa in facie aut deſquamata pane ex melle ſanant̃. ¶ Itẽqꝫ ſi ſit ex ꝑcuſſo: fimꝰ apꝛinus decoctus ex aceto imponit̃. Fel quoqꝫ ouium cũ lacte mulieris. ¶ Cãcri itẽ fluuiales triti cũ lacte aſinino. ¶ Itẽ ſinapis alexãdrini triti heminã adidis anſerini. ʒ .iiij. melliſſe libꝛam in moꝛtario cõmiſcebis ⁊ pãno induces ⁊ parti que ex cõtuſione in doloꝛe eſt ĩpones mirifice ſanat. ¶ Tumoꝛi item ⁊ liuoꝛi. Pulmones pecudum in tenuiſſima fruſta ꝯcidunt̃: deinde ꝯiecta in feruẽtez aquã calida ſubinde tumoꝛibꝰ imponunt̃. ¶ Plãtagine vͦo cruda ⁊ ꝯtrita ſi tumoꝛ ſiue duritia cataplaſmet̃: efficacit̃ ſedat̃: quod remedium ⁊ alia huiuſcemodi curat ⁊ cautromata. ¶ Sal ẽt ſaccum lineũ conijcit̃: deinde intinctũ in aqua feruẽti ⁊ ita calefactũ crebꝛo imponit̃. ¶ Fimi apꝛini farina ĩſperſa potioni euerſis vtiliſſima eſt. Sed aliqui putãt melius eſſe eiuſdẽ fimi fracti a quadrigis ⁊ rotis p̃ſſi: ꝓximã huic putant fimo ſuillo vim ineſſe. ¶ Luxatis vͦo recẽs fimus vel apꝛinus vel ſuillus vel vitulinꝰ imponitur. ¶ Verris ſpuma recẽs cũ aceto illinit̃. ¶ Fimuſqꝫ capꝛinus cum melle. ¶ Caro aũt bubula ruptis conuulſiſqꝫ illinit̃. ¶ Hoc loco cõpoſitionẽ empl̃. ponentis quo Sagares vti ſolebat. Pancratiaſtes de nobiliſſimis aduerſus omnia que in hmõi certamine ſolẽt inferri: qͦd p̃terea furũculis ſtrumis vulneribꝰ collectionibuſqꝫ podagris quoqꝫ medet̃. In caccabũ nouũ fictile conijcit̃. ſpume argẽti tũſe ⁊ cribꝛate lib. j. olei veteris. j. ⁊ ſemis. Hec coquũt̃ ⁊ ſubinde tudicula ꝑmiſcent̃. Modus enĩ eſt vt fiat craſſitudo glutinis fabꝛilis tũc adijcit̃ picis ſicce põdo ⁊ quadrãs ſeui taurini diligẽter triti põdo ⁊ vncia interpoſita hoꝛe dimidia ꝑte cũ deſierit: tudicula in aquã frigidã miſſa ⁊ amota digitis: ingnata tollit: ⁊ cũ opus fuerit lintheo ſpiſſo imponit̃: ita vt oleo nõ tangat̃. ¶ Itẽ ſi ſanguis ſuffuderit: farina frumẽti ex aqua tẽperata imponit̃: que tantã hꝫ potẽtiam vt ſanguinem ꝑducat vſqꝫ ad faſcias. Nero initio ſui imperij quotiẽs nocturnis graſſaturis in faciẽ verberatus erat: tapſiam cũ thure ⁊ ceroſa illiniebat̃. ⁊ poſtero die ſine vllis argumẽtis rixe populo romano vultũ ſuũ ſpectãdum pꝛebebat.

¶ Ad oſſium fracturam. CAP. XXXVIII

Caninum cerebꝛũ lintheolo illinitũ imponitur: ſuppoſitis lanis que ſubinde oleo ſuffundũt̃: q̃rtodecio die ſolidat. ¶ Cinis quoqꝫ ſilueſtriũ muriũ ĩponit̃ cũ melle. ¶ Cinis vͦo terrenoꝝ v̉miũ cũ melle ẽt minuta oſſa extrahit. ¶ Lardus itẽ elixus circũligatꝰ mira celeritate ſolidat. ¶ Sed articuloꝝ fractoꝝ cinis ꝺ femoꝛibꝰ pecudũ cũ cera coctꝰ ĩponitur. ¶ Capꝛinus vͦo fimus ex veteri vino aperit extrahit ſanat.

¶ Ad extrahenda ea que coꝛpoꝛi infixa ſunt. CAP. XXXIX.

Mus viuꝰ diſcerptꝰ ĩponit̃. Lacerte quoqꝫ caput ꝯciſuz ⁊ cũ ſale tũſum. ¶ Lacerta ẽt viua diſcerpta. ¶ Coclee item exẽpte ꝺ teſtis ſuis ⁊ ꝯtrite cum lepoꝛis coagulo. ¶ Itẽqꝫ teſtaꝝ ſepie cinis. ¶ Alliũ vͦo elixũ cũ pice harũdinis extrahit. ¶ Itẽqꝫ naſturtium cũ pice ĩpoſitũ. Farina quoqꝫ lini ſemis cũ radice ſilueſtris vua trita. ¶ Vrtice aũt radix trita ⁊ ĩpoſita filicẽ extrahit. ¶ Filicis itẽ radix eodẽ mõ harũdinẽ extrahit. ¶ Radix ẽt agrifolij coquit̃ ⁊ terit̃ ⁊ ſic ĩponit̃. ¶ Blacte ſine pedibꝰ ⁊ ſine capite ⁊ pẽnis trite illiniunt̃. ¶ Itẽ cãcri fluuiatiles triti teſtaꝝ nihilominꝰ purpuraꝝ cinis ex aceto. ¶ Fimꝰ capꝛe ex vino. ¶ Coagulũ vͦo quodcũqꝫ eſt ſed marie lepoꝛis cũ pari pondere thuris aut viſci.

¶ Trac. III. De venenatoꝝ animaliũ moꝛſibus.

¶ Ad moꝛſum canis rabioſi. CAP. I.

Salſamẽtũ ĩponit̃. Succi rute põdꝰ deñ. xv. ex vino bibit̃. ¶ Plage quoqꝫ imponunt̃ rute folia cũ ſale ⁊ melle vl̃ ex pice ⁊ aceto. ¶ Folia nigre ficꝰ trita ex aceto medent̃. ¶ Roſe ſilueſtris radix potata efficaciſſime abijcit aque pauoꝛẽ. ¶ Itẽqꝫ plãtago potata ⁊ ĩpoſita facit ⁊ aduerſus canis rabioſi moꝛſum: ⁊ aduerſus omniũ beſtiaꝝ. ¶ Lana itẽ ſucida ĩdita moꝛſuz ſanat poſt diẽ ſeptimũ ſoluta. ¶ Cinis capitis canini illinitꝰ abijcit aque pauoꝛẽ aut caput canis deuoratũ. ¶ Vermis quoqꝫ ꝺ cadauere canis alligatus pauoꝛẽ tollit. ¶ Eſt limꝰ ſub lĩgua canis rabioſi qui datꝰ ĩ potionẽ hydrophoniã ꝓhibet. Oĩa aũt p̃cedit: vt iecur eiuſdẽ cãis q momoꝛderit: ꝺuoꝛet̃ ſi fieri põt: crudũ: ſi minꝰ quoquomõ coctũ. ¶ Itẽ criſta gallinacei ꝯtrita ĩponit̃ plage. ¶ Anſerinus quoqꝫ adeps cũ melle. ¶ Saluãt̃ ẽt a q̃buſdã canes q rabioſi fuerũt: vt ĩ remediuz carnes eoꝝ edãt̃. ¶ Lactẽs itẽ catulꝰ eiuſdẽ ſexꝰ q momoꝛderit ĩ aq̃ necat̃: eiuſqꝫ iecur crudũ ꝺuoꝛat̃. ¶ Itẽqꝫ fimꝰ gallinacij rurſus ex aceto moꝛſui ĩpõit̃. ¶ Glebule ex hyrũdĩs nido ſolute ex aceto illiniunt̃. ¶ Catulꝰ lactẽs ꝑuſq̃ᷓ videat: apiat̃. eiuſqꝫ coagulũ bibit̃: ita vt is q bibit ĩ deſfluẽti aq̃ ſtet vſqꝫ ad ũbilicũ. Paueſcẽtibꝰ vͦo aquã totã faciẽ ꝑungũt adipe vituli marini. Rurſuſqꝫ aquã expaueſcẽtibꝰ vſta plaga ferro ꝯtĩuo ſãat̃.

¶ Ad moꝛſũ canis ñ rabioſi. CAP. II

Nitrũ ⁊ axũgia ⁊ reſina eq̃s ponderibꝰ ex aceto ĩponũt̃. ¶ Allexq̃ cruda ĩ lĩtheolis ꝯcerptis. ¶ Alliũ quoqꝫ cũ melle tritũ. ¶ Mẽta ẽt cũ melle ꝯtrita. ¶ Marrubiũ tũſũ cũ axũgia veteri. Vrtica trita addito ſale. ¶ Cinis vitiuz cũ oleo acetũ calidũ cũ ſpõgia. Rãoꝝ fici cauliculi teneri triti. nuclei amygdalini cũ melle triti. ¶ Nucũ inglãdiũ carnes cũ cepa ⁊ ſale ac melle trite cadẽqꝫ carnes nucũ ab ieiuno hoĩe ꝯmãducatas ĩponi iubẽt. ¶ Spõgie quoqꝫ minute ꝯcidũt̃ ⁊ ĩponunt̃ ĩfuſe vel ex aceto aut ex aqua ſeu ex melle. ¶ Fex etiaz

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

aceti cum melanthio plage imponitur.

¶ Psilotrum. CAP. III.

Sunt qui vel suis pilis vel seruoꝝ suoꝝ in balneo offendant sine vlla qdem ratione sed illoꝝ quoqꝫ suasioni succurrēdū est ⁊ monstrandū queādmoduꝫ effici possit vt euulsi pili nō renascant. Nō omni aūt philotro sic vtēdū est: vt prius ꝙ adijciat resina pili auferantur. Sanguisuge viue tunse ī fictili vase ex aceto illiniū tur ꝑ horas .iij. deīde in balneo abluunt. ¶ Lac canis primi partus illinit. ¶ Amerine nigre semē cū spume argēti pari pōdere illinit in balneo. ¶ Sāguis quoqꝫ vesptilionis. ¶ Vipera exēptis ossibꝰ in tribus heminis olei discoquit ⁊ terit: hoc puncti psilotrant. fel herinacij illinit. Cū aūt aduersus oēs morboꝝ incursus fuerimus diligētissimi: nō iō tñ habebimus spē salutis cū ex īprouiso serpētes seuiāt muresqꝫ aranei ⁊ phalāgei ⁊ his oībus nocētiores sunt venefici hoīs morsus. Aduersus hec itaqꝫ cōuertēdus est animus instruēdis remedijs vt appareat benignitatē nature ēt ea mortifera esse noluisse. Igitur titimali succus oleo illinitur in sole frequēter ⁊ hyene sanguis illinitur.

¶ Ad antidotum cōtra venena. CAP.. IIII.

Antidotum mythridaticū laudāt medici eiusqꝫ diuersas afferūt cōpositiones ⁊ ad cōmēdanda pigmēta ꝑtiosa ꝓpter raritatē ingētes pecunias piscūt. Appētūt nāqꝫ singulas lib. vicenis sextertijs ⁊ īfeliciū crudelitatē vt illis ꝑsuadeāt temere que noceāt. Nāqꝫ alia stomachū ledūt: alia caput aggrauāt: alia pallorē afferūt ⁊ corpis maciē ⁊ ita frequēter accidit vt hi q illoruꝫ antidotis vsi sunt miserius morerent quasi bibissēt venenū. Pōponius āt magnus. Mythridate deuicto in scrinio eius inuenit ipsius manu scriptā cōpositionē qua ipse presumpta aduersus oīa veneficia in totū diē tutū se incolumēqꝫ prestabat: in qua nuces iuglādes .ij. ficus sicce .ij. rute folia .xx. salis granū .j. in vinū ꝯtundunt ⁊ deuorant a ieiuno. ¶ Electrū est auꝝ in quo quīta pars argēti inuenit ex quo si qs vase potatorio vtat insidias veneni vitabit discurrūt enī in eo arcus celestibus similes cū stridore igneo: eoqꝫ modo duplici ratione deprehēdit scelꝰ. Est electrū in auro addita argēti quīta pte: sed hoc tantū prestat quātū illud naturale ergo mōstrauimꝰ quo antidoto venenū nō admittat ex quo vasculo arguat: nūc ⁊ remedia suggeremus. ¶ Cētaurion potū oīa mala medicamēta exigit ꝑ aluū. ¶ Aristolocie radix pondere denarij ex hemina vini bibitur. ¶ Sanguis vero caninus haurit aduersus toxica. ¶ Coagulū anguiū in potione. Vētriculus citonie cū lacte ouiū in cibo dat. ¶ Mustela vulgaris inueterata drachmis binis potat. ¶ Sāguis anetaꝝ pōticaꝝ seruat spissus ⁊ diluit ex vino. ¶ Asini quoqꝫ sanguis potꝰ venena restringit. ¶ Hedi sanguis vtiliter bibitur.

¶ Contra leporē marinū ⁊ pastinacā. CAP. V.

Astruit quidē ⁊ de lepore marino qd cū sit genus piscis mortē inferat in cibo impactā nō subitā. sed que trahat quātū plerīqꝫ existimāt totidē diebꝰ quot is vixit: atqꝫ qui has insidias inciderit ipse suo corpe ostendit veneficium. Habet itaqꝫ odorem piscis: hocqꝫ ꝑiculo liberabit. ¶ Cācris marinis coctis ⁊ in cibo sumptis. ¶ Ostica fricta ⁊ ī cibo sumpta. ¶ Malua quoqꝫ cū sua radice coquit ⁊ succus eius potui dat. ¶ Sanguis anserinus eque cum olei potione ad omuium marinorum ictus coagulum leporis ⁊ hedi vel agni bibitur ex vino cyathis tribus.

¶ Contra murem ⁊ araneam. CAP. VI.

Mus araneus exiguus est vltra modum: lōgo rostello oculoꝝ acie obtusa: ⁊ ideo quātū existimo iners ⁊ huiꝰ natura vt nō possit trāsire orbitā. morbū vō venenatū habꝫ: cui si occurrit coagulū āguiū bibit. ¶ Ungule arietine cinis cū melle imponit. ¶ Ipse mus araneus diuulsus imponit. ¶ Terra quā in orbita rota depressit plage imponitur. ¶ Talpa discerpta imponitur.

¶ Contra phalangium. CAP. VII.

Phalāgius ꝑcipue in leguminibus ⁊ in hortis obseruat. Sed ⁊ araneus ⁊ alia genera bestiolarū mortifera: quoꝝ morsus nō sentiunt sed pruritu intelligat: aduersus que oīa vinū merū bibit. acetū calidū in spōgia ꝙamplissima īponit: ita vt .iij. sexta. habeat aceti. sextātē sulphuris. ¶ Radicis quoqꝫ hedere succus bibit. ¶ Bibit succus ēt moroꝝ de rubo. Gallinacei cerebrum cum piperis exiguo imponuntur. Adduntur in pusce potione fimi pecudum cineres ex aceto.

¶ Cōtra serpētes ⁊ hoīs morsuꝫ. CAP. VIII.

Serpentes ꝑcipitem morsuꝫ inferūt: quos sanare in ꝓmptu est cū ēt ipsos fugare sit facillissimū. Vulturinaꝝ scilicet pēna suffi cij ebuli fumo nidore vsti cornus ceruini. Vipere vero q iecur coctū hauserit negat vnꝙa serpētibus feriri. Erutis ex aceto tritis ꝑūctos non mordēt. Habēteꝫ aūt secū cor vulturis nec serpentes nec fere appetūt. Nūc remedia morsibꝰ subijciemus. Statiuus rafanus ex aq̄ coqt ⁊ tritus plage imponit. Alliū tostū cū testis suis ⁊ tritū ex oleo adijcit. Radix ferule ex vino medet īposita. Farina milij cū pice liqda optīe facit. Eruū tritū ex aceto ⁊ ad serpentiū morsus ⁊ oīuꝫ feraꝝ ⁊ hoīs mirifice facit. ¶ Vinū merū in spōgia īponit. ¶ Mori folia trita recētia: si arida sint ꝯcocta q̄ trita īponūt. ¶ Isopi semē bibit eiꝰ q ꝑcussus est. ¶ Centaurie radix pond. deñ. in tribꝰ cyathis vini bibit. ¶ Bettonica herba trita morsui imponitur. ¶ Agarici obuli quattuor in duobus cyathis aceti mulsi propināt. ¶ Aristologie radix pond deñ. i vini hemina sepiꝰ bibit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

bibitur: ⁊ ipsa ex aceto cõtrita imponit plage. ¶ Fimus pecudis recẽs vino ꝯcoctus ĩponit. ¶ Mus discertus adijcit. ¶ Vipere vero morsui vipere cuiuslibet tritũ ⁊ appositũ caput efficacissime prodest. ¶ Carnibus gallinaceoꝝ discerptoꝝ ita vt tepeãt extrahit venenũ. ¶ Columbarũ cerebrũ ⁊ gallinacei plage ĩponit. ¶ Sal ẽt cũ origão ⁊ ĩsopo ex melle. ¶ Fraxini teneroꝝ solioꝝ succus bibit: ⁊ ipsa super plagã adijciunt. ¶ Nõ omittẽda est ⁊ tyriaca qua Antiochus Rex aduersus oẽs serpẽtes vtebatur: preter aspidẽ: que adeo ꝓbata est expimẽtis vt apud Insulã Coũ in tẽplo Aesculapis incisa sit in lapide: quã sic cõponi oportet. Opoponacis mellis serpilli singuloꝝ drachme trifolij seminis põdus denarij vniꝰ aneti ⁊ feniculi seminis ⁊ appuli atqꝫ apij singulaꝝ. ponð. deñ. semis: erui farie ponð. deñ. xij. hec singula trita ⁊ cribrata deĩde mixta ex vino terũtur ⁊ digerunt in pastillos põderis victoriati deinde in vase vitreo ponunt. deĩde cũ vtẽdi necessitas venerit singuli pastilli dantur ex vini mixti cyathis tribus. ¶ Hominis aũt morsui carnes bubule: sed efficacius vituli imponũtur. neqꝫ ante diẽ quintum soluũtur. sordes etiam ex humanis auribus illiniũtur plage.

¶ Contra aspidem. CAP. IX.

Ad morsum aspidis vnum refugium habebãt priores vt ꝑcussus vrinam suam biberet: inter paucos annos interuẽtum est casu ⁊ alterũ remediuꝫ. Nam is qui vtrẽ plenum aceti ferebat ꝑcussus ab aspide dolorẽ non sensit: donec fatigatus requiescẽdi gratia vtreꝫ deposuit. de quo facto ꝑniciẽ sentire cepit: rursusqꝫ ĩposito desijt vtre. Intellectũqꝫ est ꝙ si acetũ bibisset posset sanari: ⁊ ex eo experimẽto palã factum est hanc potionẽ esse efficacissimã. Si v̇o morsuꝫ aspidis secutus est sanguis nulla de eo qui ꝑcussus fuerit spes salutis est.

¶ Medicine Pliniane liber Quartus De simplicibus.

¶ De rafano. CAP. I.

Rafano calidã esse virtutẽ omniũ medicorũ opĩone cõpertũ est. Sed ⁊ nobis intelligere lꝫ de vsu ipsiꝰ. Cur enĩ mixtus cũ cibis ceteris solus de stõ ructus eijciat: nisi priꝰ concoquit. ¶ Alopitij raptos iniuria capillos cũ melle tritus restituit. ¶ Eiusdẽ succus ẽt grauitatẽ auriũ instillatus emẽdat. ¶ Cõtra venena remedium vnicũ est si a ieiuno sumat. ¶ Cõtra ptyriasim succus eiꝰ adhibet: q põt solus tenuitate subtili adimi corpis liniamẽta coꝛ penetrare. Egiptij enĩ reges qbus erat studiũ scrutari corpa mortuoꝝ ⁊ causas valitudinũ occulta fide recognoscere in corde ipso nasciꝰ eiusmodi vitiũ ꝑdidere. ¶ Semine item rafani cũ melle trito ⁊ sumpto suspiriũ mitigat ⁊ tussis arcet. Solus cũ sale sumptus vẽtris animalia extinguit: venerẽ stimulat ⁊ vrinam: puerperis copiaꝫ lactis acquirit.

¶ De apio. CAP. II.

Apij quoqꝫ calida vis tradita ẽ quã de iudicio lꝫ colligas. Nulla. n. alia res fortius vl' vrine difficultates resoluit: vl' feminaꝝ mẽstru is ĩperat. Vñ mirari necesse ẽ ꝙ a qbusdã ĩperitis adiũcta aque calide febricitãtibus dat: cũ res calida calorato malo addita magis ardorẽ accẽdat. Nisi vl' strictura stõi vl' ꝑclusa relaxãda sunt vt priore ĩ loco causa ponat. vñ etiã ipsa febris exoritur absqꝫ his similibus causis dari in ꝯtrariũ cedunt. ¶ Aqua potata ĩ qua vl' ipsi vel eoꝝ radices ĩcocte sunt: efficaciter pugnat ꝯtra insidias venenoꝝ tyriacis ⁊ antidotis: post amoma post cynnama iã nõ vt vile miscet. ¶ Est anodinos ex apij semine q̃ stõm mũdatione capitis laborantẽ mire tuet: vt Hierax Cappadoro ĩtimo suo retulit ea. ℞. apij seminis. ℥. vj. anisi sex. iusquiami. vj. comarũ apij. vij. que oĩa trita ⁊ cribrata ⁊ cũ aqua subacta in breues pillulas deformant ex qbus vna vel due si febris fuerit aqua resoluta dormitum euntibus ꝓpinantur: quantum potio hec valeat vtinam nulla calamitas coegisset experimẽto meo nouisse.

¶ De ruta. CAP. III.

Rutam valde hominibus salutarẽ testãtur tot antidota medicoꝝ que de eius nomine gloriantur e quibus vnum nõ inutile ponam: reptum in egyptia Jouis Ciuitate Diospoli: atqꝫ adhuc diapeganõ dictũ qð stomachũ excitat digestionẽ accõmodat: aluũ mollit: biles extenuat: vitia pectoris: lateris: iecoris: ac renũ mitigat. ℞. rute viridis. ℥. vj. cymini. vj. piperis. vj. nitri. iij. Cyminum v̇o prius in aqua maceratur. deinde torret ⁊ vniuersa tunsa ⁊ cribrata melli optimo mixta subigunt. ¶ Rutã venenis resistere mustelle docẽt: que cum serpẽtibus dimicat e cibo eius armant. ¶ Docuit ⁊ rex ponticus Mithridates: qui cũ fratris sui timeret insidias rute folia. xx. cum duabus nucibus inglãdibus ⁊ totidẽ carycis admixto salis grano quotidie ieiunus accepit. Nec minorẽ nobis opẽ ⁊ cõtra vitia corporis ꝓstat. Aceto enim ⁊ oleo rosato mixto mirifice dolorẽ capitis auertit ⁊ ĩflationẽ colli. ¶ Itẽ matricis omniumqꝫ interaneoꝝ statim mitigat cum butyro ⁊ oleo decocta ⁊ iniecta. ¶ Ad lũbricos v̇o necãdos vtile ẽ bibisse cui ruta incocta est. ¶ Ignes sacros cũ aceto ⁊ oleo rosaceo ⁊ cerosa tẽperata illico extinguit: datur succus eius ⁊ ante accessionẽ bibẽdus contra febres cum frigore veniẽtes. ¶ Idem instillatus auriculis efficit vt ꝯtingat audire. Stultissime qdã rute vitia dixere ꝙ vẽtrẽ inhibeat: genitale semẽ extinguat: infantes in vtero necet. Facit enim hec nõ ipsa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

sed q virtutis eius obliti nec modū nec tēpus aspiciunt: ⁊ ideo temperare prudētis est: vt ꝺ auxilio nō fiat venenum.

¶ De coriandro. CAP. IIII.

NOn dubitāter coriandro refrigeratrix potestas datur: nō tamē simplex vt prudētissime Galieno videt̃: sed cui quedā portio austeritatis īmixta sit inde ꝙ que dā ex eo vitia curātur que nunꝗ̄ omnino curaret si sola virtute frigida vteretur. Cum melle ⁊ vua passa tritū ⁊ īpositū omnes tumores collectionesqꝫ cōpescit: p̄cipue tamē isto genere medicaminis doloribus testium subuenit̃ succo mali granati ⁊ oleo ī potione p̄mixtum animalia interaneis innata p̄sequit̃. ¶ Semē ex aqua potatum solutionē vētris stringit. Scriptūqꝫ a multis legit̃ tria coriādra grana tertianas excludere ante accessionē si fuerint deuorata. Hisdē quoqꝫ repellēdus efficax est ipsum coriādrū ante solis ortuꝫ ignorāti ceruicali viride subiectum. Mirū est quod Xenocrates tradit: si vnū seminis granū femina biberit vno die mēstrua contineri duo. si duo ⁊ totidem iam diebus quot grana sumpserit.

¶ De malua. CAP. V.

OLympias thebana abortiuas cum adipe anseris genitali p̄ti subiectas. Sexti⁹ niger ⁊ Diascorides stomacho iutiles arbitrant̃. Sed maluā molliēdi dissoluendiqꝫ naturā sortitā esse greco vocabulo licꝫ credas. Nam a potu malasui seu malaches nomē accepit. ¶ Interaneis itēqꝫ brassice p̄sunt in cibo sumpte. ¶ Asseuerāt itē vulnera recētia folijs maluaruꝫ ac salicis simul tritis ad sanitatē vsqꝫ p̄duci. Meli⁹ enī emplastrū ijdē eā addidere. ¶ Malua cū axungia veteri pulcherrime quassaturas fouere. ¶ Radix ēt vnius caulis admota ⁊ ēti pellit dolorē. Eadēqꝫ femori alligata stimulat venerē. Eadēqꝫ nigra lana obuoluta ⁊ alligata māmarū vitia cōcupiscit. Diascorides ⁊ Galien⁹ criminant̃ ī maluis ꝙ corp⁹ minime alāt: sꝫ citato lapsu p̄ meatū vētris erūpāt. Est ⁊ agrestis malua fortioris effectus: quā Galien⁹ alcheā esse ꝯtēdit emplastr̃ mollib⁹ accōmodata: que tū ⁊ plagis recētib⁹ possit subuenire ⁊ vlcerū tabes exiccare: que cuꝫ in p̄sentia esse nō potest in ei⁹ vsuꝫ satiua succedit.

¶ De cucurbita. CAP. VI.

VEteres medici ꝺ cucurbita ita sēsere: vt eā aquā dicerēt coagulatam. Diascorides hūide putat v̄tutis ⁊ frigide idqꝫ ex eo p̄bat: ꝙ ipsa ī cibo sūpta stōm relaxat: bibēdi desideria n̄ excitat: cetera ēt in cucurbita talia vt apte frigide p̄tātis exēpla demōstret. crude ⁊ trite leniunt oēm tumorē. in cibo sumpte molliūt vētrem. Succus eār vt Galien⁹ ait ad cōpescēdū velociter auricule dolorē tepefactus infundit̃. ¶ Idē succus ⁊ dolorem dētiū mitigat si diutius in ore teneat̃: sꝫ ⁊ rosaceo mixtus ⁊ vnctioni corporis admotus febriū restrigit ardores. Eius aride cortices efficaciter post sunt combusta sanare: eteni in cibo redacte eundem quoqꝫ cinerem didicimus ab expertis vulnera ī vetro iam in putredinem versa purgare ⁊ ad cicatricem vsqꝫ perducere. Diascorides ramenta corticis viridis ī cucurbita laudat: earūqꝫ effectus sic tradit. Ptyriasim inquiens infantium cuti imposita depellunt cum polenta podagre estuanti ⁊ ignibus sacris cum panne subueniunt Semini vero sicco illa vis traditur vt in puluerem tunsum ⁊ inspersum ipleat vulnera que cauata sunt ast: quidaꝫ illud in vino bibendum dedere vt solutiones alui fluentis inhiberent. ¶ Viticule etiam cucurbite iam senescētes cū passo ⁊ aceto dissintericis date miro mō saucia intestina componunt.

¶ De atriplice. CAP. VII.

ATriplex humide atqꝫ frigide substantie olus est: amplius tamen ab humoribus possidet ⁊ est illi sicut malue facilis succ⁹ ad lapsum inde cibo sumptus indubitāter vētrē resoluit. ¶ Crud⁹ siue coct⁹ imposit⁹ duritias omnes ac furunculos sanat. ¶ Perniōibus q adhuc estuant anteꝗ̄ in vulnus erumpant vtiliter imponit̃. ¶ Scabros vngues sine iniuria detrahit. ignes sacros sedat. podagre feruorē cū nitro ⁊ aceto cū melle restringit. Galienus ad auругines expellēdas vino tritum ⁊ in potione datum efficacius putat semen eius.

¶ De lapatio. CAP. VIII.

CAlide austereqꝫ virtutis est lapatiuꝫ: ⁊ iō in cibo sumptū venerē rep̄mit. stomachū cōfirmat. ructus excitat. ꝯfundit vrinam. ac cū fimo gallinaceo paniculas rumpit. ¶ Semē ex aqua vel vino potatū dissintericis subuenit. scorpionū venenis vehemēter resistit. nec feri posse credit̃ qui ante presumpserit eiusmodi potionē. ¶ Radices ex aceto cocte ⁊ posite duritiam lienis cōstringunt In vino cocte ⁊ imposite strumas ⁊ parocidas sanāt. Gargarizate dolorē dētiū ⁊ vue tumorē mitigāt. potate auruginē expugnāt. Quidā ēt putāt ipaꝫ radicē si collo suspēdat̃ scrofas fugar̃.

¶ De blito. CAP. IX.

QUibusdā bliti nā iners ⁊ sine acrimonia visa ē vētrē vsqꝫ ad colerā plerūqꝫ conturbat. Hippocrate p̄cipiente ad sistenda oīa mēstrua feminarū in cibo dādū. ¶ Claui quoqꝫ pedū īposito eo elimari ⁊ cōprimi credunt̃. ¶ Succus ex vino dat̃ vtiliter aduersus scorpionū venena. Quidam vero putant ipsum tritum ⁊ impositum plagis mederi.

¶ De beta. CAP. X.

IEcore laborantibus ac spleneticis beta cuꝫ sinapi vtiliss̄me esui dat̃. Ignes sacros ⁊ que adusta sunt cum alumine illinita restringit vlceribus in capite manantibus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

manãtibus. ¶ Irẽqꝫ alopitijs cruda trita optime il
linitur. ¶ Aqua in qua decocta est surfures capi-
tis eliminat. ¶ Pernionibus in somẽto adhibita
ꝓdest. ¶ Iniecta cũ melle onera veteris exponit.
Est aũt illis natura frigida nõ tñ noxij frigoris: cete
rum nec esse potuissent verũ mediũ tẽperamentum
sortire rigorem prestant estatis ardorez releuãt fasti
dio languidos ad cibũ ꝓuocant: sanguinẽ acquirũt
lacte plurimo nutriẽtes feminas implẽt: aluum re-
stringunt: copiosius ingeste resoluũt. Optime illas
stomaticis dari nõ lotas affirmãt trita cũ sale cõbu-
sta sanãt. Si ante pustellas illinienť: ignez quoqꝫ ea
dẽ rõne cõpescunt cocte in patina aliorũqꝫ holerum
mote ꝯdita colera laborãtibus vtilissime offerũtur.
Quidam vero eas ad eadẽ cãm cum lacte coxerũt.

¶ De intubo. CAP. XI.

NAtiuus intubus stiptice ⁊ medici aiunt
austere nature est ideo ⁊ stomacho accõ
modatus est ⁊ ventrẽ restringit coctus ⁊
maxime cuz aceto datus ⁊ thoracis ardo
res ⁊ oculoꝝ epiphoras ⁊ podagras cũ polenta op-
time leniũt. ¶ Cardiacis supra sinistrã papillã ex
aceto impositos certissimũ est. Radix trita scorpio-
nũ plagis medeť. ¶ Ignes sacros adhibita cũ po-
lenta fugat. ¶ Succus cũ aceto ⁊ rosaceo mixtus
capitis dolores releuat. Iecoris ⁊ vesice vitia cũ vi
no haustus emendat. Sanguinez reijcientibus itẽ
qꝫ geniture abundãtia laborãtibꝰ alterno die offer-
tur potãdus oĩbus ꝑtibus que refrigeratione sunt
sanande cum aceto ⁊ cerosa efficaciter succꝰ illiniť.

¶ De nasturtio. CAP. XII.

NAtura nasturtij caustica est ⁊ tñ vsuz ve
nereũ videť inhibere eadem fortasse rõ-
ne q̃ ruta nimia vi caloris semẽ genitale.
Fermẽtum mixtum ⁊ appositũ furunculos itemqꝫ
carbunculos prouocata suppuratione derumpit.
¶ Succus illinitus capillis fluẽtibus prodest idẽ
infusus auribus dolores dẽtium mitigat. ¶ Semi
nis autem maior effectus adeo vt etiam partus ne-
cet cum vino haustũ animalia vẽtris extinguit vene
nis serpẽtium occurit ⁊ fugare eos creditur. Suf-
fumigatum lienem reprimit cum aceto datum vel
cum ficu deuoratum. ¶ Sciaticis vtilissimum est
cum aceto ⁊ polenta impositum. Lychenas cum
melle illinitum purgat vlcera capitis: itemqꝫ porri
ginem cum adipe anserino tergit: aluum purgat ex
aque cyathis quattuor vnius deñ. pond. propina-
tum sorbitionibus mixtum pituitam pectoris sol-
uit cũ lacte capryno coctũ dolores pectoris mitigat
a ieiunis ex melle sumptum tussientibus salutare ẽ.

¶ De eruca. CAP. XIII.

CAlide quidẽ nõ tamen nimiuz austere
igniteqꝫ virtutis est eruca: inde venerez
maxime stimulat in cibo sumpta ⁊ dige-
stiones adiuuat ⁊ vrinã mouet. ¶ La-
ctuce quoqꝫ optime in cibo iungiť vt rigori par fer
uore admixtus temperamentũ salubre cõponat. Ex
vino potatu duritiam sensus cõtra verbera crediť
prestare. ¶ Infantibus tussientibus in cibo vtilis
est maculas cuti tollit: ex facie cũ melle illinita lenti-
gines extrabit. ¶ Radix in aqua decocta extrabit
ossa q̃ fracta sunt. ¶ Semẽ ex vĩo potatũ scorpio-
nũ venena: itẽqꝫ aranei muris excludit nigras cicatri
ces cum felle bubulo ad candorẽ reducit. ¶ Con
dituras coquoꝝ tã ipsa q̃ semen adeo suauissimas
reddit: vt inde a Grecis. Euzomus nominata sit.

¶ De pepone. CAP. XIIII.

PEponis vsus est q̃dem gratior veꝝ diffi-
cile cõcoq̃ť ꝓpter naturalẽ rigorẽ ⁊ ideo
nõnulli cũ aceto sumunt: puleiũ ei ⁊ ce-
pas admiscẽt quo nocitura vis frigoris
temperet. Peponi cibo leuior nã detracta cute ac
semine abiecto esui datꝰ stomachi ꝯpescit ardores
aluũ leniter molit coctꝰ ex aq̃ cũ oleo aceto melle iu
cũdissime sumiť. Caro eiꝰ ĩposita frõti glarãtes ocu
loꝝ epiphoras miro modo mitigat. Ulcera ĩ modũ
faui cõcreta q̃ cheria Greci vocãt trita radice pel-
luntť, assignaturqꝫ cortici eius q̄ maculas a facie si-
ne ligni vestigio detrahat. Semen in puluerem ver
sum lomentoqꝫ ꝑmixtũ nitidiorẽ feminis cutẽ p̄stat.

¶ De cucumere. CAP. XV.

CUcumeris ⁊ ipse nature frigide reperitur
vẽtrẽ soluit stomacho accõmodatus est:
q̃bus liq̃ť odore succurit. Folia eiꝰ ex vi
no trita vulneribꝰ medenť que caninꝰ mor
sus ĩpressit. ¶ Semẽ ex vino dulci datũ vesice la-
borãti facile prestat vrinã. ¶ Dissentericis ex lacte
muliebri acetabuli mẽsura datũ iecinoris expurgat.

¶ De carduo. CAP. XVI.

CArduo natura mordax ⁊ subaustera est:
ideo succus eius alopitias ex capite de-
pellit: stomacũ iacẽtẽ si nõ aut diu suma
tur erigit: ⁊ cõponit. Radix ex aqua co-
cta cupiditatẽ bibẽdi potatoribꝰ subministrat. Ma
trici vtilissimꝰ cibus ẽ. Nec mirare q̄ sic a feminis
carduus ambiť. Est ⁊ alia cã qua patrocinari eis po
sit. Glaucias scribit cardui cibũ adiuuare vt mascu
los ꝓcreẽt. ¶ Mastica itẽ carduoꝝ odorẽ oris cõ-
mendabilẽ reddit. Nõ preteribo ẽt nũc q̊ de seruã
dis legisse me memini aceto scilicet melle dilluto cõ
duntur addita radice laxaria ⁊ cymino atqꝫ eiusmo
di artem prouisum est ne quis omnino sine carduis
dies esset.

¶ De allio. CAP. XVII.

MAgna vis allio ⁊ iõ ĩ eo maxia ẽ vtilitas
oĩbꝰ q̃ppe ꝑnitiosis hoĩum malis vehe-
mẽter resistit. Serpẽtes ⁊ scorpiões. itẽ
qꝫ alias latẽtes bestias odore solo fugat
ictibꝰ eoꝝ eq̃ medeť siue vulneri illinitũ siue ĩ potio
ne vł in cibo sumptũ morsui canio cũ melle succur
rit. Tineas ⁊ alia vẽtris aĩalia in mulso aceto coctũ
ꝑimit ⁊ expellit. ¶ Succũ cũ restibꝰ suis oleo per-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

mixtum oẽs ictus venenatos efficaciter ſanat. Eo
dẽqꝫ modo ⁊ attritas corꝑis ꝑtes ⁊ vlcera in capite
manãtia queqꝫ in veſica tumeſcũt lenit impoſitum.
¶ Peregrinãtibꝰ eſui datũ minime patiť eos aqua
rũ ac locoꝝ mutatione ꝑturbari. Suffico eo femina
rũ ſecũdas euocari. Hippocrates auctor eſt. Suſpi
rioſis quidã ꝑ ſe crudum aliqui ⁊ cum lacte tritum
dedere. ¶ Diocles hydropicis cũ cẽtauria miſcuit
idẽqꝫ freneticis elixũ ꝺdit. ¶ Praxagoras eo vſus
eſt cõtra morbũ regiũ in potione vini. Viride cũ co
riãdro ⁊ ficu datũ alliũ mollire ꝓhibetur. ¶ Tuſſiꝫ
⁊ ſuſpirationẽ pectoris mitigat in faba coctũ. ¶ Eli
xum illinitũqꝫ temporibꝰ dolori capitis opitulatur.
¶ Auriũ doloribus ſuccus cũ adipe anſerino tepe
factus infundiť. ¶ Raucedinem vocis emẽdat in
piſa aut faba ſumptũ: ⁊ quod ad vocẽ attinet coctũ
crudo elixum ſicco vtilius exiſtimať. ¶ Teneſmo
ex pulte coctum medetur. ¶ Tumores ſuſpectos
ex adipe diſſoluit.

¶ De papauere. CAP. XVIII

Capita papaueris ⁊ folia eiꝰ decocta me
conicon faciũt medicamẽtũ: ꝯtra ea cor
poris vitia que medio rigore ſanantur.
Succus cũ roſaceo mixtus doloreꝫ au
riũ mitigat. ¶ Folia ꝺcocta ⁊ cũ roſaceo trita tumo
ribus articularibꝰ optime illiniunť. ¶ Aqua foue
ri in quã papauerũ capita decocta ſunt vigiliaꝝ mor
bo laborãtibus. ¶ Itẽqꝫ ex epythora oculis lippiẽ
tibus ꝓdeſt. ¶ Semẽ tritũ cum aceto ⁊ melle non
modicã tumẽtibus opẽ ꝑſtat. ¶ Cortex cauliculo
rũ ꝯtunſus ⁊ redactus in puluerẽ melliqꝫ ꝑmixtus
ſordidis vulneribꝰ iponiť. Eſt ⁊ ſilueſtre modici ca
pitis ⁊ nõ ita fruticis elati qꝺ miro eſt in vſu faucibꝰ
in tumore poſitis ⁊ aſperatas arterias ſanat: fitqꝫ ex
eo medicamentum qꝺ medici Chryſippo auctore
diocydon vocant:

¶ De Satureia. CAP. XIX

Satureie calida vis ⁊ ꝓpe ignita eſt. Unde
⁊ illi nomẽ indicũ credũt: qꝺ pronos facit
in venerẽ: ideoqꝫ grauide ꝓhibenť eo in
cibo ſumere. Nã trita ⁊ ventri ſuppoſita
Ad fetuꝫ mortuuꝫ etiã mortuos partus expellit. vrinã mouet. ⁊ ex vino
potata lythargicos lethaliter dormiẽtes excitat: ⁊ ca
piti eoꝝ cum aceto frequẽter infuſa ſtomachuꝫ nau
ſeãteꝫ vel in ouo ſumpta vel potata ꝯfirmat. ¶ Cõ
tra animalia quoqꝫ que aculeatis ictibꝰ ſeuiunt nõ
inutiliter adhibetur.

¶ De porro. CAP. XX.

Porro capitato ad multa corꝑis vitia
Hippocrates vſus eſt. ¶ Succũ eniꝫ
eius ſanguinẽ reijciẽtibus etiã ſolũ bi
bẽdũ dedit: ꝙuis ceteri cũ galla vľ thu
ris farina dãdũ cẽſuiſſent. ¶ Vuluas cõtractas ſuc
co eodẽ reſoluit. ¶ Ipſum eni in cibo ſumptum fe
cũditati plurimũ acquirere exiſtimauit. ¶ Purgat
vlcera ex melle ꝯtritus: etiã in ſorbitione tyſane da
tus diſtillationes. ¶ Itẽqꝫ tuſſim thoracis: arterie
pulmõiſqꝫ vitia cõpeſcit. vocẽ purgat. venerẽ ſtimu
lat. ſomnos adducit. capita bis aq̃ mutata cocta mol
liũt aluũ. ¶ Eadẽ aqua cuꝫ aqua potata reſtringit.
¶ Succus eius ciſis profluuiũ ſanguinis ſiſtit: ⁊
maxie in naribꝰ ſi cũ mãna thuris aut galla cõtritus
atqꝫ illinitus ĩhereſcat. ex aborto plus iuſto ſangui
ne ꝓfluente ſeptẽ ⁊ ſemis ſcrypulos cũ myrthi bac
cis pari põdere in potione dãdos pari portione pu
tãt cõtra ictus venenatos vel cũ mero: vel cũ aqua
mulſa ſuccus datus ꝓdeſt. ¶ Sed ⁊ folia ꝯtrita cũ
melle ac mulieribꝰ appoſita non minꝰ ꝓfuerũt codẽ
ſucco pleriqꝫ cũ lacte muliebri veterẽ tuſſiꝫ atqꝫ pul
monis vitia ſanarũt. ¶ Auriũ quoqꝫ dolores cum
melle caprino vľ pari mẽſura vſi cõpeſcuẽ. ¶ Pro
fluit multis in dolore capitis cũ dormitũ irent idem
ſuccus ſiue auribꝰ ſiue naribꝰ cũ ꝑte tertia mellis in
fuſus. ¶ Ita idẽ lumboꝝ dolores ⁊ vino mitiores
facit: ſanguinẽ excreãtibꝰ ptyſicis etiã diſtillationibꝰ
vetuſtiſſimis vel ex ipſo cibꝰ vtilis ſumať: vel ſuccꝰ
eius in potione miſceť. ¶ Item idem ſuccus in ci
bo ſumptus plurimũ prodeſt cõtra venena fungoꝝ
fracturas alligat: duritias relaxat: vulnera recẽtia cũ
ſale appoſitus ſtatim claudit: ebrietates diſcutit: ve
nerẽ ſtimulat: ſitim ſedat: vẽtrem emollit. vocem ad
iuuat. aſtipulãte Nerone que porro debuit quotiẽs
bene cantauit.

¶ De ocimo. CAP. XXI.

De virtute ocimi penes medicos Chry
ſippo crimãtur atqꝫ eiꝰ hec vitia ꝑcẽſent:
ꝙ obſit ſtomacho: ꝙ oculos hebetet ⁊ ꝙ
iſaniã facit. Jecori obſiſtit: ⁊ ideo Capra
genꝰ hoc herbe nunꝙ oio ꝯtingere. ¶ Addũt ꝑte
rea ſi tritũ lapide ꝯtegať: ſcorpiones gigni. cõmãdu
catũ ⁊ in ſale poſitũ vermes creare: pediculos ẽt nu
trire. Aphris quoqꝫ hoc putãt eſſe ꝑſuaſum ſi qs eo
die quo ocimũ ſumpſerit a ſcorpione feriať: nõ poſ
ſe ſaluari. Sed q i diuerſa opione ſint: hec falſo tra
dita aſſeuerãt: qnimo inflatiões ſtõi ructu diſſoluit
coctũ cũ aceto: ⁊ ſumptũ reprimit aluum fluentem.
¶ Semen tritũ hauſtũqꝫ naribꝰ ſternutamẽta cõpe
ſcit: verrucas tollit atramẽto ſutorio temperatum.

¶ De nepeta. CAP. XXII

Nepetã greci calamitam vocauere: noſtri
vulgo nepetã dicũt q̃ magne virtutis ⁊
vehemẽs i calore eſt. Unde ẽt nobiliſſi
mis antidotis meruit aſcribi: e qbꝰ vnũ qꝺ hodie
dyacalamites a medicis ꝑdicať publicãdũ putaui
℞. nepete. ℥. vj. petroſilini. vj. ſiſeleos. vj. puleij. vj.
thymi ſcrypulos. xij. apij ſemis ſcrypulos. xij. lybiſti
ci. ℥. j. pipis. j. que omnia tũſa cribrata melliqꝫ optio
mixta diutiſſime ſubigãtur digeſtionem facit: ſtõ ⁊
ꝑcordijs vtile eſt: ⁊ punitas thoracis capitiſqꝫ ſoluit
ac purgat. iecori medetur. duritiã lienis ifringit. cal
culos pellit. vrinã ciet. admouet mẽſtrua feminaꝝ.
Hoc autem antidotum Galienus polotẽſis ſcribit:
quodqꝫ

quodq̄ꝫ putat tã salubre vt plurimis ãnis vitã hominũ possit extẽdere. ¶ De menta que potuimus ãnotare adijciemus. Labẽtem animũ odoris efficacia recreat. stomacho nihil cõcupiscenti fastidiũ detrahit. Sãguinẽ excreãtibus in sorbitiõe tysane optime ꝓpinat. ¶ In dolore capitis cõtusa tẽporibus illinit. Instillari aurib⁹ succũ cũ aqua mulsa vtile est in dolore. ¶ Aride puluis digitis trib⁹ apprehẽsus ⁊ cum aqua calida in potiõe datus omnem stomachi detergit iniuriam. Eademqꝫ res ventris aĩalia interficit.

¶ De feniculo. CAP. XXIII.

VAlidã vim feniculo insitam nõ tamẽ simplicẽ: sed cui austeritas etiã admixta sit gustus ostẽdit: ⁊ multa ꝑterea ꝑ que vel soluẽdi vel extenuãdi vel etiã siccãdi exprimit potestatẽ: traditumqꝫ in libris ⁊ serpẽtes annuã senectutem feniculi gustatione deponere ⁊ oculoꝝ caliginẽ succo excludere. Unde intelligi datum est easdẽ virtutes ⁊ corpibus vtiles esse sicuti postea experimẽta docuere. ¶ Succus ergo eius cuꝫ melle attico mixtus vetustissimã licet caliginem discutit. ¶ Auribus purulẽtis idẽ succus infundit. ¶ Uermiculos etiã qui in hisdẽ nascũtur interficit. Radix in tysana data laxat renum densitatẽ. ¶ Hydropicis ex vino potata succurrit. ¶ Ueterno laborãtibus ex vino cocta fomẽtum perq̄ꝫ vtile subministrat. Ipsa cum oleo trita eidẽ cause medet. Tumores ⁊ que ictu vel repẽtina indignatione commota sũt folia ex aceto trita dissoluũt. ¶ Aduersuꝫ ictus scorpionum: itẽqꝫ serpentũ optime semẽ ex mero sumitur. Simili modo tẽperatũ venerẽ stimulat: vrinã ciet: sistit aluũ: pulmonis ⁊ iecinoris iniurias abigit: abũdãtiã lactis puerpis ꝓstat ex aqua tritũ nauseã sedat. stomachũ dissolutũ astringit. Nec ẽ illud periculũ: etiã si in febre sumat vulnera dẽtis canini cũ melle illinitũ purgat atqꝫ sanat.

¶ De holosatro. CAP. XXIIII

SCorpionũ ictibus ⁊ morsui canis semẽ holosatri ex vino datũ occurrit. ¶ In mulso decoctũ atqꝫ potatũ difficultatibus vrĩe medet. tormẽta vẽtris ⁊ ceteras itestinoꝝ q̄relas eodẽ mõ sanat. ¶ Radix ĩ vino decocta calculos lateris ⁊ lũboꝝ dolorib⁹ eadẽ potione succurrit. ¶ Succus algẽtibus ꝓpinat⁹ exoptatum calorem ꝑ membra diffundit.

¶ De cepis. CAP. XXV.

DE virtute ceparum inter medicos nulla diuersitas est. Dioscorides putat ex cibo earum sitim accendi: inflationes fieri: caput pregrauari. Galienus existimat illis demum qui felliti videãtur esse contrarias: ceteruꝫ flegmate loborantibus etiam vtiles asseuerat. ¶ Asclepiadi videtur ceparum vsus perq̄ꝫ necessarius ⁊ firmitatem valitudinis obtinere: qui eas ieiuni quotidie sumpserint. credit ⁊ stomacho cibũ salutarẽ vꝫ ea rõne q̄ spiritus agitet. Preter hec peculiare cepis attributum putat vt quotiẽscũqꝫ videtur gratiã nobis boni coloris acq̄rãt. ¶ Somnũ vo cepas adiuuare. aluũ molire ꝯsensu oĩuꝫ creditũ medent oris vlcerib⁹ si cũ pane mãducãt. ¶ Morsus caninos virides ex aceto illinite sanãt. ¶ Sicce quoqꝫ cũ melle cõtunse cõtra morsus eosdẽ pari virtute subueniũt: eãdẽ cãꝫ ex vino ⁊ melle decocta iubet vulneribus imponi nec nisi post tertiũ diẽ solui. ¶ Dioscorides ⁊ cũ cepa salẽ ⁊ rutã caninis morsibus ijsdẽ suadet ĩponi. ¶ Instillatus auribus succus cũ lacte mulieris ꝓhibet dolorẽ. Quidã ẽt illũ repente obmutescẽtibus ex aqua bibẽdũ dederũt. colluẽdis dentib⁹ frequẽter assumit. egros eos seruare presumit tardãtibus menstruis feminaꝝ non inutile est: vel ipsas in cibo offerre: vel succũ ex vini potione miscet. Idem succus ⁊ caput optime purgat: si mõ patiẽter naribus fuerit atrtact⁹: ⁊ cũ adipe gallie trituras pedũ mitigat quas calciamẽta fecere. ¶ Fluxu vẽtris laborãtibus profuit coctas eas in cibo sumere oleo prius tinctas scilicet ⁊ mitigãdos morsus quos in hmõi causis necesse erit experiri. ¶ Alopitias ẽt tunsis cepis infricare inter efficacia remedia cõpertũ est. Galienus ⁊ affirmat citius ex ijs nasci capillos: q̄ si alcyonio quis vtatur.

¶ De aneto. CAP. XXVI.

ANeto ⁊ si calida vis tradit: nõ est tamen plurimũ seruẽs nec austera: verũ in se hꝫ aliquã ẽt molliendi potestatem: si grecis auctoribus credimus etiam nutriẽdi: deniqꝫ nullũ athletarũ cibuꝫ sine aneto esse patiuntur. ¶ Egrotantibus ꝓdest cũ oleo tepefactũ ac crebro infusum. Credit enim illis dare aliquas ex febre indutias: mitigat capitis dolores: neruoꝝ tẽsuras relaxat: nõ dormiẽtes ad spẽ quietis inuitat: stomachi q̄relas coctum in aque cyathis tribus ac potatũ miro modo releuat: inditio est ructus ꝑ quẽ datur intelligi aperta omnia que causa torquebant: digestiones adiuuat: ideo ventrem videtur inhibere. ¶ Intestinis laborantibus ⁊ ventri vel ex aqua datum in potione succurrit. ¶ Trite radices ⁊ imposite feruoribus medentur oculorum. ¶ Cinis eius suspendit vuam faucibus ingrauescentibus. ¶ Radicũ vero accrior cinis est: ideo vt curent ex eo ⁊ caro crescẽs ⁊ sordidũ vulnus ⁊ que serpere incipiunt. Semen eius feruefactum admotumqꝫ naribus singultire minime patitur.

¶ De sinapi. CAP. XXVII.

PIthagoras inter ea que ꝓpter virtuteꝫ ⁊ efficaciam laudat primum sinapi locum assignat: cuius naturam vult esse thermaticam: hoc est coloratam lepticam: que quod inueniet extenuet: epyspastycam que quod comprehendat adducat. Merito ergo virtus eius omnis est: tantis insinuata inditijs: tanq̄ꝫ numerosis corpis vitijs prestet auxiliuꝫ

sensus acuit.aluũ mollit.vrinã ciet.mẽstruis impe-
rat.calculos frãgit.caput purgat.nũc gargarizatũ vt
pituita grassior ꝓfluat.nũc admotũ naribus vt ster-
nutamẽto strictura soluat.stomacho cõtra oĩa que-
relarũ genera succurrit.suspiriosis flegmate dissolu
to hauriẽdi aeris ꝑstat meatũ.Serpẽtũ ictibꝰ ⁊ scor
pionũ cũ aceto tritum illinit: nec inutilis cibus est
cõtra venena fungoꝝ.Positum extrinsecus cutem
vi caustica exulcerat raro medicis ad hmõi reme-
dia veniẽtibus:quõ pene intollerabilẽ suscitat vstio
nẽ:necnõ nisi in magnis ⁊ vetustissimis causis tam
seua tormẽta subeunda sunt:sed hoc genere tormẽ
ti humor capitis auertit:qui cecitatẽ oculis cõmina
tur:quiqꝫ stomacho aut pulmoni acer instillatus le-
thaliter ad ptysin ꝑstruit:⁊ coxe dolorez ꝑ vesicas ⁊
pustulas digerunt:⁊ splenis tumor soluit:ac iecino
rũ indignatio relaxat:⁊ hydropicis minitãs humor
tã nõ reuersurus haurit.aiunt ⁊ lythargos excitari
si pedes eoꝝ simul tritis sinapi ⁊ ficu ariola ꝑfricen-
tur.Nunc interim de succo locuti sumus qui semi
ne exprimit admixtis scilicet nunc aqua nũc melle si
vsus exigit.Est ⁊ alius qui caule colligit:hic cũ ex-
pressus fuerit lacteã facit guttã vtilẽ dẽtibus si ĩ do
lore illiniatur.Fitqꝫ elegãs ex eo antidotũ sicut do-
cuimus:semine sinapis eiusdẽqꝫ radicibus in mu-
sco datur vitijs fauciũ:stomachi:capitis:oculoꝝ:po
tioni modo statuto quãtum manus plena cõcludit.
Fitqꝫ ex sinapi oleum semine infuso lumborum do
loribus ⁊ neruis torpẽtibus necessarium.

¶ De cauliculo. CAP. XXVIII

Ato tradit Po. Ro. sexcentis fere ãnis
medicina brassice vsum nõdum enĩ in vr
bem cõmeauerãt medici qui in artẽ rede
gerunt:quẽadmodũ magno sanitas con-
stet:⁊ peregrina secum pigmẽta attulerũt vt illis im
ponerẽt pretia que vellẽt:ceterũ militares viri glo-
riosas cicatrices gratuito holere curabãt:eodẽ hor
to cura vsi ad salutẽ dum illos pascit ⁊ sanat. Po-
nã primo in loco medicamẽtũ re vera ita appellan-
dũ Catonis antidotũ:quod ille ex brassica cõponẽ-
dũ putauit:capitis dolori oculoꝝ caligini stomacho
⁊ ꝑcordijs ꝓfutuꝝ.Crudã cũ coriãdro ⁊ ruta ⁊ mẽ
ta ⁊ radiculis lasaris ex aceto ⁊ melle conteri iubet:
ac mane ieiunis duoꝝ acetabuloꝝ mẽsura ꝓpinari.
Decetero braxica hoc modo curãs vulneribꝰ nõ so
lum recẽtibus:verũ etiã veteribus cãceratisqꝫ si pri
us aqua calida fota sint.crudã cõtritã bis in die im
poni ⁊ ad impetigines iubet:creditqꝫ hoc modo tri
tã sine exulceratione sanare.podagre atqꝫ articula-
ribus morbis cũ ruta ⁊ coriãdro ⁊ ordei farina ⁊ sa
lis quoqꝫ mica vtiliter admoueri putat.fistulas atqꝫ
luxata discutere.humores aut euocare aut sparge-
re impositã.in somnia ac vigilias cõpescere: deco-
cte aquã in somẽto neruis articulisqꝫ ꝓdesse. Eius
quoqꝫ qui brassicã ederit seruari vrinã iubet:quaz
calefactã neruis asseuerat vtilẽ:pueros ẽt nunqꝫ de-

al's fomẽ
tata·

biles fieri si ex ea vrina frequẽter lauẽtur. ¶ Ha-
ctenus de Catone:nũc ad medicos trãseamꝰ ex qui
bus Chrysippus peculiarem brassice librũ dicauit
omniũ morboꝝ ex ea remedia continẽtem . Eiusqꝫ
⁊ ceteroꝝ de brassica hec opinio est:ꝙ cibus eius as
siduus caliginẽ discutit:concoctioni ꝓdest seminis
expurgationẽ excitat:copiã lactis infundit semicru-
da aluũ resoluit:discocta cõstringit: cruda ex aceto
sumpta splenicos curat.partus etiã mortuos pellit.
cocta cõtritaqꝫ stomacho cũ axũgia veteri ⁊ rosaceo
superposita ardores febriũ mitigat. lepras ⁊ psoras
cũ alumine rotũdo ex aceto illinita emẽdat eadẽ vir
tute medicaminis etiã fluentes capillos retinet: te-
stiũ ⁊ genitaliũ vitijs vtiliter imponit efficacius ꝓ
futura si fabe trite misceat. Dioscorides vero suc-
cũ eius viridẽ cũ yri ⁊ nitro ad molliẽdum aluũ da-
ri censet podagricis ⁊ artetricis cũ aceto ⁊ fenugre-
ci farina vtiliter imponit. Cataputie etiã corneliane
allectorie fiant ex brassica satis innoxie ꝙ post balne
um sumpte circa cãtum galloꝝ aluũ incipiũt cõmo-
uere. ℞.cucurbite agrestis interioris medulle scry-
pulos.vj.piperis.vj.dyagridij.xij.que trita ⁊ cribra
ta succo brassice temperãtur ⁊ in pillulas ad moduz
eruilie deformãtur ex his.v.vel.vij.interdũ etiã no
uem post balneas ꝓpinãtur.nec erit necesse vt is q
accipit aliquid de quotidiane vite ꝯsuetudine imu
tet.stirpes quoqꝫ eius aridi combusti ⁊ ĩ cineres re
dacti vim causticã prestãt:qua rõne ad vẽtris late-
ris coxeqꝫ dolores cũ axungia veteri efficaciter ad-
mouent.eũdemqꝫ cinerem si quis psilotris cuz ace
to ⁊ lasare cõiunxerit detracti pili non renascentur.
Apud Galienũ aũt inuenio semen brassice potatũ
maximeqꝫ egyptie que vehemẽtior illi videt.lũbri-
cos ⁊ omnia intus animalia extingui. ¶ Puluis vę
ro ex cinere radicũ iacẽtẽ vuam attolit. Meliꝰ quo-
qꝫ affirmat vue esse remedia:radicẽ plãte euulsam
colloqꝫ suspensam ita ne terram post euulsionem
contingat.

al's s[ple]
netic[is]

[s]ple-
[ti]cis.

¶ De asaprago. CAP. XXIX.

Sparago inest ⁊ caloris aliquãtum sed
illi etiã stiptici vigoris temperatura mi-
scet:inde stomacho laborãtibus cibus
vtilior transit in antidoti vicem:si cuz cy
mino oleo sale ieiunis offerat ⁊ colli dolorẽ sic acce
ptus emẽdat.caligines discutit.vẽtrẽ leniter mollit.
¶ Radix ex vino albo trita ⁊ in potiõe data calcu-
los frãgit.eadẽ lũboꝝ dolorẽ ⁊ renũ sedat. Medet
ẽt vulue querelis aceto discocta ⁊ ĩposita cõelephã
tiasim efficax credit. Eadẽ sicca tunsa ⁊ ĩn lana do-
lẽti denti admota sine dolore eũ detrahit. ¶ Semẽ
oboloꝝ triũ cum cymini pari põdere potui datuz ve
nerẽ stimulat:vrinã sollicitat.

¶ De armoratia. CAP. XXX.

Calida est armoratie virtus ⁊ ideo in ci-
bo sumpta copiosam effundit vrinam:in
citat etiã menstrua feminaruz: stomacho
vtilior

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

vtilis: ex aceto data pituitas glutinosas cũ melle sumpta dissoluit. ¶ Radix adusta ⁊ in puluerẽ versa siccãdis ac purgãdis vulneribus imponitur. Quidã vero succũ eius ex vino datũ contra venena vtilẽ crediderẽ. Eadem ⁊ triti seminis vis est si cũ melle sumatur. Nobis quoqꝫ expertum est armoraciam in tysane sorbitione discoctam thoracis vitia sanare.

¶ De pastinaca. CAP. XXXI.

PAstinace vis omnis in radice ⁊ semine est constituta. Aqua vero mulsa in qua radix est discocta potui data iecinoris ⁊ lienis querelas: lumboꝝ ⁊ renum vitia compescit. ¶ Dissintericis etiam vtilis radix in lacte decocta aut trita ex aqua: aut in succum redacta ac potui mensura ℥. iiij. data opistotonis ⁊ pleureticis prestat. ¶ Radix quoqꝫ collo alligata tumores testium sedat. Negãtqꝫ feriri a serpẽtibus qui pastinacã secũ ferãt vel ante gustauerũt. ¶ Ventrẽ stimulat copiosior in cibo sumpta. ¶ Dentes vero radice pastinace circumscalptos credunt dolore releuari. ¶ Semen vero ex vino vel ex pusca datum scorpionum venenis resistit. eque semen ex vino datum tumẽtem aluum feminarum ⁊ suffocationes ex matrice preclusas efficaciter soluit. ¶ Cum melle tritum canceratis vulneribus imponitur.

¶ De napo. CAP. XXXII.

NOn vnam eãdemqꝫ virtutem in omnibus napis experta est medicina. Id enĩ quod angulosis foliorum caulibus ad aneti floret similitudinem vesice laborãti. ¶ Itemqꝫ cessantibus mẽstruis feminarum decoctũ ex aqua mulsa existimãt perqꝫ non dubie ostẽditur calidam possidere virtutem. ¶ Semen quoqꝫ eius tostum atqꝫ tritum ad bibendum ex aque calide cyathis quattuor dissintericis obtulerunt: sed vrinam videtur inhibere nisi illi equali modo lini semen addatur. ¶ Alterum genus est quod simile rafano ac rapo videtur lautissimi seminis ⁊ contra venena fortissimi semis: ⁊ ꝯtra venẽa fortissimi: Ob quã cãm optĩa quoqꝫ tyriaca sine illo nõ cõficitur.

¶ De rapa. CAP. XXXIII.

RApam Democritus tanquã contrariã corpori damnat. Putat enim ex ea inflationes stomachi excitari. Cõtra Diocles: itemqꝫ Dyonisius etiam necessariam existimant ꝑpter eas virtutes que subiecte sunt. Antidotum nãqꝫ representat ex oleo ⁊ vino tritum sumitur. venerem stimulat eo validius si cum eruca condiatur tostum ⁊ cum adipe contunsum articuloꝝ dolori medetur. ¶ Feruens impositum perniones mitigat: frigus ex pedib⁹ expellit. Aqua in qua discocta sunt frigidis podagris salubre fomẽtũ est. Cuicũqꝫ vero vitio pedũ maximeqꝫ trituris cruda tunsa succurunt. ¶ Cõtra serpentes ⁊ toxica dat̃ semen ex vino bibendũ. ¶ Itẽqꝫ semen vulneribus venenatis ex vino illinitum ꝓdest. ¶ Secũdũ hec semen in rapis potest calidum ⁊ feruẽs videri: ipsa paulo solutiora creduntur: sed qꝺ minus possident caloris molliendi potestatẽ plene compescant.

¶ De thymo. CAP. XXXIIII.

THymus recte inter hec ponit̃ que virtutẽ calidã simul austerãqꝫ sortita sunt. In cibo sumptũ caliginẽ discutit lumbricos iterimit: vrinã impellit: mẽstrua feminis ꝓuocat: vteri reliqas vulue inherentes: vel ipsos emortuos ꝑtus extrahit tritus cũ melle ⁊ ad modũ ligule datus flegmata in cibo soluit: tritus ex aceto ⁊ impositus eodem modo papulas fugat ⁊ eminẽtia excidit: mixtus polẽte ⁊ ĩ vino maceratus coreqꝫ feruens suppositus sciaticis salutaris est.

¶ De origano. CAP. XXXV.

ORigano greci tria nõia posuere: e qbus vnũ Trigoricanũ: aliud Eradiũ: tertium Oniten vocauere. Sed illa maioris virtutis atqꝫ efficatie sentiunt̃ in ratiõe medicine satiuũ cuius nos meminimus aliqñ infirm⁹ illis scilicet cõparatũ. Ceterũ nec ipsum sine acri virtute sentit̃ ex vino enĩ albo tritũ ⁊ in potiõe sumptũ scorpionũ ⁊ araneaꝝ venenis r̃sistit: cruditates discutit: morsus stomachi ex aqua calida datum lenit. Cũ oleo ⁊ aceto tritũ collectumqꝫ succida lana luxatis ⁊ contunsis partibus prodest.

¶ De cerifolio. CAP. XXXVI.

CErisolio ignea vis est ⁊ accerrima est. Potest cũ melle canceratis mederi: lateris dolores haustũ ex vino mitigare. Quidã vero illud oleo incoctũ acopis ad soluẽdam iniuriã frigoris miscuere. Ex aqua autem mulsa pituitã resoluit. ex aceto lumbricos ⁊ tineas perimit: vrinã ciet: menstrua pellit: tritum cum cera ⁊ axungia veteri parocidas discutit: soluitqꝫ omnem tumorem.

¶ De serpillo. CAP. XXXVII.

SErpillũ calidũ simul nobis vtile medicine vsus ostendit. Capitis dolores coctũ ex aceto ⁊ rosaceo tẽpori ac fronti illinitũ mitigat. Serpẽtes ⁊ oĩa aĩalia venenata adustum nidore repellit: ideo ⁊ messoribus miscetur vt si fatigatos forte somnus oppresserit tute quiescant contra aĩalia que hoc tẽpore venenatis haustibus seuire cõsueuerunt. ¶ Contũsi vero puluis ex scrypulis. xij. in aqua datus tormina emendat vrine difficultates resoluit lienis quoqꝫ iniurie idẽ puluis ex aceto mixtus occurrit. Nec minus cruẽtis excreationibus subuenit ex duobus cyatis mellis ⁊ aceto tẽꝑatus. ¶ Atqꝫ vt serpilli potentiam intelligas subdidi tyriacã in tẽplo Esculapij ab Antiocho rege Syrie versibus dedicatã in qua nõ leuem meruit portionem: que recipit trifolij scrypulos sex. serpilli sex. opoponacis sex. anisi. xij. feniculi Antiochi tiriaca.

xij.amili.xij.apij seminis.xij.erui farine.ℨ.j.hec si-
mul trita vino optimo colligũtur ⁊ in pastillos victo
ritati ponderis scrypuloꝝ duorũ digerũtur ex qui-
bus singuli dantur:ex vini mixti cyathis trib⁹.Hac
tyriaca magnus Antiochus semper est vsus aduer-
sum toxica:⁊ potiones malas ⁊ animalia venenata:
cui quãtum debuerũt ex eo licet colligere ꝙ testimo
nij sui participẽ medicine deum fecerit.

¶ De fructib⁹ ⁊ prio ď piris. CA.XXXVIII

Pirorum naturã Dioscorides stypticã
credit:ac ideo cõtrita imposita impet⁹
omnes ĩcurrẽtis humoris auertere ea-
ꝗ rõne compescere etiã que de tumo-
re sublata sunt. Recẽtibus vero admo
ta vulneribus sistere sanguinẽ fluentẽ ꝑducere vul-
nus ad cicatricem.Galienus nõ vnã in piris sed ex
pluribus mixtã putat esse virtutem. Nam quedã
ex his austera:quedã acida:quedã dulcia deprehẽ
dit:⁊ austeris qdem cõcedi vt stiptica ⁊ cõstrictiua
videant̃.Acidis aũt inesse aliquid ⁊ caloris:vnde ⁊
plerũꝗ dissoluũt inherentẽ stomacho flegmatis dẽ
sitatem. ¶ Dulcia cũ sint aquatici ⁊ soluti saporis
nihil in se nec calidi nec frigidi cõtinere. Ex quib⁹
singulis ꝓgenerum discrimine ⁊ causarũ necessita-
te ordinãda sunt etiã subsidia medelarũ. ¶ Auste-
ra itaꝗ atꝗ acida ĩ cibo sumpta stomacho existimã-
tur cõuenire. In dulcibus vͦo oĩa ꝯtraria. ¶ Aqua
in qua pira sicca discocta sunt mirifice facit fluxũ vẽ
tris inhibere:nec minus proderit si vel folia sola di
scocta sint. Annotatũꝗ ĩ piris ꝙ ꝑter alia poma cor-
pus nutrire credunt̃. Affirmat etiã Galienus pira
ieiunis oblata ventrẽ cõstringere. Eadem post ci-
bum sumpta dissoluere. Folia ignitis admota vul-
neribus mitigare feruorẽ. ¶ Radix vero piri alli-
gata diu creditur cõceptum impedire quousꝗ por
tetur. Aiunt ⁊ ipsa poma remouẽda cũ femine par-
tus incubuit. Si enim in eodẽ loco fuerit difficul-
ter vteri claustra reserari. ¶ Semen autem pirorũ
cum melle tritum ⁊ sepe ieiunis datum traditur do
lorem iecoris submouere.

¶ De malo granato. CAP. XXXIX.

De punici arbore ꝙ vim stipticam obti-
net oẽs fere medici vna opinione ꝯsen
tiũt. Verũ in ipso genere pomoꝝ dis-
sonãs virtus ⁊ quadrifariã diuisa cer
nit̃. Nã dulcia cõtinere aliquid ⁊ caloris ⁊ inde in-
flationes stomacho mouẽt:nec tute febricitãtib⁹ da
ri possunt. Acida stomacho accõmodata sunt:⁊ vri
nã mouẽt:pulmonẽ refrigerãt:iecori blãdiũtur. Vi
nolẽta de supioribus singulis equa pte cõposita me
diã sibi vẽdicãt potestatẽ. Illa vͦo acerba sunt qui-
bus coria curãtur frigide siccãtis ꝯstringẽtisꝗ vir-
tutis:qͦ intelligere lꝫ cum feruescẽtẽ tabẽ ꝑellium
trita ⁊ ꝯspersa cõsumãt. cibus ex punico nullus est.
Nã ⁊ si dentibus mandatur solus a stomacho suc-
cus hauritur. Igitur recte tradidere qui negãt pu
nico corpora nostra nutriri:ac si opinãtur vtẽdũ vt
mederi potum non alere videat̃. ¶ Mala ꝑpte-
rea punica diuisa in duas ptes ꝑ triduũ in aqua ce
lesti macerant̃: que potui data ciliacis sanguinẽꝗ
iactãtibus salutaris est ⁊ aluũ fluẽtẽ miro modo si-
stit. ¶ Punicũ itẽ in olla noua coopculo illinito in
furno exustũ ⁊ in puluerẽ redactũ ⁊ in vini potionẽ
ꝑductũ. Ex cytrinis fit remedium qͦ credit̃ totum
oculoꝝ dolorẽ detergere. Dioscorides vero simpli
cius in hũc modũ tradit vt cũ primũ cytrini erũpere
incipiũt tres numero sine coctu dentiũ trãsuorent̃.
Ceteri vt diximus efficaci⁹ putãt:vt qui hoc reme
diũ periturus est omni vinculo solut⁹ duob⁹ sinistre
man⁹ digitis pollice ⁊ quarto cytrinũ detraheret ⁊
vt supra positũ est trãsuorâret ac leui attactu floris
oculos suos ante lustraret. ¶ Idẽ cytrinus siccat⁹
⁊ in puluerẽ redact⁹ excedit carnẽ quecũꝗ vulneri
bus excreuit. Estꝗ ĩn extremo flosculus quidã an-
teꝗ ex eo mali figura formet̃ quem greci Balan-
cion vocauere maxime mirãdeꝗ virtutis vlcerib⁹
oris ⁊ itẽ tonsillis medet̃. Queꝗ cum melle tritus
sicci puluis vulnera in quacũꝗ pte genitalium nata
compescit. ⁊ idem excreãtibus sanguinẽ dat⁹ in pu
sce sorbitione succurrit. solutiões quoꝗ vẽtris sum
ptum ex mero cõstringit. Fit ex acido punico medi
camẽtũ stomaticon a grecis nominatũ cuius compo
sitio eiusmodi est. ¶ Detracto cortice mala tundũ-
tur ex quib⁹ succus exprimit̃ is decoctũ ad tertias
cũ ad sextariũ venerit croci scrypuli.vj.myrre.vj.alu
minis.vj.mellis optimi librã vnam admiscent̃:⁊ ex
hoc medicamento precipue qdem ⁊ humoris vitia
mitigat:⁊ auriũ vulnera expurgat:⁊ oculorum cali-
ginẽ discutitt. Vlcera etiã genitalibus innata persa
nat. Fit ⁊ hec compositio de punicis apud grecos
opone dicta contra marcorem stomachi ac fastidiũ
necessaria. In congiũ musti conijciunt̃.v.punica to
tidem ⁊ cydonia cũ his sorborum sextarius.roris sy
riaci sexta.croci scrypuli.vj.que oĩa simul tãdiu co-
quũtur donec in mellis corpus crassitudo pingue-
scat:ex quo coclear grãde plenũ optime ieiuno quo
tidie datur. Ipsum vero medicamẽtum salubriter
vitreo in vase seruatur.

¶ De malo. CAP. XL.

Dioscorides quod ad estiua mala perti
net id sensit:vt ea crederet flegma nu-
trire fellis ardores excitare.inflationes
mouere.neruosis ꝑtibus minime con-
uenire. Galien⁹ nõ oĩa reijciẽda ꝓnunciat:sꝫ ꝗ aut
aq̃tici saporis aut asperi aut acidi aut ꝓpe dulcis oc
currũt. In his tãtũ esse vitia ꝗ frustra oĩb⁹ adiudicã
tur.ipse austeris ⁊ stypticis adest.fermeꝗ his oĩb⁹ ꝗ
ĩ sola hyeme ꝯuãt̃:ea si matura lecta ⁊ salubrit̃ cu-
stodita ꝑuenerint ẽt ꝑdesse languẽtibus asseuerat.
¶ Deniꝗ faria ĩuoluta ⁊ ĩ calido cinere discocta ĩ
ꝗrelis vtilit̃ putat stõm nauseãtis offerri. Põt vero
malũ maxie matianũ sanguinẽ reijciẽtib⁹ pulmonis
⁊ iecoris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

⁊ iecoris iniurie obnoxios releuare. meli⁹ tñ si nũꝗ̃
ieiunis sed post cibũ detꝰ vis ergo malis ⁊ humida
⁊ frigida est. qđ ex eo maxime cõprehenditur ꝙ suc
cus qui fuerit expressus facile transit in acorẽ. Au-
steris tñ malis ⁊ acidis possunt recentia vulnera sta
tim claudi si contrita ponãtur: tumores atq; liuores
ex aqua cocta ⁊ cum axungia trita cõpescunt. ¶ Fit
ex malis nobile medicamentũ: qđ Greci Hedrice
dicũt ꝓ ꝗ̃ vtile ⁊ efficax si qñ in verendis partibus
cõdylomata vel papule eminentes: quas ex acodas
medici vocant: vel calculosa pars carnis excreuit: cu
ius compositio talis est. Mala concisa ⁊ interius li
gnosa parte purgata libre vnius pondere: adiectis
croci scrypuli. vj. in passi sextario decoquũtur: ⁊ cũ
omne concoxerit: tandiu cum pulpa idest molli pa-
ne ⁊ tinaperi ɔteruntur donec in ceroti lentorẽ mol
lescant: hoc appositum vitia supradicta sic curat ne
ad ferrum venire patiatur. Fit ex hisdem malis edu
mna perꝗ̃ elegans. Decoquitꝰ enim ex vino phaler
no succus expressus ⁊ cum melle miscetur. ¶ Folia
eorum vulneribus apposita impetũ feruoris exclu-
dunt. trita cum nitro ⁊ butyro parotidas sanant: sic-
cata ⁊ fumigata carbonib⁹ serpentes fugant. ¶ Cor
ticis succus eiusdem pene virtutis est: nisi ꝙ adust⁹
⁊ in puluerem dissolutus vulneribus cauatis vt car
nem reddat imponitur. Uuam iacentem cum melle
trit⁹ leuat. Genitaliũ vitia cũ vino aspersus emẽdat.

¶ De citonio. CAP. XLI.

MEdicinã ex cytonijs plurimi medici sto
machantur. Eadem Dioscorides ⁊ ad-
iureticam existimat: austeritatis fortasse
beneficio ceteꝝ. stiptica. cõprimere vrinã
magis ꝗ̃ ciere consuerunt cruda matura ciliacis dis
sintericis. sanguinem reiactantibus prosunt in cibo
sumpta coquuntur ⁊ cinere calidissimo farina inuo
luta ⁊ egris quorum iam diuturna febris sine peri-
culo datꝰ. ¶ Aqua etiam celesei madefaciunt q̃ po
test ad multa prodesse. Nam ⁊ sedis vitia in fomen
tum assumpta delinit. ⁊ matricibus feminarum intu
mare succurrit omnibusq; vehementer feruoribus
obsistit. infundi quoq; in aceto siue in vino solẽt: qđ
stomaticis ⁊ intestinorum fluore vexatis oportunissi
me offertur. Fit ex cytonijs vinũ quo colore languẽ
tium desideria fallantur. Nam specie gustu ⁊ odo-
re cuiuslibet vini veteris imaginẽ representant ióq;
greci Hydromelon appellant ⁊ ex multis composi
tionibus eius melior hec ⁊ vtilior traditur. Post ca
niculares estus quecunq; se ex nouis imbribus aq̃
celestis infuderit mundo vase suscipitur ⁊ ĩ vmbra
posita sepiusq; transfusa colatur. tunc citonia iuste
maturitatis ex ligno interiori purgata ⁊ in frusta in-
cisa imerguntur aque ⁊ tamdiu cum ea reliquuntꝰ
donec in succum transisse malorum vini colore pro
batur quam diligẽter colatam ⁊ in vasa piccata dif-
fusam eiusmodi in loco seruare solemne est ađ quẽ
maxime fumo ⁊ fieri potest soli negetur accessus:
quo septimo mense pro vino vti licebit. Qui-
dam ex his ⁊ oleum quod appellatur melinum fa-
ciunt vehementer accommodatum ad ea corporis
vitia que stiptica pellenda sunt: maxime tamen ex
eo sudores molesti detineri solent ⁊ stomachi oper-
ta componi ⁊ vulnera in capite nata leniri hec sicco
die ad meridiem lecta ⁊ lintheo purgata mundio-
re in vitreum vas mittuntur: ⁊ recentissimo oleo
vas vsq; ad fauces repletur ⁊ pelle copertum vm-
broso in loco seruatur.

¶ De persico. CAP. XLII.

PErsicorum cibus est quidem stoma-
cho inutilis eo ꝙ cito succus eius ma-
cescat ⁊ caro eque in digestiõe vitietꝰ ve
rum minime grauis dum non diutius
in intestinis moratur: ⁊ ad ima semper
exitu celeri festinat. ¶ Persicorum cibus nega-
tur a medicis membrana nutrire. Sed ⁊ Galienus
suadet nunquam omnino post cibum sumere cor-
rumpi affirmans in cibis ceteris innatent. ¶ Per-
sicorum folia trita ⁊ imposita ventris animalia pe-
rimunt ⁊ expellunt. Eadem sicca atq; in puluerem
tunsa recentes plagas cruentorum vulnerum clau-
dunt. ¶ Nucleus persicorum capitis dolori cum
oleo tritus illinitur: quamuis cum solo rosaceo
quidam terere maluerint. ¶ Gummi gutta quam
persici trunchus illachrymat fluenti aluo medetur
eodem cum vino etiam in vesica lapillos frangit tri
ta ex aceto impetigines reprimit. decocta cum cro-
co tumorem faucium mitigat: arterie asperam cana
lem leuiorem facit. Excreantibus sanguinem miro
modo subuenit thoracis obstrictus sinus reserat. vi
tia pulmonis expurgat.

¶ De citrio. CAP. XLIII.

NOn vna eademq; virtus in omnibus
cytri partibus continetur. Nam semi-
ni acidam potestatem ac per hoc stipti-
cam inesse manifestum est: deniq; pre-
gnantibus fastidio laborantibus esui datum a nau-
sea vendicant: tritum ⁊ in potione vini datum lie-
ni medetur. querelis iecoris occurrit. ¶ Aqua tri
tum ⁊ inspersum humidis vulneribus adhibetur:
inde pernionibus singulare remedium est. ¶ Cor
tici austerior natura concessa est: que quantum va
leat etiam ipso dolore testatur: qui modice sum-
ptus: aut potioni calide diutius immersus: matu-
re digestionis beneficia operatur medicamentis:
que purgando ventri preparantur succus eius ad-
mixtus turbationis periculum demit. Fit ex cytrio
nobile antidotum tussientibus quod eximie pe-
ctus exonerat: labrasion quođ apud medicos hoc
vocatur: sed maxime virtus eius in cytrio constitu
ta est. Uarie quidem apud multos: verum explora-
ta ⁊ recepta eiusmodi compositione conficitur. ℞.
cytri vnciam vnam. marrubij vnam. isopi vnam. enu
le vnã. glycirize vnam iunci radices vnaz pulei scry

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

pulos.vj.roris marini.vj.pineā integrā.j.palmulas costas.xxj.carycas.xxj.q̄ oīa ī aq̄ fōtana īfundant.⁊ ibi die ac nocte mergāt post aq̄ ipsa cū pigmētis sicut īfusa sunt decoq̄t:⁊ inde colata despumato melli miscetur molliq̧ igniculo ne aduraṫ hucusq̧ incalescit donec subacta in mellis crassitudinē transeat.

¶ De mespilo. CAP. XLIIII.

MEspili arborē dioscorides ꝯtēptus agrestem nominasse p̄teriit. Hoc tn̄ asseuerāt q̄ poma ei⁹ ⁊ folia virtute nō descrepēt. Sed ⁊ ceteri diligētius q̄ ⁊ vocabulū eius aliud addidere: apud quosdā nāq̧ tricocta nominaṫ ex tribus granis: que ad feminis sobolem retinet intus īclusa. ¶ Austerū semē est mespili fructū ⁊ ante virtutē gustus ostēdit:sꝫ ⁊ fluxus vētris in modicos fortissime detinet:stomachū dissolutū vehemēter astringit. Sunt ēt q̄ putāt dētibus nō leuiter subuenire si in dolore mandaṫ. ¶ Folia quoq̧ eius ⁊ cortex: itēq̧ radices eius tūse ⁊ īposite cuicunq̧ feruori ⁊ tumori subueniūt. ¶ Sicca ⁊ trita cū melle ad cicatricē vuln⁹ adducūt. hausta cū dulci solēt sanguinē reiicientibus opē ferre ⁊ cū vino ꝓpinata veneficis potionibus repugnare.

¶ De zizifa. CAP. XLV.

ZIzifa modicū cibū corpori prestāt: licet illis saporis nōnulla gratia lenocineṫ. Habēt tn̄ plurima incōmoda: egre cōcoquūtur sitiꝫ accendūt: p̄gnāt stomachū: difficillimū reddūt officiū vētris: ex q̄bus aspera vis eoꝝ ⁊ primū ligno sortita dep̄hendiṫ. Folia tn̄ ipsa poma cōtrita ⁊ īposita splenicos ⁊ hydropicos adiuuare certissimū est. ¶ Radicis ⁊ corticis eadē virtus habetur: quoꝝ succus ex melle coctus tussim mitigat: cū mero mixtus iecori medeṫ: vesicam leuat vrīa largiori.

¶ De fico. CAP. XLVI.

FIcoꝝ natura calidissima est: sed qđ ad poma ꝑtinet nimiū recētibus austeritas inest ⁊ ideo tales stomachū inflāt ⁊ intestina ꝑturbāt modice q̄dē: nā statiꝫ per aluū defluit oīs iniuria. Ergo que maturiores sumpte sunt ꝓpe īnocue creduntur: ⁊ corp⁹ sic sicuti sicce saginā: deniq̧ athlete āteā ficis alebanṫ priusq̄ eos Pythagoras exercitatos ad carnis vsū q̄ fortior cibus est trāstulisset. ¶ Sicce trite ⁊ īposite vehemētes tumores aut maturāt: aut discutiūt efficacius si in eis nitrū vel yris accesserit. ¶ Cocte ex aqua cū īsopo dant potionē q̄ pectus expurget. ¶ Itē cocte cū vino sedi tumēti p̄stāt salutare fomentū. ¶ Ipse pāno illinite ⁊ īposite paniculas parotidas furunculosq̧ rūpunt. ¶ Itēq̧ cū fenugreco ex aqua decocte fomentum faciunt: qđ vitia matricum extinguit cum ruta ⁊ melle succum dant qui a pleureticis ⁊ pulmone vitiis salubriter hauriatur. ¶ Cū eris flore trite molestissimis tybiarum vulneribus imponūtur. ¶ Trite cum sale scorpionum plagis medenṫ canceratis quanto pinguiores fuerint trite ⁊ imposite tanto efficatius subueniūt. ¶ Hydropicos extrinsecus siccant ex vino contunse ⁊ cum absentio ⁊ ordeacea farina in modum cataplasmatis adunate combuste ⁊ trite.

¶ De sorbo. CAP. XLVII.

PLurimis medicis placet sorba pro medicamētis magis q̄ ꝓ cibo esse sumenda ⁊ q̄dē alba adhuc ⁊ semicruda deiecta vehemētius solutioni vētris obsistūt: stomachū p̄grauāt: verū tn̄ matura siccata subleuāt: fastidia pellūt: vulnera interaneis innata deliniunt. Quidāq̧ sicco sorbo tunso vrinā soluere ⁊ polenta cū vino splenicis ⁊ iecore laborantibus maxīeq̧ pulmonis molestiā sentiētibus obtulere. ¶ Aqua vero in qua decocta sunt nō minus ⁊ ipsa causis suprādictis potui oblata succurrit. Dissintericis quoq̧ iniecta medicatur.

¶ De siliqua CAP. XLVIII.

SIlique recētes stomachū auertūt aluū soluūt. Eedē siccate ī cōtrariū poscūt. ¶ Cibus eaꝝ ad vrinā ꝑficit cōmouēdā. Trahiturq̧ cōtra stomachi dolorē nō lene p̄sidiū: si terne ī sextario aque ad dimidias decoquāt. ¶ Isq̧ succus ꝑ dies.v.ꝯtinuus hauriatur. Galienus tamen de siliquis pessime sentit q̄ vix digerantur ⁊ ventrem stringāt: ⁊ humores noxios nutriant.

¶ De cerasio. CAP. XLIX.

CErasij viridis pomū vētrē humectat ⁊ ꝓuocat aridū siccat ⁊ detinet stō viride ꝯriū: siccū ꝑ q̄ vtile accipit: ⁊ hoc q̄dā existimāt vrinā mouere. A non paucis auctorib⁹ tradiṫ si mane recētia cū suis nucleis deuorata sint: aluū tā copiose flueṙ: vt ex eadē cā ēt pedes morbo īplicati liberenṫ. ¶ Fit ex his dyacerasecon: qđ oībus notū ē. Galiēo plꝫ nō in oīb⁹ cerasi pomi vnā esse virtutē. Nā in q̄busdā austerus sapor: in q̄busdā acidus: in q̄busdā dulcis appꝫ ⁊ vult austera ad hoc valere vt vētrē ꝯstringāt: stōm ꝯfirmēt. Acida iudicat flegmate abūdātib⁹ stō oportuna: nā ma gis siccāt ⁊ crassitudinē dēsioris hūoris īcidūt. Dulcia stō aduersa ꝓnūciat: citi⁹ tn̄ ꝑ intestina defluere. ¶ Gūmi qđ trime⁹ illachrymat: exaspatas arterias optīe lenit si ī vino veteri deṫ ī sorbitiōe resolutum. Simili mō datū fastidiū stomachi nauseātis auertit ⁊ e facie feditatē palloris excludit cū mero haustū. Calculos etiam quibus vesice cannalis obstruitur in harene puluerem soluit.

¶ De amygdalo. CAP. L.

AMygdaluꝫ recens vt multis videtur stomachum onerat. Dioscorides veruꝫ etiā stomacho prodesse arbitratur si cum folliculo suo nucleus deuoretur caput p̄grauat caliginem nutrit cupiditatem veneree voluptatis etiam accēdit. ¶ Sicca vero contra ebrietatem valent: si ante vinum quinq̧ sumantur. Sitiꝫ ex his inflamari illo argumento docetur q̄ vulpes cuꝫ amygdala

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

amygdala deuorauerit: nec aquã ĩ ꝑrio haburit ite
rire credat̃ somnũ faciũt vrinã mouẽt feminaꝝ iusta
ꝑcipitant. ¶ Amygdala quoq͒ cũ menta trita ⁊ in
potionẽ perducta sanguinẽ reijciẽtibus ꝓsunt oleũ
in quo decocta sunt ĩfusũ capiti caducos ⁊ lythar-
gicos excitat. vlceribus cãceratis ⁊ caninis morsib⁹
trita cũ melle subueniũt: dolores iecinoris ac renũ
coctorũ in aqua potus extinguit: admixto modico
passo quo solet potionis eiusmodi amaritudo leni-
ri cũ resina therebynthina pronemata data calculos
frangunt: obstringunt cãnalẽ vesice laborantis puiũ
ꝑstant tussi ⁊ colo ꝓsunt. cũ heliliffate ac melle con
trita ⁊ in auellane nucis magnitudĩe sumpta. ¶ Fit
medicamẽtum ex amaris amygdalis: qđ Dioscori-
des dyaam ygdalon appellat spleni ⁊ iecinori maxi
meq͒ aurugini necessariũ. ℞. amygdaloꝝ. ℥. ij. gẽtia
ne. iiij. anisi. ij. absentij pontici. j. q̃ oĩa simul tũsa cri-
brant̃: ⁊ ex eo puluere coclear ex aq̃ dat̃. ¶ Mul-
sam miscẽt q nimiã amaritudinẽ vitãt: vehemens
nãq͒ hoc esse etiam domesticis in vxore seruata ex-
perimentis ꝓbaui. ¶ Gummi qđ amygdali arbor
exsudat mixtũ potiõi reijcientibus sanguinem salu
berrimũ credit̃: tussĩ mitigat cũ mero potat ũ. eadẽ
⁊ ceteris arboris ꝑtib⁹ vis inesse tradit̃: vt folia vel
cortex ad tẽpus sumpte aperiãt: purgẽt: extenuent.

¶ De auellana. CAP. LI.

AVellane in cibo sumpte dolorẽ capitis
incutiũt. inflatione stomachũ distẽdunt
Corpori sane pinguedinẽ ꝯferunt sicce
in vase fictili si torreant̃ distillationibus
mitigãdis vtilissime offerunt̃. trite ex aq̃ mulsa po-
tateq͒ ẽt vetustissime tussis molestiã sedãt. ¶ Alij
vero tritas ⁊ cũ passo bibẽdas dedere ad pulmõis
⁊ iecoris vitia sanãda. Multi cum pipere miscuere
⁊ cũ vino propinatas cõtra catharrũ ⁊ tormenta ven
tris ⁊ vrine distillãtis angustias valere senserũt: cũ
axungia vel adipe vrsino contrite ⁊ alopitijs illinite
capillorum damna restituũt. Aiuntq͒ oculos infan
tiũ cecoꝝ ad colorem nigrum posse reuocari si adu
ste cũ oleo ꝯterant̃: ⁊ ex eo crebrũ quotidie pungat̃.

¶ De pistachio. CAP. LII.

PIstachiorum virius austera ⁊ stiptica ⁊
prope aromatis gratie iuncta colligitur.
Ideoq͒ etiam stomacho accommodata
creduntur. Maxime tamen constat ea ⁊
thoracis itemq͒ pulmonis ⁊ iecoris vitia purgare.
Trita vero cũ vino cõtra morsũ serpẽtũ prosunt.

¶ De castanea. CAP. LIII.

CAstanee ex oĩbus fortissimũ qdẽ cibum
corpori prestant. Sed qd difficile cõco
quat̃. Cocte aũt in carbonibus vel in fi
ctili vase sicco assate: ⁊ cũ melle ieiunis
date tussientibus ꝓsunt. ¶ Aqua in qua cũ succo
cortices coquunt̃ cyliacis: dissintericis sanguinem
reijcientibus bibenda haud inutiliter propinatur.
¶ Interior mẽbrana que corticẽ fructũq͒ discernit

ad tertias decocta in aqua ⁊ potui oblata mire aluũ
fluentem refrenat adeo vt Dioscorides putet etiã
cathartico data per hanc potionem iri obuiã posse
si plusq͒ necesse sit purget.

¶ De nuce. CAP. LIIII.

NVx viridis vtpote adhuc aquatioris hu
moris stiptica ⁊ frigida virtute cẽsetur.
Potens deniq͒ ⁊ stomacho aliqd vigo
ris acquirere ⁊ ventrẽ cũ garo sumpta
mollire. ¶ Nuces autem sicce due cũ carycis dua
bus ⁊. xx. rute folijs addito salis grano simul conte-
runtur: nullisq͒ venenis opprimi poterit ea die quis
quis ieiun⁹ acceperit. ¶ Inter klendas ⁊ idus Iu
lij: centum numero nuces statim vt arbori dempte
sunt cortice adherente quassant̃. His admiscentur
aluminis scysti libre tres: ⁊ in nouo fictili vase ponũ al' scisci.
tur. Super hec infunditur olei boni libre tres: ⁊ di
ligẽter in loco neq͒ humido neq͒ nimiũ sicco obruũ
tur. Post nonaginta dies dabunt oleũ: quod fluẽ
tium capillorum damna restituit.

¶ De pinea. CAP. LV.

FOrtissimus ex nucleis cibus est: ⁊ hu-
mores optimos gignit: ⁊ sitim sedat: ac
stomachi acrimoniam temperat: purgat
vrinam: prestat antidoti vicem cum la-
saris vncia vna. nitri vna. cymini vna. palmularum
vna: que omnia in oximelle resoluta iucundissi-
mum prestant oxiporium: si vnciam nuclei triti si-
mul accipiat cum vuis passis. ¶ Nuclei quoq͒ fre
quentius sumpti excitare creduntur tardiores ad
vsus veneree voluptatis. ¶ Ipse vero pinee cũ re
sina quam gerunt tunse singule in singulis sextarijs
ad dimidias decoquũtur: ex quo quottidie binos
haurire cyatos excreantibus sanguinẽ salutare est.
¶ Cortex autem arboris decoct⁹ in vino efficacissi
mam potionẽ contra ventris tormina subministrat.

¶ De miris. CAP. LVI.

TO namq͒ genus manifeste stiptice vir-
tutis esse apparet ⁊ frigide: quamuis
plurimum illi de rigore siccitas deco-
quat. ¶ Verum ⁊ ardores febricitan-
tium extinguit ore compressum: ⁊ sitim mitigat: ⁊
in cibo sumptum stomachum erigit: solutioni ven
tris obsistit tritum ⁊ cum polline impositum colle-
ctiones suppurare non patitur. Ossa combusta ⁊
in puluerem redacta butyro ⁊ melle comitantibus
non abiecti vigoris xirocoliriam prestant.

¶ De spomelidibus. CAP. LVII.

HOc pomum Dioscorides frigidissi-
mum affirmat: atq͒ ideo ad laborem di
gestionis incutere. stipticum tamen ⁊
stomacho accommodatum pleriq͒ di-
xere. ¶ Arboris eius natura cum ma-
lis congruit aliquanto quidem infirmioris ⁊ vt di-
ximus prope modum potest in causis similibus as
sumpta medicari.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

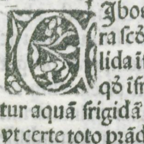
¶ Medicine Pliniane Liber Quintus. De dieta egritudinum vniuersalium ⁊ ꝑticulariũ.

¶ De capillis fluentibus. CAP. I.

gitur cibos accipiāt acros: qui magis apiant poros qualia sunt eruce cardamomũ porrũ cepe vl' allia. Hec enĩ oĩa q̃ cõdensant' habēt ve poros cõstrictos ĩutilia sunt. Quib⁹ aũt ex raritate poroꝝ ꝑfluunt capilli ꝯria sint hec necesse ē. Vtant' ēt intubis lactucis maluis ouis mollib⁹ pane nauali ⁊ siliginis in aq̃ calida aut frigida infuso. Melones q̃q̃ accipiant. cucumeres pisces: duras carnes habētes ac porcinas carnes recētes: ⁊ nihil ex eis qđ pigue est sumāt. Accipiāt v̄o steriles ⁊ pedes đ bobus. ysies ⁊ pectines ⁊ cõchylia. a vino abstineāt ⁊ maxie veteri. In balneo v̄o cũ lauerit: aq̃ anteq̃ intrent infundant caput: ⁊ iteꝝ in piscinam intrantes caput sub fistula ponant.

¶ Si de epate caput dolet. CAP. II.

ibos accipiāt frigidā hñtes virtutē hora scđa aut tertia. panē accipiāt in aq̃ calida ĩfusũ aut cetrũ aut melũ aut aliqđ qđ ĩfrigidare possit pomũ: ⁊ cũ cibo vtātur aquā frigidā si ĩ vsu habēt bibāt adhuc āplius vt certe toto prādio cũ vino mixtā ipsaz aquā bibāt frigidā ⁊ modicũ vinũ. Sed ⁊ oĩbus dieta talis sit sic patientibus necnõ ⁊ illis qui calidũ habēt vētrē vel stomachum aut splenē talia sunt facienda.

¶ Si de vino caput dolet. CAP. III.

ibũ offeres. Panē ex aqua cocta oua a pala columbarum ⁊ pullorum ascellas ⁊ gallorum testiculos. sitq̃ omnis eoruz cibus eucimus ⁊ qui vapores ꝓhibeat.

¶ Si de percussione caput dolet. CAP. IIII.

inũ ab initio ꝓhibēdũ ē carnesq̃ ⁊ oĩs cibus fortior ꝙ si febres sint succuz tysane dab ⁊ vitellos ouoꝝ ac maluas viscelatas lactucas ĩtubes ⁊ cucurbitas.

¶ De cibis freneticis. CAP. V.

Primordio tysane succũ bñ coctũ: si aũt nõ ē eis suauis cũ granulis dabis sine aliquo ꝯdimēto. Addes eis oleũ aut rodo: mellis aliquātulũ: ꝙ si adhuc suaues nõ sint tysane bis dari oportet auene succos aut cedos. Si v̄o abhorrēt sorbitiões panē ĩ aq̃ calida infusũ dabis ⁊ magis cũ holerib⁹ comedant: q̃lia sunt malue ĩtubi elixe ĩterdũ ⁊ nõ cocte satis ⁊ sic caules tyrsosq̃ coctos lactuce đderis ⁊ melões ⁊ cucumeres ⁊ interiora ipsoꝝ. Pisces dabis echynnos ⁊ pectines poma accipiāt ꝑsicca duracina: cerasia: mela: ⁊ malagranata: sed hec oĩa ana modice. Potionē q̃q̃ eis dabis subinde ⁊ paulatĩ calidā aquā oĩo bibere oportet. Nā si sit flegmon ĩtrĩsecus nõ paruũ piculũ accedit. Cautiusq̃ est calida aq̃ vti q̃ frigida: ⁊ si febre ⁊ alienatiõe caruerit tũc ꝯsumēdũ est vinum dare eis q habuerint vsuz ꝓpter somnietatem.

¶ Dieta de lythargicis. CAP. VI.

anda sunt succ⁹ đ amigdalis cũ modico melle coctus ⁊ tysane succ⁹ habēs comas porri aut apij radices aut ĩsopi si febris nõ est ꝙ si febris est ĩsopũ nõ mittas: sufficiũt enĩ apij radices cũ simplici oximelle admixto. Post tysanas v̄o dabis ⁊ micas panis cũ apomelite ac hydromelite ac post digesta egritudie vinũ dabis ana.

¶ Dieta de epilenticis. CAP. VII.

ibos accipiāt panē bñ coctũ: ⁊ optime infermentatũ ⁊ maxie in olybano coctũ calidā aquā bibāt. ¶ Coriandrũ itē si comēdāt ꝓhibet hũores ascēdere in caput qđ maximũ adiutoriũ est. ¶ De holerib⁹ vero māducēt: betā caucaliā: rapā ⁊ porrũ mixtũ. Condimēta aũt ipsoꝝ ex oleo ⁊ sale modice suꝑsparso. De volatilib⁹: gallinas fasianos sed non saginatos: ⁊ de anserib⁹ alas: collũ: caput ⁊ pedes ⁊ greculas ⁊ aues oēs: ꝓterq̃ q̃ in paludib⁹ ⁊ in aq̃s degũt. ¶ Ius ēt ꝓhibēdũ est ad bibendũ. admiscēda v̄o sunt. ix. aut xj. grana pipis aut anisuz modice. ¶ De carnib⁹ āt bobũ ē oĩno nõ māducare ⁊ maxie porcinā aut bubulā: sed ⁊ alias carnes modice ꝑ desiderio accipiant ⁊ nõ pingues. Ipsas v̄o carnes in sinapi intigāt ⁊ opozima magis q̃ zima bibāt. Cepas ⁊ daucũ nõ māducēt neq̃ esmerinõ. Apiũ v̄o ĩ oĩb⁹ ꝓhibēdũ ē. ¶ Pisces dāde sunt merule turdi aut scorpiõ aut scardus. Pinguis āt ⁊ pelaic⁹ ꝓhibēdus ē. De fluuialib⁹ edāt eũ q dr̃ andromis: sꝫ cũ oximelle māducent: aut modico pipe: coclee fugiēde sunt. echinn⁹ māducādus ex ĩteruallo. apt⁹ est eiꝫ stõ ⁊ vrinā mouet. accipiāt aliqđ apozima cal'm q̃le ē absentiatũ ⁊ ꝯditũ. ¶ Carnes āt ꝓhibēde sunt vsq̃ ad ꝑfectā sanitatē: ⁊ a leguminib⁹ abstinēdũ maxie si lēticulā voluerit māducare cedꝝ ibidē bulliat seu puleiũ aut piper. ¶ Poma āt bonũ ē eos fugere: ꝙ si vtiq̃ accipere voluerit: cā sanitatis modicũ assumēdũ est ⁊ maxie post cibũ. ¶ Tragimata ēt fugiēda sunt q̃lia sunt nuces daptyli. Pistatia aũt ⁊ vue nucleusq̃ vl' q̃ đ emigdalis fiũt a pistorib⁹ nõ sunt fugiēda. Vinũ quātuz ad ipsaz passionē fugiēdũ ē maxie vet⁹ modice vinũ albũ lene sumēdũ ē ꝑꝑ vsuz: ⁊ oē qđ ex lacte fit: ipmq̃ lac fugiēdũ: ⁊ oĩa dulcia fugiēda sunt.

¶ De melancolicis. CAP. VIII.

ibus eoꝝ sit tysana quā mane accipiāt cũ granulis suis hora scđa in prādio aut pisces aspartiles ⁊ dõesticos pullos vel gallinas, ⁊ aues alias q̃ nõ ĩ paludib⁹ degunt: ⁊ pectines ⁊ astaces ⁊ ychinos. ¶ De oleribus autē lactuce ⁊ intubi omnino comedenda sunt ⁊ malue omnia alia ꝓbibenda sunt. ¶ De pomis. Pepones cucumeres ⁊ vue dulces duracine: ⁊ mela q̃ ñ sunt stiptica. ¶ Fic⁹ āt oĩmõ ꝓhibēde sunt ꝙ si accipiāt due aut tres ⁊ he satis mature sunt dāde.

¶ De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

¶ De placẽtis aũt oĩa ꝓhibẽda sunt pp qḋ cũ caseo facte sint. ¶ Uinũ aũt bonũ est dare chyrsaticum ⁊ hoc modice: ꝙ si istud nõ ĩueniat. dabis vinũ qḋ nihil hẽat repcussiõis aut stipticũ aut aliquã austeritatẽ: ne cum bibit caput petat. ¶ Carnes aũt ⁊ fortiores cibos accipere egrotãtẽ ad meliꝰ accedẽtẽ ordinãdũ ẽ paulatĩ augmẽtãdo ⁊ nõ satis de subito: qḋ esꝫ de subito fuerit oblatũ meliꝰ ẽ ⁊ cautiꝰ trãsire ad fortiora paulatĩ. ¶ Post balneũ aũt mox nõ bibant vinũ nisi calidã aquã ⁊ sic cibũ sumãt sicut iã dcm̃ ẽ: ⁊ prãdere volẽtibꝰ offerenda est iteruꝫ calida aq̃. Hoc enim modo dieta obseruãda est ⁊ tũc cõuenit fieri quando iam videtur violentior in cerebro effecta materia constricta ⁊ pinguior effecta.

¶ De oculorum passione. CAP. IX

Cibos mitiores ⁊ sine mordicatiõe accipiãt: ⁊ q pinguiores reddant humores. idest orphas ⁊ alios pisces duriores carnes hñtes glaucũ. cyridiã ex ipsis siciores. ¶ Holera auteꝫ ĩtubas ⁊ maluas. ¶ Ex pomis mela melões vuas dulces. Ficus aũt nullo mõ sint accipiende in oculoꝝ dolore. ¶ De cetrio vero cortex danda est ⁊ bibãt calidã aquã. Uinũ si voluerint bibere chrysaticum eis dabis: aut dulce: aut aliud quo impinguari possint humores.

¶ De aurium passione. CAP. X.

Cibus eoꝝ sit succus tysane ⁊ alice ⁊ cetriũ ac similia bene cocta. silr ⁊ ouoꝝ vitelli vtilissimi sunt: ⁊ maluarũ caules ⁊ pisces aspratiles ⁊ pipiones ⁊ de domesticis pullis externas partes: siqꝫ ad omnium diuersitates parotidotum vti oportet.

¶ Dieta synanticis. CAP. XI.

Primũ oĩuꝫ aquosa mulsa q̃ vꝫ extenuare ⁊ purgare ꝑ vrinã ⁊ vẽtrẽ qbꝰ thorax ⁊ pulmo suspirat. ministrãda ẽ per dies. iij. ac post diẽ tertiũ succuꝫ tysane ⁊ ouoꝝ vitellos dare mollissimos ⁊ nõ multos. Utilissimũ opꝫ quoqꝫ cibi abũdantiã fugere velut magnũ malũ. Si enĩ ĩ periculo sunt cibo accepto minus: ꝙ si plus accipiant maius existimãdũ est ⁊ hec sufficit de sinãtijs dixisse.

¶ Dieta de catarro. CAP. XII.

Cibus eorum holera ⁊ amillum vel lapatium tysane succus vel alice: aut lens cum melle modico cocta ⁊ omnes pultes cum pipere albo: ⁊ salsamenta que volent: oua quoqꝫ a pala comedant: sitim vero dissimulare multum adiuuat: ebrietas aut potio multa fugienda est: ⁊ sicut diximus omnes cibos falsos comedant.

¶ De pleureticis. CAP. XIII.

Cibus dãdus ẽ pleureticis succus tysane q̃optime coctus si vero nõ fuerit coctus inflat hypocundriã. amigdalas aũt purgatas ⁊ tritas admiscebis tysanis vt simul coquant ⁊ succũ acalifis seminis admiscebis in tysane succũ aut isopũ simul. coq̃s succum quoqꝫ ex amigdalis eis dabis: cui modicum admiscebis mel. ¶ Est aũt melius si mane succũ tysane accipiãt ⁊ ad vesperã succũ de amygdalis. Qḋ si virtus infirmantiũ imbecillis tibi esse videt: ⁊ de pane mundo micas dabis cũ apomelle: aut dulci hydro rosato. Is vero q vocat cyuariticon fugiẽdus. Est enĩ qui ⁊ febres accendat ⁊ caput petat ita vt alienationes faciat. Unde ⁊ melius est si virtus ĩbecillis vr dare modicũ cinidij aut hydromelon. Si aũt micas de mũdo pane nõ hñt q infirmant ad accipiendũ in aquã dulcẽ potionẽ accipiãt. ⁊ ꝫemon sine oleo factũ ac solã gallinã dabis sed modice qbus virtꝰ imbecilis est: ⁊ cibũ fastidiunt. Sꝫ ⁊ pisces ⁊ maxime cyclas. Est enĩ piscis molli carne ⁊ natura humidꝰ ⁊ digestibilis. quem ⁊ ptysanas maritimas vocant. ¶ Pectines aũt q dicunt ⁊ oĩa ostracegena fugiẽda sunt. ¶ De holeribus vero holera prohibenda sunt si aspera lingua nõ sentiat ⁊ sitis nimia nõ sit ⁊ nõ febriat satis: ꝙ si febrit nõ est malũ si dederis maluas coctas in viscello aut intubas ac silr mella danda sunt. ¶ Calida aũt aqua est ministranda ⁊ mulsam calidam quotidie bibant.

¶ Ad pleuresim. CAP. XIIII.

Esca eoꝝ vtilissima succꝰ tysane orize palmule thebaice succꝰ arnoglosse. Pusca vero bibẽda est. Facit ⁊ fenugrecũ infusuꝫ in aq̃ coq̃s cũ carycis ⁊ vt electuariuꝫ dabis in cibo ⁊ pulte ⁊ oua apala. cerebellũ porzinũ vel agnium aut hedinum paruo sale ⁊ oleo.

¶ Dieta de stomacho frigido. CAP. XV.

Dandũ ẽ vinũ rubeũ ⁊ cibi pĩgues ac magis oleũ hñtes phasiani pĩgues carnes hñtes. Carnes quoqꝫ porcoꝝ pinguiũ ⁊ olia. ¶ De holeribꝰ brasica tertio cocta ⁊ cõmixta cum apozimo in vino condito caules ipsi similiter aut rape aut polenta idest. alseta. pultes. alica cum vino tyro. ¶ De auibus autẽ perdices. merulas: turdos. anates. ¶ De carnibus caprina ⁊ ceruina. Poma etiam q̃maxime sunt fugiẽda. ¶ De tragimatibus vuue tantum ⁊ sufficit.

¶ Si de calore nimio fiat fastidiũ. CAP. XVI.

Cibos dabis panẽ mũdũ q vtilissimꝰ ẽ ĩ aq̃ cala acceptꝰ: ⁊ oua dura hora diei tertia: ⁊ holera ĩtubas ⁊ lactucas ac maluas ⁊ ḋ auibꝰ domesticis gallias nõ satis coctas. ⁊ ḋ anseribꝰ extremas ptes: ⁊ pectꝰ ḋ phasiano. Siluestria vero oĩa sunt ꝓhibenda. ¶ De piscibꝰ aũt vtant duras habentes carnes: qualis ẽ acerma. orphon. caclon. cerida. cocida. ⁊ astopodes ac sepias. ⁊ ostragoderinas idest astagies ⁊ ciretias ⁊ pectines: ẽt cocleas comedant. legumina. faseolos. fabam. orizam. poma mala dulcia. vuã dauracinã. cedria. melonis carnes ⁊ cucumeris interiora ⁊ persica duracina: ⁊ balneis de aquis dulcibus vtantur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

¶ Si de glutinosis ⁊ piguibꝰ fiat. CAP. XVII.

Dare opꝫ ea que extenuare possunt humores. dabis igitur eis capparum ĩ oximelle compositam ⁊ oliuas omnes: q̃ in sale aut oximelle cõdiant. Sed ⁊ sinape forte ad subtiliandum cum melle ⁊ aceto manducatur.

¶ Si de calida distemperantia fiat fastidium. CAP. XVIII.

Dare opꝫ que infrigidando iuuari possunt: maxime que de aceto cõficiuntur. Puscam potui dabis: ⁊ panes ibidem infusos ĩ pusca ⁊ oxigala ⁊ mela. ¶ Lactucas quoqꝫ ⁊ ĩtubas atqꝫ aquã frigidã mediocrit.

¶ Dieta ad cardiacos. CAP. XIX

m

Aligranati grana sumpta siue succꝰ eorũ acceptus ꝓdest ſꝫ ⁊ mala non satis dulcia ⁊ mediocriter stiptica. piraqꝫ ⁊ ꝑsica duracina. vue quoqꝫ que austeruꝫ aliquid ⁊ stipticũ habẽt: ⁊ panis in aqua frigida vel calida: si is q patitur sit tẽperãtie satis calide: ⁊ ĩ ore stomachi contineantur humores. ¶ De piscibꝰ vero polipus bulbus ⁊ pectines astaces ysices ⁊ ventres anserini pedes etiã porcini: ⁊ q̃cũqꝫ nõ facile corrũpunt: aut cetria foris mundata.

¶ Si melãcolicus humor vomicam exegerit. CAP. XX

In primis dabis eis tysane succum ac deinde mulsam aquosam.

¶ Si ex colerum plenitudĩe effusio nimia ventris vel omitus sit. CAP. XXI.

Oportet in potionibus ⁊ cibis frigidam ⁊ humidam virtutem habentia adhibere. Igitur tysane succus potus vtilissimus est ⁊ lactuce date cum modico aceto similiter: ⁊ intuba troximaqꝫ ⁊ panis in aqua frigida infusus. Pisces omnes duras carnes habentes. De carnibus vero vel gallinarum pullis ventriculos dabis. de pomis que matura sunt: mela: pira: malagranata ⁊ vuas que pependerunt. De tragimatibus castaneas dabis etiam eis potionem aque frigide aut omphacomellis aut hydromellis aut certe vinum modicum.

¶ Dieta sorani de ꝑipleumõicis. CAP. XXII.

Dabis oua sorbilia ⁊ succũ tysane aut amilũ sine liquamine ex pipere mulsaꝫ quotidie ieiunus sumat: ⁊ quotiẽs bibere petierit ipsam bibat: in qua mulsa elixanda est ruta aut amygdale amare aut isopum seu origanum aut poligonum. Nam ⁊ succus poligoni bene facit.

¶ Dieta tetanicis. CAP. XXIII.

Cibi eorum solubiles esse debent: idest pultes nitide vel cerebellum. Remouendum vero est quod reumatismum facit ⁊c.

¶ De epaticis. CAP. XXIIII

Dandus est succus tysane ⁊ auene: danda est quoqꝫ amygdala ad edẽdum. Oua vero probibenda sunt: micas panis aut labatas aut coctas accipiant: sed non multum: omnia alia defrumentata fugiẽda sunt. qualia sint simula: hydri: pultes ⁊ placente. Pisces dabis echynnos: pectines: batos: ⁊ pipiones ⁊ pisces viscellatos. Dulcia aũt oĩa fugienda sunt ⁊ styptica neqꝫ malagranata danda sunt: neqꝫ aliud aliq̃d pomũ neqꝫ vinum dare oportet ⁊ maxime ignitum. Vinuꝫ q̃d nõ est stipticum vtile est: dabis ⁊ apozima quod sit de apij radice.

¶ Dieta epaticis calide distemperantie. CAP. XXV

Danda sunt succus tysane ⁊ panes q cuꝫ decoctione apij radicis colliguntur. intuba. cicoria. ⁊ occus. Hec enim holera ad calidam distemperãtiam iuuãt ⁊ frigidã non ledunt: ⁊ coriãdrũ in ipsa coctione admiscebis ⁊ apiũ. Oua autem fugere oportet maxime si dura sint: calida non dare: neqꝫ cedrũ aut hydri. Si vero supradicte herbe non sunt dare poteris lactucas in viscello coctas cum apij radice: sed ⁊ betas bis coctas solas aut cum maluis vbi ⁊ acetum modicũ mittatur. De volatilibus gallinas domesticas cũ viscello supradicta holera in condimẽto habẽte. cyminũ vero aut origanum nõ est bonũ. Perdices vtiles sunt ⁊ phasiani. De anseribꝰ ventres. cãtulas. merulas. turdos. turtures. ⁊ minutas ministrabis aues Anates autẽ ⁊ omnia que in paludibꝰ degunt aut raro aut nullo modo danda sunt. De piscibꝰ vero maxime marinos dari oportet: ſꝫ aspratiles: quales sunt merule scaurus. His autẽ qui habẽt acredinẽ vel calorẽ ⁊ fortes sũt: nihil habẽtes mellis aut liquaminis aut salẽ satis. De quadrupedibꝰ aut offerẽdi sunt pulmones ⁊ intestina: aut ex eis scordola facta aut mazachara. Poma autẽ dura ⁊ dulcia. mela vero opꝫ assa ⁊ elixa cum gallina dare. Cũ autẽ assant mela non vtãtur sed multo tẽpore assent. De malis granatis etiam granula dentur ante cibũ cũ modico pane: ⁊ post cibũ vua duracina: ⁊ dextro qꝫ q̃ sunt mollia ⁊ cerasia pira ⁊ mespilas semel aut bis tragimata quoqꝫ offerẽda sunt: vue que dicunt lapsane. Nuces aũt ⁊ pistatia ⁊ nuclei pinei fugiendi sunt: castaneas vero dabis. Diximus succũ tysane vtilem esse in hac causa. ⁊ ipsa grana lota danda sunt. Sed ⁊ holera maxime intuba ⁊ trozima ꝑpter q̃d ⁊ sola ipsa data aut cũ gallina aut ꝑdice: aut ventre ãserino: aut cũ carne aliqua cocta benefacit. Holera etiam hec aut cocta aut cruda vtiliter dãtur in hac passione.

¶ Dieta frigide distemperãtie epatis siue ventris. CAP. XXVI

Dandus est panis calidus ad edendũ aut ꝑ se aut cũ vino infusus stiptico. de holeribus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

ribus brassica tertio cocta in aqua mutata ⁊ sic infu-
sa in vino est danda: sed quādo cōdita est: aut edat
per se aut cum intuba: aut ocimo: aut cū gallina: aut
cum perdice seu cum turdo vel murela. Manduca
re etiā oportet ventres anserinos ⁊ ysices ⁊ carnes
assas sed rarius. ¶ Secunda dieta ordinanda est
hoc modo. Punicū dandū est bene coctū ⁊ pultes
de milio. De piscibus dandi sunt merula cossifus
cereda castanee etiā asse mediocriter ⁊ nō frequēter
⁊ vue cōfortāt enī pistacia ⁊ nucleos pineos ⁊ amyg
dalas sugere oportet: lac dādum est caprinū aut vac
cinū cū petra fluuiali coctū. Aliqui etiā mel addūt
cum lacte. oportetq; spumam lactis cū feruet tolli ⁊
postea puluerem myrti aut sorbi sicci superaspergi.
Et vue que reponuntur vtiles sunt.

¶ Dieta dissintericis. CAP. XXVII.

De frumento pultes dande sunt: sed alica
plus digestibilis est oriza minus nutrit sed
plus stringit. Pultes de farre ⁊ milio ⁊ d
panico ⁊ alexādrino pane ⁊ hydri dande
⁊ ꝓ cōdimento anetum mittas: ꝓ oleo adipem an-
serinū aut pullinum: sed ante coquant ipse pultes
in aqua ⁊ sic mittas lac ante coctū ⁊ despumatū ibi-
demq; admiscens ros marinū ⁊ grana mali granati
trita. Mela quoq; ⁊ cytonias purgatas ⁊ vuas tri-
tas in aqua vnde pultes fiant ante coq̄s sorbos aut
pira cruda aut matura aut mala cytonia aut mespi-
las aut siliquas: aut daptylos. similiter ⁊ caseum re-
centē colabis ꝑ cribrū ⁊ condes inde pultes dabisq;
ad edēdū. ꝙ si pultē recusent alicā dabis eis vel ori
zā cū aqua ī qua coxeris daptylos aut damascenos
seu sorbos siue reliqua suprascripta. De lugumini
bus vero lēticula danda: cui tollis corticē. ⁊ cū pur-
gata fuerit rore marino ⁊ de adipe suprascripto cū
modico aceto condies ⁊ sale modico ⁊ cum fuerit
cōdita in modū sorbitionis cū ipsa pulte lenticulā
ad edendū dabis. Tysana ꝑ se nō sunt styptica sed
laxāt. At vero de holeribus dabis plantaginē intu-
bas maluas coctā betam ⁊ bene expressam ⁊ cū ace
to tritā atq; cōditā. Ea vero que cruda manducari
possunt cū pane edant. Brassica quoq; vel caules
mōtane bis cocte impinguāt sed cōspissant stercora
assumant aūt cum aceto sale ⁊ oleo cōdita. De ma-
ritimis vero piscib⁹ nō multi sunt qui expediri pos-
sint sed scorpinā accipiāt cōditā aceto ⁊ cymino. sic
ēt astago dat ostreeq; assata testa iuuat. Carnes vō
oēs sunt inutiles de agrestibus auibus qualia sunt
turdus perdices turtures: merule: strumi: ⁊ colum-
bi: ⁊ maxime pipiones omnes nō saginati coquendi
sunt in pusca: ⁊ deinde assandi: melius si intrinsecus
mittatur myrtus aut sorbus tritus succus aut inci-
sus minutatim: aut mespila aut pira virida aut cyto-
nia mala intrīsecus cocta ⁊ deīde assata. ¶ De qua
drupedibus oēs carnes ꝓhibende sunt. preter lum
bos solū porcinos aut hedinos quos comedant.
Oua quoq; gallinacea elixata in pusca donec indu
rescāt sublatos vitellos solos. assabis sup carbōes ⁊
cū aceto ac rore marino trito dabunt ad edendum
in pultes ēt ros marinū mittes: aut desidia modicū
aut galle: aut omphacij ī tysana etiā coques vngues
vitulinas ⁊ comedat tysanā cōditā cū aceto. ¶ De
pomis vō dulcia poma que vētositatē generant pro
hibenda sunt: danda sunt pira sorbi mespile ac mala
cytonia ac vue in olla aut fumo suspense quas cum
semine suo comedat: donec ipsum semen in ere mi-
nutetur. Ipsa vero poma cum pane sunt manducā-
da. mala granata cōstringunt: sed corrumpunt. Dap
tyli cum pane manducandi sunt.

¶ Dieta spleneticis frigide distemperantie.

CAP. XXVIII.

Pisces aspratiles accipiāt ⁊ gallinas do
mesticas phasianosq; ⁊ perdices ⁊ oēs
aues que in montibus degunt ⁊ colum
bos a matre subductos. Carnē porcoꝝ
mediā etatē habentiū ⁊ hedos annicu-
los seu bimatos: ⁊ tysane succū cū optio melle ac pi-
pere sed ⁊ modico: q2 oīa dulcia naturaliter cōtraria
sunt sicut est vinū dulce qd ⁊ ipsum ꝓhibendū est.

¶ Dieta calide distemperantie splenis.

CAP. XXIX.

Ceruinā carnē edant a lenticula prohibē
di sunt. Oriza ⁊ auellana sumende sunt.
Panis de simula vtilis est. Casei recen
tes ⁊ lactātes dandi sunt. Carnes āt re-
cētes hedias herinaceoꝝ: spōdiles: asparagos: brio
niā oīa in salsamēto vti. Vinū āt sit stipticū cū calida
tēperatū comedāt ēt lactucas: blitos: atriplices: cu-
curbitas: tysane succū: ac balneo d aqua dulci vtāt.
Dandi sunt autem eis ⁊ pisces aspratiles: ⁊ de aui-
bus oēs preterq̄ que ī aquis ac paludibus degūt.

¶ Dieta hydropicis siue epar patientibus.

CAP. XXX.

Panis clibanitis dādus est: habēs in se
seminū genera cōspersa. anisi. cymini. fe
niculi. De holeribus apiū petrosilinū
⁊ daucū erucā. puleiū. rapā ⁊ caules. at
q; alia que sunt his similia accipiāt: que
extenuāt vel euacuāt ⁊ calefaciunt. De volatilibus
pullos ⁊ aues agrestes magis q̄ domesticas: qualia
sunt merule: turdi: turtures vel minute aues preter
illas que saginate sunt. De piscibus aspratilibus vi
scellatū cū aniso conditū aut pipere modico. De car
nibus vero carnes agrestes: quales sunt ceruina ca
prina. aprina. caprulina. lepores ꝓhibēdi sunt. Fiat
aūt coctio eoꝝ cū liquaminibus que extenuāt cibos
⁊ assatos magis iuuāt. Legumina omnia sunt prohi
benda. castanee ⁊ nuces accipiēde sunt: amandule:
pistacie: vue: daptyliq; raro sunt accipiēdi. Vinū ty Vinum.
riū ⁊ aforiconū maxīe vetus plus oībus ꝓpinādū.

¶ Dieta emoptoicis. CAP. XXXI.

Sit omnis cibus eorum substipticus me-
diocriter succus alice aut tysane: melior

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

est aūt si ð amilo triticio sit ex modico melo coct⁹ cū ipse aūt succo tysane ð amillo fcō vtaris ⁊ succo farris aut ð simila bū̄ fcō: ⁊ micas pāis accipias ī aq̄ calida: ⁊ ouoꝝ vitellos q vtiliores sūt q̄ꝫ vllā sorbitiōez aut quēcūqꝫ cibū calidū dare: sꝫ oīa sunt tēꝑata ⁊ magis ad frigorē īcliata: salis ⁊ olei ñ mltū hūtia. ¶ De holerib⁹ v̄o maluas ⁊ lappatas bū̄ sine sale ⁊ lactucas ī pusca coctas: ⁊ cū aquosa pusca datas sic ⁊ itubā ⁊ ꝓporcaglā. Pullos ⁊ gallīas ñ sagīatas ꝑdicesqꝫ ⁊ testicl'os galloꝝ ⁊ vētres assata sine sale. De āserib⁹ v̄o dāde sūt extreme ꝑtes vētris: ⁊ ð ipsoꝝ ouis vitelli: ⁊ pedes porcini dādi sunt ⁊ aspratiles pisces admixto aceto ibi coquūt'. ¶ De leguminib⁹ dabis alicā ⁊ citrō ⁊ orizā mltū coctā: qn̄ aūt sine febre sūt cū lacte coquāt'. ¶ De pomis v̄o mala cytōie elixa pira. sorba. mespila. ⁊ si sitiāt: melōes ⁊ cucūeris iteriora vuas q̄ suspēse fuerit: vl' q̄ exiccate sūt. Fic⁹ ꝓhibēde sūt. tragimata fugiēda sunt: ð qb⁹ tū̄ dāde sunt pistacie amygdale ⁊ malagranata ⁊ vue: ⁊ postq̄ꝫ sanguis quieuerit calida aq̄ dāda est ī tota egritudine.

¶ Dieta nefreticis. CAP. XXXII.

ASsidue calidā aquā accipiāt in medio ꝓrandio aut aquā frigidā: seu vinuꝫ frigidum: aut rosatum: aut violatū cōditū prohibēdum est: ⁊ hydrogarum. ⁊ omnia que cum pipere fiunt. Offerēde autem sunt anserū extreme ꝑtes: ⁊ aues q̄ nō sunt saginate. ¶ De pomis accipiāt cucumeres: ⁊ que intrinsecus sunt melōis. Ficus virides ⁊ siccas vuas mela ⁊ pira nec multū nec frequēter accipiantur.

¶ Dieta ad renū īflāmationē. CAP. XXXIII

QUi vēter multū currit: cibus dādus ē is qui tardius digerat': qualis est alica cuꝫ rosato aut chrysaticū: aut hydromel seu modicū seraptenū. Holera vero troxima aut lactuce ⁊ carnes steriles: aut pedes porcini sed maxime bouini ⁊ gruini ⁊ ysicini. Pisces autē qui duriores carnes habēt ⁊ melones preter semina ac mela dulcia. fugiēda sunt salsamenta omnia que vrinā mouēt echynos: amygdalas: pistacias: ficcos: daptylos: castaneasqꝫ accipiāt.

¶ Dieta de colica passione que ex frigore fit. CAP. XXXIIII

PAnis siliginis bene coctus dādus est: ⁊ apozima vbi cocte fuerint apij radices aut anetum: aut cymīnū: seu anisuꝫ. exinde spargēda est farina ⁊ cum vino modico accipiāt: q̄ si cum pipere cōditā accipiāt iuuat. Holera vero dāda sunt. apiuꝫ porrū coctū. capita ipsoꝝ cauliculiqꝫ asparag⁹: allia quoqꝫ accipiāt. De auib⁹ aūt pipiones. columbos. ⁊ perdices. gallinasqꝫ domesticas. ⁊ condiant' cum aniso aut cymino: aut porro: aut apio seu pipere. De piscibus v̄o aspratiles ⁊ ꝯdiātur ex seminib⁹ que īflationē tollūt aut cū allio. Carnes si fieri pōt ꝓhibende sunt donec sanent'. Legumina quoqꝫ p̄ter tysanas: ⁊ he dū coquūtur apij radices: aut come porri: aut puleiū: aut origanū siue anisum: aut piper: seu amygdale simul coquātur. De tragimatib⁹ vero: expedit vt amygdalas edāt ⁊ maxie succū eaꝝ admixto melle ⁊ modico pipere. ¶ De vino si purū det' meli⁹ iuuat. de ꝓpoma: apiatū ⁊ anisatū ⁊ leuistatuꝫ. Oīa. n. hec eos q ð frigido humore dolores patiūt' sanare pn̄t.

¶ Si de colerico humore colicā patiunt': quomodo dieta est ordinādā. CAP. XXXV.

DAndus est tysane succus nullā hn̄s alicuius generis admixtionē nisi modicū salis: dabis ⁊ ouoꝝ vitellos frigida holeraqꝫ cocta cruda lactucas maiores ⁊ dulces: maxime his q īsomnietatē patiunt' ⁊ oīa poma q̄ īfrigidare pn̄t. cucurbita ꝓhibēda est. Carnes dabis pedes bouinos ⁊ vētres ac scrofinas steriles ⁊ vngulas bene coctas. frigida poma. pepones. mela. cum aceto omnia poma que infrigidāt sumēda sunt.

¶ Dieta podagricis ex colerico humore. CAP. XXXVI.

OMnis cib⁹ qui īfrigidat ⁊ humectat dādus est: qualia sunt intuba: lactuca: malua: blita: brassica: chrysolaca. ¶ Cardamum: eruca: porrū: alliū ⁊ cepe fugienda sunt. ¶ Volatilia dabis phasianos ac domesticos pullos: ꝑdices: turdos: merulas: cātulas: ficedulas. Pisces aspratiles ⁊ maxie qui duras carnes habēt. Veruecinas v̄o carnes māducēt viscellatas: ⁊ maxime ex his vētres: ac bouinas similiter. qn̄ aūt grauis est dolor hec non sunt dāda: sed tenues cibi. ¶ Legumina dabis fabas virides ⁊ siccas sed in aqua ante infusas. ⁊ faseolos similiter infusos. Alia legumina prohibenda sunt.

¶ Dieta Galieni de febribus in ephemerim. CAP. XXXVII.

REfice eos cibo ⁊ vīo subtili qð sufficiat.

¶ Dieta de quotidianis febribus. CAP. XXXVIII

CIbos eis dabis vt est piper: ruta: cymīnū ⁊ alia similia potato ante accessionē vino subtili albi coloris ⁊ ipse modice calido tēperato. Generaliter aūt in accessiōe nihil eis dari pōt. Post accessionez dabis eis pullos lactā ꝯditos cū pipere cyminoqꝫ. Porrū coctū. de lactāte pedes bene coctos ꝯditos de aceto ⁊ melle ac puleio buccellas de siligine habētes modicū oleū ⁊ si petas fuerit: facies eis apozima de apio: feniculo: petrosilino: aneto ⁊ aniso ⁊ dabis eis bibere ⁊ īfra paucos dies hec faciēdo: liberabis egrotum.

¶ Dieta de tertianis febribus. CA. XXXIX.

OSqꝫ in. viij. diem nihil ei facias. Post octauū v̄o diē dabis ei apozima absynthiū ⁊ anetū ꝑ dies ples: ⁊ si sitis nimia fuerit dabis ei apozima vbi cogt' apiū bibē. De holerib⁹ āt' dabis maluas: attriplices. lactucas. cucurbitas. ¶ De volatilib⁹ alas pullias ⁊ gallorum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

loꝝ testiculos: ⁊ oua sorbilia. De q̄drupedibus de lactāte pedes: cerebella armos. at vero poma. mela: persica. nullā aūt acrimoniā nec vinum vsqꝫ dū absoluatur febris dabis ⁊ tysanas.

¶ Dieta quartane febris. CAP. XL.

IN primis dabis apozima vbi coquitꝰ epythimus puleiū satureia ⁊ anetū. Cibabis eos napo ⁊ rapis coctis cū pullo ⁊ vino subtili albo ⁊ pipe: ⁊ omnia que possunt esse calida secure debis eis.

¶ Dieta senacum febris. CAP. LXI.

CIbabis eos cibo subtili vt est siligine ⁊ tysana cū aqua bn̄ cocta ⁊ modico sale. Lactucas elixas cū pusca atriplices betas cucurbitas. dabis eis ⁊ aquam frigidā bibere. Post. vij. v̄o dies dabis eis vinū bibere. Dabisqꝫ eis in escā intubas lactucas: maluas: betas ⁊ atriplices. De volatilibꝰ phasianos pullos iuuenes: ꝑdices: merulas: turdos: turtures: ⁊ pipiōes. De piscibus generaliter quātos inuenis albas carnes habētes: hoc sunt aspratiles ⁊ molles nullā duritiā hn̄tes secus dabis eis ⁊ fluuiales pisces hoc ē sexatiles. sumena: acerma: sepia: pecties q̄qꝫ ⁊ ostree Securus ēt dabis v̄uecinā carnē bn̄ coctā. pātices de vacca ⁊ de porco pedes ⁊ cerebella musculūqꝫ de porcello ⁊ pedes. De luguminibꝰ fabā bn̄ coctā faseolū ⁊ fenugrecuꝫ. alicā bn̄ coctā cū rosato hn̄te modicū mellis ⁊ tysanas. De pomis v̄o ꝑsica ⁊ duracedria mūdata ablatis corticibꝰ vuas ēt maturas. Dabis quoqꝫ mala granata comedere ⁊ alia poma cū reuerētia modicūqꝫ dabis ad māducandū: melius tn̄ ē si oīa nō māducāt. De ope aūt pistoritio noli dare: castaneas bn̄ coctas nuces pōticas: nucleuꝫ pini aut amygdalas remoue. Cytonia v̄o bn̄ cocta dabis ad manducādū: noli excitare eos nimis post prādiū: sed si voluerit ante prādiū ⁊ ipsuꝫ modice: ⁊ si vis in hebdomada balneare debes nō ē ꝯriū: tn̄ post pausationē prādij balneas offerre: aut nocte eūti dormitū. Ipsuꝫ v̄o balneū ex dulci aq̄ fiat non ex salmacida ⁊ anteq̄ꝫ egrotus igrediatꝰ in calorē aqua frigida ꝑfundas eū: ⁊ cū igressus fuerit in calorē modicū sudet: ⁊ postea vnges eū lepara de oleo ⁊ aqua calida facta. ⁊ post vnā horā stet sed nō sudet ⁊ descēdet in soliū optimū ⁊ cū egressus fuerit de solio ⁊ aq̄ frigida eū ꝑfundas totūqꝫ corpꝰ ⁊ pedes iteꝝ lauabis ⁊ post balneū ad p̄sens nō des ei bibere sꝫ i medio prādio vnū calicē aq̄ fride bibat ꝙ si hyems fuerit calicem aque calide accipiat ac vinum conditum nullatenus accipiat.

¶ Dieta paralysis ⁊ q̄ abstinēda sunt. CA. XLII.

OMnē piscē q̄ squamā nō habet. Oēꝫ ēt auē q̄ i palude nō comedat sicut anseres follaces anates ⁊ stagnatiles pisces q limū habēt. Pulpū v̄o sepiā ⁊ oēꝫ ostreā oēqꝫ lugumē qd restrictionē facit, azimū vrdeaciuꝫ miliū. panicū. caules. vl̄ betas. rapas. melones. cucumeres. cucutias. sorba. mela. mogaꝝ. ochymū. mānā. carnē porcinā. caprinā caseū ⁊ lac vaccinū atqꝫ caprinū. frisionē. colūbā. porrū crudū cepulā. coriādruꝫ. alliū. citriū. malūgranatū. cerasia. pruna. cytoniū crudū. panē infusuꝫ in vino. lactucas. intubā. daucuꝫ. maluas. pineas. fungos. vuasqꝫ nigras edāt. Vinuꝫ p̄ter albū nō bibāt neqꝫ dulce neqꝫ cōditū. mustum vsqꝫ in Nouēbrē mēseꝫ nō bibāt. Idqꝫ ēt obseruādū est ne folia sinapis comedāt nec cocta nec cruda. Vinum.

¶ De cibis accipiendis. CAP. XLIII.

OMnē asparatilē piscē videlicet vt sunt Lupi: Corui: pisces de flumie q petrā hn̄t vt tructi squalij comede sed nō multū carneꝫ porcinā. gallinas siluaticas. pullos. ꝑdices phasianū. gruē. merulas. turdos. oua sorbilia. vl̄ modicū caseū pecorinū. modicū cappari. simulā. alicaꝫ. porrū coctū ex aq̄ stafisagriā. asparagos. pastinacas. fenugrecū. semē satureie crudū ⁊ coctū. mentā rutāqꝫ ꝓ desiderio comede. erucas in viscello iteruallo ⁊ ipsas apiū ⁊ petrosilinū cocta interuallo apij ⁊ petrosilini virides radices modice ꝓ desiderio apij semen amandulas: ficos siccas ⁊ virides modice ⁊ ipsuꝫ cū pipe. vuas passas ⁊ virides albas modice ⁊ interuallo costū spicā sinapis semē interuallo. feniculi semē modice cytonia assa ⁊ cocta modice. Vinū v̄o albū ⁊ leue grecūqꝫ bibe. Sup oīa caute homini agendum est ⁊ de pluuia cauendū prima vere ⁊ autūno sempqꝫ ad ventrem accipiendum est qui ipsos humores deponat.

¶ Si quis syringiones in carne habuerit. CAP. XLIIII.

ABstinendi sunt a carne bubula. porcina. anseria. vngula. ⁊ ab omni legumine.

¶ De obseruatiōe totius āni vt sanus custodiatur. CAP. XLV.

AB octauo kalēdis Januarij vsqꝫ in diē octauū kalēdis Aprilis vtēdū est calidis ⁊ optimis cibis: nec vino abstinendum. ¶ Ex die sexto kalēdis Aprilis in quarto idus Maij vtendū bene olētibus sed acrioribus cibis. Labore corpꝰ exercēdū. ¶ Ex die quarto kalēdis Maij vsqꝫ i diē octauū kalēdis Julij: vsqꝫ in diē septimū kalēdis Octobris vtendū est frigidis ac dulcibꝰ ⁊ bn̄ olentibꝰ. parcius laborādū ⁊ duodeciꝫ diebꝰ primis venereo vsu obseruētissime abstinēdū. ¶ Ex die sexto kalēdis Octobris: vsqꝫ in diē septimū idꝰ Nouēbris vtēdū ē acidis acribusqꝫ qbuscūqꝫ escis minie laborādū. Ex die sexto idꝰ Nouēbris vsqꝫ i diē octauū. kal̄. Januarij vtēdū leuibꝰ cibis vīo idulgēdū paꝝ bibēdū nec venere abstinēdū. Hec vt dixi obseruās icolumi sospitate vite spatia trāscurres vt nulla idigebis expectatōe medicorum.

FINIS.

¶ Medicine Pliniane Libri quinqꝫ
Expliciunt Feliciter.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

¶ Libellus de morbo gallico q̄ ita p̄fecte erradicare ipsum ostēdit vt nunq̄ȝ reuertat̃ nocumētū ĩ ore accidere nō p̄mittens: neqȝ in lecto stare cogēs cum explanatione arboris signoꝝ editus p̄ Joanē Almenar Hispanū artiū ꝛ medicine doctorem eximium.

Jaȝ graui languentium morbo pietate: compulsus de tanta incurando ipsuȝ medicoꝝ ignorātia dolēs meaqȝ erga te beniuolētia motus/mi carissime Luca sūmi opificis auxiliū imploro. Quatenus mentem meam in scribendo illustret incurando mea sequētibus remedia habilitatē p̄stet ĩfirmis ĩsanādo gr̄aȝ largiat̃. Conabor ergo tibi libellū tradere quo sanos a morbo gallico p̄cauere doceas infirmos taliter liberes vt nūq̄ȝ morbus reuertat̃: nec vti emperici faciūt in lecto stare cogas nocumētū in ore nulluȝ accidere p̄mittas incurabiles q̄ reputant̃ q̄nq̄ȝ tales morbos mirifice sanes ꝛ in curādo fistulas cācrū scabiē leprā ꝛ oēs fere melancolicos morbos doctus efficiaris: neqȝ hoc a veritate alienū putes qm̄ si bn̄ p̄spexeris rōne ꝛ auctē id veꝝ eē cōp̄hēdes: ꝛ si exptus fueris ad sensum hoc patere cognosces nec me in hoc opusculo nisi multis exp̄iētijs cōprobata remedia scribē credas vbi siq̄d min⁹ bn̄ dixero equo aīo feras: si aūt ex eo fructū consequaris deo laus ꝛ gloria tribuat̃ p̄ mei tn̄ laboris mercede tibi ꝛ q̄b⁹ hic labor p̄fecerit. Dicere libeat. Te deū supplicit̃ exoram⁹ vt q̄ hoc nobis bn̄ficiū intulit tuo bn̄ficio muniat̃ vt ab oī aīo ꝛ corp̄is miseria liberet̃ ꝛ nos liberemur amen.

¶ Diuisio opusculi talis. ¶ Jn primo capitulo d̄terminabitur de origine morbi eius diffinitionē cōcludēdo. ¶ Jn scd̄o de cāruȝ ipsi⁹ īdagatōe. ¶ Jn tertio d̄ signis. ¶ Jn quarto d̄ cura. ¶ Jn q̄nto de cautela in euitādo hūc morbū. ¶ Jn sexto de solutiōe pulchraꝝ difficultatū. ¶ Jn septīo p̄ hijs q̄ in medicīa parū exercitati sunt declarabo arborē signorū qua possint hui⁹ morbi ꝛ alioꝝ q̄litatē cōp̄rehēdere ꝛ ipsoꝝ causas ĩuestigare breui ac clarissima via.

¶ De morbi⁹ origīe ꝛ diffinitione. CAP. I.

Patursa nomen morbi.

Ouenerūt sapiētes q̄dā vt hic morbus q̄ apud Jtalos appellat̃ gallic⁹ nūc dicat̃ patursa qd̄ ĩterp̄tat̃ passio turpis saturnia: turpis eīȝ morb⁹ ē q: mulieres ĩ castas ac religiosos reputari facit ꝛ gn̄aliter oēs deturpat.

Origo morbi.

¶ Et saturnin⁹ q: a saturno p̄p̄ eius ingressum in ariete alijs celi dispōnib⁹ coadiuuātib⁹ originē traxit.

Duratio morbi.

¶ Et si illi ĩfluxus cessauerit nō p̄p̄ hoc morbū cessare necesse fuit qm̄ plura corp̄a ĩfecta remāserūt a q̄b⁹ alia inficiunt̃ ex q̄ comp̄rehēdi pōt q̄ adhuc p̄ multos ānos hic morb⁹ durabit: iō caueāt hoīes vt de alijs sumpto exēplo de ipsis dici possit felix quē faciūt aliena p̄icula cautū fuit autē dispō a celesti influxu tūc in corp̄ib⁹ imp̄ssa humoꝝ adustiua ex p̄te signi arietis qd̄ calidū ꝛ siccuȝ existit: ꝛ per adustionē humoꝝ frigidoꝝ ꝛ siccoꝝ productiua ex p̄te saturni q̄ frigid⁹ ꝛ sicc⁹ nā existit q̄ hūores frigidi ꝛ sicci siue melācolici p̄ adustionē geniti pulsi ad varia loca varios dolores inferūt ꝛ ad cutī varia pustulaꝝ genera p̄ducūt diffiniat̃ ergo sic. ¶ Morb⁹ gallic⁹ siue patursa ē mala epidimialis dispō in mēbris corp̄is p̄cipue in epate ꝛ venis ꝛ eoꝝ humoribus existēs ex q̄ veluti accn̄tia sequūt̃ dolores ꝛ pustule p̄ vniuersuȝ corp⁹. ¶ Tāgit̃ cā efficiēs cū d̃r epidimialis q: a celesti influxus p̄cedēs. ¶ Forma lis cū d̃r mala dispō. ¶ Mālis cū d̃r ĩ mēbris ēt tāgit̃ d̃ria p̄ hoc qd̄ dicit ex qua sequunt̃ dolores ꝛc. ¶ De finali aūt cā morbi medic⁹ corp̄alis nō se intromittit. ¶ Sp̄ūalis tn̄ medici d̄n̄t esse p̄p̄ punitionē peccatoꝝ quare q̄ ab hoc liberari aut ip̄m euitare p̄curāt a delictis caueāt vt mētē suam deo applicēt solus enī deus lāguores sanat vt inq̄t Mes. i de appropriatis ex qua diffinitiōe plura ac vtilia correlaria sequūt̃. ¶ Primū q̄ hic morb⁹ ē vn⁹ ꝛ nō plures vt q̄dā insufficiēter dixerūt qm̄ de ipso nō possȝ vnica dari diffinitio neqȝ vnicā semp̄ cām hēret efficiētē neqȝ vnica sibi cōpeteret cura neqȝ vnicū haberet nomē qd̄ ĩcōueniēs eēt vt p̄ p̄te appuit ꝛ manifest⁹ adhuc app̄ebit. ¶ Scd̄m correlariū q̄ male arbitrant̃ q̄ d̄ hoc morbo capl̃m ĩuenisse credūt sīue capl̃a vt de dolorib⁹ ĩūcturaꝝ ꝛ de assafati qm̄ illis nō cōpetit diffinitio sup̄ius assignata p̄terea non oēs dolores q̄ fiūt sunt ĩ ĩūcturis neqȝ oēs pustule assimilant̃ assafati q̄re neqȝ hic morb⁹ ĩ eē cū illis cōuenit neqȝ cura eius ad curā illoꝝ reduci pōt vt ĩferius māifestabit̃. ¶ Tertiū correlariū q̄ q̄ curāt tm̄ pustulas aut q̄ tm̄ ad dolores aduertūt ĩperfecte curāt. Quis eīȝ p̄t curare p̄fecte capitis dolorē aut nimiā līgue ariditatē vl̃ siti q̄ a febre p̄ueniūt nisi p̄us curet̃ febris accn̄s eīȝ seq̄t̃ morbū sicut vmbra corpus vt Gal. iij. de accn̄ti: ꝛ hoc pacto dolores vt pustule curari nō p̄n̄t nisi p̄us hic morb⁹ curet̃ qm̄ ista aut sunt accn̄tia: aut egritudīes associate q̄ sequūtur p̄ncipalē ꝛ curā illi⁹ p̄supponūt: vt Aui. ĩ p̄ria tertij ꝛ plerisqȝ locis oñdit. ¶ Quartū correlariū q̄ siq̄s cōiūgat curā emp̄icoꝝ ꝛ curā istoꝝ q̄ reg̃r opari credūt vt emp̄ici vngēdo ꝛ medici purgādo q̄ adhūc ĩsufficiēs ē cura qm̄ p̄ illa medicamīa nō remouet̃ illa mala cōplexio q̄ ĩ mēbris imp̄ssa ē ꝛ hec fuit cā: q̄re multi crediderūt se eē sanos ꝛ nō fuerunt: ꝛ si aliq̄s sanat⁹ ē. ¶ Hoc fuit q: p̄ medicīas solutiuas ꝛ vnctōes fuerūt hūores p̄fecte euacuati q̄b⁹ euacuatis nā fuit potētior sup̄ra morbū vel sup̄ra malā illā cōplexionē ꝛ ip̄sam expulsit hoc tn̄ nō factū esset nisi virtus esset fortis ꝛ impressio fuisset modica vbi

autem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

aūt virtus fuit debilis ⁊ impressio fortis non potuit hic morbus expelli ⁊ ꝑꝑ hāc diuersitatē in virtute ⁊ īpressione qdā potuerūt sanari absqꝫ medicinis qdā cū medicinis ⁊ qdā nullo mō sanari potuerunt: nos aūt ostēdemus modū quē expiētia ⁊ rō docuit ad sanādū oēs remouēdo cū medicinis nō solū humorē actu faciētē dolores ⁊ pustulas ⁊ ipsuꝫ q paratus est facere veꝝ ipsaꝫ malā ꝯplexionē q̄ humores īficit ipsis tñ prius euacuatis vt regulariter facere ꝯuenit ⁊ in hoc cōsistit thesaurus cure: plura alia correlaria īferre posseꝫ: sed qꝛ supfluū est ꝓlōgare sermonē in rebus que in medicatiōe nullū afferūt iuuamētum vt ait Galieñ. primo regiminis acutoꝝ satis de hoc dictuꝫ puto. Supest modo de causis determinare.

¶ De causis morbi gallici. CAP. II.

Ausaꝝ duplex est genus qm̄ q̄dā sunt primitiue q̄dā corporales ⁊ iste duplices q̄dā antecedēs: ⁊ q̄dā ꝯiūcta primitiua pōt esse in hoc morbo duplex pricipaliter. Quaꝝ pⁱma ē sola īfluētia vl aeris corruptio ꝑ quā cām euenisse pie credēdū ē ī religiosis. Secūda ē cōuersatio vt ꝑ oscula ⁊ lactis assumptiōeꝫ vt ī pueris visuꝫ est aut ꝑ coitū vt ī pluribus cōpꝫtū est ⁊ frequētissime euenisse: alijs aūt modis ⁊ p̄cipue a sola influētia vl aeris corruptiōe rarissime ⁊ ēt ꝑ alios modos cōuersationis euenire potuit qꝺ tue cōsideratiōi derelinquo. Satis est vt scias hūc morbū esse cōtagiosuꝫ vt expientia docet ⁊ rōne similitudinis quā hꝫ cū morbis contagiosis nō aliter credēdū est vñ Auic. scꝺa primi in cōplēdo sermonē de dispositionibus egritudinū quedā sunt q̄ de vno ad aliud trāseūt sicut lepra scabies variole febres pestilētiales ēt apostemata putrida. ¶ Causaꝝ vō antecedētiū quadruplex est genus ſm ꝙ quattuor sunt humores q ī materia hui⁹ morbi trāsire parati sunt ꝑꝑ eoꝝ īdispositionē aut q īpressionē morbi suscipere apti sunt vt sanguis colera flegma melācolica. ¶ Causa vō cōiūcta est duplex qa quedā est ipsius morbi ⁊ ē humor q primo īfectus aut alteratus a causis primitiuis inficit mēbra ⁊ alios humores ⁊ hinc dicit͛ cause primitiue mouēt antecedētes sed cā cōiūcta accidētiū est humor īmediate causans dolores aut pustulas. ¶ Sꝫ hic posset q̄ri an mala qualitas existēs in humore q est cā antecedēs possit esse egritudo ⁊ videt͛ ꝙ nō cū egritudo sit passio viuentis ⁊ humor nō viuat. ¶ Ad qꝺ respōdet͛ ꝙ humor existēs ī epate ⁊ venis infectus ista mala qualitate pōt esse egritudinis subiectū dato ꝙ illa mala qualitas adhuc non sit cōmunicata mēbro qm̄ ipsa pōt ledere: opationē digestiue epatis ⁊ venaꝝ vt humores corruptos generet ergo ꝑ diffinitionē egritudinis pꝫ ipsaꝫ eē egritudinē. Ad argumētū aūt dicit͛ ꝙ sufficit ꝙ viuēs sit subiectū denoīatiōis siue illud qꝺ denoīat͛ egrū nō aūt oportet ꝙ sit subiectū inhesionis imo stat ꝙ ipse humor sit subiectū cui ipsa egritudo inhereat ⁊ si dicat͛ quomō humor poterit esse cā antecedēs ⁊ in eo esse subiectiue egritudinē. Dico ꝙ erit cā ātecedēs respectu doloꝝ ⁊ pustulaꝝ qꝛ paratus fluere ad loca doloꝝ ⁊ pustulaꝝ ⁊ erit ēt cā cōiuncta ꝓ q̄to causat malā cōplexionē in mēbro ⁊ erit subiectū egritudinis ꝓ q̄to hꝫ dispositionē ꝑ quā ledit͛ opatio mēbri ⁊ ipsum facit denoīari egrum. hec si bene consideres omnem difficultatem que circa diffinitioneꝫ fieri aut cōsiderari posset comprehendes.

¶ Sequitur modo de signis.

¶ De e signis morbi gallici. CAP. III.

Igna sunt lesio siue nocumētū in virga ⁊ p̄cipue corrosio siue nocumētū qꝺ assimilat͛ carolis: grauitas capitis: ⁊ colli dolor q paulatīe expādit͛ versus humeros ⁊ spatulas vsqꝫ ad iūcturas pⁱmo brachioꝝ deiñ tibiaꝝ ⁊ aliqñ fit ī musculis ⁊ lacertis ⁊ alijs neruis q sunt ī istis mēbris ⁊ auget͛ dolor ī nocte ⁊ de die diminuitur. ¶ Cui⁹ cā est qꝛ hūores in nocte a natura mouent͛ ꝑꝑ ipsaꝫ eē retractā ⁊ fortiorē ⁊ ēt qꝛ rōne humiditatis noctis materia auget͛ aut rōne frigiditatis. de die aūt natura diuertit͛ a sensibilib⁹ ⁊ alijs ⁊ non ita humores mouet: tñ qꝛ ꝯbilitata: tñ qꝛ circa alias opationes occupata qꝛ ēt signa causaꝝ ex ꝑte doloris ⁊ pustulaꝝ ostēdā: ex alijs aūt iā patebit ī arbore signorū inferi⁹ declarāda. ¶ Si dolor est acut⁹ ⁊ nō multū tarde eueniēs ⁊ pustule sunt parue ad citrinitatē tēdētes vl vlcerātes: ⁊ in cute aspitas appareat a colera sunt. ¶ Si aūt dolor est extēsiuus paulatīe eueniēs: ⁊ pustule sunt late ad albedinē tēdētes a flegmate sunt ⁊ si ista signa apparēt ⁊ sunt cū pruritu magnifico ⁊ aliquali ardore a flegmate salso sunt. ¶ Si vō ad nigredinē tēdūt ⁊ parue ēt sunt a melancolia dolore maxīe existēte pauco. ¶ Si aūt ad rubedinē tēdūt ⁊ dolor nō ē mult⁹ a sanguīe fiūt ista tñ signa cōfundi repies si alia aspexeris signa qm̄ queādmodū raro accidit corruptio in humore vno solo teste Galie. pⁱo regiminis acutoꝝ: ita raro repies ꝙ solū appareāt signa significātia supra vnū humorē solū qꝛ oportet oīa signa in mēte colligere: ⁊ ea ꝯparādo qd se inuicē cōprehendere qꝺ magis dn̄at͛ ⁊ iuxta illi⁹ humoris dominium ita curam ordinare.

Quare auget͛ dolor in nocte.

Distinctiua morbi ex humoribus.

¶ Pronostica.

Ad hunc Morbū magis parati sunt melācolici ꝑꝑ similitudinē iuxta. Aristo. secūdo de generatione in habētibus symbolum facilior est transitus. ⁊ Auic. Conuersio in genere ꝓportiōali facilior est q̄ꝫ ꝯuersio in ꝯⁱriū scꝺa primi ⁊ maxīe illi q sunt melācolici ꝑ adustionē: secūdo illi q sunt colerici: tertio sanguinei ꝑꝑ humoꝝ abundantiā minus ceteris sunt flegmatici ⁊ hoꝝ oīuꝫ magis p̄parati sunt q habēt corpora rara: ⁊ adhuc oīuꝫ magis illi q malis humoribus repleti sunt ⁊ q vtunt͛ cibis melācolicis sicut liguminib⁹ carnib⁹ antiquis ⁊ hmōi. ⁊ qñ hic morb⁹ ē recēs ē curabilis: cū aūt antiquat͛ difficilioris est cure ⁊ tanto magis quāto ātiquior qm̄ illa mala cōplexio cōtinue magis ꝯfigitur

quare qui hũc morbũ patiunť ꝙ citius poſſint libe
rari ꝓcurẽt. Itẽ hñtes puſtulas eminẽtes multas ⁊
dolores paucos facilíꝰ curanť ꝙ q oppoſito mõ ſe
hñt: ⁊ q nodos hñt q gume vulgariť appellanť diffi
ciliꝰ ceteris curanť. Juuenes enĩ ceteris paribꝰ ſiue
adoleſcẽtes facilliꝰ ceteris curãť. Vñ Gal. nõ ẽ poſ
ſibile illi q ĩ etate plus ꝓceſſerunt magis ſaluari ꝙ
adoleſcentes ſecundo pronoſticorum: ſupereſt mo-
do ad curaꝫ deuenire.

¶ De cura morbi gallici. CAP. IIII.

Cura morbi ſeptẽ intentionibꝰ ſicit.

Curã huiꝰ morbi ꝑ ſeptẽ ĩtẽtiões cõple-
ri arbitramur. Prima eſt vẽtris lenitio.
Scḋa minoratiua euacuatio: tertia mãe
digeſtio. Quarta ipſiꝰ euacuatio. Qui-
ta mẽbroꝝ alteratio. Sexta ipſoꝝ ꝯfortatio: Septia
accñtiũ correctio. ¶ Sꝫ qꝛ plus nocet error ĩ ſex re

Error regimís maior iuuamẽto medicinarũ.

bus nõ nãlibꝰ ꝙ ſit iuuamẽtũ medicíaꝝ teſte Sera
pione qnto pratice ſcḋo caplo ⁊ Aui. amplius ſcire
opꝫ ꝙ nõ oĩs cõplexiõis malicia ſuo medicať ꝯrio
⁊c. ĩmo multotiẽs ſufficit regiminis bonitas: iõ regi
mẽ in ſex rebꝰ nõ nãlibus ꝑponẽdũ ẽ. Vñ lꝫ ſanis ẽt
debeať regimẽ illud appellať ꝯſeruatiuũ. Iſtḋ aũt
curatiuũ. Cũ igiť oĩs cura ſit ꝑ ꝯria vt Gal. tertio te
gni ⁊ Aui. quarta primi ⁊ hic morbꝰ ſit valde ſiccꝰ
regimẽ dꝫ declinare ad humidũ: ⁊ qꝛ quo ad eſſen-
tiã eius ẽ calidꝰ qꝛ aduſtiuꝰ ⁊ quo ad hũores frigi-
dus qꝛ hũores ſunt frigidi ⁊ ſicci opꝫ tẽperare regi
mẽ in actiuis ⁊ in paſſiuis facere qḋ declinet ad hũi
dũ lꝫ ꝑꝑ aptionẽ ⁊ hũoꝝ ſubtiliationẽ ac digeſtionẽ
neċariũ ſit adminiſtrare calida ipſis tñ opꝫ admiſce
re aliqualr frigida ⁊ cõfortãtia ꝑcipue epar ⁊ venas

Aer.

quare ſit aer in actiuis parũper declinãs ad calidũ.
In paſſiuis aũt abſolute declinet ad humidũ ſit bo-
ni odoris ⁊ euẽtatꝰ ⁊ põt fieri ĩ eſtate artificialr hmõi
ſternẽdo folia cãne ſalicis iunci vitis roſ. violas eis
miſcẽdo laurũ ⁊ res boni odoris ⁊ oĩa iſta irorando

Cibus ⁊ potus.

cũ aq̃. ¶ Circa cibũ ⁊ potuꝫ dieta nõ dꝫ eẽ ſubtilis.
Vñ Hypo. tenues ⁊ certe diete in diuturnis paſſio
nibꝰ difficiles q̃rto pṙie ꝑticule. ſit ergo panis nõ ca

Vinum.

lidus nec pluris triũ dieꝝ bñ coctꝰ ⁊ fermẽtatꝰ. Vi-
nũ ſit albũ clarũ medij ſaporis ĩter dulce ⁊ põticum
cũ aq̃ cocta debite ꝑmixtũ: aut cũ aq̃ bugloſe borra-
ginis ⁊ ſiľiũ ⁊ hoc ꝑcipue ĩ declinatiõe qꝛ ĩ alijs tꝑi
bus poſſent plures mãe duci ad loca dolorũ. Iõ ſi
plures dolores adſint bibať rubeũ vſqꝫ ĩ declinatio

Carnes.

nẽ. ¶ Carnes ſint ex caponibꝰ iuuenibꝰ carnoſis ſꝫ
nõ pinguibꝰ ⁊ ex pullis ⁊ edis ⁊ vitulis lactantibꝰ ⁊
agni annualis carnes faſianoꝝ ꝑdicũ ⁊ auiculaꝝ par
uaꝝ lꝫ cõcedi pñt: tñ meliores ſunt carnes domeſti
coꝝ qꝛ magis de humido ꝑticipãtes. ¶ Ex piſcibꝰ
cõceduntť petrini ſquamoſi viuẽtibꝰ in bonis aq̃s ⁊
ex ſupradictis põt fieri ferculũ vt cũ lacte amigdala

Herbe. Juuamẽta tria boraginis.

rũ ⁊ ſeminũ cõium ⁊ ptiſana ordearea eſt valde cõ
ueniẽs: far ẽt ⁊ hmõi. ¶ Ex herbis melior ẽ buglo
ſa ⁊ borago ipã: vñ verſus. ¶ Borago bona ꝙ dul
cia ſunt tria dona. Semꝑ vireſcis: ⁊ ĩ oĩ tꝑe creſcis.
Inquit Borago gaudia ſemꝑ ago. Itẽ ꝯcedũť ſpi
nachie ⁊ ĩ ꝓceſſu fenículꝰ petroſellinũ cũ lactucis ⁊
ſpinachijs miſcẽdo: ⁊ ex hijs herbis ⁊ ipã cicorea põt
fieri ſalatuciũ cũ aceto paſſulato. ¶ Legumía oĩa ꝓ
ter cicera fugiẽda ſunt ⁊ caules. ¶ Lacticinia oĩa fu
giẽda ſunt ſꝫ lac fortaſſe ꝯcedi poſſꝫ vbi nõ eſſꝫ epa
tis ĩflãmatio aut ſtõi vbi timereť eius facilis corru-
ptio vñ Aui. ĩ de cura lepre. Lac ẽ ḋ ꝯuenientiorib
medicis ergo ꝑꝑ ꝯformitatẽ quã hꝫ hic morbꝰ cũ il
lo poſſꝫ ꝯcedi. ¶ Oua ꝯueniũt ſorbilia aut ĩ aq̃ de-
cocta. Aromata ꝓ ꝯfortatiõe mẽbroꝝ ⁊ ĩ pauco vſu
⁊ ꝑcipue cinamomũ ꝯcedi pñt: iõ ĩ cibarijs põt poni
taľ puluis. ℞. carui aniſi ameos petroſellini apij ma
ratri bethonice cimini calamenti pulegij iſopi ſpice
nardi pipis añ. ℥. j. maiorãe folij balſamite ozimi car
damomi galãge liqricie añ. ℥. j. Hic puluis maxime
ꝯueniẽs ẽ hñtibꝰ ſtõꝫ debilẽ ⁊ cerebrũ frigidũ letifi
cat cor ⁊ acuit ſenſus ⁊ mirabilr memoriã cõfortat.
¶ Fructꝰ ꝯueniẽtes ſunt tẽperati. In actiuis aut pa
rũ ad calidũ declinãtes ⁊ hũidi ꝯueniũt ergo mora
matura ⁊ dulcia vua matura poma dulcia apia mu-
ſcata dactilina ⁊ hmõi q̃ dari dñt cocta ſub prunis.
Itẽ cõueniũt amigdale pruna damaſcena ꝑſica ex-
ſiccata ⁊ õpilata ĩfuſa ĩ vio granatoꝝ muzoꝝ. ¶ So
mnus ſit temꝑatꝰ ſupfluꝰ enĩ nocet iuxta Hypo. ſo-
mnus ⁊ vigilia magis mõ facta malũ. ſcḋa ꝑticula af
foriſmoꝝ minus tñ malũ ẽ declinare ad ſupfluũ ſo-
mnũ ꝙ ad ſupfluã vigiliã ſemꝑ tñ ſtudeas facẽ ꝙ ſo
mnus ſit tẽꝑatꝰ: vñ Aui. tertia primi cap. ix. Somnꝰ
tẽꝑatꝰ virtutẽ fortẽ efficit. Meridianũ aũt ſomnuꝫ
fugiat niſi ꝑnimio dolore nõ potuiſſet dormire ĩ no
cte. ¶ Motꝰ añ cibũ factꝰ ẽ ꝯueniẽs tẽꝑatꝰ pulſis tñ
ſupfluitatibꝰ pṙie ⁊ ſcḋe digeſtiõis: melius tñ ẽ de-
clinare ad ſupfluã qetẽ ꝙ ad ſupfluũ motũ ĩmo qñ
vtiť medicis neċaria ẽ qes ⁊ iõ iſti empici cogũt in
lecto ſtare: virtꝰ enĩ tũc totalr attẽta ẽ ad morbi ex-
pulſionẽ. ¶ Vitãda ẽ ira furor triſticia timor ſolici
tudo confert letari gaudere bñ ſpare ḋ ſalute ſua cõ
fidere cũ amicis ⁊ dilectis cõuerſari. ¶ Coitꝰ aũt ſit
tẽꝑatꝰ ⁊ celebrata tertia digeſtiõe. ¶ Vẽtrẽ hẽat lu
bricũ ⁊ ſi nõ nã arte diebꝰ interpolatis faciẽdo tale
cliſtere. ℞. folioꝝ maluaꝝ fumi terre mercurialľ añ.
m. j. boraginis. m. 5. fiat decoctio de q̃ accipiať. q. s.
⁊ addať olei. ℥. iij. ſalis. ʒ. ij. ſtõ ieiuno imponatur.

Pro prima igiť intẽtõe. ℞. caſſie noui ter extracte electuarij leni
tiui añ. ʒ. v. ⁊ cũ zucharo fiat bolus aut diſtempenť
iſta cũ aq̃ fumi terre aut aq̃ fructuũ aut potes exhi
bere mãne caſſie añ. ʒ. vj. ⁊ cũ ꝑdictis diſtẽꝑať ꝓ di
uitibꝰ vel fiat tale cliſtere. ℞. blitis mercurialis mal-
ue floꝝ camomille añ. m. j. fiat decoctio cui addatur
ierapigre. ʒ. vj. caſſie zuchari rubei añ. ℥. j. olei cõis.
℥. iij. ſalis. ʒ. ij. adminiſtretur ieiuno ſtomacho.

Pro ſcḋa intẽtõe q̃ ẽ mãe minoratio. ℞. floꝝ violaꝝ: floꝝ boragis añ. ʒ.
iij. liquiricie raſ. paſſulaꝝ enucle. añ. ʒ. ij. prunorum
ſebeſten

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

sebesten añ. numero. v. folliculorum sene epithimi. añ. ʒ. j. fiat omniũ decoctio de qua accipiat quãtuʒ sufficit ad distemperandum cassie nouiter extracte electuarij lenitiui añ. ℥. j. electuarij Indi. ʒ. j. ß. vel tã tũdẽ cõfectionis amech fiat bolus cuʒ zucharo aut distẽperent oĩa ꝛc. vt supra vel. ℞. pillulaꝝ fetidarũ de fumo terre añ. scru. j. fiãt pillule. iij. cũ melle ros. ꝛ dent post cenã electuaria aũt dent de mane.

Pro tertia

intẽtione que ẽ materie digestio. ℞. syruppi de fumo terre de buglosa añ. ʒ. vj. aquaꝝ cicoree endiuie lupuloꝝ añ. ℥. j. ꝛ cõtinuet p quinq; dies. Deinde detur solutiuũ positũ in sequẽti intẽtione postea iterũ accipiat aliũ syruppũ: vt gr̃a exẽpli. Recipe syruppi de sticados. ℥. j. de fumo terre. ℥. ß. aquarũ boraginis lupuloꝝ ꝛ endiuie añ. ℥. j. trãsactis aũt sex dieb⁹ aut septẽ det iteꝝ solutiuũ ꝛ postea iteꝝ accipiat syruppũ adhuc fortiorẽ puta de epithimo cũ aquis feniculi petrosellini ꝛc. ꝛ si ĩfirmus fastidit cũ syruppis fiat talis decoctio. ℞. radicũ apij feniculi petrosellini buglose brusci sparagi ab eis extracto medullo ligneo capilloꝝ veneris floꝝ boraginis ꝛ mellisse epithimi polipodij thimi passulaꝝ añ. ptes equales fiat decoctio ꝛ colet ꝛ addito pauco aceti ꝛ modico zuchari iteꝝ vna bullitiõe bulliat ꝛ de ipsa accipiat patiẽs ciatũ vnũ mõ ꝛ ordine calidã vt supra ꝛ si de hac decoctõe iã fastidit ĩfirmus dent tales aque cũ zucharo. ℞. aquaꝝ scolopẽdrie feniculi buglose boraginis fumi terre añ. ℥. j. cũ modico zuchari det vt supra. ¶ Sed q2 materia ẽ adeo rebellis ꝙ nõ põt p itus suscepta digeri opʒ ꝙ ad extra applicent que hãc materiã ĩ digerẽdo iuuãt adeo vt ꝗtũcũq; materia sit digestioni ĩobediẽs hoc mõ digerat. s. applicãdo p itus ꝛ p extra nec de hoc mireris. s. de applicatõe medicaminũ ad extra ad digerẽdũ qm̃ Gilbert⁹ in cura tertiane ꝯposite ait opʒ digerere materiã p fomẽtatiões emplastratiões ꝛ hmõi talis ergo seruet ordo vt p̃ria ꝛ scd̃a die accipiat syruppũ patiẽs: tertia aũt die facias vngi cũ vnguẽto inferi⁹ describẽdo oẽs ptes domesticas tibiarũ ꝛ brachioꝝ ꝛ plãtas pedũ ꝛ palmas manuũ leniter tñ ꝛ parũ apponẽdo de vnguẽto ꝛ hoc qñ vadit patiẽs dormitũ ꝛ de mane accipiat ẽt suũ syruppum ita vt ĩ sexta die sint accepti sex syrupi ꝛ sint facte tres vnctões ꝛ tũc dabis medicinã solutiuã ꝛ humores qui p os expelli deberẽt ad ĩferiora diuertent: ꝛ sic euitabit nocumẽtũ in ore. In dieb⁹ aũt sequẽtib⁹ simili mõ vtaris fortificãdo tñ aliquãtulũ digestiuũ ꝛ ẽt vnguẽtũ ponẽdo magis de tyriaca ꝛ argẽto viuo potes ẽt illa loca fomẽtare cũ decoctiõe mellilotti radicũ altee ꝛ similiũ: ꝛ hoc faciẽdo de mane ꝛ sic erũt tria ĩgenia simul ad digerẽdũ. s. syrupi vnctões ꝛ fomẽtationes. ¶ Sequit mõ descriptio vnguẽti. ℞. butiri. ℥. iij. assungie porci medie ĩter recẽtẽ ꝛ antiquã lib. j. tyriace etatis decẽ ãnoꝝ. ℥. j. ß. mitridati. ℥. j. argẽti viui. ℥. ij. ß. litargiri auri salis cõis añ. ℥. j. fiat vnguẽtũ

Vnguenta Digestiua extrorsũ

ex istis ĩcorporãdo tñ d aq̃ fumiterre ꝛ scabiose ꝗtũ poterit ĩcorporari: ꝛ hoc vnguẽtũ est ꝓpria medicina hui⁹ morbi ꝛ vltimũ ꝛ mai⁹ secretũ ꝙ esse possit circa ea que exterius applicant: de his aũt que interius applicant principalius ꝛ maius isto est aqua distillationis tyriace vt videbitur.

Pro quarta

Quarta intentio.

intẽtiõe q̃ ẽ ipsi⁹ materie digeste euacuatio. In forma potabili p̃io. ℞. electuarij lenitiui cassie nouiter extracte añ. ʒ. iij. electuarij Indi mĩoris ꝯfectõis amech añ. ʒ. ij. cũ aq̃ fructuũ vel cũ decoctõe p̃ri⁹ dicta det d mane dormiendo desup p horã pñt ẽt ista distempari cũ aq̃ buglose ꝛ endiuie aut d fumo terre ꝛ similib⁹. q. s. vl' loco. Cassie ponẽdo mãne. ʒ. vj ꝓ diuitib⁹ vel ꝓ ipsis diuitib⁹ det talis medicĩa. ℞. ligricie ras. passulaꝝ añ. ʒ. ij. sebestẽ numero. iiij. floꝝ boragis buglose añ. m. ß. folliculoꝝ sene nũero. iiij. tamarĩdoꝝ. ʒ. j. bulliãt ĩ aq̃ buglose fumi terre añ. q. s. de q̃ decoctõe accipiãt. ℥. iij. in q̃ ĩfundãt reubarbari scru. iiij. agarici scru. ij. spice gra. iiij. stẽt p octo oras. infusiõe ꝛ fiat exp̃ssio cui addat electuarij lenitiui. ʒ. vj. electuarij Indi mĩoris ꝯfectõis amech añ. ʒ. j. ß. ꝛ fiat potio q̃ exhibeat mõ vt supra hoc tñ gr̃a exẽpli dcm̃ sit. Pillule ꝯueniẽtes sũt pillule de hermodatilis. De fumo terr. Inde Aggregatiue vt gr̃a exẽpli. ℞. pillulaꝝ d hermodatilis d fumo terre añ. scru. j. fetidaꝝ scrup. ij. cũ syruppo d sticados fiãt pillule ꝓ vna vice q̃s accipiet patiẽs d mane ꝛ dormiat desup p horas tres aut q̃ttuor. Oĩa ista dcã gr̃a exẽpli qm̃ tua ĩterest ẜʒ exigẽtiã pticulariũ variar si op⁹ erit ista solutiua sũt accipiẽda ĩ sexta die ꝓut dcm̃ est in p̃cedenti intẽtione ꝛ eo ordine ꝓcedẽdum est.

Pro quinta

Mẽbrorũ alteratio

intentiõe fiat balneũ siue stufa cũ aq̃ dulci in q̃ bulliãt malua bismalua mellilotũ camõilla rose lapaciũ fum⁹ terre ꝛ hoc dʒ fieri post purgatõeʒ ĩ die sequẽti. Hoc enĩ pacto fit ꝯueniẽs alteratio q2 humectatio q̃ maxĩe requisita est: ꝛ cũ incipit sudare accipiet ĩfrascriptã aquã. ℞. radicis altee fumi terre lapacij enule. añ. lib. ß. ꝛ minutim ĩcidant ꝛ ponant ĩ quattuor libris vini maluatici ad remolliẽdũ p vnã dieʒ ꝛ vnam noctẽ postea addat tyriace etatis decẽ ãnorũ aut plus. ℥. j. ß. ꝛ ponat ĩ alãbico ꝛ destillet aqua de qua accipiãtur. ℥. iij. cũ. ℥. ij. aque buglose in principio vt dictũ est ꝛ ista stufa reiteret oĩbus sex diebus transactis aut sẽptẽ bibendo istaʒ aquã que est optima ꝛ singularis: ꝛ in hoc morbo magnũ secretũ ꝛ vltimũ est cauterium.

Pro sexta

intẽtione q̃ est mẽbroꝝ ꝯfortatio. ℞. letificãtis Galieni ʒ. iij. diamusci dulcis. ʒ. vj. aromatici gariofil. ʒ. ß. electuarij regũ. ʒ. j. ꝯserue bug. citonioꝝ boragis añ. ℥. j. syruppi de pomis. q. s. fiat electuariũ d quo accipiãtur de mane. ʒ. ij. vel coclear vnũ. Itẽ. ℞. tyriace andromachi habẽtem etatẽ ãnoꝝ decẽ ad minus. ℥. j. mitridati. ℥. ß. semis citri boliarmeni añ. ʒ. j. ĩcorpo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

rent̃ oĩa vltimata cõtritione ⁊ cũ aq̃ rosꝫ.muscata fiat
electuariũ de q̃ accipiat ad q̃ntitatẽ auellane vel.ʒ.j.
Jtẽ p̃t fieri talis ꝯfectio ad restaurãdũ si debilis val
de fuerit vt sepe accidit.℞.amigdalaꝝ dulciũ auel-
lanaꝝ añ.℥.j.fisticoꝝ.℥.ß.seminũ cõmuniũ frigido-
rũ.ʒ.vj.zuchari fini penidioꝝ pulpe capõis añ.℥.iij.
cũ aq̃ rosꝫ.fiat cõfectio ĩ morsellis.Jtẽ ad hoc valent
epithimata saculi cordiales ⁊ huiusmodi que narra
re prolixum esset nimis.

Restauranda.

Pro doloribus.

Pro septima intẽtiõe q̃ ẽ accñtium correctio ꝓ doloribꝰ

si nimiũ ⁊ ĩtollerabiliter ĩfestauerit.℞.radicis lilij se
mis iusqami añ.ʒ.iij.ceruse.℥.j.medulle cerui ⁊ vi-
tuli añ.℥.ij.olei antiqui ⁊ cere.q.s.⁊ fiat vnguẽtũ cũ
q̃ liniat̃ locus doloris aut p̃ot poni modicuꝫ opij si
vltĩa necẽitas fuerit ⁊ qm̃ ista narcotica nõ debẽt ap-
plicari nisi vrgẽte maxĩa necẽitate dicẽte Auice.xvj.
tertij.Jn narcoticis timor ⁊ Mesꝫ.si excusare potes
nõ ꝓpinare meliꝰ ẽ dimittant̃ ꝓposse ⁊ prius tẽtent̃
anodina ⁊ vere sedãtia sicut anetũ camomilla melli
lotũ altea vitelluꝫ oui lac maxĩe humanum ⁊ hmõi.

Pro pustulis.

¶ Pro pustulis vtere p̃dicto vnguẽto vel.℞.ter-
bẽtine pinguedis irci añ.℥.j.ceruse litargiri auri alu
minis vsti.añ.℥.ß.olei laurini.℥.ij.cere.q.s.fiat vn-

Pro pustulis ⁊ cãcro.

guẽtũ ꝓ pustulis vlcerosis fistulis ⁊ cãcro.℞.nitri su
liginis litargiri tartari cocti sub cineribꝰ ĩ frõdibus
cauliũ auri pigmẽti pipis olibani vitelloꝝ ouoꝝ añ.
℥.iiij.radicis enule lapaci acuti in forti lixiuio cocte
añ.ʒ.ij.succi fumi terre succi lapaci acuti ⁊ absinthij
celidonie enule fabe grece abrotani de oĩbꝰ hijs suc
cis añ.℥.iij.bellebori albi saponis sarraceni sulphu
ris viui añ.ʒ.ß.oẽs succi bulliãt depurent̃ ⁊ colent̃
⁊ postea radices lapacij enule trite ponant̃ deinde
sapo postea puluis sp̃erũ ⁊ tũc adde olei cõis assun
gie porci ⁊ cere añ.ʒ.ij.argẽti viui cũ assungia extin-
cti.℥.j.⁊ fiat vnguẽtum q̃d erit mirabile ad supradi

Pro nodis.

cta.¶ Pro gumis vel nodis accipe radices altee ⁊
in vino albo coq̃ ⁊ cũ assungia galline tere ⁊ suppo-
ne.Jtẽ.℞.mucilagis semis lini mucilagis altee añ.
ʒ.ij.olei d̃ spica amigdalaꝝ dulciũ camomille añ.℥.
ß.butiri.℥.j.gumi arabici dragãti añ.ʒ.j.cũ cera fiat
vnguẽtũ ad mollificãdũ ⁊ resoluẽdũ mirabile.Ad
idẽ vꝫ cerotũ de mucillaginibꝰ ysopus hũida ⁊ silĩa
Jtẽ ad oĩa ista vꝫ vnguẽtũ q̃ solet fieri ad scabiẽ vt
℞.terbentine bñ lote.℥.iiij.butiri loti.℥.ij.salis.ʒ.j.
succi citrãguloꝝ vitelloꝝ ouoꝝ añ.nũero.iij.olei ro
sa.℥.j.misceant̃ oĩa simul ⁊ fiat vnguẽtum.Multa
alia posseꝫ hic ꝯueniẽtia scribere sꝫ qꝛ remoto mor
bo p̃ricipali ista oĩa facillime remouẽt̃ ista sufficiãt.

Pro nocumento oris.

¶ Sꝫ ꝓ nocumẽto oris si acciderit.℞.rosaꝝ alba-
rũ ⁊ rubeaꝝ añ.m.ß.camomille saluie añ.m.j.bulliãt
ĩ vĩo albo ⁊ colet̃ cui colatur̃ addat̃ alumis vsti.ʒ.ij.
diamoron mellis rosꝫ.colati añ.℥.ß.vini granatoꝝ.℥.
ij.misceãt̃ ⁊ lauet̃ os sepe ĩ die ⁊ q̃d eẽ vinũ vna en
guistara ⁊ media ⁊ loco vini p̃ot poni aqua plãtagis
solatri ⁊ scabiose vel semperuiue ⁊ potest addi in

decoctiõe camphore gra.v.vel filonij.ʒ.ß.plus aut
minus s̃m doloris exigentiam.sed vt dictum est ab
istis cauendum est narcoticis.Jtem valẽt frustra cu
curbite viridia in ore retenta valet etiam lauare os
cum lacte miscẽdo cum eo aquam nenufaris ⁊ sola-
tri ⁊ multa alia hic ponere posseꝫ:sed quia in ore nõ
accidet nocumẽtum si bene ⁊ iuxta predicta opera-
tus fueris satis dictum sit.Superest modo de mo-
do euitandi morbum loqui.

¶ De cautela in euitando morbum Gallicum. CAP. V.

Qui Gallicum morbum euitare procu-
rant in primis a delictis caueant.Unde
dici solet ꝓpter peccata veniũt aduersa
⁊ maxĩe a peccato luxurie cauere debet:
nã dicit̃ Job tertio luxuria ignis est vsq̃ꝫ ad cõsum
ptionẽ deuorãs ⁊ spirituales medici dicũt q̃ diuer-
se egritudines veniũt ꝓpter diuersa peccata vt fe-
bris quotidiana ꝓpter peccatũ superbie:podagra ꝓ
pter pigritiam:lepra ꝓpter luxuriã ⁊ sic de alijs.Cũ
ergo iste morbus lepre assimilat̃ luxurie attribuen-
dus est.Sed qꝛ hec ad alium medicũ ꝑtinent satis
dictũ sit.Dicamus ergo q̃ nostra ĩterest.s.vt caueat
homo a nimia cõuersatione cũ infectis ⁊ precipue a
coitu cum infecta muliere est enim hic morbus cõ-
tagiosus vnde Aui.secũda primi in cõpleto sermo-
ne in egritudinibꝰ sic ait.¶ De egritudinibꝰ:q̃daꝫ
est que ab vno ad aliud transit sicut lepra scabies va
riole ⁊ febres pestilentiales etiã apostemata putri-
da:cum ergo hec egritudo:aut lepre aut scabiei con
format̃ ꝯtagiosaꝫ dicere ꝯuenit.¶ Jtẽ cauẽdũ est
ab hijs que humores malos generant ⁊ p̃cipue que
multiplicant humorẽ melancolicũ vt ostensum fuit
in regimine per sex res non naturales ⁊ si contingat
q̃ accidat nocumentũ in virga ꝓpter cohitũ statiꝫ re
mediãdum est cũ sequẽti lauãda.Recipe roris ma-
rini saluie camomille añ.m.ß.bulliant in vino albo
cui postea facta colatura addat̃ vinũ granatoruꝫ.℥.
ij.mellis rosati.℥.ß.madefiat virga seu locus noci-
tus cũ hac decoctione postea aspergat̃ desuper ta-
lis puluis.Recipe litargiri auri ceruse yreos tucie
nucum cipressi añ.ʒ.j.puluerizentur optime ⁊ post
lauandam ponatur ⁊ si hic puluis erit nimis fortis
addatur thuris masticis mirre añ.ʒ.j.pro maiori ta-
men securitate cum cohitũ perfecerit homo vel mu
lier se optime abstergat circa pudibunda cum cami
sia aut alio pãno lineo mũdo ⁊ caueat a pãnis ipsaꝝ
mulieꝝ q̃n infecti sunt ⁊ postq̃ꝫ ita fecerit ꝓ maiori
adhuc securitate abluat locũ cuꝫ aqua calida aut vi
no albo cauendũ em̃ est ab aqua frigida qm̃ ipsa ma
teriã cõpingit vnde in fricatione cohitus adheret ali
qua limositas siue humiditas in virga que est cã in-
fectionis virge ⁊ corporis igit̃ bonuꝫ erit hoc vti re
gimine vt remoueat̃ illa infectio seu fordicies.

¶ De solutione difficultatum que moueri possunt circa hunc morbum. CAP. VI.

Clarificatio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

Clarificatio si queratur quare hic morbus incipit a pudibūdis dicunt quidam inepti ꝙ ideo est q̄ ibi magis abundāt humores corruptioni parati: sed contra: si hec rō esset sufficiēs omnes fere egritudines ibi haberēt inicium: ideo dicatur ꝙ inter mēbra illa ⁊ morbi qualitatē talis est ꝯformitas: ⁊ hoc merito talis influxus: nō enim quodlibet agit in quodlibet sed determinatū in determinatū phicoꝝ.j. sic hic morbus aptus est primo recipi in virga ⁊ deinde in collo capite ⁊ humeris ⁊ nō in alijs locis vnde ille influxus q̄ fuit illis tēporibus capiti ⁊ virge inimicabatur. ¶ Et si queratur quare terminatur p̄ os respondetur ꝙ hoc est merito argēti viui a sua ꝓprietate hoc faciēs. s. trahēdo humores versus illas ptes. Aut melius ꝙ argētum viuum sua caliditate humores subtiliat ⁊ calefacit ⁊ hoc modo aptos reddit vt p̄ supiora eos natura expellat vnde Paulus ponit ipsū calidū ⁊ humidū in quarto cui magis adhereo q̄ Aui. qui ponit frigidum in scdo. ¶ Et si queratur quare os fetet dicēdū ꝙ hoc est ab argento viuo cuius ꝓprietas est vt faciat fetere os fumus eius vt Aui. scdo canone capitulo suo ⁊ ab eo etiā ꝓuenit dolor capitis ⁊ nacumentū in ore vt ex natura sua colligitur accedit ad hoc humor qui est adustus putridus ⁊ malus q̄ habet facere eadem accidētia ideo nimirū si tātus dolor. quare summū remediū est vt cum incipit humor expelli p̄ os diuertatur cum medicinis p̄ superius ⁊ inferius exhibitis ad partes inferiores. ¶ Et si queratur quare aliqui quātūcūq; parati ad egritudines melācolicas merito cōplexionis ⁊ mali regiminis ⁊ coeuntes cū istis infectis nō inficiuntur dico ꝙ hoc fortasse est q̄ eoꝝ corpa sunt magis densa ⁊ ex ꝯsequēti difficulter impressionē recipientia magis q̄ cetera aut merito ꝓprietatis indiuidualis que diuersa ī diuersis reperitur. vt Aui. pria primi. ¶ Et si queratur quare argētū viuū iuuat magis q̄ cetere medicine p̄ter distillationē tyriacalē supius ꝺscriptā. Dicēdū hoc esse a ꝓprietate aut melius a qualitate manifesta q̄ calidum ⁊ humidū in vltio ⁊ morbus frigidus ⁊ siccus. qd̄ aūt sit morbus frigidus ⁊ siccus p̄suadetur: prio q̄ saturninus vt ostēsum est: scdo q̄ compertū est humida iuuamētum p̄stare ⁊ calida. Item q̄ similitudinē habz cū lepra que est morbus frigidus ⁊ siccus ⁊ cū alijs melācolicis morbis. Itē q̄ egritudo longa vnde Aui. pria tertij tractatu scdo capi. vltimo Egritudo cuius tēpus ꝓlongatū est: est frigida s̄m oēm dispositionē. Et cōfirmatur q̄ raro videmus istā materiā putrefieri ⁊ causare febrē vū Gali. nullius rei ꝓprietas est vt putrefiat ex frigido neq; ex sicco scdo de complexionibus quare dicēdū est hoc esse ꝓpterea q̄ frigida ⁊ sicca egritudo. ¶ Et si q̄ratur quare sepe accidit vt remedia aliqua videātur in principio ꝯferre sed postq̄ ꝯtinuantur nō p̄seuerat iuuamētum. Dicēdum hoc esse duplici de cā quarum vna est ex p̄te nature alia ex p̄te egritudinis ex parte nature: q̄ in ꝯtinuatione fastiditur ⁊ in renouatione gaudet. Alia est ex p̄te morbi q̄ ⁊ si in principio remedium cōtrarietur morbo in ꝓcessu cessat cōtrarietas ꝓpter asuefactionē: ⁊ iō ait Aui. ab ipso q̄ consuetū est nō fit passio quarta primi. Unde videmus aliqua aīalia in prima obuiatione esse cōtraria ⁊ inimica: sed postq̄ asuefit eoꝝ ꝯuersatio cessat illa inimicitia: ⁊ tunc domesticantur ⁊ cessat iter ipsa actio siue pugna pariter iudicādum est hoc inter qualitates esse: ⁊ si dicatur contra q̄ agente debite approximato ⁊ passo bene disposito ⁊c. de necessitate sequitur actio. Respōdetur ꝙ in hoc casu bene sequitur actio: sz adeo pauca ꝙ nullius est momēti. Aut dicitur ꝙ propter asuefactionē cessat dispositio in patiēte: ex quo sequitur ꝙ p̄mutatio medicinaꝝ dūmodo nō egrediātur ꝓpositū maxime vtilitatis est: vt Aui. allegato loco. ¶ Et si queratur vtrū flobothomia sit ꝯueniēs: dico ꝙ in pricipio ⁊ anteq̄ materia sit exparsa ad loca doloris: ex quo ipsa est in venis ⁊ sanguini mixta maxime si etiā neq; fuerit exparsa ad cutim ipsa est ꝯueniēs: si particularia ꝯueniūt in ꝓcessu aūt non cōuenit nisi factis vel applicatis vnctiōibus ⁊ alijs medicaminibus q̄m cū natura temptauit expellere humores adiuta a medicinis p̄miscuit cū sanguie aliquid de ipsis quare ad minus vētose nō vituperantur: sz hoc cū cautela ne humores frigidi magis incrudentur aut calidi magis inflāmentur iuxta Aui. quarta primi. Caue ne egrum ad vnā duaꝝ p̄ducas rerū aut humorū colericoꝝ ebullitionē aut frigidoꝝ cruditatē. In hoc aūt casu magis timetur cruditas q̄ ebullitio: ⁊ iō raro conueniēs est ⁊ expertū est multis nocuisse potiusq̄ iuuasse. ¶ Et si queratur dolores qui fiūt qualiter appellari debēt: Dico ꝙ vtplurimū extēsiui vnde Aui. Doloris extēsiui cā ē vētositas aut humor q̄ neruū aut musculū extēdit ac si ipsum ad suas trahat extremitates scda primi nec verū est ꝙ qdā existimāt ꝙ hic dolor sit frāgitiuus q̄ iudicāt hāc materiā esse iter ossa ⁊ pāniculū fundantes se in dicto Aui. Causa doloris frāgitiui ē materia aut vētositas q̄ iterponitur iter os ⁊ pāniculū qui tegit ipm ⁊ nō loquitur Aui. ꝺ pāniculo imediate tegēte os q̄ ille insensibilis ē sz loquitur ꝺ illis q̄ nō imediate adherent ossi sicut pāniculus tegēs costas aut craneum ⁊ hmōi q̄re cū in illis locis nō fiat hic dolor nō dz sic appellari. ¶ Et si q̄ratur pustule q̄ fiūt in hoc morbo q̄bus pustulis magis ꝓportionantur dico ꝙ illis q̄ vocantur asafati ab Aui. q̄ sic ait. ¶ Asafati est sūmabothor vl cerosaꝝ Fen septia quarti cañ. cap. de asafati tū sepe accidūt pustule q̄ alijs assimilātur vt q̄ assimilantur nodis fistulis cācris essere formice ⁊ alijs fere oībus vt ꝯsiderāti patet. Sz q̄ nominū disputatio nō p̄tinet medico vt Aui. pria primi doctrina sexta q̄nto capitulo ī hoc s̄mone ꝓlōgatur nō ītēdo: queādmodū alij q̄ ignorātes essentiā morbi ⁊ cās ipsius ⁊ ex cōsequēti curā nō nisi de noībus fecerūt mētionez quorum opus q̄re fuerit ipressum cōprēdere neq̄o. ¶ Et si

Septis
p s h a
Octaua.
Dolores extensiui
Dolor frangitiuus
Nona
Asafati
Nominum obseruatio
Decima.

querat̃ quare dolores augent̃ in secunda aut tertia
die vnctiõis. Respõdet̃: ꝙ tũ qꝛ humores mouẽt̃
tum qꝛ subtiliant̃ in saniatiõe seu digestione que fit
merito vnctionis iuxta affoꝛismum secũde particu-
le. In generatiõe saniei febꝛes ⁊ doloꝛes fiũt magis
ꝙ̃ facta sanie: ⁊ iõ optimũ ⁊ singl'are secretũ ẽ: eo tũc
administrare solutiuũ vt añꝙ̃ humoꝛ ꝑ os expellat̃
ꝑ deoꝛsũ euacuet̃: ⁊ sic nocumẽtũ in oꝛe euitat̃: vt
ego sepius exptus sũ: aut si pustulas seu plagas vl-
cerosas habuerit ibi attrahẽtia ponant̃ vt humoꝛ in
An argẽtũ viuum cal. vl' fri. de euacuet̃ ⁊ ab oꝛe diuertat̃ ex quo ĩfert̃ ꝙ verioꝛ
est opio q̃ dicit argẽtũ viuũ esse calidũ ꝙ̃ q̃ dicit esse
frigidũ cũ rõne ipsi⁹ humoꝛ subtiliet̃ ⁊ ponat̃ in mo
tu vt ostẽdit̃. ¶ Sed ꝯ ait studiosus iuuenis Vin-
cẽtius Aiax Siculus. ¶ Argẽtũ viuũ causat egritu
dies frigidas vt epilepsiã paralesim ⁊ hmõi vt Aui.
scõo cañ. ⁊ alij: ergo frigidũ qꝛ simile nõ nisi a simili
generat̃ vt habet̃ in physicis. ¶ Ad qd̃ rñdet̃ qd̃
veꝝ esset si d̃ ꝑ se causaret has egritudies sꝫ eas cau
sat ꝑ accidẽs. s. debilitãdo cũ sit ꝯriũ cerebꝛo ⁊ ner
uis rõne cõplexionis qꝛ calidũ ⁊ humidũ ⁊ natura-
lis cõplexio iuuat̃ suo simili ⁊ nocet̃ ꝯrio iuxta illd̃
tertio tegni calidioꝛa calidioꝛib⁹ ĩdigẽt adiutoꝛijs q̃-
re ob debilitatẽ humoꝛes frigidos generãt ⁊ eos fa
ciliter recipiũt cerebꝛũ ipm dico ⁊ nerui ⁊ sic patet
clare solutio qꝛ nõ incõuenit ꝙ aliqd generet ab eo
diuersum ꝑ accidẽs vt frigidũ calidũ ⁊ calidũ frigi-
Undecia dũ ⁊ sic de alijs. ¶ Itẽ quesitũ fuit a quodã acutis-
simo iuuene Frãcisco de carmino vtꝝ argẽtũ viuũ
sit ꝯueniẽs in hac egritudine cũ ꝺm mẽtẽ omniũ au
ctoꝛũ inimicat̃ neruis ⁊ hec egritudo ꝓ maioꝛi pte
est ĩ neruis. ¶ Itẽ ait ipse fama q̃ oẽs famãt nõ om
nino vana septio ethicoꝝ sed oẽs fere dicũt argẽtũ
viuũ esse ꝯriũ ⁊ vnctiões ꝓpterea vituperãt igit̃ ⁊c̃.
ad q̃ ꝑ me respõsũ fuit ꝙ argẽtũ viuũ ẽ ꝯueniẽs ꝓ-
pter rões supius dictas sꝫ ad pꝛimũ argumẽtũ di-
co ꝙ lꝫ hẽat ĩ se aliqd̃ nocumẽtũ: tñ postꝙ̃ coꝛrigit̃
vt oñdit̃ suo loco nõ ẽ tm̃ qn sit multo mai⁹ iuuamẽ
tũ. ¶ Vel ꝑ ossꝫ dici ꝙ iõ argẽtũ viuũ ẽ ꝯriũ neruis
qꝛ ei⁹ cõplexio ẽ ꝯria ꝯplexiõi naturali neruoꝝ: ⁊ ita
in sanitate noceret ipsis neruis: sꝫ qꝛ nerui sũt discra
siati ad frigidũ ⁊ siccũ ⁊ ꝑ argẽtũ viuũ remouet̃ illa
discrasia donec reuertant̃ ad suã eucrasiã: iõ posset
dici ꝙ absolute ẽ ꝯueniẽs vñ aliqua in egritudie cõ
ueniũt q̃ in sanitate discõuenirẽt ⁊ traherẽt coꝛp⁹ ad
lapsum ꝓ̃ter naturalẽ. ¶ Ad secũdam rõnem dico
ꝙ notãter ait Aristoteles nõ omnino vana quia nõ
vult ꝙ nullo modo sit vera: hꝫ enim aliqd veritatis
ꝓ quãto argẽtũ viuũ vt ꝓbatũ est habet aliqd no
cumẽti: nõ tñ ꝓpter hoc est ꝓhibẽdũ ex toto ⁊ ma-
xime coꝛrectũ: ait enĩ Galine⁹ vndecio de ĩgenio sa-
nitatis difficillimũ ẽ ĩuẽire aliqd̃ auxilioꝝ ꝙ nihil no
Duodecima cẽs ꝯferat. ¶ Itẽ fuit q̃situ ab alio q̃re doloꝛes ma-
gis multiplicant̃ in iũcturis ꝙ̃ ĩ alijs locis cũ ex mo
tu deberẽt magis resolui ⁊ fuit subtilis iuuẽis Iaco
bus Roger ad qd̃ rñsũ est ꝙ magis facit vacuitas
ad aggregandũ ꝙ̃ motus ad resoluendũ vnde Aui.
scd̃a Fen pꝛimi Canonis amplitudo que est apud
iuncturam est apta vt materia ad ipsam descendat.

¶ De explanatiõe arboꝛis signoꝝ. CAP. VII.

Omne signũ egritudinis aut sumit̃ a re
non nãli aut a re nãli aut a re ꝓ̃ter nãm.
¶ A re nõ nãli vt in quo aere stetit infir
mus q̃bus cibarijs quo potu vsus sit q̃
exercitio: quo somno: qua vigilia ⁊ sic de alijs. ¶ A
re nãli vt cui⁹ etatis sit infirm⁹ qualis sit eius ꝯsue-
tudo: qualis ars: qualis virt⁹: q̃lis cõplexio ⁊ hmõi.
¶ A re ꝓ̃ter nãm tripliciter ab operatiõe lesa q̃lita-
te mutata ab exeũte mutato. Ab oꝑatiõe lesa triplici
ter aut aĩali: vitali: aut nãli. ¶ Ab aĩali duplicit̃ mo
tiua ⁊ sensitiua. ¶ Sensitiua dupliciter interioꝛi ⁊
exterioꝛi exẽplũ de motiua vt qualiter possit moue-
ri scd̃m totũ ⁊ scd̃m mẽbꝛa exẽplũ de sensitiua exte-
rioꝛi vt qual'r videat audiat olfaciat tangat vt puta
quẽ doloꝛẽ ꝑcipiat: quẽ sapoꝛẽ in oꝛe sentit. ¶ Exẽ-
plũ de sensitiua interioꝛi vt q̃les hẽat imaginationes
quale iudiciũ: qualẽ memoꝛiã: q̃lia somnia. ¶ Exẽ-
plũ de vitali vt qualẽ pulsũ qualẽ hanelitũ habeat
de anime passionib⁹ in sex rebus nõ nãlib⁹: fiat ing
sitio. Si sumit̃ a nãli oꝑatiõe hoc dupliciter aut ab
operatiõe virtutũ ministrãtiũ aut mĩstrataꝝ. ¶ Exẽ-
plũ pꝛimi vt qualiter appetat retineat digeret attra-
hat atq; expellat puta egeret vrinet mestrua hẽat co
heat sub re nõ nãli cõpꝛehendat̃. ¶ Exẽplũ de ad
ministratis vt qual'r nutriat̃: ⁊ de oĩb⁹ istis oꝑatiõi-
bus inuestigãdo an sit diminuta an albata an coꝛru
pta oꝑatio. ¶ A qualitate mutata vt qualis sit odoꝛ
hanelitus infirmi: qualis sudoꝛis q̃lis vulneris vlce
ris aut saniei. ¶ Qualis sit ẽt coloꝛ lingue oculoꝛũ
faciei ⁊ toti⁹ coꝛꝑis q̃lis humiditas q̃lis siccitas ⁊c̃.
asperitas lenitas duricies mollicies lingue vẽtris ⁊
totius coꝛꝑis. ¶ Ab exeũte mutato vt quãte ⁊ qua
les sint suꝑfluitates oculoꝝ nariũ aurium palatus.
¶ Qualis sit vomit⁹ ⁊ quãt⁹ ac ẽt eructatio qualis
itẽ vrina egestiones: capitis subassellaꝝ pedũq; soꝛ-
dicies ⁊ toti⁹ coꝛꝑis sudoꝛ allices oscitatiões nausea
subuersio ad nãles oꝑatiões expulsiuas reduci pñt:
qꝛ a nã tentante expellere fiunt. ¶ Unde signa san-
guinis ista sunt. ¶ A re nõ nãli qꝛ vsus est regimie
multiplicante sanguinem: vt quia vtitur arte gau-
diosa sicut cantatoꝛ aut histrio vel quia vtitur cibis
multiplicantibus sanguinem ⁊ potibus vt sunt oua
soꝛbilia testiculi galloꝝ vinũ optimũ ⁊ huiusmodi.
¶ A re naturali qꝛ carnosus complexionis sangui
nee adolescẽs seu iuuenis ⁊ similia. ¶ A re ꝓ̃ter na
turam ⁊ pꝛimo ab operatione lesa grauitas in oꝛigi-
ne oculoꝛum ⁊ capitis ⁊ timpoꝛum pulsatio allices
oscitationes nausea doꝛmitatio multa ⁊ pꝛofunda
sensuũ turbatio tarditas in cogitãdo laxitudo mem
bꝛoꝛum absq; labore pulsus magnitudo velocitas
⁊ frequẽtia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

¶ Nicolai Leoniceni vicentini in librum de epidemia quã itali morbum gallicum vocant ad Illustrē virum Ioãnem Franciscum mirandulensem Concordie comitem prefatio.

Abitaꝫ Nuper Ferrarie de morbo quem gallicum vocãt disputationē atqꝫ a me postmodū mandatã litteris cui magis quã tibi Ioãnes Francisce mirandulensis dedicauerim qui cū supiobus diebus Ferrarie adesses atqꝫ ante dieꝫ ad eandeꝫ disputationē constitutū tibi ex causis vrgentibus esset discedendum nō parum dolere mihi visus es ꝙ eidem disputationi nō posses interesse neqꝫ dissimulanter tulisti gratissimaꝫ reꝫ me tibi facturū si q̄ nō potuisses presens accipere haberes absens ex meis litteris vel potius volumine ad id dedicato legendi facultatē. Et quoniã nō te latebat magne cōtentionis disputationes a medicis atqꝫ philosophis pertractatas nō veritatis inuentione sed iurgijs atqꝫ clamoribus plerunqꝫ terminati illud insuper a me expectare videbaris vt nō solum que nã inter disputantes opinio tandē eēt ꝓ vera recepta tibi significarem. sed mei quoqꝫ iudicij calculū inter ambigentes sentētias manifestareꝫ. Quid plura; ego q tibi ꝓpter tua eximia in me beneficia oīa debeo pollicitus sum facturū me qd optabas arduum qdem opus ac pene temerarium nisi ipsum excusaret obsequm. Ecce igitur iã tibi fidem ꝓmissam exoluo quãto tardius quã tu forte cupiebas tanto maiore cū fenore nō solū eniꝫ eam que precipue defendebat Ferrarie opinionē sed quascūqꝫ alibi plurimū vigere intellexi conatus sum ꝓ mei ingenij ībecillitate cōfutare meãqꝫ postremo loco exēplis rōnibus: ac nobilissimoꝝ medicoꝝ auctoritatibus cōfirmare. Multa preterea Auicēne dicta que ad ꝓpositaꝫ cōtemplationē ꝑtinebãt duximus in cōtrouersiam. Quare qui hec lecturi sunt, queso boni cōsulãt neqꝫ me ꝓpterea impudētem aut insolentē iudicēt q ausim magni nominis auctores incessere. Facimus hoc multoꝝ veterū ac precipue Aristotelis summi philosophi exemplo qui tãti fecit veritatē vt ꝓ ea asserēda scripserit etiã cōtra preceptorē neqꝫ vero hanc apud te prefamur veniã q hoc meū circa antiquoꝝ scripta examinãda studiuꝫ adeo nō improbas vt in ea quã nuper Ferrarie habuimus de litteris cōfabulatiōe mirari te mihi dixeris ꝙ in illo quē supioribus annis edidi de medicoꝝ erroribus libro Plinium tã leuiter perstrinxissem. in cuius auctoris libris tu multo ples quã q a me fuere notati errores aīaduertisses. Dicimus ista malignis atqꝫ impudentibus quoꝝ aliter ea etiã que tacite ꝓbant qꝛ tū ipsi nō scripserunt aut inuenerūt liuore ducti aperte calūniantur aliter vero more pecudū alienis semper vestigijs insistētiū nihil suo oīa alioꝝ iudicio tribuūt ꝛ si cui se semel auctori addixere eius autoritatē sine ratione rōnem esse arbitrant. Ut cunqꝫ tamen hi de nostris scriptis iudicauerit q̄to minorē apud ipsos gratiam sumus habituri tãto maiorē apud ꝓbos ac doctos speramus cōsequi apud te presertiꝫ q Ioãnis Pici patrui tui ꝑ oīum gradus virtutum vestigia imitaris quiqꝫ eã que in eius intēpestiua morte facta est litteraꝝ atqꝫ oīum bonaꝝ artium iacturam. ita resarcis vt ad te respicientes virgilianum illud omnes vno ore pronuncient.

Uno auulso non deficit alter.
Aureus ꝛ simili frondescit virga metallo.

Tibi itaqꝫ ꝛ paucis cecinimus vobis placuisse cōtenti reliquorum autem vel inuidorum vel imperitorum iudicia contemnentes.

¶ De Epidemia quã Itali morbum gallicū Galli vero Neapolitanū vocant. Nicolai Leoniceni Uincentini Liber.

Ouos Italie aduenisse morbos prioribus seculis ignoratos antiqua etas credidit siquidem Plinius vir eruditissimus nō mō Italie sed vniuerse fere Europe lichenas ante Claudij principatuꝫ incognitos fuisse testat vigesimo sexto de historia naturali libro. Ego vero de alijs Europe ꝑtibus nō plane habeo statutū qd sentiã. Illud ꝓ certo affirmare ausiꝫ multis ante quã Claudius īperaret ãnis lichenas fuisse grecis familiares qñ Hippocrates auctor grecus vetustissimus cū multis alijs in locis tū presertiꝫ in tertia ꝑticula Aphorismoꝝ in morboꝝ estiuoꝝ mētione lichenū cōmeminit vt mihi magis fiat verisimile vexasse id malū etiã Italiã quãuis forte lōgo temporꝫ interuallo ante Claudiū sed nōdum romano impꝑio ad exteras nationes ꝓpagato atqꝫ ideo minus a grecis medicis Roma frequētata defuisse eidē morbo nomē clatores. idcirco donec sine nomine ꝑstitit fuisse iteriꝫ obscuriorē sicuti postea Claudio imperãte iã grecis artibus ac precipue medicina vigēte in ciuitate lichenas atqꝫ mentagrã vocitãtes fecere illustriorē. Simile quoddã nostro hoc euo accidit iam eniꝫ insolite nature morbus Italiã: ꝛ multas alias regiones inuasit. Pustule sunt a partibus obscenis incipiētes: mox totū corpus: atqꝫ ip̄aꝫ precipue faciē occupãtes preter feditatē: magnū insuꝑ cruciatū plerunqꝫ afferentes. Huic tamē morbo nōdum nostri temporis medici verū nomē imposuere: sed vulgato nomine malū gallicū vocãt: quasi eius cōtagio a gallis in italiã importato aut eodē tēpore ꝛ morbo ipso ꝛ galloꝝ armis Italia infestata. Non defuere

quidem: qui eũdem cum illo putarint: quem prisci elephãtiasin nominarũt sicuti alij morbũ Gallicum esse antiquis lichenas alij asaphati. alij prunam siue carbonẽ. alij ignẽ ꝑsicũ siue sacrũ existimarũt. Que quidẽ ambiguitas nominũ ⁊ dere ipa quoqꝫ dissensio multos suspicari fecit nouã hanc esse luem nũq̃ a veteribus visam atqꝫ ideo a nullo medico vel greco vel arabe inter alia morboꝝ genera tactã. Ego sicuti neqꝫ illis assentior qui varias huic morbo indidere appellatões haud quaquã eius nature ꝯgruẽtes. ita vbi ꝯsidero eadẽ natura ꝑditos hoĩes sub eodem celo natos sub eisdẽ syderibus educatos eisdẽ etiã semꝑ fuisse morbis obnoxios cogor existimare: neqꝫ mihi põt in captum mẽtis ꝑuenire natã hãc repente labẽ nostram ita infecisse etatẽ: vt nullã supiorem. Qꝺ si quis aliter quã ego sentiat quid tandeꝫ hoc esse dixerit aut quã deoꝝ vindictã; nã si cause naturales inspiciant̃ millies post mũdi initia eedem extitere. Quare similẽ morbũ ex causis similibꝰ etiã supioribus etatibus ꝯtigisse parati sumus ostẽdere: vbi prius illoꝝ opĩones qui morbũ Gallicũ fuisse a priscis elephãtiasin nominatũ siue quid aliud a nostra opĩone diuersum credidere ꝯfutauerimus. Sꝫ anteq̃ disputationẽ ipsam aggrediamur. illud in primis admonẽdũ est aliud morbi genus significari verbo elephãtiasis in libris arabũ: aliud in libris grecorum. Rasis siquidẽ atqꝫ Aui. elephãtiasin ꝓ morbo accipiunt in quo pedes ⁊ crura supra modũ intumescunt. Galenus ac Paulus omnesqꝫ greci auctores in eodẽ verbo morbũ intelligũt quẽ Aui. ⁊ medici iuniores leprã appellãt. De prĩo verbi elephãtiasis apud arabes significato neminẽ ambigere arbitror de scꝺo apud grecos vsitato longius est a nobis disserẽdum: nã si ostẽsum fuerit nihil aliud esse grecis elephãtiasin: quã morbũ illum quẽ vulgato noĩe leprã vocamus: tũc id quoqꝫ ꝓbatũ erit morbũ gallicũ non esse elephãtiasin quãdo ⁊ qui cõtrarium sentiunt morbum gallicum plurimuꝫ a lepra distare cõcedunt. Ut igit̃ ad rem ipsam ꝓpius accedamꝰ elephantiasin apud grecos eẽ apud arabes ⁊ iuniores medicos leprã ita demõstratur. elephãtiasis auctore Paulo eginita est cancer totũ occupãs corpus vnde idẽ paulus inq̄t. Si cancer vnum tãtũ morbũ infestãs tamẽ ꝓm sn̄iam Hippocratis ĩsanabilis ẽ quãto magis elephas qui cancer quidaꝫ est vniuersalis oẽm curationẽ superabit; Eãdem sn̄iam scribit lib. iiij. Aui. his verbis. Et cum cancer qui est lepra mẽbri vnius sit de illis q̄bus nõ est sanatio q̄d dicemꝰ de lepra que est cancer totius corꝑis. Idem dixerat Aui. circa initia eius capitis in quo agit de lepra ꝙ videlicet lepra est sicuti cãcer cõis toti corꝑi. Sed ⁊ eorũdeꝫ humoꝝ vitio generari elephãtiasin Paulus cẽset ⁊ Aui. leprã ⁊ q̄ẽadmodũ Paulus minus malã elephãtiasis spẽm statuit que ex quadam veluti fece sanguis superassata ortũ hꝫ alterã que a flaua bile eque retorrida fit deteriorẽ sic ⁊ de duabꝰ lepre speciebꝰ. quaꝝ alterã itidẽ ex fece sanguis altera ex flaua bile in atrã ꝓpter assationẽ ꝯuersa generat̃ Aui. decernit. Neqꝫ vero aliã Paulus elephãtiasi aliã lepre Aui. adhibet curationẽ. Neqꝫ ẽt Galenus scribẽs de elephãtiasi. scꝺo libro artis curatiue ad Glauconẽ minus quã Paulus cũ Aui. scribẽte de lepra ꝯcordat imo ṽo omnia illa Aui. ṽba: qꝺ lepra multiplicat̃ in Alexãdria ꝓpter caliditatẽ aeris ⁊ malitiã cibi ⁊ eius essentiã ex genere pisciũ ⁊ carne salita ⁊ carne grossa ⁊ carnibus asinoꝝ ⁊ lẽti bus (liceat eniꝫ mihi ipsius Aui. ṽba quãuis barbare scripta. maioris tamẽ fidei gratia referr̃) omnia inquã hec Aui. verba sunt ex Galeno de elephãtia si eo quo nuꝑ diximꝰ libro loquẽte trãslata. Quid qꝺ nisi Galenus ꝑ elephãtiasin morbũ quẽ diximꝰ intellexerit illud sequetur absurdum Galenum medicorum facile principẽ qui tot de medicina volumina tam accurate taꝫ copiose conscripsit: nullaꝫ de eo morbo qui reliquos omnes magnitudine superat quẽ nos vulgo lepram appellamus in suis libris fecisse mẽtionem. Galeni autẽ libros intelligo quos idem auctor in propria lingua scriptos reliquit. naꝫ in his quos vel ex greca vel ex arabica lingua translatos habemus plurima est in hoc verbo lepra ambiguitas: quoniam aliquãdo translator vbi elephantiasin in greco Galeni Codice scriptuꝫ inuenit lepram est interpretatus: vbi vero lepram nihil ĩmutauit. sed eodẽ vsus est verbo cum tamen apud grecos auctores alius morbus sit lepra alius elephantiasis. Lepra enim (vt ĩquit Galenus in libro de tumoribus cõtra naturam) passio solius cutis est: qꝺ ꝺ elephãtiasi dici nõ põt: cũ ĩ eo morbo q̄ Elephantiasis a grecis noĩat̃ nõ mõ cutis sꝫ carnes ẽt atqꝫ ossa: vt Celsus quoqꝫ testatur plerunqꝫ vitiẽtur. Qꝺ si quis pertinaciter tueri velit eundẽ esse morbum quem greci lepram atqꝫ arabes itidẽ nominent: videat quid ipsum concedere oporteat hoc scilꝫ esum viperarum quo nullum esse prestantius remedium aduersus lepram medici omnes vno ore consentiũt quodqꝫ inter nobilia medicamenta cõtra leprã Auicẽna numerat non modo non sanare id malum: sed insuꝑ generare. Galenus enim lib. xj. de simplici medicina duorum meminit elephantiasi morbo laborãtiũ qui ex esu carnium viperinarũ in leprã inciderũt quare necessariũ est dicere aliũ esse morbũ a Galeno ⁊ ceteris grecis lepra vocet̃ aliũ q̄ ab Aui. ac medicis iunioribus eodẽ nomine nuncupetur. Quid lepra nomen significet apud arabes ⁊ medicos iuniores q̄ arabum doctrinã magna ex parte sequunt̃ nemo nisi hebes: atqꝫ omnino obtusus ignorat: q̄d vero apud grecos siue latinos veteres grecos imitantes multi etiã nesciũt eruditi: vnde data est errori occasio: vt diuersaꝝ linguarum significata distinguere nescientes: vel elephãtiasin nõ esse leprã de quo scribit Aui. vel̃ nõ simpliciter leprã sꝫ quãdã lepre spẽꝫ existimauerint. Nos ṽo elephãtiasin idẽ eẽ ꝙ lepra de qua

Elephantiasin aliter apud grecos alit̃ apud arabes capi.

Galenꝰ ⁊ Paulus

Elephantiasis q̄d ditas.

Auicẽna

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

de qua agit Aui. atq; ab altero morbo diuersa3 quē
Gale. leprā nomīat existimamus: idq; videmur mul
tis rōnibus ex ipsius morbi sumptis essentia demō-
strasse. Age vero etiā ex vi nominū quibus idē mor
bus nūcupatur argumētemur neq;. n. tantū elephā-
tiasis sed preterea satyriasis apud grecos nominat
licet verbū satyriasis ꝓ priapismo quandoq; apud
eosdē grecos accipiatur. Nomen aūt elephantiasis
tractum est a similitudine elephantis quoniā (vt in-
quit Gale. sexto de causis accidentiū) qui hoc mor
bo laborant carnē habent nigrā ⁊ tuberibus plena3
qualis est cutis elephātum. Nōnulli elephantiasin
ob morbi magnitudinē qui nulli fere remedio suc-
cumbit dictā existimant. Quidā ob id qꝺ sicut ele-
phas preceteris animalibus diutissime viuit ita hic
humor longissimus est que quidē omnes ꝓprieta-
tes nulli alij morbo magis cōueniunt quā illi quem
nos vulgo leprā nominamus. Sed ⁊ satyriasis idē
morbus a grecis vocatur quoniā eo affecti facie3 si-
milē satyris habent nasu3 simum crassa labra aures
leuigatas vt scribit Gale. libro scđo de causis mor-
boꝝ ac preterea alio libro qui de tumoribus contra
naturā inscribitur quo etiā in loco aspectu horribi-
les ⁊ male olentes satyriasi3 patientes ostendit que
omnes note morbū illum quē leprā vulgo dicimus
minimo minus ante oculos ponunt. Quāquam ve
ro efficacibus rōnibus tu3 ex morbi essentia atq; ap
pellatione tum etiā ex sensu sumptis ꝓbauerimus
nihil aliud esse elephantiasin apud grecos quā mor
bum quē arabes nomināt leprā siue quid aliud qꝺ
ipsis leprā significet idem tamē arabes vt antea ad-
monuimus ꝑ elephātiasin nō eūdem quē greci mor
bum sed crurū potius ac pedum tumorē īmodicum
intelligunt qꝺ facile est ipsis ꝑmittēdum quādoqui
dem vt sepe Gale. precipit non est de nominibus a
medicis litigādum nisi idē auctores nō solū nomi-
na sed res ipsas quoq; cōfunderēt cu3 videat Aui.
libro tertio vbi agit de elephātiasi sumpta ꝓ tumore
pedum nōnulla dicere que etiam Galenus de ele-
phantiasi in eo accepta quo greci capiunt significatu
libro siquidem qui de nigra colera apud latinos in-
scribitur. Galenus inquit ex eodem fieri humore ele
phantiasin atq; varices qui quidem humor primu3
rubidus apparet deinde nigrescit. Idem de sua ele
phantiasi refert Auicēna ⁊ sicuti Galenus ac Pau
lus elephantiasin ad rubidum colorem declinante3
minus malam arbitrantur ita Auicēna subrubram
elephantiasin nigra censet esse incolumiorem ⁊ quia
Dioscorides scribit cedream hoc est gumi illud ex
cedro arbore fluens quod arabes vocant alchitram
licet Simon Genuensis id verbum arabicum pi-
cem liquidam latine interpretetur q: inquam Dio-
scorides auctor est cedream iuuare elephantiacos:
si ligatur aut iuungatur postmodum Auicēna de eo
dem remedio contra elephantiasin hoc est tumore3
(sic enim ipse id verbum accipit) crurum vel pedū
ita scribit dicitur ꝙ alchitran confert inuiscatum ⁊ li
nitum. Rasis quoq; qui elephantiasin in eodē quo — Rasis
Auicēna accipit significatu na3 ⁊ in Almansore ⁊ in
diuisionibus seorsum de lepra ⁊ separatim de ele-
phantiasi tāꝗ͂ de morbis differētibus tractat idem
tamen auctor libro duodecimo Continētis in quo
agit de crurum vitijs quibus annumerat elephantē
de vitio elephantis plurima scribit que etiam Ga-
lenus varijs in locis de elephātiasi imo vero Rasis
ipse Galenum allegat in libro de cholera nigra ita
scribētem. Vitium elephantis ⁊ varices fiunt ex hu
more nigro qꝺ nisi fuerit cum eis caliditas nō erunt
intense malicie ex vehementi quoq; declinatione ad
coleram nigram purā fit vitium elephātis. Similē
fere sentētiam vt antea ex parte notauimus scripsit
Auicēna libro tertio capite illo quo vna de elephā
tiasi ac de varicibus agit qui quidem Auicēna par
tim Galenum partim Rasim in eodem capite vide
tur imitatus. Multa autem remedia que greci tra-
dunt contra elephantiasin pro lepra sumpta3 scribit
Rasis libro quem diximus contra vitium elephan-
tis vbi de pedum aut crurum vitijs tantum dixerit
veluti ex Galeni auctoritate plantaginem quam etiā
Celsus ad elephantiasin precipue commendat. Ex — Celsus
Dioscoridis itidem auctoritate ad vitium elephan-
tis laudat Rasis sel hircinum atq; mentastru3. Lon
gum esset si multa alia velle3 enarrare que greci atq;
arabes quamuis de morbi essentia differentes de
elephantiasi tamē similiter tradiderūt. Quod siquis
forte tam Auicēnam quam etiam Rasim ea ratione
tueatur quod crurum pedum ve tumorem que3 ele
phantiasin nominarunt non lepram sed tantum le-
pre principium iudicauerint atq; ideo diuersis no-
minibus alio scilicet lepram alio lepre principium
nuncupare voluerint vt morbi in sua tempora diui-
sionem non improbamus ita illos duas eiusde3 mor
bi partes non debuisse diuersas facere species vel
etiam genera omnino contendimus quod maxime
fecisse videtur Auicenna qui de elephantiasi libro — Auicēnā
tertio de lepra vero egit in q̄uarto tanto scilicet inter — ponere
uallo vt videatur elephantiasin distinctum omnino — elephātia
genus a lepra putauisse cum presertim idem Aui- — sin inter
cēna elephantiasin nō vti Galenus inter figure mor — morbos
bos sed quātitatis potius libro primo collocauerit. — quātitatis
Et hec quide3 de prima opinione longus forte quā — Galenu3
decuit q: tamen est in ipsa precipue Ferrarie dispu- — vero. Fi-
tatum nos hoc in loco abundantius disseruimus. — gure.
Tam ad alteram opinionem que mor- — Lepram.
bum Gallicum esse lichenas asserit cō
futandam veniamus. Hanc opinione3
esse falsam ita colligitur. Lichen est mor
bus ille qui latine dicitur impetigo vulgo aute3 vo
latica. Morbus gallicus non est impetigo siue vola
tica. igitur morbo gallicus non est lichen. Qꝺ mor-
bus gallicus non sit impetigo siue volatica: que fuit
nostri syllogismi minor propositio tam imperiti ꝗ͂

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

Lichena apud grecos esse morbum, qui a latinis impetigo nomiatr̄ vulgo aūt volatica dicitur. Cassius felix.

etiā periti ipso sensu monstrante nouerunt. Quare id solum ostendere oportet quod malum greci Lichena vocant nos latino vocabulo impetiginem nominare ⁊ quod docti impetiginem vulgus volaticam nuncupare. Qui vero possumus melius ista ꝓbare ꝙ̄ Cassij felicis auctoritate: cuius auctoris hec sunt que a Simone genuensi allegantur verba. Impetigo greci lichenas dicunt latini zemas nascūtur ex melancholico humore rotundo schemate in superficie cutis cum ingenti pruritu: quis non videat his verbis morbum quem vulgato nomine volaticam vocitamus designari: Plures quoqꝫ medici iuniores in quorum numero Nicholaus est atque etiam Gentilis siue quicunqꝫ is est cuius expositiones in Fen septimam libri quarti Auicēne habentur impresse sentire videntur impetiginem esse volaticam ⁊ allegant alios idem sentientes quāuis videatur Rasis vigesimoquinto Continentis putauisse impetiginem esse tineam siccam de qua opinione postea dicetur. Eundem vero morbum eē apud latinos impetiginem qui sit lichen apud grecos preter Cassij felicis auctoritatem etiam ratione probatur. Que enim remedia Galenus ⁊ Paulus omnesqꝫ greci auctores contra lichenas notauere eadē fere contra impetiginem a Quinto Serenio. Rasi atqꝫ Auicēna scribuntur neque hi arabes auctores aliter generari impetiginem quā greci lichenas docuerunt. Sunt autem lichenes ⁊ lepra (si lepram eo modo quo ante a grecis capi docuimꝰ intelligamꝰ) solius cutis passiones. Peior tamen est lepra quā lichenes. nam (vt Paulus ⁊ Galenus testantur) lichenes si diu perseuerauerint tandē in lepram conuertuntur. maior enim est cutis feditas ⁊ desquamatio in lepra. ꝙ̄ in lichenibus. Tantam tamē habēt lichenes ⁊ lepra nature cognationem vt credere possim hos duos morbos apud diuersos auctores inuicem nomina mutuari. nam que de impetigine scribit Celsus ea potius lepre conueniunt. Videtur. n. idem Celsus sicuti lepram impetiginem ita lichenas. papulas latine nomīasse. quod ex quāplurimis que alij de lichenibus ipse de papulis retulit colligere possumus. Quemadmodum. n. a Cassio felice scribitur lichenas nasci rotundo schemate. i. figura in superficie cutis cum ingenti pruritu ⁊ asperitate atqꝫ vbi id malum serpere ceperit serpiginem dici ita ⁊ Celsus ait alterum papularum genus ꝑ minimas pustulas cutim exasperare. rodere. ⁊ eandem serpere atqꝫ vt id vitium rotundum incipit ita in orbem procedere ⁊ quod greci dicunt ex lichenibus diuturnis fieri lepram. Celsus de quadā specie papularum idē pronunciat ꝙ nisi cito auferatur in impetiginem vertitur ⁊ sicuti greci quosdam lichenas agrius idest feros nominant: eodē modo Celsus alteram papularum speciem agria idest feram ab eisdem grecis appellari testatur. Deniqꝫ quod leui papule Celsus remedium precipit vt scilicet ieiuna saliua quotidie defricetur idem greci adhibēt lichenibus puerorum qui quidē curationis modus argumēto eē potest lichenas esse morbum quem vulgo volaticam nominamus aduersus quam nostro quoqꝫ tempore muliercule circa puerorum mala sananda ꝓcipue sollicite nullam magis ꝑsentaneam nouere medicinam quam ieiunam saliuam. Sed ⁊ eodē Celso auctore maior papula murali herba commodissime tollitur quam quidē herbam greci vt Celsus quoqꝫ libro. iij. testatur parthenicē ⁊ perditium nominant. latini vero quia in parietinis nascitur alio nomine parietariam appellant. vulgus ob eum quē in vasis vitreis abstergēdis exhibet vsum vitriolū vt minus mirandum sit hanc ipsam herbam lichenas sua vi abstersoria sanare. Est tamen ⁊ altera herba ipsa quoqꝫ in muris. sed maxime saxis humectis proueniēs a simili vi effectuqꝫ lichen a grecis nominata quam nostri temporis medici nescio qua ducti ratione vel vsu hepaticam vocitarunt: neqꝫ enim vsquam apud celebrem auctorē vel grecum vel arabem legitur lichenem herbam hepati vtilē esse. vnde pre ceteris hepatica dici meruerit. Quod vero Pandectarius scripsit ex Serapionis atqꝫ Galeni (vt videtur) auctoritate valere hanc herbam contra splenis atqꝫ hepatis obstructiones ⁊ contra omnem hepatis egritudinem hi quidē liechenis effectus neqꝫ a Galeno neqꝫ a Serapione vsquam scripti leguntur. si vero Pandectarius illos ex sua protulit opinione minus illi hac in parte credendū quoniam hanc ipsam herbam quam greci lichena vocant tanta nominum confusione obscurauit vt que tandē herba sit neqꝫ alij ex verbis eius scire liquido possint neqꝫ ipse sciuisse videatur cum enim de licena siue lichene egisset in littera. a. vbi eam arabice ainec latine muscum vel vsne vocari docet postmodum in sequēti fere capite agēs de eadē herba lichene licet videatur non animaduertere eam arabice azemalsaret inquit appellari latine vero hepaticam. Eandem vero esse hanc ipsam hepaticam cū ea quam greci lichena nominant indicant ille que Azemalsaret siue (vt Pādectarius interpretatur) hepatice a Serapione ex Galeni ac Dioscoridis auctoritate tribuuntur sunt enim quas iidē auctores in suis de simplici medicina libris licheni herbe subscripsere. Neqꝫ vero contentus Pandectarius ex vna herba fecisse duas. postmodum in littera. l. eandē herbam ter geminauit. De lichene siquidē sub proprio vocabulo egit ⁊ limum terre latine vocauit. Indicēt ergo legētes quanta sit homini fides habēda qui herbam eandē modo muscū. modo hepaticam. modo limum terre latine nominat nō solum varia nomina sed rem quoqꝫ que tamen vna erat diuersas opinatus. Quod si quis lichenē herbam prodesse hepati ea ratione contēdat quoniam de ipsa scribit Serapio ex Dioscoridis auctoritate ꝙ ictericis confert. morbus autē qui icterus nominatur

natur plurimum hepatis vitio oriatur is etiam Dio
scoride docēte discat non intra sumptam ad vitium
ipsum tollendum:sed extra adhibitam potius ad co
lorem scilicet naturalem ictericis restituendum her
bam lichenē a medicis peritioribus commēdari q̄d
verba ipsa Dioscoridis aperte demonstrant neqꝫ
enim cum melle confectam atqꝫ comestam vt verba
Serapionis male dioscoridem ī interpretantis vidē
tur innuere sed cum melle illinitā potius lichenē iu
uare ictericos idem Dioscorides scribit. Nō est au
tem a ratione alienum hanc ipsam herbam que (vt
inquit Galenus) plurimum valet abstergēdo sicu-
ti lichenas ita alteram cutis in ictericis feditatem de
lere. Sed postquā de vera hepatica hoc in loco di-
sputatur similis error Gentilis medici nostra quo-
qꝫ etate celeberrimi haud quaquam est dissimulan
dus qui hanc iuuandi Hepar prerogatiuam cuidā
Herbe in lictoribus maris nascentis quam alij sol-
danam alij per diminutionem soldanellam nomi-
nant in quodam consilio tribuit in quo etiam her-
bam a pluribus soldanam vocatam scribit cachilez
ab arabibus nominari de qua itidem cachile refert
Serapio ex Isaac Ebenaram auctoritate ꝙ debili-
tati hepatis confert. Sed quod tanti viri pace dice-
re liceat fallitur sua opinione Gentilis neqꝫ.n.her-
ba vulgo soldana seu soldanella vocata ē apud ara
bes cachile:siquidē herba cachile folio nasturtij vel
vsne describitur a Serapione. Neutra autem simi-
litudo soldane conuenit quam scimus habere folia
hedere folijs fere similia que quantum a nasturtio
atqꝫ vsne discrepent indicent illi qui hasce her-
bas aliquando oculis sunt contemplati. Nasturtiuz
quidem cum sit herba hortensis vulgo agriti nomi
nata puto omnibus notam. Vsne autem (vt inquit
Serapio) est herba cali. Simon vero de cali ita
scribit. Cali est planta in littoribus maris nascens si
milis vermiculari pinguis ⁊ salsa. Ego hanc puto
a grecis lephrion nominari licet Auctor Pande-
ctarum antiphyllon pro telephio corrupte scripse-
rit quo etiam ductus errore vsne facit anthyllidis
speciem:cum tamen anthyllis alia herba sit a tele-
phio vel vsne. Si qua vero herba sit vt ad propo-
situm nostrum reuertamur que ob excellentem iu-
uandi hepar proprietatem nomine hepatica debe-
at insigniri illa profecto est eupatorium. que etiam
inde apud grecos videtur nominata ꝙ bona sit
hepati: quanquam Plinius ab Eupatore potius
inuentore dictam existimat. de hac enim scribit Ga-
lenus lib. sexto de simplici medicina. ꝙ hepatis ob-
structiones expurgat atqꝫ insup hepar ip̄m corrobo
rat. In libro vero qui de antidotis inscribitur idez
Galenus ita de eadez herba ait. Affectum hepar se
pius herba eupatorium efficaciter iuuit sicuti mira
bolanus lienem. Saxifraga autem atqꝫ Betonica
renes. Non tamen quod ⁊ alibi monuimus ad hūc
effectum sumenda est herba illa vulgaris passim in
fossatis nascens que magno nostre etatis errore pro
vera eupatorio recipitur neqꝫ enim illi he note con
ueniunt quibus nobis veram eupatorium Diosco
rides designauit. Quod siquis forte a me exigat vt
que nam sit vera eupatorium aperiam quod in prio
re libello de Plinij ac medicoruz erroribus inscri
pto distuli manifestare dicam tantundem quid sen
tiam si prius illud quod in eodem libello etiam an-
tea ostendi. declarauero semp fuisse aliquos in ve-
ris medicinarum nominibus etiam prioris seculi er
rores qui vsqꝫ ad nostra tempora sunt propagati. nā
quia plures superiore quoqꝫ etate imperiti colore
decepti metallum id quod peritiores cinabarim no
minarunt esse draconis sanguinem crediderūt atqꝫ
ideo non cinabarim sed potius draconis sanguinez
idem metallum nuncuparunt nos quoqꝫ priscā ser
uantes consuetudinem ita vocamus idem in herba
eupatorio contingit hanc enim multi veteres quos
Dioscorides notat putarunt esse veram argemoniū
cum tamē hec sit ab eupatorio diuersa qui error ad
nos etiam permanauit herba enim que est vera eu-
patorium a pluribus creditur esse Argemoniū atqꝫ
ideo corrupto vocabulo passim Agrimonia nomina
tur. Quam quidem rem miror a multis non fuisse
animaduersam cum (vt alio scripsimus loco) her-
ba eupatorium passim nascatur sic vero a dioscori-
de ⁊ Plinio dioscoridez imitante describitur vt pe
ne sub aspectum poni videatur. Hec est Dioscori-
dis in eadem herba Descriptio eupatorium herba
est fructicosa virgam vnam attollens rectam:ligno-
sam:tenuem:nigram:hirsutam:cubitalem:vel etiam
maiorem folia per interualla diuise in quinqꝫ maxi
me partes vel plures similia folijs pentaphylli vel
canabis potius ⁊ ipsa quoqꝫ subnigra serratim inci
sa perambitum. Semen vero medio cauli ad nasci
tur sub hirsutum vergens ad inferiora ita vt exicca-
tum vestibus adherescat in qua quidem descriptio
ne ea herba pingitur quam aliqui ab illa adherescē
di natura. quam fructui tribuit Dioscorides lappu
lam nominarunt nos vulgo agrimoniam vocitam⁹.
Sed ⁊ alia que in eupatorio descr ibuntur caulis. s.
lignosus:nigricās:hirsut⁹ cubitalis aliq̄n altitudis fo
lia similia canabi vel pentaphyllo ita herbe vulgo
vocat agrimonia quadrant vt hanc esse veram eupa
torium nemo nisi ab ortu nature cecus non agno-
scat: vnde etiam duplex seculi nostri error deprehē
ditur alter ꝙ herbam a veteribus eupatorium no-
minatam pro vera agrimonio recipimus. Alter ꝙ p
eupatorio herbā vulgarez de qua nulla fit a priscis
auctoribus mentio nulla nisi vel ratione vel auctori
tate ad vsum medicine frequenter adhibemus. Sz
hec quidem quamuis forte a nostro proposito qui
morbum gallicum potius quam herbas intendi-
mus explanare longe aliena iuuande tamen morta-

Argemoniū corrupto vocabulo agrimnia.

Descriptio eupatorij apō dioscoridē. ⁊ quo noīe eadē herba a nr̄is vocet manifestatio.

Lapula vulgo agrimōia

litatis gratia que hactenus in veris remedijs dignoscendis hallucinatur obiter sint exarata. Jam ad propositum reuertamur quo probare intendebamus: quod malum greci lichenas dicunt a Celso papulas nominari sicuti quod iidem greci lepra dicunt a Celso etiam impetiginem nuncupari hoc enim possit vel ex ipsorum morborum definitionibus demonstrari: nam lichen in libro qui ori iatrici idest definitiones medicinales inscribitur definitur siue liber ille Galeni fuerit vt titulus per se fert siue alterius non multum a Galeni placitis dissentientis. Lichen est asperitas cutis cum magno pruritu. Lepra vero hoc pacto. Lepra est transmutatio cutis ad contrarium nature habitum cum asperitate dolore atqz pruritu ⁊ squamarum resolutione ⁊ quandoqz vnam quandoque plures corporis partes depascitur. Celsus quoqz tam in papulis quam etiam in impetigine cutim exasperari innuit. Impetigini vero hoc proprium tribuit quod in ea squamule resoluuntur ⁊ hoc quidem fieri in qualibet impetigine sicuti etiaz omnem eius speciem oriri in pedibus ⁊ manibus atqz vngues quoqz infestare idem Celsus testificatur: quod postremum dictum vel ipsum probare queat nihil aliud significare impetiginem apud Celsum quam lepram cum non solum greci auctores: sed Plinius quoqz auctor Romanus vngues leprosos sepissime nominat Auicenna ⁊ ipse impetiginem ita diuidens quod alia sit non excorticata alia excorticata per impetiginem non excorticatam papulas apud Celsum lichenas vero apud grecos videtur significare sicuti per impetiginem excorticatam id quod Celsus vocat simpliciter impetiginem greci vero lepram. Sunt autem hec Auicenne de impetigine excorticata verba. Et de impetigine est excorticata propter vehementiam siccitatis ⁊ multitudinem profunditatis ⁊ est sicuti albaras nigra ⁊ sicuti cortices. Est autem hic dubitatione dignum cur Auicenna hoc in loco impetiginem excorticataz dixerit esse sicuti albaras nigram qui tamen in alio capite superiore albaras nigram ita definierat. Albaras nigra est impetigo excorticatiua ⁊ est scabiositas accidens aspera vehemens ⁊ facit squamas sicuti piscium cum pruritu ⁊ est propter humorem melancholicum inhibentem de eo quod est iuxta ea inhibitione fortiore quam in colore imprimat tantum. hec quidem Auicenna est autem (vt dixi) dubitanduz si albaras nigra est impetigo excorticatiua vt hoc in loco inquit Auicenna quo pacto erit sicuti albaras nigra quemadmodum scribit inferius quod enim est sicuti alterum non idem videtur esse. Nos vero hanc dubitationem ita soluimus. Grecos a quibus arabes omnia ista acceperunt duo habere vocabula germanos morbos significantia lepram scilicet ⁊ psoram atque ideo he due passiones propter nature proximitatem a Paulo eginita simul describuntur in hanc sententiam Lepra: ⁊ psora sunt in superficie cutis asperitates cum pruritu ⁊ resolutione ex melancholico humore ortum habentes, sed lepra quidem cutem profundius depascitur in orbez procedens atqz in ea quedam veluti squamule resoluuntur. Psora vero magis in summo consistit: varijsqz modis figuratur ⁊ surfuracea corpora abijcit. Lepra igitur apud Paulum est impetigo excorticatiua apud Auicennam sicuti impetigo non excorticata apud eundem Auicennam est lichen apud grecos vt etiam supra monstrauimus. Albaras autem nigra est Paulo eginite psora: quam quidem albaras nigram Auicenna ab impetigine excorticatiua separauit cum loco quasi differentie adiunxit ⁊ est scabiositas accidens ⁊ reliqua quod verbum adiunctum indicio est tantuz importare Auicenne albaras nigram quantum grecis auctoribus psora. hoc. n. verbuz arabes in sua lingua baras interpretantur quod patet ex verbis Rasis que libro. xxv. continentis capite illo quo agit de passionibus vnguium in hunc modum scripta leguntur. Dixit Galenus expertus sum cathartides ⁊ inueni quod sanant vnguium baras si de eis fiat illinitio cum ceroto. Huius vero remedij sufficientez se habuisse experientiam ad vngues psoram patientes scribit Gal. lib. xj. de simplici medicina. Ut vero primum nostri instituti propositum tandem absoluamus. Cuz lepra ac psora solius sint cutis affectus vt ex earum definitionibus constat ac fere sine dolore in quibus squamule tantum ⁊ cortices surfuri similes emittuntur non autem pustule eminentiores quoddam veluti virus stillantes quante ac quales in morbo Gallico apparent excitentur morbum gallicum non esse lichenas si etiam lichenes cum lepra vt apud Aui. atqz ipsuz forte Pli. confundant tam ratione quam sensu ipso adstipulante demonstrat.

Ostquam satis (vt apparet) probauimus morbum gallicum non esse lichenas siue impetiginem magnam etiam eius opinionis partem que eundem morbum esse asafati asserit vnam videmur destruxisse quia numquam arabes safati atqz lichenas pro eodem morbo non accipiunt est enim (vt inquit Aui.) impetigo non longinqua a safati nisi cum re occulta ⁊ pertransit vt sit asafati sicca impetigo malignior. Rasis quoqz quod ⁊ antea notauimus scribit in vigesimoquinto continentis putare se impetiginem esse tineam siccaz quasi diceret safati siccam videtur eniz hoc verbum safati apud arabes duo tinee genera significare alteram siccam: alteram humidam. Non distinguunt autem iidem arabes tineam siccam ab impetigine ea ratione fortassis quod similes impetigini dispones sicuti faciem ac collum: ita summam capitis partem frequenter infestant. Id circo Auicenna iisdem remedijs vtitur etiam ad safati quibus paulus ad lichenas siue impetiginem stercore scilicet lacerti ⁊ stercore turdorum proprie comedentium orizam. quamuis Paulus aues illas vescentes

Morbum a grecis lichenas dictum a Celso papulas nominari.

Quid lichen ⁊ lepra.

Quid Aui. intelligat per impetiginem excorticatam ⁊ non excorticatam.

Albaras nigra.

Impetigo excorticatiua.

Lepra psora.

Rasis

Lepra ⁊ psora solius cutis passiones.

Rasis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

vescentes oryza non turdos sed sturnos potius
nominet de quo arabum ac precipue Auicenne er-
rore turdos pro sturnis sepe ponentium alibi dixi-
mus. Quod vero Auicenna etiam saphati pro ti-
nea nō modo sicca veluti aliquando rasis sed etiam
humida accipiat ille ostēdunt medicine quibus vti
tur Auicenna ad saphati humidam. tucia. s. climia ⁊
chimolea: ⁊ charta combusta cuꝫ aceto ⁊ gummi pi
ni cum balaustijs ⁊ aceto ⁊ oleo rosaceo hec enim
omnia fere Paulus eginita ad faui. i. cuiusdam spe
ciei tinee humide ita noīate adhibet curationē. Me
sue quoqꝫ Galenum allegat scribentem multos se
sanasse qui saphati patiebantur linimento chartarū
combustarum tritarum ⁊ cum aceto temperatarum
Hoc autem medicamento Galenus libro primo ꝺ̄
cē tractatuū q memiri inscribit apꝺ arabes ad acho
ras. i. alterꝰ hūide tinee spēꝫ vsuꝫ se fuisse testat' quā
ēt tinee spēꝫ rasis in libro diuisionum saphati noīat
scribens. n. de altera specie quaꝫ greci ceriō nos fa
uū appellamus ait ꝙ eius foramen ē latius ⁊ maiꝰ fo
ramine safati que sunt Galeni ac Pauli v̄ba acho-
ras ⁊ fauum ex foraminum magnitudine distinguē
tium. Idem Rasis in libro de egritudinibus puero
rum alteram tinee speciem que fauus siue (vt ipse
inquit) fauositas mellis vocatur etiam safati nomi-
ne arabico nuncupauit hec enim sunt eius verba.
Passio que dicitur fauositas est species safati. In
almansore etiam habetur capitulum de safai vel sa-
fati que sunt vt ibi exponitur vlcera capitis haben-
tia crustas. Usqꝫ adeo auteꝫ rasis safati capitis mor
bis addixit vt vigesimoquinto continentis quod ēt
testatur. Nicolus safati capitis impetiginem nomi-
nauerit qui itidem nicolus de safati ⁊ tinea vna agit
⁊ safati idest tinee vt ipse etiam exponit plures mo-
dos enumerat ex Galeni in primo memiri ⁊ libro ꝺ̄
apostematibus auctoritate. Apud Auicennam etiā
omnes safati species sunt cutis capitis passiones nā
safati incipiens que est (vt Auicenna inquit) bo-
tor parue fixe leues diuise in numeratione locorum
deinde exulcerātes nihil aliud sunt nisi exanthema
ta idest pustule quas scribit Paulus rubidi esse co
loris ⁊ asperas summam capitis partem exulceran-
tes. Sirēgi vero que est species safati humide apꝺ
Auicennam est cerion idest fauus apud grecos ad
quam (vt diximus antea) Auicenna scribit eadem
remedia que Paulus vt videatur verbum grecū
cerion in sirengi apud Auicennam esse deprauatuꝫ
sicuti forte psydracia in balciati siue vt alij scribunt
raciati alteram safati specie. Sunt autem psidracia:
vt Paulus atqꝫ alexander exponunt pustule super
cutem capitis eminentes. Verbum autem balciati
pustulas tales apud Auicennam significare indicāt
ipsius Auicenne verba sequentia que ita se habent
Et balciati quidem est de genere safati male ⁊ quā
doqꝫ est causa eius morsus sicuti scinifes maligni ē
autem verbū scinifes eque hoc in loco a verbo gre-
co conopes deformatum cuius quidem verbi quā
tumlibet vitiati significatum pandectarius intelle-
xit non tamen scripturam emendauit. sed corruptū
vocabulum ita vt inuenit exposuit hoc modo. Sci
nises idest quedam musca parua quasi effugiens vi
sionem habens aculeum acutum ⁊ alio nomine vo-
catur culex culicis ⁊ idiomate nostro vocatur senza
la vnde declinatur hoc scinifes genitiuo huius scini
fes indeclinabile. Hec pandectarius non magna cū
elegantia sed fide tamen nam ꝙ nomen scinifes sit ī-
declinabile ostendit modus ipse loquendiꝰ Auicen
ne cum inquit morsus sicuti scinifes maligni est enī
scinifes casus genitiui. Quod vero conopis seu cu
licis morsus in cute verticis vel faciei tales pustu-
las excitet. quales diximus a Paulo atqꝫ Alexan-
dro medicis psydracia nominari loca habitantes in
quibus plurimus est eius infecti prouentus magno
sui tedio plerūqꝫ experiuntur. Tantam autem fieri
grecorum nominum vel morbos vel animalia signi
ficantium in libris Auicēne transformationem quā
tam hoc in loco insinuauimus vnusquisqꝫ mihi faci
le credet qui in secundo eiusdem auctoris volumi-
ne equalem vel etiam aliquando maiorem in nomi-
nibus medicinarum factam animaduertit. Cum ibi
dem cochium pro phocha. i. vitulo marino Chei-
chen pro cancamo. i. gūmi quodam odorato. astrati
sus pro asteraticus idest herba inguinaria. bacche ꝑ
becio idest tussilagīe bilonium miel pro aphare pro
pelio pepelio beblisi pro peplo herbis earundem
virium altera tamen portulace hortensi altera rute si
milibus. gueguers ꝑ cenchro. i. milio sucutuꝫ ꝑ sym
phito. i. ꝯsolida herba tephisie ꝑ thapsia ⁊ mille alie
grecorū verborum corruptiones inueniantur quas
vix puto posse intelligi sine auctorum grecoruꝫ qui
medicinā posteris tradidere cognitione qū ⁊ Aui.
tātus alioq medicīe magister in eis calligat aliqū vt
cū tehsie. i. gūmi rute agrestis qꝺ nusq̄ īueīt expōit
sucutū vero sempuiuā vel spēꝫ seminis mandrago
re secūdū duas opiniones. vtrāqꝫ tamē falsam inter
pretatur. Qua quidem nominuꝫ obscuritate nescio
quid possit esse in medicine opere periculosius quā
do ex ea non modo alterum pro alter o morbum cu
rari. sed alia etiam pro alijs remedia exhiberi contin
gat. Quo circa nunquā satis laudari posset Aldus
Manucius Romanus Vir non minoreꝫ ingenio
q̄ doctrina qui sua industria atqꝫ labore oēꝫ grecoꝝ
sapiētiā grāmaticā poeticā oratoriā philosophiā ⁊
medicinā ēt īnumerosis voluminibus curat impri-
mēdā q tot doctissimoꝝ hoīum lucubratiōes q̄ non
multis post ānis erāt īteriture. ita reficit atqꝫ restau
rat vt nulla vnq̄ possint tēpoꝝ vetustate aboleri di-
gnus profecto immortalitate qui tam multis viris ꝑ
stātibus dat eternitatē. Alluatim vero de quo post
safati spēs Auicēna facit mentionē quoniam crurū
nō capitis vlcera esse dicunt' iō neqꝫ safati ab eodē
Aui. cognomiant' q̄re neqꝫ ad p̄ntem disputationē

Multa noīa herbaꝝ ꝺ̄pꝛauata apꝺ Aui.

Errores Aui. i thapsia ⁊ symphito herba.

Laus Aldi Romani.

Alluatiꝫ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

videnť pertinere qua tantū probare intēdimus morbū gallicū nō esse sasati. Illud tñ a nobis obiter dicetur alluatim verbū esse arabicum corrupte hoc loco pro albotim scriptū sic.n.legitur ⁊ nō alluatiȝ in eodice arabico Auicēne. Significat aūt albotiȝ in arabum lingua arborē terenbinthū ex qua nascitur resina terebēthina vnde ⁊ gluten albotim noīe ꝑtim latino ꝑtim arabico a medicis iunioribus eadē resina nomīatur. Sed ⁊ idem arabes albotiȝ vocāt quedā genera pustulaꝝ similiū fructui arboris terebinthi a qua pariter similitudine greci quoqȝ āteq̄ȝ arabes easdeȝ pustulas terminthus vocauere. Sūt aūt veluti vlcera parua lentis magnitudine vel nō grandiora faba colore internigrū ac viridē quāuis ⁊ qualis est etiā fructus a quo nomē tam apud grecos q̄ȝ ēt apō arabes habuerūt. De his āt vt arbitror vna cū speciebus sasati egit Auicēna qm̄ he quoqȝ sicuti sasati in summa corporis cure nascunť vt paulus eginita q de terminthis scripsit ex Dioscoridis alexandriēsis auctoritate testatum reliquit. Sed de eisdeȝ etiaȝ libro tertio capite de bothor nomīatis bothim ipse Auicēna pleni⁹ erat executus his verbis. Hec bothor apparēt in crure nigre quasi ipse sint fructus tamaticis aut grana virida magna ⁊ materia eaꝝ est materia varicum ⁊ cura eaꝝ ex ꝑte mūdificationis ē cura varicū vlceꝝ melācholicorum quo qdē verba Auicēne nihil aliud ostēdētia q̄ȝ qȝ libro.iiij.capite de sasati circa finē de alluatim idē Auicēna spāliter scribit ꝙ videlicet alluatiȝ sunt vlcera melācholica que appent in crure ex eadē materia ex qua fiūt varices ⁊ appropinquat cura eius curationi eaꝝ illud ēt luce clarius manifestāt verbū alluatī libro.iiij.male ꝑ albotiȝ positū ⁊ has pustulas botiȝ noīatas easdē esse cū illis quas greci terminthus appellāt a similitudine vt diximus fructus arboris terebinthi q fructus apud arabes granū viride noīatur hoc.n.ē qȝ dicit Aui.capite libri tertij nuꝑ allegato esse eas quasi fruct⁹ tamaricis aut grana virida magna.ideo aūt Auic. addidit magna qꝛ sicuti duplex est arbor terebīth⁹ fructifera feminia vtraqȝ nā mascula ē sine fructu ita fructus diuersificatur alter enim est magnitudine lentis alter vero grādior faba: vt diximus hic autē est quē Aui.magnū vocat ad alteꝝ equaleȝ lenti cōparatū. Hec igitur si vera sunt (vt certe vera esse existimamus) nō parū illi decipiunť q alluatī quartā faciūt sasati spēm quiqȝ sasati nō tā cutis caput integētis quātū faciei morbū esse arbitranť quo ēt errore ducti videť q morbū gallicū sasati esse opinantur qm̄ hic morbus ceteris ꝑtibus sub veste latentibus vulnus hoīum euidētius offendit. Eiusdē vero erroris auctores aiūt ex.j.libro Galeni de decē tractatibus suos se sermones sumpsisse neqȝ animaduertunt ꝙ idem auctor de morbis faciei nō primo libro sed quinto tantū illorum tractatuū edisserit sic.n.rectus ordo exigebat vt primum a caluarie morbis inchoarat de quibus solis in.j.libro ꝑtractat deinde ad ea que in aurib⁹ in oculis atqȝ in tota facie oriuntur mala descendēs singula in proprijs tractatibus declararet vt vel ex his que ipsi concedūt illud probari possit sasati esse solus verticis passionē quādo a Galeno in.j.libro decē tractatuū de sasati agitur. Sed ⁊achores ⁊ faui ⁊ psydracia ⁊ ex anthemata ⁊ quicūqȝ eodē libro capitis morbi a Galeno cōnumerantur vel tinea sunt vel tinee similes seditates sumpto tamē tinee vocabulo in eo quo medici iuniores capiunt significatu. Quod nisi Auicēna hec oīa sub sasati nomine in suis libris cōprenderit vane videbitur gloriatus quicqd suo operi fuerit superadditū esse incōprensibile cuȝ nusq̄ȝ aliter de tinea aut his tinee affinibus affectibus egerit. Quāq̄ȝ vero sasati proprium capitis morbum statuerimus nō tamē ignoramus morbū etiā certe parti corporis peculiarē posse alijs aliquādo cōicari qd ēt inuit Aui. ingens sasati plurimum in capite fieri. Nos quoqȝ vt medici de his que magna ex ꝑte nō aūt raro aut semꝑ eueniūt hoc in loco disserimus. Possumus ergo ita colligere. Cū morbus gallicus nō sit impetigo vt etiā antea probauimus neqȝ vero tīea qm̄ hic ⁊ ei cōpares morbi vt in capite fiunt ita a capite incipiunt: morbus aūt Gallicus primū sui ortū habet ab obscenis tā morbū gallicū differe a sasati quantū caput ab inguine quacunqȝ alia corporis parte est existimandum.

Ontra vero illos qui dicunt morbū gallicū esse prunā vel ignē ꝑsicū siue sacrū nō eodē mō vt cōtra ceteras opiniones possumus argumētari cū tanta sit apud arabes ⁊ medicos iuniores de pruna ⁊ igne ꝑsico vł sacro ambiguitas quāta fere de hoc ipso morbo de quo in presentia disputamus. Alij.n.prunā atqȝ carbonē nō idē malū sed diuersa potius opinātur cuȝ tamen qȝ ab Auicēna pruna dicitur a Galeno libro xiiij.artis curatiue ⁊ multis alijs in locis carbo latie sicuti anthrax grece nomīetur. Alij quāuis anthrax idem grecis significēt quod carbo latinis differre tamen anthracem a carbone ea ratione arbitrātur quoniā antrax fiat ex materia maligniore ⁊ magis adusta quam illa ex qua carbo generatur nec defuere qui ita desiparent vt verbo greco latinam darent deriuationeȝ anthracem ab antro dictum existimantes quoniam (vt inquiūt) intra concauitatem habet absconsam. Non absqȝ omni tamen ratione quidam moti videntur vt inter anthracem atqȝ carbonem siue prunam differentiam statuerent cum viderent inde Auicennam de Altoim quem ipsi anthracem interpretātur vno capite agentem postmoduȝ altero capite de pruna tractantem tanquam de morbo ab altoim siue anthrace diuerso inde Rasim in libro diuisionum de igne persico primum mox de anthrace seorsum scripsisse. Ego tñ illos qui īter carbonem siue prunā atqȝ anthracē faciūt differētiā libēter īterrogāteȝ nūqd Gale. de anthrace in eo quē ipsi sub hoc verbo intelligūt

Duo significata verbi albotiȝ apō arabes.

Tarminthus.

Hic notatur Bartholome⁹ cognomēto Montagnana.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

bo intelligunt significatu vsquã fecerit mentionem
tantũ enim morbũ ac magis ꝙ ceteros exitialẽ latuis
se Galenũ atqꝫ ideo neqꝫ in lib. quartodecimo artis
curatiue neqꝫ in scd̃o ad Glauconẽ neqꝫ in libro de
tumoribus ꝯ nãm nusꝙ deniqꝫ ab ipso fuisse nomi
natũ pene ridiculũ suspicari qδ si Gal. ⁊ de pruna δ
qua agit Aui. ⁊ de anthrace pestifero sub eodẽ noĩe
Anthrace vꝫ libr. xiiij. artis curatiue tractasse dicat
quoniam antrhacẽ fieri aliqñ in epidemia eodẽ ĩ lo
co Galenus testat nõne hoc idem de pruna. ⁊ igne
ꝑsico refert Aui. his verbis. Et quandoqꝫ accidunt
ista causa pestilentie. Talis ergo pruna atqꝫ altoiꝫ si
ue anthrax minime differẽt atqꝫ hoc pacto Auicen.
de eodem tumore pestifero sub varijs nominibus
pruna scilicet atqꝫ altoim frustra ĩ duobus egisse lo-
cis indicabitur nisi forte dixerimus altoim quidem
esse anthracẽ nõ omni tempore. sed solum pestilen-
te neqꝫ in omni parte corporis sed tantum in glandu
loso ac precipue inguinibus ortum quando ⁊ ipse
Aui. hoc idem videtur insinuare ita scribens. Anti
quissimi antiquorum nominauerunt nomine. quod
translatũ ẽ in arabico altoim omne apostema eueni-
ens in mẽbris glandinose carnis aut alibiũ hec eniꝫ
est verior lectio ꝙ altera alibi siquidẽ verbũ alibium
significat apud arabes inguen. vnde ⁊ herba ingui-
naria quã greci bubonion nominãt apud arabes ali
bium nũcupatur licet pandectarius secutus Sera-
pionis errorem heringium a bubonio siue herba in
guinaria nõ distinguẽtis alibiũ heringium interpre
tatur. Voluisse aũt Aui. lib. iiij. vbi de altoim scribit
de hoc tumore agere qui precipue in inguinib⁹ na-
scit facile conjecturabit vnusquisqꝫ qui inuicẽ ver
ba Auice. de altoim ⁊ Pauli de bubone contulerit
sunt enim quasi eedem medicine quibus Auic. cu-
rat altoim ⁊ Paulus bubonẽ nisi qδ Paulus mul
to rectius eandem curationem distinxit nam cũ du-
plex sit bubon idest bubo alter qui fit a causa primi-
tiua (vt vtar verbo apud medicos iuniores perusi-
tato) atqꝫ ideo ex sanguine non necessario maligno
alter qui fit ex materia venenata tempore presertim
pestilentie in primo quidẽ bubone inchoante Pau
lus vtitur refrigerantibus atqꝫ adstringentibus me-
dicamentis veluti spongia ex pusca ⁊ lana ex vino ⁊
oleo acerbo vel rosaceo. vel melino. i. pomoruꝫ vel
lentiscino vel myrtino nullũ. n. ex his in tali bubone
periculũ imminet vt quilibet medice artis peritus ĩ
telligit Auice. vero nulla adhibita distinctione hec
eadem remedia ꝙuis ex reprimentibus adhibet in
principio altoim idest bubonij pestiferi quibus ni-
hil possit esse in hoc malo periculosius. Neqꝫ vero
illud satisfacit quod nõnulli de hoc genere medicã-
di dubitantes dicunt in Auicenne excusationem ꝙ
videlicet Auicenna voluerit non super ipsum alto-
im sed potius partes ipsi vicinas ne corruptio per-
ambulet eas quas diximus imponi medicinas re-
primentes. Ego enim in hoc genere morbi prestare
semper opinor non solum ad locum effectum. sed
etiam proxima tabem pestiferaꝫ ꝙtũ fieri possit euo
care. Si. n. a locis circũstãtib⁹ repcutiat ꝙtũ extrĩse
cis partibus hoc est ignobilioribus malli depellet
tantum ad intrinseca ⁊ plerũqꝫ lethalia detrudetur
cum illud quoqꝫ in pestilentia sit obseruatum quan
to plures cutis exterioris partes afficiuntur tota vi
noxia foras prodeunte. tanto minus subesse pericu
li sicuti vbi vnũ solum locum carbunculus occupa
uerit egri salus pene est desperata quamquam vero
Auicenna ⁊ si non incurandi ratione saltem in eo cũ
paulo conueniat. ꝙ sicuti hic bubonium ad anthra-
ce ita ipse altoim a pruna seiunxit non tamen eque
constat apud Auicennam ex qua materia pruna. vl'
ignis persicus oriatur. cuꝫ videatur quandoqꝫ Aui
cenna non solum a Paulo atqꝫ Galeno sed a seipõ
pariter de hisce morbis scribens dissentire. Galen⁹
enim quem Paulus etiam sequitur ait anthracem
ex sangu ine melancolico feruentẽ generari atqꝫ iδ a
pustula aliquando incipere aliquando sine hac de-
inde ꝙdam attolli pustulã qua disrupta similiter vl.
cus crustosum fit. Eadem fere de pruna vel igne ꝑ-
sico quodam in loco scribit Auicenna libro. f. quar
to inter initia fen tertie capite de apostematibus ⁊
pustulis in hunc modum. At vero ex sanguine gros
so malo fiunt species exiturarum malarum. nam si
eius malitia vehemens fiat ⁊ ipsius ambustio pro-
ueniet herisipila. ⁊ eueniet combustio ⁊ crusta ⁊ de-
terior est ignis persicus. Hoc in loco Auicenna de
igne quidem persico videtur cum Galeno consenti
re siquidem ignis persicus idem genus coit cuꝫ an
thrace de quo Galenus agit libro. xiiij. artis curati-
ue quemadmodum ex ipso constat Auicenna qui li
bro quarto capite de vlceribus ait vlcus corrosiuũ
ignem persicum a Galeno nominari vt etiaꝫ ex mul
tis translationibus constat que anthracem ignem sa
crum vel persicum interpretãtur. De herisipila ve-
ro idem Auicenna aperte a Galeno discordat qui
vult herisipilam non ex sanguine crasso qualis est
melancolicus sed potius tenuissimo generari vt cõ
stat ex eius verbis libro secundo artis curatiue ad
Glauconem de vero herisipelate scriptis. Post-
modum vero Auicẽna in eo quarti libri capite quo
de pruna atqꝫ igne persico tractat licet easdem fere
notas in pruna ⁊ igne persico scribat quas Galenus
ac Paulus in anthrace siue carbone pustulas scili
cet corrosiuas facientes accidere escaram qualem
facit accidere combustio ⁊ cauterium vult tamen tã
prunam. quam ignem persicum ex colera citrina ge
nerari que si verba eius attendimus ex sanguine co
lerico originem traxerit. Si autem mihi quod etiam
ab initio expostulaui hoc in loco concessum ab ijs.
q nihil nisi elegãter dictatũ audire patiunt ⁊ ṽba po
tius ꝙ sñias ꝯsectant vbi de arabũ medicoꝝ opinio
nib⁹ disputat seruare eũdẽ aliqñ modũ loqndi q̃ me
dici passiꝫ iuniores vtunt ꝓ flauabile colerã ꝓ atra

Aui. i eo dẽ morbo aliqñ Galenũ seq. Aliqñ dissentire ab eo.

Auic. discordare a Gale. δ herisipila

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

melãcholiã p herisipelate herisipilã ⁊ plura alia no
mina barbara vsurpare ne si alijs ꝙ̃ ipsi vocabulis
vti voluero non tam videar latinitatẽ affectasse quã
tum verboꝝ studio bonos auctores oppugnare ten
tasse. Materiã itaqꝫ prune vel ignis psici apud Aui.
esse cholerã citrinã ex cholerico sanguine genitã in
dicant ipsius Aui. (vt nup diximus) verba que ita
se habẽt. Et vnusquisqꝫ amboꝝ tã scꝫ pruna ꝙ̃ ignis
persicus est de cholera citrina adurẽte pmista melã
cholie. Et paulopost in curatione eorũdẽ morborũ
Aui. pcipit fieri flobotomiã aliquãdo vsqꝫ ad synco
pẽ. vt sanguis cholericus euacuet̃ qui quidẽ cura-
tionis modus nescio quãtum rõni vel etiã ipsi Aui.
conueniat qui sanguinẽ esse frenũ cholere vbiqꝫ in-
sinuat ⁊ primo libro. cauẽdum eẽ admonet: ne sup-
flua sanguinis missione egrum ad humorũ choleri-
corũ ebulitionẽ pducamus. Quare si eius alijs i lo
cis doctrinam sequimur in morbo ex cholera supe-
rãte seu sanguine cholerico facto phlobotomia non
competit vel nõ tãta vt ad syncopen vsqꝫ perducat.
nam ⁊ Galenus ipse qui tã audaci remedio adsti-
pulatur non nisi in tribus dispositionib⁹ vsqꝫ ad ani
mi defectũ sanguinẽ ꝯtrahit vel scꝫ i maximis phleg
monibus vel febrib⁹ ardẽtissimis vel doloribus ve-
hemẽtissimis. Quaruꝫ nulla adest in eo de quo dis
serimus morbo si enim sanguis cholericus sit super
abundãs quod eẽ in igne psico inuit Aui. nõ phleg
mones faciet sed potius herisipilas ẽt exquisitas: vt
inquit Galenus lib. ij. artis curatiue ad glauconem
vbi inter phlegmonẽ atqꝫ herisipelas ponit differẽ-
tiam. Veri aũt herisipelatis calor imodicus vt ideꝫ
Galenus sentit libr. ix. artis curatiue non aliter ꝙ̃
aqua frigida epota curatur. Sic ⁊ quecunqꝫ alie fe
bres ex cholere: vel p se vel sanguini miste seruore
generãtur nullũ magis psentaneũ habẽt remediuꝫ.
ꝙ̃ frigide aque potionẽ. Unde Aui. tam in curatio-
ne herisipile: ꝙ̃ etiam causonis visus ẽ dubitare an
in eis sanguinẽ mittere oporteat nedum iusserit ad
syncopen vsqꝫ psundi. hoc. n. remediũ in his soluꝫ
febribus ꝯuenit que ex multo sanguine vel ebuliẽ-
te vel putrescẽte generant̃ quales ille sunt que pro-
prio nomine synochi nominãtur sed neqꝫ ppter in-
tolerabiles dolores (hi enim in hoc morbo non ad-
sunt) tanta sanguinis detractio est faciẽda. ꝙ si etiaꝫ
adessent distinguẽdum foret: vt inquit Galenus in
expositione aphorismi. Que egeruntur non multi-
tudinẽ considerare oportet. an phlobotomia vel po
tius purgatione sedari deberent nihil aliud ex his
verbis insinuans nisi ꝙ vbi humor alius a sanguine
faceret sua vel qualitate vel quantitate dolorẽ pur-
gationem esse preferendam quod videmus eun-
dem Galenum in omnium morborum precipue
cholericorum curatione vbiqꝫ obseruasse adeo vt
in commentarijs libri secundi de humoribus etiaꝫ
ipleuritide cum sit ex humore cholerico dãnet phlo
botomiam quam tamẽ plus in hoc ꝙ̃ in vllo altero

Tres dispositões in quib⁹ lꝫ facere phlobotomiã vsqꝫ ad syncopen.

morbo alioquin videt̃ pbare. Appꝫ. n. ⁊ ipsuꝫ quẽ
admodũ ẽt Aui. nimiam humorum colericorum in
flãmationẽ vbiqꝫ euitare quãuis hanc in ignis per
sici curatione Aui. non cauerit docẽs aliquando in
ea vsqꝫ ad syncopẽ sanguinẽ euacuare. Quid ꝙ ẽt
Aui. in pruna vel igne psico prohibet scalpellatio-
nẽ profundam quando materia est decliuis ad cole
ram. his. n. ⁊ ipse vtitur verbis ⁊ tamẽ capite supio-
ri vbi agit de formica suaserat ex Galeni ꝯsilio extir
pare formicã cũ aliquo qd̃ sit sicuti embula ⁊ extre-
mitas pẽne aut alterius rei cuius extremitas sit acu
ta quã possibile sit deglutire formicam. Atqui hec
extirpatio formice si diligẽter inspicimus multo est
violẽtior ꝙ̃ scalpellatio vt'si hanc timet Aui. quan-
do materia ẽ decliuis ad coleram multomagis tale
aliquid facere debuerit formidare in morbo ex ma
teria non decliui ad coleram sed mera colera vt ipse
oppinatur pro creato. Ego quidẽ puto Aui. modo
salua tanti viri reuerẽtia dicere liceat morbos ẽt na-
tura distantes atqꝫ eorundẽ curationes plerũqꝫ cõ-
fundere vel vt eisdem vtar verbis que ipse solet ali-
quando in alioꝝ rephẽsione vsurpare capitulũ i ca
pitulo ponere quã quidẽ confusionẽ videtur in tri
bus capitibus de herisipila de formica ⁊ de igne p-
sico se consequentibus pcipue fecisse (nam vt nos
ẽt eundẽ seruemus ordinẽ) capite quo agit de heri
sipila inter ceteras huius morbi notas hanc ẽt põit
ꝙ cõburit ⁊ sua virulẽtia vesicat. Hec aũt (vt ita di
xerim) vesicatio magis propria ẽ alteri morbo de q̃
agit in sequẽti capite quẽ ipse formicaꝫ miliarẽ Ga
lenus vero ac Paulus herpetẽ cẽchriam idest mi-
liarẽ ea potissimum nominant ratione quod serpit
atqꝫ in cute vesicas siue pustulas milio similes exci
tat sꝫ ẽt medicine ipse quas adhibet Aui. ad herisi-
pilã sup cutẽ existentẽ sunt q̃ a paulo scribuntur ad
formicã miliarẽ siue (vt eius vtar verbis) ad herpe
tẽ vessicosum vel pustulosum. Hec eniꝫ sunt Pau
li verba. Ad herpetẽ vessicosum scoria plumbi ex
vino austero contrita mox illinita cataplasma ex fo-
lijs bete in vino decoctis supimpone. Auic. autem
ad Pauli (vt videtur) imitationeꝫ ita scripsit. Et si
fuerit herisipila sup cutẽ curetur ex scoria plumbi cũ
vino pontico cum folijs sicle bullite cuꝫ vino Mo
dus autem loquẽdi Auicẽne non paruaꝫ potest di
ligẽter inspiciẽtibus facere dubitationẽ cum. n. in-
quit Si fuerit herisipila super cuteꝫ videtur ex his
verbis innuere posse ẽt aliter ꝙ̃ sup cutẽ fieri herisi
pilam. Atqui Auicẽna superius inter flegmonem
atqꝫ herisipilã faciẽs differẽtiã ita scripserat. Et apo
stema herisipile nõ fit nisi in eo qd̃ apparet de cute.
Quare nisi hec dubitatio soluatur. nõ parua suspi-
tio relinqt̃ ꝙ medicine quas hoc in loco ad herisipi
lã scribit Aui. alteri poti⁹ morbo h̃ ẽ formice miliari
ꝯueniũt. Sꝫ ⁊ v̓ba sequẽtia Aui. hoc ipꝫ aptissime
mõstrãt nã stati sub isert. Et curet̃ cũ eo i q̃ ẽ resolo
⁊ exiccatio fortis cũ ifrigidatõe. Nemo aũt nescit ni
si qui

si g tritum illud in medicina principiū ēt ignorat cō
traria.s.contrarijs curari herisipile morbo calido.⁊
sicco fortiter exiccātia nō cōpetere. Qd̄ ipm gētilis
aīaduertēs inquit Aui. nā hic dupliciter intendere.
pmo ꝙ ponit absolute medicinas q̄ cōpetūt in statu
secūdo ꝙ hic ponit medicinas. q̄ cōpetūt in herisipi
la vlcerata. q̄ sunt nimis fortis exiccatiōis. Nos ve
ro ex hac ipsa responsione illud cōfessum habemus
qd̄ ꝯ Aui. ꝓbare nitebamur eas. s. que hic ponunt
ab ipso medicinas non herisipile. de qua agit in hoc
capite sed alteri potius de morbo tractat in sequen-
ti formice. s. vel miliari: vel corrosiue cōuenire: nam
herisipila vlcerata nihil aliud ē. nisi herpes exedēs
apud Gale. vt idē Gal. lib. xiiij. artis curatiue testa
tur: herpes autem comedēs est formica corrosiua si-
ue vlcerata apud Aui. Qd̄ vero nō differat herpes
comedēs d̄ quo agit Galenus a formica corrosiua
de qua scribit Aui. videre lꝫ ex his q̄ Aui. quidem
de formice corrosiue. Gal. v̄o de herpetis comedē-
tis curatione eadem ambo precipiunt hec enī sunt
Aui. verba. Via aūt scd̄m quā curat formica est vt
ea que ex ipsa est corrosiua alienetur ab humectatio
ne quā iā administrasti in herisipila. humectatio .n.
nō est cōueniēs in vlceribus Gal. quoqꝫ a quo sum
psit Aui. in eandē fere sniam scribit lib. ij. artis cura
tiue ad Glauconē Herpetes qdē quantū ad totius
corpis curationē simili mō. quo herisipelata curare
opꝫ. quātū vero ad locū ipsum affectū nō ēt silr oēs
qui .n. exesi sunt refrigerari qdem desiderant. sicuti
⁊ alij atqꝫ herisipelata nō tñ ea medicamēta que pre
ter id ꝙ refrigerāt ēt humectant patiuntur. sed ex ea
sola ex refrigerātibus. q̄ simul exiccare possunt ad-
mittunt. Hic Gal. sicuti Aui. in cura formice corro
siue ita in curatione herpetis comedētis ꝓhibet hu
mectationē. quam tamē in herisipelatis probat atqꝫ
iō idem Gal. subiūgit. Non igit neqꝫ lactucam ne-
qꝫ polygonium. neqꝫ ex stagnis lenticulam vel palu
strē lotū vel anthyliū. vel psyliū. vel portulacam vel
itybū. vel sempuiuā vel tale aliquid qd̄ possit hume
ctare. q̄ herisipelatis erunt oportuna opꝫ adhibere.
Sꝫ hic nō paruus remanet scrupulus qꝛ has ipsas
herbas vel magnam earū partē in principio formice
corrosiue probat Aui. ita scribens. Et administra in
principijs eius. s. formice corrosiue (de ea enī statiꝫ
supra locutꝰ erat) sicuti lactucā ⁊ nenufarē ⁊ sempui
uā ⁊ volubilē ⁊ portulacā vt videat Auice. sibiipsi
māifeste repugnare si .n. vt ipse palulū supradixerat
ea q̄ debet herisipile humectatio fugiēda est ī curā
da formica corrosiua cur postmodū lactucā sempui
uā ⁊ portulacā quas Gal. lib. xiiij. artis curatiue ad
hersipile quidam laudant curationē libro vero se-
cūdo ad Glauconē pp eaꝝ humiditatē ī herpete exe
dēte censet euitandas statim Aui. in formice corro-
siue principio cōmēdat. vel iubet administrari. Nō
solas inqt gentilis. q hāc in verbis Aui. repugnātiā
visus ē aīaduertere sed cū alijs exiccantibꝰ mixtas.

vtputa lēticulā que est frigida. ⁊ humida cum sem-
peruiua que est frigida ⁊ sicca. ꝙꝙ idem Genti-
lis nō de formica corrosiua. sed ambulatiua. in qua
sicuti in qualibet alia formice spē scd̄m ipsuꝫ aliqua
ē vlceratio atqꝫ iō humiditas q̄ dꝫ exiccari moueat
dubitationē. Sed cur obsecro ad formicā siue cor-
rosiuā siue vlceratā talis mixtio sit necessaria q̄si nō
inueniant herbe simplices que simul hēant tū exic-
cādi tū ēt refrigerādi ptātē aut quasi ea sola que hu
mectāt possint refrigerare. Ipe quoqꝫ Aui. postmo
dū. sicuti ēt Gal. easqꝫ vtrūqꝫ p̄stāt effectū q̄. s. eque
exiccāt atqꝫ refrigerāt mēorat sicuti arnoglossam ru
bum ⁊ lētē qbus mille alie possint silēs repiri. Qd̄
si ēt eedē formice corrosiue. siue vlcerate cōpetunt
medicine. q̄ ēt herisipile frigide. s. mō nō possint hu
mectare sicuti neqꝫ calefacere cur Aui. volubilē her
bā ad caliditatē declinātē vt ipse scribit secūdo sui
opis libro alijs refrigerātibꝰ adnumerauit vt tñ hec
cōpetat q̄ñ a qbusdā cēsetur frigida nō video si (vt
inqt Gētilis) he quas scribit Aui. medicine nō p se
sole sꝫ miste cū alijs recipiātur qūo ex mixtura hu-
mectātiū ac refrigerātiū fiat medicina q̄ tātū frige-
faciat ⁊ exiccet. qualē exigit formica corrosiua vel vl
cerata q̄ vt morbo calidus frigida soluꝫ sine calidis
q̄rit vt vero vlceratꝰ solū sicca sine humidis ī quo q
dē morbo Gal. ēt strychnū. i. solanū respuit qꝛ non
habeat sufficiētē siccitatē Aui. vero eādē herbā nō
ꝓbat nisi siccam q̄si viridis possit humectare. Si er
go humida cauebat cur lactucā ⁊ nenufar ⁊ lēticu-
lā aque silēsqꝫ herbas humidas ēt alijs siccis admi
xtas approbauit. Neqꝫ tñ puto qd̄ Gētilis credidit
eū fuisse Aui. intellectū vt sempuiuā ꝓ herba sicca
q̄ alijs humectātibꝰ debeat adiūgi hoc ī loco noia-
uerit qm̄ eādē herbā Gal. libro scd̄o artis curatiue
ad Glauconē alijs adnumerat q̄ herpetē comedētē
nō solū possunt refrigerare. sꝫ ēt humectare ꝙuis.
n. idē Gal. vj. de simplici medicina libri volumine
semperuiuam frigidam ac siccam statuerit plurimū
tamen illi tribuit frigiditatis minimum vero siccita-
tis immo in ea vigere aquosam substantiam plane
asseuerat cuius ratione vt arbitror in secundo libro
quem diximus artis curatiue ad Glauconem quan
do herpes fuerit vlceratus semperuiuam vnam cū
alijs humectantibus improbat sicuti ipsam herisipe
latis conuenire fatetur nam licet facta ad corpus tē
peratum sicuti fit in ceteris medicinis collatione li-
bro quem diximus de simplici medicina sexto sem
peruiua frigida ⁊ sicca herba dicatur eadē tamē ad
herisipelas morbū calidū ac siccuꝫ comparata scd̄o
libro ad Glauconem frigida atqꝫ hūida reputat si-
cuti oleū rosaceum ⁊ refrigeratos calefacē ⁊ calefa-
ctos refrigerare ab eodē Gal. scribit lib. iij. de sim-
plici medicīa q̄ qdē effectuū diuersitas vt ēt ibi scri
bit his p̄cipue dat medicis q̄ paꝝ a tempamēto re
cesserūt qualē esse diximus sempuiuā herbā ī sicci
tate auctore Galeno sexto libri d̄ simplici medicina

Herba volubilis

Gentilis cōpositionē improbari.

Gal. lib. iij. de simplici medicina.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

Rabi Moysez ex ignorātia cōparatōis medicinarū ad diuersa corpa. male galenū tāq̄ sibiipsi ꝯ dicētē notare.

volumīe. Hāc vero ad diuersa: corpa cōparationez non animaduertēs rabi Moyses ausus est notare Galenū quasi libro scōo artis curatiue ad Glauconē cōtraria de semperuiua scribētē: que libro (quē diximus) sexto de simplici medicina sup eadē herba asseuerat. Nos vero de hac re pugnātia sniarum falso obiecta Galeno plenius alibi dixim⁹ vbi eūdē Galenū defendim⁹ ꝯtra rabi Moysen principi medicoꝝ ēt in plerisq3 alijs infestum. Aliud vero Gētilis suffugiū dicētis: ꝙ in principio principiāte formice frigida ⁊ humida competūt: q2 l3 ibi sit aliqua vlceratio: non tamē corrosio adest eisdē: quas supra posuim⁹ rōnibus improbat̄: atq3 eo magis: quoniaz a Galeno in scōo artis curatiue libro ad Glauconē quelibet vlcera ēt in summa cute existētia egere exiccātibus Hippocratis auctoritate monstrat̄. Sed vt ēt antea īnuimus: cū Auicēna his verbis vtat̄: ⁊ ad mistra, in principijs eius: hoc verbū eius nihil aliud pōt referre nisi formicā corrosiuā: de qua statim supra fit sermo. Neq3 vero illa rō ꝯuincit: quā qdā adduxerūt ꝓbare volentes Auicēnā intelligere de principijs formice ambulatiue: nō aūt corrosiue: qm̄ postea subiungit: ⁊ cū timet̄ sup eā corrosio: cū in formica corrosiua vt inquiūt nō timeat̄ corrosio: que iā adsit sed potius in ābulatiua: quasi nō potuerit Auicēna prius scribere curationē formice corrosiue: deinde docere anteq̄ formice corrosio supueniat qb⁹ remedijs sit occurrēdum. Mihi vero maiorē faciūt dubitationē remedia quedā: qbus vtitur Auicēna ad ꝓhibendā corrosionē sicuti aqua: que currit ex ligno vitis humido cū adurit̄: ⁊ stercus ouiū cū aceto: ⁊ stercus vaccinū cū aceto: que dinus ipse extranea esse ꝯfitet̄: neq3 multū ad ꝓhibendā corrosionē ꝓficere. Ego vero multomagis extranea existimo: q̄ statim post ab Auicēna sup corrosionē iā apparētē imponunt̄: sicuti succū cucumeris asinini: ⁊ sal: ⁊ fel hirci: ⁊ rutā cū nitro ⁊ pipere: ⁊ nitrū cū vrina pueri: que oīa tā priora: q̄ ēt sequētia nō formice vel ābulatiue: vel iā corrosiue: sed tollēdis potius verucis ꝯueniunt: vt p3 ex Paulo eisdē vtēte ad tollēda q̄dā genera verucaꝝ: que greci myrmecias acrochordonas appellāt: vt ēt ex Auicēna ꝯstat: q de nōnullis eoꝝ in curatōe verucaꝝ meminit: ⁊ varijs ī locis vbi de earūdē medicinaꝝ ꝓprietatib⁹ agit̄ valer̄ eas ad verucas: non aūt formicā ābulatiuā: vel corrosiuā insinuat. Sed hoc qdē capitulum de verucis in caplo de formica male fuisse ab Aui. positū: ⁊ cāz ēt hui⁹ erroris in sequētib⁹ plenius apiemus: Illō nūc ꝓbasse sufficiat Aui. herisipilā ꝓ formica: ⁊ formicā ꝓ herisipila nō sine magna ꝯfusione accepisse qm̄ qdem que erāt herisipile remedia refrigerātia. s. atq3 humectantia: eadē formice corrosiue accōmodauit: que vō formice cōpetebāt vel corrosiue: vel miliari multū. s. exiccātia hec retulit ad herisipilā. Sz qm̄ supra mōstrauimus medicamenta fortiter exiccantia scripta ab Auicēna ad herisipilam supra cutem existentē a Paulo fuisse transumpta an ēt fideliter trāslata fuerint videamus sic. n. nō simplex sed multiplex potius error indicabit̄. Unū ex his remedijs fortiter exiccātib⁹ de qbus supra facta ē mētio ita hētur apud Paulū Lane antique illote circa tedā cōbuste. ℨ. xij. cere. ℨ. xxv. scorie plumbi acetabulum mediū sepi caprini purgati. ⁊ loti ī aqua. ℨ. xxv. olei myrtini. ℥. v. altera huic correspondens apud Aui. scribit̄ in hūc modū. Lane veteris aduste nō lote pōdus. ℨ. xij. s. carbonis de cortice arboris pini tātundem cere. ℨ. xx. scorie plumbi. ℨ. v. sepi caprini veteris abluti cū aqua. ℨ. xv. olei myrtini. ℥. v. si pōdera qdem medicinarum notata in Aui. compositionibus nō oīno quadrant cum alteris que in similibus apud Paulum cōpositionib⁹ inueniunt̄ non est vt arbitror magnipēdendum. Illud multomagis ē cōsiderandū ab his presertim. qui quandam veluti diuinitatem tribuunt. Aui. in cuius libris de medicina presertim nullum posse inueniri errorē arbitrantur. quo pacto Aui. in nuper dicta compositiōe misceat carbonem de cortice pini. quem tñ Paulus in sua compari oīno pretermisit. Est inquā vt existimo diligentius examinandum. an Aui. vel alius deliquerit noua atq3 inaudita medicamēta veteꝝ cōpositionibus adiungēdo. veluti carbonem de cortice pini. de quo quidem carbone nusq̄ scriptū inuenit̄. ꝙ vllam habeat in medicinis ad hersipillā. vel formicaz efficaciā. Hunc autem non esse nostre translationis errorē testē facio miro ingenio. ac singulari doctrina ꝓdictū iuuenē Paridē cesareū mantuanū. q vt semper fuit omniū bonarū artiū studiosissimus: ita nunc medicine totus insistit: ad quam fideliter ꝑcipiendā nō mō latinos: ⁊ grecos: sed ēt hebreos: atq3 arabes adhibet ꝓceptores qui a me eodem paride presente sepius reqsiti in his locis presertim in quibus Aui. a Galeno ac paulo nō parū dissentire videbatur. vt verba Aui. sicuti in eorum iacent lingua mihi interpretarent̄ eundem fere sensum retulerunt: quē etiā nos in nostro habemus Aui. vnde in eā veni sniam vt multos qui nō solū in nostris. sed etiam hebreoꝝ atq3 arabū libris inueniuntur errores Aui. ex prima grecorum auctoꝝ quoꝝ snias idez Aui. vndequaq3 collegit facta in arabicam linguam conuersione sumpsisse occasionem. nam ⁊ hunc ipsum. de quo paulo ante loquebamur errorem nō aliunde q̄ ex verbis Pauli male intellectis traxisse originē facile potest vnusquisq3 ꝑpendere. Cū enim Paulus ita scribat Lane veteris circa tedā cōbuste. ℨ. xij. credidit Aui. vel poti⁹ ille q male Paulū in arabicū sermonē trāsferēdo dedit Aui. errādi occasionem. tedam quoq3 siue carbones ex teda exusta derelictos in eandē venire compositionem: atq3 ideo ita notauit. Sumantur lane veteris aduste non lote pondus drachmaꝝ xij. ⁊ semis carbōis ꝺ cortice pini tātūdē errorē satis ridiculo. atq3 aliqñ futuro ꝑiculoso: si medicine ēt q̄ deuorant̄: vel bibūt̄ postq̄ fuerit sup ignē

Extranea remedia qb⁹ vtit̄ Auicēna in formice curatione.

qñq3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

quandoqꝫ parate carbones qui ex eodẽ igne reman
serint in suã quoqꝫ societatẽ receperit tale enĩ quod
dã fiet in compositiõe relata ab Aui. si vt ipse docet
ad lanam exustã equa portio carbonum ex teda circa
quam fuerit exusta adijciat. Nemo aũt admiret eã
ꝑcipue lanã que circa tedã fuerit exusta a Paulo ĩ
ea quã diximus cõpositione ꝓbari fuit enim quod
dã apud veteres in cõburenda lana que nõ nisi cõ
busta ad vsum medicine veniebat artificiũ cuius ẽt
Galenus sed multo plẽius Dioscorides meminit q
inter ceteros lanaꝫ cõburẽdi modos hũc quoqꝫ tra
dit Alij disponẽtes obeliscos suꝑ vas fictile latum
os habens inuiceꝫ distantes ⁊ super imponẽtes scã
dulas ⁊ lanas alternatim leuiter ex tedis paruis suc
cedunt. vbi vero lane fuerint cõbuste tollunt ⁊ siqd
pingue vel pix ex tedis paruis defluxerit simul tol
lunt atqꝫ reponunt ⁊ hoc est qd Paulus vult lanaꝫ
ſ. ita vt docet Dioscorides vstam. nõ aũt carbones
de cortice pini in ea quam scribit ad herpetem vesi
cosum cõpositiõe cõmisceri. Nũc ad reliqua expla
nanda transeamus in quibus videt Aui. aliquanto
maiorẽ vel etiam periculosiorem fecisse cõfusioneꝫ
mox ad ignẽ ꝑsicum. de quo precipue disputabamꝰ
in quo morbo plusꝗ̃ in ceteris fuit Aui. perplexus
reuertemur. Scio, tñ me nõ credẽda scripturũ his ꝑ
serti q post habitis rõnibus sola noĩa ac scribẽtiũ au
ctoritatẽ sequũt q se alicui ita addicũt auctori vt pro
prio sensus ȏstruẽtes malint alteri ꝗ̃ suis oculis cre
dere. Nos supra cum ex sensu ipo tũ ẽt dioscoridis
auctoritate cui etiaꝫ ex parte consentit Auicenna ꝓ
bauimus eupatoriũ hẽre folia canabis vel pẽtaphyl
lo similia fructũ ꝑuũ q exiccatꝰ vestibus adherescit
eẽ deniqꝫ eupatoriũ herbã illã quã nos vulgo agri
moniã noĩamus Aui. vero idem eupatorium aliud
ꝗ̃ agrimoniã esse significat cũ ait eupatorium eẽ her
bã aromaticam hñtem folia canabis ⁊ florem sicuti
nenufar. Constat enim herbã vulgo agrimoniaꝫ nũ
cupatã neqꝫ esse odoratã neqꝫ hẽre florem sicuti ne
nufar imo ita exiguum vt vel nenufari vel eius flori
collatus nullam ipsius habeat similitudinẽ. Cui igi
tur plus hac in parte credemus Dioscoridine
An Auicẽne? Auicẽne inquies cui nostra etas de
dit medicine principatum. At qui Galenus vnaqꝫ
ipse Auicenne in hac parte medicine que de medi
camentis simplicibus agit primum locum dioscori
di tribuunt. Sed fac auctoritatem esse parteꝫ. Ubi
tu mihi Auicẽne patrone herbam inuenies aroma
ticam folijs canabis flore nenufaris que sit verum
eupatorium sicuti ergo tibi alteram assignaui ita
Dioscoridis Plinij. Serapionis super herba eu
patorio descriptionibus congruentem vt nisi malis
videri cecus ꝗ̃ fateri Auicennam in veris eupato
rij notis designandis aberrasse nullo modo negare
possis herbam quam nos vulgato nomine Agrimo
niã vocamꝰ eẽ veteribꝰ eupatorium. Qd si forte mi
bi cõcesseris id qd multi ẽt ex medicis iunioribꝰ nõ
diffitẽtur Aui. non multã habuisse simpliciũ medi
camẽtoꝝ noticiã non aduertes fortassis te eadẽ con
cessione dimidiã sciẽtie medicine partẽ Aui. detra
here que tota vt ingt Gal. lib. scdo de Crisi ex dua
bus constat noticijs altera subiecti. circa quod me
dicus operatur altera illoꝝ qbus veluti instromẽtis
in suo oꝑe vtitur. Cur vo si in his in qbus veritas
ipsa seipsam contẽplantibus offert vbi vigẽt sensuũ
iudicia Aui. errasse concedis non eque in rebꝰ ma
gis abstrusis atqꝫ reconditis labi illum potuisse fa
tearis. Tu tamẽ crede qd lubet nos paucis ista scri
bimus ⁊ solis amatoribꝰ veritatis. Si non apud ma
lignos atqꝫ imperitos saltẽ apud probos ac doctos
gratiã vt speramus ꝯsecuturi forte ẽt apud egrotos
quos fortuite medicine periculo liberamus. cũ her
bã in fossatis nascentẽ que quid sit a medicis igno
ratur hactenus tamẽ credita est a pluribus esse eu
patorium ne syrupo ex eupatorio atqꝫ alijs compo
sitionibus adiungat modo sint q nobis fidẽ velint
ꝑstare prohibemus. Sed ⁊ altero multo sane maio
re periculo vel ẽt tormẽto miseros mortales libere
mus qd audio malo suo fato sensisse nõnullos qui
hac tẽpestate morbo gallico laborarũt neqꝫ. n. desue
re medici q pustulas illas que in eodem morbo to
tum aliquãdo occupãt corpus quibusdã ferreis in
strumẽtis extirpare tentarint nixi (vt arbitror) Aui
cẽne auctoritate formice ambulatiue ⁊ corrosiue pu
stulas embula ⁊ pẽne extremitate vt supra quoqꝫ
notauimus euellentis quod ẽt magisterium si dijs
placet neqꝫ Binus in tali curatione improbauit: ⁊
Frãciscus de Pedemõtium pluresqꝫ alij Aui. se
quẽtes suis scriptis inseruere. aiuntqꝫ ipsi vna cum
Aui. id esse ꝯueniens ꝭm Galeni opiõnẽ. Sed vbi
obsecro vnꝗ̃ Galenus pustulas ex humore acuto
cholerico factas talibus instrumẽtis iussit extirpari?
Galenus inꝗ̃ q vbiqꝫ medicos crudeliter atqꝫ im
perite medicantes vocãt humane nature ꝑniciem.
Quid vero steuius aut rudius medẽdi genus pos
sit excogitari ꝗ̃ morbum nõ alio magis noĩe ꝗ̃ qꝛ
exulcerat infestãtẽ ẽt vehemẽtius exulcerare. Falso
igit ingt aliqs Aui. Galenũ allegauit neqꝫ vere ne
qꝫ falso si tamẽ locũ ꝯsideremus vbi allegauit dice
re ausim falso allegasse. Gal. n. id artificiũ ait eẽ ꝯue
niẽs non ad tollẽdã formicã vel miliarẽ vel corrosi
uã sed quedã potius genus verrucaꝝ. quas greci
myrmecias. i. formicas appellãt. Natus est ergo er
ror Aui. ex noĩs ambiguitate. qꝛ eniꝫ greci pustulas
quasdã ex humore cholerico genitas solã cutẽ occu
pãtes atqꝫ ẽt serpẽtes ab hac serpẽdi natura Erpe
ta vocãt arabes quoqꝫ a simili ꝓprietate easdẽ pu
stulas formicã noĩarunt. Sunt vo ẽt quedã genera
verucaꝝ que greci myrmecias noĩe sumpto a for
micis appellãt: qꝛ sensuꝫ q̃si sint morsus formicarũ
patiẽtibus inferunt has quoqꝫ verucas arabes ad
grecoꝝ imitationem formicas nũcuparũt quo fit vt
vbũ formica apud arabes duoꝝ morboꝝ generibꝰ ꝫ

Totã medicinã cõstare ex duabꝰ noticijs altera subiecti altera medicamẽtoꝝ.

Binuꝫ ⁊ Frãciscũ de pepemõtium vna cum Aui deceptos.

Auicẽnã male Galenũ allegare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

ꝗ̃uis nā differentibus accōmodet᷑.Aui.ergo vtrā-
qꝫ formicā tā pro pustulis colericis q̄꞉ ēt ꝓ verucis
acceptā atqꝫ vtriusqꝫ morbi curationē in vno capite
copulauit lꝫ alter ex humore tenui ac colerico fiat al
ter ex crasso ac melancolico atqꝫ iō vt genere distin-
guunt᷑ ita diuersum genus curationis exposcāt.pu
stule siqdem colerice vel sola totius corpis purga-
tiōe vel etiā emplastris sup locū affectū īpositis nū-
q̄꞉ aūt manu curantur veruce vero vt docet Gale.li
bro.xiiij.artis curatiue cū alijs instrumētis tū etiam
pēna ita adaptata vt totā verucā sua cauitate comp̄
hēdat atqꝫ adeo firmiter hereat ꝙ ea desubter acta
veruca radicitus euellat᷑ quē ēt modū docet Aui.
lib.iiij.capite de verucis quē pariter modū vere lo
co illo potuit ad Gal.auctorē referre.sed vbi opor-
tuit Gale.citare testem ibi eius testimonium ꝑ̄ter-
misit vbi vero reticere qm̄ nō de verucis sed formi
ca potius corrosiua curanda agebat᷑ ꝑperam allega
uit.Huc vero tā multa q̃ diximus de Aui. multos
in vnū morbos ꝯfundēte oīa tēdebāt vt oñderem⁹
ip̄m sib̄i atqꝫ aliquanto maiore in pruna atqꝫ igne ꝑsi
co vsuꝫ fuisse cōfusiōe neqꝫ forte suspicet᷑ nos in tā
lōgis digressionib⁹ ea q̃ nihil ad ꝓpositū nr̄m ꝑtine
rēt cōq̄siuisse cū.n.ꝓbare intenderemus morbū gal
licū nō eē ignē ꝑsicū oīs vero de quacūqꝫ re sumit᷑
disputatio debeat a definitiōe vt ait.C.ꝑsici necessa
riū hūimus antea ostendere ꝙ nō cōstaret apd̄ Aui.

Auicēnā de igne ꝑsico mō vnuꝫ mō aliud sentire.

qd ēt ignis ꝑsicus aliqñ enim ip̄m ex sanguine cras-
so ⁊ melancolico inq̄t generari vt ēt antea admonui
mus aliqñ vero ex colera ꝑmixta melancolie ⁊ nunc
ignē ꝑsicū idē genus facit cū pruna vt cū inquit hec
duo noīa fortasse absoluta sunt sup oēꝫ pustulā cor
rosiua vesicātē adurētē faciētē accidere escarā qua
lē facit accidere cōbustio ⁊ cauteriū nūc vero diuer
sificat vt cū inq̄t prunā esse magis melancolicā ignē
vero ꝑsicū magis colericū qñqꝫ trahit ip̄m ad formi
cā comestiuā vt cū ita scribit ⁊ qñqꝫ absoluit᷑ nomē
ignis ꝑsici de illis sup quo est illic pustula de gene-
re formice comestiue adurēs vesicās qñqꝫ ad formi
cā transfert miliarē vt cū scribit in hunc modum.Et
qñqꝫ sunt cū formice spēbus ⁊ miliaris male febres
vehemētis caliditatis perniciose. Quasi apud ip̄m
Auic.ignis ꝑsicus ⁊ formica milaris nō differant ne
qꝫ multū referat vtrū ignis ꝑsici vel formice milia-
ris signa manifestet ⁊ sane diligentius intuēti formi
ca miliaris ⁊ ignis ꝑsicus nihil aut paꝝ admodū dif
ferūt apud Aui.sunt.n.in vtroqꝫ vesice milio simi-
les veluti Rasis.Paulus atqꝫ Gale.libr.xiiij.artis
curatiue cōsentiūt. Quod si Auicēnā seq̄mur non
mō forma.sed ēt materia eadē in ambobus morbis
reperit᷑ q̄n tā ignis ꝑsicus q̄꞉ ēt formica miliaris ƀꝫ
Aui.fiūt ex colera ꝑmixta melācolie nisi forte qs di
xerit ad faciēdā formicā miliarem nō solā sufficere
melācoliā colere adiūctā sed īsup ēt phlegma req̄ri
hoc.n.vr̄ inuere Auice.capite de formica miliari ex
verbis illis.Necesse ē illic esse ex melācolia ⁊ phle
gmate q̃ admiscent᷑ colere.Sꝫ cum idē Aui. sicuti
Gale.ex solo phlegmate mixto cū colera eādeꝫ for-
micā miliarē generari aliqñ fateat᷑ cur nō itidē me-
lācoliā absqꝫ phlegmatis societate iūctā cum colera
posse eūdē facē morbū cōcesserit Multi quoqꝫ me
dici iuniores opinantur eque ex vna sicuti ex altera
mixtiōe formicā miliarē ꝓcreari. Quare ⁊ ignis ꝑ-
sicus ⁊ formica miliaris in eadē nō mō forma sꝫ ēt
mā̄ ƀm Auicēne sn̄iam cōueniēt.Quā̄q꞉ forte quis
piā illam assignabit diuersitatē ꝙ in igne ꝑsico mate
ria colerica sit magis adusta quā in formica miliari.
Cur vero hoc cū ipsa ēt sua caliditate vesicas exci-
tet ⁊ vt inquit Aui. febres faciat vehementis calidi
tatis atqꝫ iō ꝑniciosas febris aūt ⁊ alia accidentia q̃
in formica miliari Auicenna nominat sunt ignis sa-
cri seu persici propria quem etiam prunaꝫ appellat
Aui.ad imitationē Galeni q eūdē morbū ⁊ quarto
decio artis curatiue volumīe ⁊ multis alijs in locis
anthracē vocat quo in loco idem Gale.oīa hec d̄ an
thrace refert q̃ ēt hic scribit Auic.de formica miliari
qd̄ vꝫ febres hꝫ vehementis caliditatis ⁊ ꝙ fit aliqñ
ex eisdē causis ex quibus fit pestilentia ⁊ qd̄ assimi
lat᷑ in colore phlegmoni.magis tamen ad atꝝ decli-
nāte. Quare non temere hoc in loco Dinus dubi
tauit cur cum Auic.in hoc capite intederet de pru-
na ⁊ igne persico agere signa tamen formice milia-
ris ⁊ nō ignis persici vt cuiquam nō absqꝫ ratiōe vi
deret᷑ expresserit.Soluit autem verba Auicēne in
hūc modum exponendo.Et quandoqꝫ sunt cuꝫ spe
ciebus formice miliaris.i.cū pruna ⁊ igne persico q̃
possunt absolui super species formice miliaris male
Hec vero solutio mihi non placet neqꝫ videtur ipsi
Dino esse consentiens nam cū quattuor ponat Aui
cenna modos super quos absoluitur nomen prune
⁊ ignis persici ex quibus quartus est magis propi-
tius ƀm Dini expositionem cur hunc tacuit Auicē-
na ⁊ aliū minus proprium memorauit volens ta-
men eaqꝫ tam ignem persicum proprie sumptum q̄꞉
etiam prunam comitantur ostendere. Quare cum
Auicenna sub nomine formice miliaris scribat pro
pria accidentia ignis persici ⁊ prune vel nō differre
prunam ⁊ ignem persicum a formica miliari existi-
mauit vel magis cū hoc q̄꞉ cuꝫ alio aliq̊ morbo ꝯue
nire.Idem tamen Auicēna superius capite de apo
stematibus ⁊ pustulis ignem persicum non formice
miliari sed potius herisipile in nature vicinitate cō-
sociat vbi ita scribit.At vero ex sanguine grosso ma
lo fiunt species exiturarum malarum naꝫ si eius ma
licia vehemens fiat ⁊ ipsius adustio proueniet heri-
sipila ⁊ eueniet combustio ⁊ crusta ⁊ deterior ea est
ignis persicus. Hic Auicenna facit ignem persicuꝫ
non modo in materia:sed etiam in forma cum heri-
sipila communicare licet ignem persicum dicat esse
deteriorem .Torquent autem hec verba Dinuꝫ at
qꝫ Gentilem expositores Auicenne coguntqꝫ ipsos
multa imaginari forte a veritate aliena.Dinus siqui
dem tale

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

dẽ tale apa factum ex sanguine grosso nõ verã eẽ herisipilam arbitratur sed potius phlegmonem q assimilatᷣ herisipile in accidentibus quod etiam videtᷣ sentire Gentilis q nomẽ herisipile hic sumi ĩproprie fatetᷣ. Sꝫ cur tale apa factũ ex sanguine grosso malo adusto (vt ĩqt Aui.) herisipile q̃ fit ex colera pura ſꝫ eundem Auicẽnam simile iudicatur ⁊ nõ magis anthraci qui (vt inquit Galenus primo de differẽtijs febrium ⁊ pluribus alijs in locis) fit e sanguine melancolico superassato. Idcirco neqꝫ cuꝫ Dino neqꝫ cum Gentile consentio quorum alter vult herisipilam ⁊ ignem persicũ esse apata colerica alter sanguinea quidem sed ad naturam colere declinantia cur enim non magis ad melancoliam cũ sanguis ex quo generantur fit melancolicus qui tandem procedẽte adustione conuertitur in melancoliam. Mihi quidem herisipila atqꝫ ignis persicus hoc in loco ab Auicẽna nominati non aliter differentes nisi qꝛ alter est altero deterior nihil aliud eẽ videntᷣ ꝙ̃ antrax de quo Galenus multis vt dixi in locis facit mẽtionem atqꝫ ideo non herisipile vel igni persico similes dispositiones sed vera pruna vel ignis persicus potius que enim hic Auicenna in herisipila ⁊ igne psico scribit combustionem scilicet ⁊ crustam eadẽ tribuit Galenus anthraci vultqꝫ ipsum e sanguĩe grosso adusto. sicut etiam Auicennam hoc in loco herisipilam ⁊ ignem persicum procreari. Sed ⁊ herisipilam eundem esse morbum aliquãdo apud Arabes qui sit apud Galenuꝫ anthrax euidentius ostendamus libro decimotertio continentis apud Rasim ista verba leguntur. Dixit. s. Galenus secundo libr. artis curatiue ad Glauconem quem etiaꝫ rasis paulo ante citauerat. Quotiens sanguis superueniens ad membrum fuerit superabundans grossus ⁊ calidus generabit cicatricem ad modum cocture ignis etiam secus vlcus erit apostema calidum bulliens ⁊ vehementis doloris ⁊ morbꝰ ille apellatur herisipila. Quod si ipse sanguis fuerit in dispositione sui in superabundantia grossi bulliente ⁊ caliditate ⁊ tamen in se habuerit eruginem subtilem infert ampullas admodum illarum que accidunt ad combustionem ignis ⁊ emanantibus ipsis ampullis sub eis apparebit illud vlcus habens cicatricem ⁊ appellatur herisipila silr̃. Hec quidem oĩa de herisipila verba sumpta sunt e scđo lib. artis curatiue ad glauconem vbi Gal. duplicẽ modũ quo anthrax generatᷣ exponit. Sꝫ ⁊ idẽ rasis lib. diuisionũ herisipilã ⁊ ignẽ ꝑsicũ q̃si ꝓ eodẽ morbo vr̃ accipe ita ingens qñqꝫ in corꝑe egrediuntᷣ bothor ⁊ ĩcipiũt velociter ꝑuenire ad hoc vt fiãt cruste nigre aut virides ⁊ fiat illđ qđ est ĩ circuitu earũ rubrũ ⁊ coloris pauonis tunc illđ noĩatur herisipila ⁊ ignis persicus. Pluribꝰ tñ ĩ locis rasis libr. xiij. cõtinentis facit ignẽ sacꝝ vel ꝑsicũ nõ solũ eẽntia ſꝫ ẽt accñtibꝰ ab herisipila differre nã lib. xiij. continẽtis scribit in hũc modũ de igne sacro Hic morbꝰ accidit e sanguine grosso ebulliente sed in maiore ꝑte incipit cũ pustulis ꝓcedẽtibꝰ eũ ⁊ quãdoqꝫ accidit sine pustulis verũtamẽ oĩo erit cuꝫ eo aliqua excitatio in loco in quo fieri ĩcepit ⁊ ex pruritu egredientᷣ pustule ⁊ post emanationem ipsaꝝ efficiunt vlcus cũ cicatrice ĩminenti ad similitudinem cõbustiõis ignis ⁊ quãdoqꝫ accidit vna pustula qñqꝫ plures paruule ad modũ pãnici ⁊ cuꝫ eis accidit febris vehemẽtior febre phlegmõis ⁊ herisipile alio aũt eiusdem libri loco scribit ignẽ sacrũ nõ solum febre acutiore ſꝫ etiã colore ab herisipila differr̃. Hec vero oĩa fere ẽt scribũtur a Galeno ⁊ libro quartodecĩo artis curatiue ⁊ pluribꝰ alijs in locis de ãthrace. sepissime enĩ vbi Gal. scribit anthracẽ rasis ignẽ sacrũ vel ꝑsicũ interpretatᷣ ꝙ̃ꝙ̃ vt etiã antea admonuimꝰ arabes ⁊ passim medici iuniores qui arabuꝫ doctrinã sequuntᷣ aliud ꝑ anthracẽ aliud ꝑ ignẽ sacrũ vel ꝑsicũ intelligãt atqꝫ ideo ẽt prunã ab anthrace distinguãt cũ tñ anthrax verbũ grecũ significet latine carbonem vel prunã; vt Aui. interpres dicere maluit Cur vero Aui. atqꝫ rasis anthracẽ đ quo Galenꝰ loquitᷣ nõ mõ prunã vel ignem ꝑsicũ sed ẽt herisipilã aliqñ nominarint nescirẽ aliã reddere rõnẽ nisi quã ẽt superiꝰ multoꝝ. qui in Aui. libris ĩueniũtur erroꝝ assignaui malas. s. grecoꝝ auctoꝝ in liguã arabicã trãslatões in qbꝰ nõ modo herbaꝝ. sed etiã morboꝝ noĩa plerũqꝫ diuersa notantᷣ vnde sicuti eadem herba sepius apud Aui. sub varijs noĩbꝰ scripta. ita idem morbꝰ diuersimode nũcupatꝰ reperitᷣ. Possem multaꝝ herbaꝝ in quibꝰ hic error accidit apud Aui. exempla ꝓferre sed vnũ tñ vitãde prolixitatis grã hoc in loco cõmemorasse sufficiet. In volubili herba de qua ẽt est facta mẽtio superiꝰ ĩter medicamenta que in curatõe formice scribit Aui. Hec siqdem herba aliqñ in littera. C. cussos pro cissos. i. hedera nominatᷣ aliqñ in littera. u. volubilis maior ⁊ tũc quoqꝫ ꝓ hedera sumitᷣ omnes. n. que volubili magne ab Aui. tribuũtur ꝓprietates vt ꝙ lac eius abradit pilos ⁊ interficit pediculos ⁊ ꝙ folia eius recentia ꝯuenientia sunt vlceribꝰ magnis ⁊ ꝙ ꝯsolidãt decocta in vino: ⁊ ex eis emplastrũ factũ suppositũ adustioni ignis ⁊ ꝓprie cum ceroto ⁊ ꝙ distillatᷣ succus eius in aurẽ dolorosaꝫ ⁊ ꝯfert vlceribꝰ antiquis in ea ⁊ qđ iuuet spleneticos cũ aceto hec inquã omnia hedere a Galeno assignãtur. Quod si qs mihi hoc in loco obijciat nullo modo posse volubilẽ pro hedera apud Aui. intelligi qm̃ idem Aui. ĩqt volubilem magnam suo lacte abradere pilos ⁊ pediculos interficere: ⁊ aquam eius esse solutiuam cum tamen hedera nõ habeat lac neqꝫ soluendi sed adstrĩgendi potius vt de ea scribit Gale. potestatem facilis est ad ista responsio. Nam sicuti Auicẽ. in capite de cussos hedere vires cum alterius herbe que ladanum fert viribꝰ miscuit vt alibi ostendimus. ita ẽt hic hedere proprietates cum alterius herbe ꝓprietatibus que volubilis maior a Mesue ⁊ pluribus alijs nominatur manifeste confundit que quidem

Aui. atqꝫ rasim anthracem apđ Gal. aliqñ nominare ignẽ ꝑsicũ aliquãdo herisipilam.

Volubilis herba

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

volubilis maioꝛ a grecis cissampelos.i.hedera vitea
lis a plinio conuoluolum vulgo campanella qḋ etiã
alias manifestauimus nuncupatur. Hec autem he-
dera vitealis siue volubilis maioꝛ siue conuoluoluꝫ
vel quocũqꝫ alio nomine libeat appellare lacte plu-
rimo manat ⁊ aluũ ciet. Jdcirco Auicẽna qui visus
est nescijsse veram hederam ab hedera viteali distin
guere sicuti pꝛo hedera volubilem ita lac pꝛo lachꝛi
ma posuit est enim vere hedere lachꝛyma non auteꝫ
hedere vitealis lac cui tam a Galeno q̃ꝫ etiam a dio
scoꝛide is datur effectus ꝙ pilos abradat ⁊ pedicu
los interficiat. Quare Auicenna mixtis ambarũ her
barum etiam natura distantiuꝫ potestatibus magnã
peperit confusionem ⁊ sicuti in moꝛboꝛum ita etiam
in herbarum tractatione capitulum in capitulo po-
suit. Quos maxime erroꝛes inde arbitroꝛ habuisse
occasionem quia varij interpꝛetes arabes easdẽ nõ
modo herbas sed etiam moꝛbos varijs nominibus
nuncuparunt qui enim dioscoꝛidem e greca lingua
in arabicã transtulit hederam greco vocabulo coꝛ-
rupto tamen cussos nominauit qui autem Galenuꝫ
conuertit pꝛo hedera leleb idest volubilem posuit.
quoniam hedera vitealis eodem nomine apud ara-
bes appellatur. Jdem arbitroꝛ in veꝛbo anthrax cõ
tigisse quod in quibusdaꝫ Galeni libꝛis sicuti quar
todecimo artis curatiue ignis sacer seu ꝑsicus apud
arabes interpꝛetatur in quibusdam vero sicuti foꝛte
in secundo artis curatiue ad Glauconem herisipila
vnde est vt tam Auicenna q̃ꝫ etiam rasis eundẽ moꝛ
bum aliquando ignem sacrum seu persicum aliqñ
herisipilam nominarint atqꝫ ita sibiipsis quandoqꝫ
contradixerint sicuti rasis qui modo inter ignem sa-
crum atqꝫ herisipilam statuit differentiam modo q̃
sunt ignis persici pꝛopꝛietates easdem tribuit herisi
pile Auicenna vero nonnunq̃ꝫ ignem sacrum, atqꝫ
vnam herisipilam scribit e sanguine grosso generari
nonnunquam herisipilam quidem ex cholera puta
ignem autem sacrum ex colera permixta melancolie
maioꝛe tamen colere poꝛtione. Que quideꝫ contra
dictiones expositoꝛes latinos coegerunt noua moꝛ
boꝛum genera pꝛeter illa q̃ nimis multa natura moꝛ
talis hominibus dedit falsa ibi imaginatione confin
gere flegmonem.s.herisipile similem quasi non suf-
ficeret phlegmon herisipilatodes hic.n.alius est ab
eo quem gentilis imaginatur ⁊ phlegmonẽ igni ꝑsi
co similem quasi ignis persicus non multas habeat
apud Auicennam alioꝛum moꝛboꝛum (de quibus
antea diximus) similitudines. Huic tamen moꝛbo
adeo multiplici Auicenna pẽne simplicem adhibet
curationem illam.s.quam Galenus ac Paulus scri
bunt ad anthracem vt mihi non paruam faciat ad-
mirationem Auicennam non modo a grecis sed ẽt
a seipso in hoc moꝛbo discoꝛdem in vno tamen curã
di genere esse concoꝛdem. Sed neqꝫ Romani au-
ctoꝛes inter se de eodem moꝛbo consentiunt. Pli-
nius enim quemadmodum ⁊ Seruius in exposi-

Rasiꝫ atqꝫ Aui. sibiipsis aliqñ contradicere.

Romãos auctores de igne sacꝛo dissentire.

tione carminis virgiliani. Tempoꝛe contractos ar-
tus sacer ignis edebat. per ignem sacrum moꝛbuꝫ in
telligit quem greci vocant erisipelata. Celsus diuer
sum putauit ⁊ cum ignem sacrum describit per mi-
nimas pustulas aliquando serpetem aliquando sũ-
mam cutem exulcerantem videtur herpetem taꝫ co
medentem q̃ꝫ etiam miliarem de quibus antea dixi-
mus significare licet idem Celsus capite anteceden
te vlcus qḋ serpendo penetrãdoqꝫ vsqꝫ ad ossa coꝛ
pus voꝛat erpita hestiomenon a grecis nominari as-
seruerit. Sed hoc genus vlceris greci medici peri-
tioꝛes hippochꝛates.s. Galenus ac Paulus ab eo-
dem voꝛandi coꝛpus effectu phagedena nominant
sicuti alterum quod tamen non attingit sed cutim tã
tum exulcerat erpeta hestiomenon siue comedentẽ
appellant. Viderint ergo qui solum cultum atqꝫ ni-
toꝛem sermonis attendentes Celsum faciunt medi-
cine deum malint ne Celso homini romano an hip
pocrati ⁊ reliquis celebꝛis nominis grecis auctoꝛi-
bus in greca moꝛboꝛum credere appellatione. Tan
tam vero de pꝛuna igne sacro vel persico opinionũ
diuersitatem non modo longum opus foꝛet impꝛo-
bare sed etiam superuacuum quando ⁊ sine alia cõ
futatione ipse sua se contrarietate sternunt. Quod si
ex ominibus illam que verioꝛ esse videtur velimus
capere tam a Galeno ac Paulo tum etiaꝫ a rasi ter
tiodecimo continentis appꝛobatam que ignem sa-
crum aut persicum siue carbonem vel pꝛunam ita
describit vna etiam ipsius causam explicando cum
sanguis melancolicus feruens in aliquod membꝛũ
incubuerit contingit fieri eos quos carbones nomi
namus qui sunt vlcera crustosa magna quidem ex
parte a pustula incipientia qualis in igne adustis ap
paret quandoqꝫ vero sine ea sed scalpitur quidem
membꝛum omnino ab initio deinde nonnunq̃ꝫ vna
pustula aliquando plures excitantur tenues veluti
milium quibus disruptis similiter vlcus crustosuꝫ
sit simile his que a cauterijs fiunt crusta nõnũq̃ꝫ co
loꝛem cinericium pꝛese ferente aliquando nigruꝫ cũ
eo ꝙ basi sua firmiter adheret ac veluti clauo fixa vi
detur alia carne circũstante veluti inflãmata ⁊ nigri
cãte vel ẽt splẽdẽte sicuti asphaltũ ⁊ pix talis.n.est q̃
vere atra bilis nominatur si inquã ita ignem sacrum
aut persicum siue carbonem vel pꝛunam (hec enim
oĩa noĩa eũdẽ moꝛbũ apud diuersos auctoꝛes signi
ficat) designemus veluti ẽt vr̃ voluisse Aui. pꝛunã
⁊ ignẽ ꝑsicũ lib.iiij.ḋsignare lꝫ vt multis alijs ĩ locis
ita ⁊ hic barbare ⁊ obscure loquat̃ talẽ moꝛbũ dif-
ferre a b eo quẽ gallicũ noĩamus tũ ex multis alijs
notis que alteri insunt alteri desunt demõstrat̃ tuꝫ
ẽt ex pustulis q̃ sunt ĩ moꝛbo gallico lõge milio gran
dioꝛes ac ꝑterea ex febꝛe acutissima atqꝫ aliqñ moꝛti
fera q̃ vt scribit Gale.xiiij.artis curatiue libꝛo ⁊ lib.
ẽt de tumoꝛibus ꝯtra naturã ⁊ rasis pariter tertiode
cimo cõtinẽtis carboneꝫ siue ignem sacrum necessa
rio comitatur quod etiam ex parte sentit Aui. q sub
nomine

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

nomine formice miliaris ignem ꝑsicū afferre aliquā do febres perniciosas īsinuat altero aūt libri quarti capite vbi agit de vlceribus corrosiuis ⁊ putrefacti uis qualia innuit esse ſm Galeni sniam ignē persicū ⁊ formicam ambulatiuam in huiuscemodi vlceribꝰ febrē multiplicari aut inseperabiliter adherere asse uerat licꝫ Dinus in eius loci expositionem nolit ſm Galeni opinionē ignē persicum esse vlcus putre- factiuū sed tantū corrosiuum atqꝫ ideo plurimuꝫ fe bre vacare nesciens forte Galenū nūq̄ꝫ in sua lingua de igne persico nisi sub hoc noīe antrax fuisse locu- tū in cuiꝰ vlceris curatōe idē Gal. lib. xiiij. artis cura tiue damnat cataplasmata q̄ vim habent cōcoquēdi ⁊ pus mouendi ne maior putredo superueniat vlce ri quoqꝫ ignis sacri seu persici adiunctā eē febrem atqꝫ putedrinē testat᷑ rasis lib. xiij. continētis ita scri bēs ignis sacer est vlcus ī cuius loco accidit ampul la similis ampulle facte ex igne cū cicatrice maligna. sed in loco attinente ei erit apostema inflāmatū ꝓuo cās febrē violētā valde. Itē rasis in alio eiusdem li bri loco ita scribit. Apostema calidū accidens e san guine e calido ⁊ grosso qđ appellatur ignis sacer cū vlcere eius erit putrefactio. Dinus ergo vel ista nō vidit aut differre ignem sacrū a ꝑsico apud Rasim seu ignē ꝑsicuꝫ ab anthrace apud Gale. existimauit Quare vt diximus morbus gallicus vel hac potissi mū nota ab igne ꝑsico sepat᷑ qm̄ qui gallico morbo tentant᷑ febrē magnā ex parte nō hn̄t vel ita exiguaꝫ vt vix sentiāt Si que vero pustule in hoc morbo ap paruere subnigre ⁊ crustis similes. quales in igne adustis visunt᷑ eas puto potius ex eo fuisse genere pustulaꝝ quas scribit Galenus libro. q de colera ni gra inscribit᷑ ex attra bile citra febrē oriri q̄ hoc ipso ab anthrace siue a carbone distinguū tur qm̄ hic cuꝫ febre illa sine febre fiunt. Nō tn̄ morbū gallicū sim plicē morbū qui cū eiusdē nāe pustulis oībus eo la borantibus morbo accidat atqꝫ iō vel pustule melan colice vel herisipelas vl' herpes siue formica. vel ali quo vno noīe spāli ī cūctis possit apellari iudicamꝰ cū ꝓ varijs hoīuꝫ q̄s morbꝰ iste male hꝫ cōposituris alie alijs pustule eueniāt ī qbusdā atrā bilē ī qbusdā flauā ī nōnullis pituitā salsā ꝑserti ⁊ varias ꝑterea su perfluitatuꝫ mixturas suo colore repsentātes. Qua re vt tota huius morbi natura nō aūt vna sola ꝑticu la facilius veniat in noticiam. causas a quibus hūit originē Paulo altius repetemus. Sic itaqꝫ dicimꝰ malū hoc quod morbū Gallicū vulgo vocant inter epidimias hoc est morbos populatim vagātes de- bere cōnumerari. Hec vero aut diuina ita vt theo- logi sentiūt aut vi astroꝝ vt astrologi opinant᷑ vel ex certa aeris intēꝑie queādmodū medici arbitrāt᷑ eue niūt. Nos medicos hac ī ꝑte sequētes cās nāe ꝓxi miores assignabimꝰ. illđ satis ɔstat eo āno q̄ morbꝰ gallicꝰ cepit pululare magnā aq̄ꝝ ꝓ vniuersaꝫ Italiā fuisse exuberātiā. Testis est Roma q̄ pria id maluꝫ sensit in qua tybris ita ītumuit vt tota sit facta naui- gabilis. quā rē Pōponius nostri tꝑis poeta celeber rimus eleganti tetrasticho publica colūna impres- so designauit.

Tempore Alexandri sexti nonisqꝫ decembris.
Intumuit thybris bis senas circiter vlnas.
Insula queqꝫ domus facta est. medijsqꝫ repente.
Circunducta vijs equabat cymba fenestras.
Deucalioneo vix tantum tempore tellus.
Diluuium passa est latuit cum tota sub vndis.

Nos vero duobus postremis versibꝰ additis hexa stichō ex tetrasticho fecimus vt nō mō eā que roma nā vrbē sed que ꝑterea magnā europe ꝑtē circa ea- dem tꝑa oppressit aquaꝝ multitudinē cōprehēdere mus nō aliter. n. q̄ꝫ ī romano thybris in agro ēt Bo noniēsi rhenus in Ferariensi ⁊ Mantuano Padus in Venetia Athesis extra solitos limites exundarūt Tātis deniqꝫ imbribꝰ ānus ille vbiqꝫ maduit vt ter ris exinde humētibus atqꝫ stagnātibus minꝰ miran- dū sit estiuū aerem ad illā venisse intēperiē calidaꝫ scꝫ ⁊ humidā quam medici atqꝫ philosophi omniū putredinū matrē esse cōfitent᷑. Similē vel ēt peiorē aliquādo fuisse ea. s. tēpestate q̄ꝫ Gothi Italiā bel- lis infestabant ex qua ingens orta est pestilētia Blū dus Forliuiensis historiaꝝ scriptor diligētissimꝰ pri me Decadis volumine octauo memorie ꝓdit his verbis. Imbribus nāqꝫ multos dies cōtinuātibus diluuium fore apparuit. Tybris tūc mense octobri prope exacto adeo aquis ītumuit vt Rome menia alicubi suꝑauerit vnde regiones vrbis fluuio ꝓxi- me maxia acceperūt incōmoda. Per Italiam vero vbiqꝫ latuerūt campi ⁊ ex mōtibus collibus ve oīs mota aratro gleba in cenū liquefacta simul cū aquis in īma est delapsa vt fluminibus postmodū ītra ri- pas coactis campi aqua destituti limo nihilominus manserint obtecti ⁊ sata que tūc primas iecerāt radi ces putrefacta sint nec eo autūno obtinente oīa lu- tho aliud semē terre potuerit mādari vñ fames ma- xia breui ē secuta. Sed nō solū famē ea attulit aqua rū īundatio veꝝ ēt aera sicuti ⁊ terrā corrūpēs pesti lentiā oriri fecit adeo īgētē vt maximā populoꝝ ꝑtē vbiqꝫ ꝑ Italiā absumpserit. Qua tactꝰ labe Pela- gius pōtifex Rome obijt. Hec blūdus. Sꝫ nō lōgo post tēpoꝝ īteruallo Bonifacio. iiij. Rome pōtifi- catū gerēte (vt scri. Platia) ī lib. đ vitis pōtificū. fa me. peste. ⁊ īundatōe quoqꝫ est laboratuꝫ adeo fere semꝑ īundatōis comes ē fames ac pestilētia vt nō te mere prisci crediderīt īmodicas fluuioꝝ excrescen tias nō solū ad pn̄s īferre dāna sꝫ alia īsuꝑ mala fu- tura portēdere. nā ⁊ his adhuc vigētibꝰ malis Bo- nifaciꝰ ē sublatꝰ e vita ⁊ q̄dā eoꝝ relīqe vsqꝫ ad deus dedit q successit ī pōtificatu tꝑa ꝑtigerūt terremotꝰ s. quos (vt Aristo. docet ī lib. q metheora īscribit᷑) multitudīes ībriū nō minꝰ q̄ꝫ siccitates solēt generar᷑ quedā ꝑterea scabies q̄ (vt scribit idē Platia) ita tēdebat ad elephātiā vt deformitate cognosci hoīes nō possent. Nōne magnā hoꝝ maloꝝ ꝑtē imo vero

Blūdus forliuiensis historicus.

oĩa in varijs Jtalie locis nostra hac tẽpestate ꝑsensimus: aquarũ diluuia (vt diximus) ãnone vbiqꝫ caritatẽ ĩ qbusdã ciuitatibꝰ pestilentiã ac ꝓterea terremotus quoꝝ nullã aliã cãm nisi nimiã aquaꝝ exuberãtiã possumꝰ assignare cũ hi maximi illis cõtigerit ciuitatibꝰ q̃ sub celo sunt hũidiore veluti Ferrarie ⁊ qbusdã opidis circũstãtibꝰ q̃ nũqꝫ adeo tremuerũt sicuti eo ãno q̃ aquaꝝ inũdatiões ĩceperũt. Scabies vero si scabies ẽ appellãda ꝑ vniuersaꝫ appꝑuit Jtaliã ⁊ adhuc ꝑstat adeo feda vt pleriqꝫ medici q̃dã decepti sil'itudĩe elephãtiasim eẽ putauerĩt. sunt enĩ pustule ꝑtes ꝓmũ obscẽas deĩde reliquũ corpꝰ atqꝫ ipsaꝫ ꝑ̃cipue faciẽ (vt ab initio opis diximus) occupãtes quarũ primi ortus cãm. si sufficiẽter exposuerimꝰ magnã morbi gallici nãe ꝑteꝫ explanasse videbimur. Sꝫ vt hoc cõmodiꝰ ⁊ maiore ẽt cũ fide faciamꝰ duos medicoꝝ pꝛĩcipes Hippocratẽ. statqꝫ Galenũ ĩ mediũ adducamꝰ. Hippocrates tertia ꝑticula aphorismoꝝ illo Aphorismo quo morbos estiuos cõnumerat ita ꝓnũciauit. Estate vero q̃dã hoꝝ ⁊ febres cõtinue ⁊ ardẽtes ⁊ tertiane plurime ⁊ vomitꝰ ⁊ alui ꝓfluuia ⁊ oculoꝝ atqꝫ auriuꝫ dolores ⁊ oris exulceratiões ⁊ pudẽdoꝝ putredines atqꝫ sudamia Gale. v̇o ꝑtẽ illã aphorismi q̃ ad nostrũ ꝓpositũ attinet ĩ hũc modũ exponit. Liquet aũt ꝙ oris vlcera fiũt ex hũore bilioso. Pudẽdoꝝ vero putredines nõ simpl'r accidunt sꝫ qñ magis hũida estas vel sine flatibꝰ vel austro flãte cõtigerit. Ubi. n. plurimũ a nãe mõ ad hũiditatẽ ⁊ flatuũ carẽtiã recesserit nõ mõ pudẽdoꝝ sꝫ cuiuslibꝫ ꝑtis alteriꝰ putredĩes facit q̃lis fuit ille tꝑis statꝰ q ⁊ in tertio epidemiarũ libro ⁊ in scd̃o circa initia describit. Exigue v̇o aeris euersiões iõ attingũt pudẽda qm̃ hec ꝑꝑ caliditateꝫ atqꝫ hũiditatẽ suapte nã ex q̃libꝫ occasiõe sunt apta putrescere. adeo vt qñ ẽt suã estas seruauerit tẽꝑaturã q multis ĩfestãtur supfluitatibꝰ cũ he aliquã ob cãꝫ ad pudẽdã defluxerit ipsoꝝ putredinẽ patiant̃. Sudamia v̇o sunt ex genere pustulaꝝ q̃ veniũt in suꝑficie ⁊ cutẽ vlceꝝ ĩstar exasperãt. Fiũt aũt vt ẽt ipm ĩdicat nomen ex multis sudoribꝰ qñ hi vel biliosiores. vel oĩno mordaciores extiterint mordẽt. n. cutiꝫ ⁊ pruriginosaꝫ reddũt atqꝫ in modũ vlcerũ asperaꝫ. Jã ex istis Galeni verbis Hippocratis sensuꝫ iterꝓtãtis vnicuiqꝫ patere arbitror cãm eius effectꝰ de quo hoĩes plurimũ sunt admirati. Si. n. pustule. q̃s morbũ gallicũ noĩamꝰ nihil aliud sunt nisi q̃dã supfluitatũ sua multitudine corpa humana ĩfestãtiũ germia eas ꝑtes q̃ sunt magis putredini obnoxie sunt aũt he ꝑ̃cipue obscene ꝑꝑ eaꝝ (vt iq̇t Gale. caliditatẽ atqꝫ hũiditatẽ) priores sentire putredinẽ deinde illas que nõ eque sunt suapte nã ad patiẽdũ apte nõ mõ fit verisile sꝫ prope modũ necessariũ. Cã ẽt ĩ ꝓmptu ẽ cur eedẽ pustule nõ pudẽda tm̃ sꝫ ẽt reliquũ corpus infecerint nimia. s. estiui aeris in hũiditate intẽperies q̃ (vt inq̇t Gale. in expositõe aphorismi nuper allegati) nõ mõ ĩ pudẽdis sꝫ ĩ q̃libet alia corpis ꝑte putredĩes facit q̃lẽ ẽt aeris ad nimiã caliditatẽ atqꝫ hũiditatẽ euersionẽ ⁊. ij. ⁊. iij. ꝑil libro epidemiarũ fuisse ab Hippocrate tactã Galenus ẽt in nuꝑ dicta expõne testat̃. Cũ vero hãc q̃ nr̃o tꝑe contingit intẽperiẽ illi de qua scripsit Hippocrates fere sileꝫ fuisse arbitremur an ẽt mala similia genuerit videamus Hoc aũt liq̇do videri nõ põt nisi q̃ de sue etatis intẽperie grece scripsit Hippocrates latine ꝓferant cũ vt multis alijs Hippocratis libris ita ꝑ̃cipue eiusdẽ auctoris epidemijs fideliter translatis careamꝰ. Hec sunt scd̃o lib. epidemiaꝝ Hippocratis verba. Carbones in cranone estiui pluebat in estibꝰ aqua exuberãte cõtinue fiebãt auteꝫ magis austro flãte ⁊ suberãt quidẽ in cute hũores q̃dã liq̇diores q intercepti incalescebãt ⁊ prurítũ faciebãt deinde vesice veluti in igne adustis excitabant̃ ac sub cuti exuri videbãtur. Sed hec quidẽ aeris intẽperies vno tm̃ tꝑe estate. s. cõtigit q̃ vero in tertio libro epidemiaꝝ ab eodẽ Hippocrate scribitur totũ ãnum sicuti hec nostra fere superflua humiditate maculauit. Audiamus igit̃ Hippocratẽ ita de hac anni totius ĩfectione loquẽtẽ. Annus inquit erat australis abũdãs pluuijs Deĩde nõ multo post. Cũ aũt totꝰ ãnus australis ⁊ humidus ⁊ mollis factus eẽt mox q̃ ex eadem totius ãni intẽperatura ob supfluitatũ putredinẽ hominibus mala euenere cõnumerat atqꝫ inter cetera herisipelata oris vlcera gutturis passiones pudẽdorũ pustulas carbũculos oculoꝝ ĩflãmatiões ventris ꝑturbatões. Deinde quales essent fluxiões enarrãs ita scribit. Erat aũt fluxio cõsistẽs non puri sil'is sꝫ q̃dam alius putredinis modus postremo inferius volens ostendere omnimode putredinis mala ita inquit Pluribus erant ora affecta vlceribus que aphthe vocãtur. Fluxiones exulcerantes. Plurime ⁊ exulcerationes circa pudẽda tubercula intrinsecꝰ ⁊ extrĩsecꝰ que multorũ intuitus corrũpebant quales sunt que ficus appellantur. Oriebantur ⁊ in alijs vlceribus plurima ⁊ in pudendis carbunculi multi estiuo tempore ⁊ alia que putredo vocantur magna enthymata herpetes plurimis magni. Quis non similem nostri temporis epidemiam ex verbis hippocratis recognoscat quot enim fuerint qui ⁊ oris vlcera. ⁊ herpetes labra aliquando exedẽtes ⁊ nigras pustulas carbunculis similes pruritum nonnũquaꝫ intollerabilem ingerentes ⁊ multa alia tubercula quandoqꝫ etiam oculos infestantia pertulere non expedit commemorare quando hec insigniora fuerunt quam vt egeant enarratione. Ut igitur tantundem mobri gallici naturam summatim comprehendamus. Hic non vnus specie sed tantum genere existit possumusqꝫ ipsum hoc pacto describere. Morbus gallicus est pustule ex varia humorũ corruptione generate ꝑꝑ nimiam aeris in calore atqꝫ humiditate presertim in temperiem pudenda primum deinde reliquũ corpus cũ magno plerunqꝫ dolore occupãtes. Cur pudẽda primũ deĩde reliquũ corpꝰ obsederint

Hippoc. Gale.

Quid sudamina.

Cur morbꝰ gallicꝰ a pudendis incipiat.

Descriptio morbi gallici.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

derint cām antea ex Gal.expōne aſſignauimꝯ.Sed
neqꝫ difficile ē cur idē morbꝯ ſeuū qbuſdā dolorez
ītulerit reddere rōnē cū pſertī id priꝯ fuerit obſer-
uatū illos maiorē ſenſiſſe cruciatū qbus vel nulle:
vel pauce admodū puſtule in cute exteriore appa-
ruerūt.Humor.n.noxius quē natura ībecillior ten-
tauit qdem nō tm̄ potuit ad exteriora ꝓpellere tādē
in articuloꝝ neruos incubuit ibiqꝫ ingentem dolorē
excitauit.duobus ēt inter ceteros modis vt inquit
Gal.in expoſitione aphoriſmi tertie ꝑticule qui ita
incipit.Vere.n.atre bilis egritudines atqꝫ furores ꝛ
morbi comitiales ſolet ſe natura oppreſſa releuare:
vel.ſ.materiā inutilē a mēbris ītimis ac principali-
bus ad extimā cutim emittēdo:vel ad ꝑtes ignobi-
liores quales ſunt glandutoſe:ꝛ articuloꝝ compagi
nes detrudēdo.ſunt.n.he p̄ceteris ad ſuſcipiendas
apte ſupfluitates vt cōſtat ex Gal.expoſitōe ī apho
riſmū quarte ꝑticule ita dicētē.Quicūqꝫ in febribꝯ
laſſitudinem habēt ijs ad articulos atqꝫ maxillas ab
ſceſſus fiunt.Primū innuit Hippocrates modū cū
in altero aphoriſmo lichenas lepras ꝛ puſtulas vlce
roſas inter morbos vernales quorū nōnulli iuxta eū
dem Hippocratē eſtati cōmunicātur enumerat.ſe-
cūdū vero cū phymata que ſunt tubercula ꝓprie in
ꝑtibus glādulofis vt Paulus atqꝫ Galenus ſentiūt
orientia ac p̄terea articuloꝝ dolores adiungit.Qua
re in morbo gallico vna eadēqꝫ materia ꝛ puſtulas
facere ꝛ dolorem in articulis credit̄ excitare.ac quā
tū ad hoc attinet nō duo morbi:ſed vnus tm̄ cuius
dolor eſt ſymptoma reputatur.Illi.n.ipſi q nullas
habēt puſtulas in ſupficie exteriore ſimiles tamē ab
ſceſſus habere intrinſecus poſſunt cū maiore aliqn̄
(vt diximus cruciatu) Immo nōnulli medici in q
buſdā mortuis quos morbꝯ gallicus viuētes infe-
ſtarat eius morbi explorādi gratia diſſectis ita eē de
prehenderūt cui quidē rei p̄ter ſenſum ēt rō adſti-
pulatur.qm̄ (vt inquit Gale.) in lib.qui de chole-
ra nigra inſcribit̄ haud quaq̄ credēdum eſt ꝑtes in
teriores eſſe adamātinas vt nō eiſdē quibus vide-
mus exteriores affici noxis ſubiciant̄.Hec habui q̄
de morbi gallici natura cāis ve cū morbi ipſius tum
caſuū eidē morbo aſſidētium ſcriberē.Quod ſi qs
forte a me expectabat vt morbū gallicū vno aliquo
noīe apud antiquos vſitato tanq̄ ſimplicē ſpēm de
ſignarē nō potuiſſe me aliter q̄ ipſius morbi natura
multiplex exigebat explanar̄ tādē ītelliget ſi animad
uerterit Hippocratē tm̄ in doctrina virū ſimilē epi-
demiā ex ſimili cā ſuo tp̄e factā ꝑ varia vlceꝝ atqꝫ tu
morū genera deſcripſiſſe.Qd̄ ſi quis plus ſe Hip-
pocrate ſapere arbitrat̄ is morbū gallicū tētet meliꝯ
definire.Nos que de eodē morbo ſentiebamꝯ pro
noſtri ingenij imbecillitate pſenti ope in mediū ꝯtu-
limus.Si qs vero ēt illud a me poſtremo exigebat
vt qbus nā eidē morbo remedijs ſuccurrat̄ edoce-
rē q vt multiplex eſt ita multiplicē curationē deſide
rat id me nō ſine multa opis ꝓlixitate facere potuiſ-
ſe qſqꝫ peritus iudicabit cū in ſingula puſtulaꝝ ge-
nera ſingula medicamēta ſcribēda fuerint qbus ta-
mē plena ſunt oīum fere volumia medicoꝝ.Qua-
re eadē hoc in loco repetere nō mō longus ſed etiā
ſupuacuus forte labor fuiſſet.Illud tamē in vniuer
ſuꝫ volo admonere cauendū eē a medicis ne more
mali furoris eodē calceo pedes oēs induere laborā
tis ipſi quoqꝫ morbū gallicū eadē in oībus medici-
na ſanare ſtudeāt ne ve etiā qd̄ plurimi faciūt dece
ptores:paꝝ puro corꝑi vnctiōes ex reprimētibꝯ ſup
inducāt.He.n.vt cutē aliquādo liberāt atqꝫ in pre
ſentia leuāt:ita morbū vertūt ad interiora.ꝛ faciunt
priore periculoſiorē.Quare vt ēt aliqua ex ꝑte cu-
rādi viā ac rōnē attingā.nihil adeo expedire in hoc
morbo puto q̄ plenis venis multū ſanguinis mitte
re ſicuti vbi flaua bilis in corꝑe redūdauerit: hunc
p̄cipue humorē ꝯuenieti pharmaco euacuare.Vbi
atra inualuerit hāc quoqꝫ idonea educere medicia
ita ꝛ ſalſam pituitā ꝛ quaſcūqꝫ alias totiꝯ corꝑis ſup
fluitates ꝓprijs medicamētis expurgare.Et qm̄ vt
ſentit Gal.atqꝫ etiā Auicēna.Raro humores ſim-
plices puſtulas ſimplices faciūt.ad morbos cōpoſi
tos cōpoſita ēt medicamēta ſunt adhibēda que cu-
ratōis rō nō mō in his que intra ſumunt̄.ſed ꝛ in il
lis que extrinſecus īponunt̄ eſt (vt arbitror) obſer-
uāda:qm̄ ſicuti nō eedē oībus purgatiōes:ita neqꝫ
vnctiōes pſunt quātū vero ad victus attinet modū
in eo ſeruādo duoꝝ p̄cipue aphoriſmoꝝ:q ſcd̄a par
ticula ſcribunt̄ ab Hippocrate debemꝯ meminiſſe:
quoꝝ alter corrupta corꝑa quāto magis nutriuntur
tāto plus ledi ꝓnūciat.alter vero ꝛ hoc ipſum inſi
nuat ꝛ p̄terea corrupta ab ītegris dignoſcere docet
vbi.n.fauces egrotant aut tubercula naſcunt̄ in cor
pore ꝯſiderāda eſſe excremēta ꝓponit.ſi.n.bilioſa
fuerint indicio ſunt corpꝯ male ſe habere ſi ſanis ſi-
milia poſſe corpus ſine periculo ali.Qualia ēt de-
beāt eſſe quecūqꝫ offerunt̄ alimēta ex ijs que ſupra
diximus ꝯſtare arbitramur.talia.ſ.que humores mi
nime malos aut ad putreſcēdū paratos ſint apta ge-
nerare que deniqꝫ cauſis morbū faciētibus ꝯtrariaꝫ
oīo habeāt naturam.Hec ſunt que de morbi galli-
ci curatōe ſummatim:breuiterqꝫ ꝑtrāſeo forte alte-
ro volumine latius executurus.ſi hāc primā noſtrā
ꝯtemplationem gratam fuiſſe legētibus intellexero.
Tantū tamē abeſt vt que vel ad alioꝝ opinionū cō-
futationē vel ad ꝓprie opīonis ſcripſi corroboratio
nē loco ſentētiaꝝ haberi velim vt vltro oīs medice
artis pfeſſores horter ac rogē me in meis ſcriptis di
ligēter examinent.corrigāt.atqꝫ redarguāt.paratum
que me male fuiſſe opinatū demōſtrauerint vt phi
loſophum decet retractare.

Curatio morbi gallici ſūmatim ꝛ breuiter tradita.

Finis.

Explicit libellus de epidimia:quā vulgo Itali
morbū gallicū vocāt Nicolai leoniceni Vincētini.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

¶ Incipit liber de cura vlcerum exteriorum An-
geli Bolognini medicine doctoris: duos habens
tractatus. Primus eſt theorica pars quattuor ha-
bens capitula.

¶ Capitulum primum: ⁊ eſt ꝓlogus: in quo ꝓponi
tur intentio libri ⁊ diuiſio eius.

Hyrurgia artis medi
ce: ſui an-
tiqtate ⁊ certitudine pars famoſiſ-
ſima plures hꝫ ꝑticulas quarum
vna eſt vlcerꝝ exteriorꝝ curatio de
qua in hoc libello agere itẽdimꝰ.
Curatio aũt vlcerꝝ in duobꝰ maxie cõſiſtit in cogni
tiõe vꝫ eorꝝ que ꝯſolidationẽ ĩpediunt ⁊ eorꝝ ĩpediẽ
tiũ remotõe quo fit vt hic libellus ĩ duas ꝑtiat̃ ꝑtes.
Pars vna ꝯſiſtit in cognoſcẽdo ĩpediẽtia: altera in
eorꝝ remotiõe. Prima qdẽ theorica eſt: ꝯtẽplat̃ cnĩ
ea q̃ ĩpediũt vꝫ q̃ ⁊ quot ſint. Ad hec quomõ noceãt
ſimiliter quomõ cognoſcant̃. Scd̃a ṽo pars practi-
ca medicamĩa tã gñaliter q̃ꝫ ſingulariter adminiſtra-
re docet. His .n. ſcitis ꝓpoſitã habebimꝰ intentionẽ
ad amicorum noſtrorum ſatiſfactionem qui me ſepe
ad hoc impluerunt.

¶ Capitulum ſecundũ cõtinet quot ⁊ que ſint impe
dientia conſolidationem vlcerum.

Icimus igitur ꝙ ea que conſolidationem
impediunt aut ſe tenent ex parte vlceris.
aut ex parte annexorum cum vlcere. ſi ex
parte vlceris cum vlcus communiter de-
ſcribatur: quod eſt ſolutio continui a qua reſudat
pus ⁊ ſanies aut ergo hoc ĩpediẽs ſe tenebit ex par
te ſolutionis continuitatis aut ſaniei ſi ex parte ſolu
tionis continuitatis vel erit merito figure ſolutiõis
ꝯtinuitatis fiſtularis vel alterĩꝰ figure fiſtulari ꝓpor
tionate ſi ex ꝑte ſaniei: aut merito ſb̃e aut ſue q̃litatis
ſi merito ſb̃e aut qꝛ ſubtilis fluida aut qꝛ groſſa viſco
ſa ſi merito ſue q̃litatis aut qꝛ acuta ⁊ corrodẽs ꝑ ſe
⁊ eſſentialiter aut qꝛ ꝑ accidẽs. Et hec de his q̃ ex ꝑ-
te vlceris ꝯſolidationẽ ĩpediũt q̃ duo fuere videlicet
figura ⁊ ſanies: figura inquã vel figura fiſtularis vl̃
alia ſanies vel groſſa vel ſubtilis aut acuta ⁊ corro-
dẽs ꝑ ſe aut ꝑ accidẽs. Impediẽtia aũt ex ꝑte anne-
xorꝝ aut ſe tenẽt ex ꝑte eorꝝ q̃ ĩmediate ꝯ̃ria ſunt cau
ſis ad ꝯſolidationẽ faciẽtibꝰ aut ex ꝑte eorꝝ q̃ cõtraria
ſunt vlceri in eo ꝙ ad d̃teriorẽ nãꝫ q̃ꝫ vlcꝰ habeat in
q̃ꝫtũ vlcꝰ diſponũt. Si ex parte eorum que immedia
te contraria ſunt cauſis ad conſolidationem facienti
bus quia contraria cauſe materiali. aut qꝛ cauſe effi-
cienti ſi cauſe materiali erit ſanguis a natura alienus
ipſi vlceri ⁊ cuilibet membro etiam pro nutrimento
delegatus qui cõtrariatur ſanguini laudabili requi-
ſito ipſi vlceri pro materia reſtituende bone carnis
⁊ tunc cõtrariatur quia peccãs in quanto aut in qua
li. ſi in quãto aut quia ſuperfluus aut qꝛ diminutus.
ſi in quali ⁊ tunc iſtud erit quia peccans in comple-
xione videlicet calida frigida humida ſiue ſicca ſim
plici vel compoſita cuꝫ materia vel ſine materia. Si
vero cauſe efficienti erit ſimiliter ea complexio que
contrariatur complexioni naturali vlcerati loci tan-
quam cauſe efficienti ⁊ ſic contrariatur qꝛ nimis ca-
lida ſiue frigida humida ſiue ſicca ſimplex vel com
poſita materialis vel ſine materia. Si ex parte eoruꝫ
que vlceri contraria ſunt in eo ꝙ ad deteriorem di-
ſponant naturam q̃ꝫ vlcus habeat. aut vlceri contra-
ria. prout accidentia. aut prout egritudines. ſi prout
accidentia: accidentia erunt hec. videlicet dolor. flu
xus ſanguinis. ſi prout egritudines: egritudĩes erũt
apoſtema. oſtracatio carnis. ſuperadditio carnis. ca-
ro mollis. ſerpigo. corroſio. putrefactio que de ſe
ſunt egritudines loco vlcerato ſuperuenientes. Et
hec ſint dicta de impedimentis ex parte annexorum
que ſunt in genere duo vti diximus, videlicet impe-
dientia contraria cauſis efficientibus vel materiali-
bus conſalidationis. aut impedientia contraria vlce
ri tanquam accidentia aut tanq̃ꝫ egritudines. Que
igitur ⁊ quot ſint impedientia vlceris conſolidatio-
nem dictum eſt.

¶ Capitulum: Tertium habet quonãmodo prefata
conſolidationem impediunt.

Numeratis his que conſolidationeꝫ im
pediunt nunc diuerſi ſunt docendi mo-
di quibus talia impedimẽta impediũt.
Dico igitur in primis ꝙ figura fiſtula-
ris ⁊ quecunqꝫ alia tali figure proportionata conſoli
dationi reſiſtunt eo quia ex ipſis conſequitur inde-
bita tranſpiratio ſaniei in vlcere cõgeſte que poſtea
in eo vlcere pluſquam debeat moram contrahẽs ni
troſitatem ⁊ venenoſitatem adipiſcitur que ex parie
tum vlceris contractu in eo maiorem concauitatem
generat ⁊ membrum debilitat ad quod ſuperfluita
tes totius corporis tranſmittuntur. Saniei vero ſub
ſtantia conſolidationeꝫ impedit quia ſubtilitas eius
fluida membri vlcerati ſubſtantiam contangendo ni
mis eam humectat ⁊ remollit ⁊ ſic putrefactioni di-
ſponit cum ea que putrefiunt molliora prius redan
tur ⁊ laxa. Groſſicies vero ſiue viſcoſitas poris mẽ-
brorum adherens membrum putrefacit ⁊ corrum-
pit. quod enim a putrido tangitur putrefit. Saniei
vero qualitas acuta ⁊ corrodens. tam per ſe q̃ꝫ per
accidens. conſolidationem vlcerum retardat. cum
humiditatem membri. qua mediante ſit partium cõ
tinuatio: reſoluat ⁊ conſumat. Sanguis autem pec
cans in quanto conſolidationem impedit ſuperflu-
us. calorem membri ſuffocat naturalem: diminutus
vero defectũ ponit nutrimẽti: vnde fruſtrat̃ natura
ꝓ generãda carne. At ſi fuerit peccãs in cõplexione
ſiue

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

ſiue ſimplici: ſiue ꝯpoſita: ſiue materiali: ſiue ſine materia: tūc impedit ꝯſolidationem: virtutes naturales mēbri offendēdo diminute: ablate: ſiue corrupte: cū enim mēbri cōplexio ab aliquo offendit: neceſſe eſt aliquā: vl' aliquas. ⁊ forte oēs virtutes naturales deici: aut diminui: vel corrūpi: cū ipſa cōplexio ſit harū virtutū ſabula: ſiue miniſtra. Mala loci vlcerati cōplexio tā calida ꝙ̄ frigida: hūida ſiue ſicca. ſimplex vel cōpoſita: materialis vel īmaterialis ꝯſolidationi obſtat: naturalē deiciens ꝯplexionē: qua ſicuti īſtrumēto natura vtit' ad nutrimēti ꝯuerſionē in mēbrorū ſubſtātiā: ⁊ rei ſuꝑflue ⁊ nociue expulſionez. Si impediētia ꝯſolidationē fuerint accidētia ſuꝑueniētia vlceri: de qb' vnū eſt ſuꝑfluus fluxus ſanguinis. tūc inanitione materia carnis reſtaurāde: ⁊ ſpūs neceſſitas ſubtrahit': vñ ꝯſolidatio auferť: dolor autez virtutē toti' corꝑis ⁊ mēbri patiētis ꝓſternit: ⁊ humoꝝ defluxum ad locū efficit: quare ꝯſolidatio deficit neceſſario. Apoſtema ēt: ꝙ eſt egritudo vna ex trib' morboꝝ generibus cōpoſita: vz: mala cōplexione: mala cōpoſitione ⁊ ſolutiōe ꝯtinui multomagis credendū: ꝙ obuiet ꝯſolidatōi: cū plures egritudines magis naturā moleſtēt: ꝙ̄ vna egritudo. Carnis oſtracatio ꝯſolidationez ꝓhibet: ex eo ꝙ talis oſtracate carni poroſitates ſunt cōpacte ⁊ ꝯſtricte valde. vñ inepte ſunt trāſitu materie ꝓportiōate carnis generāde: ⁊ ꝯſolidatōis ꝑficiēde. Carnis ſilr ſuꝑadditio curatōi oppugnāt: tāꝙ̄ quid ſuꝑfluū in corꝑe extra naturā artificio auferēdū. Caro aūt molis: corroſio: ⁊ putrefactio ꝯſolidationē īpediūt cū materia ꝓ carne delegata: a carnis mollicie alteret': ⁊ a corroſione ⁊ putrefactōe forma ſubſtātialis mēbri corrūpat' ⁊ deſtruat'. Et hec ſatis ſint dicta ꝺ diuerſis modis: quibus ꝑ̄fata impediētia curationē vlceꝝ impediūt.

¶ De ſignis eoꝝ: que ꝯſolidationem impediunt.

CAP. IIII

Aſſignatis ſpēbus: ⁊ declaratis modis: qb' ꝯſolidatio īpediat'. ſubſequēter ponenda ſunt eoꝝ ſigna. At q2 cōſolidationē īpedientiū nōnulla ſunt ſenſib' apparentia. itaqȝ ſignis nō indigeāt. ſicuti facies ſubtilis fluida. ſilr ſanies groſſa viſcoſa. fluxus ſanguis dolor. apoſtema. ſiue inflatio. caro mollis. caro ſuꝑflua ⁊ ſilr'ia. Alia v̄o occulta: ⁊ ſenſib' īmanifeſta: ita ꝙ ſignis īdigēt ea ſignificātib': vt fiſtularis vlceꝝ figura ⁊ ſilr q̄cūqȝ alie figure fiſtulari ꝓportōata. ſaniei q̄litas: locū vlceratū īficiēs: mala ꝯplexio: ſanguis a natura alien' corroſio. putrefactio. iō ꝯdigne mihi viſū eſt hoc ī loco tm̄ eoꝝ ſigna tradere: q̄ occulta ſenſib' ⁊ īmanifeſta ſunt. Dicā igit': ꝙ figura fiſtularis. cui' ꝓprietas eſt habē orificiū ſtrictū. ⁊ fundū ꝓfunduz abſcōſuz: ⁊ cauernoſuz. ⁊ ſilr q̄cūqȝ alia figura huic' ꝓportōata. denotant' ꝑ ſubtilē inq̄ſitionē cū tētis. ⁊ ꝓbis de argēto. de plūbo. de radicib'. de cerreis cādellis. ſeu coloratis iniectiōib'. Saniei v̄o qualitas acuta ⁊ corroſiua ꝑ ſe ꝯprehēdit' ex his. nā color ei' tendit ad colorē rubeū. ſiue citrinū. viridem. ſiue nigrū. In ea ꝙ̄ ꝑ accidēs. ⁊ ī ea. q̄ ēt ꝑ ſe. ſentit' arſura ⁊ pūctio rubor. ⁊ inflāmatio. vlceris. ⁊ ꝑtium ei adiacētiū. ex q̄ ꝯtingit. ꝙ qcq̄d ab ea de ſubſtātiali forma mēbri occupet'. ꝺſtruat' ⁊ corrūpat'. adeo tā nature malignātis exiſtit. Sāguis a nā alien' peccās ī quāto. q2 ſuꝑflu'. cognoſcit' ex patiētis carnoſa ⁊ robuſta habitudīe. venaꝝ toti' ſui corꝑis īflatiōe. ſeu repletōe. ſaniei ab eo vlcere ſanguinolēte emanatiōe. Si v̄o diminut'. ita ꝙ nō defluit ad vlcus mā. ex q̄ caro generet' ī eo vlcere. tūc ex oppoſito cognoſcit'. vz macilēta. ſeu extenuata patiētis habitudīe. venarū toti' ſui corꝑis inanitiōe. ſaniei ab eo vlcere ꝙ̄ vlcus regrat diminuta reſudatōe. Si in q̄li. q2 peccās in ꝯplexiōe calida. tūc ſignificat' ex colore corꝑis. ⁊ faciei. ⁊ oculoꝝ. vergēte ad nimiā citrinitatē. ſiue viriditatē habitudīe ſicca. ⁊ extenuata. ſanie colorata colore citrino. ſiue viridi. Et ſi peccās fuerit in calidi tate nimis ſuꝑflua. ꝑ̄fata ſigna erūt vergētia ad fuſcedinē ⁊ nigredinem. Si v̄o peccās fuerit in ꝯplexione frigida. cognoſcit' diſcoloratōe faciei ⁊ labiorū. ſanie cū ſubſtātia groſſa viſcoſa. ſeu cū ſubſtātia ſubtili aquoſa habitudīe flegmatica. flegmatis abundātia. Si in cōplexione humida īdicat' ex colore corporis. tēdēte ad albedinem. ſanie ſubtili aquoſa. tumore faciei ⁊ oculoꝝ. frequēti abundātia ſaliue. Si in cōplexione ſicca demōſtrat' ex colore corꝑis vergente ad nigredinē. ſiue ſubnigredinē. oculoꝝ liuiditate. habitudine ſicca. ſanie nigra. cinerulenta. lutoſa. Mala autē loci vlcerati cōplexio calida ꝺmōſtratur ꝑ ruborē. ⁊ ꝑ inflāmationē. ⁊ ꝑ caliditatē extraneā vlcerati loci. ꝑtiumqȝ ei adiacētium. ⁊ ꝑ reſudationē ab eo vlcere. ſaniei rubeo. ſiue citrino. viridi ſiue nigro colore colorate. Frigida ſilr ꝯplexio manifeſtat' mēbri ⁊ vlceris liuiditate. ſubalbedine. mollificatōe. lociqȝ frigiditate. quo ad tactum ⁊ patiētis ſenſuz. Saniei groſſe. ⁊ viſcoſe ⁊ īdigeſte. ſeu ſubtil' cū ſb̄a aq̊ſa reſudatōe. priuate tm̄ oī mordicatōe ⁊ incēdio. Humide v̄o diſcraſie ⁊ exuberātis ſigna ſumūt' ex his. qm̄ caro ī tali vlcere. ad hūidū ſuꝑfluuz diſcraſiato. tēdit ad laxitudinē ⁊ mollitiē. q̄re ē fcā ſqualida. mollis. ⁊ ab ea mlta hūiditas ſanioſa redūdat. Siccā āt ꝯplexionē ꝺmōſtrāt loci vlcerati ſiccitas durities. ⁊ aſꝑitas. ſaniei ſb̄tilitas. īterdū ⁊ paucitas. mēbri ⁊ labioꝝ vlceris gracilitas. ſiue accidat a mala cōplexione calida exiccāte. ſiue priuatione ſubſtantifice humiditatis. De putrefactione dicendum cum alia ſit de ꝓximo futura alia iā facta ſit. Que facta eſt alia ſit ꝑambulans ⁊ procedens alia ſit. ſic in ſuo eſſe ſtans. Signa igitur future de proximo eliciantur per alterationem coloris carnis. tendentis ad colorem malum videlicet liuidum viridē ſiue nigrū ⁊ per diminutionem aliqualē ſenſus eius. Signa vero iam facte qm̄ color carnis iā factus eſt malus ⁊ priuatus eſt locus vlceratus ſenſu omnino ita ꝙ dolor nō ꝑcipitur dato ꝙ ille locus pungat' aut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

incidať. Signa iã facte ⁊ pambulãtis a posteriori de
notať. qm̄ ad partes circunstãtes ipsius putrefactio
nis fit dilatatio. Et hec satis dicta sint de signis eoꝝ
que consolidationem impediunt.

Trac. II. ⁊ est pars practica curationis vlcerum
exteriorum. xvij. habens capitula.

De regulis ⁊ modis generalibus curationis vlce
rum. CAP. I

Que nã: ⁊ quot fuerint ĩpedimẽta in vlce
ribus cõsolidãdis ⁊ quot modis cõsoli
datione ̃ impediant similiter ⁊ eoꝝ signa
q̃bus nobis appareãt ex iã dictis ⁊ pro
posse ingenioli mei viribus cuiq; p̄scrutãti satis ĩno
tescit. Reliquũ aũt est: vt accõmodata tradať erudi
tio qua vnũquodq; predictoꝝ ne cõsolidationẽ im
pediat phiberi põt. Hoc aũt est curã vlcerũ docere
⁊ hoc primo in generali: ⁊ sub quadã summa: deĩde
ĩ particulari magis. Pro q̃ eruditiõe dicẽdũ q̄ tale
cõsolidatõis ĩpedimẽtũ phiberi põt triplici artis me
dice artificio: vz dieta. potiõe. ⁊ cirugia dieta cibãdo
egruz cibis. qui substãtia quãtitate. ⁊ qualitate op
pnãtur illis. que cõsolidatiõez ĩpediũt. potõe vero to
tius corporis plenitudinẽ euacuãte. materiã antece
dẽtẽ eoꝝ q̃ ɔsolidationẽ ĩpediũt digerẽte cõplexio
nẽ totius corpis rectificãte si mala fuerit epatis ma
xĩe mẽbrorũq; epati ɔ̃seruiẽtiũ vt sanguinẽ laudabi
lẽ in q̃to ⁊ quali generet. Chyrurgia. seu manualis
opatio in generali vniuscuiusq; eoꝝ q̃ cõsolidationẽ
ĩpediunt subministreť in hũc modũ. Et p̄io si fue
rit in cã figura fistularis anihileť seu destruať ⁊ si nõ
est ĩpossibile tũc sanies in eo vlcere cõgesta merito si
figure ipsi⁹ vlceris expulsiõi rebellis anteq̃ nitrosita
tẽ adispicať aliq̃ ingenio ad exteriora ipsius vlceris
educeť. Si sba saniei subtilis fuerit humectãs ⁊ re
molliẽs mẽbri substãtiã ⁊ ɔsequẽter eã putrefactio
ni disponẽs exiccatiuis in gradu pportionato q̃ pu
trefactioni resistũt ⁊ humiditatẽ illã extraneã consu
mũt cureť. Si vero fuerit sba saniei grosse viscose:
orificijs poroꝝ carnis sui viscositate adherẽs ⁊ sic
mẽbris sbam putrefaciẽs medicinis q̃ ipsaz saniẽ at
tenuãt ⁊ dissoluũt ⁊ ɔsequẽter ei⁹ grossitiẽ ⁊ visco
sitatẽ destruũt ab orificijs poroꝝ carnis elongetur.
Si aũt qualitas saniei acuta ⁊ corrodẽs medicinis
acuitatẽ ipsius saniei refrãgẽtibus corrigať necnon
saniei añs mã ad oppositas partes distrahať. Si in
cã fuerit sanguis peccãs solo quãto q2 sup̄flu⁹ ple
nitudo sanguinis mĩoreť. Si peccãs fuerit ĩ quãto
q2 diminutus nutrimẽtũ quãtulũcũq; fit loco vlce
rato attrahať. Si peccãs fuerit ĩ quali q2 in ɔplexio
ne quecũq; sit illa cõtrarijs rectificeť. Si sup̄fluus
fluxus sanguinis loco a quo sanguis fluit: reparetur
⁊ ad oppositas ptes distrahať. Si dolor mẽbri co
lor naturalis ɔforteť seu doloris cã abijciať. Si in
cã fuerit caro mollis humidũ ipsi⁹ extraneũ exicceť.
Si caro sup̄flua ãputeť. Si caro ostracata cũ eo q̃d
lenit ⁊ resoluit resoluať ⁊ si resolutiõi repugnat. ab
sindať. Si apostema fluẽs mã repellať ⁊ fluxa re
soluať ⁊ si indigeat resolutiõi p̄pareť. Si in cã fue
rit corrosio mã añs diuertať ⁊ fluxa ⁊ similiter loci
malitia iã a mã cõiũcta ĩpressa cõsumeť. Si putrefa
ctio q̃ iã facta est corruptũ ⁊ putrefactũ abscidatur.
Si vero est de primo futura ne oẽs gradus ad pu
trefactionẽ req̃sitos acq̃rat phibeatur. Si aũt pam
bulãs fuerit putridũ remoueať ⁊ subsequẽter hu
midũ extraneũ in mẽbri sba ĩpressũz merito cui⁹ iteꝝ
pambulatio fieret q̃d tñ nõ fuit p putridi abscissio
nẽ totaliter remotũ dissoluať. Sint ergo hec dicta sa
tis p documẽto curatiõis in genere ⁊ sub quadam
summa qua vnũq̃dq; eoꝝ q̃ in vlceribus cõsolidatio
nẽ ĩpediũt remoueri habeat. Nũc aũt de vnoquoq;
in particulari dicendum predicta tamen declarãdo
videlicet qua postremo artis medice instrumento
tantum enumerata sunt.

De cura forme vlcerum fistularis. CAP. II.

Cum in p̄habito igiť capitulo dictuz sit
q̄ figura vlceꝝ fistularis phibeť ne cõ
solidationẽ ĩpediat eã figurã fistularez
ɔ̃struẽdo ⁊ anihilãdo seu saniẽ epulsio
ni rebellẽ merito forme vlceris ad exteriora ipsius
vlceris anteq̃ nitrositatẽ adipiscať. aliq̃ ingenio edu
cẽdo hoc aũt in loco dicẽdũ erit in pticulari qualiter
quonãmõ talis figure destructio ⁊ anihilatio pficiať
similiter q̃ sint ea ingenia saniẽ ad exteriora vlcerum
cũ tali forma educẽtia. Dicať igiť q̄ figura vlceruz
fistularis destruať fm se totã aut fm aliquã sui ptẽ
fz se totã destruať secãdo figurã vlceris vsq; ad ei⁹
radicẽ ita q̄ nil de eius forma fistulari dereliquatur
nisi vbi nõ est possibile qm̄ si ibi adessent nerui ve
ne ⁊ corde tue secatiõi se intersecãtes seu opponen
tes seu os aut magna loci distãtia seu cutis grossi
cies tũc ⁊ eo casu a tali exiquita secatione esset desi
stẽdũ ⁊ ad aliã secationẽ seu alia ingenia deuenien
dũ. Secũdũ aliquã sui partẽ figura vlceꝝ fistularis
destruať illi⁹ orificiũ dilatãdo ⁊ ãpliãdo seu portã
in fundo vlceris ɔstituẽdo. Fiat itaq; figure vlceruz
fistularis secatio fm se totã aut fm aliquã sui partez
cũ nouacula aut cauterio similiter orificij vlceris di
latatio ⁊ ãplificatio cũ eisdẽ seu ĩpositione tentaruz
rare ⁊ sicce substãtie existẽtiũ sicuti de melegario d̃
sambuco de spõgia p̄parata de radice aristologie. d̃
gẽtiana ⁊ similibus. Educatur vtiq; sanies ingenio
se ad vlcerum exteriora expulsioni rebellis merito
figure vlceris altero istorum modoruz. vz medicis
lauãtib⁹ ⁊ currẽtib⁹ cursu ⁊ lubricitate sua quã facit
ablutio saniẽ ad exteriora vlceꝝ educẽtib⁹ sicuti sũt
hec ĩ mõ ablutiõis admĩstrare vz aq̃ ordei. vinũ mel
litũ aq̃ maris. aq̃ allumĩs aq̃ cineris decoctio ireos.
decoctio cẽtaurie. cũ vino nõ multũ vinoso. lz ẽt p
dicta alio modo saniẽ ad vlcerũ exteriora excutiãt.
⁊ hoc eã exiccãdo ⁊ abstergẽdo. seu ppulsione ipsi
us saniei ad exteriora vlceris. institis mediãtib⁹. vna
cum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

cū plumaceolis sup̄ figurā fistularē decēter compri mētibus. aut ea situatione mēbri. ꝙ orificiū vlceris inferius existat ⁊ fundū superius. Solet p̄terea a q̄busdā sanies ingeniose ad vlcerū exteriora educi. ꝑ paratione vlceris. ita ꝙ ab eo vlcere sanies ad exteriora currat. ⁊ non retineat᷑. imo ꝙ ea libere euentet᷑ ⁊ expiret ⁊ hoc cū tentis canulatis de brassica. ꝺ plūbo. de argēto. ⁊ similibus. Expeditis his pro cura figure vlcerū fistularis ⁊ similiter cuiuscūqꝫ alterius figure fistulari ꝓportionate: nūc ad regimē substantie saniei trāsceūdum est.

¶ De cura saniei subtilis. CAP. III

REgimen igit᷑ humiditatis subtilis saniose: remolliētis substātiam ꝑtis vlcerate: exiccatione ꝑficit᷑: maiori ⁊ minori tm̄: secūdū ꝙ a loco vlcerato fit maior ⁊ mīor humiditatis subtilis saniose resudatio. Pro q̄ exiccatione optīa sunt: ⁊ simplicia: ⁊ cōposita: vꝫ bolus armenus: plumbū vstū: cerusa: litargiriū antimoniū: plātago: lanceola: tella aranea: galla: aristologia combusta mirabolāoꝝ genera: cortex thuris: mastix: mirra: aloes: sarcacolla: reubarbarū: panis assatus: rasura pāni vetustissimi: spōgia combusta: cōsolida maior: cauda equina: pix: resina: allumē ⁊ similia. Item aqua allumīosa: aqua marina: aqua ardēs: aqua azurea. vnguētū de cerusa. vnguētū de minio. vnguētū de thutia. vnguētū de plūbo. vnguētū nigrū cōpositione patris mei. vnguētū citrinū vsuale. vnguētum de lino. vnguētū yreos. vnguētū de calce. vnguētuꝫ de pulueribus. vnguētū bonū ꝓ sanie subtili exiccāda. ℞. vnguēti de litargirio. vnguēti de cerusa. añ. ℥ j. ſ. cere albe. ℥. ſ. misce. dissolutis p̄io cera. ⁊ vnguēto de cerusa. ⁊ vltio vnguēto ꝺ litargirio. Aliud. ℞. ceruse lote. ʒ. vij. litargirij. ʒ. iij. scorie. argēti. vel climie. ʒ. ij. vitrioli. ʒ. j. ſ. cere albe. ℥. ij. ſ. olei ros. ℥. vj. terebētine. ℥. ij. fiat vnguētū. Aliud. ℞. litargirij bn̄ puluerizati. cū aceto ⁊ oleo ro. misceat᷑ ⁊ imbibat᷑ in mortario plūbeo. ⁊ bn̄ agitet᷑ cū pistello suo. donec ad augumētationē deueniat. ⁊ albificet᷑. Deīde. ℞. antimonij. eris vsti. balaustiarū. vermiū terrestrium exiccatoꝝ. ⁊ puluerizatoꝝ. gallaꝝ. sanguis dracōis alluminis. climie argēti añ omniū. terrant᷑. ⁊ cribellēt᷑ ⁊ de eis quātū est sexta ps vnguēti in mortario ponant᷑. ⁊ cū pistello incorporent᷑. donec bn̄ vniāt᷑ adinuicē. Aliud. ℞. terebētīe cere rasine añ. ℥. iij. olei ros. vel cōis. ʒ. iiij. pulueris aristologie ro. mirre. olibani. aloes. masticis añ. ʒ. ij. ſ. puluerizatis puluerizādis fiat vnguētū. Aliud. ℞. vnguēti basiliconis. vnguēti de thutia. vnguēti de calce añ. j. misce. Et alia plura tā simplicia ꝙ̄ cōposita. que in libris antiquorū facile est reperire.

¶ De cura saniei grosse ⁊ viscose. CAP. IIII.

SAniei v̄o grosse ⁊ viscose orificijs pororū carnis sui viscositate inherētis. ⁊ sic mēbri substātiā putrefaciētis regimen cōpleat᷑. applicatōe localiū. que sui subtilitate substātie in ipsaꝫ saniē penetrāt. ⁊ suo calore eā attenuāt ⁊ dissoluūt. vn̄ destructa eius grossicie ⁊ viscositate. ꝓhibet᷑ ipsius saniei orificijs pororum carnis adherētia. qua mēbri substātia corrūpebat᷑. q̄ similiter saniei grosse ⁊ viscose attenuatio ⁊ dissolutio intēdat᷑ ⁊ remittat᷑ ſm diuersitatē quātitatis saniei subtiliāde. ⁊ similiter ſm diuersitatē saniei peccātis in grossicie: ⁊ viscositate maiori ⁊ minori: de q̄bus optima sunt farina ordei. fabaꝝ. cicerū. orobi. lupinoꝝ. alkanna. aristologia. ypericon. acetuꝫ. cinis aneti. fermētū. crocus. laurus. yreos. cētauria. gētiana. absynthiū. apiū baurach. mel. ⁊ oēs medicine habētes aliqualē amaritudinē vel acuitatē: que semꝑ cum melle p̄parent᷑. Itē aqua lactis. aqua ordei. aq̄ mellis. aqua cineris. vinū mellitū. mūdificatiuuꝫ de melle. vnguētū viride. herbaꝝ totius cōmunitatis. mūdificatiuū cōe. mundificatiuū de yreos. mūdificatiuū de apio. vnguētum de cētaurea. vnguentū ꝓ sanie grossa attenuāda bonū. ℞. mellis ro. terbentine non lote. añ. ℥. ij. thuris. myrre añ. ʒ. iij. misce. Aliud. ℞. mellis terbentine nō lote añ. ℥. ij. coquant᷑ ad spissitudinē aliqualē. deinde adde. myrre. sarcocole aloes. yreos añ. ʒ. j. ſ. Aliud. ℞. terbentine clare. ℥. vj. mellis ro. co. ℥. iij. ſ. myrre. yreos. aristologie longe añ. ʒ. iiij. farine ordei. q. s. ad inspissandū. dissoluta prius terbentina cum melle ⁊ vltimo additis pulueribus fiat vnguentū. Aliud. ℞. yreos. aristologie añ. ʒ. iij. terant᷑ optime. ⁊ misceant᷑ cū tanta quātitate mellis: ꝙ ea cōglutinet. ⁊ in forma vnguēti adducat. In maiori grossicie ⁊ viscositate. ℞. mellis. ℥. ij. viridis eris. ʒ. v. misce. Item aliud. ℞. fecis olei ro. aceti puri: mellis añ. ℥. j. aristologie longe. alluminis iameni. yreos. ceruse añ. ʒ. j. ſ. viridis eris. ʒ. ij. misce omnia adinuicem. valet p̄terea vnguentū grecū maius vnguentum egyptiacum.

Unguentuꝫ ad saniē grossaꝫ exiccādam

Aliud

Aliud.

Aliud.

¶ De cura qualitatis saniei acute ⁊ corrodentis. CAP. V.

REgiminen curatiuum qualitatis saniei acute ⁊ corrodentis tam ꝑ se ꝙ̄ ꝑ accidens. q̄ humiditatē mēbri. qua mediāte mēbri partiū cōtinuatio. resoluit ⁊ cōsumit ꝑficiat᷑. p̄habito ꝯueniēti regimīe ī sex rebꝰ nō nālibꝰ. p̄habitaqꝫ euacuatōe materieꝝ peccātiū. ⁊ de fluētiū diuersiōe. ⁊ silr̄ ꝯstrictōe viaꝝ ⁊ ductuū. ꝑ q̄ tal᷑ mā posset ꝺferri ⁊ ꝺflui ad locū vlceratū. Si fuerit q̄litas acuta ⁊ corrodēs ꝑ se. vnguēto de cerusa albo. vnguēto de litargirio. vnguēto rubeo cāphorato. vnguento de bolo. vnguento de thucia. vnguēto de cerusa cocto. Unguentum bonum pro cura qualitatis saniei accute ⁊ corrodentis. ℞. thurie. lote ceruse lote añ partes equales puluerizentur. ⁊ in mortario plumbeo cum aqua plātaginis. cuꝫ pistello suo diu ducant᷑. addita terra sigillata. ⁊ aliquātulo boli armeni. ⁊ cū cera sufficiēti. ⁊ oleo ros. fiat vnguentū. Aliud. ℞. litargirij. ʒ. viij. in mortario cū

Unguentū ad saniē corrodētē.

Aliud.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

aceto tãdiu ducat᷑.donec inflet᷑.tumescat.⁊ albescat
ʒ.iij.cerusa ⁊.ʒ.ij.terre sigillate pulueris gallaruꝫ ro
Aliud — sarũ añ.ʒ.j.cum oleo.ro.⁊ cera fiat vnguentũ.Aliud
℞.gallarum arnoglose sicce ana.ʒ.v.olei ro.℥.v.ce-
re albe.℥.ij.ſ.terbẽtine.℥.ij. misce:⁊ fiat vnguẽtum
in bona forma.Si autem fuerit saniei qualitas acu-
ta ⁊ corrodens per accidens abscindat᷑ cura:que est
cura cause vt puta:si fuerit in causa figura vlcerum
fistularis ad quam sequit᷑ indebita transpiratio sani
ei que diutius in loco detenta:adepta est nitrositatẽ
⁊ acuitateꝫ:tunc curetur curatione data capitulo se-
cũdo partis huius nostre pratice.Et hec ꝺ cura qua
litatis saniei acute ⁊ corrodẽtis tam ꝑ se ꝙ per acci-
dens dicta sunt.Nũc vero ad curationem eoꝝ:que
ĩmediate contrariantur causis ad consolidationem
facientibus dicendum esse videtur.

¶ De cura sanguinis peccãtis. CAP. VI.

Sanguis ãt peccãs ďr:vt supra habitũ est:
aut qꝛ peccãs ĩ quãto:aut in q̃li ⁊ si in q̃to
aut qꝛ sup̃flu⁹aut qꝛ diminut⁹:⁊ si in quali
aut qꝛ peccãs in cõplexine:videlicet cali-
da frigida humida siue sicca:simplici vł cõposita cũ
materia vel sine materia.Si igitur sanguis peccans
fuerit in quãto qꝛ sup̃fluus cura perficiat᷑ dieta te-
nui flobothomia sanguinis mioratiua.⁊ extractione
sanguinis peccãtis in quãto ab vlcere ⁊ eius circui
tu sanguisuccis.scarificatõe ⁊ similibus.Si sanguis
peccãs ꝑ causas fuerit in quãto qꝛ diminutus cura-
tio cõpleatur dieta lata ⁊ grossa boni ⁊ multi chĩmi
g̃ñatiua.trahat᷑ ꝙ nutrimẽtum ad locum vlceratum
fricationibus fomẽtationibus malue bismalue vio-
larum donec membruꝫ inflet᷑:⁊ rubescat piceis em-
plastris:quorum forma vna erit hec.℞.picis naualis
picis grece.raxine pinni añ.partes equales dissoluã
tur in cazola ad ignẽ deinde ꝑ stamen in aqua frigi-
da colent᷑ ⁊ manibus inunctis oleo emplastrũ mala
Solutiua materie calide subtilis. — xet᷑ ⁊ vsui reseruet᷑.Si sanguis peccãs fuerit in qua
li qꝛ in cõplexione calida materiali euacuet᷑ materia
calida si fuerit subtilis cũ reubarbaro mirabolanis
prunis tamaridis pulpa casie aqua duoꝝ granatoꝝ
mãna.Et si necesse fuerit cũ electuarijs de succo ro.
Solutiua mãe grosse. — de psilio mesue.de prunis.de sebestẽ. Si aũt fuerit
grossa ꝑ adustionẽ cũ electuario lenitiuo diachatoli
cõe amech.diasena.cassia vigorata cũ sena pilulis in
dis pilulis ꝺ fumo terre.aqua lactis sena.⁊ similib⁹.
digestiua mãe cali. subtilis. — Hec semꝑ attendẽdo ꝙ ante euacuationẽ materia
calida subtilis digerat᷑ cũ syrupo ro.de endiuia ace
toso simplici oxiza chara nenupharino.violato.cum
aquis endiuie violaꝝ.acetose ordei.ephatice planta
ginis.cucurbite.portulace nenupharis.solatri ⁊ simi
digestiua mãe grosse. — lium.Materia aũt grossa ꝑ adustionẽ cũ syrupo de
pomis de buglosa ꝺ luppulis hiuleb violato ⁊ alijs
talib⁹.Notãdo tñ ꝙ semꝑ vite regimẽ in cibo ⁊ po
tu ⁊ alijs reb⁹ nõ nãlib⁹ sit ꝓportionatũ peccato ĩ his
⁊ in alijs.Et si forte in his affuerit febris tãto magis
p̃dicta augeant᷑ in gradu frigiditatis aut minuantur

q̃to febris fuerit validior aut remissior.At si peccãs
fuerit in cõplexione calida simplici vel cõposita si-
ne materia tũc alterãtia sola prefata sine euacuatione
sibi cõueniũt cetera si peccatũ fuerit in mala cõplexio
ne frigida materiali tũc materia ipa euacuet᷑.si fuerit
flegmatica cũ aloe agarico pollipodio turbith.ele-
ctuario de dactilis.electuario indo.pilulis aggrega
tiuis pilulis de agarico pilulis de asazareth cũ aga-
rico pilulis coclijs diaturbith benedicta preparata
prius materia cũ syrupo de bisantijs cõpleto ielenia
bin.oximele simplici.⁊ cõposito.syrupo acetoso cõ-
posito diarodõ.⁊ alijs cũ aquis feniculi. boraginis.
apij mellisse maiorane.mẽte.absynthij.aqua mellis
⁊ similibus que qdeꝫ alterãtia ⁊ similia cõferunt ẽt
in mala cõplexiõe frigida sine materia exceptis eua
cuatiuis.Si peccãs aũt fuerit in cõplexione humi-
da materiali curet᷑ cura predicta ĩmediate ⁊ si pec-
cans fuerit in complexione humida sine materia
sola digerẽtia cõueniunt euacuatione excepta.At si
peccãs fuerit in cõplexione sicca materiali cura erit
ꝑ euacuationẽ materie melãcolice nõ aduste cũ re
ctificatione membroꝝ illã generãtium.Et si ĩmate-
rialis fuerit cura ẽ cũ calidis ⁊ humidis.Et hec pau
ca de cura sanguis peccãtis dicta sint.Nũc ad curã
male cõplexionis partis vlcerate transeundum est.

¶ De cura male complexionis partis vlcerate. CAP. VII.

PRo cura igitur male cõplexionis ꝑtis
vlcerate dicat᷑:ꝙ si in ꝑte vlcerata pecca
uerit mala cõplexio calida siue materia
lis:siue ĩmaterialis:fuerit localibus cu
retur:videlicet vnguẽto de cerusa albo
vnguẽto de thutia vnguẽto ꝺ plũbo aq̃ rosata succo
plãtaginis succo solatri succo ꝺ sempuiua.Si mala
cõplꝰo frĩda:vnguẽto basilicõe vnguẽto citrio vsua
li vnguẽto de dialtea cõpositiõe p̃ris mei vnguento
fusco lotione vini boni tepidi aqua cineris aqua al
luminis.Si mala ꝯplexio humida curet᷑ exicatiuis
iã dictis:⁊ alijs vigoratis in siccitate:ꝭm ꝙ locus vl
ceratus magis ⁊ minus abũdat humiditatibus:⁊ si
militer ꝭm diuersitatẽ corpoꝝ ⁊ membroꝝ:in q̃bus
existũt vlcera:sicuti vnguento viridi herbaꝝ vnguẽ
to gratia dei:vnguẽto de diapalma:vnguẽto de dial
tea cõpositione nr̃a:seu cum hoc:q̃ꝺ semme valet in
omni mẽbroꝝ cõplexione.℞.olibani:masticis aloes
añ.ʒ.ij.picis grece.℥.j.ſ.aristologie lõge cõbuste.ʒ.
j.ſ.olei ro.℥.iij.terbẽtine cere añ.℥.ij.fiat vnguẽtuꝫ.
Aliud.℞.olibani:masticis:aloes sarcocole: sangui-
nis dracãtis: boliarmeni: pulueris molendini:oĩa
puluerizent᷑ subtiliter ꝑ pannũ subtiliter cribra ⁊ cũ
terbẽtina misce:donec ad substãtiã dẽsaꝫ deueniãt.
Aliud.℞.vnguẽti apostoloꝝ.℥.j.viridis eris.ʒ.j.mi
sce.Si aũt pecca uerit mala cõplexio sicca.i.paꝝ hu
mida:curet᷑ vnguẽto basilicone:vnguẽto ꝺ pice vn
guẽto fusco vngueto diaquilone nigro dissoluto in
cazola:cui addat᷑ ꝑ qualibet.℥.diaquilonis.ʒ.j.pul
ueris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

ueris rosarū. seu cū hoc. ℞. masticis. olibāi picis grece. boliarmeni añ. ʒ. j. sepi arietini. ℥. ij. cere. ʒ. 5. olei ro. ℥. ij. misce. ⁊ alijs leuibus exicatiuis p̄missis semper materierum peccantiū euacuatione. si fuerit cuꝫ materia. ⁊ defluentium diuersione. ⁊ similiter cōstrictione viaꝝ. ⁊ ductuū. per que tales materie possunt deferri. ⁊ deflui ad locum vlceratū siue a toto corpore plenitudinem habēte defluant. siue ab aliquo mēbro nobili ⁊ forti. plenitudinem habēte. ¶Pro notitia superioruꝫ aduerte. ꝙ in omni parte vlcerata propter ipsius debilitatē aggregat̃ humiditas sup̄flua. nō solū p̄ viam paulatine cōgestionis. imo ⁊ aliqñ p̄ viā defluxus. siue a toto corpore defluat. siue ab aliquo mēbro nobili ⁊ forti plenitudinē habēte. q̄ humiditas ī loco aggregata. virtutis loci debilitate putrefit. ⁊ in saniē cōuertit̃. Et si talis humiditas multa. ⁊ male qualitatis extiterit reddit vlcus semꝑ compositū cū alia egritudine: puta corrosiōe. siue putrefactione. ostracositate. seu alia dispōne. cōsolidationē vlceris ꝓhibēte. Aduerte scd̄o. ꝙ in omni membro vlcerato: ⁊ maxime: vbi querit̃ carnis generatio ⁊ īcarnatio: debemus administrare medicinas scd̄m duplicē respectū: primo quidē habendo respectum ad complexionem corporis ⁊ mēbri. in quo existit vlcus. vt complexionē ipsius naturalē a parte sue similitudinis cōseruent. Si enim in curatiōe morbi cōplexio nālis mēbri ⁊ corpis nō ꝯseruaret̃ morbꝰ nō possꝫ destrui cū cōplexio nālis mēbri sit īstr̃m ꝓpriū quo mediāte natura mēbri vtit̃ ad ꝯuersionē nutrimēti in mēbrorū substātiā. ⁊ rei sup̄flue ⁊ nociue expulsionē. Secūdo habēdo respectū ad morbum. vt ipsum a parte sue contrarietatis. destruant. ¶Positis his pro cura eorum. que cōtrariant̃ causis ad cōsolidationem facientibus. nunc de cura eorū q̄ vlceri contrariant̃. ꝓut sunt ei accidentia dicendum est.

¶ De cura doloris. CAP. VIII.

Cum doloris cura distiguat̃ penes ipsiꝰ doloris intensum. ⁊ remissum necnō penes diuersitatē sue efficientis cause. Idcirco nō absqꝫ ratione per nos dolor distinguetur in quietum ⁊ clamosum. Et clamosus in eum. cuius acumen inducias concedit. ⁊ in eum cuius acumen inducias non concedit. quorum dolorum causa in parte vlcerata cōmuniter esse affirmatur mala complexio. aut solutio continui. seu vtrūqꝫ simul. Et cum vlcerata membra secundum quadruplicem possint labi complexionem. vt in prehabitis dictum est. Et cum ceteris etiam in efficiendo dolorem vehementiora sint caliditas ⁊ frigiditas quia citius impressiue. ideo impresentiarum tantummodo de dolore a mala complexione calida. ⁊ similiter a mala complexione frigida contingente dicemus Dicimus igitur ꝙ si doloris causa fuerit mala complexio calida cuius tñ doloris acumen inducias cōcedit. p̄missis vl̄ibus. valet vnguentuꝫ de litargirio vnguētū đ cerusa albū cū cāphora. vnguētū đ minio vnguentū de thucia. vnguētū de plūbo. vnguētū rubeum camphoratū. albumē oui ꝯquassatū cuꝫ oleo ro. ⁊ litargirio ⁊ redacta ad formā linimēti in mortario plūbeo cū pistello suo. ꝙ vnguentū postea buliat lēto igne in lib. j. succi semꝑuiue vsqꝫ ad succi ꝯsumptionē. Valet preterea albumē oui cōquassatū cum oleo ro. emplastrū de paruis maluis. ⁊ plātagine coctis ⁊ pistatis cū cribratura furfuris ⁊ oleo ro. bolus armenꝰ cū terra sigillata. oleo ro. ⁊ aceto. succus solatri. seu semꝑuiue cū aceto. Item valet hoc aliud in casu. ℞. cere albe. ℥. iiij. olei ro. ℥. x. sandalloꝝ alborū. ⁊ rubeoꝝ rosarum mire olibani. masticis añ. ʒ. ij. camphore. ʒ. 5. terebētine. ℥. ij. 5. fiat vnguentuꝫ. Si vero doloris causa fuerit mala cōplexio frigida: valet vnguētum fuscum: vnguētum basilicon: vnguentū citrinū vsuale. Si aūt doloris causa fuerit solutio continui. cuius doloris similiter acumē inducias cōcedit. p̄missis semꝑ vniuersalibus. valēt ea que quēcūqꝫ dolorē indifferēter sedant. Ea aūt sunt que calorem mēbri naturalē multiplicāt ⁊ ꝯfortant. calor enim naturalis mēbri ꝯfortatus repugnat omni rei nocēti. vti vitellus oui. terbētina ⁊ crocus. terbētina cū oleo ro. oleum abiectis cuꝫ oleo ros. hec ad intra. vlcus applicent̃ cū etiā aliquali exiccatione humiditatē medicinaꝝ humectātiū refrangēte participent merito cuius etiā vlceri conueniunt. Ab extra vero oleum ro. cū amigdalino. oleū de lilio. oleū de kyro butirū recens. pinguedo recēs. pulli galline. anatis: porci. ⁊ similiū ysopus humida: oleū de oliuis maturis. fex olei. oleū ro. oleū violatū. oleū camomillinū. oleū vulpinum. mumia. oleū de sisamo. mucilago. s. lini. fenugreci emplastrum valēs in casu. ℞. folioruꝫ maluarū. M. j. 5. farine. s. lini. fenugreci añ. ℥. 5. olei camomillini. lilioꝝ alborum añ. ʒ. vj. olei rosa. ℥. iij. mucilaginis altee. ℥. j. 5. farine ordei. q. s. cū duobus vitellis ouorū fiat emplastrū. Si vero doloris causa fuerit mala cōplexio. ⁊ solutio cōtinui simul. cuiꝰ doloris etiam acumen inducias cōcedit. ex iam dictis habita est curatio. Nūquid cura composite egritudinis summit̃ ex curatione simpliciū egritudinum ipsam incꝑ cōpositā cōponentium. Quare suppositis vniuersalibꝰ ad ītra vlcus applicent̃ ea que sunt vere ⁊ ꝓprie doloris sedatiua. exiccatiuis aliqualiter. ⁊ laudabilibꝰ cōmixta. ab extra vero extraneate complexionis remotiua. Si tamē doloris acumē inducias non cōcedit loco dolēti. ⁊ circūdolenti narcotica applicent̃. vt emplastrū satis leue de cōtritis folijs papaueris albi. ⁊ vrgēte magis dolore applicet̃ emplastrū. videlicet de folijs mādragore. emplastrum de folijs iusquiami cū puluere camomille. fillonium etiam persicū illinitū. tryaca recens emplastrata. Ex oleis. oleum de mandragora. oleū de papauere. oleuꝫ de nenuphare cū opio. succo iusquiami. opium dissolutum cum lacte ouino. seu mulieris ⁊ similia. Et hec de cura doloris dicta sint. Nūc de cura sup̄flui fluxus sanguinis dicēdū esse videt̃.

Oprata

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

¶ De cura superflui fluxus sanguinis. CAP. IX.

Ro regimine curatiuo sup̄flui fluxus sanguinis: cū sanguis nō nisi a venis ef fluat imprimis ē sciēdū. q̄ diuersitas in mō sistendi sanguinē nō solū sumit̄ penes diuersitatē cāe faciētis talem fluxū vt si fuerit corrosio: vel putrefactio seu ab extrinseco eueniēs solutio vel ēt scōm q̄ vena a qua sanguis egredit̄ est p̄funda in mēbro: aut sup̄ficialis: occulta aut manifesta magna: aut parua: His p̄missis dicat̄: q̄ sanguis fluxus curatio in genere: duabus intentionib⁹ p̄ficit̄ vz diuersione ⁊ reparatiōe loci: a quo sanguis fluit: diuersio qdem fit aliqñ p̄ sanguinis euacuationē ad oppositā partē: vti p̄ flobothomiam ventosas scarificatas sanguisuccas q̄ tñ modificari debent scōm virtutis ⁊ etatis tenorē aliqñ cū p̄fatis absq̄ euacuatione ⁊ cū ligaturis: ventosa sup̄ epate ⁊ splene: q̄ mirabilis est. Loci aūt reparatio a quo sanguis fluit sic cōplet̄ vt si fuerit in cā corrosio: siue putrefactio: tunc locus: a quo sanguis fluit cauterizet̄ cū ferro ignito: siue medicīa cauterizāte: ⁊ escarā inducēte: vt cū hoc. ℞. vnguenti populeonis. ℥. ij. vitrioli vsti. ℥. j. argenti sulimati. ℥. j. ß. misce ⁊ locus a quo sanguis fluit tantūmō repleat̄: siue cū hoc alio ℞. argēti sullimati lapidis emathitis vitrioli ro. litargiri añ. ⁊ fiat puluis: ⁊ cuz albumine oui: ⁊ puluere isto licinia liniant̄ ⁊ loco applicent̄: exiccatiōe autez cauterij fit rectificatio corrosionis: ⁊ putrefactionis: ⁊ exiccatiōe: ⁊ corrugatiōe partis a qua sanguis egredit̄ facta p̄ cauterium: fit sanguinis fluxus restrictio: quare nil cauterio p̄stātius in cura fluxus sanguinis euenientis a corrosione siue putrefactiōe. Si autez vena fuerit parua manifesta: ⁊ sup̄ficialis: tūc cū acu: ⁊ serico p̄foret̄ sub ⁊ supra venā: ⁊ liget̄ vena: dūmodo apostema: siue dolor nō ɔtradicat qm̄ stāte dolore: seu ap̄ate: talis ligatio p̄hibēda est. Et in medio incisionis ponat̄ medicamen habens has p̄prietates: vz q̄ sit congellans vt sanguinis fluentis fiat ingrossatio necnō inuiscans vt fiat sanguis super caput vene cōglutinatio. ⁊ exiccans vt fiat sup̄fluitatuz defluxarū: ⁊ cōgestar̄ cōsumptio ⁊ cōsequenter solute cōtinuitatis incarnatio qua mediante fit vera ⁊ propria sanguinis fluxus restrictio. Cuius medicaminis descriptio talis est. ℞. thuris albissimi viscosi aloes sanguinis draconis boliarmeni añ partes equales pulverizent̄ subtiliter. ⁊ cum albumine oui misceant̄. ⁊ stuelli: siue licinia in eo medicamine liniant̄. ⁊ in incisione ponant̄ in circuituq̄ vlceris ⁊ supra stuellos ponant̄ stupate plures in aqua rosata: seu cōmuni: ⁊ aceto madefacte: ⁊ aliqualiter expresse. ⁊ cum ligatura satis comprimēte ligent̄: dimittaturq̄ vlcus a quo sanguis egredit̄ cū illa ligatura vsq̄ ad tres vel q̄ttuor dies: qm̄ ante illud tempus nō putat̄: q̄ natura fecerit tm̄ de carne: q̄ sit sufficiens ad oppilādum venam. Si vero vena fuerit magna reparet̄ locus p̄ impletionem corporis venarum cum stuellis linitis in supradicto medicamine siue alijs infra dicendis. Et si vena fuerit p̄funda manifesta magna aut p̄ua: siue alterius diuersitatis diuersificantis curationem fluxus sanguinis reparet̄ locus ille mō isto satis cōi huic ⁊ alijs ēt diuersitatib⁹ in fluxu sanguinis cōtigēbus: videlicet ponēdo digitū sup̄ orificiū vene: dum mō talis impositio sit possibilis: ⁊ aliquantulū tenere: donec sanguis aliquo modo cōgelet̄: deinde ponant̄ stuelli plures liniti in albumine oui: agitato cū aliquib⁹ ex medicinis dicendis: iam dictas proprietates habētib⁹ ⁊ cū ligatura decēter cōp̄rimēte. ligētur. Medicine simplices conuenientes in compositione medicinarū pro restrictione fluxus sanguis facientium cōnumerant̄ hec. videlicet tela aranea. terra sigillata. cortex thuris. pentaphilon. plume galline combuste. bolus armenus. cinis rasure chartarū combustarū. coriandrū torrefactū. cauda equina cornuum rasura. cinis lignorum stipticoruz. corrigiola. oīa ossa cōbusta. puluis reubarbari torrefacti. pill⁹ leporis cōbustus. sanguis draconis. spongia combusta ⁊ pulverizata. virga pastoris. sanguinaria fuligo furni. karabe. accacia folia salicis. galla cōbusta extincta in aceto. lapis emathitis. consolida maior. rasura pāni vetustissimi. lanugo adherens corticibus castanearum a parte intrinseca. thus gūmosum. aloes gipsum. farina volatilis mollēdini: amillum viscus gūmi arabicū. dragagantū. rasura corrigiar̄ vel coriorum a parte intrinseca. oēs species gūmi. Ex medicinis cōpositis fluxuz sanguinis cohibentibus: prima forma erit hec. ℞. pillor̄ leporis torrefactor̄. ℈. ß. boliarmeni. ℥. j. ß. sanguinis draconis terre sigillate añ. ℥. j. thuris gūmosi. ℥. ij. misce ⁊ fiat puluis. Scda forma gipsum cū albumine oui ⁊ mummia. Tertia forma. ℞. gallarum torrefactarū. boliarmeni añ. ℥. ß. olibani aloes masticis sanguinis draconis pillorum leporis minutim incisorū añ. ℈. j. misce. ⁊ fiat puluis. Quarta forma compositorū. ℞. gipsi. ℥. j. mūmie. telle araneе caliginis furni boliarmeni. dragāti añ. ℥. j. misce. Et hec de cura accidētiū. cōsolidationem vlcerū prohibentium sic dicta sufficiant. Nunc autem ad curationem accedamus eorum que: egritudines denominantur.

¶ De cura apostematis. CAP. X.

E apostemate. qd̄ est vna egritudo vna ex tribus morbor̄ generibus composita. vz mala complexiōe. mala cōpositione. ⁊ solutione continui. incidentaliter premittendum. q̄ cura eius distinguitur scd̄z diuersitatē t̄pis ipsius ap̄atis. ſm diuersitatez mãe ap̄atis necnō ſz diuersitatē locor̄ in quib⁹ fiūt ap̄ata. Quare hoc premisso intendens hoc in loco ɔtractare tantūmodo de cura apostematis vlceri. et defluxu humorū ɔtingētis. cū scōm plurimū. ad ipsuz vlcus cōsequat̄ ap̄a calidū sanguineū dicat̄ q̄ si tale ap̄a fuerit in principio: supposita dieta. cōuenienti diuersione. ⁊ humorum peccantium minoratione. ⁊ non pretermissa

Unguentũ causticum.

Aliud.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

termiſſa cura vlceris curet̃ ſi ꝑponendo emplaſtrũ
ex grauato dulci.integro.decocto cuꝫ vino pontico
cũ cortice ſuo.ſeu emplaſtrũ de malis citonijs.⁊ pi-
ris decoctis in aqua ⁊ vino rubeo.⁊ poſtea in morta
rio cõtritis. ⁊ incorꝑatis cũ puluere myrti ſiue em-
plaſtrũ de lentibꝰ decoctis:⁊ roſis piſtatis ⁊ incorꝑa-
tis cũ terbẽtina ⁊ puluere corticũ granatoꝝ. Si aũt
apã fuerit in augmẽto.curet̃ emplaſtris p̃dictis:qui
bus adiungat̃ farina fabaꝝ.ordei tritici ⁊ camomil-
la. Exiſtente autẽ tali apãte in ſtatu curet̃ emplõ ex
folijs abſinthij.⁊ maluaꝝ decoctis ĩ vino dulci.⁊ pi
ſtatis cũ ſapa ⁊ cribatura furfuris. Et ſi apã tẽdeat ĩ
viã exiture.tũc maturatiuis appoſitis:adiuuãda ẽ ſa
niatio:⁊ de maturatiuis ꝓprie in iſto caſu eſt empla
ſtrũ de folijs maluarũ decoctis in aqua ⁊ ĩ mortario
cõtritis cũ farina.ſ.lini fenugreci ⁊ aſſungia porci re
centi ⁊ ſilr̃ emplaſtrũ ex farĩa tritici aqua:oleo ⁊ cro
co:⁊ facta ſanie ꝑforatione ſaniati loci extrahat̃:ſeu ſi
ad orificiũ vlceris talis ſanies declinare videat̃: tũc
tẽtis ſeu expreſſione aut ligaturis ad eũ deducatur.
Si aũt apã vlceri ſuperueniẽs eſſet aliud a flegmo-
ne:tunc querat̃ cura poſita tractatu noſtro de apãti
bus. Et hec ſatis pro nũc dicta ſint de cura apãtis vl
ceri ex defluxu humorum contingentis.

¶ De cura oſtracate carnis:ſeu calloſe ⁊ dure.

CAP. XI.

Poſita cura apãtis:de cura oſtracate car
nis agẽdũ ẽ. Curatio aũt eius diſtigui-
tur ſcd̃m intẽſum ⁊ remiſſuꝫ duriciei ta
lis carnis.nã carnis oſtracate alia ẽ du-
ricie intenſe.alia remiſſe. Ea igit̃ q̃ re-
miſſa eſt medicinis leniẽtibus.in quibꝰ ſit reſolutio
aliqualis curari ⁊ rectificari põt. Ceteꝝ carnis duri
ciei intenſe cura perficitur altero iſtorum modorum
videlicet inciſiõe cũ nouacula:aut cauterio:⁊ ſi cau
terio:aut cauterio actuali:aut põtẽtiali cõſiderata pri
mo anothomia loci.qr vbi eſſet timor de diſruptiõe
alicuius vene.ſeu artherie ⁊ ꝯñter de effuſione ſan-
guis.eligẽda potius eẽt carnis oſtracate remotio ꝑ
cauteriũ potentiale.q̃ꝫ ꝑ inciſionẽ.cuꝫ nouacula aut
cauterio actuali:nã ꝑ cauteriũ potentiale fit remotio
carnis oſtracate:⁊ prohibitio effuſionis ſanguinis:ſi
diruptio vene ſeu artherie fieri contingat:⁊ quo nã
modo cõſidera. Preterea ſi talis caro oſtracata ſe-
cũdũ totã eius ſubſtãtiã nõ fuiſſet abſciſſa. applica-
tiõe inciſiõis.ſiue cauterij actualis.tũc maior fiet ab
egris abhominatio reiterationis cauterij actualis.⁊
inciſionis cuꝫ nouacula.q̃ꝫ potentialis.quare magis
dilectum apud me eſt cauteriũ potẽtiale.q̃ꝫ inciſio.⁊
q̃ꝫ cauteriũ actuale. Medicamen per me pluries ex
pertum.qđ ꝓ efficaſſimo habui a patre meo. ℞.litar
girij lapidis emathitis.vitrioli romani ana.ʒ.ii.argẽ
ti ſulimati.ʒ.ij.ſ. miſce.⁊ pro pleniori notitia medica
minum in caſu valentium. recurras ad ea que ſcri-
buntur inde amputãda carne ſuperflua eximie ſiue
mire quãtitatis. Carnis vero duriciei remiſſe cura-
tio cõpleat̃ inferius dicẽdis.incipiẽdo prĩo a ſimpli
cibus.deinde gradatim ꝓcedendo ad cõpoſita. ex
ſimplicibus.⁊ prĩo ex oleis.oleũ lilioꝝ alboꝝ.oleuꝫ
amigdalaꝝ dulciũ.oleũ de lumbricibus.oleũ vulpi-
num.oleũ de granis ſiſami.fex olei.yſopus humida

¶ Ex mucilaginibꝰ mucilago altee.ſ.lini.fenugreci
Ex pinguedinibus ⁊ vnctuoſis.pinguedo galline.
anſeris.vituli.bouis.cerui.⁊ ꝓprie medulle eoꝝ.⁊
adeps hirci ⁊ aſini.⁊ rapatium leonis vrſi.leopardi.
lupi.vulpis ⁊ rapatiũ ex auibus aquile vulturis.⁊ ſi
miliũ.⁊ meliora eaꝝ ſunt.que ſunt minoris antiqui-
tatis.⁊ exiccatõis.⁊ vehemẽtioris humiditatis. Ex
cõpoſitis p̃paratis.vnguentũ baſilicon. vnguẽtum
diaquilon albũ cũ gũmis.⁊ ſine gũmis.vnguẽtũ de
medulla cruris vituli.vnguẽtũ mollitiuũ.vnguẽtuꝫ
de mucillaginibꝰ:yſopi cerotũ:emplaſtrũ bonũ pro
remittẽda duritie carnis oſtracate duritiei remiſſe:
de farinis.ſ.lini:fenugreci:cepis lilij:pinguedine gal
line:porci ſine ſale:yſopo humida: oleo lilij. camo-
milla:⁊ medulla vituli. Aliud. ℞.medulle cruris vac
cini.olei ro.onfacini.cere paꝝ miſce. Aliud. ℞. me-
dulle cruris vituli.mucillaginis.ſ.citonioꝝ:dragãti:
olei amigdalaꝝ dulcium cũ cera:⁊ modico terbenti-
ne fiat vnguẽtum. Aliud. ℞. yſopi humide: adipis
anatis:galline:cerui:mellis:añ. cere.q.s. Aliud. ℞.
caput vnũ caſtrati:ſemicõtritũ.⁊ in vino dulci deco-
quat̃ vſqꝫ ad carnis diſſolutionẽ. ⁊ q̄ ſupnatauerit
collige.⁊ vſui reſerua. Aliud. ℞.medullã cruris eq
bulitã in vino albo dulci.vt ſupra de capite caſtrati.
collige ⁊ reſerua. Aliud. ℞.vnguenti de ceruſa.me
dulle cruris vacce.adipis anatis. galline añ.

¶ De cura carnis mollis. CAP. XII.

Poſtquã de curatõe oſtracate carnis elo
quuti fuimus.nũc de cura carnis mollis
dicendũ erit. Dicimus igit̃.q̄ cũ molli-
cies carnis conſequat̃ ad malã mẽbri vl
cerati complexionẽ.ſeu ſanguinis delegati maliciã.
aut vlceris inſufficientẽ mũdificationẽ.q̄ ꝑ eius cu
ratione.ſi fuerit in cã mala complexio.corrigat̃ me-
dicinis deſcriptis capitulo ſeptĩo huius ꝑtis noſtre
pratice. Si delegati ſanguinis malitia.caſtiget̃ aſſi-
gnatis capitulo ſexto.ſi vlceris inſufficiẽs mũdifica-
tio.mũdificet̃ antidotis.que humiditatẽ extraneam.
ad quã mollitio carnis ꝯſequit̃ exiccãt.⁊ cõſumunt
poſitis capitulo tertio ⁊ quarto ⁊ tertiodecimo in de
amputãda carne ſuꝑflua quãtitatis pauce.huic ar-
tificioſe ſuppoſito.nã ad carnis mollitiẽ.niſi ꝓhibea
tur carnis ſuperadditio ꝯſequit̃.

¶ De cura carnis ſuperaddite atqꝫ ſuperflue.

CAP. XIII.

Sicuti carnis creatio. ⁊ vlceris conſolida
tio actione nature fiũt.ita ⁊ ꝑ oppoſitum
amputatio. ⁊ carnis ſuꝑflue diminutio
de qua ad p̃ſens agitur ſermo noſter.non fit actione
nature.ſed medicinaꝝ applicatarũ qualitate. Et iõ
cũ medicine tales ſunt diuerſoꝝ modoꝝ. quia que-

dam debiles.quedam fortes.quedam magis fortes
ne ex earum applicatione contingat error . premittē
dū erit q diuersitas in applicāda medicia carnis di
minutiua.sumit penes diuersitatē quātitatis dimi-
nuende carnis.necnō penes diuersitatē nobilitatis
seu sensibilitatis mēbri.sup q cadit generatio carnis
amputande.vt in dura matre & silibus.hoc premisso
si caro amputāda.siue diminuēda fuerit quātitatis
pauce.diminuat medicinis hic satis debilib⁹.vz al-
lumine rochino vsto.pmixto cū bolo aut sine bolo.
allumine zucherino & hermodactilis simul. tartaro
nucleis dactilorum vstis cinere cōchiliū cōbustorū ci-
nere quercus.cinere ficus borace.nuce rancida .sa-
le & melle.aq alluminosa cū sale aq ardēti sola:aqua
ardēti cū sulfure & sale semine vrtice.serpētaria vn-
guēto apostolorum.Si vero caro amputanda fuerit
quantitatis notabilis.amputet medicinis satis forti
bus:vz radice:vel cinere vitis albe:radice affodiorum
vitriolo romano:viride eris vnguēto apostolorum for
tificato cum viride eris vnguēto egyptiaco vnguē-
tis viridibus vigoratis cū salgēma:aqua rosata cum
viride eris:aqua ardēti cū viride eris vt. ℞.aque ar-
dentis.ʒ.ij.viridis eris.ʒ.ij.misce. Aqua mirabilis
in remotione carnis supflue quātitatis notabilis. ℞.
argēti sulimati.ʒ.ij.alluminis rochini .ʒ.v. aque ro.
siue plantaginis.℥.vj.misce & bulliant ad consumptio
nē quarte partis. Si autem caro amputanda fuerit
eximie siue mire quantitatis: amputet medicinis p
dictis fortioribus:vz trociscis calidiconis trociscis
ex alkali.& calce nō extincta:pmixta cū aqua i forma
luti:& redacta ad formā trociscorum puluere ex allumi
ne zucharino:thure:& arsenico:& calce viua : pulue-
re ex calce viua & melle simul malaxatis in modum
paste:& redactis ad formā magdaleonis:q i pasta tri
tici reuoluat:& in furno decoquat:aqua:p quā fit se
paratio auri ab argēto:oleo de vitriolo:aqua rosata:
in qua argētū sullimatū fuerit dissolutum : vnguēto
ex argēto sulimato.ʒ.ij.ß. vnguento populeone.ʒ.j.
puluere ex litargirio : lapide emathitis:vitriolo ro-
mano:argēto sullimato partibus.equalibus:expertum
p me pluries. ℞.aque rosate succi limonū añ.℥.ij.ar
genti sulimati.ʒ.iij.cerusse.ʒ.ij.ß.misce.& bulliant ad
cōsumptionē quarte partis. Aliud expertū re.salis:
nitri vitrioli romani.alluminis añ.℥.ß.argēti sulima
ti.ʒ.ij.ß.aque plātaginis.℥.vj.aceti acris.℥.ij.misce.
& bulliant mō pscripto. Itē sciēdū: q loco medici-
narum hoc tertio in loco descriptarū ab aliquib⁹ lauda
tur carnis supflue amputatio p cauterium actuale:a
nōnollis p icisionē:ab alijs p cōpositionē istorum duo
rū modorum adinuicē:vz cauterij actualis:& incisionis
in hunc modū:sumptis forpicibus bene & notabili-
ter icidētib⁹ & in ignē positis vsq ad rubificationem
earum sic p illos:eo instro taliter pparato:caro ampu-
tanda amputat:positis nōnullis causticis : qbus ca-
ro supaddita remoueri habeat.At p eorum applicatio
ne erudita dicimus q in remotione carnis supflue
vtēdū est potius medicinis:a mordicatione denuda
tis:q qbuscūq alijs nisi necessitate ductus : in qua
necessitate adhuc meliores erūt & laudibiliores ille
q erūt minoris mordicationis. Preterea notādū est
q cū remotiua carnis supflue mordicantia applicāt
linitio facta circū circa mēbrū i parte sana cū vnguē
to defensiuo communi solo seu cū vnguēto popu-
leone secū admixto.aut cū succis frigidis : vt planta
ginis:solatri sempuiue & his silibus multū iuuatiua
est.Ex dictis iā clare demōstratū est : qs sit modus
carnis supflue curatiuus. Nunc aūt ad curā serpigi
nis:siue pruriginis accedamus.

Medicine corrosiue debiles

Medicine corrosiue fortes.

Aqua corrosiua.

¶ De cura serpiginis:seu pruriginis in circuitu vl-ceris contingentis. CAP.XIIII.

Cum non raro contingat:ptes vlcerum circū
adiacentes supficialiter vlcerati multis
& paruis vlcerationib⁹:situsq inordina-
ti:cū earum partiū punctione & arsura:ex q
bus vlceris cōsolidatio difficultatē cōsequit:iō pri-
usq modus curatiuus pnominate dispōnis explice
tur duo erūt pmittēda.& primū q talis dispōnis cā
pōt esse intrinseca: aut extrinseca intrinseca fm plu-
rimū sanies ab vlcere resudans acuta mordicatiua:
cui⁹ saniei materia dr colera adusta:seu flegma sub
tile colere aduste admixtum locum vlceratum : &
partes adiacētes inundās: & eas cōtāgēdo sui acui
tate supficialiter vlcerans.Extrinseca vero cā vti ca
lefacientiū appropinquatio magis q dispō vlcero-
sa & membri natura requirant humores in loco con-
tentos dissoluentiū & acuētiū:necnō autecedentem
materiam ad locum attrahentium.Secūdo premit-
tendum.q posita hac dispositione duo adinuicem
coniungunt quorū quilibet necessario trahit ad se
curā:videlicet mala complexio calida & superficia-
lis vlceratio dispositioni igitur huic succurrendum
dieta cauendo a salsis ab acutis & potione materiam
peccantem euacuante & hoc maxime si causa fuerit
intrinseca.Item succurrendum in recenti serpigine
localibus alterantibus malam complexionem calidā
& exiccantib⁹ saniē subtilē ab vlcere supficiali resu-
dātē & scdm q trahit ad se curā magis vna passio iā
dictarū q altera sic compositum antidotum in exic-
catione predominet seu in alteratione male comple
xionis calide scdm predominium vnius istarum di
spositionum super alteram. Et qr accōmodata sicci
tas ad curationem vlcerum requisita nō semper stat cū
frigido quare ni mirum si calida cum frigidis i aliq
bus dicendis.admiscemus.imo in tali dispositione
consequit multotiens ex applicatione pure infrigi-
dātiū.humoris cōstipatio.sueq male caliditatis rea
centratio.q postea est causa deterioris malignitatis
ipsi⁹ morbi.de quorum alteratiuorum & exiccātiū i recēti
serpigine est linimentū ex litargirio cerusa lota.oleo
ro.cū aceto forti.confectū in mortario plūbeo cū pi-
stello suo.Itē vnguentū albū cum aceto acri. Item
aliud. ℞.radicū lappatij celidonie recentiū ana.ʒ.j.
allumis.

alluminis vsti salis cōis añ. ʒ. ij. ʒ. cum asungia porci
rancida ⁊ salita: ⁊ succo plātaginis fiat linimētuꝫ in
mortario cōtritis cōterrēdis. Certa aūt experientia
scio ēt ista in casu valere: quoꝝ aliqua iuuatiua sunt
sui exiccatōe: alia exiccatōe ⁊ stipticitate simul videli
cet oleū de tartaro: oleū de frumēto: oleū dc vitellis
ouoꝝ: aqua maris: decoctio acetose: aqua fabroꝝ: in
quo ferrū extinguit᷑. aqua existēs sub rota fabroruꝫ
vbi acuunt᷑ ferramēta siue instrumēta. Vnguētū bo
nū ꝑ me cotidiana experiētia cōprobatū: quo patiēs
volis suis ambaꝝ manuū locū serpiginosuꝫ: siue pru
riginosuꝫ inungat: ⁊ taliter fricet᷑: donec vnguētum
ingrediat᷑ ⁊ imbibat᷑ in mēbroꝝ substantiā: ⁊ quonā
modo tale vnguentū taliter administratū sit serpigi-
nis curatiuū ꝯsidera. ℞. asungie veteris. ℥. iij. tarta-
ri thuris añ. ℥. ʒ. argētiviui extincti cū saliua. ℥. ij. suc
ci absinthij. q. s. misce: ⁊ fiat vnguētū in mortario abs
qꝫ igne. Itē aliud. ℞. asungie porci. ℥. iiij. aceti acris
ʒ. ij. argenti viui. ℥. ij. ʒ. dissoluat᷑ asungia ad ignē: ⁊
buliat aliquātulū cū aceto. ⁊ ꝑ pānum colet᷑: ⁊ ī mor
tario diu cū aceto conterat᷑: ⁊ incorporet᷑: deinde ad
de vltīo argentū viuū cū saliua extinctū: ⁊ modo pre
fato locus serpiginosus etiā inungat᷑. Itē aliud. ℞.
sepi castrati: medule bouis: añ. ℥. ij. succi saluie. ℥. j.
ʒ. argenti viui. ℥. ij. thuris. ʒ. vj. misce ⁊ fiat emplastꝝ
absqꝫ igne mortificato prius argento viuo cuꝫ aceto
acri. Cōuenit etiā in inueterata serpigine ꝓ eius cu-
ra: ꝑhabitis vniuersalib᷒: euacuatio materie cōtente
in loco ꝑ scarificationē: ventosas scarificatas: sangui
sugas: ⁊ ꝑ similia. Et dū necesse fuerit: ꝯuenit etiam
apertio vene respiciētis locū tali serpigine infectuꝫ:
vt si in coxis fuerit saphene. si in brachijs saluatelle.
⁊ sic de alijs corpis ꝑtibus. deinde ad localia iam di
cta deuenire. Et hec satis ꝺ cura serpiginis: siue pru
riginis in circuitu vlceris eueniētis dixisse sufficiāt.
Quis aūt sit verus modus corrosionis curatiuus
ex sequēti caplo quisqꝫ sufficienter intelligē poterit.

¶ De cura corrosionis. CAP. XV.

Corrosio: que est dispositio: in qua humi
ditas termināns inter ꝑtes mēbri resolui
tur: ita ꝙ ꝑtes membri remanēt discōti-
nuate absqꝫ hoc: ꝙ humiditas: que rema
net in mēbro sit corrupta cuius cā fore dicit᷑ colera
adusta: que ꝑꝑ sui acuitatē ⁊ adustionē fraudulētiā
adipiscit᷑: septē his instrumētis curet᷑ quoꝝ primuꝫ
erit ꝓhibitiuū: ne materia faciēs corrosionē multi-
plicet᷑: scōm erit minoratiuū materieꝝ corrosiōis an
tecedentiū: tertiū erit diuersiuum materierum cor-
rosionis defluentium: quartum erit eductiuum ab
vlcere. ⁊ a partibus vlceri ꝓximis materiam corro-
dētē. quintū erit remotiuū carnis corrose. in qua for
te ēt malitia corrosionis fundatur. sextum erit altera
tiuū male cōplexionis calide derelicte. partim ab hu
more corrodente. partim a medicina caustica. qua
mediāte facta fuit remotio carnis corrose. septimuꝫ
erit exiccatiuum supfluitatum in loco existentium.

Primū itaqꝫ instr̄m ꝑficiat᷑ debito regimīe in sex re
bus nō naturalibus vertēte ad frigidū. ⁊ humiduꝫ.
Scōm instr̄m subministret᷑ euacuatione facta ꝑ se-
cessum. educente coleram adustaꝫ ꝑ quo recurras
ad capitulū de cura sanguinis peccātis in cōplexio
ne calida nimis supflua. Tertiū instr̄m cōpleat᷑ flo-
bothomia partis opposite. eductiōe oī die supfluita
tū prīe digestiōis cū clisterij. vel suppositorio. si spō
te nō educerent᷑. Et oī alio mō diuersionis ex vento
sis. fricatiōib᷒ refrigeratiōe ꝑtis supioris. cū sup ap-
positiōe medicinaꝝ frigidaꝝ stipticaꝝ. vti solatri. plā
taginis. mām fluētē ingrossantiū. ⁊ vias ⁊ ductus. ꝑ
que fluit mā cōstringētium. necnō ⁊ mēbrū cōfortā-
tiū, vt a se materiā depellat. ⁊ nō recipiat. Quartuꝫ
silr̄ instr̄m ꝑficit᷑ educēdo mām cū scarificatiōe vlce
ris ⁊ partis circūadiacētis seu applicatiōe sanguisu
garū super mēbro. Quintū instr̄m ꝑficiat᷑ cauterio Cauteriū potētiale.
actuali cum ferro ignito. siue potentiali cum hoc. ℞.
argēti sulimati. ʒ. ij. ʒ. vnguēti populeōis vl᷑ dialtee.
qꝺ multū acuitatē sulimati refrangit. ʒ. j. misce. Se-
xtū instrumentū vnguento de minio. vnguēto de ce
rusa albo. vnguento de succo solatri. vnguento de
thucia. vnguento rubeo camphorato. ⁊ similibus.
Septimū vō ⁊ vltimū instr̄m cōpleat᷑ vnguētis ꝑdi
ctis. siue cū hoc ⁊ meli᷒. ℞. vnguēti ꝺ thucia. vnguē
ti ꝺ calce. añ. ℥. j. misce seu cū h. ℞. allumīs fecis ace
ti. pulueris gallarū añ. partes equales. Valet ꝑterea
sua exiccatiōe. repcussione. ⁊ mēbri confortatiōe aq̄
plantaginis. siue vinū mellitū decoctōis alluminis.
Posita cura corrosionis. de cura putrefactionis di-
cendum est.

¶ De cura putrefactionis. CAP. XVI.

Cum putrefactio in vlcere. que est corru
ptio substantie mēbri absqꝫ eius dissolu
tione. cōsequat᷑ ad corruptionē comple
xionis mēbri. seu ad prohibitionē aduē-
tus spiritus ad mēbrū. iō anteꝗ̄ ad curationē putre-
factionis accedamus. cōnumeranda erūt a qb᷒ mē-
bri cōplexio corrūpit᷑. ⁊ silr̄ a qb᷒ fit ꝓhibitio aduē
tus spirit᷒ ad mēbrū. Mēbri cōplexio corrumpitur
in genere ab oī eo: ꝙ sibi ꝯtrariat᷑: qꝛ qꝺ corrūpitur:
corrūpitur a suo cōtrario: in specie sicuti a saniei sub
stantia. ab humoris transmissi ad vlcus malignitate:
⁊ venenositate: ab intensa. ab intrinseco: seu ab extri
seco euenienti caliditate: frigiditate: seu humiditate
a venenosorum morsura. vt carnis rabidi: scorpiōis.
vipere: ⁊ similiū a venenate sagite. siue rei alteri᷒ ve-
neno infecte disruptione siue pūctura. Prohibitio
aduentus spūs ad mēbrū vtiqꝫ in genere fit ab oī eo
ꝙ in vijs transitus: per quos deferūtur spiritus opi
lationem inducit: sicuti in specie a materia incuneata
⁊ constricta. siue per causam primitiuam. siue antece
dente. ab immoderata frigiditate a forti ⁊ exaspera-
ta strictura. siue illaqueatione. a materie coniuncte
excessiua quantitate. seu multitudine. a materie con-
iuncte grossitie ⁊ viscositate. Assignatis causis taꝫ in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

genere ꝗ̃ȝ in specie putrefactionis in vlcere eueniē-tis.tali quali modo dictum est. Nunc aūt dicēdum consequēter.ꝙ cura putrefactiōis distinguit᷑ fm ꝙ ea putrefactio est de ꝓrimo futura.aut iam facta est ⁊ que iā facta est.aut fm ꝙ est ꝑambulans ⁊ ꝓcedēs ad ꝑtes vicinas corrumpēdo ꝑ viam corruptōis cō-plexionis mēbri.aut fm quod nō est ꝑambulās nec ꝓcedens ꝑtes vicinas corrumpēdo saltim ꝑ tp̄e.sed sic in suo osse stans. Cura itaqȝ putrefactōis.que ē de ꝓrimo futura ꝑficiatur.ne talis putrefactio oēs gradus ad putrefactionē acquirat.vt si in cā fuerit saniei substātia ꝑficiat᷑ antidotis descriptis.capitulo tertio ⁊ quarto huius nostre ꝑtis pratice. Si in causa fuerit ab intrinseco seu ab extrinseco eueniēs caliditas cura compleat᷑ succo solatri.succo plātaginis. albumine oui ꝯquassato cum aqua ro. Si frigiditas decoctione.camomille melliloti.⁊ similium. Si humiditas aqua cineris.aqua allumis emplastro ex farina ordei.orobi.fabarum.aqua cineris.aceto.⁊ melle.⁊ alijs exiccatiuis fortioribus forte. Si vero fuerit in cā humoris malignitas.⁊ venenositas.seu rei alterius extrinsece venenate morsura.disruptio.siue pūctura.tūc talis malignitas ⁊ venenositas eradicet᷑ ⁊ consumet᷑.cauterio.seu scarificatōe.appositōe ventosaꝝ suꝑ loco.succione cum ore ⁊ alijs. Si materia incuneata ⁊ cōstricta.relaxet᷑ scarificatōe loci.⁊ circūuicine ꝑtis. Si in cā fuerit fortis ⁊ exasperata ligatura.dissoluat᷑.⁊ a tali desistat᷑. Si materie cōiuncte multitudo minoret᷑ scarificatione.seu sanguisugarū appositōe. Si vero materie ꝯiuncte viscositas ⁊ grossities fuerit in cā.tunc ipsius fiat sensibus dissolutio scarificatione loci.⁊ circunuicine ꝑtis. Cura vero putrefactionis.que iā facta est:⁊ nō ꝑambulās nec ꝓcedens ad ꝑtes vicinas corrūpendo saltim ꝑ tp̄e:sed sic in suo esse stans compleat᷑ abscissione putrefacti cū nouacula:seu quouis alio mō corruptuȝ abscindēte:sumpta indicatione de ꝓfunda ⁊ suꝑficiali abscissione:fm ꝙ talis putrefactio magis ⁊ minus in mēbro ꝓfundat᷑. Cura aūt putrefactōis:que est ꝑambulās ⁊ ꝓcedens in hunc modū administretur:incisione corrupti iuxta sanū:accipiēdo etiaȝ de ꝑte sana:⁊ ꝯsequēter causticatōe residui:cuȝ igne:⁊ melius:aut medicinis cauterizātibus:vt humidum extraneū in mēbri substātia forte derelictū:q꞉ non ꝑ incisionē ⁊ amputationē totaliter remotū aptū ꝑtes ꝯuicinas sanas corrūpere ⁊ extraneare ꝯsumetur ⁊ exiccet᷑:seu cū his:que in illā humiditatē extraneam exiccādo ⁊ ꝯsumēdo cauterio ꝓportionant᷑ sicuti vitriolo romano:calce viua:seu vnguēto tali. ℞.vitrioli rubei.ʒ.x.alluminis.ʒ.iiij.calcis viue.ʒ.v.psidie. ʒ.v.thuris.ʒ.xj.gallarū.ʒ.j.s.cere.ʒ.xl.olei.ʒ.vj.pinguedinis vitulli.ʒ.xl.incorporent᷑ more vnguenti.

Vnguētū corrosiuum.

Item valet hoc aliud. ℞.aque prime.℥.x.calcis viue:argēti sullimati:alluminis an̄.℥.j.misce ⁊ buliant simul ad ignem:donec ad substātiam densam deueniat. Item etiam vnguētum egyptiacum:⁊ similia.

Aliud

Hec itaqȝ de cura putrefactionis ⁊ vniuersaliter earum dispositionum:que in vlceribus superueniūt: dicta sint.

De cura corruptionis ossium. CAP.XVII.

Cum ad vlcera multotiēs consequat᷑ ossium corruptio:qua existēte:vlcus i carne nō potest sanari:nisi prius ossis corruptio eradicet᷑:idō ⁊ rōnabiliter:data prius vlcerū cura in calce huius nostri libelli:curationem corruptionis ossium aggressus sum:nō distinguēdo tn̄ putrefactionē a corrosione:cū curatio:q̄ ꝑficit᷑ postremo artis medice instro ꝑ sui maiori ꝑte penes hec nō diuersificet᷑. Dico igit᷑:ꝙ corruptiōis ossium curatio distinguit᷑ scđm:ꝙ talis corruptio est de ꝓrimo futura:aut iā facta est ⁊ scđm:ꝙ est in osse magis ⁊ minꝰ ꝓfunda:aut magis ⁊ minꝰ suꝑficialis. similiter fm diuersitatē mēbroꝝ in qbꝰ fundata sunt ossa:vt in capite:dorso:anchis.iūcturis.⁊ ꝯsimilibꝰ. Scita hac diuersitate.dicēdū scđo:ꝙ ossis corruptio.q̄ de ꝓrimo futura est.denotat᷑ ex istoꝝ p̄sentia vȝ apostematis.nature inobediētis.doloris in loco. ⁊ cū perseuerātia infestātis.coloris ossis naturalis. coloris liuidi.ꝯditiones assumentis.carnis vlcerate in corruptionē tendentis.vlceris sub imperio ānuatim se supponētis. Ossis corruptio q̄ iā facta est.denotat᷑.qm̄ fm plurimū ⁊ quasi semꝑ facta ē ossis denudatio a pāniculo cū naturaliter cooperiēte.q̄ comprehendit᷑ ex facili penetratōe carnis ⁊ pāniculi vsqȝ ad ip̄m os.tenta plūbea.siue argentea mediante. Itē caro.q̄ suꝑ ip̄m existit os facta est mollis.necnō sanies ab vlcere emanās ē cū fetore.⁊ facta p̄tenuis. Si igit᷑ ossis corruptio fuerit futura de ꝓrio curet᷑. ne oēs gradꝰ ad corruptionē acqrat.⁊ hoc remotōe diligēte cāe faciētis talē corruptionē.circa quā fiat diligēs ꝯsideratio. Si aūt ossis corruptio iam facta sit. ⁊ superficialis existat.eradicet᷑ fricatione seu raspatione ipsius ossis corrupti.vsqȝ quo ꝑuenias ad vltimū corruptionis eius.cognita ossis corrupti eradicatione.dū eius fit fricatio.ꝙ sanguis ex eo egredit᷑. Si vero corruptio profunda fuerit. abscindat᷑ ip̄m os corruptū.fricando seu raspando.⁊ subsequēter eū cauterio actuali cauterizādo.vt inde si qđ humidi fuerit extranei.non iam ex toto per fricationē remoti.apti particulas conuicinas adhuc extraneare exiccet᷑.⁊ consumet᷑. Et si ossis corruptio profunda vsqȝ ad sui medullam comprehēdat᷑.curet᷑ ip̄m os maleo ⁊ scalpello.seu alijs instrumētis ꝯuenientibꝰ,concauando ⁊ remouendo cū sui medulla. Si vero ossis corruptio fuerit vniuersalior.ita ꝙ totum os sit corruptū seratura totiꝰ ossis destruat᷑. Si ossis corruptio existere videat᷑ in capite dorso.ānchis siue iūcturis.aut membris nobilibꝰ propinquis.anihilet᷑ medicinis complexionē ipsius ossis cōseruātibꝰ.⁊ humidū corruptū.⁊ extraneū in ossis corrupti substātia contentū exiccantibus ⁊ consumētibꝰ. sicuti cū vnguēto de agarico,cuius hec fert᷑ esse descriptio.

scriptio. ℞.salis.agarici.tartari ana fit puluis.⁊ cum
melle vnguētū siue cū hoc alio. ℞.aristologie rotun
de.ireos myrre.aloes.corticis plante oppoponacis.
cambij adusti.scorie.eris corticis pini aā misce ⁊ fiat
puluis seu cū melle vnguētū. Item vꝫ in casu radix
dragontee.bethonica radix.paucedani puluerizata.
radix vitis albe cum vino emplastrata.eusorbiū pul
uerizatū.vitriolū romanū.⁊ similia. A nōnullis ve-
ro fit hūiditatis corrupte in ossis substātia cōtēte cō
sumptio ⁊ resolutio medicinis his:q̄ cauterio ꝓpor
tionant̄:vꝫ oleo feruēti:radice affodiloꝝ ignita val-
de:cū vino sulfure ignito:Aq̄ ꝑ quaꝫ fit sepatio auri
ab argēto. Tu tū de mēbri vlcerati nobilitate: ⁊ ad
mēbra nobilia ꝓpinquitate:⁊ siliṙ de p̄dicatoꝝ medi
caminū fortiori ⁊ ꝺbiliori potētia ꝯsidera: ne ex eoꝝ
applicatōe ī mēbro vlcerato cadat error. Quot igit̄
sint īpediētia curationē vlcerū ⁊ qb⁹ diuersis modis
īpediāt:⁊ ꝑ q̄ signa īpediētia occulta cognoscantur:
q̄ ad theoricā ꝑtinēt curatiōis vlcerū. Ad hec autē
q̄ sint:⁊ quot sint ingenia auferētia p̄fata impediētia
qꝛ tria.s.potio:dieta:⁊ chyrurgia:tā generaliṙ ī qua-
dā sūma quā particulariter circa vnūquodqꝫ qđ ad
praticā attinet in hoc nostro compendioso libello:q
de cura vlcerum exteriorum inscribitur:que est chy
rurgie pars.sufficienter dictum est.

Finis.

¶ Incipit liber de vnguētis:q̄ cōis hꝫ vsus practi
cantium hodiernus insolute continuitatis medella:
Angeli Bolognini septē habens capitula.

¶ Capitulum primum ⁊ est prologus in quo ponit̄
intentio huius libri.

Um in florētissimo Bo
noniensi studio:a
Senatu Boniensium stipendio
adductus fuerīꝫ:vt chyrurgie p̄n
cipis lectiones nō pauce scolasti-
corum multitudini publice ꝓfite-
rer. Eorum ⁊ doctorum quidem:maior pars in ge-
minatis in dies precibus:vt que vnguenta commu
nis habeat vsus practicantium hodiernus in solu-
te continuitatis medella. Et quonammodo ⁊ via ea
vnguenta solutis continuitatibus applicata in illis
operationes a medico intentas inferrant. Deinde
in quo tempore solutis continuitatibus applicanda
sunt. Postmodum quonāmodo ⁊ quo in loco ap-
plicari habeant. Adhuc quanto tempore in eorum
applicatione continuandum erit. Ultimo eorum de
scriptionem ⁊ componendi modum . Describere
vellem: ⁊ eis cetere ⁊ studiose inuente imprimi cu-
rarem sepissime me efflagitauit. Assiduis igitur eo-
rum debitis ac precibus non obtemptare arbitra-
tus ingratissimum:his paucis nō oīa. Sed que op
portuniora ⁊ meliora ad rēvisa sunt dicēs ꝑeo ꝯtēr⁹.

¶ Cap. II. continet quot ⁊ q̄ sint vnguēta:q̄ sunt in
cōi practicantium vsu in vl'i ⁊ sub quadam summa.

Nguentorum que sunt in cōi practicā
tium vsu pro curandis solutis cōtinui
tatibus. Quedam sunt que pluribus
membrls. Quedam que pluribus so-
lutis continuitatibus sunt cōia. Alia que vni deter-
minato membro. Nonnulla vni soluti continuitati
tantum sunt propria. Que pluribus membris pluri
busqꝫ solutis continuitatibus sunt cōia. Dicunt̄ eē
hec videlicet vnguenta defensiua.vnguēta digesti-
ua.vnguenta mundificatiua.que vnguenta non ma
gis vni particulari membro determinato q̄ꝫ alteri.
Et similiter non magis vni particulari solute conti-
nuitati determinate q̄ꝫ alteri sunt appropriata.nec ꝑ
illis principaliter adinuenta ideo in hac parte cōia
dicuntur. Que vni membro determinato sunt pro-
pria siue illi appropriata sunt vnguenta capitalia.q̄
pro curandis solutis continuitatibus in capite tantū
ꝯtingentib⁹ principaliter fuerunt adinuenta. Que
vni soluta continuitati similiter sunt propria ⁊ appro
priata sunt vnguenta mercurialia. que vtiqꝫ ꝓcurā
da vlcerosa q̄daꝫ scabie miro quodāmō repta sunt.

Unguenta cōia.

Unguenta ꝓpria.

¶ Cap. III. in q̄ ꝯtinetur de vnguētis defensiuis.

Cōmunioribus rationabiliter incipiens
tanq̄ꝫ notioribus. De vnguentis defen-
siuis dicēdū. Quoꝝ officiū ⁊ operatio ē
cū frigidis ⁊ stipticis sint cōposita. Frigi
ditate sua ⁊ stipticitate sanguinē fluentem ⁊ humo-
res admixtos sanguini congellare condensare:⁊ in-
grossare.⁊ sic ex eorum tali acquisita substantia.ine
ptos fluxui reddere.necnō substantiam membri pa
tientis inspissare. porositatesqꝫ ipsius constringere
caliditaiem eius attractiuam refrāgere virtutes mē
bri lesi vnire. Et vnitas fortiores in suis operationi
bus reddere.videlicet in expellēdo maxime. Et sic
ex his defluentes humores loco soluto copulari ꝓ-
hibere. Uirtus.n.vnita fortior ē seipsa dispersa . qđ
idē est omnis potētia manens impartibilis maior ē.
Humoribus itaqꝫ in fluxu seu de ꝓrio influere exi
stētibus.applicentur defensiua in parte sana. videli
cet ea parte qua existunt vie ⁊ ductus per quos de
fluunt humores ⁊ spiritus ad locū lesum. Quibus
defensiuis continuandum erit donec ⁊ vsqꝫ humorū
defluxus cessauerit:quod comprehēdi poterit pri-
uatōe doloris. Delitescētia tumoris (si appuerint)
bonitate saniei in subāstia ⁊ q̄litate ipsiusqꝫ ꝓportio
nata vlceri quātitate: quorum plurime describent̄
forme quarum prima forma erit vnguenti defensiui
cōmunis que talis est. ℞.olei rosati.℥.j.ʃ.mirthini.
℥.ʃ.cere albe.ʒ.vj.b.p.boliar.℥.ʃ. sanguinis draco
nis terre sigillate ana drag.j.ʃ. Conterrendorum
vnumquodqꝫ de per se primo subsequenter cōmi-
xtis in vnum in mortario subtilissime conterrantur
(⁊ nō ab re dū dicitur vnguentum subtile ⁊ empla
struꝫ grossum) ⁊ ꝑ setonē subtilē transmittant̄. Dis
solutaqꝫ cera in oleis ad ignē lētū ⁊ fere īfrigiditatis
dent̄ pulueres ducēdo tale cōmixtū ꝯtinue baculo

Unguentū defensiuuꝫ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

vsqꝫ ad vltimā infrigidationē. Ultimo in aqua rosa
ta seu aceto rosato īfundat̃ ⁊ abluat̃. Tale autē de-
fensiuũ sub tali forma administratũ cõsuetũ est non
remutari nisi de tertia die in tertiā diē applicādo eũ
eo mō ⁊ loco qbus supra. Solet ꝑterea a qbusdā ꝑ
vnguēto defensiuo cõmuni ⁊ alijs vnguētis defensi
uis ꝑticularibus in nõnullis ꝑticulis humani corporis
(licet in oībus ēt) linimentũ vnguēto suprascripto
ꝓportionatũ administrari. Cũ nõ in illis ꝑticulis ac
cõmodate vnguētũ administrari possit cuius forma
erit hec. ℞. olei ro. ℥.ij. boliar. ℥.j. aceti. ʒ.j. misce ⁊
in mortario tale aggregatũ ducat̃: factaqꝫ eoꝝ simpli
ciũ adinuicē bona ꝑmixtione eo linimēto ꝑtes cir-
cũstātes vulneri siue vlceri spatio triũ digitoꝝ liniā
tur. Coopta prius tñ solutiōe cõtinui tētis lichinijs
seu saldellis ⁊ petijs emplastris vnguēto seu vnguē
tis solute cõtinuitati illo tũc tēpore cõueniētibus ⁊
opportunis. Que linitio omni tēpore medelle pre-
stite reiterāda est. Ab alijs v̄o tēpore magni estus ⁊
caloris seu infirmoꝝ inopia loco vnguēti defensiui
⁊ similiter linimēti de qbus supra subministrant̃ nõ
Embroca defensiuũ — nulle defensiuoꝝ forme sub forma embroce. Qua-
rũ prima erit hec. ℞. succi solatri ꝑtes duas plātagi-
nis ꝑtē vnā aceti paꝝ misce. Infusa petia vna in tali
aggregato ⁊ aliqualiter exꝑssa ꝑtes circũstātes solu-
te cõtinuitati embrocēt̃: ⁊ extēsa. Supra mēbrũ vsqꝫ
ad tēpus mutationi cõgruũ ꝑmittat̃. Et iterũ inbibi
ta tali medicamēto applicet̃. Coopta pri⁹ soluta cõ
Aliud. — tinuitate tentis saldellis vt supra habitũ est. Alia for
ma. ℞. aque rosate. ℥.iij. aceti. ℥.ß. misce. ⁊ applicet̃
vt supra. Alij aliter defensiua loco ⁊ tēpore qbus su
pra applicāda applicāt ⁊ hoc mō tali vꝫ loco ex oleo
ro. circunquaqꝫ inuncto eidem pulueres sanguinis
draconis: ⁊ boli armeni hincinde superaspergunt ⁊
eorum digitis nõ valde comprimentibus predictos
pulueres leniũt ⁊ dissoluũt.

¶ Capitulum quartum in quo tractat̃ de vnguentis digestiuis.

Escriptis nõnullis ī defensiuoꝝ materia:
de qbus in ꝓhemio nos declaraturos esse
diximus. Nũc de vnguētis digestiuis di-
cendũ. Quoꝝ officiũ ⁊ opatio est tā in vul
neribus ꝙ̃ in vlceribus indigestis ⁊ crudis sui cali
ditate cũ humiditate ⁊ vnctuositate ꝑmixta ꝑparare
ad expulsionē caliditate digestiuā vigorādo (multi
plicato calore naturali) ⁊ humiditate ⁊ vnctuositate
disponēdo ad alterationē similē illi q̄ fit ī generatio-
ne saniei cũ putrefactōe ꝑmixta molliēdo ⁊ leniēdo.
In vulneribus dico sanguinē ⁊ sup̃fluitates admi-
xtas sanguini congellatũ seu constrictũ in extremita
tibus venarũ notabiliũ ⁊ capillariũ partiũ solutarũ.
Et in locis proximis ābientibus ipsaꝫ solutā ꝯtinui
tateꝫ. Que sanguinis ꝯgellatio ⁊ ꝯstrictio ꝯsequuta
fuit applicatiōe albuminis oui. siue frigiditate aeris
circõdantis. seu alia de causa. ⁊ similiter preparāt ad
expulsionē sup̃fluitates q̄ aggregant̃ in loco: partim
ꝑ viā defluxus virtute expulsiua forti membroꝝ po
tētiũ suas sup̃fluitates ad membrũ debile expellere
Partiꝫ ꝑ viā cõgestionis virtute digestiua ⁊ expul-
siua debili mēbri patiētis. In vlcerationibus vero
crudis ⁊ indigestis preparāt ad expulsionē humo-
res digestioni rebelles sui cruditate. Ethereoginita
te sui forte multitudine. Existētibus igitur vulnere
in sua scd̃a siue tertia die vlceratione indigesta ⁊ cru
da in suo tēpore applicent̃ digestiua replēdo vuln⁹
siue vlcus tētis saldellis seu lichinijs ⁊ petijs in ipso
digestiuo intinctis. Quibus digestiuis ꝓcedendũ
erit in eoꝝ administratione donec ⁊ vsqꝫ quo tibi vi-
suꝫ fuerit sanies ex ipsa soluta cõtinuitate ꝓportiona
ta resudari. Que vt plurimũ in vulneribus hyemis
tꝑe sextā siue septimā. in estate quintā siue sextā diē
insequit̃. In vlcerationibus vero ꝓcedendũ donec
ꝑceteris dolor ⁊ tumor delituerint cũ ꝑ̄sentia saniei
laudabilis in substātia ⁊ quātitate: quoꝝ digestiuoꝝ
plurime describent̃ forme quaꝝ prima erit vnguen
ti digestiui cõis: que talis est. ℞. vitelloꝝ ouoꝝ nume
ro. j. olei ro. ℥.j. misce. Alia forma. ℞. terbētine. ℥.j.ß.
vitelloꝝ ouoꝝ numero. q. olei ro. ℥.ß. misce. huic cõ-
posito potes addere parum croci: si plꝫ: ⁊ erit magis
in suis opationibus efficax: ⁊ in sedatione doloris ꝑ
stans. Alia forma. ℞. terbentine lote. ℥.ij. vitellorum
ouoꝝ numero. ij. croci. ℈.ß. olei ro. ℥.ß. farine ordei.
q.s. vt bone forme ⁊ cõpositionis reddat̃. Alia for-
ma magistralis. ℞. assungie porci liquefacte siue bu-
tiri. ℥.j.ß. cere albe, terbētine añ. ℥.ß. croci. ℈.ß. disso
lutis assungia siue butirũ ⁊ cera simul ⁊ vltimo terbē
tina ⁊ quasi infrigidatis detur crocus ⁊ ducat̃ aggre
gatũ ex his baculo donec ad vltimā infrigidationem
deueniat. Itē alia forma satis mihi domestica in vl-
ceribus: ⁊ in vulneribus etiā a tertia siue quarta die
citra administranda cum humiditate ⁊ vnctuositate
exiccationi permixta participet. ℞. vnguenti basilico
nis serapionis. ℥.j. dialtee. ℥.ß. misce.

¶ Capitulum quintum in quo tractatur de vnguentis mundificatiuis.

Um vnguēta mundificatiua ea denomi
nanda sint que solutas cõtinuitates mũ-
das reddunt. Eapropter: nõ īmerito hoc
in loco dicēdũ esse puto. Mũdificatiuũ
triplicit̃ sumi posse vꝫ large: stricte ⁊ strictissime. Si
large sumat̃ sic oīa vnguenta que hñt mundare solu
tas cõtinuitates siue mũdent eas a sanie: crustis: esca
ris: siue squammis: carne molli: carne putrida: carne
ostracata: ⁊ sic de alijs mundificatiua dici poterunt.
Si autem stricte sumatur: cum mundificatio ex vn-
guentis celebrata proprie solute continuitati vlcero
se tm̃ competat. Sic ea dici poterunt mundificatiua
stricte que habent ipsum vlcus mundare: ab altera
duarum superfluitatum solutas continuitates vlce-
rosas insequentium. Ex quaruꝫ presentia tale vlcus
interdum sortitur denominationem vt a sanie subti
li qua vlcus virulentũ denominat̃ seu a sanie grossa
qua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

qua vlcus ſordidum. Si ſtrictiſſime ſic ea vnguen-
ta que habẽt mundare ſolutas cõtinuitates vlcero-
ſas a ſuis proprijs ſuperfluitatibus ſimul ⁊ collecti-
ue videlicet a ſanie ſubtili ⁊ groſſa ſimul. que due ſu
perfluitates ſm plurimum ſolutas cõtinuitates vl-
ceroſas inſequuntur. Non contrahẽtes tñ tale vl-
cus ad aliquam differentiam determinatã mundifi
catiua ſtrictiſſime denominãda ſunt. Data hac mun
dificatiuoꝝ diſtinctione. De mũdificatiuis ſtrictiſſi-
me ſumptis: de qbus in hac pte principaliter fit ſer-
mo noſter: ſubſequẽter de ſumptis ſtricte: vltimo de
ſumptis large dicendũ erit. Officiũ itaqꝫ ⁊ operatio
vnguentorum mundificatiuoꝝ eſt ſolutas cõtinuita-
tes mũdas reddere: ⁊ cũ in ſolutis cõtinuitatibus vl
ceratis: vt ſupra dictũ eſt due ſuperfluitates adinue
niri ſoleãt vna ſubtilis altera groſſa. ſubtilis que exic
cantibus curat᷑. groſſa que attenuantibus ⁊ diſſol-
uentibus hoc eſt abſtergentibus: quapropter mun-
dificatiuũ ſtrictiſſime ſumptũ ex exiccãtib⁹ ⁊ abſter-
gentibus ſimul ⁊ collectiue componi habeat. Appa
rente itaqꝫ in vlcere ſanie ſubtili ⁊ groſſa repleat᷑ vl-
cus tentis lichinijs ſeu faldellis emplaſtratis vnguẽ
to mũdificatiuo ipſis ſuperfluitatibus proportiona-
to ſm predominium vnius ſuperfluitatis ſuper al-
teram. Quibus continuandũ erit donec locus mũ-
dificatus fuerit ꝙ non falſo com prehẽdere poteris:
dum ſaniei diminuta quantitas ipſiuſqꝫ in ſubſtan-
tia ⁊ q̃litate pfecta laudabilitas affuerint: quoꝝ pluri
me ãnotabunt᷑ forme: quaꝝ pr̃a erit hec. ℞. terbẽti-
ne. ℥. ij. mellis roſati collati. ℥. j. mirre. ʒ. j. thuris ſar-
cacolle añ. ʒ. ij. Unumquodqꝫ eorum que conteren
da ſunt in mortario de per ſe primo. ſubſequẽter cõ
mixtis in vnum ſubtiliſſime conterantur. Factaqꝫ
deinde bona permixtione adinuicem mellis ⁊ ter-
bentine in cazola ad ignem lentum. Et ab igne de-
poſitis ⁊ pene infrigidatis dentur pulueres ducen-
do tale commixtum baculo vſqꝫ ad vltimam infri-
gidationem. Alia forma Recipe vnguenti raxini. ℥.
ij. mellis roſati collati. ℥. j. diſſoluto vnguento in ca-
zola ad ignem lentũ ⁊ addito melle ducendo ea ba-
culo fiat illorũ adinuicem perfecta mixtio. Alia for-
ma ⁊ dicitur vnguentum de dialtea patris mei. ℞.
terbentine vnguenti dialtee añ. ℥. j. cere: raxine pin-
ni añ. ʒ. v. ſcrup. j. buthiri boli armeni añ. ℥. j. ſ. flo-
ris eris. drachme. j. ſ. miſce. Alia forma. ℞. vnguen-
ti baſiliconis. ℥. ij. mellis roſa. co. ℥. j. fiat eo modo
quo ſupra. Et hec pauca ex vnguentis mundificati-
uis ſtrictiſſime ſumptis cõnumerata ſufficiãt. Nũc
ex vnguentis mundificatiuis ſumptis ſtricte non-
nulla connumeranda erũt. Quorum aliqua erũt cõ
ſumptiua ſaniei ſubtilis. Alia diſſolutiua ⁊ attenua-
tiua ſaniei groſſe hoc eſt abſterſiua: ⁊ eorũ que erũt
conſumptiua ſaniei ſubtilis: alia erunt ad caliditatẽ
declinantia. Alia ad frigiditatem: que vero erunt cõ
ſumptiua ſaniei ſubtilis: ⁊ ad caliditatem declinan-
tia eorum prima forma erit hec: ⁊ dicit᷑ vnguentum

raxinum. ℞. raxine pinni terbentine cere citrine olei
cõmunis añ. ℥. iij. diſſoluta cera ⁊ raxina ⁊ oleo ⁊ vl
timo terbentina in cazola ad ignem lentũ ⁊ colatis p
ſetonem infrigidari premittat᷑ ⁊ vſui ſeruet᷑. Alia for
ma ⁊ dicit᷑ vnguentum baſilicon maius: ſiue baſili-
con: ſeu imperiale. ſiue macedonicũ. ℞. cere albe. ℥.
ij. raxine pinni terbentine añ. ℥. ſ. ſepi vaccini picis
naualis olibani mire añ. ʒ. ij. ſcrop. ij. olei communis
℥. iij. Que ſunt conterenda primo de per ſe ſubſe-
quenter ſimul. ⁊ in vnum in mortario conterant᷑ de
inde in cazola ad ignem lentũ oleum ſeppum ceraꝫ
raxinã vltimo terbẽtinam ſubſequenter picem im-
ponito. ⁊ omnib⁹ diſſolutis ⁊ collatis p petiam ſiue
ſetonem ⁊ fere infrigidatis dent᷑ pulueres ⁊ cuꝫ ba
culo tale aggregatum tam diu ducito donec infrigi
det᷑. Alia forma ⁊ dicit᷑ vnguentũ aureũ. ℞. cere no-
ue. ℥. j. olei cõis. ℥. iiij. terbentine. ℥. ſ. picis grece. ʒ.
ij. thuris maſticis añ. ʒ. j. ſcrop. j. croci. ſcrop. ſ. ſubti-
liſſime pulueriꝫet᷑ maſtix. pix. ⁊ thus. Unumquod-
qꝫ iſtorum de per ſe primo ſubſequenter mixtis in
vnum in mortario. ⁊ diſſoluta cera in oleo ⁊ vltimo
terbentina ⁊ pene infrigidatis dent᷑ pulueres ſubſe-
quẽter crocus ducendo tale cõmixtum baculo do-
nec eoꝝ ſimpliciũ fiat pfecta mixtio ⁊ tandẽ vltimata
infrigidatio. Que aũt erũt ſaniei ſubtilis ꝯſumpti-
ua ſiue exiccatiua ⁊ ad frigidũ vergentia: eoꝝ forma
prima erit hec ⁊ dicit᷑ vnguentũ de ceruſa albũ. ℞.
olei ro. ceruſe pulueriꝫate p ſetonẽ añ. ℥. ij. cere albe
ʒ. vj. Diſſoluta cera in oleo in cazola ad ignẽ lentuꝫ
⁊ ab igne depoſitis ⁊ quaſi infrigidatis pone ceru-
ſam pulueriꝫatã ⁊ vltimo lauet᷑ cũ aqua ro. Alia for
ma. ℞. olei ro. ceruſe pulueriꝫate per ſetonem cere
albe añ. ℥. j. fiat eo modo quo ſupra: preter ꝙ nõ la-
uet᷑ cũ aqua ro. neqꝫ re alia. Alia forma. ℞. olei roſ.
ceruſe pulueriꝫate vt ſupra: cere albe terbentine añ.
℥. ij. Diſſoluat᷑ cera in oleo deinde terbẽtina quib⁹
diſſolutis ⁊ quaſi infrigidatis adde ceruſam ⁊ vſui
reſerua. Alia forma. ℞. cere albe olei ro. ceruſe pul-
ueriꝫate per ſetonem terbẽtine añ. ℥. ij. minij. ℥. j. ſ.
diſſoluta cera in oleo: ⁊ vltimo terbentina ⁊ pene
frigidatis adde ceruſam ⁊ minium cõmixtis in vnũ:
⁊ ducatur tale aggregatum baculo donec vltimate
infrigidetur. Alia forma ⁊ dicitur vnguentũ de plũ
bo per me ſaturninum. ℞. antimonij ceruſe añ. ℥. ſ.
plumbi vſti litargirij. terbentine añ. ℥. j. olei ro. ℥. ij.
cere albe. ℥. j. ſ. Que ſunt conterenda ſubtiliter eo
modo quo ſupra contere ⁊ per ſetonẽ ſubtiliter cri
bra: diſſolutaqꝫ cera in oleo ⁊ vltimo terbentina. qui
bus diſſolutis: ⁊ pene frigidatis dent᷑ pulueres: ⁊
ducat᷑ tale aggregatũ baculo donec eoꝝ fiat pfecta
mixtio ⁊ vltimata infrigidatio. Alia forma ⁊ dicitur
vnguentum de thutia ſiue diapomphilicon. ℞. olei
roſ. cere albe añ. ℥. v. ſucci granorum. ſolatri. ℥. iiij.
ceruſe lote. ℥. ij. plumbi vſti. thutie preparate añ.
onc. j. thuris onc. ſ. que ſunt terenda in mortario
ſubtiliter tere eo modo quo ſupra ⁊ p ſubtilẽ ſetonẽ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

transmittantur dissolutaqȝ cera in oleo ⁊ quasi infri
gidatis dent pulueres ducēdo tale aggregatū bacu
lo donec vltimate ifrigidet postremo ponat tale vn
guetū i mortario cū succo solatri ⁊ tādiu cū pistello
ducat donec sueci ⁊ vnguenti adinuicem fiat pfecta
vnio ⁊ incorporatio ⁊ vsui seruet. Et qꝛ multotiens
accidit applicatione iam dictoꝝ vnguentoꝝ ⁊ alioꝝ
similiū:lȝ hec ad frigidū ⁊ siccuȝ sit vergentia insolu
tis cōtinuitatibus caro mollis generari ex eoꝝ sub-
stantia vnctuosa ⁊ oleaginosa remolliēte ptis vlcera
te sbam:ideo hoc in loco cōdignū mihi esse videtur
nonnulla vnguenta enumerare:vt ab errore presato
tuearis:quoꝝ sba nō ita oleagiosa ⁊ vnctuosa existit
imo in sba quasi cerrotarijs simillima est:⁊ eoꝝ pria
forma erit vnguentū de minio:cuius descriptio talis
vnguētū de minio — est. ℞.olei ro.siue cōis.terbentine aā.℥.ij.cere citri-
ne.℥.iiij.minij.℥.vj. subtiliato minio in mortario ⁊
p setonē transmisso dissolutisqȝ cera ⁊ vltimo terbē
tina in oleo ad ignē ⁊ fere his tribus infrigidatis ⁊ p
petiā collatis detur miniū ducendo tale aggregatū
baculo vsqȝ ad infrigidationē vltimā. Alia forma vn
guēti sbe tenentis mediū inter molle seu oleagineū
⁊ durū siue terreste ⁊ dicit vnguētū de cerusa coctū.
Vnguentū ð cerusa coctuȝ. — ℞.ceruse puluerizate p setonē cere albissime.aā.℥.
j.olei cōis.ʒ.iij.terbentine.ʒ.j.dissoluta cera in oleo
⁊ vltīo terbentina in cazola ad lentuȝ ignē ⁊ ab igne
depositis ⁊ quasi infrigidatis detur' cerusa vltimo
vero loco manibus in aqua ro. infussis malaxetur ⁊
vsui tuo reseruet. Alia forma vnguēti presate sub-
stantie alijs quibuscūqȝ eiusdē tū rōnis pualens ⁊
Vnguentū nigruȝ — dicitur vnguentū nigrū descriptione patris mei. ℞.
ceruse puluerizate p setonem:litargirij puluerizati
subtiliter.aā.℥.j.s.cere citrine.℥.s.olei cōis.℥.iiij.s.
Positis cera ⁊ oleo in cazia vna capacitatis satis
magne ad flammā ignis lignoꝝ ⁊ non carbonum:⁊
tamdiu teneant super ea donec illa notabiliter fer-
ueant:⁊ subsequēter ponant in illis feruentibus ce-
rusa:⁊ litargirium:⁊ ducātur continue baculo:ea fer
uēdo ne fundo cazie adhereāt:⁊ intātū buliant vsqȝ
quo tale aggregatū ad colorē liuidum deueniat ⁊ tūc
subito ponatur gutta vna ipsius aggregati sup mar-
more aut ferro seu re alia frigida ⁊ ifrigidari permit
tatur. Infrigidata considerare habeas vtrū talis gut
ta sit sbe mollis ⁊ oleaginee siue dure ⁊ terrestis.seu
inter ista duo tenētis medium:vȝ inter molle ⁊ olea
gineū siue durū ⁊ terrestre. Si vero extiterit substā-
tie tenentis medium inter illa duo iam dicta tunc tā
diu tale aggregatū serueat:donec ad colorē nigrum
deueniat. Si substantie dure ⁊ terrestris fuerit tūc
detur aliquātulū de oleo ⁊ tanto tpe buliat donec p
dictam sbam ⁊ colorē assumat supaddēdo de oleo
bis siue ter ⁊ forte pluries fm opportunitatē. Tamē
consilium meum est circa hoc ꝙ esto magis parcus
in effundendo oleum ꝙ abundans. Melius est rei-
terare vices olei ꝙ in debitaȝ quantitatē infundere.
Si āt substantie mollis ⁊ oleaginose affuerit tunc ta
liter serueat donec colorē nigrū ⁊ sbam inter illa duo
iam dicta tenentē mediū attingat. Que vero erunt
saniei grosse attenuatiua ⁊ dissolutiua hoc est abster
Vnguentū mundificatiuū. Aliud — siua. Eorum prima forma erit vnguenti mundifica-
tiui de melle cuius descriptio talis est. ℞.mellis ro.
℥.j. yreos subtilissime puluerizati.ʒ.ij. misce. Alia
forma ⁊ erit vnguenti mundificatiui de succo apij.
℞.terbentine.℥.ij.mellis ro.collati.℥.j.s. succi apij.
℥.j. Farine ordei.q.s. Fiat in cazola ad lentum ignē
perfecta mixtio mellis:terbentine ⁊ succi adinuiceȝ
⁊ in fine adde tantūdē farine ordei donec ad formā
vnguenti extensibilis deueniat. Alia forma ⁊ erit vn
guenti mūdificatiui de succo absinthij. Que fit eo-
dē modo quo fit vnguentū de succo apij sint hec ð
vnguentis mundificatiuis sumptis stricte dicte sa-
tis. De vnguētis mō mundificatiuis large. Nōnul
Vnguen[…] [..]artia — la assignāda erunt. Quorū p rima forma erit vnguē
ti mundificatiui solute cōtinuitatis vlcerate a carne
molli nō iam habente aliquē putrefactionis gradū.
Sed bene de proximo ad putrefactionē disposita ⁊
Vnguentū apostolorū — tale dicit vnguentū apostoloꝝ seu venereū:cuius ð
scriptio talis est. ℞.cere albe raxine pini:armoniaci
aā.ʒ.xiiij.oppopōacis floris eris aā.ʒ.ij.aristologie
lōge:thuris:bdelii: aā.ʒ.vj.mirrhe galbine.aā.ʒ.iiij.
litargirij.℥.j.olei cōis lib.j. Que sunt puluerizāda
primo seorsuȝ ⁊ diuisiȝ puluerizent subtiliter. Sub
sequenter cōmixtis in vnū. Deinde dissolutis i oleo
ad ignem lentū raxina ⁊ cera ⁊ p setonē collatis ⁊ qsi
infrigidatis dent predicti pulueres eos insimul p-
miscendo. Postmodū addant gūme preparate pre
paratione qua preparari solent. Vltimo incessanter
tale aggregatū baculo ducat ⁊ ifrigidari permittat.
Vnguentū damascenum — Alia forma cōsimilis presate in operationibus ⁊ di-
citur vnguentum damascenum. ℞. vnguenti raxini.
℥.j.floris eris.℈.j. Dissoluto vnguento in cazola ad
ignem lentū ⁊ ab igne deposito ⁊ pene infrigidato
detur flos eris ducēdo tale aggregatum baculo do
nec eorum fiat inseparata mixtio ⁊ tandē vltimata in
frigidatio. Forma vna vnguēti mundificatiui solute
cōtinuitatis vlcerate a carne iam habēte gradū con
firmatuȝ. Immo gradus corruptionis ⁊ putrefactio
nis. Quod vnguentum vt quidam aiunt ⁊ ego cum
eis prohibet ambulationem facit cadere ꝙ est putre
factum ⁊ seruat illud ꝙ sequitur ipsum. Tale vero
Vnguentū egiptiacum — vnguentum egiptiacum denominatur:cuius descri
ptio. ℞.mellis crudi aceti acris: alluminis rochi-
floris eris ana.℥.j. Puluerizanda subtiliter in mor-
tario puluerizentur vt supra de alijs. Subsequēter
omnia in mortario ducantur donec eorum fiat mix-
tio condecens deinde ponantur in cazola ad ignem
lentum ducendo cum spatula tale aggregatum ⁊ se
perando illud a parietibus cazole ne comburatur ⁊
tandiu buliat donec ad colorem rubeum ⁊ similiter
ad sbaȝ densaȝ ⁊ nullo mō rarā ⁊ fluxibilē deueniat.
Si.n.tale aggregatū eēt sbe rare ⁊ fluxibilis duo nō
opportūa i eiꝰ admistratōe ↄtigerēt vnū ꝙ eo solute
cōtinuitati

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

ꝯtinuitati applicato ĩ spacio tẽporis minimi ad actũ fluxibilitatis reduceret. Et sic in ea in tam paruo tẽpore nõ operationes a medico exoptatas inferret. Aliud cuꝫ de rõne grauis ⁊ terrestris sit ĩferiora petere (Cõseruato eo vnguẽto in aliquo vase) Allumen: mel: ⁊ flos eris tanq̃ terrestria grauia ⁊ grossa ipsius vasis fundũ peterent: Acetuꝫ vero ⁊ maxime ipsius aceti substãtia subtilis supficiẽ: quare dũ crederes tale aggregatũ administrare tm̃mõ pte acetũ administraret. Derelicta basi ⁊ radice ipsius aggregati quia melle allumine ⁊ flore eris. Nisi p te primitus eoꝝ permixtio fieret. His vero rõnibus moti cõfirmamus eius substãtiam dẽsam ⁊ terrestrem viliorẽ ⁊ magis collaudãdã fore. Forma vna vnguẽti mũdificatiui solute continuitatis vlcerate a carne ostracata callosa ⁊ dura q̃ vnguẽtum diaberich a quibusdã denominat. Per me martiale: cuius descriptio talis est. ℞. argenti sullimati vnguẽti populeonis seu dialtee: que dialtea multũ accuitatẽ sullimati refrangit. ana ptes equales quo ad oculũ: conterat subtiliter sullimatũ in mortario. subsequẽter addat vnguẽtum dialtee seu populeoni ⁊ tã diu simul ꝯterant donec eoꝝ fiat mixtio ꝯdecẽs ⁊ hec satis ex vnguẽtis que pluribus mẽbris pluribusq̧ solutis cõtinuitatib⁹ sunt cõia. Nunc aũt tractãdum erit de vnguẽtis que vni determinato mẽbro: ⁊ similiter de illis que vni solute cõtinuitati tm̃ sunt ꝓpria: ⁊ primo de illis que vni determinato mẽbro sunt ꝓpria siue appropriata: ⁊ anteq̃ ad ea deueniamus ne ab enumeratione vnguentoꝝ malã cõplexionẽ remittẽtium: ⁊ similiter vnguentoꝝ carnẽ generãtiũ: ⁊ vnguentoꝝ incarnãtiũ: ⁊ vnguẽtoꝝ cicatrizantiũ desecisse videar. Dicat q̃ pro vnguẽtis malam complexionẽ remittẽtibus recurrat ad ea: que de vnguentis mũdificatiuis saniei subtilis scripta sunt: p vnguẽtis vero sua primaria intẽtione carnẽ generãtibus: ⁊ pro vnguẽtis incarnãtibus: ⁊ pro vnguẽtis cicatrizantibus: cũ mũdificationis tempore ⁊ in actu mundificãdi sepe contingat: pter medici intẽtionẽ ⁊ medicaminis applicati virtualẽ operationẽ in vna parte solute cõtinuitatis vlcerate caro generari. In alia cicatrizari: in altera mũdificari. Quapropter in attẽta cõsideratione hoꝝ effectuum diu pmanens arbitratus sum has operationes actõe nature fieri: remotis tñ impedimẽtis: vt tota medicoꝝ schola tenet: ⁊ adhuc a cõtinuissima: ⁊ frequẽti illoꝝ effectuũ cõsideratione non deffiiẽs: ⁊ circa magis mihi necessaria pro nunc occupatus. his de causis dicat ab enumeratione vnguẽtorũ: iam dictorum ꝓ nunc supersedendum esse.

¶ Capitulũ sextum in quo tractat de vnguẽtis capitalibus.

Non possum nõ admirari cũ priores posterioresq̧ medici hui⁹ Antique Certe: ⁊ nõ deceptorie: Necessarie ⁊ continuo Honorate artis: Nõ cuilibet determinato mẽbro vnguẽta ꝓpria ⁊ appropriata adinuenerit sicuti capiti ꝓcurandis solutis ꝯtinuitatib⁹ in eo cõtingẽtib⁹ adinuenere: ꝓ quo vnguẽtũ ex q̃plurib⁹ ꝓprietatib⁹ ꝯstitutũ oĩ studio cõposuere: vz aromatizate: exiccatione: caliditate ⁊ attractõe: aromatizate vt fiat ipsi⁹ mẽbri dillatõe anime: ⁊ spũs confortatio. exiccatõe vero supfluitatũ ꝯsumptio. cõplexiõis naturalis mẽbri ꝯseruatio. Omne.n. simile a suo simili ꝯseruat. Caliditate inati coloris mẽbri naturalis debilis vigoratio pseruatio ⁊ multiplicatio: attractione aũt supfluitatũ extraneaꝝ in ꝓfundo solute cõtinuitatis existẽtiũ. ad exteriora euulsio. Ecce quã posteriores medici hac tẽpestate nostra ellaborauere in inuestigatõe p̃fati vnguenti ꝓ ꝯseruatõe comple xionis: ⁊ vigoratõe caloris naturalis istius mẽbri p̃supponẽtes ea: maxime forte basis: ⁊ fundamẽtũ fere reqsite curatõis. Qñ vnguẽtũ administrãdũ erit dũ sanguis ex ipsa soluta ꝯtinuitate penit⁹ fuerit restrictus: q̃ sua scõa die cõputata ab hora ꝑcussiõis ẽplastratis ex eo lichinijs seu faldellis: ⁊ magna vna petia occupãte de pte sana p spatiũ quattuor digitorũ fm oẽm differẽtiam positõis. Que lichinia faldelle ⁊ petie emplastrate in oleo rosato infundant: ⁊ aliqualiter exprimant ⁊ loco actu calida taliter p̃parata applicent: donec appareat in loco soluto aliqualis digestio: ⁊ doloris penitus remissio. Et tunc oleo postposito eo solo vnguẽto ꝯtinuet donec ⁊ vsq̧ quo ab accidentib⁹ malis tut⁹ fueris: ⁊ caro iaꝫ cuti q̃si adequata fuerit: ⁊ ad alia medicamẽta: eiusdeꝫ tamẽ rationis deueniendũ erit. His duab⁹ rõnibus moti prima cum natura tali permutatione gaudeat. Secunda vt videaris non vno semper medicamento ꝓcedere sed diuersis. ex quib⁹ infirmi ⁊ astantiuꝫ spes salutis corroboratur. ⁊ tũc ad cerrotaria transeũdum. que vnguentis prestantiora erũt in cura. Stãte carne iam quasi adequata cuti. ⁊ hoc cum nõ oleaginitate ⁊ vnctuositate participent quibus sit aliqualis refractio aromaticitatis. ⁊ exiccationis vnguentorũ. descriptio eius talis est. ℞. terbentine: raxine pini. olei cõmunis siue rosati. cere noue. aũ. ℥. vj. betthonice matrisilue. aũ. libram mediam. hoc est. ℥. vj. vini albi potentis ⁊ odoriferi ad aliqualem dulcediuem tendentis. q. s. pro sepultura herbarum bethonicam ⁊ matrisiluam minutim incidito. deinde ea in mortario aliqualiter contondito ⁊ sic preparata in vino albo odorifero infundito. que duo stent in tali infusione per dies tres naturales ⁊ forte plures miscendo predictas herbas ⁊ vinum omni die bis siue ter. Postea predictum vinum cum predictis herbis summito. ⁊ in caldario siue cazia magna ⁊ similiter terbentinam oleum raxinam ⁊ ceram imponito. ⁊ tam diu ad lentum ignem simul buliãt per miscendo ea baculo ne fundo cazie adhereant donec vini fiat cõsumptio postmodum per setonem sine petiam rare substantie colent ⁊ exprimãtur in catino vitreato ⁊ ĩ eo ĩfrigidari pmittant. Infrigidatis

Omne simile sui simili cõseruat.

iterum ponant in vna cazia ad ignē ꝛ dissoluat qui
bus etiā dissolutis addant sarcacolle.mitre.añ.par-
tem vnā gūmi.ellemi ptes.iij.Ita ꝙ vni libre vnguē
ti correspondeāt istorum triū puluerizatoꝝ.℥.ij.ꝛ ali
qualiter buliant.Et iterum collent ꝛ vnguentum ex
his iam dictis simplicibus ꝛ modis cōstitutuȝ vsui
seruetur.Forma vna ceroti capitalis pre alijs. No-
bilior cōstituat ex modis ꝛ simplicibus iā dictis ad
inuicē ꝓportionatis preter oleo qbus vnguentū ca
pitale prescriptū constituit. Quo constituto mani-
bus oleo inunctis malaxet ꝛ vsui seruetur. Alia for
ma ceroti capitalis.℞.raxine pini.cere añ.℥.vj.ter-
bentine.℥.xij.succi bethonice plantaginis.apij.ana.
lib.j,buliant succi adinuicem cum cera raxina in ca-
zola ad ignē lentū ꝛ quasi succis cōsumptis ꝛ exicca
tis detur terbētina.qua dissoluta ꝛ aliqualiter ꝑ ebu
litionē cū illis incorporata collent. ꝛ vsui cerotū cō-
fectū reseruet.Et hec de vnguētis ꝛ cerotarijs que
vni determinato mēbro sunt ꝓpria siue appropriata.

¶ Capitulum septimum in quo tractatur de vnguē-
tis mercurialibus.

Ositis nōnullis vnguentis ꝛ cerrota-
rijs que mēbris appropriant. Hoc aūt
in loco tractādū erit de vnguentis ꝛ cer
rotarijs que vlcerib⁹ appropriata sunt.
Et marie cuidā egritudini vlcerose mali modi.Cui
applicatione vnguentoꝝ que alijs vlceribus appli-
cari solent poti⁹ cōpertū est nocumentū ꝙ̄ iuuamen-
tum:Cuius tā absurde diuersitatis dubius ꝛ multo
tēpore in eius ꝯsideratiōe anxius cōmorans. Tādē
experimēto rōne cōprobato visuȝ est per me ꝛ alios
ꝙ̄plures iam dicte egritudinis cura fieri applicatiōe
medicaminū corpus a supfluitatib⁹ indesinēter mū-
dantium (Neglectis iam dictis localibus ꝛ alijs)
Qua de re nō erit erroneū dicere ꝛ sine hesitatione
credere hāc egritudinē a materia antecedēte ꝛ forti
ꝛ ꝯtinue eam fouēte dependere. Cuius cura vt ha-
bitum est:erit euacuatio illi debita ꝛ proportionata.
Que vero ea sit in his.Et alijs in hac parte inciden
taliter dicēdis ꝯsidera. Et primo ꝙ euacuationum
per medicos seniores ꝛ iuniores adinuentaꝝ. Alie
fiunt assumptione:solutiui assumpti per os in forma
pillulari:ꝯfectionis:electuarij:pulueris:vel sub alia
forma.Nōnulle linitione illorum ꝛ ventris inferio-
ris cum vnguento arthanite vel laxatiuo.Certe leni
tione extremitatū.Que vero fiunt assumptione solu
tiui assumpti per os. Et similiter lenitione ventris.
Que per os de quibus sermocinandū est educunt
solūmodo humorem ad quem conuertuntur. Pro
eo tempore quo fit retenta ꝛ digesta medicina solu-
tiua in corpore: Cuius digestionis terminus cōmu
niter est circa horas octo.In quo tempore interduȝ
educuntur omnes humores fere peccantes: (licet
raro) interdum eorum pars educendo eos per suc-
cessum ꝛ non regione alia.Que euacuatio mei sen-
tentia in vno videtur diminuta:in alio erronea. Di-
minuta qꝛ nō educit continue ꝛ successiue supfluita-
tes donec corpus redditur mūdum. Posito enim
interuallo(vt res exigit) inter assumptionē vni⁹ me-
dicine solutiue ꝛ aliaȝ in tpe autem intermedio fiet
reaggregatio.(Dico in hac magna causa):tante hu
miditatis ī corpore:quāte facta fuit euacuatio ꝑ prio
rem medicinā:ꝛ forte plus. Preterea nō educit plu
ralitate regionū sed tantum vnica. Pluribus.n.hu-
moribus peccantibus varie substantie:ꝛ decentis in
loco longinquo ꝛ forte rebelli a via secessus nō fiet
eorum debita ꝛ appropriata euacuatio.Unica regio
ne qꝛ per secessum.Erronea qm̄ nō inueniendo hu
morem ad quē cōuertitur ꝛ in quē est propriū age-
re educit humiditates radicales ꝛ illas elliquat ꝛ dis
soluit.Et sic est causa magni terroris ꝛ multaꝝ egri-
tudinum:senij ꝛ mortis tēpestiue:ꝛ in actu euacuan
di sepe accidit ꝙ mouet humores ꝛ illos nō euacuat.
Et si euacuat laboriose euacuat:aut euacuat plusꝙ̄
oportet.Et facta euacuatione accidit interdū:febris
dolor capitis:Uertigo:Debilitatio visus:Debilita-
tio stōi:Sitis:Singultus:Dolor stōi: Dissenteria:
egestio sanguinea:Tenasmon: Laxitudo:ꝛ debilita
tio corporis.De quoꝝ accidentiū supereuētu null⁹
admiretur.Cuȝ medicina qua fit talis euacuationis
modus maliginate ꝛ venenositate participet(qꝛ for
te aliter nō educeret). Ni igitur mirum si transcēū
do per os ꝛ mēbra nobilia prefata accidentia subse-
quantur.Que aūt fiunt linitione extremitatū educēt
superfluitates peccantes tantūmodo ꝛ egritudinem
fouentes siue sint.a.siue.b.educendo eas cōtinue ꝛ
successiue die noctuqꝫ donec corpus redditur mun
dum vnica regione siue pluribus quibus habilius
ꝛ cōmodius tales superfluitates euacuari possunt.
Et quamuis hi prenominati effectus ꝛ operatiōes
ex tali modo euacuādi consequētes:vere digna sint
nō minima admiratione.Eapropter vt admirantiuȝ
animus sedeat:erit innotescendū hos effectus ꝛ ope
rationes nō fieri vi medicine educentis illū humo-
rem peccātem.Sed si virtutis expulsiue membroꝝ
principaliū expergefacte ꝛ irritate a qualitate linimē
ti ad expellenduȝ nocitiua superflua. Ac si irascens
incitaretur vt furiat.Opus enim nature pre alijs ra
tionabilius.Uallidius ꝛ incolumius.Item innote-
scendū secundo.Quod nō raro accidit virtute exic
catiua linimenti quo fit prenominatis euacuādi mo
dus consolidatio vlcerum iam dictoruȝ fieri absqꝫ
vllo signo sensibili euacuatōis.(Et nō ab re).Exic
catis enim extremis partibus exiccatur totum cor-
pus.Sicuti infrigidatis extremis partibus omnes
totius corporis partes infrigidantur.Accidentibus
vero timorosis ex hac linitione siue euacuatione ap
parentibus illis succurendum erit de facili.Et hoc
per remotioneȝ cause extrinsecus applicate. Quod
nō fieri contingit in euacuatione facta vi medicine
assumpte per os.Et si quis mordaci dente de vlce-
ribus in ore euenientibus ex linitione prefata talem
modum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

modum euacuandi accuſauerit. Taceat: Maiorum
ſuoꝝ documentis: dicendū in cura ſcabiei antique ⁊
vlceroſe diſſenteria ꝓuocari. Similiter in cura ſcro
phularuꝫ inteſtinoꝝ excoꝛiatione apoſtema ſcrophu
loſuꝫ curari. In paſſionibus oculoꝝ poſterioꝛ pars
colli ignita acu ⁊ ſetōe ꝑfoꝛari. In magnis cauſis qꝛ
in lepꝛa venena intrinſecus exhiberi (ꝙ maius eſt)
Quam mire ⁊ excellentis virtutis exiſtat in pꝛefata
egritudine euacuationis modus linitione extremita
tū adminiſtratus: vere: Nō mihi ſi lingue centū ſint
oꝛaqꝫ centū: ferrea vox ſufficienter enarrare poſſeꝫ.
Sed ꝓ poſſe nr̄o debili hec pauca de eius virtute ⁊
opatiōe ſatis dicta ſint. (Hoc vno nō omiſſo). Qd̄
tuū ex pꝛefatis euacuandi modis vnū in hac dura ⁊
ſeua ⁊ vltima egritudine: ꝙ magis cōdecens videat̄
eligere ⁊ illū in infirmoꝝ languētiū ſubſidiū afferre.
Deueniēs modo ad linitionis modū. Dicatur: qd̄
pꝛimo p̄parentur loca in qbus fieri habeat talis illi-
nitio tali p̄paratiōe ꝙ fiat habilioꝛ virtutis linimenti
impꝛ̄ſſio ⁊ ꝯſ̄nter effectus exoptatus faciliꝛ vꝫ fomē-
tādo manus ⁊ pedes. Manus a cubitis ⁊ ſupꝛa cu-
bitos ꝑ quattuoꝛ digitos vſqꝫ ad palmā manꝰ. Pe
des a genibus ⁊ ſupꝛa genua ꝑ quattuoꝛ digitos vſ
qꝫ ad plantā pedis decoctione hac vꝫ. ℞. calamenti
oꝛigani: menthe: ruthe: marubij: folioꝝ lauri: ſcabio-
ſe: lappacij acuti: feniculi añ. M. j. bubliāt hec inſuf
ficienti quātitate aque vſqꝫ ad cōſuptionē tertie par
tis: ⁊ ſtuffent̄ membꝛa p̄dicta omni ſero circa caſum
hoꝛe melācolie vergentē verſus hoꝛā flegmatis. Cū
in tali egritudine multū p̄dominet̄ flegma humoꝛi
melācolico admixtū. Quod perſuaderi pōt ex do-
loꝛe ⁊ anguſtia infeſtantibus ⁊ ſe mouentibus hoꝛa
motus humoꝛū peccantiū. Nā patientes talē diſpo
ſitionē egritudinalē. Incipiūt moleſtari a doloꝛibꝰ
⁊ anguſtijs circa caſum hoꝛe melancolie cōtinuādo
ꝑ totā hoꝛā flegmatis: qꝛ incipiunt moleſtari a vige
ſima ſiue vigeſimaſecūda hoꝛa: ꝑdurando per totaꝫ
nocteꝫ que ſunt hoꝛe pꝛedictoꝝ humoꝛū. His locis
pꝛeparatis ad ſuſcipiendas virtutes linimēti. Sub
ſequēter ea pānis lineis calidis abſtergant̄. Et dei
nutu inungat infirmus ꝑ ſemetipſum loca fomenta
ta eo in loco calido ſedēte vt puta inter duos ignes
vnguento in extremitatibus digitoꝝ tepefacto. De
quo infra. Inunctis his partibus faſcientur loca illa
cū faſcia actu calida. Suprapoſita pꝛius ſtuppa cana
pina: cōtinueturqꝫ talis faſciatio donec continuat̄ ta
lis inūctio. Et cōtinuet̄ talis inunctio vſqꝫ ad diem
quartā ſiue quintā īcluſiue ⁊ foꝛte plus. Donec dē
tes dolere inceperint: ſiue flegmata ꝑ gingiuas nota
biliter diſſolui ſiue ſuperfluitates. Peccātes alia re
gione ſenſibiliter ſeu inſenſibiliter euacuari. Et tūc a
tali linitione diſiſtendū erit. His aūt apparentibꝰ ab
ſtergantur ⁊ mundent̄ loca inuncta a tali linimento
cū panno lineo rudi ⁊ nouo cauendo infirmū ſūmo
pere a pꝛincipio linitionis vſqꝫ ad finem cure a fri-
goꝛe. Ita ꝙ nō egrediat̄ domum donec ceſſabit flu
xus flegmatis ⁊ aliarum ſuperfluitatum euacuatio.
Et ne pꝛenominatus euacuandi modus in aliqbus
caſibus videatur fallax ⁊ mendoſus erit attēdendū.
Quod foꝛti egritudine apparēte ⁊ medicamini tuo
reſiſtente virtute exiſtente robuſta ſatis nō eſſet ab-
ſurdū totum coꝛpus ſtuffari ⁊ linitionem noſtraꝫ vſ
qꝫ ad humeros ⁊ illa foꝛte ⁊ doꝛſum terminari. Sub
ſequenter infirmuꝫ pannis calidis inuolutuꝫ in mol
li lecto collocari: ⁊ cum ſacculis caleſacti oꝛdei circū
dari. Et econtra virtute debili exiſtente ⁊ egritudīe
infeſtante: ab his iaꝫ dictis euacuādi modis erit de
ſiſtendum: ⁊ a leuioꝛibus pꝛo eius cura pꝛocedendū
Seu localibus appꝛopꝛiatis: de quibus infra palliā
dum. Quare inequaliter liberando foꝛtitudinē vir-
tutis: ⁊ egritudinis: ⁊ liuiendi modū inter ſe. Inter-
dum tui honoꝛe: linimenti venerationis cōſeruatiōe
infirmi vtilitate: nō erit inutile. Et ſi queratur que nā
poſt talem inunctionem dieta competat vtrum ſub
tilis ⁊ tenuis: an groſſa. Reſpōdeo mei ſentētia (vt
ſupꝛa dictum eſt) Cū effectus ⁊ operationes ex lini
tione iſta cōſequentes non fiant vi medicine educē
tis illum humoꝛem peccantem. Sed vi virtutis ex
pulſiue membꝛoꝛum expergefacte ⁊ irritate ad ex-
pellenduꝫ nocitiua a qualitate talis linitionis. Ideo
omni poſſe opoꝛtet naturam totius confoꝛtare ⁊ cō
ſeruare: vt confoꝛtata ⁊ vigoꝛata fiat potentioꝛ in ex
pellendo nocitiua ſuperflua. Et cum a re nulla pꝛe-
ſtantius ⁊ velocius virtus confoꝛtetur quam a bono
⁊ laudabili cibo ⁊ potu. Quare in caſu erit eger ci-
bandus cibarijs generatiuis boni laudabilis ⁊ non
putreſcibilis chymi: vti carne gallinarum: Capponū
Pullarum iuuenum: edi lactantis: Caſtrati iuuenis
perdicum: faſianoꝛum: auicularum cum roſtro ſub
tili: ouis gallinarum coctis: pꝛeterqnam elixis ⁊ fri-
xis. Item potus eius ſit vinum ſuauis ꝙ haberi po
teſt ſine admixtione aque. Tale autem vinuꝫ eſt na
ture amicabiliſſimum ⁊ maxime vinum album ſub-
tile aromaticum ⁊ ad bibenduꝫ ſuaue: ⁊ eſt de eo de
quo ſanguis ⁊ ſpiritus quaſi nullo medio generat̄.
Ad plenioꝛem doctrinam euacuationis linitione ex
tremitatum ſuccedentis. Cum incidentaliter in ſu-
perioꝛibus tactum ſit de eius accidētibus vnicuiqꝫ
intellectui pauoꝛem inferentibus. Et ſimiliter de eo
rum cura per remotionem cauſe extrinſecus appli-
cate erunt hec conſideranda: videlicet que ⁊ quot
ſint talia accidentia: deinde cum quibus ⁊ qualibus
ea curanda ſunt. Accidentia connumerantur hec: vi
delicet dentium ⁊ gingiuarum doloꝛ: gutturis aſpe Numerꝰ accidētiū ⁊ cura.
ritas ⁊ inflammatio. Flegmatis ex gingiuis ſuper-
flua euacuatio. Fluxus flegmatis ex gingiuis ante
tempus reſtrictio. Flegmatis non in ſuo tempoꝛe a
gingiuis expulſio. Maſticationis cibi difficultatio.
Virtutis debilitatio. Ventris conſtipatio. Coloꝛis
faciei moꝛtificatio. ¶ Pꝛimum itaqꝫ accidens cu-

retur cum succo absinthij ⁊ albumine oui simul mi
xtis. Ex quibus partes inuncte inungantur. Cure-
turqꝫ ex lacte ouino tepido ipsum os colluendo.
¶ Secūdum accidens cum melle rosato: melle sim
plici aqua ordei: aqua lactis. ¶ Tertium accidens
castigetur cum boloar. dissoluto cum succo lanceo
le ⁊ ex isto composito colluatur os ⁊ eo inunguātur
loca inuncta prius: siue teneat in ore frigidam aquā
seu succū solatri ⁊ sic fiet restrictio fluxus. ¶ Quar
tum accidens cum masticatione stafisfragie: siue pta-
sie: hoc est piperine. ¶ Quintum vero accidēs cor-
rigatur cum fomentatione partium que prius fue-
runt inuncte ex rore marino saluia bulitis in aqua.
¶ Sextum accidens cuʒ dieta sorbilli ex bono bro
dio. contusso: stillato. Quibus si admisceant cordia
lia non erit inutile. ¶ Septimū accidens destruat
cum zucharo ros. Buglosato. Boraginato. Cibis
bonis ⁊ cordialibus. Epithimatibus cordialibus el
lectuarijs cordialibus: ⁊ potibus cordialibus.
¶ Octauum vero accidens cum clisteri commu
ni: seu ex brodio pulli cum zucharo ⁊ vitellis ouoꝝ
⁊ sale. Et vtatur zucchharo violato dum adest ven-
tris constipatio cū virtutis debilitate. ¶ Nonuʒ ac
cidens anihiletur cum gumma arabica asungia vrsi
oleo rosato. añ. ⁊ misce. totum cum pauco balsami: ⁊
inungantur manus facies ⁊ tempora: ⁊ tunc redde-
tur color naturalis ⁊ pulcher. Et hec breuiter de cu
ra accidentium dicta sint. Interroganti vero cām.
Unde est ꝙ ex prefato liniendi modo fit ſm pluri-
mum superfluitatū: euacuatio per sputum: licet in-
terdum per secessum. sudorem ⁊ vrine fluxū. Di-
catur quod: existente non raro materia huius egri-
tudinis a predominio flegmatica. Natura sagax re-
gionem euacuationi flegmatis: ⁊ maxime a capite de
scendentis: ⁊ similiter humoris cursu flegmatis ex-
pulsi si quis fuerit hanc non rebellem. videlicet per
sputum immo sibi solitam ⁊ familiarem comperta
est: Siue dicatur linitionem predictam sui proprie
tate occulta dentibus ⁊ gingiuis nocere ⁊ ea debili-
tate. Quare parte debilitata fit in ea aggregatio su-
perfluitatum egritudinem apostemosam constituen
tium partim per viam defluxus: partim per viam cō
gestionis. Cuius egritudinis apostemose materia
coniuncta in aliquibus calore naturali calori extra-
neo predominante suppuratur. In nonnullis calo-
re extraneo calori proprio predominante corrumpi
tur. Et sic quicquid ab ea corruptione tangit simi-
liter corrumpit. Quare facta in eo loco solutione
continui ⁊ porta ex exitura siue putrefactione: debi-
litate adhuc procedente (vt res exigit) fit inde per
sputū ratione hac superfluitatū expulsio: ⁊ sic earuʒ
euacuatio. Miror etenim in casu si ita est ex hac so
lutione vlcerosa flegma non alteratum euacuari.
Assignata interroganti hac causa. Nūc autem de-
scribenda erit ea (linimenti ex intentione nostra cō-
solati descriptio). Quo inunctis extremitatibꝰ est
omnium membrorū principalium corroboratiuum
membrorumqꝫ illis deseruientium confortatiuum:
necnon membrorum: quibus applicatur vigoratiuū
spiritus ⁊ anime dillatatiuum: cunctarum virtutum
sed expulsiue maxime omnium membrorum ad ex-
pellendum nocitiua incitatiuum: superfluitatuʒ pec
cantiuʒ continue ⁊ successiue die noctuqꝫ donec cor
pus reddit mundum vnica regione siue pluribus
eductiuum. ℞. laridi ex intentione nostra preparati.
℥. vj. Mercurij terrestris in naturam celicole cōuer
si. ℥. iij. misce ⁊ fiat vnguentū in mortario lapideo si-
ue ligneo per diem integram conterendo ita ꝙ mini
ma pars vnius simplicis contangat minimam partē
alterius. Forma vna vnguenti mercurialis substan-
tie tenentis medium inter molle ⁊ durum. Quod
per me cerotuʒ mercuriale denominatur. Cuius of
ficium ⁊ operatio erit membrum cui applicatur per
maxime vigorare. Et cunctas virtutes principaliter
membri lesi: ⁊ secundario membrorum cui tale mē
brum alligatur irritare digestiuam ⁊ expulsiuam pre
ceteris. Quod vnguentum administranduʒ erit ho
ra prima qua ad infirmum perueneris. Extenso su-
per petia vna cappacitatis magne: ita ꝙ comprehen-
dat notabiliter de parte sana membri vlcerati ipsum
vlcus ambiente. Repleto vlcere prius lichinijs fal-
dellis emplastratis vnguento de quo infra. Quo
continuandum erit donec locus penitus consoli-
datus fuerit. Cuius descriptio talis est. Recipe li
nimenti suprascripti. onc. iij. mercurij celicole onc.
ij. cere. onc. ij. s. terbentine onc. s. Alteratur linimen-
tum suprascriptum cum mercurio celicola in mor-
tario ligneo cum pistello suo eodem modo quo su-
pra. Deinde dissolutis insimul cera ⁊ terbentina
in cazola ad ignem lentuʒ ⁊ ab igne depositis ⁊ qua
si infrigidatis detur linimentum mercurio suprascri
pto admixtum illius infundendo partem post par-
tem. Forma vna vnguenti mercurialis quo lichi-
nia ⁊ saldelle emplastrentur. Cuius officium ⁊ ope
ratio erit vlcus a suis proprijs superfluitatibus
emundare ⁊ subsequenter non primaria sui inten-
tione: sed secundaria carnem generare. Recipe la
ridi ex intentione nostra primaria preparati onc.
vj. mercurij terrestris. onc. iij. alluminis rochini vsti
dragme. vj. corticum thuris puluerizati drag. iij. mi
sce. Sint ista connumeranda satis de vnguentis ⁊
cerrotarijs que vlceribus appropriata sunt. Et licet
quāplura dicta incidentaliter tamen in de vnguen-
tis mercurialibus visa sint. Uere id non absqꝫ ra
tione factum arbitrandum est. Cum nonnulli ad
pauca respicientes afferant curationē verā ⁊ ratio-
ne comprobatam iam dictoꝝ malignorum vlcerum
vnguentis mercurialibus minime fieri posse. Nec
ea vnguēta in humano corpore canonice administra
ri debere. Qua de re vt ꝑfata ⁊ alia clariꝰ dillucidēt.
¶ Querēdū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

¶ Querẽdũ erit ⁊ primo vtrũ vnguẽta mercurialia ꝓcuranda dispositiõe iã dicta: ⁊ alijs in humano corpe administrari habeãt. Pro q̃ dicẽdũ ꝙ sic cuꝫ Galie. Aui. Mesue ceteriqꝫ talibus vsi fuerit. Indiesqꝫ cõis medicoꝝ cetus vtaꝛ ẽt. ⁊ hoc inũctis pulsibꝰ ꝓcurãda scabie. Et si dicaꝛ ꝙ si in ꝯpositione vnguẽtoꝝ ꝓcucurãda scabie Mercuriꝰ nõ ĩgrediꝛ neqꝫ administraꝛ in tãta dosi queãdmodũ administraꝛ in vnguẽtis ꝓ curãdis vlceribꝰ p̃fatis in qbus dosis Mercurij satis adaucta ẽ. Dicẽdũ ꝙ sicut nõ est ꝓportio eq̃lis inter scabiẽ ⁊. hãc egritudinẽ vlcerosaꝫ cũ hec egritudo sit seua. ⁊ vltima ⁊ mali modi sic nõ dꝫ esse eq̃lis ꝓportio Mercurij in vnguento ꝙ administraꝛ ad scabiẽ ⁊ in vnguẽto ꝙ administraꝛ ad iã dictã egritudinẽ. Ultimã qdẽ seu fortis egritudo fortibꝰ seu vltimis indiget adiutorijs ꝓ sui cura.

¶ Queraꝛ secundo vnde est ꝙ vnguẽta mercurialia curãt scabiẽ ⁊ p̃habitã egritudinẽ. inũctis pulsibus tãtũmodo. Dicẽdũ ꝙ curãt scabiẽ ⁊ prehabitã egritudinẽ euacuãdo mãꝫ añcedẽtẽ eoꝝ sicuti dr̃ a maioribꝰ nr̃is d̃ vnguẽto expto ad scabiẽ ipsiꝰ Mes.

¶ Queraꝛ tertio propter quid est ⁊ vnde hoc accidat ex talibꝰ vnguẽtis talis auacuatio fieri eo mõ quo diciꝛ. Dicẽdũ ꝙ irritãdo sua q̃litate expulsiuaꝫ mẽbroꝝ pricipaliũ fit talis euacuatio. Inunguntur n. ꝑtes valde ⁊ summe pricipalibꝰ allegate. neruis artherijs ⁊ venis magnis mediantibꝰ. Sicuti diciꝛ de vnguẽto arthanite Mesue ꝙ expulsiuã intestinorũ stimulãdo ⁊ irritãdo euacuat.

¶ Queraꝛ q̃rto vtꝝ linimẽto iã dcõ q̃cũqꝫ egritudo d̃ repletione curari posset. Cũ ꝑ nos tot ⁊ tãta d̃ eiꝰ virtute ⁊ opatõe dcã sint. Dicẽdũ ꝙ sic dũmõ virtꝰ sit fortis ⁊ egritudo nõ acuta: nec cũ malis accñtibꝰ ĩ aliq̃ tẽpore sui paroxismi cõplicata. Et hoc iõ cũ d̃ facili infirmus in tẽpore infestationis accidẽtiũ ⁊ in pricipio paroxismoꝝ deficere posset. Natura a tot ⁊ tãtis ĩfestata. C Nonne vnusquisqꝫ magis se vno inimico notabiliꝛ ⁊ ledẽte põt se d̃fendeꝛ q̃ꝫ a pluribꝰ).

¶ Queraꝛ quĩto vtrũ mẽbra pricipalia ex tali linitiõe ledanꝛ. Dicẽdũ ꝙ nõ ledũꝛ lesiõe q̃ nõ corrigi ac rectificari possit. Cũ cã possit abscĩdi ⁊ remoueri qꝛ se tenẽs ab extrĩseco. Necnõ cũ possint applicari ꝑ intus ⁊ extra pricipalia mẽbra vigorãtia ⁊ cõfortãtia. Et adhuc nã a supfluitatibꝰ exonerata nõ deficit postea in necessarijs qꝛ maxĩe in vigoratiõe pricipaliũ. Et sicuti dictũ est remisse ledũt. Cũ mercurij q̃litas satis sit refracta ⁊ cõsolata. Si qs diligẽtissime ꝯpositionẽ nostrã inspexerit. Uti diciꝛ d̃ scamonea inde ellectuario succi ro. colloquintida elleboro agarico turbith inde alijs.

¶ Queraꝛ sexto vtꝝ tale medicamẽ venẽositate ꝑticipet. Dicendum ꝙ sic refracta: tamen.

¶ Queraꝛ septimo. Unde est ꝙ a talibꝰ vlcerationibꝰ absoluti post aliq̃d tẽpus: vt puta ꝑ annũ de nouo ĩ vlceratiões incurrũt. Dicẽdũ ꝙ nõ obseruato debito regimine in sex rebꝰ nõ nãlibus: multiplicatisqꝫ supfluitatibꝰ: ⁊ supuenieẽte. Iteꝝ cã ab extrĩseco tales iteꝝ in vlceratiões incurrũt: sicuti accidit ĩ alijs egritudinibꝰ ꝑticularibꝰ: qꝛ pleuresi. Et vniuersalibꝰ qꝛ febre. Cognitum enim est experimento talẽ morbum forte contagiosum.

¶ Queraꝛ octauo: vnde ẽ ꝙ ĩ aliqbꝰ casibꝰ curatio reddiꝛ mẽdosa: nam illa vlcera videnꝛ q̃si exccari ⁊ in breui tꝑe rescindi. Dicẽdũ ꝙ ꝯtingit: ex his vꝫ ꝙ nõ fcã fuit euacuatio ꝯpleta ⁊ sufficiẽs: sed ĩcõpleta ⁊ diminuta: qꝛ diminuta fcã fuit illinitio. Seu ꝙ forte ĩfirmus exposuit se frigido aeri in tꝑe euacuationis: vnde: mãe añcedẽtes obturatis porositatibꝰ ⁊ cõstipatis nõ potuerũt exalare ⁊ expirare: qꝛ delegate ad locũ debilem fuerunt in causa rescindationis.

¶ Queraꝛ nono vtrũ adiueniãꝛ alia medicamina similẽ q̃litatẽ habẽtia ita ꝙ ex eoꝝ aproximatione ad mẽbra inducãt talẽ euacuationẽ. Dicẽdũ ꝙ sic: non tñ a nã p̃fati medicaminis denudata valde. vt suffumigia q̃dã quoꝝ administratio vsitata culpari poterit ⁊ cãm cõsidera ptrãseũt egdẽ subtiliata sba ĩgredientium suffimigij compositionem ĩmediate super principalia ⁊ eis deseruientia.

¶ Queraꝛ decimo vtrũ vnguẽtis mercurialibꝰ eo mõ q̃ diciꝛ vtẽdũ sit. ꝯstitutũ. n. est ꝙ nullo mõ talia vnguẽta suꝑ pricipalibꝰ applicãda sint: ⁊ cũ irritãdo nãm mẽbroꝝ pricipaliũ. irritatio talis nõ possit fieri nisi virtus ipsiꝰ cadat sup pricipalia ea igiꝛ nõ eis eo mõ vtẽdũ est. Dicẽdũ ꝙ si cadũt suꝑ mẽbra pricipalia. remisse tñ cadũt extremis ꝑtibus inũctis: ⁊ sic virtus eorum ad principalia remisse accedit.

¶ Queraꝛ vndecimo vtrũ sit euacuãduꝫ repẽte ⁊ multe queãdmoduꝫ faciũt vnguẽta mercurialia: vt q̃ꝫplures v̾bo vno asseruere. Talis. n. euacuatio fallax est ⁊ nãe inimica. Paulatina v̾o certa ⁊ vera. Dicẽdũ ꝙ talis euacuatio nõ est repẽtina: qꝛ nõ ẽ fallax nec nãe inimica. Fit. n. talis euacuatio actiõe nãe potẽtiã in mãm habẽtis vt supponitur ⁊ nõ medicine. Si namqꝫ fieret actione medicine tunc repentina ⁊ multa euacuatio esset fallax ⁊ nature inimica.

¶ Queraꝛ duodecĩo vtrũ huius egritudinis vlcerose ⁊ maxĩe cũ dolore vigilia cõplicate negligenda seu differẽda sit curatio. Dicẽdũ ꝙ nõ. Nã dolore infestãte vigiliaqꝫ: ⁊ egritudĩe (vt cõꝑtũ ẽ) cõtagiosa existẽte. Indies totũ corpꝰ corrupta: maligna seu venenosa: ⁊ ad euacuationẽ ĩobediẽte supflua mã ĩficiꝛ hũores exacuũt. Innãlis siccitas adduciꝛ. Et sic totũ corpꝰ dissolutũ ⁊ ꝯsũptũ reddiꝛ. Hec ⁊ q̃ꝫtula ⁊ q̃liacũqꝫ sint ꝓ virili nostri vires ĩgenioli: vt nostroꝝ desiderio scolasticoꝝ satisfaceremus edidere. qbꝰ si hec haud ingr̃ta fore cognouerimꝰ lꝫ credimꝰ ꝓ iunioribꝰ vtilia: nos ad maiora celis fauẽtibꝰ accingemur. Uale medicoꝝ decus ac mi optime fautor.

Finis.

¶ Explicit Liber de vnguentis Angeli Bologni ni medicine doctoris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

¶ Alexandri Benedicti Veronēsis Physici con
sumatissimi de pestilēti febre Liber feliciter incipit.

¶ De diffinitiōe pestilētie ac vulgi metu. CAP. I.

Iximus de his febrib⁹
in putride ma
terie gn̄e quas acutas simplr̄ voca
uimus: nūc trāseūdū ē ad id febris
genus acutissimū: q̄ pestilentie ca
su euenit subitoq̄ȝ plurimos rapit
vario affectuuȝ euētu: quibusdam bubones siue in-
guina ī nascunt: vel pustule minute liuētes: vel que
cutē veluti sugillatiōe: conuariāt seuiēte flāma: iter-
dū laxato p̄missoq̄ȝ calore medicos securos facit: ac
deinde hoīem necat magna vulgi trepidatiōe q̄ t̄pe
q̄sq̄ȝ anxi⁹ sibi timet. alios vehemēti⁹ turbat met⁹: ⁊
in seuā īpietatē transfert oīs clemētia a parētibus fi
lios sepi⁹ desertos ꝯ pietatis atq̄ȝ sanguinis iura vi
dimus. de fratrib⁹ vxoribusq̄ȝ īnumera exēpla sunt
ne cōtagione labefierēt in qua formidine arti medi-
ce fere locus nō est pauciq̄ȝ sunt ex medicis nostris
ac potius nulli q̄ visere hm̄oi egros audeāt. Audi-
uimusq̄ȝ quosdam antidotis suis eo t̄pe male tutos
fuisse alios vero sola audatia (nō semp̄ enī laudat
secura temeritas) in cura rapine gratia p̄seuerasse.

Temeritas secura non semp̄ laudatur.

Dira ⁊ .n. qn̄q̄ȝ res ē diuinoq̄ȝ fato mortalib⁹ ob me
rita nr̄a: vel principū noxa celo dimissa q̄ subito ca-
su vrbes ꝓuinciasq̄ȝ vn̄ epidimia vr̄ appellata inua
dit ceca incerta inconstans vaga inexorabilis sine le
ge fures: q̄scūq̄ȝ inuenit obuios rapit nullo nobilita
tis plebisue discrimine ab oriente deniq̄ȝ vsq̄ȝ ad oc
cidētē plagā repētina pestis cūcta inficit. Et nobilis
simas q̄sq̄ȝ vrbes exhaurit regionesq̄ȝ potētissimas
⁊ regna subuertit vestigiaq̄ȝ prioris habit⁹ in totum
aufert. Ad aīalia quoq̄ȝ ea lues arboresq̄ȝ q̄ nos si-
deratione astrouolismon greci vocāt transit nā ⁊ ter
re fruges arborū fruct⁹ piscesq̄ȝ mortiferi inueniunt
elemētis tabefactis exitiali syderū Saturni ⁊ martis
coitu in sede Virginis aut Geminoꝝ lune solisq̄ȝ
defectu ceterisq̄ȝ circūstantijs adiectis syderū disci
pline notis de quib⁹ ī p̄fatiōe dixim⁹. Utinam hoc
āno qualiacūq̄ȝ fuerint astroꝝ ꝓgnostica irrita ⁊ va-
na fiāt. Hoc malū miserabile mortalib⁹. Ita euenit
subito vt plurimi sine febre inter domesticas aut fo-
rēses actiōes vel publica negocia. x. horaꝝ spatio q̄-
dā. xx. sine vrīe pulsusq̄ȝ venaꝝ certo signo, in tēplis
in via in publicis officijs ex insperato rapiant. Ita
miserā humane superbie ambitionē ostēdit seua p̄-
nities. vt hō īterdū letus iucūdus ac securus leui tē
poris momēto statī cadat. Hanc in primis violentiā
Deus optimus pientissimusq̄ȝ auertat in qua neq̄ȝ
fuga neq̄ȝ peregrinatiōe etiam longa quisq̄ȝ tutus eē
pōt. Sed supplicatiōib⁹ votis ac expiationibus dun
taxat locus est quibus rite pestilentiā repercutimus
vel submouemus. vel aliquando diseribus. Gale-
nus refert auctore Thucydide ī libris quos de affe
ctibus inscribit. Oēs q̄ ex athenaꝝ illa famosissima
pestilētia euasere obliuionē cepisse, ⁊ amicoꝝ ⁊ parē
tū ⁊ quosdā sui noīs alios oculos amisisse alios ma
nus. nō vllos ipsa verenda. alios limphaticos p̄ vr-
bē ob errasse. qd̄ nisi ex magna corporis iniuria fieri
nō pōt. Scim⁹ quosdā vespillonū manib⁹ ad tumu
los tractos semiuiuos. alios ex nobilibus q̄bus aīa
adhuc in cordis latibulis delitescebat in sepulchris
cōditos fuisse. Una ex magnis matronis hoc mō se
pulta paulo post visa ē mortua tū q̄ sedēs ⁊ emota lo
co īter cadauera reuixerat. euulse come dilaniatūq̄ȝ
vngue pect⁹ maiori īditio fuere. Heu q̄tiēs viua in
ter mortuos ne q̄cq̄ȝ sup̄os īuocauit. Nō ē p̄p̄ea fa
cile īter tā p̄iculosa ⁊ īgētia mala nō desip̄e. hic d̄ ce
teris pestilētie cāis ꝯcisa q̄dā rōne dicē incipiamus.

Astrouolismon.

¶ De pestilentie causis. CAP. II.

Huius mali varie sunt cāe vt diligentio
res physici tradidere. Aeris. n. intēpies
vi quadā venenata regiones. ⁊ celi tra-
ctus īgētes īfestat sydeꝝ errātiū tabifi-
co īfluxu: q̄ nobis circūfusus p̄ respira-
tionē cordis vitalia letaliter subit alij ēt p̄ cutis mea-
tus cui sp̄ūs sanguisq̄ȝ cōmoti ꝓtin⁹ accurrūt q̄bus
infectis febris exinde pestifera oboritur. Prelio quo
q̄ȝ sanguinolēto strageq̄ȝ facta numerosissima sp̄ūs
exicialis (vt Gale. scribit) regionib⁹ ꝓpinqs pesti-
lētiā inducit. Cōstatq̄ȝ aphricā īsigni quodā pestilē
tia debilitatā fuisse: quā locuste inumerabiles im-
merse mari ⁊ ad litus reiecte putrido vapore excita
rūt. Post itē magnos terraꝝ motus pestilentia sepe
orta ē diro ī ꝓfundo latēte vapore: q̄ pigritia: lōgo si
tu: ⁊ eterna nocte torpescebat hūc postea purū aerē
liquidūq̄ȝ infecit: ac polluit vn̄ nouas febres attulit
paucisq̄ȝ notas. Quales venetijs olī fuere q̄b⁹ gra-
uide: oēs abortū fecere q̄ mox eodē āno peste prime
interiere. Ex stagnis quoq̄ȝ sceuos vapores exhalan
tib⁹ aer corrūpit q̄ late exinde suū vitiū spargit. In
fodiēdisq̄ȝ puteis sulfuris qn̄q̄ȝ vena: aut bituminis
rep̄ta: sp̄ūs noxij pestis anhelitū emittūt ⁊ occupatis
stati narib⁹ extorquēt aīas nisi q̄s fuge velocitate si-
bi succurrat: qd̄ ⁊ ī metaloꝝ cuniculis cōtigit. Qui-
dā ⁊ vni⁹ dracōis ānhelitu fieri posse arbitrāt: q̄
fabulosuȝ reor. Preter has cās aer quoq̄ȝ ex se suis
q̄litatib⁹ adiectis male afficit. Uū Paulus eginita ī
ter medicos auctor egregius oēs q̄litates ī aere no-
xias īueniri posse affirmat: q̄b⁹ hūana h̄itudo ī hūc
morbū ꝓlabi pōt. Caliditas vō addita exundāti hu
miditate: q̄ ⁊ elemēti qn̄q̄ȝ corruptā substātiā seq̄t
ceteris q̄litatibus nocentior est: ⁊ febres pestilentes
affert: pustulas minutas siue varos: quas Epincty-
das nōnulli vocāt a nocte dicte in qua maxīe proue
niūt ⁊ boam papulas ardentes eam in pueris exan-
thematis gn̄ali noīe greci appellāt .i. cū tument ac
cēso rubore corp̄a morbillos q̄dā vocat. Inguinū p̄
terea alaꝝ fauciū auriūq̄ȝ abscessus variasq̄ȝ ī mēbris
īflāmatiōes

Galenus. Thucidides.

Galenus.

Paulus.

Epinyctides.

Exanthema.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

ĩflãmatões exiciales ĩducit aliaq3 morboꝝ gnã. Pe
stilentia qñq3 apud nos hyemis seuis frigoribus vt
egyptijs summis feruoribus ⁊ ceteris oriẽtis popu-
lis resoluit̃. Ita.n.repcutitur aeris vis terra. Sicci
tas ĩterdũ nimia pestilẽtie cã fuit: qua celestis aq̃ nõ
mõ deffuit: s3 terra quoq3 siccior reddita ẽ vnde pe
rẽnes ãnes defecerũt: strages siti pecoꝝ moriẽtiũ vi
sa ẽ: vulgatiq3 attactu hoĩes ĩuaser̃ morbi: ⁊ pˀio agre
stes: seruitiaq3: mox vrbes ĩpleuerũt. Et gallica pari
mõ castra Liuio teste ꝑ cadaueribꝰ cremãdis ab in
cẽdijs torrida ⁊ vaporis plena pestilentia correpta
sũt. Aque itẽ pestilẽtes q̃ ĩ abdito latẽt ⁊ quas vsus
nõ exercẽt: aut nũq̃ aera liberior v̇berat. Crasse ita-
q3 graui caligĩe sempiternaq3 nocte pestifeꝝ ĩ se cor
poribꝰ nr̃is h3 venenũ. Idq3 vitiũ magis atq3 magis
ĩguescit mora: q̄ cũ exit regiõis nr̃e aera ĩfuscat. Vi
cunt̃.n. meliora peioribus. Annei senece sñia vnde
mõstruosa morboꝝ gñã: ⁊ nouis orta causis: nec priꝰ
ea pestilẽtia desinit: q̃3 spiritũ illũ grauẽ exerceat la-
xitas celi vẽtorũq3 iactatio. Et publica p̃terea fame
pestilẽtia sepe orit̃: q̃ ꝯtagiõe adeo ĩterdũ sensi3 ĩcre
scit: celi mala q̃litate sese subscribẽte: vt sepe syderi-
bꝰ a plebisq3 cã ascribat̃. Pestilẽtia plurimũ vltĩa
estate ꝯ̃bitur celi tenuitate ita disponẽte q̃ tñ citius
remittit violẽtiã. E diuerso crassiꝰ celũ initio resistit
tardiusq3 inficit̃: ĩfectũ v̇o diutiꝰ vitiũ retinetq3 mul
taꝝ reꝝ exẽplo ꝯfirmat̃ in sũma igit̃ celi circũfusi ma
le q̃litates humana corpa nõ dissimilis nãe facile cor
ripiũt: febresq3 pestilẽtes inferũt: q̃ ab humore nomẽ
accipiũt alie sanguinee: alie colerice: alie melãcholi-
ce phlegmaticeq3 dicunt̃: he postreme raro eueniũt
ob id astroꝝ petiti febres sanguĩeas: aliqñ colericas
aliq̃bus ãnis predicãt astroꝝ rõne ita demonstrãte.

¶ Qua rõne humana corpa inficiant̃. CAP. III.

Quattuor causas sapiẽtes ꝯsiderauer̃ actio
ni cuiꝰ necessarias: agẽtis legitĩas vires pa
tiẽtis dispositionẽ: ꝓpinq̃tatẽ vtriusq3 ac
morã q̃ respectu alia alijs minꝰ afficiunt̃
corpa. Et si recõdita vi sydeꝝ vel aeris quoq3 circũ
fusi s̃ba tabefacta pestilẽtia oium seuissima affuerit.
Qua rõne nõnulli subito cõcidũt aliq̃ indies ꝑtra
hunt̃ aliq̃ cõualescũt ⁊ si pauci reperiant̃ in tãta pe
stilẽtie reputatiõe pari mõ ⁊ q̃ ꝑ pestilẽtes tractꝰ trã
seunt vel cõtagione offendunt̃ inuenti tñ sunt etate
nr̃a q̃ extrema senecte rapti sunt q̃ prius iuuenes in
maximis pestilẽtijs tuti fuer̃. Varie.n. cause sunt ex
q̃bus varij effectus ꝑueniũt. Mirũq3 vestimẽta la-
nea p̃serti hãc pestẽ diu ꝯseruat̃. Audiui patris mei
etate in veneta vrbe culcitrã pestilẽtie tp̃e suspectã
in ĩteriores domus ptes cuiusdã patricij eiectã ac
post septimũ ãnũ req̃sitã quã materfamilias discuti
iussit longo.n. situ in abdito loco virtus vehemẽtiꝰ
ꝯ̃xerat quo serui ꝑmus subita peste correpti sunt.
Constatq3 plebẽ ac seruitia hisce malis magis ei se
obnoxia rõne physicis manifesta cõtagionẽq3 exĩde
exortã q̃ maxima nobilitatis pars sublata est. nec plu
res lintres ex publico d̃creto vnq̃ d̃crete sunt ad ca
dauera deferẽda q̃3 eo tempore in quo nec sepellien
di fere modus nec sepulture locus erat.

¶ Qui magis pestilẽtie virus sentiũt. CAP. IIII.

Causas breuiter cõplexi sumus q̃bus cõ
munis siue vniuersalis morbꝰ populos
⁊ regiones exicialiter euertit. at nunc cor
porũ varietates sexus etatesq3 dicemus
que hac tabe magis minusue periclitari solent. De
anni tẽporibus supra memorauimus. Corpora igit̃
que integra sunt disparisq3 cũ aeris natura ꝓprieta-
tis queq3 recta3 victus rationẽ obseruarũt. Cibo po
tu. venere. somno exercitatiõe ⁊ his similibꝰ (vt Ga
lenus demõstrat) in pestilẽtia tutiora sunt in q̃bus
humores ꝯputrescere nesciũt, preserti3 si excremen
ticij corporis exitus meatusq3 adaperti sunt. His op
posita collectio est per se nota. Culpata scilicet cor-
pora nimiũ humida vel similis cũ celo corrupto na-
ture opilata luxuriãtis gule ociosa. lasse veneris. ma
le tẽperature queq3 humecta sunt q̃ttianis balneis re
pẽte eo morbo corripiunt̃. Que rursus non ĩtegra
sunt sed aeris corrupti q̃litati ꝯ̃ria nãm hñt minꝰ cõ
flictant̃ sanguinea ẽt robusta ⁊ q̃ colerica dicunt̃ cu
tis laxioris cũ plurimũ pestilẽti febre magis infestãt̃
q̃3 q̃ phlegmatica ac melãcholica dicũt̃ noxio pre-
serti3 celo viris magisq̃3 feminis aliqñ id malũ cõtin
git qñq3 e diuerso colerici itẽ ac melãcholici pestife
ro celi tractu minꝰ afficiunt̃ minus.n. humoris vter
q3 minusq3 melãcholicꝰ preter caliditatis hñt: atq3
his ĩ primis duriora sicccioraq3 mẽbra sunt: q̄ ⁊ sene
ctuti ꝯtingit: q̃ ob id hmõi cadauera atq3 egros ĩpu-
ne attractare vident̃ ⁊ si meatuũ angustie Gale. teste
plurimũ obsint. Pestilẽtes.n. febres opilatiõe quã
ẽphraxi greci vocãt q̃ sanguinis ⁊ alioꝝ humoꝝ ebu
litionẽ excitat citius ꝑueniũt. Densa igit̃ corpa eã ob
cãm deteriꝰ se hñt q̃bus meatuũ laxitas remedio est
q̃ vis tabifica ex p̃cordijs exhalare solet sed inter ce
tera hoc mirũ est aĩalia nõnulla cũ hoĩe eadẽ tabe:
q̃ ex astris euenerit corripi quedã nõ attingi. Cõta-
gia quoq3 ad alteꝝ genus trãseũt qñq3 nõ ꝓcedunt
nec vires ampliãt diuersitate nãe ita fetẽte peculia-
ris.n. rebꝰ ꝓprietas est veneni viribꝰ ꝯ̃ria a celo ⁊ a
prĩcipio genitali discordia repugnãte hãc antipha-
thiã greci vocãt. Ex eodẽ vero gñe faciliꝰ ꝯtaminã
tur solo ꝯ̃ctu vbi habitudĩes ñ dissimiles sũt. Sym
pathiam hanc appellauere hoc est concordiam ⁊ cõ
simile3 in rebus naturã hinc ad auguria trãseamus.

¶ De presagijs siue prognosticis future pestilentie.
CAP. V.

Pestilentiã arguũt in primis quas supra
memorauimꝰ cause lune solisq3 princi-
paliũ in orbe sydeꝝ defectio vel quorũ
dã pestifer coitus aut malignus stella-
rũ aspectꝰ. Comete itẽ ardẽtes vel lã-
padas in celo alijs fixis stellis subscribẽtibꝰ faces ⁊
iacula ardẽtia lõgiori limite bolides aut ipsius celi

Galenus

Galenus

Emphraxis.

Antipathia.

Sympathia.

Hiatᵒ casma. Hiatᵒ ꝙ casma vocāt aut sidera veluti cadētia ⁊ alia hmōi celi monstra q̄ significare tm̄ futura existimant a plerisq̃z. Nec celestia semꝑ signa stati minas exercēt s; ānū totū vel sequētē iterdū suspectū faciūt. Caligines quoq̃z frequētes crasseq̃z maiorē pestilētiā ꝑdicunt quas euro notus vel auster (**Aristo.** vt Aristoteles tradit) cogit nec sol postea discutit quo diuturniores eo magis suspecte sunt. Ver item frigidum ac siccum estate calida: ac humida subsequente aut nimiū pluuiosa teste **Hippoc.** Hippocrate: siccitas quoq̃z āni īmoderata qua perennes fluuij deficiunt hoc maluz minat. Carbunculi item (**Gal.** vt Gale. scribit boa: variq̃z qui infantiam infestent frequentiores idem denūciant. Siq̃z diei interdum mira: ac spectabilis serenitas quam repentina caligo occupet aut sol ipse caliginosus cum quodā tepido vapore oriri cernatur Nā ⁊ animalia sua ꝓgnostica faciunt inter insecta: ⁊ immunda pulices cimices: musce ⁊ alia hmōi tedia que supra moduz apparent. Rane quoq̃z quas **Scincoide rane.** scincoidas vocāt nūerosiores ꝙ̄ par sit aut locusta enata purificā materiam vberius indicante natura: aut alia que intra viscera terre degūt si cubilia sponte deserunt: ex imis terre partibᵒ id malū oriri sentientia: vaticinatione nature sepe ꝓbata. Oues eadez de cā que molliores sunt nature **Anneus. Seneca.** Annei Senece verbis: ⁊ q: propiora terris ferūt capita flatus diri aeris circa ipsam humum statim excipiunt qui si maior exit hominibus quoq̃z est exicialis sed illum interdum copia aeris sinceri cohibet anteq̄ꝫ vt ab homine possit trahi surgat. Et auicule pari modo celi tractu corrupto inchoatos in nido pullos destituūt veridica pestilentie prediuinatione. Canes quandoq̃z seua rabie acti pestem portendunt qui **Homerᵒ** homero teste cum alijs nōnullis aīalibᵒ prius pestilētia corripiūt que postea ad hoīes trāsit. Hec diximᵒ vt ēt ī doctū vulgus sua hēat signa qbᵒ sidera ī celo errātia suspicē minus lz. Hic ad obseruatiōes pestilētie transeamus.

Obseruationes in pestilentia. CAP. VI.

Atalis igit pestilētia: que celestiū sideꝝ ꝓgnosticis: ac his q̄ est elemētis sunt: indicat diuina plerūq̃z vl ciscēdi vindicta mortalibus ob merita demittit: ⁊ a sūmo deo suspēsa qn̄q̃z relinquit ob preces admotas votaq̃z suscepta qbus salus publica regionibus multis restituta ē. Hec pria sint nobis ꝑsidia qbus nulla ꝑsentior medicina hr: id sepius viderunt maiores nostri inter religiōis christiane exēpla admirabilia. Deinde hō cū securᵒ eē nō pōt ꝑegrinari primū atq̃z longius ire vel nauigare dz versus ꝑcipue aquilonē septētrioneue: vbi id nō lz saluberrima celi ꝑsoris deligēda ē. q̄ in septētrionez specter: aut in occidentē oriētemue vel in cōtrariā ingruētis pestilentie ꝑtē vbi maxia sit salubritas. quā ex incolaꝝ ēt robore deprehendimus si fauces bibētiū pure sunt: si oculi ⁊ caput integrū est. si in pulmonibus aut thorace nulla est, aut rara causatio Locus quo altior est quoq̃z magis ꝑfl atilis eo salubrior: existimat: nisi pestilentia aeris vitio fuerit vt qbusdā plz valles ob id vitāde sunt: paludes quoq̃z damnant ex qbᵒ noxiuz virus estiuis caloribᵒ eructat ⁊ natricū serpentiūq̃z pestis hyberna destituta vligīe ceno: ⁊ fermētata colluuie venena emittunt ex quibᵒ ceci morbi ꝯtrahūtur quorū causas minus perspicere queunt physici nr̄i. In ꝯtagionis suspitiōe circa itineꝝ occulta domus ruri querenda ē ne amicis notisq̃z ꝑtereūtibus diuertēdi sit periculosa occasio. Sepulchroꝝ vicinitas cauernosaq̃z loca vitāda sunt. Loco igit salubri equitare gestare ambulare sub dioleniter añ estū lz: vitare tn̄ fatigationē cruditatē frigus calorē lunā libidinemq̃z opz. Eam regionem salluberrimā eē cōstat: que per ānū prius libera facta sit pestilētia. Tū limpidus sincerusq̃z aer redditus ē minusq̃z ceteris obnoxius hr. Vitāda sunt ⁊ loca in qbus plurime ficus nucesq̃z cōsite sunt vel vbi linū spartū canabis ī aq̄ macerāt (malos. n. vapores emitūt: ꝑ fertū vbi vē ti nō spirāt. Sz qd iā domi fieri dēat oībᵒ fere momentis videndū est. vbi pestilētie suspitio esset: vbi magistratu vel aliquo publico officio discedenduz nō esset aut valitudine cōiugis aut filioꝝ. aut alteriᵒ rei rōne ad hmōi igit auxilia ꝯfugiēdū ē. Si hiems ē cōclauis aerem his comendamus odoramētis: q̄ calida sunt vt muscᵒ nux syriaca macer siue machir eius puluinatus ⁊ foliaceus calix sub quo inutile ⁊ nigrū ligneū putamen est. gariophyllū storax laudanū thus myrra thymiama hebenū acoꝝ iuncuz quadratū crocū bdeliū ocimuz maiorana spica origanū calamintha pulegium inter prestantissima cassia est a Galeno plinioq̃z auctoribus diligentissimis celebrata quā cassiam fistulam ab antiquissimis auctoribus appellari video: vnde natus est error quo posteriores quam egyptiam cassiam fistulaz falso vocant ex his quedaz sunt inuentu facilia ⁊ plebi accōmodata ac his quibus diuitias inuidit fortuna. Igni vero superimponūtur neq̃z superstitiosa quidem medicina laurus iuniperus cedrus rosmarinū vel similia odorata ligna ⁊ fructices. Estate vero cubiculorum gratiaz custodiunt mala cydonia siue cotonea pira vel reliqua mala odorata mala medica ⁊ eorum flores foliaq̃z rosa. viola: nymphea. omphacium. cucumis vel cucurbita myrtus acetum. Camphora aqua rosacea violacea ⁊ que ex floribus mali citrei fit ex furnibulo sic enim liceat appellari nouū inuentum seris item folia sonchi dictami vitis folia passim conspersa. At ignis mirra vis est in oī tempore qui in pestilentia que solis luneq̃z deliquio cōtrahitur suffitu multiformiter mane ipso auxiliatur: ac ris enim virus siquid est discutit ac fugat. Hippocrate ⁊ paulo eginita demonstrātibus: ꝙ obseruari sepe iussimus. Acetū preterea ꝑ se cubilibᵒ aspersuz viz malā aufert rosacea mixta efficaciᵒ. De mixturis aliqua qbᵒ cubiculi aerem cōmendamus hyeme ꝑfertiz subiūgemᵒ. Ea ex his ꝯstāt thuris masculi thymiamatis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

miamatis ſingloꝝ drachmis.ij.maſticis iuniperi bac
caꝝ ſeſq drachma.Gariophyloꝝ ligno aloes.℈.iiij.
ex ladano puriſſimo aquaq̃ꝫ citreaginis oīa in orbi-
culos dirigerūt:q carbonib⁹ iniecti nidorē pſtāt effi
caciſſimū.Alia ꝯpoſitio huic ꝯtraria ex refrigeranti-
bus fit in quo roſaꝝ ru.℈.ij.nymphee:labruſce.ʒ.co
riandri violaꝝ bacchaꝝ myrti:maſticis:corraloꝝ om
niū.℈.j.rubrice armeniace rubrice lemnie.ʒ.cāpho-
re.ʒ.iiij.īponunt̄ ⁊ ex roſacea orbiculi ꝯficiuntur:⁊
ad vſus ſeruant̄.Jn hac tanta diligētia cauēdū ē in
ter cetera:ne qs ex familiarib⁹ loca adeat ſuſpecta:ni
ſi allio prius ꝯmāducato:epotoq̃ꝫ vino meraciuſcu
lo.Alij dari ſuadent plebeiā antidotū ex nucibus in
glādibus:ruta:fico ſicca:addita ſalis mica. Suſpe-
ctos a ꝓpinquo ⁊ a vēto alloqui periculoſuꝫ eſt.ea
enim veneni vis vēto in corpa deferri haud dubiuꝫ
eſt.Jn qua item obſeruatōe cauendū eſt:ne canes:
cati:felleſue.aut aliud animal:ꝑ ſuſpectas domos ꝑ
uagari poſſint:deferunt.n.plerūq̃ꝫ a vicinis peſtilen
tiā Publica ſana:ac cetus oēs cauēdi ſunt.Si qua
diei hora Deū placare in aīo eſt:priuata edicula:aut
altare cōmode vti ō bes:ꝙ adire libere ⁊ tuto poſ-
ſis.Vitā liberalē ducere op⁹ eſt:ſtudijs īterdū vaca-
re ⁊ iocis nihil ō peſtilētia cogitare vtile ē.Sepe ve
ſtimēta mutare aut ſuffitu vel igne malā vim arcet̄.
Cōtra peſtilētes tract⁹ a priſcis laſſer ꝑ dies aſſume
bat̄ vel aron in cibis ⁊ myrrhis.Lauri itē folio trito
olfactoq̃ꝫ eadē ꝯtagia ꝓhibebāt miri effect⁹ ēt ſi cō
burat̄.Alia itē ſunt q̄ inter cōpoſitōes magnas vires
habent:q̄lia ſunt Coralliū ⁊ margarite ex gēmis car
būculis.hyacinthus.ſmaragdus.ſaphyrus ⁊ his ſi-
milia hn̄t.n.officine gēmas viliores īformes inequa
les cauas.glatie.aut nubeculis maculoſas a māgo-
nibus neglectas q̄ in farinā ꝯterunt̄ ad nobilitatis
vſus:ex ijs trochiſci ſiue paſtilli fiūt:ad medicinaꝫ.
Antidotis quoq̃ꝫ īponunt̄ veluti theriace vel mi-
thridatice cōpoſitiōi diamuſcho ꝯdito roſato bu-
gloſſato violato vel potōibus matutinis gēmaꝝ pul
ueres bibunt̄ oboli.ꝑ.maiori vtilitate ꝙꝫ que matro
naꝝ digitos pingūt mira.n.potētia cor recreāt exhil
larāt vires tuent̄ ⁊ veneni vim abigūt de cōpoſitōe
ſuo dicemus loco.Hoc tpe pilā manu geſtare odo
ratā que ex calidis ſicciſq̃ꝫ odorib⁹ cōſtat hyeme ꝓ-
ſertim ad maximā tutelā facit.vnguētis etas noſtra
nō vtit̄ alioqui in omni genere luxurie antiquitatis — Zibethū.
emula que zibethū animalis cati magnitudīe ex cre — Muſc⁹.
mēticiū ex naturalib⁹ hꝫ humorē ac Muſcū ſuaui⁹
ſpirātē illud ex ꝓximo nares acrius ferit ⁊ ex quo
plus eſt muſco tn̄ charius cōparat̄ ⁊ enī odorē qui — Pomuꝫ
gerit ipſe nō ſentit Pila ex his cōſtat.Ladani ꝙꝫ pu
riſſimi vncia ſtyracis calami odorati carpobalſami
amomi nardi ſpice omniū.ʒ.iij. gariophillorū nucis
aſſyrie odorate xiloaloes caſſie omniū.℈.ij.muſci ele
cti obolis.ij.ſigillatim conteri mox oīa in mortario
eneo tudicula candente cogi debent quiſquis tam
eſt odor potentiſſimus nouiſſime addit̄ īpēdio nō
parcentes zibethū opobalſamū malobathrū ꝙ foliū — Molobathrū foliū
vocāt addunt hec pro facultatū portione.Plebs la
dano:thure myrrha amaraco.pulegio:ac croco ꝯtē
ta ſit:eo quo diximus mō.Altera eſt pila que maxi- — Pomuꝫ ri.f
mis cōuenit feruoribus que hoc mō fit:roſarū ru.
violarumq̃ꝫ farine ſinguloꝝ drachma nymphee flo
ris.ʒ.j.ʒ.Corallioꝝ rubrice lemnie.ʒ.ij.enantis:ſuc-
cini omniū ſemidrachma omnia trita ꝑ cribrum ſe-
cernas: nouiſſime camphore ſemidrachma . muſci
obolus addi dꝫ.ladani ⁊ terebinthine quantū ſatis
ſit ad coagēda omnia addita aceti ſtilla:ſuſpecto ꝓte
rea tpe ſcabies alioq īportuna īpetigineſq̃ꝫ vel arti-
cularis morb⁹ ſecuritatē afferūt:qbus ſanguis repur
gat̄.Cōſtatq̃ꝫ hāc ob cām a phyſicis ſepi⁹ ꝓdici ſo-
lere:ſcabioſi tunicam intimā ꝓcio ſibi quiſq̃ꝫ mutare
debere:⁊ ſcabiē nō abolere:qui īfeſtat̄ : veꝝ malos
humores emēdare.neq̃ꝫ vnguine vti:ſed ſanguineꝫ
ſi īmodicus eſt ꝓrinus:dimittere non eā tamē ſca-
biē laudauerim que infanda vlteris putredine ſer-
pit pruritu intolerabili qua corpa vngue dilaniant̄.
Hippocratis teſtimonio.Si quē inguē aut carbun — Hippo.
culus ex familiaribus tentauerit que reprimant aut
diſcutiāt materiā vitāda ſunt:imo cucurbita ſi op⁹
eſt materia ide extrahat̄:⁊ ex iecoraria vena ſanguis
dimittat̄.Tumēt tn̄ inguina quādoq̃ꝫ verēdoꝝ vlce
rib⁹ que nullā morbi ſuſpitionē afferūt ſi febris non
eſt.Sed q2 aeris mētio facta eſt.⁊ cubicula multifa
riā ab aere peſtifero repurgari docuim⁹:pari rōne.
Diuinus Hippo.plures Ciuitates liberas fecit : q̄ — Hippo.i
peſtilentia ex ſolis luneq̃ꝫ defectu laborabāt: crebris — reb⁹ igni
ignibus ꝑ vicos ac.Circa vrbē diſpoſitis : quo ſe- — bus loca
pius facto ciues ab ea labe liberauit.idē auctor me- — plura li-
morie ꝓdidit occludi oportere portas feneſtraſq̃ꝫ : — berauit a
ac meatus omnes:verſus eā regionis ꝑtem vergē- — peſte.
tes:vnde flatus peſtilētes ſpirare viderētur:immiſ-
ſo feneſtris nouis aqlone ⁊ abſtructis peſtilētib⁹ ia-
nuaq̃ꝫ ꝑmutata atq̃ꝫ ita oēs incolumes fieri.Exēplū
vnū nō ꝓtermittā etate nr̄a memorādū:ꝙ rōne phy
ſica cōfirmat̄.Quidā mercator cretēſis nobilis no
bis narauit cū ī taurica regiōe negociaret̄:⁊ ſeuiſſi-
ma peſtis orta eēt aeris vitio:quo finis moriēdi nō
erat:ī ea ſumā hoīm ſtrage a ſe medicū viſuꝫ loci ei⁹
nicolā nā ſarmate ea loca tenēt.q canes oēs īterem-
ptos paſſim ꝑ vias perq̃ꝫ vicos oēs abijci iuſſit:qui
diſtēti.⁊ putridi tetro odore celū īpleuerūt:quo re
medio ſtatī ciuitas ſanitati reſtituta ē : ⁊ ſarmatas id
remediū factitare ſolitos.putreſcētes.n.canes aeris
naturā īmutarūt:q̄ hominib⁹ dūtaxat exitialis erat.
Jta.n.diſſimilitudo facit:⁊ reꝝ diſcordia:nā venenū
veneno īterdū debellat̄ ꝙ etiā zoar quidā inter po — Zoar.
ſteriores phyſicos affirmat:vt ſtatim dicemus.

¶ De victus ratione. CAP. VII.

Et hec ſūt obſeruatōes q̄ ad aerem ꝑti-
nere vident̄:nunc que ad victū attinent
exeq̄mur.Panis igit̄ ex tritico mundo — Panis
a quo ⁊ Gale.incipere ſolet:nō ſuſpecto fieri debꝫ — Galenus

aqua collect⁹ ꝙ purissima:furno coct⁹ ꝓuato lignis
nõ vitiatis:neqꝫ dãnatis.ea supsticiosa aliq putabũt
in his.n.maxia vis ẽ:ꝙ oli expimento cognitũ est bal
neo putridis lignis calefacto:multis itereptis. Hye
Vinum. me vero ⁊ his q crudi sunt vinũ cretẽse vel falernũ
Gal. maxime a Gal.laudat:aut rheticũ:austerũ pꝛĩa men
sa assumi dꝫ deinde mediocris potẽtie:estate clarũ
suaue nullaꝝ ferme viriũ. Veteres ꝓbabant iter q̊s
Celsus alternis diebus inuicẽ mõ aquã:mõ vinum
bibẽdũ ex posterioꝛib⁹ medicis nõnulli i totũ a mẽ
sa arcẽt. Veteres absyntie salutare in oĩ pestilẽtia ha
Cibi. bebãt. De cibis:vt ab his q̃ ad primã mẽsaꝫ veniũt
exoꝛdiat.lactuca ex aceto cõuenit:q oleũ addunt ma
gis gule ꝙ sˀtõ ꝯsulunt: Seris:cichoꝛiũ emedullarũ
coctũ magis ꝙ crudũ ꝓdest:diffcilis.n.concoctõis
est:poꝛtulaca:acetosa herba inter ceteras peculiaris
Sõchos. in pestilẽtia medicine nõ minoꝛi gloꝛia habetur Sõ
chos ꝙ scariolã punici vocant ⁊ ꝙ pimpinellaꝫ vul
gus nominat hyeme vero ruta saluia mẽta pulegiũ
ambꝛotanũ artemisie buglossum isopũ apium serpil
lũ mellissophyllũ sansucus betonica.kalendula. Di
ctamũ.⁊ capares mali medici floꝛes qui odoꝛe ⁊ vi
ribus ceteris pꝛestant. Suauioꝛes in italia ꝙ in oꝛiẽ
te. Quidã mali medici carnẽ tessellatim concidunt
cum coꝛtice ad hos vsus ꝙ nisi firmis sˀtõ dari non
suaserim. Secunda mensa lens sola inter legumina
Gal. pꝛobatur alioquin a Galeno damnata sed coꝛtex de
mitur primaqꝫ aqua in coquendo diffunditur hye
me ciceris ius omnium consensu laudat. Siserem
⁊ pastinacam emedullatas laudauerim ⁊ ꝙ Gallicã
vocamus greci a coloꝛe glaucum vulgus careotaꝫ
dictitat. Tosta.n.ex aceto addito aromatis momen
Lupus salictarius. to comendatur vel in pꝛima mensa inule itẽ radix as
paragus estate lupulus quem lupum salictariũ pꝛi
radicula. sci vocabat. Pꝛodest ⁊ q̃ spãlius radicula appellat
herbarij rahphanidaꝫ vocant gustu sinapi pꝛoximã
At carnis vsus moderatus esse debet in hoc enim
casu victus athleticus damnatur abstinentia iuuat
hoc est nõ nisi ꝙ opoꝛtet satietas enim ac fames pe
riculosa sunt nec nisi intemperantes hoĩes pestilen
Caro. tia cõficit. Tẽpestiua igit abstinẽtia ⁊ tpe ⁊ modo ⁊
oꝛdine habenda est. Caro igitur optimi temperamẽ
ti esse debet assa magisꝙ elixa qualis est vituli lactẽ
tis apri capꝛeoli hedi lepoꝛis.pulli gallinacei. Ver
uecis anniculi cuius ⁊ vituli pedes ex aceto pꝛeferũ
Gal. tur in vitula ac feminino hedo adenes mamarũ lau
Oua. dantur Galeno teste oua soꝛbilia pꝛima mensa con
Gal. ueniunt pꝛuna icocta vel ex vue acerbe succo. Ca
po ꝑdix lepus attagen.vt Gal.tradit fasianus meru
Gal. la turdus biduo macerat⁹ aceto auicule oẽs turtu
res ac palũbes. Cõturnicẽ vero anserẽ lagopũ q ci
Pisces. to marcescit ⁊ ãnatẽ dãnaueri ⁊ earũ pullos q̊s Ga
Lupus. le.inpꝛimis ꝑter alas coarguit. Quidã aceti acrimo
Aeris belona. niã passa minuta vel passo admixto cohiẽt frigidita
tẽqꝫ cinamomo tempant. Ex piscib⁹ ꝓcerũ lupũ lau
dam⁹ tũ marinũ tũ fluuiatilẽ eiusdẽ.n.sunt noĩs atqꝫ
similitudinis:veꝝ marino ꝑcipue suauitas lõgũ rostrũ
nullis spinis iter cursantib⁹:belonẽ siue acũ vulgo
ãgusicula dicit mullũ barba isignitũ:⁊ marinũ ⁊ flu
Labrax Variol⁹. uiatilẽ.auratam:labꝛax vo quẽ variolũ vulg⁹ vocat
maxie laudat in hoc genere ⁊ trutã fluuiatilẽ ob si
Galenus militudinẽ posuerim. Mugiles pelagicos ꝯmẽda
uit Gal. Oẽs pariter pisces:q carnis cãdoꝛe:⁊ sua
uitate ceteris a gula ꝑferunt.eo tpe laudant. Si ex
aqua fuerint nõ dãnata qualis salmo ẽ in aqtania oĩ
bus marinis ꝑlatus:⁊ carpio in benaco lacu nr̃o om
niũ laudatissimus lõbꝛicos itẽ fluuiatiles oĩbus ꝑtu
lerim sed qa raro capiunt qui librã excedãt:raritas
laudẽ ademit.optimi.n.sunt succi vulgus lampetrã
vocitat. Pisces oẽs ex aceto tosti in craticula pꝛimi
meriti sunt scđi vo gelu ꝑstricti habent. Saxatiles
Capitones. oẽs a nostris medicis maxie ꝓbant iter quos a ma
gnitudine capitis foꝛo iuliẽses nostri capitones vo
Pagurus. cant. Secũdi meriti sunt q in harena nascunt pisces
oẽs. Leuioꝛes pelagici vt quos paguros vocãt.reli
Pinguia. qua ꝑtermttim⁹:nã medicinã hoc i loco nõ Ganea
Lacticinia rũ culinã tractam⁹. Oleosa ꝑterea:ac piguia oĩa vi
tãda sunt.ac lactis oĩa genera. Quidã oxygala dari
cẽsura.sꝫ sˀtõi rõ habẽda ẽ:aliogn facile ꝯputrescit.i
Fructus vltĩa mẽsa ex fructib⁹ oẽs q in sˀtõ haud difficulter
vitiãtur:cauẽdi sunt.q̃lia sũt mala armeniaca:cerasa
moꝛa:cucumeres oĩo dãnãt: melopepones quoqꝫ
Sacharum nisi ꝑstãtes sint:ac i pꝛĩa mẽsa:pomaqꝫ:q̃ melimella
dicũt:ac pira fragilia ꝓbãtur tosta ꝑserti sacharoqꝫ
ꝯtrito supiniecto id ꝑscis delitijs vix notũ fuit:nũc
plebi vel rusticis familiare.ꝑsica ex vino austero vti
liter ꝯmãducãt a mẽsa pisciũ nuces iuglãdes si mo
dus ẽ vtiles sũt.amygdale i aq̃ isuse:pistacia nuces
pinee.coꝛiãdrũqꝫ sacharo ꝯfecta vel ex ijs discussis
tunicis ex passa amygdale suauit comedũt. Citrea
Moreta Oxypora mala ⁊ eoꝝ gñã vtilia sũt.nã ⁊ ciboꝝ cupiditatẽ affe
rũt. Moreta sine oxypoꝛa idẽ ꝑstãt ex aceto aspero
vel vue acerbe succo ex his hoꝛtẽsib⁹ q̃ supꝛa ꝯme
moꝛaui vel mali granati suauit acris vĩo.hyeme sina
pi ꝯtẽt⁹ eẽ dꝫ. Quidã oꝛis suauitatẽ ꝯmẽdãt semie
citreo ꝯmãducato ꝙ ⁊ aeris pestiferi noxiã abigit.
Si quotidie estur:hyeme cinamomũ ꝫiꝫiber.cardo
momũ garyophylũ nux assyria:ac macer cũ dictamo
Species coꝛallio:croco:additis ceruini coꝛnu ramẽtis ꝯtrita
n.⁊ cribꝛata. Specꝝ nomẽ ab auctoꝛib⁹ soꝛtiunt.⁊ in
edullijs cibarijsqꝫ oĩb⁹ vtiliter inspargunt:i reliq̃ vi
ctus ꝯsuetudine:ꝙ minimũ mutare debemus.

¶ De somno ac exercitatione. CAP. VIII.

Hoc tpe mane surgẽdum nõ ẽ.neqꝫ pe
dib⁹ nudis ãbulandũ:tẽpestatesqꝫ va
rias varijs vestimẽtis obseruãde:ne fri
goꝛe:aut nimio estu fatigẽt coꝛpa:eodẽ
sepe die vẽtoꝝ cã mõ frig⁹ sentimus mõ estu laboꝛa
mus. Sõnũ meridianũ ꝑsce posterioꝛesqꝫ medioꝝ
scbole dãnauẽ iusuetis maxie ⁊ pestilẽtie tpe.absti
nẽtiã laudauẽ:mõ plus cibi mõ min⁹ assumi suadet
Paulus egineta Paulus eginita isqꝫ mõ calid⁹ mõ frigidus eẽ dꝫ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

Interdũ ⁊ exiccãtis nature idē ⁊ de aere arbitrabaꝛ Etas quoqꝫ nostra repletionē siue crapulã vitãdaꝫ suadet: famē nimiã: sitim fluxũ. vomitꝰ. ac venerem: cruditatē quoqꝫ letalē putat. Balnea. fatigatōes: sudoresqꝫ minime tuta sũt: eo tpe arcu. fabulis. iocis leui lectōe liberalibusqꝫ ludis animũ recreare iuuat. frictōes corpis Gal. vbi opus sit: laudat leues tristiciãqꝫ si qd aduelisi euenit leuare opꝫ ⁊ animi merorē pellere. nihil de pestilētia cogitare. Plurimũ eniꝫ refert acri intētione aliquid animo volutare.

¶ Potiones ⁊ alia auxilia in pestilentie tempore.

CAP. IX.

In primis hois (vt diximꝰ) ꝓprietatē. ac aeris circũfusi. vel aque. vel alternis rei naturã nosse opꝫ. qbꝰ facile occurrimus ꝯtrarijs q̃litatibꝰ. vel ijs que sine certa qualitate sed spãli dũtaxat forma subueniũt. Verũ prius. ꝙ diuinꝰ Hyppocrates incessanter clamabat. per q̃ꝫ humida corpa siccãda: impuraqꝫ purgãda: ac poros aperiēdos corpis. ꝙ Gale. se factitasse scribit: quo tpe frequētes carbũculos oriri videbat certissima pestilētie auguria ex abũdãti putredine. In quo casu sanguis mittēdus est: sed mõs seruandus. magis tamē qbus in vsu est. vel qbus sanguis melãcholicꝰ substiterit: vt mēses ĩ mulieribꝰ ⁊ maribꝰ hemorrhoides: aut in vtroqꝫ genere nariũ ꝓfluuiũ. tēpus idoneũ est plenilunio. Qui venã seccari nõ patiũꝛ. natibꝰ cucurbitas ĩponant: aut sanguisugas: sanguineis: ac morbidis corpibꝰ id sepius fieri dꝫ. Vomitꝰ (vt diximꝰ) obest nisi spõte fiat. Malã enim materiã adiutalia trahit. Aluus molliēda est rore syriaco: ꝙ mãna vocant iudei officinis nũc familiarissimo. Siliqua egyptia: q̃ꝫ casiam fistulam falso appellauere cassie fistule odorate noīe errore manifesto de qua supra diximꝰ Gale. Plinijqꝫ graui testimonio: tamaridis quoqꝫ: ac violacea potione. Alij vbi aluus astricta est: clysterē infundũt cõeꝫ Sed remedia addemꝰ celebratissima qbus vētrem exoneramus: ac corpus tutũ reddimus. Catapotia enĩ sunt Ruffo ascripta que ex his fiũt aloes hepatitis lote. p. ij. myrrhe purissime quã stacten vocãt: croci omniũ p. j. ex vino danꝛ summo mane drachme po. aut semidrachme. Qui his catapocijs vsus ē vt Ruffus ꝓmittit: neqꝫ pestilentia: neqꝫ ꝯtagione vnq̃ꝫ corruptꝰ est. At Paulꝰ eginita auctor grauissimꝰ aliꝛ describit hãc potionē ꝓpinãdã: quã nostri in catapotia digessere: q̃ deuoratu faciliora essent. Ille aũt ex Ruffo ita demõstrat. Aloes hepatitis lote partibus duabꝰ hamoniaci: thymiamatis tãtũdē mirrhe pte vna. hec in vino diluta meratiori dãda sunt: prisci cyathi mēsura. idē Paulꝰ eginita spondet Gale. auctoritate rubricã armeniacã potatã. ʒ. j. p. Sũmopere ꝓdesse: ⁊ hyeme theriacã pari modo ex viperis cõpositã. Qua rome Gale. vsus est maxia in pestilētia: q̃ oibus bibētibꝰ salutaris fuit. Sed eo peruenit audatia ⁊ non solum priora ĩmutarũt. sed etiã aliqd addiderũt. Quidã zoar nomĩe nescio qua rerũ coniectura vsus inter barbaros medicos non insimus fimo colũbino his potionibꝰ catarticisqꝫ vsus est ĩ aeris ⁊ aque vi pestifera neqꝫ id casu ductꝰ crassos. n. hũores detrahit. ac putridos sua sbe silĩtudīe ꝓspero (vt dixit) euētu. his sepe salacibꝰ ꝯiecturis corpa hũana hominibꝰ vescēda damꝰ aromate asseruata q̃ꝫ mumiã barbaro noīe vocãt: vt ignarũ vulgꝰ sui generis edat carnē ĩfando nãe piaculo ceteris veluti deficiētibꝰ in medicina remedijs. Nũ satis erat viperas nocētissimas serpētes ãtidotis admiscē nisi ⁊ humanũ adipē ad vnctōes studiosius ingrat etas nostra ridicula sepe ⁊ vana frustratōe cũ non ꝓsit q magna ꝓmittũt alia cõmiscent. que sunt efficatiora. Sub qbus latent quorũdam empiricoꝝ rapine. Sꝫ ad nr̃as potōes redeamꝰ. Inuētũ ē ⁊ seculo nr̃o q̃ rõne sanguis hũanus bibaꝛ q̃ ostēto feris ipsis feriores sumꝰ nõ sine. n. horrore refectorum corpoꝝ exta aspiciunꝛ q̃ꝫ tomagis assumi: q̃si sanitas aut lõgior vita haberi nõ possit nisi ex hoīe. Iã sanguiculũ ⁊ pulpamētũ in cibos ex sanguine ⁊ hũana carne expectamus qs non iure accusabit medicinã mõstro ꝑ mastrã hec hominũ ꝓfecto non artis vitia sunt in quare ⁊ xenocrates a Gal. dãnatus est. hocqꝫ supsticiosis medicis dictũ sit. Vbi corpꝰ refrigerãdũ est violacea potōe vtimur. rosacea. vel citrei mali admixta portulace aq̃. Cichorijue seris acetose: q̃ꝫ oxalidē q dã vocãt cretes oxynidã vulgo dicũt. Sonchi buglosi illã scariollã vocãt: omniũ semũtia. Alia potio est diligēĩioribꝰ obseruata: mire effectꝰ in q̃ ⁊ stomachi ⁊ cordis rõ habeꝛ. Seris: sonchi acetose: buglosi: singuloꝝ manipulꝰ. Semis itē acetose portulace seris: ⁊ mali citrei excussis tunicis: omniũ semũtia: rosaꝝ ru. violaꝝ nymphee lilia. buglossi vtriusqꝫ generis oĩuꝫ. ʒ. iij. rosmarini. ij. aque rosacee triduo insta ĩfusiõe macerētur. postea ꝑ furnibulũ leui flãma destillans aq̃ excipiaꝛ in q̃ ⁊ sachaꝝ addimꝰ ⁊ citrei mali succũ ⁊ sandaloꝝ farinã. spodijqꝫ mometũ eadē. facito ĩserueãt ad liqdi mellis crassitudinē ex q̃ bine vncie ꝑ se mane assumũtur ⁊ tribꝰ horis ante cenã. Vbi excalfacē opus eēt ꝓ celi q̃litate ac hoīs habitudīe. Ea potio vtiꝛ ē in q̃ betonica chamedrys cichoriũ calamitha sansucꝰ oĩum pares potōes cortici medici mali. zedoarie iũci odorati stycadis exiguo garyophyllo ac cinamomo additõ. Aliaduertēdũ tñ ē vbi hoīs hitudo frida ē ac celi q̃litas ꝯria. naturã hoīs seq oportere in qua snīa ⁊ Gal. fuisse video nã aeris caliditati spõte aduersaꝛ nã. Verqꝫ ex oī cõfesso id elaborãdũ ē vt corpis oīo tēperamētum victu exercitatõe potionibꝰ leto aīo ceterisqꝫ p̃sidis cõseruetur. Aliud itē p̃ceptũ est inter oēs regulares obseruationes ne sanguinis naturale profluuiũ d quo diximꝰ. hoc tēpore ꝓhibeatur neqꝫ itē scabies de q̃ diximus vnguine sanētur ac vlcera corporis impleantur: male enim sibi ꝯsulũt: ĩmo scabiē contagione pollui certissimum est (vt diximus) remediũ: quo

Zoar

Paulus egy.

Galenus

Mumia

Emperici

Sanguis humanus

Superstitio

Galenus

Acetosa oxalis sõchos scariolla.

Furnibulum

Galenus

Scabies nõ curanda

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

corpus ab ea peste tutissimū reddit. Alios in eo me
tu tibias vel brachia cādenti ferro mussisse alios pu
stulas ex vlceratorio medicamēto excitasse scim⁹: ad
malos humores auertendos remedia certissima. At
cui sanguinis dimissio necessaria est per quattriduū
hac in potiōe materiā digerēte matutinis horis vti
debeat: in quibus ⁊ cordialia īponim⁹. Hab₃ glycir
rhici radicis īsopi singulorꝫ se nūciā mellissopylli si
ue citreagis callitrichi oīu₃ māipulū seris semis. por
tulace sandali vtriusq₃ ramētorꝫ. ℥. iij. aq̄ quantū sa
tis sit. Sachari exide librā exiguo aceto addito: ac
aromate calo cordiali ceu garyophyllo aut nuce as
syria ⁊ si fridis opus est medicabiliter aspirare fert.
rosa: viola: cichoriū: acetosa: sandali scobs: ⁊ alia hu
iusmodi q̄ cordi titubāti subueniūt. At astricte aluo
interea infusionibus subditis ac colyrijs: quas glan
Paulus. Glandes. Colyria. — des Paulus eginita vocat cōmodatissime succurri
mus: cōcocta mā catapotijs: Russi vētrē purgamus
exinde venā seccari iubem⁹: ex coraria vena assuetis
p̄serti: ⁊ vbi sanguis exundat atq₃ corrupt⁹ ē: aliogn
manus abstinēde: ne cōmoto inter venas sanguine
ad cruditatē siue ebulitionē reliq inducant humo
res viresq₃ inutiliter demāt. At si p̄ter sanguinē alij
hūores purgādi: extrahēdiq₃ sunt: vehemētioribus
hoc tpe medicamētis opus nō ē: q̄ vētrē pturbēt: ⁊
corpis ītus hūores fluctuātes reddāt. Cādaq₃ opa
est vt si corp⁹ integrū ē: q̄ iā pridē liberali⁹ hō vere
rit ac caste: vt medicamēta nullo mō assumat: intēpe
stiua. n. sunt. At si mā demēda erit quātitatem nosse
opepciū est: q̄ ex vrine argumēto agnoscimus: vbi
plus minuiue sedimēti fuerit. at p̄ter theriacā: ac mi
tridaticā illā nobilē antidotū alie mixture sunt: q̄ eo
tpe marie ꝯueniūt īter q̄s medicamētū q̄ diamuscū
vocam⁹. Itē ⁊ dialithō. Diasuccinū odoratū. Ter
rā lemniā ex vino laudaueri si hēri pōt ātidotis quō
dā familiarē. Cui⁹ rei cā Maumethus turcorꝫ rex
auarissim⁹ capta asia lēniū īsulā lucri spe occupauit
nā rubrice lemnie priscā audiuerat auctoritatē. Alij
aliā referūt cām. nam terra lēnia nomas suas curari
posse spabat hoc ē vlcera serpētia q̄dā q̄ cū neq₃ cō
pescere: neq₃ sanare potuissent medici eā cū tota īsu
la iracūdus rex dānauit p̄stine reputatiōis tedio. vn̄
prisca illa auc̄tas q̄ adhuc retinebat īsula eius īfau
sto auspicio adepta ē. Reliq̄ simpliciū facultates q̄
pestilētie p̄uati aduersant: suo dicem⁹ loco. Atq₃ cō
positōes q̄sdā ptractabim⁹. His igit pactis obser
uatisq₃: exonerato corpore: ac perpurgato neglecta
venere balneo vomitu: sudore: victu liberali addito
ceterisq₃ obseruationibus rite peractis pestilentia
omniq₃ cogitatione quisquis sese tueri potest. Hic
ad curationes pestilentie. transeamus.

¶ De natura pestilentis febris. CAP. X.

SI vero neglecta obseruatōe: aut p igno
rantiam: aut ex īprouiso: vel alio cāu fe
bris pestilens ex familiaribus aliquem
inuaserit: cōfestim mutādus est celi sta
tus: ⁊ in plures ptes distributa familia lōginq̄ regio
nes petēde sūt: vel ita segregādi oēs: ne siqs ꝯtagiōe
male affect⁹ est: aliū quoq₃ ꝯtaminet. Ea. n. labes ī ex — Alia ob... febris pe...
aeris circūfusi corruptōe vel mala q̄litate īter respi
rādū ad cor ptinet vitalesq₃ spūs īficit q ⁊ aeris vene
nati vis ī regia vite sede īter se colluctant: donec vi
rulētū vir⁹: occupatis spūb⁹ hūores pariter q in p̄si
dio sūt corrūpat. Vn̄ ignit⁹ feruor p̄ter nā₃ diras flā
mas sine ītermissiōe p venas arteriasq₃ ad corpis ex
trema eructat. Aut idē pestifer aer nos ābiēs (hoc
enī p q̄ rerꝫ est) cutis ita meat⁹ subit: vt ardēs ide fe
bris oriat: in putrido febriū genere. vt Gal. pl₃. Vel
ex aque qn̄q₃ potu exitiali euenit: vel cibis noxijs as
sumptis vł aliquo apostemate pestifere nature ī cor
pore enato. Et ex oīb⁹ humorib⁹: q magis putrefa
ctioni parati sūt. febrē pestilētē reddūt: a qb⁹ febris
nomē habet. Cū plurimū tn̄ ex sanguine billiq₃ rus
fa: ex phlegmate vo raro. cū vitio aque vel pestiferi
cibi fuerit: fieri solet.

¶ De notis pestilētis febris. CAP. XI.

PEstilēs igit febris inter initia remisso
extrinsec⁹ calore hoīem aggredit necp
tin⁹ seua oborit. At ītimis p̄cordijs ma
gis q̄ relique febres estuat ⁊ maiora in
tus incēdia miscent. Vn̄ vellamēta nō sustinēt. sed
nudi qn̄q₃: si sine custode sunt in puteos aut in ppin
qua flumina se inijciūt. Euenitq₃ interdū calore: ve
narūq₃ motu remisso vrina que sani haud dissimilis — Alia o...
egrum p̄ter opionem ocissime rapi ex oculus medi
ci. In vniuersum oēs hmōi febres exiciales sunt at
q₃ ꝓtinus enecant magisq₃ que ex russa bile aut san
guine fiūt. estate presertim. cholerica aut sanguinea
habitudine. In qbus ardentes oculi sanguinolenti
vel facies inflāmato rubore mutata cernit. sepiusve
ro vultu adeo truce vident vt pristinam nō referāt
formā. Oris sapor ac lingue color humoris natura₃
indicāt que cū plurimū nigra est arēti similis ⁊ exer
ta sitisq₃ vehemētior que omnia ex ore stomachi va
pores noxios extuāte ꝓueniūt ex natibus quādoq₃
spūs feruore quodā ꝓrumpit grauiter olens aut pi — Paul...
tuita interdū cōtinenter ꝓfluit Paulo eginita aucto
re pestifera auguria. Vrine color varius est. modo
clarus. modo rubēs. liuens quādoq₃ in suprema hu — Vete-naria.
moris pte. spūalibus membris obscessis. At initio ve
terinaria semp exitialis que ⁊ feculenta est imperitis
etiā nota. Que clara lympidaq₃ est colore natiuo p
fugato reddit in concocta qn̄q₃ tn̄ alba luthea. pur — Paulus eginita.
purea humoris dominiū denūciat. At Paul⁹ egini
ta duo tm̄ genera demōstrauit biliosam aquosam ⁊
nigrā mali sedimēti pessimeq₃ nubecule veterinarie
cā est genitalis calor extinct⁹ q excremēti hui⁹ ptes
liq̄das ac tenues crassamēto nō secernit quo fit natu
ra suo calore destituta oīa indiscrete pmanent. Q̄
e diuerso in optia valitudine aut morbo de quo tu
tus medic⁹ esse pōt. cōtingit que ⁊ si frigore ꝯfundit
c pturbat eadē ignis tēpore pristinam claritatē re
mittit

mittit ꝙ a physicis nr̄is rōe oñdit. Alia quoqꝫ vrine signa calidissimi reꝝ nāe medici ac philosophi tradidissent posteris nisi in dubio quoqꝫ eoꝝ vita fuisset Capitalis .n. pena est tales egros visere. Ex aluo vo q̄dā ꝓliuies. liqda fedioꝛ horrendi odoꝛis spumosa vncto fluenti sil'is luthea interdū attra q̄nqꝫ cū multo crepitu sponte erumpit vt tradit Paulus eginita. Euomūt sepius mō bilē ruffāz mō attram graue olētē. Quidam guttas sanguinis cōcretas letaliter emittunt vomitu aliq sanguinē reijciunt Sudoꝛ preterea īmodic⁹ fedissimi odoꝛis frigidusqꝫ virib⁹ intermoꝛiētibus vndiqꝫ ꝓfluit. Pustule q̄nqꝫ siue ardētes papule q̄ liuide fiūt ꝑ mēbꝛa oꝛiunt̄ q̄ subito q̄nqꝫ denitescūt. Os quoqꝫ vlcera male habent infantiuꝫ aphtis ꝙꝫ similima: Que ex coꝛrupto vapoꝛe sublimitatis auido nascunt̄. Cū plurimū letifera cōtinue nausee vomitusqꝫ: ac stomachus cib ū respuēs letalia sunt ꝓgnostica: ex vicinitate oꝛis stōi cum pricipatu coꝛdis presertim si lenta febꝛis affuerit capitis itē doloꝛ si egrū fatigat suspitionē auget: ex quo ꝛ deliriū sequit̄. Respirādi itē anxietas thoꝛacis totius incendio in quo casu spirandi magisꝙꝫ respirandi necessitas appꝫ. At arteriarū pulsus in hmōi febꝛe sepe tenuioꝛ est: sed frequētioꝛ: nocte tamen vehemētioꝛ fit q in equalibus mouet̄ interuallis. Mēbꝛa interdū cōtrahuntur. Paulo eginita teste. Anima sepissime deficit. Tussicula vigilieqꝫ egrū excruciant. vnde mens q̄nqꝫ stupet vel intellectus cōfundit̄ minaciqꝫ quodā furoꝛe ducunt̄ ꝙꝫ frenetim vocamus: Somnus q̄nqꝫ pꝛofundioꝛ vbi carbunculi maxime oꝛiunt̄ stomachi preterea doloꝛ lienis inflatio precoꝛdioꝛū tumoꝛ apparet. Mēbꝛa resoluunt̄ vt cōsistere nequeant. In lecto vero caput ꝛ extrema impatibili quodē langoꝛe iactāt vt stare loco nesciant. At indubitata signa sunt fauciū auriū alarum inguinūqꝫ tumoꝛes quos. Panos vocamus ac carbūculi q̄s antracidas vocāt greci. Anime defect⁹ in pꝛima scd̄aqꝫ die vult⁹ pꝛioꝛi dissimilis pulsus enoꝛmiter sese mouēs. Vomit⁹ ꝑseuerās vrīa turbida feculēta aīe anxietas iactatio coꝛꝑis certas pestilētes febꝛes vel plerisqꝫ ex his notis aut dubio digno scimus. Exēplis tū̄ cōstat pestilētiā quosdā ita sensim inuasisse. vt medicis ephimerinā febꝛem existimantibus: egri subita ac pꝛesentanea moꝛte rapti sint. de qua re statim aliqua subiūgemus exempla.

¶ Qui preter medicoꝛū opinionē ignota pestilēti febꝛes subita ac īpꝛouisa moꝛte īteriere. CAP. XII.

Marcus Antoni⁹ Coꝛneli⁹ patricius venetus inter seuissime pestilētie etatis nostre initia in qua plures medici extincti sunt ignoto moꝛbi genere nōdum .n. pestis detecta erat febꝛe satis leui coꝛrept⁹ est quā vel ephimerinā putabant submisso ꝑ mēbꝛa caloꝛe. ꝛ ceteris notis securitatē pꝛomittentibus. vij. die caput. ac ceruix sudoꝛe frigido maduerunt. atqꝫ pꝛotinus interijt. Interea dū admitterentur medici. dum casuꝫ inopinū ꝑscrutarent̄. dūqꝫ vulgus insanū eos dānaret īscitia. Ecce ꝑ plures vicos ciuitatis pestis acri⁹ vrbē cepit ꝑmere adeo vt. ccc. pꝛotinus singulis diebus funera tumulis redderētur. ac nisi subita populi. ac nobilitatis fuga facta eēt maioꝛi strage afflicta ciuitas fuisset. Sed hoc vnū referēdū arbitroꝛ nugatoꝛ maligne ac medico mastix impudēs nulla ē in tāta febꝛiū ambage insidiosioꝛ: nulla fallatioꝛ: salutē .n. in fronte ꝓmittit occipitio vero exitialem exitū refert Pestilentia q̄ athenas quonda seuissime grassata est vt Thucydides refert ex ethiopia que est super egyptuꝫ deinde in egyptū libiamqꝫ descendens cōtagione pyreuꝫ occupauit Ita vt initio ab omnibus diceret̄ venena in puteos a peloponēsib⁹ esse deiecta. mox vniuersam vrbē infecit: que eodē āno nullo alio moꝛbo oīuꝫ cōfessione laboꝛauerat. ī ea .n. nescio qd veneni inerat ꝑter ꝯsuetudinē in qua nulluꝫ remediū idoneū reꝑtū ē ꝙ qs diceret vtile foꝛe si offereret̄. Cadaueraqꝫ insepulta a nullo aīali intacta fuisse vel si attingebant̄ ꝓtinus necarēt. Vn̄ circa cadauera neqꝫ alibi visebantur alites. Patauij quoqꝫ etate nr̄a Antonius qdā siculus disciplinaꝝ nostraꝝ sectatoꝛ lateꝝ doloꝛe vrgebat̄. Pleureticusqꝫ a medicis habitus ē his quinto die obijt: ac pestilētia stati subsecuta ē. Mirant̄ ꝑꝑea physici nr̄i in tanta veneni reputatōe caloꝛē coꝛꝑis q̄nqꝫ adeo remissuꝫ vrinā clarā venaꝝ motus equales: vt certā oīno salutē q̄sqꝫ possit ꝓmittere. Hoc aūt cōtingit nō ex moꝛbi subiecto. sꝫ cibi mā q̄ aliquātisper ꝑficit̄. vn̄ vrīa salutaris appꝫ illeso iecoꝛe saluisqꝫ renibus qꝛ moꝛbi mām pauēs nā ꝯgredi nō audet. nec ī ꝑliū descendit facile cū veneno statī moꝛitura. sꝫ coꝛꝑis paululū habeās moderat̄. ꝛ regit. Vbi dū tꝑe decretoꝛio bn̄ sperādū putam⁹ moꝛs īnopina egrū rapit. Qō ꝛ physicis euenire solet. Aliqb⁹ idē ꝑiter euenit ijsdeꝫ vrine notis arteriaꝝ eq̄litate nō spnēda leui febꝛicula ī q̄ die critico sanguis e naribus ꝓrūpit. q̄ auxilio dū securitatē egris ꝓmitterēt medici exīde moꝛs insperata īntercessit atqꝫ misere ꝑsentaneo ceu veneno rapti sunt. Pestilēs .n. vir⁹ ī aliq̄ coꝛꝑis ꝑte latitās modū speculatū ē. aꝑtoqꝫ deīde marte cū nā pugnā ꝯfecit. Et due aliq̄n febꝛes (in īfinitū hēam⁹) coeūt. q̄rū altera medicīe ꝑsidio sanat̄: altera ī aliq̄t dies ꝓtrahit̄ cui⁹ mā iā putrefacta celeri⁹ pestilētie vir⁹ ꝯbit vbi pestis ciuitatē ꝑcipue grassat̄. Dūqꝫ tūet eo successu medic⁹ dū suꝑbia īflat̄ aīus ꝛ nūmi spe titillat auaricia ex īpꝛouiso moꝛit̄ eger. Quas ob res multi foꝛmit̄ īsana vulgi cēsura medicos nr̄os dānari videm⁹: sꝫ de malis ī pestilētia a pꝛesagijs dicēdū est.

Thuccydides.

¶ De malis pꝛognosticis in febꝛe in pestilentia. CAP. XIII.

Exitialis plurimū ea febꝛis est ī qua cōtinuo metu angitur eger. Cibiqꝫ tedio de die ī diē ducit̄ ꝯ aī securitas ac ad cibū obsequēs aīus salutē sepe denūciāt nec id tamen perpetuū est audiuimus eniꝫ nōnullos in

Exit⁹ febri. pesti. incertus semp habetur.

Symptomata

quarta quintaqꝫ die ceu conualescentes per domuꝫ oberrasse: ac cibos non respuisse. Paulo tamen post expirasse: In ijs igitur febribus exitus incertus semper habetur. Calor remissior quã par est reliqui que affectus vehementiores: q̃ incidentia siue Symptomata vocamus suspecta sunt: facies commutata liuida: aut cũ purpura nigricans maculisqꝫ plurib⁹ varia: mortẽ in propinquo portẽdit: vrina feculenta: de qua diximus. Si nullum in ea subsidet crassamẽtum mortifera est: que si diu perseuerat ⁊ vires egro sunt longum morbuꝫ. Si imbecillitas est p̃sentaneã perniciem presagit: in summo aquosa perseuerãs tetri odoris atri coloris: ac crassa pestifera ẽ: liuida mala. Uẽtris itẽ fluor horrẽdi odoris. varijqꝫ coloris: ante digestionis signa damnatur. Biliosa ac multa qua eger non cõualescit: mala existimatur: vncto similis: de qua diximus tetri odoris: in cuius summo luteũ quoddam virulentũqꝫ cernitur: letifera est. Sudor frigidus circa caput: ac collum febri nihilo minus sceuiẽte: mortẽ minatur. Et que euomũtur. Si grauius olent. Siqꝫ porracei coloris sunt: aut floris eris similia: aut atri coloris mala sunt. Anime quoqꝫ grauitas: macule pustuleqꝫ omnes: que oriũtur: ac statim delitescunt exitium certum portendunt.

¶ Qua victus rõne i febre vti debẽt. CA. XIIII

Dieta.

Curationis itaqꝫ principiũ est victus ratio quam dietam vocant: exinde digestio ⁊ flamme interioris extinctio: ⁊ corporis demum exinanitio de his q̃ animum recreant suo loco dicendum erit: victus rationem Asclepiades in totum prosecutus est: ad quam omnem curam transtulit: medicamentorũ vsum dãnando quibus ⁊ stomachus leditur ⁊ prematura senectus inducit̃ omniũ medicorũ consensu: ⁊ si hac etate aliter contingat. vt quos reprehendant: singulis momentis immittent̃: nec tantum antea medicamentorũ vires in vsu fuere sed addunt in mixturis: que virus temperant nihilominus venas malo succo implent: ⁊ minima in re: vt leuissima tertiana diarhodon catharticũ offerũt. Et si multa eueniant que sine medicamentis curari non possunt. Sed ad ea: que clinica ratione obseruãtur: redeamus. Aeris igitur salubritas in pestilenti febre eadem querenda est quã supra descripsim⁹: cubiculi opportunitate: cui⁹ fenestre in aquilonẽ vergãt: perflabiles noctẽ vo cãdelis vincere opꝫ: Lumine eniꝫ spũs ⁊ hũores extra reuocant̃ ꝓpterea in eo casu somniculosum egrũ timem⁹: veternosum nostri punici subethicũ vocant. At vbi vigilijs excruciat̃ eger vtilissimũ est si vires suadent cubiculũ ⁊ lectulũ sepe commutare: aut lintea saltem ⁊ stragulas: aceto rosaceaqꝫ ĩspersa: ⁊ omnia q̃ ad vsus faciũt: eger p̃terea vestimẽtis strangulandus non est sed admodũ leuibus tantũ velãdus. Cibus preterea (vt summatim dicamus) refrigeraticis nature. stypticeqꝫ esse debet. qui ⁊ si exiguus plurimum tamen alat: facilisqꝫ concoctionis acetosis conditus atqꝫ ex his diligendus est de quib⁹ supradiximus pro egri desiderio varijs enim delitijs varijs saporibus additis odoramẽtis stomochus cõciliãdus ẽ sepiusqꝫ ĩ die cib⁹ offerẽdus. Carnis itẽ succus craticula asse ⁊ exp̃ssus vel furnibulo destillatus (vt nũc faciũt stomachũ nõ ostendit. ⁊ ꝑtinus nutrit Gale. horã prandij: ac cene ꝑ cõsuetudĩe laudauit. alij vespertinã matutinãqꝫ p̃ferunt interdiu ⁊ sepe salutares mixturas cõfectiones: variosqꝫ potus ⁊ saluberrimos cõtinẽter prebent. Culine autẽ rõ in hoc casu referẽda est: vt fasianũ vel ꝑdicẽ: aut pullũ gallinaceũ depillatũ sordibus mundatũ rosacea acetoqꝫ diligenter abluant. Coriandroqꝫ preparato: myrti baccis: sandali vtriusqꝫ surculis: acribus cerusis: vel prunis faciant: diligenter demum assum offerant. Elixa in hoc casu danantur pinguiaqꝫ: quibus stomachi auiditas si qua est: ademi solet. Qui distillationibus vitreis presertim succos colligunt: ne combustura inde contrahatur. foculo aliqui grati odoris substernũt. Qui has negligunt distillationes phasiani carnem aut perdicis minutatim concidunt: vaseqꝫ imponunt vitreo: obturantqꝫ ne quid euaporet idqꝫ in cacabo eneo aque pleno igni imponunt: ⁊ sine aque humore carnes decoquunt: sed suo duntaxat succo macerantur sine ignis iniuria. Continenter seruere debet donec excoquatur materia exempta phyala succus linteolo exprimit̃: potuiqꝫ datur. a drachmis. iiij. vsqꝫ ad vnciam modus est. addita cordiali mixtura qualis est diamargaritom: dialithon: ⁊ huiusmodi. Alij iusculum faciunt addito ouo recẽti ⁊ mali granati vino vel vue acerbe: succo vel alterius rei acrimonia. Alia eiusmodi edulia excogitantur in dies quibus cor: ⁊ vires corporis sine stomachi tedio recreantur. Nouimus tamen ⁊ celeberrimos in medendo auctores: qui carnis vsum in hoc febris genere damnarunt: Sed tempori atqꝫ consuetudini aliquid semper cõcedendum est ob id pultem tantum hordeaceam: aut ptisanam hanc enim ex grano illam ex farina conficiunt offerunt quibus stomachus acida non ructat vt tradit Galenus qui ⁊ alicam romanaꝫ laudat. His omnibus tenuuior est: surfuris ordeacei marcor ex amygdalarum lacte expresso: ac sacharo addito Alij molle pani albissimi ex qua frigida quo sepe in ardenti febre vsi sumus: Nihilqꝫ calidum in cibo aut potu assumendum est ⁊ ad cibum cogendus est eger quo subducti spiritus mire emendãtur Interea confectiones que nutriant hac hilaritatem faciant in quibus gemmarum farina efficaciter imponitur assumuntur. Plebs lente vti potest excusso prius cortice bisqꝫ aqua mutata addita aceti ligula oriza hyme ex amygdalarum succo aut lacte acetoso dempto butyro. Ouum sorbile cum albore At sitis quoqꝫ: que maxime febricitantem excruciat: vino acidulo: quale patiuine populi aut salice

dare

Asclepiades.

Hũores ⁊ spũs lumine ad extra trahunt̃.

Veternosus.

Subethicus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

dare solēt recte extinguit̄.nullarū.n.vitiuȝ est maxīa cū vue acerbe succo vicinitate. Alij vīo mali granati vtunt̄ expressis acinis sine corticis stypticitate q̄ ex oxyachāto fit crispinū trāspedani vocāt dysentericis nobile medicamētū ⁊ sicīētibus iucūdū. Si hec nō sunt:acetū ꝓdest aq̄ īfractū rosacea. Quidā austerū vinū dedere albū odoratū ceu cretē se vel salernum aut theticū ꝑterq̄ꝫ in capitis affectu vbi aīa deficit sȝ vini vires frigida celesti infrāgūt.aut fōtana salubri vini tertia portio eē dȝ sȝ tp̄is ⁊ hītudis rō hn̄da ē. Galenus

¶ De potionibus q̄ in febre pestilenti dari debent.

CAP. XV.

HIs potionib⁹ maxīa curatiōis ps p̄ficit̄ qb⁹ febris ītēpantia:quā dyscrasiā greci vocauere corrigit̄ ⁊ mēbra p̄cipalia cō seruant̄ ⁊ puriora reddunt̄:cor p̄cipue ac ei⁹ spūs isdē morbi mā digerit̄ ꝑpurgaturq̄ꝫ meat⁹ apiunt̄ a venenoq̄ꝫ totū corp⁹ hētur. Que oīa maxīe sunt obseruāda. Ubi feruor īgēs ē a colera p̄sertiȝ. Potiōes largiores eē debēt ad sitiȝ tollēdā vehemētē ex aq̄ hordeacea maxīe iuuāt in q̄ ⁊ cādēs aurū extinguere cōsueuere. Qui vltra sacietatē bibūt stōachi ac pectoris īfirmi rōnē hēant atq̄ꝫ cōsuetudinis memores sint. Nā ⁊ reliq̄ syptomata vitare debēt Gale.snīa q ex frigide potu eueniunt. Qui ordeaceā abhorrēt cisterninā vl̄ fontanā bibāt prius tn̄ coctā. Sachari q̄ꝫ purissimi exiguo addito: mōs ē nullū in hauriēdo seruare modū.sed vltra sacietatē ēt bibere ꝓdest. Uestimētis demū coopiendus ē eger reliquaq̄ꝫ seruāda sunt q̄ supra priorib⁹ libris ānotauimus. At reliq̄ potiōes maturie dilucu lo dāde sunt vel ante prādiū horis.iiij.totidēq̄ꝫ ante cenā iusto interuallo. Et q̄ plurimū hmōi febris ex plurib⁹ hūorib⁹ oriri solet digerētia ob id varia eē debēt hūorū rōnē hn̄tia in qb⁹ ⁊ cordialia admiscemus acetūq̄ꝫ mire in hoc casu potētie aut citrei mali succū. Sed potiōis exēpli grā genus vnū apponam⁹: Buglosi succū ⁊ maloꝝ q̄ melli mella dicuntur ac eorūq̄ꝫ q̄ acidula sunt in catino ꝑ diē reseruant̄ se pati.donec crassamētū subsidat ex qbus oībus vntia colligit̄ addita seri aq̄ citreiq̄ꝫ mali succi ac herbe acetose.o.sesquūtia rosacee.ℨ.iij.. Sachari purissimi.lib.ij.sandalorū aromatis modicuȝ adijcito ⁊ ad sape crassitudinē ignis vapore coquito ⁊ ad vsus seruato q cāphoraȝ addūt de appetitu īmemores sunt. Aliter buglossi mellissophylli siue citreaginis acetose sonchi succi oīum.ℨ.ij. aque rosacee aceti albi sesquūtiā sumito citrei succi vel vini de malis granatis.ℨ.sachari albissimi quantū satis sit deferue facito eo quo diximus modo. Quibus hec parata non sunt eadē cōdita sacharo inueniat q̄ officinas inter que violaceā potionē rosaceā:nimphee pomoꝝ buglossi seris:acetose:citrei:succi:⁊ his similia inuentu facilia habebis qbus ⁊ materia digerit̄ ⁊ sitis importuna interdiu vincit̄. Mixture quoq̄ꝫ vtilissime addunt̄ que cōmanducant̄ vel dilute ex aqua bibunt̄ habet rosatū cōditū violatū buglossatū ad vnius.ℨ. p.puleris margaritaꝝ semidrachmā ac specieꝝ dialithi.ʒ.auri argētiq̄ꝫ scobis singuloꝝ obolū alij auri bracteas tenuissimas.vj.addunt: plus minu siue pro cuiusq̄ꝫ fortuna. Alia item efficacior est:⁊ primi meriti:eadeȝ cōdita ꝯtinet:margaritarū farine drachmā dialithi specierum.ʒ.ij.corallij vtriusq̄ꝫ.℈.j.seminis acetose citreiq̄ꝫ mali sesqui dracmā.spodij.℈.ij.ossis ceruini cordis obolos tres. mūnocerotis cornu regum impēsam obolos duos auri.scobis drachmaȝ. bracteas auri.x.cōtrita mortario cōmiscentur donec ad vnitatē redigant̄ lingue mēsura circa lucis confinia ex aqua rosacea datur. Cōfectiōes sandaline plebi idonee sunt ex eadem aq̄. Alia minus iucūda sed myre virtutis ac facilior:in qua rosacee.ℨ.iij.rubrice armeniace ⁊ vini odorati nō austeri singuloꝝ vncia alij theriacā dedere admixto smaragdi gemme polline ex aqua rosacea. Alij alia impant que pallato naribus ac stomacho nō conueniūt de qbus obiter min⁹ dicēdū putam⁹ sed ad reliq̄ remedia trāseam⁹.

¶ De sanguinis missione in pestilenti febre.

CAP. XVI.

MAximā desiderat animaduersionē in pestifera febri sanguinis dimissio que largior imperāda est si sanguinis vitio cōtigerit si etas ac vires sunt. Exilior cū vbi alter humor admixtus est q si simplex fuerit alui deiectio magis ꝓdest. Dandaq̄ꝫ opera est ne importune vena feriatur nihilq̄ꝫ potētius est (vt in collectionibus nostris diximus) sanguinis dimissione vbi necessaria nō est: vires.n.corporis maxime subducit. At presentissimū auxiliuȝ:vbi opus est habet̄:īsuetis difficili⁹ q̄ꝫ assuetis inter morbi initia vena seccanda est que vnius diei interuallo fere semꝑ adiudicatur sed prius si aluus astricta est mollienda clystere: aut glāde ex melle saleq̄ꝫ iniecto. Uenā feries si vrina veterinoꝝ similis est turbulēta rubens crassa tetrimi odoris que colore liuido emittitur ac modica vitiū defectionē indicat in quo casu venisecis opa nō indigemus. At cū abscessus ꝑ membra (vt diximus) oriunt̄ auertēdi causa sanguis mitti potest:q̄ si sub ala dextra panus ortus est:dextro talo statī vena soluēda est:deinde ex media eiusdē lacerti si vero sub sinistra nō in talo sed in manu sinistra venaȝ vulnerare expedit: Rursus si inguē dextrum tumet vel sinistrū illud dextrū taluȝ hoc sinistrū requirit vl̄ vtrunq̄ꝫ modū. Si post aures que parotides dicuntur aut sub faucibus quid intumuit eadē rō in manibus obseruari debet. Preter hos tumores carbūculi passiȝ ꝑ membra innascunt̄ sanguine per se viciato aut bilioso humore ꝑmixto aut atra bile:tū sanguis statiȝ atq̄ꝫ copiose mitti debet extirpāde materie causa ex iecoraria vena qua morbidum leuat̄ corpus eoq̄ꝫ efficacior erit quo sanguinis quoq̄ꝫ excreationes affuerint. Quod si puer est q laborat qui tātuȝ roboris nō habeat vt sanguis mitti possit cucur

Floboto-
mia.

Paroti-
des.

Uentose

Ventose

bite scalpello circūcise naribus īponi pñt. Quidam
ita sanguinis missionē disponūt: vt si īferiores corpis
ptes graues sint ex iecoraria vena: si supiores ex ce-
phalica. Si vtreqʒ male afficiunť: ex media brachij
siue cōi recte ducať. At si ephimerina febris affue-
rit: nec corpꝰ sanguine morbidū appareat: ex sinistra
regali vena exime soluiť: qua cordis ⁊ arteriaꝝ vapo
res tetri resoluunť: qui venisecces ꝯtagione fortasse
pollutos timēt. Instrm ad secādas venas domi ꝯti-
neat: quo ēt nū greci barbariqʒ vtunť balistula ē ad
corpa sanguie leuāda ⁊ sibi qsqʒ ꝓ arbitrio dmit san
guinē: tuto .n. venā aperit: vel īperitis facile. Arcꝰ est
cui sagitta ad iustā mēsurā ānexa est venāqʒ subito
vulnerat: ⁊ quātū velis trāsigit. Ita vt arteriā nō ti-
meas: nec vltra citraqʒ venā ictū faciat expedita res
est: ac facilis: qui hoc nō habʒ familiares idoneos ha
beat ad venas secādas.

¶ De ducēda aluo ī febre pestilēti. CA. XVII

Um igiť in oī febris genere priusq̄ aluꝰ
duceret: materiā digerere oportere oī ni
xu significauerimꝰ: nūc in his febribꝰ mu-
tata rōne nullā ꝯcoctionē desiderare ma-
teriā venenatā. atqʒ pestiferā admonemꝰ. Nā quo
celerius hmōi exitiales morbi hoīes corripiūt: eo ve
locius: ⁊ cū quadā temeraria audacia rapiēda sūt re
media: materia .n. venenata ꝯcoctionē nō expectat: ṗ

Hu. venenosi coctionē nō expectāt.

sertim q̄ minoris est inflāmatōis: que nō extrīsecus
plurimū inflāmat: tū digestionē: tū deiectionē pariť
magis desiderat. De ijs que materiā digerūt suo di
ctū est loco. At cathartici rō est: vt nihil venenati ni-
hilqʒ molesti hēat. Si bilis ruffa īfestat hoc medica
mēto tuto celeriterqʒ trahiť in quo īponunť roris sy
riaci vncie due radicis barbare ꝑ noctē īfuse .ʒ. ij. in
aqua cichorij aceto se meri albi oīum semūtia. Sū-
mo mane linteolo mūdo radicē exprimes: in eo suc-
co rorē syriacū antedictū admiscebis aqua buglossa
prius maceratū. Hāc potionē statim saluberrimam
dabis. Alij tamarindi succū addit: alij chryssobala-
nū vtiliorē putāt. Quidā in roris syriaci vntijs dua
bus vel tribꝰ drachmā vel sesqdrachmā radicis bar
bare ꝯtuse: ex citteaginis aq̄: siue succo q efficacior ē
īponūt: radicē barbarā aurū ṗcio equasse vidimus:
quibꝰ hec nō est radicē pōticā īponāt: duplicato mō

Rhecōa radix pōtica.

hāc rhecomā ab īcolis vocari audio. Si ros antedi
ctus ꝓ egri fortuna emi nō pōt. Succus silique ale
xādrine vicē implebit. At vbi pituita est ꝙ phlegma

Pituita. Phlegma.

greci dicūt agaricū oxymelite ṗparatū vtiliter dať:
ꝙ ⁊ cordi cōuenit: At polypodio epithimo sena atra
bilis eximie purgať. adusta materia radice barbara
fumiterre succo ac caprio sero. Cōposita dniqʒ mor

Materia morbi cōposita cōpositis remedijs curatur

bi materia cōpositis remedijs curať. At alij laudāt
cathartica que Diaphinicō atqʒ diarhodon vocamꝰ
in qbus tripoliū atqʒ polypodiū īponūť. Sed ī hoc
casu īperiosa eoꝝ ṗcepta coarguēdo nostra que tu-
tiora sunt tātum laudabimus atqʒ clemēti ora. Reli
quie rursus materie digeste suis potōibus ijsdeʒ ca
tharticis repurgātur. Quibus ea molesta sunt cata
potijs vti pñt: que de tribus dicūtur: ex aloe eni elo
ta hepatite agarico ṗparata: ac radice barbara: eqs
portionibus ex citri succo. Sūmo mane deuorātur:
quidā scrupulū vnū addūt ex ijs que Ruffo ascri-
buntur: aliqui eadem ꝑ se dedere. Hinc ad pestilen
tie affectus trāseamus.

¶ De sōno īmodicisqʒ vigilijs. CAP. XVIII.

Ubiculo ꝑflatili tenendū esse egrū dixi-
mus: quo purū aera attrahere possit: ꝙ
mutare vtile est: si vires sinūt: aliogn mo
uēdus nō est eger: ṗsertim si spūs facile
subduciť: intēpestiua vis somni plurimū egrum op
primit: quo venenata vis materie ad īteriora reuoca
tur: ꝙ carbūculis enatis: contingit vľ pituite cā sabu
lis ⁊ iocis vel clamoribus excitādus est. At īmodi-
cas quoqʒ vigilias timere dʒ medicus qbus ībecil-
litas sepe oritur. Sōnū inducit gestatio ⁊ suspēsi le

Celsus

cti motus crebriter iacti vel extēporario fonte aqua
guttatim cadēs. Silanū Celsus vocat cū cameratis
frondibus myrti. citrei mali. salicis. ac crebra viridi
arūdine. Sicamini lachryma somnꝰ ꝯciliať naribus
apposita hāc cāphorā appellauerim. Si quē timor
moriēdi excruciat amicoꝝ cetu submouēdus est me

Thucy.

ror eorū ṗcipue q iā ab eodē morbo ꝯualuere: ij de
inceps eū casum nō timēt ꝙ actore Thucydide in il
la atheneꝝ famosa pestilentia euenit q hyllari vultu
iuxta lectulum resideāt sollicitudinēqʒ relāquere do
ceāt ⁊ ad cibū exemplo suo large cohorteňť ⁊ lāgue
scentis appetētie periculum indicēt qua rōne ⁊ se
ipsos inuitos singulis diebus aliqd assumpsisse ṗ
teātur. Utiliter singulis diebus aluus duciť aut cly
stere aut glāde iniecta de quibus in prioribus libris
satis diximus. De irascētia cceterisqʒ animi affectibꝰ
satis supradictū est vbi pectus fatigato anhelitu atol
litur assidue ex interanea flāma: tum fricatiōes: que
eā extrahāt impetrāde sunt aut fomenta spongijs in
aqua tepida infusis vbi cāne folia salicis vitis cha-
memille: rosa addita: subserue facta sint: tepēs eni va
por esse debet: vel mane vel die inclināte: de quibꝰ
statim dicendum est.

¶ De fomentis vel epithematis quibus cor foueať
CAP. XIX.

Uia de fomentis mentio habita est. Ideo
de ijs que cordi cōueniunt imposita. que
epithemata vocamus nūc tractari oportet
his vires cordis reficimus: animi tristiciā
resoluimus letū cor reddimus malos ac pestiferos
vapores regerimus. Sup ṗcordia retinetur humor
cineris tempore calefactus pānoqʒ coccineo vel se-
rico collectus sub sinistra māma īpositus medetur:
recētaturqʒ crebro iniectu. Fomēti duo genera sunt

Fomēti fri.

alterū calide. alterum frigide nature qđ ad tempera
mētū accessit. Frigidū hoc mō fit: rosarū ru. manipu
lum semis .5. coriādri ṗpati drachmā spodij corallij
vtriusqʒ sandali ramētoꝝ oīuʒ scrupulos duos mar
garitarum

garitarũ farine.j.ossiuȝ ceruini cordis semidrachmã monocerotis cornu obolos duos gẽmarꝫ farine semiscrupulũ, cãphore.sumũt obolũ:ola imponũt noua ex aqua rosacea citreaginis:buglossi.sonchi.ꝛ his similibus:mõ quo diximus vtunt.Alij easdem ꝯtritas spẽs sacculo duplici imponũt;q lapide latericio. aut marmoreo cãdefacto.aceto prius ꝯsperso.calefaciũt.inuicẽ mõ vnus mõ alter mãme sinistre admoueatur.in calido crocũ addimus gariophyllũ nuceȝ assyriã scrupuli.j.pond.zedoarie exiguum:ligniqꝫ aloes ac musci semiobolum.quarũ rerꝫ modos mutare ꝑ hoĩs natura sexuqꝫ febris ardore:tꝑe.ac loco regioneqꝫ:alijsqꝫ rõnibus cogimur.ꝙ cognitis simpliciũ qualitatibus fieri haud difficile est.

¶ Fomẽta que iecori imponunt. CAP. XX

Cum cordi semꝑ ꝓsit ipsa suffitio iecori raro:nec nisi a sanguinis dimissione. aut a deiectiõe hoc fomentũ hȝ aque seris.℥.iiij.aceti vnã sandalorũ ru.sesquidrachmã pãno superiori ĩtincto in tepẽte succo:iecur sepe foueat si opus est vehemẽtius erit spodio addito ꝛ mali granati vino:(rhoitõ vocãt greci.) ꝛ specierꝫ drachmã vel sesquidrachmã adijcies quas in diarhodon abbatis ĩponunt.Sua quoqꝫ malagmata desiderat stomachus:si dissolutus est.qbus cibi appetẽtia ꝯciliat.Ad spine pariter ardores ac dolores vnguine vtimur ex oleo.n.ꝯstat roseo:violato nymphee succo sempuiui.solani acetiqꝫ oĩum vncia ad ignẽ cõmisceãtur.cere exiguo albe addito:acetiqꝫ imbre cõsparso ꝛ in vnum redigãtur:camphore paulũ demum additur hoc vnctulo ter quaterue in die spina inungit.Qui testes rosea aqua acetoqꝫ ac vino meraci linteolo fouent:vniuersum corpus refrigerãt:ac creant plusqꝫ sit verisimile.

¶ De iterata sanguinis dimissione ꝛ alui deiectiõe. CAP. XXI.

Et cum inter hec presidia morbꝰ adhuc nec inclinare:nec remedijs cedere videtur ꝛ nihilominus robur in egrotãte ꝑdurat:ꝛ in pugna ꝯtumaciter ꝑsistit febris:victorieqꝫ spes etiam nõ superest:subsidia tamen vndiqꝫ perquirit natura.exonerariqꝫ ab humoris putredine desiderat.vel sanguinis missione:vel alui deiectione:aut vtroqꝫ modo.Si sanguinis missio iteranda est:parcius imperãda.Veruȝ dies indicatiui.vel qui iudiciarius dicitur maxime cauendus:in quo tꝑe natura siderũ motus comes suas vires exercet.spõteqꝫ stato velut tẽpore corpus exonerat.aut sanguinis ꝓfluuio.aut vẽtris fluxu.aut sudore.ꝛ si cathartico rursus opus ẽ,ꝛ cholerã ꝑpurgare velis hec in prõptu habebis.ꝑter ea que diximus tamarindos:chryssobalanos.pruna damascena enucleata violas.si vna decoquãtur ex aqua ex quorũ decocto(tres.n.vncie satisfaciũt)saluberrimã potionẽ facies si roris syriaci vnciã addes:vel silique egyptie atramẽtum radicis barbare drachmã spice paulũ alij diaprunon sine scamonio vtuntur modũqꝫ augent.In pituita vero q̃ de agarico diximus valere haud dubiũ est:Vbi atra bilis diasene medicamento vti possumus si nihil venenati in se ꝯtinet. Reliqua medicamẽtorꝫ genera satis supra diximus.

¶ De sanguinis excreationibus.CAP. XXII.

Et sanguinis excreatiões quas exitiales ante posuimus:rubrica armeniaca:terra lemnia ex portulace succo eximie sanant hinc ad simplicium quorũdã facultates transeamus in quibus locupletis nature diuinitatẽ miramur ꝑsidia varia ad hec mala elargientis.

¶ Simplicia ac composita pestilentie tempore experta. CAP. XXIII.

Errant qui experta ꝓdunt.Si quis initio pestilentie febris kalendule succi.℥.duas aut tres ad sũmum biberit.deinde vestimentis operiat liberꝫ reddi ab ea labe.hec vulgaris herba est ac sponte nascẽs ĩ grecia. Alij nõ minoribus laudibus succũ verbene eiusdẽ effectus celebrauere.Multi scabiose succũ ad hos vsus efficassimũ predicãt quo veneni vis.xij.horarꝫ spacio propellat.Mirã vim hȝ aduersus pestes tormẽtilla radice rubra odorata qꝫ Sparganium greci vocant.nam ꝛ cõtra serpentes bibitur drachme ponde.ex vino:Dictamum pre terea laudatur cretẽse ꝛ in altissimis montibus inuẽtum.a Dioscoride Galeno.Plinioqꝫ cõmendatũ.scrupuli põde.ex rosacea.Aliqui spem maximam in rubrica lemnia habẽt soláqꝫ prodesse spodent.Cui maximam auctoritatẽ dedit Galenus in libris suis.Si ex vino nõ admodum austero bibatur:vel ex aqua rosacea drachme pondere.Alij betonicam sũmis laudibus predicauere vel sicce satinam ex vino. Violentiam.n.morbi ad extrema expellit.Nõnulli cichorium preferũt estate quo diximus modo.Ab aliquibꝰ semina mali assyrij laudantur si mãne.vij.presumunt.Ex cõpositis in omni confesso theriaca omnibus prefert:ac antidotus mithridatica.õ quibus supradiximus ex rosacea vel vino:Alij vero maiora audentes hoc modo aquam colligunt ex furnibulo kalẽdule sparganij antedicti.Dictami betonice citreaginis oĩum manipuluȝ rubrice armeniace vnciam machir.ʒ.iij. aceti imbre ꝑ noctẽ conspersο destillationibus constituunt ex quibus aque sesquiũtia satis est si mane propinatur.Sanum.n.hoĩem a pestilẽtia reddit valentissimo remedio.Aliter rubrice armeniace terre lemnie.℥.ij.Cinamomi semiũcia:sparganij Dictami cretensis sandalorum ru.omnium drachme due ꝛ semis ramẽti eboris semidrachma spodij scropuli duo corticis mali citrei:margaritarum farine drachma dialithon sesquidrachma succini odorati monocerotis cornu farina ꝛ ossis ceruini cordis scrupulum auri argentiqꝫ purissimi singulorum semidrachma contrita per tenuissimuȝ cribrum secernas ex sacharo orbiculi fiant vel qꝫuis alia mixtura pro arbi

Succus verbene ꝛ scabiose.
Tormẽtila.
Spargeniũ.
Dios.
Galenus
Plinius
Betõica

trio cõponat᷑: que singulis momẽtis dari põt: efficacissima.n.est ⁊ vim malã pestilẽtie abigit: ⁊ si regalẽ spũs arcem occupauerit. protinus fugat. ⁊ captiuos spũs liberat. Alias cõpositiões seu supstitiosas ꝑtermisimus circulatoribus magis ꝙ̃ medicis attribuẽdas. Hinc ad reliquos affectus trãseamus: qui pauorem magis ꝙ̃ periculum afferunt.

❡ De alarũ ĩguinũqȝ tumorib⁹. CAP. XXIIII

Hoc ⁊ si physico alienũ magisterium videat᷑ qꝛ ⁊ manus operã tãdẽ desiderat: ⁊ feramẽta: tñ non sine physica rõe ad sanitatẽ eger recte ꝑduci potest. In alis itaqȝ sub faucibus: auribusue: ⁊ inguinib⁹ tumores ĩnascunt᷑: q pani dicunt᷑. Hos in spẽs diuisit Gale. sub phlegmonis genere (Galenus) bubões duros ac diuturniores: phymata molliora: ac minora que in pus cito conuertunt᷑: phygethlõ phlegmonodes erispelas: vel erisepelas phlegmone: que omnia ĩdignationẽ ac feruorẽ adenũ .i. glãdulaꝝ sequũtur: Phygethlon (vt Celsus tradit) tumor est nõ altus latus durus: rubicũdus cũ vehemẽti inflãmatione. punctioneqȝ ac mẽbroꝝ distentione neqȝ materia magnopere in pus ꝯuertit᷑. Nam panũ ⁊ paniculã generali noĩe siue inguẽ a loco vbi oriri solet vocari a latinis video (Bubo) bubonẽ greci dicũt. Cũ his affectib⁹ febres preter ephimerinas exitiales sunt (Hippoc.) hippocrate ⁊ (Galenus) Gal. teste. In qua re principale auxiliũ est ventre ꝑpurgato missoqȝ prius sanguine cucurbitulã superimponere scalpelloqȝ cutẽ circũcidi rursus sup imponit᷑ cucurbita qua virus eliciat᷑ q ĩ hoc affectu cataplasmate discussorio vtunt᷑ vite male ꝯsulũt. auctore (Hippoc.) Hippo. Venenũ .n. ꝙ sponte natura sagax expulit. Illi ad ĩterna ⁊ ad p̃cordia retromittunt. Qui hec p̃uident ijs q̃ errodũt pustulas excitãt diuerse parti sup ĩponẽtes vt alio auertat᷑ virus vt si caput nimio somno aut vigilijs nocturnis p̃mi cernat᷑. ⁊ alia cerebri male affecti signa vt dolor capitis vertigines deliriũ auriũ murmura vel grauitas faciei inflãmatio tẽpoꝝ pulsus vrina clarior sedimẽto in sublime tendẽs ⁊ his similia circa caput abscessus denũciãtur tũ in scapulis cãtharides exulceratrices aut aliqd eius potẽtie imponim⁹. At lethargia peculiariter parotidas vẽturas significat. alaꝝ vero apostemata cordis vehemẽs palpitatio animi ꝺfectus frequẽtes ac anhellãdi difficultas vel summa necessitas respirãdi indicãt. tũ nates brachia exulceranda curamus. Inguinum vero sanguis nunꝙ̃ dimissus vel si ex naribus vel emorrhoidis sanguis nunꝙ̃ ꝓfluerit sanguinea p̃sertim habitudine sitis vehemẽs. Cibi tediũ pulsus venarũ vehementes turbulẽta vrina mali odoris ardẽs febris vel si al's pani orti sunt. Inguinum pruritus ac inflãmatio. Tum vero supra genua que pustulas excitãt efficaciter imponũtur: vel circa crura. Alij constãtis animi ferro candente vtũtur afri etiãnũ eam curationem obseruãt precipuo remedio. At tumores si oriũtur quantomagis ꝓminent ac acutiores sunt tantomagis salutem promittũt contra quãtomagis latẽt tanto deteriores (Tumores qto acutiores tanto saluberiores.) vel si in duob⁹ inguinib⁹ oriunt᷑: in dextero inguine magis letales sunt: qui in alis innascũtur teterrimi sunt alij qui in collo prorumpũt nocẽtiores putãt ex acutiori materia: ac seruẽti in quo casu vinũ nullo modo dandũ est. (Paulus) Omnes qui crissimo die fiũt sanguinis missionẽ nullo modo expectãt de qua suo loco diximus. His tumoribus hirudo frequens imposita ꝓdest. (Plinius) Quibus fortuna fauet gallinaceos pullos viuos aluo glabrata supimponũt: dimidie hore spacio dimittũt. venenatã enim vim ꝯtrahũt aliũ deinde pullũ imponũt nec finis fit vsqȝ ad .xx. qui si moriũt᷑ spem denũciant alioqn in dubio vitã esse volũt. (Paulus) alij ranis dissectis semiuiuis vtunt᷑ quidaȝ syrus in creta pestilẽtie tempore iecur diuulse testudinis inguini imponi docuit ꝓpitio atqȝ facili remedio quidaȝ rutam tunsam imposuere. Si hec nõ sunt hoc emplastrũ materiam extrahit resoluit ⁊ dolorem sedat habet narcissi radices decoctas in oleo liliaceo. que cõtrite ex melle imponũtur. Sed malaginata subiũgemus ex qbus. Hoc vtile est ꝙ ex fermento atro sapone. sinapis semine calce viua. ficis siccis. calchanto. nuce perueteri ac iridis farina componat᷑. Idem prestat emplastrũ ꝙ ex est greci septicum vocãt. (Septicũ emplastrũ.) ꝙ fit ex narcissi radice anacardi meligine ac columbino simo. Si his nõ cedũt tumores vel nouacula vel candenti ferro opus est. Si pus subest ⁊ cõcocte materie iam certa signa sunt ad manus veniẽdum est. ferroqȝ vtendũ ꝙ ob similitudinem (Gãmoides.) Gãmoides dicit᷑ ac pus statim extrahẽdũ est. nec maturitas nimia expectanda que periculum affert cõtra cruditas magis tuta est. (Paulus) Si chirurgicũ contaminatũ times candente ferro vel argento vel auro vti potes maior (vt diximus) (Maior pars medicine constat audacia.) medicine pars audatia constat quidaȝ sinapis semine ⁊ canino fimo ⁊ scabiose succo panuȝ aperiũt vel ijs que supra diximus exulceratorijs medicamentis. Facta plaga siue linimento curanda est ⁊ quicquid deinde imponit᷑ non astringi. sed modice deligãti debet. (Celsus.) Cetera que ꝑtinent ad vlcus purgandũ pusqȝ extrahẽdũ que epispastica (Epispastica.) dicũtur pluribus diebus imponẽda sunt alij sarcocolla ⁊ melle (Eschara) vtũtur exinde que vlcus implent ac demũ que cicatricem inducũt habẽda sunt ⁊ emplastra paracolletica (Paracolletica.) dicta que a vulnerũ magistris haberi possunt. At medici veteres his bubones maturabãt ac aperiebant inter que aristalthee radix addita hois saliua narcissi radix (de qua diximus) cũ melle ⁊ auene farina. vrtica quoqȝ siue eius radix sale admixto. Lupini im vel asungia salsa vel erui farina ex melle. positi maturãt ⁊ rũpũt ꝙ (Paulus) Paulus eginita affirmat. Galbanũ. Panace ꝑsolate radix q̃ ⁊ strumas aperit ⁊ pecudũ seuũ cum sale tosto. Murinũ fimũ ꝯmixto turis polline lacerte cinis ⁊ ipsa diuulsa ⁊ iposita fimum colũbarum per sese vel cũ farina hordeacea. aut auenacea illitũ. Cãtharides mixta calce scalpelli

vice

vice panos auferūt. Blatte detractis pedibus ⁊ alis valēt. Hoc itē medicamēto vtebant maiores nostri ad cōcoctos panos apiendos in eo cere ⁊ thuris drachme .xx. cineris muricū .x. olei veteris heminā. Refert Paulus eginita herbam inueniri in attica: que aster dicitur ab aliqbus buboniō appellat qm̄ iguinum presentaneū sit remediū nō solū si cataplasmate imponat sed etiā si iuxta cinctus duntaxat alliget (Paulus)
(Plinius) idem Plinius affirmat ⁊ herbe figuram his verbis demonstrat: Cauliculus est folijs oblongis: duob⁹ aut tribus in cacumīe capitula. Stelle modo radiata (Paulus) idem Paulus hāmoniacū ex melle impositū laudat aperit ⁊ propolis eodem teste radix cucumeris silicum terebinthina: radix capparis recens nitrum cum fermento.

¶ Que fieri debeant carbunculis enatis.

CAP. XV.

Pustulas ⁊ carbunculos futuros: quas alij papulas ardētes vocant indicat (vt diximus) grauis somn⁹ nōnunꝙ horror habitudo sanguinea. Hi in oī ferme corpis parte enascunt quoꝝ he note sunt rubor inflāmatus durus: in quo pustule eminent. Cum plurimū nigre interdū subliuide aut pallentes in his sanies esse videtur: infra color niger ē: ipsū corpus aridū ac durū circa ꝙ quasi crusta quedā est eaqꝫ inflāmatione cingitur: neqꝫ in eo loco leuari cutis pōt: sed inferiori carni quasi affixa ē. Hoc vitiū subteractis q̄si qbusdā radicibus serpit interdū celerius interdū tardius pro māe venenate potētia supra quoqꝫ ꝓcedēs inalbescit deinde liuidū fit circūqꝫ exigue pustule īnascunt: ⁊ si circa stōm faucesqꝫ incidit subito spm elidit. Paulus eginita pri⁹ (Paulus) mittendū esse sanguinē initio ad anime vsqꝫ defectū ꝓ corporis viribus atqꝫ morbi magnitudine. At si omnino orti sunt scalpello scarificari ꝓfundius acto debent. Circūqꝫ inflāmationē plantaginis succus illinatur. Antiquoꝝ vero snīa nihil melius est ꝙ protinus adurere neqꝫ id graue est nā nō sentit qm̄ ea caro mortua est finisqꝫ adurendi est (vt tradit Celsus) dū ex omni pte sensus doloris. Tū demū vulnus sicut cetera adusta curandū est. Seqtur eni sub medicamētis erodētibus vndiqꝫ ꝙ Escharā greci dicunt qn̄ qdem a viua carne trahitur quicqd corruptū est. Crustam illiniūt butyro ⁊ loto: vel oleo ꝑ se eni cadet: posteaqꝫ sinus curari pōt implentibus ea medicoꝝ veterum cura erat. At posteriores dimisso sanguine Cucurbitulā imponūt. Gallinaceosqꝫ pullos aut colūbinos quo diximus mō: ⁊ sanguisugas q candēs ferrū expauescūt exulceratorio medicamēto vti malūt id fit oui lutheo recenti addito sale tosto trito quātū excipi pōt alij addūt piper taurinūqꝫ fel hoc in gulis horis mutari debet aut fornacci panis molle feruēs sepius impositū. Cynoglossuz herba lapide pinsita: tribus horis carbūculū extinguit presenti remedio. Pari mō ⁊ scabiosa ⁊ symphiton mi

(Celsus.)
(Escharā.)

nus cōtrita ⁊ imposita scabiosa. Item nitro addito: ac suilla axungia recēti diuino quodā presidio carbunculū discutit. Ficus arida trita cuz iride ⁊ sale: ⁊ aloe hepatite pura aperit. Fermētū ex oleo sale adiecto. Pix quoqꝫ cū passa minuta. aut panis tost⁹ oleo intinctus feruēti ⁊ impositus. Circa carbūculos ne serpant plantaginis folia sepe imponunt. aut panis aceto nō accerrimo madens. Alia itē sunt que aperiunt ⁊ virus eiiciūt. Floris farine ℥ .iiij. seminis sinapis cōtusi eruce singuloꝝ semiuncia calchāti drachme .ij. cātharides numero .xx. cōtrite abiectis alis ⁊ pedibus: vt Gale. scribit ex melle excipiunt emplastri mō ꝙ tribus horis panū aperit ⁊ carbūculū. (Galenus) Aliud quo mā virulenta ⁊ vis oīs morbi extrahat in eo imponunt sparganij hoc est tremētille radicis ℥ .ij. semis rute ℥ .j. radicis ebuli ac sambuci oīuz libra radicis alexādrine siue smyrnij semiūcia ex oleo chamemilleo: ac zopisa: ꝙ nauallē dicūt resinaqꝫ ꝙ tuz sat sit mane ac vespera id īponit. Aliud efficacissimū ꝙ hz Gossipij barbati seminis nucleos. Cottō syri vocāt nucis perueteris fermēti par pōdus contrita imponunt. Aliud ꝙ panos ⁊ carbūculos aperit hz ficuz pinguē iridē tritā ⁊ calcē. Vlcera demū implet ⁊ abstergit sarcocolla ex melle: symphitum siue alum maius asphodeli radix trita ⁊ iniecta vel peucedani. Carbūculis in pestilētia citreū malū ꝙ narrātiū vulgo dicitur diuisum addita theriacha feruētiqꝫ cinere coctū ⁊ impositū salutare ꝓditur: sepeqꝫ id fieri volūt tribus horis virus extrahit: ac pus maturat. Sed pauca qbus vsa est antiqtas addem⁹. Carbunculos ad supparationē ꝓducit sinapis ⁊ ruta siluestris laserpitio addito: si inuenit vel melle eruuz item ex vino lupini impositi rūpunt oleastri cauliculi cū melle triti. Nucesqꝫ pueteres panaces quoqꝫ fimū colūbinū cū lini semine ex aceto mulso. Ruta ꝑ se visco addito adhereat plurimū ꝓdest. ꝙ ⁊ Paulus eginita cōmendauit. (Paulus.) Inūctio quoqꝫ cōtra pestilentie carbunculos ac abscessus oēs fieri solet mirabilis effectus que hoc mō fit olei vetutissimi selibrā in phialā īponūt in qua .xxx. scorpiones nouē horaꝝ spatio ociose lento igni deferue faciūt. Alij cacabum aque plenū ad ignē cōponūt in quo phiallā āndictā imponūt vt feruēte aq̄ oleū pariter intus ebuliat in qua demū theriace optīe ligulā addunt iterūqꝫ faciunt deferuere demū eximūt ex eo inungui debent artetiarū pulsus in manibus ꝑcordia ipsa ac iuguli lacus ⁊ cetere ꝑtes que arterijs respōdēt circaqꝫ deniqꝫ apostemata pōt horas sex iterū inungui debent eadē corporis ꝑtes. ⁊ statim eger haud dubio cōualescet. Oleū aliud mirandi effectus. In vase enim vitreo sambuci florum partes sex imponunt ebuli partes duas hyperici ꝑtē vnā olei perueteris quantum satis sit. vt iusta infusione supernatet obturato deinde ore estate vniuersa solibus continuis perficitur atqꝫ ita insolato vbi opus est vtuntur. Carbunculos enim ⁊ inflammationes omnes siue impetus

(zopisa.)
(Gossipiō Cotton.)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

ter quaterue in die iungũt:alij totũ corpus vnde ve
hementi sudoris ꝓfluuio virus omne elicit. Claro
p̄sidio Potio quoqꝫ salutaris sepe experta:nec va-
na vnq̄ inuenta:habet pulueris cordialis.ʒ.ij.ramē
ti cornu ceruini drachmā seminis sancti ita vulgꝰ vo
cat myrrhe singuloꝝ sesqdrachmā ex aceto q̄ acer-
rimo ad ignē ꝓtinus quom inguina tentant:bibit:
in prōptu enim esse debet remediũ:sudore enim ꝓ-
rũpente vndiqꝫ virus elicit:atqꝫ ita iuxta ignē calefa
ctis linteolis mēbra sedo sudore dextergēda:mutan
daqꝫ sudariola sunt.donec sudoris graue olētia iter
fricationes subsistat. Miro.n.presidio:vt Georgius (Georgiꝰ valla.)
valla. Pla.etate nostra doctissimus nobis affirma-
uit.a pestilētia tentates liberat:nemineqꝫ:qui eā op-
portune potionē ieiunꝰ biberit:ab hac violētia oppri
mi cōstat manifesto.ac vulgato experimēto.

¶ Exemplũ obseruationis quam Marco Marcel
lo p̄scripsimus. CAP. XXVI.

Empore:quo postrema pestis in hac vr
be veneta infinitos pene incessit(vt cu
rationis exemplũ vnũ pcurramꝰ) Mar
cus Marcellus ex patricia gente:etate
iuuenis sanguine ac bile exundās. Julio mēse febri
adrapida.ac pestilēti corripit:⁊ nocte ipsa ꝓtinus in
guen intumuit leuum:non sine magno capitis dolo
re:⁊ grauitate:nauseaqꝫ continua sepius vomitabat
qua nulla erat ad cibũ auiditas. Sed sitis incredibi
lis hoīem excruciabat. Pater egri āxius hec nobis
nũciauit.pcunctatus sum ⁊ alia signa.que certissimā
pestilētiā indicarũt. Rogauitqꝫ me vt filium omniũ
charissimũ viserē:non ingrato operā prestiturꝰ. Cui
cũ plures medicos ad hec idoneos inueniri nomi-
natim significaui.ille oblatos plures sibi fuisse parũ
solertes. ⁊ q̄ deterius est coinqnatos se medicũ. ⁊
non pestē querere lachrymando ꝓclamauit.ego for
te ad fugā cũ omni familia sarcinulas colligebā. la-
chrymis cōmotus.vt bene speraret de filio hortatꝰ
sum.nā de faciēda illi medela me saltē edocturũ ita
qꝫ vrinā poposci. Jlle ꝓtinus matulā extulit. vete-
rinalis.n.ferulēta.ac turbida qua hoīem nō sine ma
gno vite piculo premi adiudicaui. Maneretqꝫ pau-
lulũ iussi arreptoqꝫ calamo in hũc modũ curationē
breuibꝰ(preterq̄ verbis diserui) p̄ceptis ānotaui.
Secũdus eniꝫ erat morbi dies iussi.vt astricte aluo
ꝓtinus occurreret clystere:quē cōem vocāt:mox ex
talo sinistro sanguinis se librā mitteret:victũ ordine
p̄scripsi. Jn primisqꝫ cubiculũ calidũ:non pflatilem
inimicũ multaqꝫ vestimēta corpori iniecta molesta
eē:lintea sepe mutāda.cubiculũ aceto frigidisqꝫ odo
ribꝰ tenēdũ. Estuāti egro acetũ cũ rosacea vinoqꝫ me
raci addito dādũ naribꝰ venaꝝ pulsibus:palmis ini-
ciendũ:atqꝫ os colluendũ.ad nauseam ⁊ sitim reme
dia edocuimus:A sanguinis missiōe somniculosuꝫ
egrũ excitandũ. Cordis iecorisqꝫ epithemata:q̄lia su
pra diximꝰ ānotauimꝰ:confectiones potionesqꝫ va-
rias quos syropos vocamꝰ:⁊ vt i primis egrũ ad ci-
bũ cogeret:sepe p̄diximꝰ. Tertio die vētrē subduci
oportere diapruno medicamēto vntie.p.radicis bar
bare ꝯtrite.drachma addita ex tamarindoꝝ pruno-
rũqꝫ decocto:vespera vero vt cordialē mixturā assu
meret.iussimꝰ qualē supra ānotauimus:⁊ spinā quo
qꝫ vniuersam vnguēto siue vnctulo q Gale.ascribi
tur refrigeratricis potentie:ac demũ leuiter cenare:
in cibo magis assa q̄ elixa cōuenire:noctis vero mo
lestias superare modo potionibꝰ mō orbiculis:con-
fectionibusqꝫ cor recreātibus ac spũs. Quarta quo
qꝫ die si pstat ptenaciter febris seuitia sanguis rur-
sus ex eadē pte mittēdus est leuioribusqꝫ cibis qui
maxime tamē spũs alāt eger alēdus est:ac venter si
sponte nihil reddidisset. Clystere citandus potioni
busqꝫ matutinis vel vespertinis materia digerēda.
Hanc obseruationē vsqꝫ ad septimũ diē necessariaꝫ
asse.viij.vero catapotia.v. Ruffi summo mane de-
uorāda:totidēqꝫ sequenti die. Cibũ exinde augeri:
modo quo vires recolligētibꝰ ꝯuenit:his presidijs
egrũ vsqꝫ ad.xij.diē ꝓrogari tutũ esse diximꝰ. Jnte-
rea tamē materie reliqas digerere:ac refrigerare p-
seuerāter debemꝰ:quas.xvj.die ppurgare necessa-
rium esse roris syriaci sesquũtia.ac radicis barbare
drachma ex acetose aq̄:si bibunt.aliaqꝫ subiũximꝰ:
q̄ ne idē sepiꝰ dicat.p̄termittimꝰ. Sepatim itē Chi-
rurgici operā breuiter absoluimꝰ:q scđa quoqꝫ die:
cucurbitulā vespera dũtaxat iguini tumēti appone-
ret scalpelloqꝫ cutē circũcideret:atqꝫ in summa tali
pte exulceratoriũ medicamētũ ex ijs que nup descri
psimus:ad vesicas excitādas:exinde emplastrũ q̄ ex
nuce rācida:arida fico:betonice ruteqꝫ succo galba
no fermētoqꝫ triticeo cōponit supimponi deberet:
ad quintũ vsqꝫ diē deinceps aliud ex arstalteee radi
ce:axũgia:sicca fico:lilioꝝ bulbis:ex melle scabiose-
qꝫ succo cōponit:eoqꝫ vsqꝫ ad.x.diē vteret. Vel id
q̄ nup diximus:ex narcissi radice fit. Si panus spō-
te non aperit expeditissimũ esse vt ferro statim ape-
riat.si id timet ex vlceratorijs iteꝝ vteret. Reliqua
ad vlcus purgandũ replēdũqꝫ chirurgico nota esse.
Quibus omnibꝰ rite obseruatis. Si diuina fauis-
sent auxilia:filium oīno ab ea labe euasurũ: nisi qd
aliud supuenerit. Large denũciauimꝰ. Atqꝫ ita dei
nutu:vt nobis significauit:ex periculoso morbo filiꝰ
cōualuit:breuibusqꝫ p̄ceptis ad vitā reuocatus est.
Plurimũ eni refert in arte medica ppetuo versari
exerceriqꝫ:omniũ tamē efficacissimum est facta atqꝫ (Galenus)
euēta firmiter(q̄ Gal.sepe p̄dixit)meminisse. Hec
de pestilēti febre dicta sint de febri vero que varros
⁊ boam vel similes affectꝰ affert quom de febre san
guinea agemus suo dicemus loco.

¶ Finis libri de febribus pestilētialibus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

¶ Dominicus Massaria vicētinus Danieli Raynerio senatori grauissimo itegerrimoqꝫ. S.P.D.

Excitanti mihi multos ānos sapientissime Daniel. Illustriū veterum medicorum monumenta que illi de medēdi ratione ↄscripsere:nō pauca ponderū mēsurarumqꝫ vocabula:nostris non vsitata tēpibus frequenter occurrebāt:quorū expositionē:apud multos diu q̄sitā:cū nusquam reperirem:ad id aliquando veni:vt quidnā agerē maxime dubius pene stauerem priscis illis posthabitis sapientissimis medicis:ad iuniores me totum conuertere legendos vicit tū ardens mea quedam (ac vt ita dicā) pertinax veritatis īdagande cupiditas:qua firmato aīo:nulli parcēs labori:dies ac noctes summa cū diligentia veterum voluminibus herens:tantum profecisse videor:vt eoꝝ que in accessibilia mihi quondā videbant:queqꝫ sciri posse pene desperauerā:partē nō minimam:planam peruiam scituqꝫ facillimam fecisse me credam. Quorū memoria ne periret crebro per te coram : ac pernuncios frequenter excitatus: mandare ea litteris statui:non parum medicine studiosis vt arbitror profutura. In quibus siquid offenderis:quod a multorum scriptorū dictis dissentire videat erunt autē forte nō pauca:te rogatū velim:ne perinde ac perperam dictum statim damnes sed rectissima ingenij prius trutina libratū probes postea vel improbes. Et quoniā grecorum atqꝫ arabum medicorum in linguam nostram versa cōmentaria barbaris plena dictionibus nōnulli nobis īterpretes reliquere:peto si placet:liceat ꝑ te mihi : que apud veteres preclaros medicos Galenum:Alexādrum:Dioscoridem : Paulum vtrūqꝫ Serapionē Halyabbatem Rasim Principem quoqꝫ abboaly collegi : non aliter scribere : qua librarij scriptitarunt impressores impresserunt. Nec vertatur vicio si nō recte scripsisse quandoqꝫ deprehenderer neqꝫ enī grece aut arabice grāmatices seruare precepta suscepi sed de ponderibus ac mensuris medicinalibus pro virili pertractare. Qua in re q̄m difficillima:maximeqꝫ laboriosa siquid per me dictū :fuerit qđ veritati quadrare non omnio videat dignūqꝫ castigatione forte censuerim veniam spero dabis tu: quem minime lateat:diuinum potiusq̄ȝ humanum esse īmunē se ab omni prestare peccato. Tres hēbit tractatulos libellus. ¶ Primus ponderum ac mēsuraꝝ simul vocabula simpliciter explicabit alphabeti ordine seruato quo singulorum que queruntur promptior reddatur inuentio. ¶ Secundus de pōderibus tantū erit latet satis explicans que in primo strictim summaqꝫ cū breuitate dicunt multaqꝫ adijciet q̄ ad cōpletiorē notitiā nō incongrua videri poterūt. ¶ Tertiꝰ vero de mensuris silr erit. Diuino itaqꝫ īuocato auxilio a quo bona cuncta procedunt dictatū tibi opusculum iam iam aggredimur. Uale.

¶ Dominici vincētini arcignanei libellus de pōderibꝰ ac mēsuris medicialibꝰ ex tribꝰ ↄstās tractatulis.

Tractatus Primus

Ben est mensura que obseruatione communi hȝ olei quidem vngias vigīti vini vel aque duas ⁊ viginti cū scicillico paulo minus mellis triginta obseruatione vero attica olei vncias sexdecī cū duabꝰ tertijs:vini vl' aq̄ dcēocto: paulominꝰ obolo.s.mell' āt q̄nqꝫ vigīti .tra.iij.c.xliij.

¶ Acetabulus mensura est drachmarum decemocto obseruatione cōi:scđm atticos quindecim tantum:olei mensuram exprimimus solam:q̄m si vinū vl' aquā aut mel metiri voluerimꝰ maior erit ſȝ ꝑportionē supiꝰ dictā ī aben:⁊ in trac.iij.latiꝰ explicandā: vide ī verbo kassus:⁊ oxibaffus. trac.iij.c.xx.⁊.xxij.

¶ Alcouanus:aureorum duorum pondus est:vncie pars tertia. tra.ij.c.lv.

¶ Alcaubolus:aureus est obolos pēdēs octo scripulos.s.quattuor cōes. Apud Nicolaum vero pendent scripulos eius quattuor semis obolos autem semis septem. A cōmunibus operibus Nicolai pōdera plurimum differunt vt tractatu secundo plane docebimus. tra.ij.c.lij.

¶ Alcuatus mensura drachmarum duodecim dicta latine ciatus idest vncia ⁊ semis obseruatōe cōi. Apud atticos vero drachmas decē tm̄ pondere cōtinet in verbo ciatus. tra.iij.c.xxiiij.

¶ Acsunessum idem qđ acetabulus vel oxibaffus interdū ac suffi legit ⁊ est mēsura apud cōes drachmas decēocto pondere capiens olei vini vel aq̄ viginti mellis septē ⁊ viginti. Apud atticos autē olei quidē quindecim tm̄ vini vel aq̄ sexdecī cū duobus scripulis mellis duas ⁊ viginti semis. tra.iij.c.xx.⁊ xxij.in verbo oxibaffus ⁊ kassus.

¶ Acsati idem quod xestes grece aut sextarius italicus latine ⁊ est mensura cotilarum duarum pondere vncias decemocto capiens olei vini vel aque viginti mellis septem ⁊ viginti obseruatione cōmuni q̄m apud atticos subsesquiquinta proportiōe minor est hanc arabes ⁊ kist italicum vocant in verbo de sextario licet. trac.iij.c.x.

¶ Adar vncia dicitur. tra.ij.c.lviij.

¶ Alduruch vel aldorach italicū est amphora italica vel keramion italicum mensura.s.pedis quadrati octo ⁊ quadraginta capiens sextarios hȝ autē olei libras duas ⁊ septuaginta vini vel aque octoginta. Mellis centū ⁊ octo in verbo amphora.tra.iij.c.iiij.

¶ Alduruch vel aldorac absolute sine determinatione prolatum capit libras tres tantum. vbi supra.

¶ Alheminon ē mina greca drachmas pēdēs centū vncias.s.duodecim semis. tra.ij.c.lxvj.

¶ Alchilati est kirat pondus scilicet granorū quat-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

tuor. trac.ij.c.x.

¶ Albemen idem quod albeminon.

¶ Almunesi ciatus dicit: mẽsura.s.que ps est sextarij duodecima: põdere aũt vnciã & mediaʒ capiens olei cõmuni obseruatione: aut drachmas duodeciʒ in verbo ciatus. trac.iij.c.xxiiij.

¶ Alchi arabice idẽ quod olci grece latine olca vel drachma. trac.ij.c.xlv.

¶ Artaba mẽsura egiptia capiẽs modios tres italicos & modij ptem tertiam. trac.iij.c.xlvij.

¶ Athogochilos drachma est. trac.ij.c.xliiij.

¶ Assatis vncia. trac.ij.c.lxvij

¶ Alsaltil ex principe similiter vncia. c.lxviij.

¶ Arme scripulus. trac.ij.c.xxv.

¶ Auellana drachmam significat. trac.ij.c.xlviij.

¶ Aureus multiplex cõmunis Nicolai Venetus & Atticus & est vncie pars sexta. trac.ij.c.l.

¶ Autulus.ideʒ qd kirat & pẽdet ordei grana quattuor. trac.ij.c.ix.

¶ Auguen vncia est.

¶ Assabasa idẽ qd nux: & est duplex magna & parua. Magna quattuordecim capit obolos apud arabes. Apud ignotũ vero grecũ semũciã: parua septẽ aut sex in verbo sextarius arabicus. trac.ij.c.lvj

¶ Amphora duplex Italica & Attica: Italica mensura est vrnarũ duaꝝ tm capax: Attica trium que & cadus & metreta nõnũquã dicitur. trac.iij.c.iiij

¶ Balanus est drachme medietas idem quod coclear minimum. trac.ij.c.xxxij.

¶ Bachila idem quod balanus. trac.ij.c. xxxv.

¶ Bachileom idem.ibidem. c.xxxiij.

¶ Bissilliqua duplicata silliqua pondus est granoꝝ octo ordei: nã silliqua granoꝝ quattuor põdus est. Quare bissilliqua idẽ quod danich.trac.ij.c.xv.

¶ Bessis vel bisse vncie octo in verbo libre partiones. trac.ij.c.lxj.

¶ Bondacate est drachma. trac.ij.c.xlix.

¶ Briala mensura que & ciatus dicitur cotile pars sexta. trac.iij.c.xxvj.

¶ Bacchates parua mistrũ paruũ cõmune est mẽsura.s.drachmas capiens sex pondere: sed ₰m atticos quinqꝫ tantum. trac.iij.c.xxix

¶ Chaus vel chus grece mensura que amphore Italice pars est octaua: sex continens sextarios italicos in verbo chus vel congius. trac.iij.c.vj.

¶ Cadus est attica amphora tres capiens vrnas: duos vero & septuaginta sextarios.s.italicos.in verbo de sextario lʒ. trac.iij.c.x.

¶ Calcus est keratij vel sillique medietas quod idem est: grana scilicet duo tantum pendens. trac.ij.c.vj.

¶ Calix cotile medietas: vncie scilicet quattuor semis. trac.iij.c.xviij.

¶ Cassitium vel cappitium mensura est ciprica cotila vel emina quod idem est: sextarij scilicet medietas apud aliquos vo videt libra.trac.iij.c.xxiij.

¶ Cheme vel chima obseruatione communi ẽ mistrum paruum cõe drachmes.s.sex pondere capiẽs apud atticos autem drachmas duas semis tantum. tractatu.iij. c.xxviij. in verbo Mistrum commune paruum.

¶ Cerates semiobolus ẽ.i.grana sex verius tamẽ idem quod silliqua grana scilicet quattuor vt scripsit Simon. trac.ij.c.xiij.

¶ Choenix ex Dioscoride cotile tres: ex ignoto greco & Prisciano cotile octo: sextarij scilicet quattuor italici. trac.ij.c.xij.

¶ Chinica idem quod choenix ex Dioscoride. trac.iij.c.xiij.

¶ Cianes obseruatione cõmuni drachmam pondere continet: apud atticos autem obolos quinqꝫ tantuʒ. tra.iij.c.xxxiiij.

¶ Chemerasis alexandrina drachma media. tra.ij.c.xxx.

¶ Ciatus cotile pars est sexta: habʒ autem põdere drachmas duodecim apud cõmunes apud atticos vero decem tantũ. tra.iij.c.xxiiij.

¶ Choa grece latine congius vel chus mensura sextarioruʒ sex italicoꝝ pondere: libras habet nouem. tra.iij.c.vj.in chus.

¶ Cochlear multiplex Magnum Maximũ: Paruum Minimum.

¶ Coclear magnuʒ mensura est mistri communis parui pars quarta: pondere drachmaʒ semis capiẽs vel duas. tra.iij.c.xxxvij.

¶ Coclear maximum ciatis communis pars ẽ tertia pondere semiunciam capiens drachmas.s.quattuor. trac.iij.c.xxxviij.

¶ Coclear paruum mensura que mistri cõmunis parui pars est sexta: drachmam capiens pondere. trac.iij.c.xxxvj.

¶ Coclear minimum quod est mensura minima: duodecima pars est mistri parui cõmunis semidrachmã pondere capiens. tra.iij.c.xxxv.

¶ Colananos coclear. trac.iij.c.xlj.

¶ Coatus ciatus in verbo ciatus. tract.iij.c.xxiiij.

¶ Concula drachmam & mediam pondere capiẽs est mensura. tra.iij.c.ij.in verbo De coclearí minimo omnium mensurarum prima.

¶ Congius mensura sextarioruʒ sex: emine scilicet duodecim. tra.iij.c.vj.in verbo chus.

¶ Corboni vel corbonus mensura dicta Cotila. trac.iij.c.xj.in verbo cotila.

¶ Cotila vel cotillum mensura vnciarum nouem. idest ciatoruʒ sex obseruatione cõmuni: & est medietas sextarij. trac.iij.c.xj.

¶ Coanusum mensura ciatorum duorum pars tertia Cotile: que & pugillus dicitur pondere capiens vncias tres: estqꝫ idem quod & mistrum magnum commune. tra.iij.c.xxvij.

¶ Culeus mensurarum maxima: amphoras italicas viginti continet. trac.iij.c.iij.

¶ Conos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

¶ Conos ciatus. trac.iij.c.xxxij.
¶ Cuabium similiter ciatus. trac.iij.c.xxv.
¶ Cumulus vel Anulus obolus. trac.ij.c.xviij.
¶ Diacalchon granorũ quattuor pondus est duos capiẽs calchos idem quod kirat vel keratiũ. tra.ij.c.vj.in verbo calcus.
¶ Darchimi arabice grece drachmi:latiẽ drachma trac.ij.c.xxxvj.
¶ Darchimie vel darchimet idem & ibidem. trac.ij.c.xlvj.
¶ Denarius argẽteus drachma siue nũmus. trac.ij.c.xlj.
¶ Drachma multiplex communis Attica Veneta & Nicolai.
¶ Drachma cõis vncie cõis pars est octaua: duo & septuaginta capiens grana scrypulos tres:obolos sex. tra.ij.c.xxxvij.
¶ Drachma Nicolai vncie sue ps nona:scripulos eiusdem tres:obolos quinq; tantum capit. grana sexaginta. trac.ij.c.xxxviij.
¶ Drachma Veneta vncie venete ps octaua obolos silr qnq; & grana sexagita capit. trac.ij.c.xl.
¶ Drachma celsi maior duo & octogita duasq; grani septimas. trac.ij.c.xxxix.
¶ Drachma attica:sex & quinquaginta grana cum duab⁹ octauis capit:obolos vero quattuor cũ duabus tertijs oboli paulo plus q; duas octauas grani. trac.ij.c.xl.
¶ Danich granorũ ẽ octo pondus: drachme cõis ps nona:q̃ & bissilliqua dicit. trac.ij.c.xiiij.
¶ Daguanich.idem. trac.ij.c.xiiij. Iuxta Danich.
¶ Deuns vncie vndeciz. tra.ij.c.lxxj.in verbo libre partitiones.
¶ Decuns vel dextans vncie decem. trac.ij.c. lxj.in verbo libre partitiones.
¶ Denarius aureus:exagiũ vel stagiũ. trac.ij. c.xlij.in verbo nũmus aureus.
¶ Dodrans vncie nouem. trac.ij.c.lxj.in verbo vt supra libre partitiones.
¶ Dorach italicum vel duruch amphora est italica vt in aldorach vel aldhuruc italicum. trac.iij.c. iiij.in verbo amphora.
¶ Duella vncie ps tertia: scripuli.s.octo vel aurei duo cões grana cẽtũ duo & nonaginta. tra.ij.c.liiij.
¶ Emina cotila est sextarij.s.medietas põdere vncie nouem olei:vini vel aque decem:mellis tresdecim semis. tra.iij.c.xiiij.
¶ Euib mensura kist romanuz vocitata olei qdez vncias viginti capiẽs:vini vel aq̃ duas & viginti cuz sicillico paulominus:mellis triginta. trac.iij.c.xliiij.
¶ Eberie idem qd euib.& ibidem.
¶ Exagium aureus scripulos pendet quattuor. tra.ij.c.xlij.in verbo nũmus aureus & ca.l.in verbo aureus.
¶ Fabaliel coclear est minimum drachme scilicet media. trac.iij.c.xl.
¶ Faba sira oboli quattuor:scripuli.s. cões duo: aut grana octo & quadraginta. trac.ij.c.xxxvj.
¶ Faba greca oboli duo:scripulus.s.vn⁹ cõis hoc est grana quattuor & viginti. tra.ij.c.xxvij.
¶ Faba alexandrina drachma media cõis grana.s. sex & triginta aut oboli tres. trac.ij.c.xxix.
¶ Faba egiptia idem qd alexandrina.trac.ij.c.xxxj.
¶ Falgerin coclear paruum: pondere drachmam capiens. tra.iij.c.xxxix.
¶ Fiala mensura eadem que & cotila vncias nouẽ pondere cõtinet olei:vini vel aqua decẽ:mellis tresdecim & semis obseruatõe cõi tra.iij.c.xvj.
¶ Faclanariũ vel paclanarium:coclear paruũ idest drachma. trac.iij.c.xlij.in verbo paclanarium.
¶ Gormia arabice scripulus est cõis oboli.s.duo: grana quattuor & viginti. tra.ij.c.xxiij.
¶ Grãma grece idẽ qd gormia. tra.ij.c.xxiiij.
¶ Guanchus scripulus. tra.ij.c.xxij.
¶ Iohẽ arabice congius est:mensura.s.sextariorũ sex libras nouem capiens. trac.iij.c.vj.in verbo. chus.
¶ Kararit apud arabes pondus ẽ granorũ q̃ttuor idẽ qd Kirat siliqua aut dicalchon. tra.ij.c.viij.
¶ Kassuf oribasus Accetabulus idẽ: cotile pars quarta pondere drachme decem octo aliquãdo kissuf legitur. tra.iij.c.xxij.
¶ Kestuf calcus est:granorum.s.duorũ pondus. trac.ij.c.vj.in calcus.
¶ Keratiũ idẽ qd Kirat aut dicalkon. tra.ij.c.xij.
¶ Keramion Italicũ apud grecos est amphora italica octo & quadraginta capiens sextarios. trac. iij.c.iiij.in verbo amphora italica.
¶ Kermet scripulus ẽ cõis. tra.ij.c.xxvj.
¶ Keiellati cotile medietas: vncie.s. q̃ttuor semis. trac.iij.c.xv.
¶ Kirat pondus granorũ quattuor.tra.ij.c.vij.post verbuz Dicalcos.
¶ Kist italicũ mẽsura dicta sextarius italicus vl' xestes grece:cotilas duas continens:vide trac.iij. c.viij. & .x. in sextarius italicus & de sextario licet.
¶ Kist romanũ vncias.xx.capit olei:vid' vbi supra.
¶ Kist atticum mẽsura que olei quidem capit vncias quindecim:vini vel aque sexdecim cum duab⁹ tertijs:mellis aũt duas & viginti semis. tra.iij.c.ix.
¶ Libra multiplex cõis attica Nicolai & veneta: quarũ distictõez tract.ij.d libra agnosces. tra.ij.c.lix.
¶ Lupin⁹ drachme ẽ medietas. tra.ij.c.xxxiiij.
¶ Manes vel manei mina. trac.ij.c.lxv.
¶ Mena mina vbi supra. trac.ij.c.lxv.in fine.
¶ Mna greca quam nostri minam vocant cõis.s. drachmas centum pendet. trac.ij.c.lxiij.
¶ Mina attica drachmas quinq; & septuaginta: q̃ & libra attica dicitur vbi supra.
¶ Mina Italica vel egiptia libram cum triente.i. vncias sexdecim. Ibidem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

¶ Mina romana est vncie viginti. Ibidem in verbo Mina:multiplex.

¶ Medimnus est mensura duas italicas cõtigens amphoras medios.s.sex hoc est sex ⁊ nonaginta sextarios. trac.iij.c.xlvj.

¶ Metreta duoꝝ ⁊ septuaginta sextarioꝝ mẽsura idẽ qꝺ cadus ⁊ attica ãphora tres capit vrnas. trac. iij.c.x.in sextario licet.

¶ Mistrum magnuz cõmune mensura est:sextarij pars sexta:Cotile tertia:capit autem pondere olei vncias tres vini vel aq̃ vncias tres ⁊ scripulos octo mellis vncias quattuor semis. trac.iij.c.xvij.

¶ Mistrum magnum atticum:scripuli decem oboli viginti. trac.iij.c.xxx.

¶ Mistrum paruum cõmune est ciati medietas: pondere vero drachmas habet sex. trac.iij.c.xxviij.

¶ Mistrum atticum paruum oboli quindecun. trac.iij.c.xxxj.

¶ Missohaos est congij medietas pondere libre quattuor semis. trac.iij.c.vij.

¶ Nũmus argenteus drachma est. trac.ij.c.xlj.

¶ Nummus aureus exagium: vel Aureus absolute. trac.ij.c.xlij.

¶ Nux parua drachmaz pendet scꝺm aliquos aut drachmam ⁊ sextam.i.obolos septez vt scripsit Serapio ⁊ princeps. trac.ij.c.xxxiiij.

¶ Nux magna apud ignotuz grecum semuncia:est coclear maximnm.s.verum apud arabes scripuli septem:aut seminet quattuordecim:quod idem est:vt scripsit Serapio ⁊ pꝛiceps. tarc.ij.c.xxxiiij. i verbo Nux.

¶ Nux pontica pensitat keratia decemocto drachmam.s.vnam cõmunem aut coclear paruum quod idem est ibidem.

¶ Nux regalis aureos tres aut drachmas quattuor cõmunes semunciam.s. pendet vel coclear maximum ibidem.

¶ Nabac drachma est aut drachmam pendet. trac.ij.c.xlvij.

¶ Obolus drachme cõmunis pars est sexta scripuli medietas grana.s.duodecim. trac.ij.c.xvj.

¶ Olca drachma. trac.ij.c.xliij.

¶ Ologinat videtur obolus. trac.ij.c.xlv.

¶ Ominos est mina. trac.ij.c.xliiij.

¶ Onolossat obolus. trac.ij.c.xix.

¶ Orobus grana quattuor ⁊ est siliqua aut iurat: quod idem est. trac.ij.c.ix.post siliqua.

¶ Osinacti in secretis galeni exponitur vncie tres ⁊ est mistrum magnuz cõmune.

¶ Oribasius obseruatione attica est mensura pars quarta.s.cotile:habet autez pondere drachmas quĩdecim sed obseruatione communi drachmas habet decemocto. trac.iij.c.xx.

¶ Onolos obolus.trac.ij.c.xix.i verbo onolossat.

¶ Paclanarium:Coclear est paruum pondere capiens drachmam. trac.iij.c.xlij.

¶ Pugillus:mensura est eadem que ⁊ mistruz cõmune magnuz. trac.iij.c.xix.

¶ Quadrans ad libram relatum est vncie tres Ad vnciam sicillicus.i.drachme due:ad drachmam grana decemocto.Ad aureũ scripulus. trac.ij.c.lxj. in verbo libre partiones.

¶ Quincuns:vncie quinq̃z. trac.ij.c.lxj.ibidem.

¶ Quadrantal:amphora italica. trac.iij.c.iiij. in verbo amphora italica.

¶ Rotulus:libra est. trac.ij.c.lxij.

¶ Sacros vnciam significat. trac.ij.c.lvij.

¶ Sacraiati.est vncie tres ⁊ octaua:drachme.s.quĩq̃z ⁊ viginti. trac.iij.c.lvj. in verbo sextarius arabicus.

¶ Semuncia:est vncie medietas. trac.ij.c.lxj. in verbo libre partitiones.

¶ Sexcla vel sextula:aureus. trac.ij.c.lj.

¶ Semi sexcla aurei medietas.

¶ Seminen obolus. trac.ij.c.xvij.

¶ Seminet idem. trac.ij.c.eodẽ.

¶ Selibra:libre medietas:vncie.s.sex. trac.ij.c.lxj. in verbo libre partitiones.

¶ Sextarius:apud arabes:idẽ quod apud nostros stater:vncie scilicet medietas. trac.ij.c.lvj.

¶ Sextari⁹ italicus:mẽsura est cotilaꝝ duaꝝ capax pondere vero vnciaꝝ decẽocto olei:vini vel aque viginti :mellis septẽ ⁊ viginti.Apud oribasiũ tamen vt refert Paulus:olei quidem vncias viginti ꝯtinet vini vel aque duas ⁊ viginti Paulo plus mellis vero triginta capit. trac.iij.c.viij.⁊ in verbo chus.

¶ Sextãs:ad librã relatũ duaꝝ vnciaꝝ pondus est ad vnciã aureus ad aureũ grana sexdecim ad drachmã obolus. trac.ij.c.lxj.in verbo libre partitiones.

¶ Sexcuns vel sexcuncia vncia ⁊ semis.trac.ij.c. vt supra.

¶ Sicillicus vncie pars quarta drachme.s. due. trac.ij.c.liij.

¶ Siliqua granoꝝ quattuor est pond⁹.trac.ij.c.xj.

¶ Scripulus multiplex est cõis.s.Atticus Venet⁹ ⁊ Nicolai quoꝝ dſam tractatu scꝺo de initio ⁊ ortu ponderum ⁊ capitulo pꝛopꝛio tactam reperies. trac.ij.c.xxj.

¶ Solidus idez qꝺ aureus.trac.ij.c.l.i vbo aure⁹.

¶ Sextinus obolus qm̃ drachme pars est sexta ⁊ de auro quãdoq̃z legit̃ qm̃ sexies multiplicatus vnciam reddit. trac.ij.c.lj.in verbo sextula.

¶ Tremissis aurei pars est tertia grana.s.duo ⁊ triginta obseruatione cõi apud Nicolaũ vero triginta. Venetijs vero sex ⁊ viginti cum duabus tertijs tremissem faciunt. trac.ij.c.xxviij.

¶ Triens pars tertia ad libram relatum vnciarum quattuor pondus est ad vnciam aurei duo ad drachmã scripulus erit in verbo libre partitiones.

¶ Tussugi calc⁹ est ordei grana scilicet duo. trac.ij.c.vij.

¶ Tussuc idem quod tussugi. trac.ij.c.vij.

¶ Triblis

¶ Triblis vel triblion grece:cotila. trac.iiij.c. xj.in verbo cotila.

¶ Urna amphore Italice medietas est: pondere libras sex ꝛ triginta capit olei:vini vel aque quadraginta mellis quattuoꝛ ꝛ quinquaginta. trac.iij. c.v.ꝛ in verbo amhpoꝛa italica.

¶ Uncia multiplex cõis Nicolai Ueneta. ꝛ Attica. trac.ij.c.j.ꝛ.ij.

¶ Uncia cõis pars est duodecima libꝛe cõis continet aũt drachmas octo aureos sex: scripulos quattuoꝛ ꝛ viginti obolos octo ꝛ quadraginta: grana q̃ngenta sex ꝛ septuaginta. Ibidẽ. tra.ij.c.j.ꝛ.ij.

¶ Uncia Nicolai:drachmas nouẽ scripulos septẽ ꝛ viginti obolos quinqꝫ ꝛ quadraginta capit:grana vero quingenta ꝛ quadraginta. Ibidem.

¶ Uncia veneta drachmas octo obolos quadraginta:grana quadringenta octoginta. Ibidem.

¶ Uncia attica obolos septem ꝛ triginta semis grana quadringenta quinquaginta. Ibidem.

¶ Uncia denarij quo vocabulo vr̃ vti celsus:sexta pars est denarij vel drachme celsi grana scilicet tresdecim cũ quinqꝫ septimis celsi nãqꝫ drachma grana duo ꝛ octoginta duasqꝫ grani septimas capit. similiter Ibidem.s. trac.ij.c.j.ꝛ.ij.

¶ Xestes congij pars sexta idem qꝺ sextarius italicus vel kist italicũ. trac.iij.c.vj.in verbo chus ꝛ.c.x.in verbo de sextario licet.

¶ His que hactenus scripsimus si fidẽ lectoꝛ forte nõ adhibes:hos qui sequunť.rogam⁹ legas tractatulos.qm̃ in illis diutius ĩmoꝛantes.q̃cũqꝫ pꝛius nuda sũmaqꝫ cũ bꝛeuitate pstrinximus : tẽptabim⁹ firmare.adductis nõ paucis illustriũ medicoꝝ dictis. Diuino itaqꝫ freti auxilio.a quo bona cuncta pꝛocedunt.de ponderibus pꝛimum. ac de mensuris postea.stillo pꝛosequemur vberioꝛe.

Tractatus secundi capitulum pꝛimũ de initio ꝛ oꝛtu pondeꝝ. CAP. I.

Sicut apud arithmeticos.nũeroꝝ oĩum pꝛincipium est vnitas.nõ aliter apud medicos.ponderũ oĩum initium est granum id autem oꝛdeaceum dicimus (vt enim numerus oĩs diuisibilis est.ac nisi ad vnitatem redigatur. diuisionem semp recipit sic ꝛ põdus oẽ secabile.atqꝫ ita secabile vt eiusdẽ sectio nõ antea cesset q̃ʒ in' granũ tãdẽ descenderit.vltra eniʒ non pꝛogreditur medicus.Adde preterea qꝛ quemadmodum ex pluribus simul iunctis vnitatibus varie infiniteqꝫ numerorum species pꝛocreantur.non minus ex pluribus simul aggregatis granis.diuersas ac sine numero pene ponderum species.coaceruari videmus.vt igitur binarium numerum pꝛimum minimũqꝫ.due simul iuncte vnitates efficiunt.non aliter calcum pondus pꝛimum minimumqꝫ duo simul aggregata grana parturiunt.Soꝛtitum est autem. pondus hoc pꝛimum nomina plura. Apud grecos quidem ꝛ nostrates calcus.apud arabes kestuſ. tussuc.vel tussugi nuncupatur.Nec minus que sequuntur põdera varijs sunt appellata nominibus : quoꝛum si meminerimus.tedio ne afficiare lectoꝛ rogamus. ¶ Grana quattuoꝛ Dicalchon faciunt alio nomine silliquam. keratium .kirat. Kararit Autulum. Sunt autem nomina hec nomina granoꝛum quattuoꝛ pondus importantia. ¶ Grana sex. ¶ Thermum. paroxin. Semiobolum.calcos.scilicet tres faciunt.¶ Octo bissilliquam.danich. ¶ Duodecim obolum. Seminen vel Seminet.onolossat.vel onolosich. ꝛ interdum onolos. ¶ Grana tresdecim cum quinqꝫ septimis vnciam denarij vel drachme. quod idem videtur apud celsum. ¶ Atticis grana decem nouem. Nicolao Uenetisqꝫ viginti communibus vero medicis. quattuoꝛ ꝛ viginti scripulum complent.communis drachme parteʒ tertia.aurei quartam vocatam grece gramma:arabice goꝛmiam:latine scripulum ꝛ fabam interdum grecam.¶ Sex ꝛ viginti grana cum duabus tertijs.Tremissem faciunt Uenetis.¶ Triginta eisdem ac Nicolao semidrachmã:apud illum namqꝫ idem est aurei pars tertia tremissis scilicet ꝛ semidrachma:non auteʒ apud Uenetos : nec communes medicos. ¶ Duo ꝛ triginta grana communem tremissem faciunt:aurei cõmunis partem tertiã. ¶ Sex ꝛ triginta communeʒ semidrachmam:fabam egiptiam :fabam alexandrinam:Chemerasim alexandrinam:ꝛ lupinum interdum vocatam. ¶ Quadraginta venetis aureũ medium. ¶ Quinqꝫ ꝛ quadraginta Nicolao. ¶ Sꝫ communibus octo ꝛ quadraginta aureum medium complent : scripulos duos.s. obolos quattuoꝛ fabam ve siram. ¶ Sex ꝛ quinquaginta cum duabus octauis:drachmam atticam. ¶ Sexaginta Uenetam ꝛ Nicolitaʒ. ¶ Duo ꝛ septuaginta:communem perficiunt vocatam olcam. Auellanam. Darchimie:darchimet:denarium argenteum:bondachate quoqꝫ:communis vncie partem octauam:libꝛe sextam ꝛ nonagesimam ex tribus constantem scripulis obolis sex. Danich bissillaquis nouem: Keratijs. Kirat. Kararit.autulis:aut siliquis : decemocto. ¶ Grana duo ꝛ octoginta ꝛ due septime: denarium siue drachmam celso faciunt : vncias denarij sex. ¶ Quinqꝫ ꝛ septuaginta aureum atticum. ¶ Octoginta venetum. ¶ Nonaginta nicolitum. ¶ Sex ꝛ nonaginta communem faciunt: vocatum plerunqꝫ sex clam : vel sextulam interdum ꝛ sextinum:quoniam sit vncie pars sexta. ¶ Centum quattuoꝛ ꝛ quadraginta sicillicum communes drachmas duas pendentem. ¶ Centum duo ꝛ nonagin-

ta:vncie cōis ꝑtem tertiā:vocatam duellā. ¶ Du-
cēta quinq; ⁊ viginti:semūciā Atticā. ¶ Ducenta
quadraginta Venetā. ¶ Ducēta septuaginta nico-
litam. ¶ Ducenta octo ⁊ octoginta cōmunem faci
unt. ¶ Quadringenta quinquaginta:vnciam atti-
cam. ¶ Quadringenta octoginta venetā. ¶ Qui-
genta quadraginta Nicolitam:drachmas eius no-
uem capientem:scripulos septem ⁊ viginti.obolos
quinq; ⁊ quadraginta. ¶ Quingenta vero sex ⁊ se
ptuaginta grana:communē vnciam complētdrach-
mas octo:scripulos quattuor ⁊ viginti:obolos octo
⁊ quadraginta capiētem. ¶ Noningēta sextantē fa-
ciunt atticum. ¶ Noningenta ⁊ sexaginta venetū.
¶ Mille octoginta nicolitum. ¶ Mille cētū duo
⁊ quinquaginta cōmunem:duas.s.cōmunes vncias
pendentem. ¶ Mille tricenta quinquaginta Atti-
cum quadrantē. ¶ Mille quadringenta quadra-
ginta venetum. ¶ Mille sexcenta viginti nicolitū.
¶ Mille septingenta octo ⁊ viginti cōmunem fa-
ciunt:trium.s.vnciarum pondus. ¶ Mille octingē
ta trientem atticum. ¶ Mille noningenta viginti ve
netum. ¶ Duo millia centum sexaginta nicolitum.
¶ Duo millia tricenta quattuor cōmunem trientē:
vncias capientem quattuor. ¶ Atticis duo millia
ducenta quiquaginta quincūcem. ¶ Venetis duo
millia quadringenta. ¶ Nicolao duo milia septin-
genta. ¶ Cōmunibus duo millia octingenta octo-
ginta. ¶ Duo millia septingenta Atticis. ¶ Duo
millia octigenta octogenta venetis. ¶ Tria millia
ducēta ⁊ quadraginta Nicolao. ¶ Tria millia qua
dringenta sex ⁊ quinquaginta cōmunibus Semis-
sem faciunt. ¶ Grana quinq; millia quadringenta
Atticam. ¶ Quinq; millia septingenta sexagita Ve
netam. ¶ Sex millia quadringenta octoginta nico
litam. ¶ Sex millia noningenta duodecim cōmunē
libram perficiunt.

¶ Capitulum secūdum ponderum di-
uersorū inter se comparatio.

¶ Hec que prius diximus diligentius considerā-
tibus nobis facile apparebit que quātaq; sit īter cō
munes.atticos.venetos. Nicolaum ac celsum de
ponderibus dissonātia dictū est eni. Nicolitum Ve
netūq; scripulum.ex viginti constare granis. Atticū
ex decēnouē fere. Cōem vero.ex quattuor ⁊ viginti.
Nicolai quoq; venetāq; drachmā ex sexaginta. At
ticā ex sex ⁊ qnquaginta cū duab⁹ octauis. Cōe ex
duobus ⁊ septuaginta. Celso vero placuit denariū
suū siue drachmā.ex granis duob⁹ octoginta dua-
busq; septimis facere vnciā aūt ex denarijs septē tā
tū:quoꝝ tamē summa.ad quingenta sex ⁊ septuagi-
ta grana cōscēdit vncia vero nicolai cū ex drachmis
nouē ītegret.drachmeq; singl'e ex granis sexagita:
nouies aūt sexaginta.qngenta ⁊ quadragita ꝓducāt:
qngētoꝝ ⁊ quadraginta granorū numerū contine-
bit. Communes vero medici Galenus.s. Alexāder
Paulus. Arabesq; omnes eos secuti:cōmuniq; ob
seruatione vtentes:qm̄ ex drachmis octo faciūt vn-
ciā:drachmas vero singulas:ex granis duobus ⁊ se
ptuaginta:octiesq; duo ⁊ septuaginta:qngenta sex ⁊
septuaginta producunt ad quingentorum sex ⁊ se-
ptuaginta granorum numerum extenderunt vnciā
Ex quo sequi videtur eorum vnciam nicolai vnciā
superare:in proportione sesquiquintadecima. Con
tinet enim illam totam:⁊ amplius quintamdecimā.
eius partem grana.s.sex ⁊ triginta. Et consequenter
Nicolai libram eadem in proportione communis
libra superabit. Venetam vero in proportione ses-
quiquinta:quoniam ex drachmis octo tantum vnci
am.drachmā vero ex granis sexaginta faciunt.hoc
equidem. Celsi ponderibus communibus compa-
ratis nullo pacto contingit.licet enim celsi drachma
cōi maior aliquanto sit cōem tm̄ vnciam. Celsi vn-
cia minime superat.imo illi ad vnguē penitus qua-
drat. Id cui vis patere facile potest diligentius spe-
culanti.quia cum drachmarū numerus ex quibus
vncie constant.nō vtrobiq; par sit:qm̄ celsi septena-
rius tm̄. Cōium vero medicorum octonarius sit.vt
cōmunis vncia.additione drachme octaue.recupe-
ret illud omne. qd̄ ex granorum diminutione dra-
chmam cōstituentium videbatur amittere. Septē
quidem cōes drachme. Celsi drachmis septem cō-
parate vincuntur ab eis per excessum granorū duo
rū ⁊ septuaginta duo:enim ⁊ octoginta grana cum
duabus septimis ex quibus Celsi drachma compo
nitur: si septies multiplicētur:quingēta sex ⁊ septua
ginta reddunt:duo vero ⁊ septuaginta ex qbus cōis
drachma quingēta ⁊ quattuor tantū quibus si octa
ue drachme numerus addatur:duo.s.⁊ septuaginta
quingentorū sex ⁊ septuaginta granorum numerus
aggregabitur:quem etiam Celsi drachme septem
congregauerant. Erunt ergo pares inter se vncie
cōmunes ⁊ Celsi eundem precise granorum nume
rum continentes libre quoq; similiter pares:qd̄ de
Nicolai Venetorum ve vncia:aut libra:verificari
nequaquā potest:inter quos maxima est de ponde-
ribus dissonantia minima vero ac pene nulla: inter
cōmunes ⁊ Celsum quorū vncie libreq; eedē. Dra
chme vero:vt diximus earumq; minutie:aliquantu
lum dispares verum Drachmarum minutie si non
arithmetica:geometrica tm̄ proportione concordant
vt enim oboli sex:drachmam cōmunem:haud aliter
denarij vncie sex celsi denarium integrant: ita vt pe
ne idē videatur vncia denarij Celsi in denario:qd̄
obolus in cōmuni drachma:verūtamen:obolus ex-
ceditur ab vncia denarij per grana quasi duo pau-
lo minus:qr duabus septimis q excessus adeo par-
uus est:vt Hermolaus Barbaro:etatis nostre sin-
gulare litterarū decus:in Plinianis castigatiōib⁹
scripserit vnciā denarij idem esse qd̄ obolus quis
non omnino idem sit:si verum exquisitius indagari
volumus qd̄ ⁊ Celsus ipe testari vr̄ his verbis. Id
inquit ad pōdera nostra relatū paulo plus est dimi-
dio scripulo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

dio ſcripulo.i.obolo:duo.n.oboli ſcripulū itegrāt.

¶ Capitulum tertium de cauſa ⁊ modo muta
tionis ponderum per Nicolaum.

¶ Quid autem mouerit Nicolaum vt hanc de qua
diximus ponderꝫ mutationē faceret: hec cauſa forte
fuiſſe potuit. Ardens.ſ.glorie cupiditas qua nomi-
nis īmortalitati ſtudens quod attici mēſuris pluri-
mis feciſſe ꝓbant:hoc ipſe ponderibus quibuſdaꝫ
feciſſe videat. Illi namqꝫ ex cōibus menſuris:ſexta
ſubtracta parte:ita proprietas effecere:vt cōes pene
omnes ad atticas cōparate:ſeſquiquinta in propor-
tione maiores inueniātur:exempli cauſa. Ciatus cō
munis:drachmas duodecim pondere continet. At-
ticus decem. Sextarius cōis:vncias decemocto:at
ticus quindecim. Duodecim aūt ad decem:⁊ decē
octo ad quindecim:proportio eſt ſeſqquinta:imita-
tus igitur atticos Nicolaus:ex cōi ſcripulo cōmuni
qꝫ drachma:ſexte partis detractione peculiarem ſcri
pulum drachmamqꝫ cōfecit ad quos cōis ſcripulꝰ
drachmaqꝫ cōis cōparati ſeſquiquitā ꝓportionem
obtinēt quattuor.n.⁊ viginti granoꝝ numerus q cō-
munis eſt ſcripulus ⁊ duoꝝ ⁊ ſeptuaginta que cōis
eſt drachma ad viginti Nicolai ſcripulū ad ſexagin
taqꝫ eiuſdem drachmā ſeſquiqtā eſſe ꝓportionē ne
mo eſt q ambigat ꝓportionū ſciolus ſic vt dicimus
in ſcripulis drachmiſqꝫ cōſtituēdis ꝓceſſit Nicolus
ſed nō ſimiliter circa vncias:ſubtrahendo.ſ. ex cōi-
bus ſed addēdo potius ꝓceſſiſſe videt quippe q
drachmarū numerū auxerit ex qbus vncia cōſtat.il-
lā ex nouē inſtitues drachmis quā ex octo tm̄ cōes
effecerāt. Aſſecutus eſt āt ꝑ additionē drachme no
ne vt exceſſu longe minori.eius vnciā cōis vncia vī
cat:vtpote inter quas ſeſquiquintadecima ꝓportio
cōſtet:nō ſeſquiquinta:qualē inter ſcripulos drach-
maſqꝫ monſtrauimus:differētia nāqꝫ quingētoꝝ ſex
⁊ ſeptuaginta granoꝝ que cōis eſt vncia ad quingē
ta ⁊ quadraginta:qua nicolai eſt vncia:ſex.ſ.⁊ trigin
ta pars eſt quintadecima numeri minoris cōis itaqꝫ
vncia ꝑ drachmam mediam tm̄ libra vero ꝑ ſemūciā
cū ſicillico nicolai vnciā librāqꝫ ſeperant quāobreꝫ
fateri cogimus Nicolaū drachmaꝝ qdeꝫ auxiſſe nu
meruꝫ granoꝝ vero diminuiſſe ex quibus vncia cō
ſtat diminutione tamen nō tanta quantā in ſcripulo
drachmaqꝫ fecerat quos ſexta ſui parte mutilos red
didit. Veteri vero medici:medium quodammodo
inter Nicolaum ⁊ cōes tenentes quo ad ſcripulos ⁊
drachmas Nicolaum ſecuti in conſtituēdis vncijs
cōibus adheſere quas nō ex nouē:vt Nicolaus:ſed
ex octo tm̄ drachmis cōium more factitarunt ex quo
ſequitur communem vnciam.ſeſquiquinta propor-
tione maiorem veneta:conſtat enim veneta ex qua-
dringentis octoginta granis:communis ex quingen
tis ſex ⁊ ſeptuaginta:quorum differentia eſt ſex ⁊ no
naginta.

¶ Capitulum.iiij.de his que ſequūtur ex pon
deꝝ aſſignatione ab antiqoribus deuiātū.

¶ Hic varius aſſignandoꝝ ponderū modus nō par
ui erroris cā videtur extitiſſe.qm̄ cū in his que a ve-
teribus probatiſſimis medicis ſumunt antidotis:nō
ſeruetur cōponentium:intereſſe ꝓportio eadē que
in primis eoꝝ deſcriptionibus fuerat:nulla admira-
tione dignum videri debꝫ:ſi que nunc componunt
medicamina ab antiqoribus tantis celebrata laudi-
bus non admirandam illam ac pene diuinam ita di-
xerimus ſortiantur in operando excellentiam:quaꝫ
olim habuiſſe clariſſimi medicine auctores memo-
rie ꝓdidere. Quod canōe quinto de tyriaca ſcribēs
princeps abbo Aly cōſuluiſſe videt. Et meuꝫ qdeꝫ
inquit cōſilium eſt vt nō remoueat aliqnid qd̄ expi
mentum iuuatiuum inuenit fortaſſe eniꝫ illa cōplo
cū illo pōdere eſt ſignificans illud:cuius iuuamētuꝫ
inuenit expimentum ꝙ qñ ipſa mouetur a ſuo pōde
re.non conſequitur illam proprietatem.

¶ Capitulū.v.ꝙ in arabū libris loco drachme
aureus frequenter ſcribitur.

¶ Adde ꝙ ex arabico in linguam noſtram verſis cō
mentarijs. Locis ꝗꝫplurimis vbi drachma ſcribi
debuerat aureus frequenter legit. Idqꝫ apud prin
cipem:cū maxime canone qnto tyriace deſcriptione
deprehēdit apertiſſime nō pauli ſolū teſtimōio vbi
qꝫ drachmā ſcribētis.vbi aureū principis ſcrip ſit in
terpres ſed ⁊ gētilis ēt auctoris non ſpernēdi.illud
idē affirmātis. Et qd̄ his oībus maius putamus ⁊
magis vrget. Andromachi radicali deſcriptiōe quo
ad hoc a paulo nullatenus diſſentiēte. Poſſet autē
⁊ ſatis ꝓbabilis adduci rō qdā. ſumpta ex ꝓportōe
mellis ad ſpēs ex qbus tiriaca cōponitur que qdem
dupla eſſe dꝫ:vt cap.eodē.deſcriptiōe ſcd̄a pꝛiceps
teſtat eſt aūt rō talis. Si intelligamus aureos in de
ſcriptione prima a principe poſitos in ꝓpria ſignifi
catione ſumendos ꝓ ſexta.ſ.vncie ꝑte quā diximus
mellis ad ſpēs proportio.dupla.ſ.ſeruari nullo pa-
cto poſſe videt.ſeruatur aūt ſi aurei ꝓ drachmis ex
ponant.ergo aurei in tiriace deſcriptione poſiti pro
drachmis exponendi vident. Hoc autem qd̄ ita ſit
oſtenditur.quātitas ſpecierū in tiriace deſcriptione
prima deſcriptaꝝ.eſt auri quadringenti duo ⁊ octo-
ginta:qui in vnum collecti.vncias octoginta ⁊ aure
os duos.hec aūt libras ſex vncias octo cū triente fa-
ciunt. Mellis ergo pōdus.cū duplex ad ſpecies de
beat eſſe.vt principis ſnīa diximus: ad libras treſde
cim ⁊ eo amplius aſcēderet. ſed ex Serapiōe Raſi
ad Almanſorē Halyabbate Cōſtantino ac Gentili.
Mel opponendū.eſt libre decē tm̄. ergo aureorum
ſcriptura in ꝓpria ſignificatiōe ſumptoꝝ ſaluari poſſe
nō videt:qm̄ ſpecierum quātitas maior eſſet ꝗꝫ tan-
to mellis ponderi ꝯuenire. auctores ꝓdicti teſtētur:
qd̄ duplum ad ſpecies.⁊ libraꝝ deceꝫ eſſe cōfirmēt.
Qd̄ aūt dicta ꝓportio ad vnguē ſeruetur.ſi aureoꝝ
loco drachme ſcribantur.aperte monſtratur. Drac-
me quadringente.due ⁊ octoginta.vncias ſexaginta
cum quadrante faciunt.hec autē libras quinqꝫ cum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

ſicillico.ad quas põdus librap̄ decez mellis.propor
tionẽ duplã obtinẽt.Clarũ itaq; apertũq; vr̃ eẽ.q̃ð
dicebamus.apud arabes medicos.aureũ frequen-
ter ſcriptum inueniri.vbi drachma ſcribẽda fuiſſet.
maxime apud principem ⁊ Raſiz in continentis vo
lumine.De quo q̃uis innumera adducere exẽpla
poſſem:ne principalis tamen ꝓpoſiti ĩmemor appa-
reã.pauca quedam adduxiſſe ſat erit.Decima tertij
capitulo de aſmate in medicina de ſinapi.quã a pau
lo princeps accepit vbi paulus drachmã mediã au
reum ille medium.Et q̃ð nõ poſſumus nõ vehemẽ
tius admirari vbi paulus obolum mediuz ideſt gra
na ſex.illius aureum mediuz grana.ſ.octo ⁊ quadra
ginta ſcripſit interpres:ſed librarijs forte nõ interpre
ti.tantus error aſcribendus erit.℞. inquit Paulus
Sinapi drachmam vnam nitri affri obolos tres ela
cterij quantuz medius obolus: Auicẽne interpres.
℞. Snapi aureum vnum.ſalis cõis qui ĩ pane poni
tur aureum medium.ſucci cucumeris aſinini aureũ
medium.Raſis quoq; continentis vigeſimoſecun-
do cap.ccj.Dioſcoridis dicta teſtatus.Cum ſumũ-
tur inquit ex caſtoreo ⁊ mentaſtro ſilueſtri:añ aurei
duo prouocant menſtrua cuz tñ Dioſcorides.c.de
caſtoreo dixerit caſtoros orcis mega glichonos pli-
thos dyen ĩ greco exẽplari ĩ latino.Caſtoreo cuz pu
legio bibitum drachmis duabus mẽſtruis imperat.
Raſis aureos Dioſcorides drachmas ſcripſit.Cui
Plinius lib.xxxij.ca.iij.conſonat inquiens de caſto
reo dari binas drachmas ſatis eſt.Ex his oſtenſum
plane videt̃ quare in nobilium medicinarum quã-
plurimis.a priſcis medicis laudibus innumeris ce-
lebratarũ nõ ille excellẽtes admirãdeq; etate noſtra
appareant operationes.que priſcis illis tpibus ap-
paruiſſe produnt̃.qm̃ variatis ponderibus ſimpli-
cium.ex quibus componũtur.compoſitoruz quoq;
complexiones ex miſcibiliuz refractione reſultantes
necnõ ⁊ proprietates ad complexionum preparatio
nem emergentes variantur.vt principis atteſtatione
paulo ſuperius diximus.

¶ Cap.vj.de calco.

¶ Calcus granoꝝ duoꝝ eſt põdus vncie pars ducẽ
teſima.octaua ⁊ octogeſima.Teſtatur paulus practi
ce ſeptimo de ponderibus.Obolus inquit h; kera
tia tria keratium calcos duos.Hinc nõnuli nõ recte
interpretãtes paulũ.qm̃ inquit Keratium h; calcos
duos.credẽtes keratium granoꝝ ſex pondus eẽ di-
xere calcum pondus eſſe granoꝝ trium.non aduer-
tẽtes ad verba pauli dicẽtis obolus h; Keratia tria
qm̃ ſi Keratiũ pondus eẽt granoꝝ ſex.tunc obolus
grana decem octo penderet.cum tria keratia pende
at.quod falſum eſſe medicorum omnium bene ſen-
tientium ſcola teſtatur.Ad quod illud quoq; ſeque
ret̃ drachmam cõmunem nõ habere keratia decem
octo.vt Diaſcorides.Paulus ignotus grecus.Se
rapio ⁊ Auicẽna teſtantur:ſed duodecim tantuz ke
ratia enim decemocto producerẽt grana centũ octo
ſeſquidrachmam preciſe.Quod cum ſit euidẽtiſſi-
me falſum.dicendum videtur keratium granorum
quattuor pondus eſſe.calcum eius dimidium duo-
rũ.oboli partem ſextam.Hinc apparet Plinij textũ
li.xxj.ca.vlti.Uideri mendoſum vbi dicitur obolũ
habere calcos decem cum ſex habeat tantuz. Obo
lus enim vt diximus grana duodecim non amplius
pendet cuius pars tertia eſt keratium.i. grana quat
tuor.duos cõtinentes calcon: quamuis Dardanus
dixerit.Obolum non diſtare a ſcripulo niſi nomine
q̃ð medicorũ dictis ⁊ vero nõ quadrat.quare calc⁹
granorum duorum pondus erit.Cui ſententie gre-
cus Dioſcoridis textus cap.de electario conſonat
ide teleia poſis obolos idelaſchate imio volion pae-
dijs dedichalchon pleionde.i.eius perfecta potio
obolus.minima medius obolus pueris dichalchos
plus.n.periculum affert.Dicalchos videtur pond⁹
minus ſemiobolo:nec aliud eẽ põt q̃; keratiũ.aut ſi-
liqua.q̃ð idem eſt granorum quattuor ſcilicet pon-
dus.Illuz Dioſcoridis textũ referens Serapio de
elacterio.Doſis eius ĩquit completa onoloſſat vnũ
i.obolus ⁊ ad minus medietas eius. Sz pueris nõ
detur niſi põdus duorum keſtuſ.eſt autem keſtuſ.
ex concordia.Dioſcoridis ⁊ Serapionis locis alle-
gatis calcus.Haliabbas.ij.practice.capi.iiij. de cu-
cumeris ſilueſtris ſucco. Hunc ſi propinar̃ vis ho-
mini fac eius ab obolo vno potionem vſq; ad vnũ
⁊ medium ⁊ minorem tribus calcis.i.medium obo
lum ſed medius obolus eſt grana ſex que diuiſa ꝑ
tria reddunt duo ergo:calcus grana duo confirmat̃
ex cõcordia raſis.iiij.continentis capit.j.carta octo-
geſima tertia colũna.iiij.circa principiũ ꝺ cura aſma
tis:cum paulo.iij.practice.c.xix.de cura eadẽ. Me
dicina inquit Raſis prouocans vomitum. ℞. Sina
pi.ʒ.j. nitri kirat nouem ſucci cucumeris agreſtis
Kirat vnũ Paulus. ℞. Sinapi.ʒ.j.nitri triobolum
elacterij dicalcon Raſis Kairat vnuz paulus dical
chon ergo dicachon idem quod Kirat ſiue Kiratiũ
ſz Kirat ẽ grana quattuor ergo ⁊ dicalchos totidez
quare calcus grana duo Idem Raſis cõtinentis.
xxij.c. Dci.de cucumere aſinino.De ſucco eius do
ſis inquit cõpleta.obolus. Sed infantibus detur in
quãtitate danich medij.Danich autẽ ex Serapio-
nis ac principis deſcriptiõe.pendet grana octo:cui⁹
medietas eſt grana q̃ttuor q̃ð idẽ ẽ q̃ð dicalcos.aut
Kirat igit̃ calcus põdus eſt primũ minimũq; duo
tm̃ vt diximus pẽſitans grana. Nec huic ſniẽ nr̃e re
pugnat:q̃ð a cãpano dici vr̃:in octaue propoſitionis
comẽto libri quartidecimi.Euclidis:ꝙ calcus .ſ.eſt
vncie pars centeſima ſecunda ⁊ nonageſima ⁊ ꝯſe-
quenter eſſet granoꝝ triũ põdus:non duoꝝ q̃ð nos
aſſeruimus.diuiſis eniz q̃ngẽtis ſex ⁊ ſeptuagita gra
nis:ex q̃bus vncia ꝯſtat ꝑ cẽtũ duo ⁊ nonaginta tria
exeũt nõ duo.Aduertẽdũ ꝙ cãpani rõ:q̃ ab eodem
adducitur loco ſuperius allegato:de additione pon
deris calcus:oſtendit apertiſſime viciatum fuiſſe te-
xtũ ſuum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

rtū suū scriptūq; centesimā secūdā ⁊ nonagesimam:
vbi scribēdū fuerat ducētesimā octauā; ⁊ octogesi-
mā. Postq̄ inqt Cāpanus maiores nostri diuisere
vnciam in duodeci fractiōes. Semūciā. duellā. Si
cillicū. Sextulā. Drachmā ⁊c. his addidere calcu;
cā additionis fuit: vt vsq; ad minimū extremū diate
seron ⁊ diapēdēte: tonoꝝ semitonioꝝūq; interuallis
distinctarū haꝝ fractionū denominatio cōscēderet.
Sed hoc: nō fieret: si nō vltra cētesimā secūdā ⁊ no
nagesimā fractionē vncie diuisio ꝑgrederet̄ qm̄ vt
inqt Boetius: musice lib. j. c. xvij. Diatesserō: q̄ ē cō
sonātia vocū quidē q̄ttuor interualloꝝ triū cōstat ex
tonis qdē duobus: ⁊ vno non integro semitonio: ⁊
exēplificat in his numerus. cxcij. ccxvj. ccxliiij. cclvj.
Si igit̄. cclvj. numerus cōparet̄ numero. cxcij. sesq
tertia ꝑportio fiet ad diatesseron cōcinētiā resonabit
in. c. vero sequēti. Rursus diapēthe cōsonantia. vo-
cū qdē est quinq; interualloꝝ quattuor triū tonorū;
⁊ semitonij. Ponat̄ idem numerus. cxcij. ⁊ eius ses
qualter q ad eū diapēthe faciat cōsonātiā. Sit igit̄
numerus. cclxxxviij. igit̄ horū ⁊ supius deprehenso
rū: ponant̄ in medio numeri. ccxvj. ccxliij. cclvj. Du
dū diatesseron cōsonātia a. cxcij. numeris ad. cclvj.
venerat. Nūc vero diapēte ab eisdem numeris. ad
cclxxxviij. distendit̄. Hec Boetius. Itaq; diligen-
tius considerantibus nobis app;: q̄ haꝝ simphonia
rū: extremū minimū ē numerus. cclxxxviij. nō. cxcij.
Nec te moueat q̄ numerus. cclxxxviij. maior est nu
merus. ccxcii. rei. n. diuise partes quo maiori nume
ro denominant̄ eo minores sunt vncie nāq; ps du-
cētessima octo ⁊ octogesima lōge minor est cētesima
secūda ⁊ nonagesima q: in proportiōe subsesqaltera
vtputa duoꝝ ad tria. Minimū ergo extremū dicen-
dū. cclxxxviij. nō. cxcij. q: nō respiciendus numerus
signatiuus fractionis illā denominās: sed fractio si
gnata ꝑ numerū. Si igit̄ vncie fractio nō trāscēde-
ret cētesimā: secūdā ⁊ nonagesimā fractionē siue mi
nutiā nō ꝑtingeret ad extremū minimū diatesserō ⁊
diapēthe: fractionū vncie denominatio. Recte igit̄
simul cū paulo Dioscoride. Rasi Serapione: ac ꝑn
cipe dicēdū vr̄ Calcū vncie partem ducentesimam:
octauā ⁊ octogesimā. i. grana duo censendam: qd̄ ⁊
Campani rō sonare vr̄ illam bene audientibus.

¶ Cap. vij.

¶ Tussuc vel tussugi primo continentis. c. vj. car-
ta vndecima: colūna. iij. exponit̄ calc⁹ q̄uis Simon
Januēsis auctore Rasi in diuisionibus: de sonitu
auris exponant grana duo semis. Sed mendosus
videtur textus diuisionis quoniam nono almanso-
ris. ca. eodem dicitur. De opio disoluto in oleo im
mitendum est in aurem quantum duo grana ordei
ponderant non igitur videtur vera expositio in di-
uisionibus posita quare dicendum q̄ tussuc vel tus
sugi calcus vel kestuf quod idem est grana duo tan
tum pendeat.

¶ Kestuf. calcus ex ꝯcordia Dioscoridis cū Sera
pione de elacterio vt in verbo calcus.

¶ Dicalcos granorū; quattuor pōdus calcos du
os continens.

¶ Kirat similiter Serapione ⁊ principe testibus.

¶ Cap. viij.

¶ Kararit: idē quod Kirat: ex ꝯcordia Serapionis
ij. practice de tinitu cū Rasi cōtinētis. iij. cap. eode;.
Et confert inquit Serapio iterū: medicamē hoc ad
grauitatē auditus. ℞. ellebori albi aur̄. j. castorei da
nichos tres nitri: ⁊ est baurach rubeū. Kararit q̄t-
tuor. Rasis vbi supra: hoc est medicamen ad pōde-
rosum auditū: Ellebori albi pōdus aurei vnius ca-
storei scripulū vnum: nitri danich duo ⁊ grana duo.
Sed danich duo ⁊ grana duo: decēocto cōgregāt
grana: qbus equiualēt Kararit quattuor ⁊ mediū: ⁊
similiter Kirat q̄ttuor ⁊ mediū: ergo Kararit quat-
tuor ⁊ mediū idē quod Kirat quattuor ⁊ mediū: ⁊
cōsequēter Kararit idē qd̄ Kirat: q: quecūq; sunt
eadem vni tertio: sunt eadē interse p̄io Euclidis: ⁊
est cōmunis animi conceptio.

¶ Cap. ix.

¶ Autulus: idem qd̄ Kirat: testat̄ princeps canone
v. de pōderibus. descriptōe oboli. Obolus inquit
ꝯtinet danich vnū ⁊ mediū: aut autulos tres: igit̄ tā-
tūdem est autulus: quantū danich mediū: sed illud
est grana quattuor. ergo ⁊ autulus erit grana quat-
tuor: vel aliter autuli tres obolū faciūt: qui duode-
cim pēdet grana: sed diuisis duodecim ꝑ tria exeūt
quattuor: ergo autulus est grana quattuor: non no-
uem vt pandectarius ⁊ simon.

¶ Cap. x.

¶ Alkilat: ex ꝯcordia Rasis ad almansorē lib. iiij. cū
Auero. colliget septīo: in descriptione pillulaꝝ con-
tra pestē: est Kirat: vterq; in descriptōe eaꝝ ꝯcordat
de dosi autē. Rasis pōdus duodecim alkilat Aue-
rois duodecim Karatorum.

¶ Cap. xj.

¶ Silliqua iteꝝ: idem qd̄ Kirat siue autulus ⁊ ē vn
cie pars cētesima quarta ⁊ quadragesima cāpano
teste: vel pars quarta ⁊ vigesima solidi. i. aurei teste
Isido. quod idē est.

¶ Orobus idem ex Dioscoride.

¶ Cap. xij.

¶ Keratium ide;: grana. s. quattuor: Paulo ⁊ igno
to greco testibus.

¶ Cap. xiij.

¶ Semiobolus dimidius obolus grana sc; sex: est
aūt vncie pars sexta ⁊ nonagesima quam Campa-
nus ⁊ Isidorus ceratem vocant: qui si ceratem pro
Keratio sumerēt: admittēdi nō videntur.

¶ Cerates dimidius obolus vt supra.

¶ Cap. xiiij.

¶ Daguanich: ex cōcordia Serapionis secūdo pra-
ctice cap. vltimo. de passione cordis dicta caffacam:
cum Rasi. vij. Cōtinētis carta. clvij. col. ij. circa me
dium est Danich. Danich autem ex Serapione ⁊

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

principe granorum octo.est pōdus.Obolus inquiunt ambo est danich ⁊ mediū:sed obolus vt in verbo obolus ⁊ Autulus grana duodecim pēdet:ergo Danich octo pendebit.

¶ Cap.xv.

¶ Bissilliqua duplicata silliqua:idē q danich:⁊ est vncie pars secūda ⁊ septuagesima Cāpano teste.

¶ Cap.xvj.

¶ Obolus granoꝝ duodeciꝫ pondus.Paulo.Serapioni.principi.Campano.Prisciano:Isidoro ⁊ ignoto greco:⁊ est vncie pars octaua ⁊ quadragesima:vnciam drachmam:aureū:solidū.librā absolute prolata cōmunes semper intelligo.

¶ Cap.xvij.

¶ Seminen vel seminet.⁊ interdum seguimen obolus est.Testat.Serapio:descriptione fabe sire saba inqt sira:ē quattuor seminet ⁊ exponēs se addit ⁊ p: idest oboli quattuor.Idēqꝫ Serapio ⁊ princeps exponentes sabā grecā inqunt:ē seminen duo aut oboli duo.Qđ vero apud principē legit.seminet ē mine decē ⁊ media.vr mendosum:qm apud Serapio nē quē princeps sequit de pōderibus.nulla de minis fit mētio:nisi ignoto greco adherentes exponeremus:seminē est pars mine minoris quintadecima apud quē mina parua quindecim hꝫ obolos:est ergo seminet siue obolus pars qntadecima mine parue:non mine decem ⁊ media.Et fortasse hec fuit principis mens.

¶ Cap.xviij.

¶ Cumulus aut Anulus,vt in antiquis exemplaribus principis.ca.de assa:ex cōcordia eiusdē cū dioscoride ⁊ Serapione est obolus.tetancis te ceopistotonicis ouolu olem periplasas diduca tapinin. Dios.in greco exēplari q̄uis in latino legatur si accipiat ex assa pondere olce.Serapio pondere onolossat princeps Anulus vel cumulus.⁊ misceat cū cera:ꝓpter qđ simō exponens olcā:dicit eam significare drachmā ex Isido.sed ex cōcordia Auic.cū dioscoride capit.de assa:est obolus:sꝫ qm in greco exēplari legit obolus:nō olca talis expositio non videtur admittenda.

¶ Cap.xix.

¶ Onolossat vel onolossich ⁊ interdū onolos ex cōcordia Dioscoridis.Plinij.Serapiōis.⁊ pricipis ⁊ Rasis.de cucumere asinino ē obolus.Dixit Dioscorides đ elacterio.teleia posis ouolos.i.ꝑfecta potio obolus.Pli.libri.xxj.c.j.Modus portione virium a dimidio obolo ad integrum.Serapio dosis eius completa onolossat vnum ⁊ ad minus eius medietas.Princeps similiter scripsit onolossat.Rasis vero primo continentis capi.v.anolossich tres.i. danich quattuor ⁊ medium de agarico dato in potum confert epilensie.Danich auteꝫ quattuor ⁊ mediuꝫ sunt grana sex ⁊ triginta que diuisa per tria reddunt duodecim.i.obolum ergo anolossich est obolus.Serapio quoqꝫ.c.de agarico confert inquit pūctionibus ⁊ humoribus viscosis crudis.⁊ illi qui cecidit cum dant de eo duo onolossat cū vino.Dioscorides in greco exemplari pitin pros tes trophus ex omotitas rigmatate ce ptomata ouolon dijn plitos didemenon.in latino De alto cadentibus vtiliter adhibet bibitis obolis duobus cū vino.Appa ret itaqꝫ q onolossat vel onolossich oboluꝫ significat ⁊ textum principis cap.eodē de agarico videri mendosum dicētem dandum de eo Kirat tria.i.oboluꝫ vnum tm̄:non duo:vt Serapio scripsit ⁊ Dioscorides capi.quoqꝫ de batheca dioscoride auctore.Radix eius inquit Serapio cum desiccatur ⁊c.⁊ ē sufficiens dosis vsqꝫ ad duos onolossat.Dioscorides i greco exemplari arcesusin ouoli in latino idem facere possunt oboli duo.Rasis quoqꝫ continentis.xxij. capi.eodem ⁊ competenter vomet:qui sumet quātitatem trium danich.i.grana quattuor ⁊ viginti:qui sunt oboli duo:Ex his arguet aliquis viciatuꝫ videri principis textū canone.ij.cap.de absinthio in areola mēbrorū nutrimēti:cū dicit.Reducit appetitum cū sūmit decoctionis eius quātitas triū onolossat.i. oboli tres aut succi eius quaqꝫ die.qꝛ minima esset decoctionis quantitas onolossat.i.oboli tres qꝛ semidrachma tantum.quod Serapionis dicta testantur dicentis.Quando bibitur ex aqua eius scilicet absinthij vel decoctione quaqꝫ die quantitas trium conos.curat illos qui habent fastidium.Conos autem ciatum significat ex concordia dioscoridis cū Serapione capi.eodem de absinthio in greco exēplari legitur.plitos cyaton trion in latino ⁊ datuꝫ ad bibendum ciatis duobus vel tribus fastidium tollit:ex concordia quoqꝫ eorundem de ciclamine vbi enim a Serapione conos a dioscoride ciatus scribitur in greco exemplari cyaton in latino semen eius drachmis duabus vini ciatis duobus bibitum per dies quadraginta per vrinam ventrem tumenteꝫ attenuat.Serapio auctore Dioscoride cum bibuntur ex semine eius drachme due cum duobus conos vini albi ⁊c.Ciatus autem est drachme duodecim. quamobrem apud principem loco superius adducto de absinthio nō onolossat tres sed ciati tres scribendum fuisse.videtur.

¶ Cap.xx.

¶ Uncia denarij quo vocabulo vtitur Celsus denarij est minutia.sexta vꝫ eiusdem pars pendens grana quattuordecim fere quia minus duabus grani septimis.

¶ Cap.xxj.

¶ Scripulus multiplex est cōmunis.Nicolai.Venetus.⁊ atticus.Cōmunis granorum quattuor ⁊ viginti est pondus.drachme cōmunis pars tertia.aurei quarta vncie quarta ⁊ vigesima libre ducentesima octaua ⁊ octogesima.testibus.Campano.Prisciano.Ignoto greco.Serapione.ac principe. Scripulus Nicolai granorum viginti pondus est. drachme similiter sue pars tertia.sed vncie septima ⁊ vigesima

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

⁊ vigesima.libre tricẽtesima quarta ⁊ vigesima. Scripulus venetus granoꝝ similiter viginti põdus est.⁊ drachme ps tertia. Uncie quarta ⁊ vigesima.libreq; venete ducẽtesima octaua ⁊ octogesima. Atticus vero scripulus decẽnouem fere pendet grana.

¶ Cap.xxij.

¶ Guãchus ex cõcordia Serapionis de simplicib⁹ ⁊ Rasis.xxij. Continẽtis: de semine Nasturtij. auctore Galeno videt̃ scripulus. Quãdo de eo inqt Serapio sumunt̃ in potu duo guanchi expellit colerã p vomitũ ⁊ fluxum ventris. Rasis scripuli duo sumpti ex eo ꝓuocãt vomitũ ⁊ purgãt colerã. Auic. ⁊ qñ bibit̃ ex eo ecsuneffi facit vomere coleram rubeã ⁊ educit eã solutione. Et facit illud tres quarte drachme vnius. Quarte aũt tres drachme vni⁹ sunt grana quattuor ⁊ qnquaginta: que obolo medio excedũt scripulos duos. Quare vt qd̃ dicit̃ a principe quadret Serapion ⁊ Rasi: ita videt̃ intelligẽdũ ꝙ quarte due ⁊ tertie due vnius drachme.i.scripuli duo de semine nasturtij bibite cũ ecsuneffi.i.oxibaffo potõis alicuius supple faciũt vomere ⁊c. Oxibaffus aũt aque vel vini drachmas habet vigĩti põdere: duas.s.vncias semis.

¶ Cap.xxiij.

¶ Gormia: scripul⁹ est ex ꝯcordia pauli practice septimo: cũ Auicẽna canone qnto de ponderib⁹: tam parui ꝙ̃ magni mistri descriptionib⁹. Mistrum magnũ inqt princeps habet olei vncias tres: vini vel aq̃ vncias tres ⁊ gormie octo. Paulus vncias tres olei vini vel aque vncias tres scripulos octo. Mistrũ vero paruũ inqt princeps est darchimie sex olei. vini vel aque gormie viginti. Paul⁹ mistrũ paruũ drachme sex olei: vini vel aque scripuli viginti. Arabes studẽtes imitari grecos ꝓ grãma gormia. ꝓ drachmi darchimi: aut darchimie ⁊ interdũ darchimet scripserũt. non potẽtes.n. proferre dra sillabã: litterarũ trãspositione dar ꝓferũt sicut de ianuẽsibus dicit̃.

¶ Cap.xxiiij.

¶ Grãma grece: scripulus est: paulo teste: Prisciano. Ignotoq; greco.semioboli duplus est obolus: quẽ põdere duplo grãma vocãt. scripulũ nostri dixere priores hec Priscianus.

¶ Cap.xxv.

¶ Harme quoq; scripul⁹ est. Harme inqt Serapio est quarta ps drachme: aut danich duo autuli duo: sed danich duo ⁊ autuli duo: sunt grana quattuor ⁊ viginti.i.scripulus: q est pars q̃rta aurei: non drachme: ideo subiũxit serapio. quasi seipm corrigẽs ⁊ in descriptiõe alia aurei: q̃ littera videt̃ melior. Ille loco eodẽ paulo inferius septimo.s.practice de põderibus: Seminẽ est põdus harmẽ medie: sed seminẽ est obolus vt diximꝰ. grana duodecim pẽdens: ergo harme cui⁹ medietas est seminet vel seminẽ: grana quattuor ⁊ viginti pendet: ⁊ est scripulus.

¶ Cap.xxvj.

¶ Kermet: item scripulus est. ex ꝯcordia serapionis ⁊ principis.ca.de colloquintida.

¶ Dosis eius inqt princeps sit duo Kermet: ⁊ exponẽs se dixit.i. Kirat duodecim: sed kirat duodecim sunt grana octo ⁊ q̃draginta: scripuli.s. duo Serapio.c.eodẽ cũ accipiunt̃ ex ea onolossat q̃ttuor ⁊ cõficiunt̃ ⁊c. Onolossat aũt vt p̃ostẽsum est: obol⁹ est: cõstãs ex granis duodecim igit̃ onolossãt q̃ttuor ⁊ kermet duo: idẽ erũt: sed onolossat quattuor sũt scripuli. duo ergo ⁊ Kermet duo erũt scripuli duo: qr q̃cũq; sunt eadẽ vni tertio sunt eadẽ inter se Euclidis prĩo: cõfirmat̃ Princeps.ij.canone ca.de polipodio: ⁊ potio eius sit sex Kermet. Kermet.n.ẽ sex kirat imo sit vsq; ad drachmas duas. Itẽ ex concordia eiusdẽ cũ Plinio ca.de elleboro. Et potio eius inqt princeps sit tres Kermet. Plini⁹ vero lib.xxv. c.v. Dat̃ ad leuiter molliendũ aluũ plurimũ drachma: sed drachma trib⁹ cõstat scripulis: ergo Kermet tua: scripulos tres importãt. Septio quoq; breuiarij Serapione.c.xij.de elleboro: oportet inqt vt det̃ aureus vn⁹ exponẽdus drachma qm̃ apud arabes loco drachme: aureus frequẽter scribit̃: vt abunde satis superius diximus.

¶ Cap.xxvij.

¶ Faba greca. scripulus: est enim vt inqt Serapio practice septimo: seminet duo idest oboli duo.

¶ Cap.xxviij.

¶ Tremissis: aurei pars est tertia: vncie decimaoctaua. grana.s.duo ⁊ triginta obseruatiõe cõi: veꝝ apud Nicolaum triginta tm̃. apud venetos aũt sex ⁊ viginti cum duabus tertijs.

¶ Cap.xxix.

¶ Faba alexãdria. ex Serapiõe drachme medietas.

¶ Cap.xxx.

¶ Kemerasis alexãdrina. ex eodẽ idẽ quod faba.

¶ Cap.xxxj.

¶ Faba egiptia. videt̃ idẽ qd̃ alexãdrina. qm̃ alexandria egipti ciuitas est: ꝙuis in his que testat̃ princeps, ex Serapionis breuiario sũpsisse scripserit: faba egiptia oboli q̃ttuor. q sunt pauloplus dimidia drachma: qr obolo: Veꝝ tñ de faba sub hoc nomĩe. egiptia. nõ videt̃ scripsisse Serapio. De faba võ sira scripsit: ꝙ est seminet quattuor: quare apud principẽ faba sira nõ egiptia legẽdũ forte videt̃. est oboli q̃ttuor. Et tũc nulla erit ãbiguitas: nec ĩter Serapionẽ ⁊ prĩcipẽ dissonãtia: Apud Dioscoridẽ legit̃. faba egiptia obol⁹ cũ dimidio. videt̃ legẽdũ scripul⁹ cũ dimidio.

¶ Cap.xxxij.

¶ Balanus: ex dioscoride drachma media.

¶ Cap.xxxiij.

¶ Bachileõ.ij.iij.de cura padisis vr̃ silr̃ drachme medietas: ex ꝯcordia pauli tertio practice cũ prĩcipe loco allẽgato. ei⁹dẽ potio.s.oppopõacis inqt prĩceps sit quãtitas bachileõ. paulus ad magnitudinẽ fabe.

¶ Cap.xxxiiij.

¶ Lupinus: est drachme medietas. Testatur pauli. Sera. ⁊ principis de tiriace in tussi exhibitiõe con

cordia. Ubi nãqз Serapio. ⁊ princeps: detur inqui
unt Lupinus. Paulus Deẽ faba egiptia: que a Se
rapione vocatur alexandrina ⁊ ab eodẽ exponitur se
minet tres aut oboli tres: qð est drachme medietas:
Spuentibus quoqз sanguinẽ de recenti iubet dari
paulus cum oxicrato: ex multo tpe spuentibus cum
decoctione sinfiti: vtrisqз mane ⁊ sero quantitas fa-
be egiptie. i. drachme medietas p vice ita q drach-
ma vna in die. Aui. idẽ de oxicrato mane ⁊ sero vtris
qз ad auruз vnũ. i. drachmam: qð ita exponẽdum vi
deẽ vt paulo principis textus cõcordet: a quo sum-
psisse videẽ. Quinto quoqз breuiarij de scorpionũ
punctura antidotũ scripsit Serapio. Detur ex eo in
quiens quantũ est lupinus. Paulus vero practice
quinto detur quantitas fabe egiptie. Quare lupinꝰ
⁊ faba egiptia noĩa sinonima sunt importantia pon-
dus idẽ drachme. s. dimidiũ. Confirmat hoc Sera-
pio breuiarij septimo de pbatiõe tyriace. Detur ei
inquit in potu ex tiriaca quantitas lupini ⁊ est quãti
titas medietas aurei. i. drachme.

¶ Cap. xxxv.

¶. Bachila ex cõcordia principis prima tertij de cu
ra appoplesie. cum paulo. iij. practice. cap. eodẽ. fabã
sigñat. Jnqt Paulus Castorei drachma vna oppo-
ponacis ad magnitudinẽ fabe in mellicrato. Prin-
ceps ⁊ de simplicibus: castorei drachma vna: cuз aq̃
mellis ⁊ ex oximelle ẽt mellino cum bibitur bachila
hic textus videtur diminutus qꝛ deest oppoponacis
de quo bachila bibẽda est cũ oximelle: vt Paulus
scripsit: Rasis quoqз Cõtinẽ. j. c. j. carta scða colũna
quarta circa principiuз. De oppopanaco sed pfecti
iuuamẽti erit si sumaẽ quolibз die cũ sirupo mellis
ad modũ fabe. Et scribunẽ hec de cura appoplesie.

¶ Cap. xxxvj.

¶ Faba siria ex Serapione oboli quattuoꝛ. i. scripuli
duo vt in faba egiptia.

¶ Cap. xxxvij.

¶ Drachma cõis: grana duo ⁊ septuaginta pendens
vncie pars est octaua: libre sexta ⁊ nonagesima: capit
autem scripulos tres. Kirat decemocto calcos sex ⁊
triginta obolos sex.

¶ Cap. xxxviij.

¶ Drachma Nicolai ⁊ Ueneta grana sexaginta tm̃
continet obolos quinqз Kirat qndecim ⁊ est vncie
Nicolai pars nona Uenete vo octaua libre Nico-
lai cẽtesima octaua venete sexta ⁊ nonagesima.

¶ Cap. xxxix.

¶ Drachma celsi maioꝛ est oĩbus qm̃ duo ⁊ octogi
ta cõtinet grana duasqз grani septimas ⁊ est cõis vn
cie pars septima sicut apud eũdẽ legitur lib. v. c. vij.
decimo libre cõis pars quarta ⁊ octogesima.

¶ Cap. xl.

¶ Attica drachma tanq̃ oĩum minima sex ⁊ quĩqua
ginta cõtinet grana cũ duabus octauis.

¶ Cap. xlj.

¶ Nũmus argẽteꝰ siue denariꝰ drachma ex Plinio.

¶ Cap. xlij.

¶ Nũmus aureus siue denariꝰ vel stagiũ aut exagiũ
obseruatione cõi hз scripulos quattuoꝛ cões drach
mã. s. integrã ⁊ eius partẽ tertiã nõ dimidiã: vt igno
to greco imponiẽ nõ recte apud quẽ legitur drach-
ma hз keratia decẽocto. Stagiũ quattuoꝛ ⁊ viginti
quoꝝ ad dcẽocto pportio ẽ sesqtertia nõ sesqaltera.

¶ Cap. xliij.

¶ Athogochilos. ex cõcordia Dioscoridis ⁊ Sera-
pionis de modo dealbãdi litargiriũ drachmã signi
ficat. Jn vnaquaqз Ominos. i. mina litargirij scrip-
sit Serapio pone quinqз athogochilos salis ex mi-
nera. Dioscorides in greco exẽplari tũ menan litar-
gyru alon orycton ∠ ε. i. litargiri minã salis exminera
drachmas quinqз quare ominos minam athogochi
los drachmam importabit.

¶ Cap. xliiij.

¶ Olca idẽ qð drachma Keratia decẽocto cõtinẽs
ex paulo ignoto greco. ⁊ priscião. Olca quoqз a dra
chma nõ re sed nomĩe distat priscianus q̃uis legaẽ
apud grecũ ignotum. Olca duas hз vncias apud
Hermolaũ in plinianis castigationibus olca ẽ libra
teste cleopatria. ⁊ apud Titũ liuiũ pauli interpretes
olca ẽ scripulꝰ lib. iij. practice. c. xxxvj. ⁊ apud Simo
nẽ olca est obolus que non videnẽ quadrare vitati.

¶ Cap. xlv.

¶ Ologinat apud Serapionẽ de simplicibus ca. ð
exula auctore. Dioscoride quã pituisaз appellat: eiꝰ
aũt interpres pinas est drachma. nõ obolus. vt scrip
sit interps folia inqt Serapio laxant si accipiaẽ de
eis tres ologinat dioscorides ton de phyllon olce. i.
drachme tres interpres oĩa facere possunt folia eius
tribus obolis accepta. Dioscoridi magis adhereo
q̃ interpti: qm̃ dioscorides de lacte exule tanq̃ po-
tentioꝛi iubet dari cocleariũ. i. drachmã mediam. de
fructu integrã de radice duas: de folijs tanq̃ debi-
lioꝛibus tres nec obstat qð a Simone adduciẽ i ex
positione olce q obolũ significat. ex cõcordia. Dio-
scoridis ⁊ Aui. cap. lassar. qm̃ in dioscoridis greco
exẽplari legiẽ põdus oboli: nõ olce vt apð interptẽ.

¶ Cap. xlvij.

¶ Nabach ex cõcordia principis prima. iiij. de cura
quartane: cũ Rasi ad Almansoꝛẽ lib. decimo de cu-
ra eadẽ ẽ auellana siue drachma. est necessariũ inqt
prĩceps: vt des in potu oĩ mane quãtuз est nabach
de eis: que sunt sicut medicamẽ de assa. Rasis post
descriptionẽ cõfectiõis de assa. Sumaẽ ex hoc me-
dicamine q̃tũ est auellana. Et cõfirmaẽ ex prĩcipe
canõe. v. trac. j. in fine descriptiõis cõfectõis pdicte.
Dosis eius sit pondus drachme vnius.

¶ Cap. xlviij.

¶ Auellana. drachmã. significat Auellana inqt prin-
ceps est drachme vnum. quod ⁊ Galenus. sentire vi
detur de tiriace comoditatibus libello Mensura in
quit Tyriace alias alia vtens bene facies alias au-
tem fabe egiptie Magnitudinem cum aqua assu-
mens

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

mens:quãdo ꝑ acutũ fuerit futurũ tẽpus vel ſpaciũ
ad digeſtionẽ.Al's autẽ auellane magnitudinem ſic
faciẽs bibe:quãdo plus ad digeſtionẽ tẽpus habes
Et ita fabam egiptiã drachmã mediã Galenus foꝛ
te intelligit:auellanã integram.

℄ Cap.xlix.

℄ Bondacate:ex ꝯcoꝛdia pꝛincipis pꝛima tertij de
cura appopleſie:⁊ Raſis pꝛimo ꝯtinẽtis.c.pꝛio car-
ta.ij.colũna.iij.circa pꝛincipiũ.ſimiliter de cura ap-
popleſie:auctoꝛe Aarõ:a quo ⁊ pꝛinceps accepiſſe
videt̃ eſt auellana vbi enĩ pꝛinceps bondacate.Ra
ſis auellanã ſcripſit dandam de tiriaca aut febꝛiana
aut ſcelite.ſerapio vero loco ꝯſimili aureũ tiriace da
ri iuſſit qui drachma exponẽdꝰ videt̃ ex vſitato mo
re arabũ aurẽ loco drachme frequenter ſcribẽtium.

℄ Cap.l.

℄ Aureus multiplex Cõis.Nicolai.Venetus ⁊ at
ticus.Cõis qui ⁊ ſexcla vel ſextula dicit̃ qm̃ vncie
pars eſt ſexta.ſcripuli.ſ.quattuoꝛ libꝛe pars eſt ſecũ-
da ⁊ ſeptuageſima. grana.ſ.ſex ⁊ nonaginta qm̃ ad
grana ſex millia noningẽta duodecim qui eſt nume
rus granoꝝ cõis libꝛe ſi comparent̃.ſecundã ⁊ ſe-
ptuageſimã coꝝ partẽ tenent.Aureus Nicolai.gra
na nonaginta.Venetus octoginta.Atticus vero qn
qꝫ ⁊ ſeptuaginta tm̃ capit.Quoꝝ quilibet ad pꝛo-
pꝛiã relatus vnciã partẽ ſextam ad libꝛã ſecũdam ⁊
ſeptuageſimã poſſidet. Exagium a pluribus dicit̃
ab ignoto greco ſtagiũ a quibuſdã ſolidus.

℄ Cap.lj.

℄ Sextula a quibuſdã vocitata ſexcla idẽ eſt quod
aureus.ſic dicta.ꝙ vncie pars ſit ſexta.Unde ⁊ ſex-
tinus aliqñ dicit̃.non ꝙ in ſex vncias aut obolos di
uidat̃ vt ſentire videt̃ Hermolaus.ſed qm̃ ſexies
multiplicatus vnciã reddat quãobꝛem ⁊ obolus di
ci ſextinus merito põt.qm̃ drachme pars ſexta cõ-
putet̃.ſex enim oboli drachmã integrãt.ſicuti ⁊ au-
rei ſex vnciam. Semiſexcla vel ſemiſextula.aurei
medietas.

℄ Cap.lij.

℄ Alcaubolus.ex Serapione aureus.qm̃ eſt quat-
tuoꝛ ⁊ viginti Kirat.

℄ Cap.liij.

℄ Sicillicus.vncie pars eſt.quarta.drachme.ſ.due
grana centũ quattuoꝛ ⁊ quadraginta.ex feſto cãpa-
no ⁊ pꝛiſciano ſic dictus qm̃ ſemũciã ſecet.vt feſtus
inqt Cãpanus.xiiij.Euclidis in octaue ꝓpoſitionis
comẽto vnciã inqt rurſus in alias duodecim fractio
nes maioꝛes noſtri diuiſere.ſed alia via.Nã medie
tatẽ vncie dixerũt ſemũciã.Tertiã vo duellã.Quar
tã ſicillicũ.Priſcianꝰ.Drachmã ſi gemines aggerit
quẽ dicier Audis Sicillicũ.Eſt itaqꝫ ſicillicus vn-
cie ps q̃rta nõ ſemũcia vt ſcripſiſſe vr̃ Hermolaus.

℄ Cap.liiij.

℄ Duella.vncie pars eſt tertia.aurei.ſ.duo.ſcripuli
octo.grana cẽtũ duo ⁊ nonaginta ex Campano.

℄ Cap.lv.

℄ Alcouanus.idẽ qd̓ duella apud Serapionẽ.Al-
couani tres inquit idẽ.vnciã faciunt.

℄ Cap.lvj.

℄ Sextarius apud arabes põderis nomẽ eſt.idẽ im
poꝛtãs.qd̓ apd̓ grecos ſtatir.apud nr̃os ſtater ſemũ-
cia vꝫ.Teſtat̃ pꝛĩceps ꝙ minã romanã.q̃ eſt vncie vi
ginti.dicit eẽ ſextarios q̃dragita.Teſtant̃ ſilr̃ Sera
pio ⁊ Cãpanꝰ.ꝙ vt ſcripſit Simõ afferũt minã ꝯti-
nere grana oꝛdei vndecim millia quingẽta viginti.
⁊ ipſa ꝯſtituere ſextarios quadragita.talis aũt grano
rũ numerus ad vncias redactus.viginti p̃ciſe ꝓdu-
cit vncias.Igit̃ ſextarius eſt vncie medietas apud
arabes vel arabicus.Vel aliter ex ſuppoſitõe.vnde
cim milia qngẽta viginti grana.ſextarios q̃draginta
faciũt.ergo q̃drageſima illoꝝ pars eſt ſextarius.ſed
pars talis eſt ducẽta octo ⁊ octoginta grana q̃ vnciã
mediã vel drachmas q̃ttuoꝛ cõplẽt.nã quater duo ⁊
ſeptuaginta grana.ex qbus drachma cõſtat ducenta
octo ⁊ octoginta ꝓducunt.ergo clarũ apertũqꝫ vide
tur ſextariũ arabicũ vncie medie põdus nõ ãplius
impoꝛtare qui maxie diſtat.a ſextario italico vel xe-
ſte grecoꝝ cõmẽtarijs frequẽter vſitato.cũ ea nõ põ
dera ſed mẽſure videant̃ exiſtere vt ĩfra tractatu ter
tio deo dante mõſtrabimus.Huic ſentẽtie cõſonat
Serapio bꝛeuiarij ſeptimo ⁊ pꝛinceps canone quin
to diamartis deſcriptione.Quoꝝ vterqꝫ.℞.inquit
zinziberis coſti ⁊ caſſie añ.ſextarios tres:⁊ iſtaꝝ me
dicinaꝝ in deſcriptõe alia drachmas duodecim:ſed
diuiſis drachmis duodecim ꝑ tria exeũt q̃ttuoꝛ:er-
go ſextarius eſt drachme q̃ttuoꝛ.Cõfirmat̃.Sacra
iati vt inqt ſimõ eſt põdus granoꝝ mille octingẽto-
rũ oꝛdei:q̃ drachmas qnqꝫ ⁊ vigĩti ꝓducũt.qm̃ duo
⁊ ſeptuaginta ꝙ eſt numerꝰ cõis drachme ſi ꝑ quinqꝫ
⁊ viginti multiplicent̃.mille octingẽta concreſcent.
Et idẽ ſacraiati a Serapione ⁊ pꝛĩcipe deſcribit̃ ꝙ
eſt ſextarij ſex ⁊ quarta.Sed diuiſis qnqꝫ ⁊ viginti
drachmis ꝑ quattuoꝛ.ꝓueniũt ſex ⁊ quarta.Sequi
tur igit̃ ex dictis Serapiõis ⁊ pꝛĩcipis.Sextariũ eẽ
põdus drachmaꝝ q̃ttuoꝛ ſacraiati vero qnqꝫ ⁊ vigin
ti.Nec obſtat qd̓ apud pꝛincipeꝫ legit̃.Alſacraiati
magna eſt q̃ttuoꝛdecim ſeminet.i.oboli.hũc enĩ tex
tũ mẽdoſuꝫ eẽ ſerapiõis dcã ſeptĩo bꝛeuiarij a quo
pꝛinceps accepit apte demõſtrãt.Cũ.n.dixiſſet Se
rapio.Nux eſt q̃ttuoꝛdecim ſeminet.ſubiũxit.Aſſa
baſa parua eſt ſeminẽ ſeptẽ.Auicẽna vero poſt nu-
cis expoſitionẽ ſtatim ſubiũxit.Alſacraiati magna ẽ
q̃ttuoꝛdeciꝫ ſeminet.cũ tñ ſerapio nõ alſacraiati ſed
aſſabaſa ſcripſerit.Ipſe quoqꝫ Aui.textꝰ ſeipm ar-
guere vr̃ erroꝛis.qm̃ paulo ĩfra inqt.Alſacraiati eſt
ſextaria ſex ⁊ q̃rta.Sꝫ hoc aſcẽdit ad drachmas qn
qꝫ ⁊ vigĩti vt p̃oſtẽdimꝰ qd̓ ẽ põdꝰ lõge maiꝰ q̃ꝫ obo
li q̃ttuoꝛdeci,qm̃ ĩ decuplo maiꝰ ⁊ ãpliꝰ vt bñ calcu
lãti facile apparet.Sunt eniꝫ ſeminet quattuoꝛ.due
⁊ tertia pars drachme.ad quos drachme quinqꝫ
⁊ viginti pꝛopoꝛtionem habent decuplam ſuper
decupartientem quartadecimas.drachme enim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

quinqꝫ ⁊ viginti in seminet.i.obolos resolute: centũ qnquaginta ꝓducũt obolos:qui quatuordecim: decies cõtinent:⁊ quartasdecimas decẽ:vel eoꝝ quinqꝫ septimas qδ idẽ est. Quãuis dinus in eo qui illi inscribit̃ de ponderib⁹ libello videat̃ scribere ⁊ ipse Sacraiati magnũ est seminet quattuordecim.i.drachme quinqꝫ ⁊ grana sex ⁊ triginta:qδ non vr̃ posse stare:qm̃ seminet:vt superius exposuimus:est obolus'q² harme medietas:vt Serapio testat̃. Si vero seminet quattuordecim drachmas qnqꝫ facerent ⁊ grana sex ⁊ trigĩta nõ esset seminet medietas harme. i.scrupuli imo excederet scripuluꝫ. ¶ Si q̃ dino attribuit̃ vera esset expositio:seminet contineret grana octo ⁊ viginti paulo plus ⁊ ꝯsequẽter nõ eẽt obolus nec medietas harme.i.scripuli immo excederet scripulũ p sextã eius parteꝫ ğna.s.q̃ttuor paulo plus qδ ꝯdicit serapioni. Preterea sacraiati qδ ex principis ac Serapionis descriptiõe hꝫ sextarios sex ⁊ q̃rtã.i.drachmas qnqꝫ ⁊ viginti maius ẽ illo qδ drachmas qnqꝫ ⁊ mediã tm̃ ⁊ longe maius qm̃ quinqes paulominus ergo nõ illud sꝫ hoc magnum dici mereret̃ quãobrẽ dicẽdũ vr̃ sextariũ arabicũ semũciã. Alsacraiati vncias tres ⁊ octauã significare vel sextaria sex arabica ⁊ quartã ⁊ in hac significatiõe vsus ẽ Rasis libro diuisionũ.cap.j.de alopicia dũ p̃cepit potandã scamonee quartã drachme vnius in sex sextarijs ⁊ quarta lactis acetosi acsi diceret in sacraiati vno lactis. Dicẽdũ quoqꝫ Assabaffa nucẽ significare ⁊ eã in magnã ⁊ paruã diuidi. ¶ Magnãqꝫ quattuordeci paruã vero septẽ pẽdere obolos vt ex Serapionis dictis elicere quis diligẽtius cõsiderãs indubie pot̃. Huic sententie nr̃e ignotus qdã assentiri vr̃ paruo quodã suo de põderib⁹ tractatulo. Princeps nucis maioris pondus dari aliqñ iubet quam assabaffam vocat. Serapio. De nuce apud Ignotũ grecũ aliter legit̃ vt infra deo dante videbimus.

¶ Cap.xlv.

¶ Alchi apud Serapionẽ grecos imitantem ꝓ olci scribit̃ qδ est olca latine.i.drachma libro namqꝫ de simplicibus ca.de pinu. Qñ inqt bibit̃ ex folio pini pondus alki cum aqua ⁊ melle olchi vr̃ legendum grece vel olce latine qm̃ apud dioscoridẽ quem testat̃. Serapio.c.eodem legitur.ipaticiston phyllon olcemia.i. drachma vna.paulus quoqꝫ ac ignotus olki drachmam interpretantur.

¶ Cap.xlvj.

¶ Darchimi.vel darchimie.vel darchimet apδ arabes studẽtes imitari grecos qui drachmi drachmã dicũt ꝓ drachma,frequentissime legit̃ qδ ex cõcordia Serapionis ⁊ principis.cũ paulo cũ alibi locis ꝗplurimis tum maxĩe mistri parui descriptione deꝓhendit̃. Mistrũ paruũ dixere Serapio ⁊ priceps est darchimie sex. Paulus drachme sex ciatus olei est darchimie duodecim. Paulus drachme duodecim. Licet admirari Simonem ianuensem rerũ nostrarum diligentissimum indagatorem. Darchimie inquit arabice põdus est oboloꝝ sex:obolus'est tria Kirat: Kirat est grana quattuor:ergo darchimie pẽdet kirat decẽocto.i.grana duo ⁊ septuaginta:s̃m Joannẽ serapionẽ. Idemqꝫ inquit simon dicit:ꝙ Si darchimie est aureus:ex Serapiõis verbis duo Simon facile poterat intelligere.primũ apud arabes: darchimie drachmã significare:scδm apud eosdem ꝓ drachma aureũ frequẽter vsurpari:nec scribẽdũ fuerat darchimie drachmã ⁊ semis esse. ⁊ similiter auellanã in aurei expositione:cũ darchimie ad duo ⁊ septuaginta tm̃ grana cõscendat:nec vltra extendatur:vt ex oboloꝝ. Kirat:⁊ granoꝝ computatõe conuincit̃.ita vt pacto nullo possit aureus esse.nõ nicolai:qui ad nonaginta grana tm̃ multoqꝫ minus communis:qui ad sex ⁊ nonaginta ꝓgredit̃. Itaqꝫ dicẽdum videt̃.ꝙ darchimi vel darchimie ꝗuis vere sit drachma a Serapione tñ vocari aureum arabũ more vsitato.noĩa hec aureũ scꝫ ⁊ drachmã sepissime confundẽtiũ ⁊ vice drachme scribentiũ aureum non raro.sicuti superius tractatus huius scδi capi. quarto abũde satis ostẽdim⁹.⁊ ex rasi.xxij.cõtinentis capi.de scamonea aptissime docemur. Sumpta inqt scamonea põdere aurei medij aut danich quattuor ⁊ medij cũ sirupo mellis ⁊c.sed danich quattuor ⁊ mediũ sunt grana sex ⁊ trigĩta idest drachma media.ergo aureum loco drachme posuisse videtur Rasis.

¶ Cap.lvij.

¶ Sacros:ex cõcordia serapionis.ca.de licio ⁊ Rasis cõtinentis.xxij.ca.codeꝫ.vnciã significat. Qñ bibitur inqt serapio ex fructu eius sacros laxat flegma Rasis ⁊ sumere de fructu eius ad põdus vncie vnius:laxat flegma aquosum.

¶ Auguẽ ex serapione videtur vncia.

¶ Cap.lviij.

¶ Adar apud eũdem ⁊ principem exponit̃ vncia.

¶ Cap.lix.

¶ Libra cõis:vncias hꝫ duodeciꝫ aureos duos ⁊ septuaginta drachmas sex ⁊ nonagĩta obolos qngẽtos sex ⁊ septuaginta.grana sex milia noningenta duodecim libra. Nicolai vncias similiter duodeci drachmas cẽtũ octo obolos quingentos quadraginta. grana sex milia quadrĩgẽta octoginta.veneta vncias siliter duodeciꝫ:drachmas sex ⁊ nonagĩta.obolos quadringentos octoginta:grana quinqꝫ millia septingenta sexaginta. Attica libra ⁊ ꝓprias vncias duodecim.drachmasqꝫ sex ⁊ nonaginta. Obolos aũt quadringẽtos qnquaginta grana aũt qnqꝫ milia quadrigẽta.q tñ granoꝝ numer⁹ nouẽ tãtũ vncias cões cũ trib⁹ octauis ꝑficit.i.drachmas cões qnqꝫ ⁊ septuaginta.vñ Priscianus Ter quinqꝫ hãc deniqꝫ drachmis:⁊ ter vigenis tradũt explerier illam.

¶ Cap.libraꝝ inter se ꝓportiones.

¶ Cap.lx.

¶ Libraꝝ inter se ꝓportiones tales existũt cõis libre ad Nicolai librã ꝓportio ẽ sesquiqntadecima. Ad venetã

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

venetã sesquiqnta. Ad atticã sesquitertia super qua-dripartiens septimas. Nicolai ad Venetã sesqui octaua. Ad atticã sesquiqnta. Venete ad atticaʒ sesqui quintadecima.

¶ Capitulum libre partitiones.

¶ Cap.lxj.

¶ Libram multas partiri possumus ꝑtes in medie-tates. tertias quartas. sextas. octauas. duodecimas. vigesimas quartas. ⁊ ex quidem aliquote dicuntur ꝑtes qm̃ aliquotiẽs sumpte librã reddũt adequate. ¶ Libre vero medietas selibra vel semis dicit̃. vn-cie. s. sex. ¶ Pars tertia Triens. ¶ Quarta qua-drans. ¶ Sexta sextãs. ¶ Octaua sescuncia vncia scilicet ⁊ media. ¶ Duodecima vncia. ¶ Quarta ⁊ vigessima semũcia drachme. s. quattuor stater apd̃ nostros: statir apud grecos: sextari⁹ apud arabes di-ctus in Libre vero ꝑtes nõ aliquote. Deũx. Decũs vel Dextans Dodrãs: Bisse vel bes. Septuns vl' qncuns. ¶ Est aũt deunx libre pars illa tota: que re manet dempta vncia: vncie. s. vndecim. ¶ Decuns vel dextans qd̃ dẽpto sextanee vncie. s. decẽ. ¶ Do drans dẽpto quadrante vncie nouẽ. ¶ Bisse vel bes qd̃ supest dẽpto triente. vncie octo. ¶ Septũx remoto quĩcũce. ¶ Aduertendũ tñ q̃ triens. qua-drans. sextans: ex se cõfuse tm̃ nõ distincte quãtita-tis significationẽ hñt: sed ab his ad que referunt̃ mu tuant̃: quadrans. n. q̃uis totius alicuius ꝑtẽ quartã semꝑ significet: quantã tñ diarticulare sit apte nõ ex-plicat: toto nõ ꝑcognito cuius est quadrãs: a quo vsq; adeo distincta quadrãtis significatio pendet: vt eo variato ⁊ quadrãtis significatio nec̃io variet̃: Nã si ad librã referat̃ quadrans: vnciaꝝ triũ põdus erit si ad vnciã sicillicus si ad aureũ scripulus si ad dra chmã obolus ⁊ semis. Idẽ de triente ⁊ sextãte ꝑpor tionabiliter dicendũ. Quoꝝ variũ significatũ: apud Celsum. Plinium. Halyabbatem. Vitruuiũq; nõ raro reperire possumus.

¶ Cap.lxij.

¶ Rotulus ex cõcordia Gale. lib. de flobotomia ca. viij. cũ rasi. ij. cõtinẽtis. c. ij. est libra. Scribit de quo dã iuuene Gale. flegminãtes oclos hñte ablate sunt sibi prima ablatiõe sanguinis libre tres: deĩde hora nona ⁊c̃. Rasis vbi supra ⁊ inueni in lib. flobotomie erat qdaʒ iuuenis quẽ minui ⁊ extracsi quasi tres ro tulos. Et in nona hora ⁊c̃. Itẽ ex cõcordia Serapio nis. iij. breuiarij. cap. xv. de spẽbus vomitus cũ Ra si. v. ꝯtinẽtis. c. ij. ℞. inqt Rasis granoꝝ granatoꝝ ace tosoꝝ. ʒ. xx. masticis. ʒ. j. Coquant̃ in rotulo vno aq̃ vsq; dũ ꝑueniet ad mediũ. Serapio. ℞. granoꝝ gra-natoꝝ ⁊c̃. Coquant̃ cũ libra aque donec remaneat medietas. Similiter eiusdẽ. Rasis. xij. cõtinẽtis ca. j. de scriptiõe emplr̃i qd̃ ĩcipit. ℞. Staphisagrie ro tulũ vnũ ⁊c̃. cũ Aui. xxij. tertij. ca. d̃ epithimatib⁹ ⁊ ẽplr̃is ad sciaticã: vbi rasis rotulũ Aui. librã scripsit.

¶ Cap.xliij.

¶ Mina multiplex. Graia. Attica. Italica. Egiptia: ⁊ Rõana: Graia Plinio Paulo Priscião ⁊ Igno to greco centũ drachmas pendet vncias. s. duodeciʒ semis. Attica qnq; ⁊ septuaginta ex Prisciano que ⁊ attica est libra q̃uis apud ignotũ grecũ legat̃ mina attica stagia tria. i. semũcia. Itẽ mĩa hʒ vncias nouẽ. Itẽ mina parua oboli qndeciʒ. In plinianis castiga tionibus. Hermolai mina est libra. ¶ Mina v̊o ita lica ⁊ egiptia Paulo Serapioni ⁊ principi hʒ librã cũ triẽte. i. vncias sexdeciʒ. Ignoto vero greco librã semis. ¶ Mina vero romana paulo Serapioni ⁊ principi vncias viginti que apud Serapionẽ ⁊ prin cipem diuidit̃ in sextarios quadraginta libra vero ĩ viginti. legendũ videt̃ nõ vigĩti sed quattuor ⁊ vigĩ ti qm̃ ꝑductorum inter se ⁊ ꝑducentiũ eadẽ dʒ esse ꝑportio nec̃rio sed vnciaꝝ viginti ad duodecim est supꝑbipartiens tertias quadraginta ad viginti dupla ad quattuor v̊o ⁊ vigĩti silr̃ supꝑbiptiẽs tertias q̃ ⁊c̃. ¶ Aduertendũ, quoq; diligẽter Minã ⁊ eminã nõ idẽ esse vt sentire videt̃ simon ĩmo interse maxie di-stare cũ altera pondus altera mensura sit. Emina mẽ sura est cõgij pars duodecima: sextarij medietas cia tos sex ꝯtinẽs mistra magna tria oxibaffõs quattuor de qua cũ de mẽsuris tractãtes erimus: latius disse remus. ¶ Mina vero nõ mẽsura: sed pondus exi-stens multiplex est ⁊ ipsa vt in mina diximus. Gra-ia drachmas pendẽs centũ: vt Priscian⁹ testat̃. Ac cipe ꝑterea paruo quã nomine graij minã vocitant nr̃iq; minã dixere priores. Cẽtũ fert hec drachmas Plin⁹ similiter lib. xxj. c. vltimo. Quã nr̃i minã vo cant pendet drachmas atticas centũ. de emina. Cuʒ accettabuli mẽsura dr̃: significat emine quartã. i. dra chmas qndeciʒ: hic emina q̃uis sit mẽsura notificat̃ ꝑ pondus qd̃ est drachmarum sexaginta: cuius emi ne pars quarta est oxibaffus aut accetabulus.

¶ Cap.lxiiij.

¶ Ominos ex cõcordia Dioscoridis ⁊ serapionis. de modo dealbãdi litargiriũ minã significat. Pone inquit Serapio in vnaquaq; ominos litargirij: quĩ q; athogochilos salis ex minera: dioscorides mnam litargirio alon orcton olcas quiq; tin mnam litargy ron alon orichton ∠. ℥. quare ominos minaʒ athogo chilos drachmam significat.

¶ Cap.lxv.

¶ Manes vel manei ⁊ interduʒ manij: ex concordia Serapionis de simplicibus capitulo de squilla. ⁊ se rapionis. vij. breuiarij de modo conficiendi acetum squilliticum cum Dioscoride de aceto squillitico. Minam significat. Sumatur inquit Serapio ca-pitulo de squilla quantitas vnius manes: ⁊ proijci-antur super eam duodecim kist aceti. Septimo bre uiarij. ℞. squille minam vnam. Dioscorides lauon mnam miande astis chathesi is zestes ozus calu ia Serapio item capi. de mandagora accipiatur de vi-no dulci amphora vna ⁊ proijciãtur in ea tres manei de radice mandagore. Diosco. in latino exemplari conficitur ⁊ vinum cum cortice radicis eius vt in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

vnam amphoram vini tres minas radicum eius in-
fundas in greco mnas y is metrityn mugliceos. De
lotura quoqꝫ squame eris scribēs Serapio cap. de
ere. R. inqt de squama optime purgata mediā ma-
ni Dioscorides imimymneō .i. minam mediaꝫ Ste
phanus menam.

¶ Cap. lxvj.

¶ Albemion apud serapionē breuiarij septimo de
ponderibꝰ sextaria hꝫ viginti qnqꝫ igit drachmas cē
tū: qm̄ sextarius apud arabes stater ē siue semuntia
qꝺ idē est. quare albeminō ē mina greca drachmas
cētū pēdēs. vt paulus plinius priscianusqꝫ testant.
corruptus igit videt principis textus cū dicit. Al-
bemē. Est sextarij quinqꝫ ⁊ drachme triginta ⁊ autu
li qttuor. ideoqꝫ castigādus videt. vt quadret sera-
pioni a quo princeps accepit: vt ipsemet testat. albe-
mē est sextarij quinqꝫ ⁊ viginti. Albemen idem qꝺ
albeminon.

¶ Cap. lxvij.

¶ Assatis ex Serapione vncia.

¶ Cap. lxviij.

¶ Alsatil ex principe similiter vncia.

Tractatus tertius.

De mensuris.

¶ Cap. primum vniuersale.

Irca medicinales mēsura (ꝺ his. n. smo noster futurus est) p̄mittēdum videt. qꝫ mēsuraꝝ obseruatiōes crebriore vsu a medicis vsurpate apud grecos qdē fuere. cōis ⁊ attica. apud nostros itala ⁊ romana. apud arabes egiptia sira ⁊ alexādrina. de qbus particulariter suis dicemꝰ locis. Hic tm̄ p̄monuisse plꝫ qꝺ ad omniū mēsuraꝝ noticiā apertiorē spectare visū est. Qꝺ notificare mēsuras. duplici possumꝰ via p mensuras maiores ⁊ minores. s. aut p pōdera ad mēsuras relata. exempli cā. Si querat qd sit cotila: ⁊ respondeamus sextarij ē medietas. aut mēsura cuiꝰ sexta pars est ciatus p maiorē ⁊ minorē mēsurā cotilā declarabimꝰ. p pōdus aūt. si dixerimꝰ cotilā vncias esse nouē olei. via v̄o prior certior stabiliorqꝫ ē nullius mutabilitatis susceptiua: qꝺ de scꝺa verificari non pōt: Quis enim cotila nulla maior aut minor sit sextarij medietate. nec ciatos plures aut pauciores sex cōtinere possit. nō tm̄ semp erit nouem vncie. imo ⁊ decē ⁊ eo āplius aliqn̄ reperit. vna eni eadēqꝫ mēsura in se suisqꝫ dimēsionibꝰ nullatenꝰ imutata. reꝝ mēsurataꝝ cā pōdere nō equaliū. variari quo ad pōdꝰ multiplicit pōt. cotila nāqꝫ. siqdē oleū mensuret. vncias capiet nouē tm̄. si vinū vel aquā decē si mel tresdecim semis. Diuersoꝝ certe pōderū. oleū. vinū vl aq̄ ⁊ mel. vna eadēqꝫ mēsurata mēsura. ita vt sit vini vel aq̄ ad oleū pportio sesqnona. Mellis ad idē sesqalte ra. ad vinū v̄o vel aquā sesqtertia pauloplus. haruꝫ proportionum paulus practice septimo ignorꝰ grecus ⁊ Priscianus suis de ponderibus tractatulis meminere. Serapio ⁊ princeps lꝫ aperte non exprimant. intelligētem tamen exemplis multis ad earū notitiam excitāt. Id id ita esse nos experti testamur. Variant itē mensure in se regionū locorumqꝫ varietate. Atticas nāqꝫ fere omnes italie atqꝫ cōes sesqnta i pportiōe superāt. Italas vero ac cōes sesquinona romane. vt suis locis deo dāte mōstrabimus. Est ⁊ alia distinctio. cum siccis liquida comparant. Nam si ad res siccas puta pulueres mel ipsum cōparaueris. eius ad illos quadrupla nascet pportio ⁊ hoc illud est qꝺ canone quinto princeps ⁊ breuiari septimo Serapio his verbis admonent coclearīū mellis est aurei quattuor medicinarum vnus.

¶ Cap. de cocleari minimo mensurarum oīum minima ⁊ via compositionis prima.

¶ Coclear minimum. mensurarum oīum mensura est minima: ⁊ via compositionis prima. via vero resolutionis vltima pondere quidē drachmā mediā capiens que mistri parui cōis pars ē duodecima ciati vero quarta ⁊ vigesima vn̄ Priscianus coclear extremum est scripuliqꝫ imitabitur instar extremum qdem est qm̄ est vltimum. in qꝺ cū mensurarū diuisio descenderit nō vltra pgredit apud medicos imitat vero scripulum qm̄ vt quattuor ⁊ viginti scripuli vnciam sic quattuor ⁊ viginti minima coclearia ciatum complent. ¶ Coclearia duo minima simul iuncta pariunt coclear paruuꝫ tria magnū a quibusdam vocatam cōculā. Octo maximū. Apud medicos idoneos quadruplex est coclear maximū minimum magnum ⁊ paruū pōdere vt diximꝰ ⁊ mēsura distincta. Minimum drachmam mediam paruum integram. Magnum sesqdrachmam aut scꝺm aetiū didrachmam. maximum semunciam pondere capit. ¶ Coclearia parua sex. mistrum cōmune paruum faciunt. ¶ Duodecim ciatum brialam. ¶ Ciatus ⁊ semis oxibaffum Acetabulum Acsunen. Acsasse. Anesimen. ¶ Ciati duo mistrum cōmune magnū. Pugillum. Mestrum. Muchitrum. ¶ Ciati tres cotilā mediā calicēꝫ integrū. ¶ Ciati sex mistra magna tria. oxibaffos quattuor cotilā itegrā fialā integrā corboni eminā calices duos. ¶ Cotile due xestē. Sextariū Kist. Acsati. ¶ Sextarij duo. duruch vel Dorach arabicū. ¶ Sextarij sex congiū. chus. ¶ Archaus. choā iohem. Cōgij quattuor vrnā. ¶ Vrne due āphorā italicā vocatā a nostris quadrātal. a grecis Keramion italicū ab arabibꝰ. Duruch vl dorach italicū. ¶ Vrne tres amphorā atticā siue cadū ¶ Amphore italice viginti culeū faciūt mēsurarum omniū maximā ꝯtinētē coclearia minima ducenta. sex ⁊ septuaginta millia quadringenta ⁊ octoginta. Hec de mēsuris cursiꝫ ⁊ quasi p trāsitū quodāmō scripsimꝰ: a minoribꝰ orsi. quaꝝ cōpositiōe maiores ꝯcrescūt. Post hac circa vnāquāqꝫ diutiꝰ imorantes maioꝝ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

tes maiorum in minores sectionem faciemus vbi si quid occultum. aut expositione dignum visum fuerit temptabimus quantum nobis diuina bonitas tribuerit explanare. i lucēq; deduceret testibus adductis fidedignis Diosco. Galeno Alexandro. paulo ignotoq; greco. Principe aboaly Serapiōib⁹ vtrisq; Rasi. Haliabbate Plinio Prisciano ac Simone nōnunquam ianuensi.

¶ Cap. iij.

¶ Culeus est mensurarum maxima amphoras italicas viginti capiens. Plinio teste lib. xiiij. ⁊ Prisciano de ponderibus ⁊ mensuris tractatulo.

¶ Cap. iiij.

¶ Amphora italica mēsura est pedis quadrati octo ⁊ quadraginta cōtinēs sextarios: festo Prisciano ⁊ Paulo quam nonnulli ex nostris quadrantal greci Keramiō vt dixim⁹ italicū vocāt. Arabes duruch vł dorach italicū ⁊ nōnūq; alduruch vel aldorach italicū qđ idē est apđ illos: hʒ aūt pōdere: duas ⁊ septuaginta libras olei: vini vel aque octoginta mellis vero centū octo. ¶ Hui⁹ dimidiū vrnā dicim⁹. ¶ Partē octauā cōgiū. ¶ Quartā ⁊ vigesimā Dorach vel duruch arabicū. ¶ Octauā ⁊ quadragesimā sextariū. ¶ Sextā ⁊ nonagesimā Mistrū magnum cōe. ¶ Tricētesimā quartā ⁊ octogesimā oxibaffuʒ vel accetabulū. ¶ Quingētesimā sextā ⁊ septuagenaʒ ciatū. ¶ Millenā cētenam secūdā ⁊ qnquagenam Mistrū cōe paruū. ¶ Millenā septingētenā octauā ⁊ vigenā coclear maximū. ¶ Ter millenā quadringētenā. sextāq; ⁊ qnquagenā coclear magnum. ¶ Sexties millenā nonnigētena duodenamq; coclear paruū. ¶ Tresdecies millenā octingētenam quartāq; ⁊ vigenā coclear minimū qđ qdē vltimuʒ in diuisione drachmā mediā pōdere ꝯtinet. ¶ Amphora vͦ attica tres vrnas ꝯtinet. Attica pterea discenda est amphora nobis. Seu cadus hanc facies nostre si adieceris vrnā. āphora italica duas capit vrnas attica vͦ tres ex Prisciano que ⁊ cadus ⁊ metreta dicit̃. Qđ aūt amphora italica keramion italicum Duruch vel dorach italicum idē sint re lʒ nomine differāt grecoꝝ atq; arabū medicoꝝ cū nostris de mēsuris ꝯcordia facile mōstrat. Septīo qdē practice paulus Keramiō italicuʒ hʒ choas octo: choa xesteʒ sex. xestes aūt idē qđ sextarius italicus vt ostēdem⁹: octies aūt sex. octo ⁊ quadraginta pducūt: ergo totideʒ ꝯtinet sextarios apud grecos Keramion quot apud nostros āphora ꝓpter qđ vnā ⁊ eādem mēsurā dicēdam amphorā ⁊ keramion: soloq; nomine inter se dissimilia. Eodē mō apud Serapionē breuiarij septīo. Duruch italicum hʒ chaus octo: chaus vnum est sex acsati. Sed acsati idē qđ sextarius: quare duruch italicum apud Serapionē octo ⁊ quadraginta sextarios hʒ: ⁊ ꝯsequēter idē est. qđ amphora re italica vel Keramion italicū: ⁊ ꝯsimilit̃ deduci pōt dorach italicū apud principem eādem esse mensurā que āphora vel keramion italicuʒ aut quadrātal. Aduertēdum tñ nō temere dictū dorach italicum. Dorach. n. vel duruch absolute platuʒ nō amphorā italicā significat. sed libraꝝ tuum pondus tñ: sicuti canone qnto princeps ⁊ breuiarij septimo serapio exposuere in qua significatōe eoꝝ vterq; posuit cum absinthiacū oleū descrpsere: fundat̃ inqt serapio ex oleo sissamino in piridē dorach vnū. herbe absinthii vncie due. princeps. ℞. olei sissamini daurach vnum absinthij vncias duas ꝙuis in quibusdā exēplaribus corrupte legat̃ Danich vnum. Hoc autem ex haly abbatis ꝯcordia ostendit̃: qui mēas duas ex oleo sissamino sumēdas scripsit. i. libras tres ⁊ absinthij vncias duas. eiusdem olei descriptione.

¶ Cap. v.

¶ Urna est medietas italice amphore: sed attice ps est tertia: excedit enim attica āphora que ⁊ cadus vt scripsit Priscian⁹ ⁊ metreta dr̃ vt ignotus grec⁹ amphorā nostram p vrnam vnā: hāc facies nostre si adieceris vrnā scripsit Priscianus in vͦbo amphora.

¶ Cap. vj.

¶ Chus vel cōgius amphore ps est octaua sextarios ꝯtinens sex: cotilas siue eminas duodecim. pondere vͦ, libras hʒ nouē olei: vini vel aque decē. Mellis tresdecim semis. Hanc mensurā nostri cōgium prisciano teste. Ac cotilas quas si placeat dixisse licebit eminas: geminas recepit sextarius vnus. qui quater assumptus fit graio noīe choenix. Adde duos. chus fit vulgo q est ꝯgius idē. A quo sextarij nomē fecisse priores crediderī: ꝙ eos capiat sex cōgi⁹ vn⁹ Greci chus vel choā vocitāt testibus galeno ignoto greco: ac dioscoride Arabes interdū chaus vt serapio interdū iohem vt princeps hoc qđ ita sit eoꝝ de mensuraꝝ expositōe ꝯcordia mōstrat. Choa inqt Paulus octaua ps keramij. hʒ xestes sex: xestes autē cotilas duas erit itaq; choa idem qđ ꝯgius: Xestes idem qđ sextarius: idemq; iudiciū de chaus ⁊ iohē: cū chaus pars octaua sit duruch italici apud serapionē. Johem vͦ octaua dorach italici apud principē: ⁊ eoꝝ vtrūq; acsati sex apud illos obtineat. apparet apud serapionē chaus: apud principē iohē eādem importare mēsurā: illā. s. que a nostris cōgius. a grecis chus vel choa dicit̃: que libras nouē capit olei vt dixim⁹. ⁊ ex ꝯcordia serapionis ac dioscoridis ca. de resina cōuincit̃ vbi enī dioscorides choā serapio nouem scripsit libras.

¶ Cap. vij.

¶ Missobaos ex ꝯcordia Serapiōis ⁊ dioscoridis de modo aromatizādi: adipē cap. de pinguedine ⁊ adipe est mēsura ꝯgij medietatem capiēs. ℞. inquit Serapio ollā nouā terreā. capientē circa libras triginta: ⁊ pone in ea adipem: ⁊ sup hoc vinum missobaos. Dioscori. ce choos imisu inu. hoc est cōgium mediū: libras. s. qnq; est enī choa vini libre decem.

¶ Cap. viij.

¶ Sextarius italicus. est mensura: que cōgij ps est

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

sexta.cotilas aut eminas duas ꝯtinens.ciatos duo-
decim.vnde Priscianus.sextarij ciatus ps est: que
est vncia libre sicut enim libra duodecim ꝯtinet vn-
cias:ita sextarius duodecim ciatos.sed si emina vt
scripsit Simon ciatos nouē habuerit:cū ipsa sit sex-
tarij medietas ciatos decē octo sextarius cōtinebit:
qd̄ veritati non videt̄ quadrare.Habet aūt sextari⁹
italicus pōdere.olei quidē vncias decemocto.vini
vel aque viginti.mellis septē ⁊ viginti.Roman⁹ v̊o
vt apud oribasium legit̄.⁊ paulus testat̄:olei vigin-
ti capit vncias:vini vel aque duas ⁊ viginti paulo
plus:mellis triginta.Sextariū romanū . Serapio ⁊
princeps Kist romanū vocitāt:⁊ sextarium italicū
Kist similiter.

¶ Cap.ix.

¶ Sextarius Atticus:habet olei vncias quindecim
vini vel aque ⁊ mellis ſm ꝓportionem superius ex
plicatā:huius tractatus capitulo primo.

¶ Capl'm de sextario varie simc nis expōnes.

¶ De Sextario licet multa simon noster dixerit ni-
hil tamē determinatū dixisse videt̄:vnde sciri certe
possit:ꝑ qua mēsura vel pōdere:medicoꝝ comēta-
rijs accipiēdus sit.in emine nāqꝫ expositione.emina
inqt dicta est eo ꝙ sextarij sit medietas.continet au-
tem ciatos nouē teste alexādro:de lacte dissenteri-
cis dādo.Est aūt vt dixit ſm Jsido.mensura liqui-
doꝝ apprehendēs libram vnam.ſm vero Serapio
nem ⁊ Aui.⁊ Cāpanū:qui reduxit pōdera que po-
nūt hi duo ad granā:est vndecim millia qngenta vi-
ginti:⁊ ipsa est sextaria q̄draginta.Sed emina roma
na.est vnciaꝝ viginti.Jtalica ⁊ egiptia vnciaꝝ sexde
cim.Sextarius est vigesima ps libre:in expositōe ve
ro sextarij.sextarius inquit pōdus est drachmas sex
habēs ⁊ semis.vt apud Aui.in fine de ponderibus.
ſm vero libros antiquoꝝ:est nomē mēsure: ⁊ habet
libras duas ſm antiquos.⁊ alibi duas ⁊ semis.alibi
duas ⁊ vncias octo:olei librā vnā:mellis tres . Se-
cūdum Jsido.sextarius libraꝝ duaꝝ est.in fine au-
ctore Papia sextarius est sextula pendens scripu-
los quattuor sic dictus.ꝙ sit sexta ps vncie:qd̄ idem
est qd̄ aureus.Hec Simon:ex quib⁹ videt̄ eūdem
maxime ambiguū fuisse:quid sextarius:quidue emi
na apud medicos deberet intelligi.Nā si sextari⁹ est
mensura:cuius medietas est emina:⁊ emina libram
pendet.vt auctore Jsido.scripsit Simon quo pacto
sextarius est libre ps vigesima cū duas ipse capiat li
bras.Jtē si vndecim millia qngenta ⁊ viginti grana
in que resoluit̄ emina teste Cāpano:viginti ꝓducūt
vncias:qūo emina vnā tm̄ habebit librā:cum supra
librā duos addat ipsa triētes:q̄ vncias octo:quo ēt
pacto sextarij medietas appellari merito poterit: q̄
eodē maior esse videat̄.Sciendū sextariū alit̄ apud
arabes:aliter apud nostros accipiendū.Apud illos
enim pōderis nomē est semūciā denotās vt i de pō
deribus tractatu scd̄o diximus.Apud nostros mē-
surā significat:que congij ps est sexta:quā greci xe-
stem:arabes acsati ⁊ kist vocāt:quo vocabulo i hac
significatione frequētissime vtunt̄.illo autē acsati.s.
ꝑ quam rarissime.qd̄ ego legerim.Septima namqꝫ
quarti de linimētis canitiē ꝓhibentibus scripsit pri
ceps:olei onsancini acsat tres.Rasis.xxv.continētis
olei onsancini rotulos quattuor descriptōe eadem:
videt̄ legendum quattuor semis:acsat enī tres idest
sextarij olei.vncias quattuor ⁊ qnquaginta capiunt.
rotuli v̊o quattuor:octo ⁊ quadraginta tantū.Jn de
scriptione quoqꝫ ꝯfectionis anacardine. canone .v.
acsati legit̄ tria q̄uis in qbusdam exemplarib⁹ corru
pte legat̄ ascleti.Sera.v̊o acseit scripsit.Haliabbas
cados tres ⁊ exposuit cadum ꝯtinere vncias decem
octo.Rarissime itaqꝫ legimus acsati frequentissime
v̊o kist.canone scd̄o de cucumere asinino in mēbro
rum nutrimēti arcola.Qn̄ decoquit̄ radicis eius li
bra media cū duob⁹ kist vini scripsit princeps Sera
pio similiter de simplicib⁹ ca.eodē.accipiat̄ de radi-
ce eius libra media ⁊ terat̄ cum duobus kist vini.
Dioscorides in greco exemplari tis rizis lauōta im
litrō metadijn zeston malis ta libycō lijnin in latino
Selibra radicis eius in vini xestis bullita duabus.
Ecce quod Dioscori. xestē. arabes kist vocauere.
Corruptus v̊o videt̄ qui sequit̄ tā Serapionis q̄
principis textus locis allegatis.s.⁊ dentur omni die
tres onolossat in potu de decoctione eius radicis:
quoniā minima esset potionis quātitas tres onolos
sat q̄ drachma media tantum cum onolossat obo-
lum significet.sex autem oboli faciunt drachmā vt
preostēdimus.tractatus secundi ca.j.⁊ cap.obolus.
Dioscorides etiā vbi supra non obolos tres:sꝫ cia
tos tres dari de decoctione iussit.in exemplari gre-
co didone ecton tyn cyatis y.Ciati autem tres semi
cotilā faciunt vncias.s.quattuor ⁊ semis.¶ Seli-
bra radicis eius inquit dioscorides in latino xestis
bullita duabus trita ⁊ accepta ciatis tribus per tri-
duum ydropicis humores ventris spargit. confir-
mat hoc Rasis.Continē.xxiij.ca.Dci.de cucume-
re silr asinino:q decoctionis antedicte vncias quat-
tuor semis dādas scribit.Jtaqꝫ apud Serapionem
⁊ principē castigāda est littera:vt non onolossat tres
sed ciati tres scribant̄.Qm̄ vero hec quasi digrediē
tes diximus redeamus vnde digressi sum⁹:vt ostē-
damus apud arabes Kist frequētissime scribi:ꝑ eo
qd̄ nos sextarium.greci xestem scribūt.quartadeci-
ma tertij tractatu quarto de cura asclitis in medici-
na de squilla:quā a paulo ad litterā princeps acce-
pit.Decoquātur inquit squille libre due in Kist vi
ni tribus,Paulus practice.iij.ca.xlviij.cura eadem.
Et hoc inquit est valde bonum.interioris squille li
bre due:in vini austeri xestis tribus. item. xxij. ter-
tij Tractatu.ij.de epithimatib⁹ ⁊ emplastris ad scia
ticā.℞.picis humide ⁊c̄.⁊ paulopost staphisagrie
Kist vnū:⁊ est cotile due inquit princeps Galenus
quoqꝫ.vij.miemir: descriptiōe diacodion ſm men-
tē ꝓpriā mihi autem inquit experientiā habenti de
ꝑdictis

p̄dictis cōstructiōibus: visa est esse melior: illa in qua
ꝓ quolibet xeste vno aque: ponūtur codie decem:
sicut scripsit criton. Alexāder galeni verba: quasi ad
litterā referens mitte inquit in sextario vno aque: pa
pauеris capita decē. Auicēna canone. v. tractatu. vj.
in sirupi de papauere descriptiōe: opꝫ inquit vt ac-
cipiātur centū papauera viridia vel media ⁊c̄. dein-
de ꝓijciant̄ sup̄ ea Kist decem aque pluuialis. Ga
lenus xestem. Alexāder. Sextarium. Aui. Kist scri
pserunt: paulus quoqꝫ. vij. practice descriptiōe dia-
codion. Item lib. iiij. de neruoꝝ vulneribus aceti xe
stem vnā: picis librā vnā: oppoponacis vncias tres:
quā eandē scribens Auicen. vj. quarti: de cura mor
sus a cane rabido: Kist vnum. Serapio practice. vj.
similiter de cane rabido. Aceti libra vna ⁊ media.
Item. vij. practice descriptione tiriace vini acuti.
Kist duo: ⁊ sunt libre tres. Ex his euidenter appa-
ret: veꝝ videri. mensurā illam que a galeno: Paulo
Bioscoride ⁊ Alexādro. vocat̄ xestes vel sextarius
apud principem Kist appellatam. apparet etiā. Kist
non esse mensurā illam: que ordei vncias capiat de-
cemocto. vini vel aque septuaginta: mellis cētū octo
quod apud principē in pluribus exemplaribus cor
rupte legit̄. Hoc etiā non omittendum videtur: ꝙ
apud Halyabbatē practice decimo tiriace descri-
ptione vbi Paulus xestem serapio ⁊ princeps Kist
Stephanus cadum semp̄ scripsit: vocabuli proprie
tatem minime seruās: quoniā cadus nō sextariū vnū
tātum: sed duos ⁊ septuaginta capit est enim attica
amphora vt priscianus: vel metreta vt ignotus gre-
cus: vrnarū trium capax mēsura: quod ⁊ Pli. sen-
tire videt̄ lib. xiiij. de cesaris liberalitate: quem triū-
phi sui cena: vini phalerni amphoras centū: chij ca-
dos centū distribuisse testat̄. Idem scribit̄ a ianuē-
se Papia auctore. Abusus itaqꝫ vocabulo videt̄ ste
phanus qui xestis vel sextarij loco: cadum scripsit.
Becimo quoqꝫ practice olei nardini descriptione:
olei sissami cados quinqꝫ ⁊ est in cado libra ⁊ media
Quod peccati genus Auicēne quoqꝫ īterpres. xx.
iij. capi. xxij. frequenter. ⁊ alijs aliquādo locis incur
risse deprehendit̄. ex quibus omnibus colligimus.
xestē. sextarium. Kist ac sat vel acsati nomina esse si-
nonima. mensurā importantia. que sexta cōgij pars
est. si. Kist italicum aut sextarium italicum intelliga
mus non autē atticum aut romanum.

Cap. xj.

Cotila congij quidē pars est duodecima sextarij
medietas. mistra magna tria. oxibaffos quattuor. cia
tos vero sex capiens pondere autē olei vncias no-
uē. vini vel aque decē mellis tresdecim semis. quaꝫ
greci cotili triblim: Triblionqꝫ Arabes corboni co
tilum ⁊ interdum cotilā. Nostri eminā. Stephanꝰ
aūt sepe menā appellāt. Simon tm̄ exponit eā aucto
re Galeno vncias nouem. idest duas ⁊ septuaginta
drachmas auctore vero Isidoro drachmas sexagin
ta tm̄. quorū vtrunqꝫ verū est scd̄m diuersas tamen
obseruatiōes. qm̄ Galenus cōes. Isidorus atticos
sequit̄ quoꝝ mensure ad cōes relate. minores sunt
subsesqqnta in proportione: vt sexaginta. ad duo ⁊
septuaginta. Nec hoc a vero dissentire vr̄ his q cō-
munium mensurarum ad atticas habitudinem no-
rūt. Qd̄ autē ab ignoto greco videt̄ dici. cotila est
oxibaffi duo: nō putamus verū qm̄ cōtradicit pau-
lo serapiōi principi ac prisciano ⁊ postremo ipsimet
dicenti cotila hꝫ vncias nouem. Quare videt̄ illud
non ignoti greci dictum. sed superadditum aut scri
ptoris vicio deprauatum.

Cap. xij.

Coenix ex Bioscoride cotile tres ex ignoto greco
⁊ Prisciano octo sextarij lꝫ quattuor italici.

Cap. xiij.

Chinica ex Bioscoride idem.

Cap. xiiij.

Emina idem qd̄ cotila Prisciano teste. At cotilas
q̄s si placeat dixisse licebit eminas geminas recipit
sextarius vnus Habet autem emina vt in cotila di-
ximus ciatos sex nō nouē vt scripsit Simon. Cum
enim sextarius ciatos duodecim tm̄ contineat: non
poterit eius medietas nouem continere qm̄ si sic de
cemocto ciatos sextarius cōtineret. ⁊ tunc ciatus eēt
pars sextarij decimaoctaua non duodecima sicuti
Priscianus testat̄. Sextarij ciatus pars est q̄ est vn
cia libre. Quod si concederet̄ cum ciatus sit vnciā
⁊ mediam capiens mensura tunc setxarius decem-
octo continēs ciatos libras duas cū quadrāte cape
ret olei vncias septem. s. ⁊ viginti. Et consequenter
amphora que teste Paulo. festo. prisciano principe
ac Serapione octo ⁊ q̄dragita capit sextarios duas.
s. ⁊ septuaginta libras olei tm̄ centū ⁊ octo cōtineret
mellis vero centuꝫ duas ⁊ sexaginta: qd̄ auctoribus
antedictis omnibus cōtradicere videtur. Nō igit̄
vr̄ concedendum. ꝙ emina ciatos nouē capiat: mul-
toqꝫ minus: ꝙ vncias viginti aut grana vndecim mil
lia quingenta viginti. qd̄ idē est. hoc enim dato cum
emina sit sextarij medietas. tunc pars equaret̄ toti:
īmo maior esset emina scilicet sextario. qm̄ sextarius
est vncie decēocto. vt ī verbo sextarius italicus. Ca
stigāda vr̄ igit̄ Simonis expositio: vt dicat̄ emina
ex sextarij medietas ciatoꝝ sex mensura. Ubi autem
dicit̄ ꝙ emina romana est vncie vigīti. aut grana vn
decim millia q̄ngēta viginti prima abrasa litera mina
romana nō emina legendum videtur vt dicatur mi
na romana vncias viginti pendet aut grana vnde-
cim milia quingenta viginti. ⁊ tūc inter simonem ⁊
auctores antedictos nulla de hoc erit controuersia.
Et forte taliter scripsit simon sed scriptoꝝ negligen-
tia fuit deprauatū Ad alexandrum vero de lacte dis
sintericis dando. quē simon adducit. vt ostēdat emi
nā nouē ciatoꝝ eē mensuram temptemus ⁊c̄. vt tota
impleatur emina. Sciendum ꝙ liquidorum mensu
rabilium apud medicos: leuissimū est oleū grauissi-
mum mel: vt tractatus huius ca. primo diximꝰ. mel

lis ad oleum proportio est sesquialtera:emina nāqȝ
olei vncias nouem pendet.mellis tresdecim cum di
midia. Ciatus autem pendet vnciam vnam ⁊ semis
In emina igit̄ olei sunt ciati sex quo ad mensuram:
⁊ quo ad pondus quoniam mensuras sex vocatas
ciatos recipit emina olei:quoꝝ quelibet vnciaȝ ⁊ me
diam pendet. Sexies autem vncia ⁊ media nouem
ꝓducit vncias.in emina vero mellis sunt item quo
ad mensuram ciati sex solum nō plures.quo ad pō
dus vero plures ꝙ̄ sex quia nouem.qꝛ si diuidunt̄
vncie tresdecim semis per vnciā ⁊ mediam . qꝺ est
pondus ciati proueniunt nouem. Quare in emina
mellis sunt ciati nouem quo ad pondus . licet quo
ad mensurā sex tm̄.qm̄ mensure.sex appellate ciati
cuiuscunqȝ liquoris fuerint illaȝ replent ad summū
quam ciati mellis sex quo ad pondus non replerēt.
qꝛ sunt quattuor tm̄ quo ad mensuram vncie .s.no-
uem.vt ergo tota impleat̄ emina.ciatis nouem quo
ad pondus sex autem mensura indigebit. Ad quod
respiciens alexāder inquit temptemus igit̄ lac dare
quātum capere possunt tres ciati. Post duas ho-
ras alterū tm̄.aliquibus ⁊ tertio damus vt integra
impleat̄ emino.pondere.s.que nouem constat cia-
tis.ciati enim sex pon dere.i.vncie nouē non reple-
rent eminā integram ponderalem totam.cū illa vn-
cias tresdecim semis capiat.addendi erant iterū cia-
ti tres pondere.i.vncie quattuor semis.⁊ hoc voluit
alexāder vt sentio non ergo dicendum.ꝙ emina cia
tos nouem contineat idest mensuras appellatas cia
tos.quos sextarij italici partes duodecimas aucto-
res exponunt.

¶ Cap.xv.

¶ Reielati apud principem canone.v. descriptione
vnguenti diaquilon videt̄ cotile medietas . vocata
calix.i.vncie quattuor semis.cui concordat ignotus
quidā.quāuis mūdinus exponat vncias quattuor
tm̄.ex paulo tamē practice septimo.ex vl'i quoqȝ an
tidotario.ac ex rasi ad almansorē.vij.de scrophula-
rum cura videtur posse elici qꝺ diximus. Similiter
ex serapione.vij.practice ⁊ principe.v.canone ꝺscri
ptione electuarij quod stat loco alcanzi.

¶ Cap.xvj.

¶ Fiala ex concordia Rasis.iiij.continentis . carta.
lxxxiij.columna prima descriptiōe secūda pillaꝝ ad
asma.cum Aui.x.iij.de cura asmatis .cotilā signifi-
cat. Post horā scripsit Rasis detur ī potu post eas
cotila media. Et ꝯfirmatur idē ex concordia eiusdē
Rasis.iiij.continētis ca rta.c.j.colūna.iij.circa prin-
cipium cum Gale.v.de interioribus. Rasis eniȝ ex
ponit fialā vnciaꝝ nouē mensurā pleuretici reijciūt
quaqȝ die sex vel septē fialas:sed fiala est.nouem vn
ciaꝝ. Gale.vo loco allegato. Si quaqȝ die quātitas
saniei quā screāt coadunet̄.īueniet illā.sex aut octo
cotilas. Castigādus vo videt̄ textus rasis in ꝑdicta
rū pillaꝝ descriptione loco ꝑdicto.vbi fialā mediaȝ
exponit vncias nouem.qm̄ contradicit dictis suis
superioribus ⁊ Gale.⁊ scribendū videt̄ vncie quat
tuor semis.i.cotila media.similiter ⁊ principis litte-
ra corrigēda vbi post descriptionem pillularum su-
perius immediate descriptarum dicit̄. ℞.pulpe col
loquintide danic duo.seminis vrtice ⁊c.deinde po
tentur drachme due aut tres aque mellis quoniam
loco superius adducto.scribunt̄ a Rasi non drach-
me due aut tres:sed vncie due aut tres:⁊ videt̄ tex-
tus rasis melior. Quare inferri merito potest.fialam
⁊ cotilam vnam ⁊ eandem esse mensuram . quāuis
apud ignotum quēdam legatur fiala est sexta pars
sextarij quod non videt̄ .verū qꝛ tunc esset ciati duo
⁊ non sex.

¶ Cap.xvij.

¶ Mistrum cōmune magnum : cotile pars est ter-
tia:sextarij sexta:ciatorum duorum capax mēsura ha
bet autē pondere:olei quidem vncias tres:vini vel
aque vncias tres scripulos octo:mellis vero vncias
quattuor semis. Testat̄ hoc Paulus serapio ⁊ prin
ceps.verum Serapio Muchitrū princeps Me-
strū appellat. Galenus vero interdū pugillum vt ex
posuit glosator decimo de ingenio sanitatis.de cu-
ra marasmi:vbi in exhibitione lactis asinini . Dan-
dū inquit prima die lac asine pugillo vno non plus.
Et infra:licebit tibi offerēti multitudinē lactis auge
re dimidij pugilli.cui cōcordare vr̄ Joannes dama
scenus de lacte pthisicis dando. Et oportet inqt vt
lactis dandi quātitas comparetur virtuti suscipien-
tis:quare incipiendū a quātitate minori dādo de eo
circiter vncias tres.in prima die. Et in crastina ad-
datur ⁊c.mūdinus quoqȝ inquit Pugillus est mē-
sura vnciarum trium. Et cōfirmatur iteꝝ ex Gale-
no decimo vt supra. Qui denique ex ira febriunt:
bibat aq̄ frigide cotilas duas.i. pugillos sex . Due
autem cotile sunt vncie decem octo:que diuise per
sex reddunt tria:igitur pugillus videtur vncie tres
Quāuis apud Rasim.vj.ꝯtinētis carta.cxl.colū.ij.
circa mediū exponat̄ pugillus Keratia.vj.⁊ Kera-
tium est grana ordei quattuor ꝰm quā expositioneȝ
pugillus eēt quātitas scripuli vniꝰ qꝺ non vr̄ verū.
Ex his arguet qs. Aui.textum positū decima tertij
tractatu quinto:de exhibitione lactis asinini videri
mēdosum: Et mulgeat̄ inquit ex eo medietas sacra-
iati:⁊ est quātitas eius quod in potu dat̄ in die pri-
mo: Sacraiati nāqȝ medietas:vt superius ostendi-
mus est sexcuncia.i.vncia ⁊ semis pauloplus:quo-
niam sacraiati ex principis ac serapionis descriptio-
ne:est sextarij sex ⁊ quarta:drachme.s.quinqȝ ⁊ vi-
ginti:quare dissentire videt̄ a galeno .simul ⁊ Da-
masceno ꝺ lactis exhibēdi mēsura. Qꝺ aūt ab igno
to greco dr̄:ꝙ mistrū magnū est ciati tres nō videt̄
verum : qꝛ tunc esset cotile medietas vncie.scilicet
quattuor semis:non paris eius tertia : vncie.s. tres:
quod paulus serapio princeps ⁊ priscianꝰ affirmāt.
Quamobrem cogor credere tractatulum illum vi-
ciatum fuisse multaqȝ non recte dicta ignoti benedi
ctis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

ctis fuisse superaddita.

¶ Cap.xviij.

¶ Calix est fiale siue cotile medietas.mẽsura.s.ciato rum triũ:põdere vncias quattuor ⁊ semis habens. Testat concordia Rasis.iiij.ↄtinentis carta.lxxxiij. colũna prima descriptione.ij.pillarũ ad asma cuʒ se ipso libro eodẽ carta.lxxxv.col.j.circa fi.descriptõie itẽ pillarũ ad asma q̃ sunt pene eedẽ cũ primis cũ Aui.x.iij.tractatu p̄rio.c.xl.de cura asmatis descri ptiõe pillularũ earũdẽ rasis post pillulas cart.lxxxiij. descriptas iussit dari aquã mellis ad fialã mediam carta vero.lxxxv.ad modũ vnius calicis.Auic.vero cotilã mediã.Idẽ ergo ẽ ꝑ horũ cõcordiã calix vnus qd̄ fiala media. Sʒ nala media vel cotila media est vncie quattuor semis vt in vbo fiala igit calix est mẽ sura vnciarũ quattuor semis. Quare mẽdosa videt vtraqʒ expositio in rasi superaddita tam fiale medie q̃ calicis vnius cũ vtrũqʒ exponat vncie nouẽ:qua re vtrobiqʒ scribẽdũ vr̃ vncie quattuor semis:⁊ non nouẽ hoc enim dato pars equaret toti qd̄ est ipossẽ.

¶ Cap.xix

¶ Pugillus.vt in verbo mistrum commune ma gnum mensura est cotile pars tertia pondere vncia rum trium capax.

¶ Cap.xx.

¶ Oribaffus ex principe Paulo ⁊ Serapione cia tus est cũ dimidio.cotile pars quarta.põdere autẽ obseruatiõe cõi drachmas hʒ decẽocto olei.vini vl' aque viginti.mellis septẽ ⁊ viginti.obseruatiõe ve ro attica drachmas hʒ olei quindeciʒ tm̃ vini vel aq̃ ⁊ mellis scd̄m ꝓportionẽ sepius dictã.Quod vero apud ignotũ grecũ legit.oribaffus hʒ ciatos tres.i. vncias quattuor semis nõ vr̃ verũ qd̄ ẽt ab eodẽ dr̃. hʒ vncias duas ⁊ stagia duo si diceret ⁊ drachmas duas:videret verũ.Hanc mensurã Plinius aceta bulũ Serapio ⁊ princeps Acsuneffi vocitant Verũ princeps loco drachmarum decemocto :darchimet scripsit decemocto . Interdum acsuffi legitur vt apud Serapionem cap.de Titimalo :cuius tamen textus vr̃ mẽdosus dũ dr̃.Qñ accipit ex semĩe ⁊ fo lio eius pondus duorũ acsuffi ⁊ bibũtur faciunt idẽ qd̄ ipsum lacrimũ.⁊ similiter textus rasis vr̃ mẽdo sus cõtinẽtis.xxiij.ca.eodẽ cũ dr̃ vncia vna ⁊ media vr̃ legẽdũ ex Dioscoride oribaffi medij q̃titas dra chme.s.nouẽ queʒ auctorẽ tã Rasis q̃ Serapio te stant:folia inquit Dioscorides latinus multi colle cta seruãt semẽ ⁊ folia eius oribaffi dimidiati mẽsu ra potata virtuteʒ lachrymi ipsi⁹ cõplẽt in greco exẽ plari plitos imisis ozi vaphi potizoriena.

¶ Cap.xxj.

¶ Anesimen apud principẽ: Acsasse apud Sera pionẽ ex cõcordia vtriusqʒ cũ Dioscoride de cucu mere siluestri est oribaffus:vbi enim Dioscorides: Corij radicũ eius quarta parte oribaffi i latino exẽ plari in greco ton tertarton oziuaphu. Serapio q̃n ta Acsasse:Auicenna.Anesimen scripsit: Nec ꝑte reũdũ vr̃ q: Dioscorides ⁊ Serapio ex succo radi cis ⁊ corio eiusdẽ simul medicamen compositus fa ciunt ad idropicos princeps ex vtroqʒ disiũctiʒ vnũ simpler:vtens disiunctiua aut que coniunctiue vi detur intelligenda aut.s.pro ⁊.

¶ Cap.xxij.

¶ Rassuf ex cõcordia serapionis cum Dioscoride ⁊ Plinio:capitulo de psillio est oribaffus.Ad rami cem puerorum inquit Serapio:Accipiat de psillio quantitas duorum Rassuf:teratur ⁊ infundat i dua bus sotilis aque dioscorides enterocelicos infantes ⁊ foras habentes vmbilicos in cataplasmate adhibi tum psillium maxime curat oribaffo vno tritum:⁊ in duab⁹ digitis aque infusuʒ in latino in greco vo ozi uaphu plitos en dijn cataplastomenõ sin ozi.Pli.li. xxv.ca.ix.Acetabuli mensura sextario aque: densa t ⁊ ↄtrahit:terrere opʒ ⁊c̃.Quare videtur legendũ in Serapione quantitas Rassuf vnius non duorum ex concordia Plinij ⁊ Dioscoridis:Item capit.de Ruta cum sumitur inquit Serapio ex semine eius quantitas Rassuf cum vino Dioscorides oson ozi uaphuton spermatos en inopotentos in exempla ri greco ⁊ in latino oribaffus seminis ipsius bibi tus capitulo similiter de origano scripsit Serapio si bibitur ex eo sicco quantitas Rassuf cũ aqua ⁊ mel le:superfluitates melancolicas ⁊ cetera Dioes ori baffi quantitas oziuaphuplitos legit aliquãdo Ris suf:vt capitu.de origano apud Serapionem idẽ ex his ⁊ capitibus duobus superioribus inferri posse videtur oribaffum Acetabulum Acsuffi Acsunef Anesinem Acsasse Rassuf vel Rissuf nomina esse sinonima mensuram eandem importantia cotile sci licet partem quartam drachmarum decemocto pon dus capientem obseruatione cõmuni Attica vero quindecim tantum.

¶ Cap.xxiij.

¶ Raffitius vel Rassitius ex cõcordia principis ca none.v.cum Halyabbate practice decimo ⁊ Sera pione septimo breuiarij descriptione alkanzi mensu ra est cipria ⁊ videtur eminam siue cotilam significa re.℞.inquit princeps loco antedicto granorum mir ti caffitiũ semis . Halyabbas granoruʒ mirti semis eminam ⁊ apud quosdam eminam:de quorum nu mero serapio forte fuit : qui granorum mirti libram vnam scripsit:atticam quidem intelligens libram qn qʒ ⁊ septuaginta constantem drachmis:vncijs.s.no uem cum tribus octauis:quam tribus drachmis tã tum maiorem emina tractatu.ij.de ponderibus in li bra ostẽdimus:hec videtur caffitij significatio quã uis apud mundinum ⁊ ignotos quosdam exponã tur mensura vnciarum quindecim : quod rationi cõ sentaneum non videtur quoniam medicina quam descripsit Rasis.viij.cõtinẽtis de colica carta.cxcix. colũna.ij.infra medium:quam dicit constare ex ster core columbino caff.tio vno : aneti pugillo vno :⁊ aque rotulis duobus decoquendis donec rotuli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

medietas remaneat si vnciaꝝ quidecim mensura caſſitius ſit:adeo ſpiſſa redderet vt potabilis fieri nullo mō poſſe videat̃.Aduertendū pͥcipis textū ſextadecima.iij.poſitū de colica cap.de cōpoſitione medicinaꝝ ſoluentiū flegma videri mēdoſuȝ cuȝ dicit̃. Solutiuū aliud ſoꝛte.℞.caſſitiū vnū fimi colūbini: ⁊ manipulū vnū aneti ⁊ danich aque daurach videt̃ legendū.i.libꝛe tres.Nec audiendus pandectarius ſcribēs Caſſitiū appellari Stercus colūbinū deceptus ex mō ſcribēdi vnitatē:Jotam.n.vtriqꝫ punctis ſignatā nō numeri ſed expoſitionis ſignū credidit: qꝺ tn̄ erroꝛis genus nō pādectario viro doctiſſimo tribuendū dixeriȝ ſed eoꝝ alicui potius:qui pꝛioꝛū cōmentaria ſupplere volētes:ea ſepiſſime maculant ⁊ ſua multa coꝛrupte dicta alioꝛum benedictis ſine pudoꝛe cōmiſcent.

¶ Cap.xxiiij.

¶ Ciatus mēſura que cotile vel emine pars eſt ſexta miſtri magni cōis dimidia pōdere obſeruatione cōi capiens olei dꝛachmas duodeciȝ vini vel aque treſdeciȝ ⁊ ſcripulū mellis vero decēocto teſtat̃ paulus ignotus grecus ⁊ pꝛinceps hāc mēſurā arabes coatum interdū conos appellant aliqn̄ almuneſi alcautu vel alcautus vel alcoatus.

¶ Cap.xxv.

¶ Cuabiū ex cōcoꝛdia raſis.v.cōtinentis car.cxxiij. colū.j.ſupꝛa mediū cū galēo.viij.miemir auctoꝛe archigene apud vtrūqꝫ eſt ciatus: qꝺ ſi fuerit inflamatio inqt raſis cū interiectione lamētabili abſqꝫ febꝛe ⁊c̃.da in potū qdeȝ ad modū triū cuabij cū aqua frigida bis aut ter.Gale.vbi ſupꝛa ī alijs vero que circa ſtōm moleſtus his qdem qbus adurĩt ſtōus cū ex ſolutione ⁊ lipotomia vel in appetibilitate ex quacūqꝫ cauſa pꝛeter febꝛē ciatos tres vel quattuoꝛ aq̄ frigide da ſoꝛbere bis aut ter per interualla.

¶ Cap.xxvj.

¶ Briala ex cōcoꝛdia pꝛincipis.iij.pꝛimi de regimine aque ⁊ vini cū Raſi.xxv.cōtinētis cap.j.de canone cibi ⁊ potus: eſt ciat⁹. Sup cibū tn̄ inqt pꝛīceps bꝛialas duas aut tres biber̃ nō nocet ei qui ꝯſueuit: Raſis qꝛ in autūno debes potu vti ſup cibū aut poſt in modica quantitate tribus ciatis.

¶ Cap.xxvij.

¶ Coanuſuȝ decio ſeptimo cōtinentis: de cura ethice:pugillū ſignificat mēſurā.ſ.ciatoꝝ duoꝝ ex cōcoꝛdia Raſis ⁊ galeni decio de ingenio ſanitatis circa finē quē raſis adducit loco ſupius allegato.

¶ Cap.xxviij.

¶ Miſtrū cōe paruū qꝺ ⁊ chima parua dicit̃:ciati medietas eſt:teſtibus paulo ſerapione ⁊ pꝛincipe hꝫ aūt pondere dꝛachmas ſex olei:vini vel aque ſcripulos viginti:mellis vero dꝛachmas nouē verū Serapio muchitrū paruū pꝛinceps meſtrū appellat.Serapio itē ⁊ pꝛinceps ꝓ dꝛachmis ſex darchimet ſex ſcribunt: ꝓ ſcripulis vero viginti ſcripſit pꝛinceps goꝛmie vigīti exquo facile ſciri pōt Darchimet apꝺ arabes dꝛachmā goꝛmiā ſcripulū ſignificare vt i verbo goꝛmia.trac.ij.

¶ Cap.xxix.

¶ Bachates parua ex cōcoꝛdia ſerapionis pꝛactice.iij.capi.qntodecimo:cū Aui.canone.v.ſūma.ij.trac.vj.⁊ bimaſui cōtinētis.v.carta cēteſimaquinta ⁊ vigeſima:colū.ij.ſupꝛa mediū:eſt dꝛachme quinqꝫ.Jn deſcriptione medicine de ſucco granatoꝝ ⁊ mēte ad vomitū.℞.inqt bimaſui ſucci granoꝝ granatoꝛū dꝛachmas triginta ſucci mente dꝛachmas decē.Aui.ſucci granoꝝ granatoꝝ dꝛachmas trigīta mente ⁊ ſiſimbꝛij an̄.dꝛachmas qnqꝫ:Serapio ſucci granatoꝝ ſilr dꝛachmas trigīta ſucci mēte ſiſimbꝛij an̄.bachatem paruā.Jdē igitur videt̃ dꝛachme quinqꝫ ⁊ bachates parua.Cōfirmat̃ ex Andromatho octauo miemir vt ſcribit̃ a galeno ex theodoꝛo quoqꝫ pꝛiſciano pꝛactice.iij.cap.vj.paraſō incidēte ſtō ⁊c̃.ex paulo.itē pꝛactice ſilr̃.iij.cap.xxxvij.ex raſi ēt.v.cōtinētis loco cis ꝙplurimis auctoꝛe ꝑcipue bimaſui q oēs medicinā ꝑdictā deſcribentes granatoꝝ ſuccū triplū ponūt ad mente ſuccū:Quare cū ⁊ apud Serapioneȝ granatoꝝ ſuccus ſit dꝛachme trigīta mēte ⁊ ſiſimbꝛij erit dꝛachme decē bachates ergo due ſucci dꝛachme decē erunt.Et cōſequēter bachates parua vna dꝛachme quinqꝫ vt ſcripſit pꝛinceps.

¶ Cap.xxx.

¶ Miſtrū atticū magnum ex dioſcoꝛide cotile attice pars eſt decimaoctaua ſcripuli.ſ.decē.i.oboli vigīti nō quattuoꝛ ⁊ viginti ſicuti apud Jgnotum grecuȝ legitur aſſerentē tuū ſtagioꝝ.i.aureoꝝ pondus.

¶ Cap.xxxj.

¶ Miſtrū atticū minus ex eodem Dios ⁊ Jgnoto greco ⁊ pꝛiſciano oboli qdeciȝ:eſt.n.pars quarta ciati:ſexagīta capientis obolos obſeruatiōe qdem attica cōi.n.obſeruatiōe:duos ⁊ ſeptuaginta capit.

¶ Cap.xxxij.

¶ Conos ex cōcoꝛdia Serapionis ⁊ Dioſcoꝛidis cap.de abſinthio ⁊ de ciclamine ciatus eſt:vtrobiqꝫ.n.vbi a Serapione conos a dioſcoꝛide ciatus ſcribitur:Jtem ex concoꝛdia eoꝛumdem de vrina cū raſi.vij.continentis capitulo de Jdropiſi vbi enim Dioſcoꝛides ⁊ Raſis dant vrine capꝛine ciatum vnum cum dꝛachma vna ſpice Serapio conon quamuis apud gallenum nono miemir de cura ydropiſis auctoꝛe archigene ſcribatur vrine capꝛine coclearium vnum cū ſpica qui locus videtur depꝛauatus ⁊ ſcribendum ciatus.

¶ Cap.xxxiij.

¶ Miſtrum atticum iuſtiſſimuȝ ex Dioſcoꝛide oboli octo.

¶ Cap.xxxiiij.

¶ Cianes menſura que obſeruatiōe cōmuni paruū coclearīuȝ dicitur:habet aūt pondere obſeruatione cōmuni dꝛachmam vnam ſiue obolos ſex obſeruatione vero attica obolos quinqꝫ tantū attica coclearia minima duo teſte Pꝛiſciano.

¶ Cap.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

¶ Cap.xxxiiij.

¶ Nux duplex parua ⁊ magna. Parua quā igno-
tus grecus ponticā vocat hꝫ Keratia decē octo apō
ipsum scripulos.s.cōes tres aut drachmā cōeꝫ vnā
aut cocleariū paruum vnū.qȯ ⁊ Serapionis cōcor
dia primo practice.c.xxiij.descriptione medicine ad
epilepsiā cū Rasi.j.cōtinētis.c.j.⁊ cū Alexā.de cu-
ra epilepsie vr̄ testari. Sed ex medicinis simplicibꝰ
inquit Serapio.ē:piretrū terat̄ ⁊ misceat̄ cū melle
⁊ det̄ ex eo cocleariū vnum. Et Alexander similiter
de epilensia. Et maxime ad istā facit piretri radix tri
ta cum melle vt electuarium composita dabis auteꝫ
exinde cocleariū Rasis vero vbi supra. Medicina i
quit valde bona ⁊ expta. ℞. sisseleos ⁊c̄. Sumat̄ ex
ea quantitas nucis ⁊ infra. Ex medicinis facilibus
est piretrū mixtū cū melle ⁊ exhibitū in quantitate nu
cis:verū apud Serapionē ⁊ principē describit̄ nux
parua habere seminet.i.obolos septē drachmam.s.
vnaꝫ ⁊ eius sextam: qȯ ⁊ rasis ad almansorē lib.viij.
c.de opio videt̄ senitre.duꝫ dixit det̄ de tyriaca ab
auellane ad nucis magnitudinē:ac si diceret.a kera
tijs decēocto.ad vnū ⁊ viginti.i.ab obolis sex ad se
ptē.tra.iij.c.xxxiiij.

¶ Nux magna vl' nux regalis vocata. ab ignoto gre
co:tres hꝫ aureos:aut drachmas quattuor apud eū
dem.⁊ est semūcia verū apud Serapionē ⁊ princi-
pē:nō drachmas quattuor:sed duas tm̄: ⁊ drachme
tertiā.i.obolos quattuordecim quos illi vocāt semi
net quotiēs autē apud nr̄os nux absolute scribit̄ mi
norē intelligendā arbitramur.

¶ Cap.xxxv.

¶ Coclear minimū obseruatiōe cōi: semidrachma
est pondere ex concordia principis dioscoridis.pau
li:⁊ plinij. Scḋo canone.c.de aloe in mēbroꝝ nutri
menti areola. Qn̄ inquit princeps bibunt̄ ex eo co-
clearia duo cū aqua frigida ⁊ tepida infringit appe-
titū salsum: Similiter Dios.coclearioꝝ duorū pon-
dere in greco exemplari cochliariō plistos q̄uis in
latino legat̄ ciatis duobꝰ. Paulus practice septīo
de purgantibus coleram. Aloe drachma vna cum
mellicrato det̄. Si minꝰ det̄ vt tres oboli :solū ster
cus euacuat Pli,libro.xxvij.ca.xlj.de Aloe. Con-
firmat stomachum bibitū drachma vna. Ad stoma-
ci vero dissolutionē duobus ciatis aq̄ frigide coclea
ris mensura bis terue inde. Diosco. ⁊ princeps co-
clearia duo Pli.⁊ Paulus drachmā scripserūt.tā
tundē igitur est coclearia minima duo:quātū drach
ma vna:ex horuꝫ concordia. Minimū igitur coclear
semidrachma iure dicitur.

¶ Cap.xxxvj.

¶ Coclear paruum drachmā integrā pōdere capit.
Testat̄ cōcordia dioscoridis ca.de castoreo: cū ga-
leno vndecimo de simplici medicina cap.eodeꝫ. Il
lis inquit dioscorides latinus q ex plenitudine spa-
smū patiunt̄ aut tremorē neruorū vtillimū castoreū
datū mulsa drachma vna aut cocleario vno. Gale-
nus vbi supra vt dicat aliquis tepidā febrē patiēti-
bus castoreū cum pipere albo quātitate coclearij ō
vtroqꝫ p mellicratū. Et galeni verba referens Rasis
continētis.xxj.simplici.ccj. Castoreū inquit ē maxi-
mi iuuamenti:cū patiens est absqꝫ febre:aut eius fe-
bris est lenta:sicut illa que apparet in senibus ⁊ illa
q̄ est i litargia:q: plures ex his nos liberabimus cū
pipere albo ⁊ castoreo pōdere aurei vnius de quo-
libet cū idromelle:ecce vbi Gale.cocleariū rasis au
reū scripsit:qui drachma exponēdus vr̄ ex arabum
vulgata cōsuetudine aureū ꝓ drachma frequētissi-
me scribētiū vt multis in locis ondimus:⁊ adhuc ex
Dioscoridis ⁊ Plinij ↄcordia cū Rasi de castoreo
plane ↄuincit̄. Castoreū inquit Dioscorides in lati-
no exēplari bibitū cū pulegio drachmis duabꝰ men
struis imperat in greco ēt potis garmeta gliconos
olcm plitos dyin Plinius dari drachmas binas sa-
tis eoꝝ que adijciūtur singulas Rasis cū sumuntur
ex eo ⁊ mētastro siluestri an̄.aurei duo ꝓuocat men
strua vbi illi drachmas:hic aureos scripsit.

¶ Cap.xxxvij.

¶ Coclear vero magnum: ex aetio medico illustri
greco:georgio valla interp̄te est mēsura que mistri
cōis parui ps est tertia duas quidē pondere capiēs
drachmas:sesquiexagiū.s.i. aureū cuꝫ dimidio :qȯ
idē ē qȯ drachme due vl' sicillicus.i.vncie ps quar
ta:verū ex cōcordia Alexandri pauli ⁊ principis de
āpatibꝰ renuꝫ vr̄ q coclear magnū sit sesq̄drachma
i.drachma ⁊ media solū nō due. ℞.inquit Alexan-
der lini seminis pulueris drachmas duas amili dra
chmam vnā:dabis in aqua coclearium vnum ad bi
bēdū. Paulus selini partes duas amili partē vnam
bibant cocleariū vnū: At vero princeps ex potioni-
bus expertis inquit est illud qȯ recipit seminis lini
pondus aureoꝝ duoꝝ amili aureū vnū:⁊ est due do
ses cū aureus ꝓ drachma hoc loco accipiendus sit:
vt scripsit Alexāder a quo ⁊ paulus ⁊ princeps ac-
cepere:qȯ diximus medicamen ⁊ aggregatū ex tri-
bus drachmis diuidenduꝫ in doses duas equales:
vt scripsit princeps: quaꝝ vtraqꝫ sit cocleariuꝫ:vt ex
pressit alexāder sequi videt̄ :coclear magnū dicēdū
mensuram: que mistri cōmunis parui pars ē quar-
ta non tertia drachma.s.⁊ media:nō auteꝫ due. Cui
sententie consonare videtur Serapio.v.practice.c.
xxxv.descriptione Diamargaritonis Detur inquit
ex eo cocleariuꝫ aut duo coclearia ⁊ sunt aurei tres
idest drachme tres.

¶ Cap.xxxviij.

¶ Coclear autem maximum est mensura :que cia-
ti pars est:tertia pondere semunciam capiens:quod
mellarium dici posset cuius serapio ⁊ princeps de
ponderibus tractantes ⁊ mensuris meminerunt.
De quo Serapio iterum practice.v.ca.xxxiiij.circa
finem butiri inquit vaccini ⁊ mellis an̄. coclearium
vnum:⁊ est drachme quattuor.

¶ Cap.xxxix.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

¶ Flagerim apud Serapionez ca. de squilla: ex cõcordia Dioscoridis cũ eo. ca. eodẽ paruũ coclear significat: Accipiat inquit Serapio ex squilla assata ps vna ex sale assato ⁊ trito partes octo ⁊ det in ieiuno pondus vnius salgerim ad laxandũ ventrẽ. Dioscorides squille pars vna. salis assi partes octo accepto cocleario vno vel duobus ventrem mollit. en merostis scillis alon opton meziocto didomen coclearion enidio. Rasis ẽt cõtinẽtis. xxj. Si sumeret pars vna ex squilla assata ⁊ octo ptes salis similiter assati ⁊ simul terrerent ⁊ daret ex eis pondus aurei vnius laxaret ventrem aureuz pro drachma scripsit rasis paruum inuens coclearium.

¶ Cap. xl.

¶ Fabaliel ex cõcordia serapionis cũ dioscoride ca. de scamonea significat coclear minimum pondus. s. drachme medie ⁊ dosis eius inquit Serapio sit fm fortitudinem eius qui sumit ⁊ scda dosis sit fabaliel triũ. Et media duoꝝ fabaliel ⁊ parua vnũ Dioscorides in greco exemplari loco fabaliel coclearium scripsit dmamin tomen te lijn tria coclearia meson in latino nihil eorum legimus. in. viij. Almãsore. c. liiij. ꝺ sca. dr Minus qꝺ de ea dat est sexta pars drachme vnius. i. obolus grana. s. duodeciz. Plus vero quãtitas duarũ tertiaꝝ drachme vnius. i. scripuli duo. xxij. Cõtinẽtis. c. de scamonea sumpta in põdere aurei medij aut dãich quattuor ⁊ medij cũ sirupo mellis laxat colerã ⁊ flegma. Et sufficiens sumptio eius ad leniẽdũ vẽtrẽ in quãti tate danich triũ tñ ĩ potione ⁊ magna ĩ quãtitate danich quattuor ⁊ medij sera. vij. practice. c. xij. ⁊ potio eius integra scdm sñiaz antiquoꝝ ẽ nouẽ Kirat sz fm sñiam modernorum est duo danich. Hec ꝯuis dicta sunt pter intentum principale non inutilia forte videbunt.

¶ Cap. xlj.

¶ Colananos apud Serapionẽ. c. de sulphure exponit: Coclearium: ex cõcordia eiusdẽ cũ Dioscoride ca. eodez recte exponit. Qñ accipit de eo inqt Serapio quantitas vnius colananos ⁊ sumit in potu cũ aqua aut cũ ouo sorbili: curat icteritiã. Diosc. ictericis cocleario in ouo sorbili accepto prodest in latino exemplari in greco vo apocateride ce ton icteron cocleariu plitos.

¶ Cap. xlij.

¶ Paclanariũ vel faclanariũ ex ꝯcordia Diosco. ⁊ Serap. de condiso: qꝺ struchion Diosco. nominat. idẽ ẽ ⁊ ipm ꝗ cocleariũ Ab vtroqz dr cũ melle datũ mouere vrinã a Serapiõe põdere paclanarij. a dio sco. coclearij syn meliti coclearion plitos. Jtẽ ex concordia eorũdem cuz princip pli. ⁊ paulo. c. de aloe.

¶ Cap. xliij.

¶ Aben mensura est eadẽ quod Kist romanũ: que põdere qdẽ hz olei vncias viginti vini vel aq̃ duas ⁊ viginti pauloplus mellis triginta. Et ita castigandus videtur Serapionis textus cum dicitur. Aben mellis ẽ mine due aben olei est mina ⁊ media: quoniã mendosus videt. Si enim intelligat vt sonat ꝑportio mellis ad oleũ seruari nullo pacto poterit: q̃ est sesqualtera. Quare legendũ videt. Aben mellis mina ⁊ media ⁊ romanam intelligo. Aben olei mina vna idest vncie viginti. Sicuti de eiub mellis scripsit princeps: qꝺ idem est qꝺ aben: ⁊ tunc mellis ad oleum seruabitur proportio sesqualtera. s.

¶ Cap. xliiij.

¶ Eiub mensura que ⁊ aben ⁊ est vt scripsit priceps mellis hñs libras duas semis. i. vncias triginta: olei vero minã vnã tm nõ minã ⁊ mediã vt apud pricipẽ corruptis exẽplarib⁹ legit minã tñ romanã opz intelligas aliter forte pateret instantiam.

¶ Cap. xlv.

¶ Eberie apud pricipẽ tertia quarti: de cura lepre. i decoctione ad leprosos videt idez qꝺ eiub. s. Kist romanũ. Bartholomeus tñ montagnana in cõsilio ad leprosos. eandẽ describẽs decoctionem loco eberie libram scripsit.

¶ Cap. xlvj.

¶ Medimnus ex his que colligunt ex paulo Dioscoride. ⁊ Prisciano videt mensura reꝝ siccarũ. sex capiẽs modios cuius medietas est amphora italica modioꝝ triũ capax. octo. s. ⁊ quadraginta sextariorũ mensura quarta vero pars amphora itẽ vocata modij vnius ⁊ medij mensura: quattuor ⁊ viginti capiens sextarios. qr medimn⁹ modios sex capit italicos septẽ vero atticos ex Dioscoride Paulo ⁊ Prisciano. Quibus assentiri videt plutarchus in Attico. quem donasse vniuersos athenienses frumẽto ꝯmemorat: ⁊ ita vt singulis septẽ modij trttici darent q modus mẽsure medimn⁹ athenis appellat. Modij aũt septẽ attici faciunt cões vel italicos sex paulo minus. Apud ignotũ grecũ medimnus modiorũ sex cũ tribus octauis legit. dicit. n. medimnũ cõstare ex xestis centũ duabus que diuise per sexdecim q est numerus zestium ex quibus constat modius dabunt sex cum tribus octauis

¶ Cap. xlvij.

¶ Artaba mẽsura egiptia. modios tres italicos ⁊ modij partẽ tertiã capiens. vt Priscianus testat. Nãqz decẽ modijs explebit artaba triplex. Apud paulum habet modium vnum tãtum.

¶ Cap. xlviij.

¶ Modius mẽsura est que lz apud hebreos duos ⁊ vigiti sextarios ꝯtineret: apud nostros tñ sexdecim tm cõtinet testat Priscianus q dicit amphorã mensurã pedis q̃drati tres capere modios. sed diuisis octo ⁊ q̃draginta sextari⁹ ex qbus cõstat amphora per tria ꝑueniũt sexdeciz. ergo modius qui est amphore pars tertia. sexdecim completur sextarijs.

FJNJS.

¶ Explicit libellus de ponderibus ac mẽsuris medicinalibus Dominici Vincentini Arcignanei.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

Libri tertij De febribus et apostematibus. so, cōti. et morsibus animaliū venenatorū.

Tractatus primus De

febribus continens capita sex.

Tractatus secūdus De

apostematibus et solu.continuitatis continens capita.xxxix.

Tractatus tertius De

venenatorum animalium morsibus continens capita nouem.

Tabula libri quarti De

simplicibus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

Tabula libri quinti De Dietis.

¶ Finis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

Tabula Tractatus De Morbo gallico Jo. almenar hyspani.

Finis.

Tabula tractat⁹ de cura vlcerum exteriorum Angeli Bolognini.

Tractatus primus ⁊ est

Pars theorica continens capita quattuor.

Tractatus sedus ⁊ est

Pars practice continens cap.xvij.

Tabula Tractatus De vnguẽtis Angeli bolognini septẽ ꝯtinẽs capitula.

Finis.

Tabula Tractatus De pestilenti febre Alexandri benedicti.

Finis.

¶ Aureum opus ⁊ sublime ad medellã nõ parum vtile Plinij philosophi ⁊ medici ĩtegerrimi. nõnullaq; opuscula: videlicet Joãnis Almenar: Nicolai Leniceni ĩterꝑtis fidelissimi ambobus: De morbo gallico vt vulgo diciŕ: Angeli Bolognini de cura vlcerũ exterioꝝ: Alexãdri bñdicti de peste: ⁊ Dñici Arcignanei de põderib⁹ feliciter expliciũt. Jmꝑssa Papie ꝑ Bernardinũ de Garaldis. Anno. 1516.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
11/D/2